ילך פרשת מס הבורסה פגעה קשה במעמדו ובפופולריות שלו וזה יקשה על תיפקודו בחודשים הקרובים.

■ נוצר משבר אמון בין שוחט לבין אישי משק מרכזיים שפעלו נגדו בעניין מס הבורסה.

■ זעמם של בעלי ההכנסות הגבוהות, ששכרם נפגע, יופנה אליו.

■ יקשה על שוחט ליזום קיצוצים בתקציב המדינה, כי הוא מחוייב לשרים שתמכו בו.

■ הוא חייב את כסאו לרבין ומקורבי ראש הממשלה ילחצו לכיוון של הורדת מיסים מבלי שיהיה לו פתרון כיצד לממנם.

■ במפלגתו ימצא מי שילחץ להקריב כדי לפייס את הבוחרים.

ישאר רבין, שאינו נוהג לפטר שרים, לא מעוניין בזעזועים נוספים בכל הקשור למשרד האוצר.

■ שוחט נחשב לאחד מנאמניו של ראש הממשלה.

■ אף שחזר בו מהחלטתו להטיל מס על הבורסה, שוחט לא איבד מדימויו כשר ישר.

■ שוחט זוכה לתמיכתם של אחדים מהשרים ושל ראשי ההסתדרות.

■ ראשי התנועות הקיבוציות מודאגים שהדחתו תמנע השגת הסדר חובות וילחצו למנוע

■ נגיד בנק ישראל אינו מ... ויסייע לו על-ידי ...

ילך או ישאר

Lenco®

לנקו-אחד מהשניים הטובים בעולם!

טלוויזיות לנקו 28" Lenco
90 תחנות קבועות * סטריאו * טלטקסט עברי מהיר בעל זיכרון פנימי 4 עמודים/ FAST TEXT * מנורת מסך F.S.T./BLACK-MATRIX-NOKIA תוצרת גרמניה * היפר בנד מלא לכבלים...

טלוויזיות לנקו 25" Lenco
90 תחנות קבועות * סטריאו/4 רמקולים * מנורת מסך F.S.T./ TOSHIBA תוצרת יפן * היפר בנד מלא לכבלים...

טלוויזיות לנקו 21" Lenco
90 תחנות קבועות * מנורת מסך F.S.T./BLACK MATRIX-NOKIA תוצרת גרמניה * היפרבנד מלא לכבלים...

טלוויזיות לנקו 20" Lenco
50 תחנות קבועות * שלט רחוק * פאנל מיוחד לחדרי מגורים וילדים * כניסה 21 פינים/EURO SCART * היפרבנד מלא לכבלים...

אלפי טלויזיות Lenco נמצאות בכ-160 בתי מלון ובתי הארחה ברחבי הארץ.

... הרשות להגנת הצרכן: טלויזיה, הטלויזיה הנמכרת ביותר בישראל היא מתוצרת לנקו...(2.1.94 הארץ, ג3)

מחירים מיוחדים ל"חבר" משרתי הקבע והגימלאים, נכי צה"ל, משטרת ישראל, אנשי כוחות הבטחון... לפרטים והזמנות טלפוניות: 03-6130967, 03-5569577, 03-5569494, 07-370715

* מערכות סטריאו * רדיו טייפ לרכב * קומפקט דיסק * מיקרו-גל * טלוויזיות * וידאו * שואבי אבק * פקסימליות * מיני בר *

יבואנים בישראל: מיה אלקטרוניק בע"מ, רח' בר-כוכבא 12 חולון, טל: 03-5569494

* סוכנות בלעדית חולון בת-ים: "סטריאו דיסק" חולון רח' הנקין 71 טל: 03-5569577 * סוכנות בלעדית ר"ג: "סטריאו דיסק" ר"ג טל: 03-6130967 * סוכנות בלעדית ראשל"צ: עלפי רח' הרצל 103 * "דנסל" רשת טאן-אלבר פ"ת/ר"ג * סוכנות בלעדית אריאל: ברק אלקטרוניקה. מלון "אשל השומרון" * חדרה: ס.ר. אלקטרוניקה בקניון * הרצליה: א. קמלן סוקולוב 32 * רעננה: שקד, התעשיה 15 * ירושלים ליאור /קניתי-שירזי * נתניה-ספיר 4 * לוד * סוכנות בלעדית אילת: "סטריאו דיסק"-פסג' שלום בכניסה למלון שלום מלאו"ה * ב"ש: מימון אלקטרוניקה בקניון * רשת טרקלין חשמל * רשת בסט-ביי * רשת ש.א.ל.-תעשיה אווירית * ובחנויות המובחרות בארץ

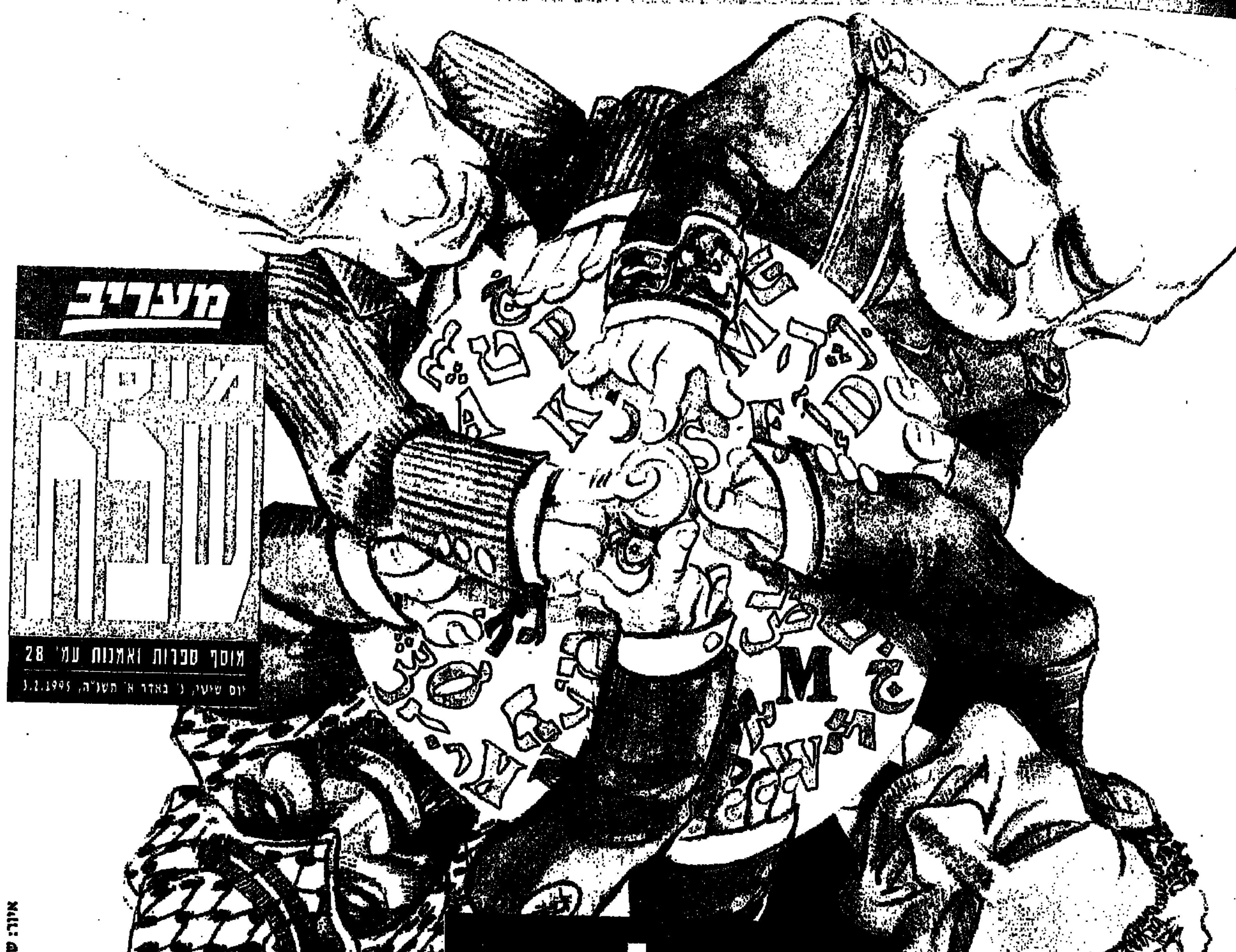

איור: שלמה כהן

שלום בריבוע

חמי שלו

הידיעה ששודרה ברדיו היתה נשמעת, לפני שנתיים בלבד, כאייטם בידורי ב"חדשות העתיד" הלקוח מעלון של בית ספר תיכון. "מובארק, חוסיין, רבין וערפאת ייפגשו בקהיר", היה, עד ממש לא מזמן, שווה ערך ל"יצורים מהמאדים כיתרו את הכנסת". השבוע התקבלה הידיעה על הפיסגה בקהיר בשוויון נפש, אולי כאדישות. למי באמת יש כוח לעוד טקס, לעוד צילום, לעוד הצהרות, לעוד "שלום".

הפיגועים נטלו חלק נכבד מהתמיכה בתהליך השלום, אך גם השיגרה. מהר מאוד הסתגלנו לחזיון של מנהיגים ערביים לוחצים ידיים וחותמים הסכמים עם יצחק רבין ושמעון פרס. נדמה שעצם הופעתם של מנהיגי ערב במעמדים כאלה מפחיתה בהרבה מן ההערכה שחש כלפיהם הציבור. היחידי שעדיין זוכה למעריצים מושבעים אצלנו הוא חאפז אסד, זה שלא בא אתמול לקהיר.

עם מצרים יש שלום ככר מזמן, ועם ירדן, לאחר חודשים ספורים, נדמה שיש שלום מאז ומעולם. היחסים עם שתיהן הפכו, לאחר פרץ רגשות ראשוני, לעובדה מדינית מופשטת, חסרת ממשות בחיי היום־יום. הפלשתינים, בתום הפוגה קצרה, שבו ותפסו את מקומם בהכרתנו כאומה של מחבלים בפוטנציה. לפעמים נדמה שבעצם לא השתנה דבר.

ההיסטוריה עשויה להגיע למסקנות אחרות לגמרי. בהחלט יתכן שהפיסגה המרובעת בקהיר תיזכר כנקודת ציון היסטורית, שבה החלה ישראל את שילובה האמיתי במזרח התיכון. לא עוד מה שפרס מכנה ה"סלמן רושדי הקולקטיבי" של הערבים, אלא חבר שווה־זכויות, אולי לא מן האהודים ביותר, אך חבר במועדון בכל זאת.

הדרך אל נקודת הציון הזאת החלה בקמפ־דיוויד, אך עברה גם באוסלו. מבחינתה של ישראל, להסכם העקרונות עם אש"ף היו שתי מטרות עיקריות: להתחיל את המסע אל עבר פשרה היסטורית עם הפלשתינים, ולשמש כפורץ דרך להשלמה ערבית רחבה עם ישראל.

השגת המטרה הראשונה היא המפתח להשגת המטרה השניה. רבים היו רוצים לראות את התמונות מקהיר בלי פרצופו של יאסר ערפאת. ההגיון של אוסלו אומר, שבלעדיו, לא היה בכלל את מה לצלם.

זה לא נכון שלערפאת ולאש"ף אין תחליף, אלא שהתחליף הזה הוא חלום הבלהות המשותף של ישראל ושל מרבית מנהיגי ערב: החמאס והקיצוניות האיסלאמית. אף אחד מאלה שהתייצבו אתמול על הבמה בקהיר לא אוהב את ערפאת, אבל אף אחד מהם גם לא מוכן לנסות את האלטרנטיבה. גורלו של ערפאת, יש לזכור, כרוך בעבותות בהסכמי אוסלו. קיומם הוא שיקבע אם יקום או יפול.

ערפאת ינקוט, איפוא, בצעדים הביטחוניים המינימליים שיאפשרו לרבין להמשיך את השיחות. ממשלת ישראל תשתדל בזמן שנותר לה לחזק את היו"ר ולהגדיל את השטחים הנתונים לסמכותו. חוסיין ומובארק ימשיכו להעניק לו גיבוי במאבקו המדיני בישראל, אך גם לדרבן עוד מדינות ערביות, ובעיקר את סוריה, להצטרף לתהליך.

לציור החדש שנתן אתמול הופעת בכורה בקהיר מכנה משותף רחב: הדאגה מהאיסלאם הקיצוני, ההישענות המוחלטת על ארה"ב, התלות בערפאת ובעתידו. הידיעות על מותם הפתאומי של הסכמי אוסלו היו, איפוא, מוקדמות מדי. התהליך נמשך ויחד עימו נמשך גם העיצוב מחדש של המציאות הישראלית באזור.

עד לא מזמן, עוד ראינו בכך דרמה גדולה וסוחפת.

כך משתלט החמאס על ילדי הגן בכפרים הערביים בקו הירוק. תחקיר ■ שרה פרידמן ואמיר גילת, עמ' 8

הבימה התיאטרון הלאומי
תעלולי סקפן — הערב 2.2, מוצ"ש 4.2 ב-20.30; א' 5.2, ב' 6.2, ד' 7.2 ב-20.30
הבחורים בדלת ממול — הערב 2.2, מוצ"ש 4.2 ב-20.30; א' 5.2, ג' 6.2, ד' 7.2 ב-20.30
הקוסם מברוקלין — ד' 8.2, ה' 9.2 ב-20.30
מקבת - הבימרתף — הערב 2.2, מוצ"ש 4.2 ב-20.30
הקוקוריקו - תיאטרון הצפון — ב-21.00, ב-20.30
העלמה והמוות - וס צוות — ד' 8.2, ה' 9.2 ב-21.00
03-296071

הקאמרי של תל אביב
בכורה: פולארד - הפטריוטים — ב-20.30
גורודיש — ב-20.30
הסוחר מונציה — ב' 14.2 ב-20.30
רומיאו ויוליה - בי"צ אמריקה — הערב 2.2 ב-20.30
שברי זכוכית - נהריה — א' 5.2, ב' 6.2 ב-21.00
הנמר - בי"צ אמריקה — יום ב' 13.2 ב-21.00
03-5233335 מנויים 5245211 קאמריפון 5229353

חיפה התיאטרון העירוני
בית הקפה של ירח אוגוסט — ב-20.30
שיחות עם אבי — ת' ירושלים: מוצ"ש 4.2 ב-21.00
משחקים בחצר האחורית — א' 5.2, ב' 6.2 ב-11.00
פילומנה
04-620870

תיאטרון באר שבע
המתחזה - תיאטרון ב"ש — ב-20.30
סוחרי תהילה
עין השושנים: ד' 8.2 ב-20.30
צפת: ה' 9.2 ב-21.00
לחנך את ריטה
עפולה: ב' 6.2 ב-11.00 וב-13.30
חולון: ב' 13.2 ב-20.30
07-238278 רב־קווי

בית ליסין
אורכיסט מטוקסק — הערב 2.2 ב-20.30
פילומנה
שיחות עם אבי — ת. ירושלים: ש' 4.2 ב-20.30
דואט לאחת — יד לבנים, רעננה: ש' 4.2 ב-20.30
שי טריוול ויובל נאדל
באלדי אולייר — הערב 2.2 ב-21.30
03-6910653

האופרה הישראלית-ת"א
האהבה לשלושה תפוזים
"לקראת בכורה"
"שעה לפני"
03-6927777

הסַפְר (תיאטרון)
אדם בן כלב
האידיוט
הצגת בכורה - "בשפל"
03-5182812

משוגע מאת: יצחק בשביס זינגר

בלעדי ללקוחות ישראכרט
20 ש"ח כרטיס למופע או תיאטרון ברגע האחרון
קופת הרגע האחרון של ישראכרט
כרטיסים להערב, מוצ"ש וראשון
הקוקוריקו
הצגת בכורה ארצית של תיאטרון הבימה
עם נתן דטנר ודב רייזר
קרית חיים "תיאטרון הצפון"
יום חמישי 2.2 בשעה 20:30
מוצ"ש 4.2 בשעה 21:00
יום ראשון 5.2 בשעה 20:30
כרטיס במחיר 20 ש"ח בתוספת 90 כוכבים
תעלולי סקפן
קומדיה מאת מולייר
התיאטרון הלאומי הבימה
מוצ"ש 4.2 בשעה 20:30
כרטיס במחיר 20 ש"ח בתוספת 90 כוכבים
זוגות לבילוי משותף
ירושלים "ג'ראר בכר"
מוצ"ש 4.2 בשעה 21:00
כרטיס במחיר 20 ש"ח בתוספת 90 כוכבים
המבצע בלעדי למשלמים בישראכרט:
כרטיסים בערב המופע בלבד בקופות האולמות שעה לפני ההצגה (על בסיס מקום פנוי).
הכי טוב ישראכרט

באלדי אולייר ולהקתו

לאירועים ■ לכנסים ■ לוועדי עובדים

חגיגה ספרדית
ת"א "בית פרנקפורט" מוצ"ש 11.2 ב־9:00
כרטיסים בטלפון: 03-492409
גבעתיים "בית הראשונים" יום ו' 17.3 ב־10:00
כרטיסים בטלפון: 03-6739383
אור יהודה "היכל התרבות" מוצ"ש 4.3 ב־9:00
כרטיסים בטלפון: 03-5337936
כורת "בית גבריאל" יום ו' 24.3 ב־10:00
כרטיסים בטלפון: 06-751175

פלמוקו +
תל־אביב "בית ליסין"
מוצ"ש 4.2 ב־9:00
יום ו' 3.3 ב־10:00
כרטיסים בקופה 6956222, 6957966

לבתי־ספר: המופע חלמתי שלום באישור אמנות לעם
המשרד: עליזה שירה, טל' 03-9646230

התיאטרון העממי א. דשא (פשנל) גאה להציג:
התזמורת הסימפונית תל אביב
TEL AVIV SYMPHONY ORCHESTRA
קונצרט חגיגי
מנצח: איתי טלגם סולן: ויקטור דרביאנקו (פסנתר)
ירושלים "תנרי קראון" מוצ"ש 4.2 ב- 20.30
כרטיסים: "כלעים" 02-256869, "ביטוח" 02-240896, ובקופה 02-610011
תל-אביב "אהל שם" יום ג' 7.2 ב- 20.30
כרטיסים: "קסטל" 6044725, "הדרן" 5279797 ובמשרדי התזמורת: 03-299113, 03-5252266

יותר מעניין לקרוא מעריב

הנהג עשה לך מנהג קבוע – קח עמך חייל לדרך

מופעי תיאטרון ★ בידור ★ מוסיקה
איגוד האמרגנים והמפיקים

גלי עטרי "סימנים"
תל־אביב "צוותא" מוצ"ש 4.2 ב־9:30
כרטי' בקופה 6950156-7
ירושלים "תבית האדום" 7.2
סבן גייטס: 03-5440323

יעקב כהן סטנד־אפ קומדי

יאיר ניצני ב"צוותא 2"
תל־אביב "צוותא 2"

להקת אבביוס
תל־אביב "צוותא 2"
יום ו' 10.2 ב־10:00
מוצ"ש 18.2 ב־10:00
יום ו' 24.2 ב־10:00
כרטיסים במשרדים ובקופה 6950156-7

לסלאו
הצגות אחרונות

רמי שטרן
קבוצת שילר "אי המטפטים"
מחר יום ו' 3.2 ב־10:00
רמת אפעל "אודיטוריום" 17.2 ב־10:00

אלבום חדש **משינה**
להתראות נעורים שלום אהבה
הופיע!!!

ראשון לציון
גן החיות היפה והמטריף בישראל
מתקני שעשועים
אווירה טרופית
מחירים עממיים
(הנחות לקבוצות, גני ילדים, בתי ספר)
פתוח כל השבוע
מ- 09:00 בבוקר עד חשכה
(ליד מחלף רמת אליהו גשר ראשון מכביש החוף)
☎ 03-9619402
החברה העירונית ראשל"צ לתרבות, ספורט ונופש

משה פרל

הציבור מטומטם, הציבור ישלם

לפני חודש וחצי, בצהרי יום חמישי בלישכתו בת"א, זימן בייגה שוחט את אחד מעובדי לישכתו וביקש ממנו: "תביא לי את רשימת כל שרי האוצר, עם פירוט תקופת הכהונה שלהם".

"הסתכלתי על התמונות שלהם במסדרון", השיב העובד, "לדעתי אתה כבר מחזיק בשיא של משך כהונת שר אוצר".

"אל תסמוך על התמונות", הגיב בייגה. "אני רוצה לדעת בדיוק מי החזיק הכי הרבה זמן על הכסא הזה".

שוחט היה אז כבר עמוק עמוק בביצה המכונה פרשת מס הבורסה, אבל גם היום, לאחר שכמעט טבע, לא עולה בדעתו להתפטר. שתי סיבות עיקריות ישאירו אותו בכסא:

1. הוא אוהב מדי את התפקיד.

2. הוא מאמין באמת שאפשר להיות שר אוצר ענייני ולשרוד מבחינה פוליטית.

■

ערב הבחירות, בתקופה בה פרחו הניחושים על חלוקת התיקים בממשלת רבין, כבר אמר לו חיים רמון, שהיה אז בשיא מעמדו אצל ראש הממשלה המיועד, שהוא לעולם לא יהיה מוכן להיות שר אוצר. התיזה של רמון קבעה, כי זהו תפקיד טרמינלי מבחינת פוליטית, ולו יש תוכניות אחרות. על בייגה זה לא השפיע, הוא השתוקק לתפקיד, וכשזכה בו תלה בלישכתו את תמונתו של לוי אשכול, חותנו ומי שהיה שר האוצר היחיד אשר טיפס מעלה גם לאחר כהונתו בתפקיד.

מאז מנסה בייגה ליישם תפישת עולם כלכלית, שהיא למעשה אנדרוגינוס סוציו־קפיטליסטי. מצד אחד, הוא דוחף לחשיפת המשק ליבוא, מעודד תחרות חופשית, שואף להפרטת חברות שהממשלה היא הבעלים שלהן. אבל מה שיוצא לו זו כלכלה חברתית, שמכבידה את נטל המס, מקלה על השכבות החלשות בתשלומי ביטוח לאומי, מס הכנסה ומס בריאות, ומעיקה על העשירונים העליונים.

מס הבורסה היה אמור להיות גולת הכותרת של המהלך הזה. כשבייגה דיבר בטלוויזיה בסיסמאות על "צדק חברתי", הוא פשוט לא היטיב לנסח את משמעותו האמיתית של מס הבורסה. לו היה אומר לאנשים: תנו לי להוציא קצת, רק עשירית, מתוך כיסי אלה המשחקים בבורסה התל־אביבית, ולהעביר אותם לכיסי אלה שהולכים לעבודה – אולי הציבור היה נותן לו. אולי אפילו רבין.

ולא שבייגה נכשל בגלל הסברה. הוא עבר גרוע, רשלני והלמאי, אבל המטרה היתה ראויה וצודקת. מבחינה כלכלית, הטלת מס על רווחי הון אמורה לשנות את מפת המיסוי במדינה. היום אנחנו משלמים מיסים שונים על הכנסות כספיות מעבודה (הכלכלנים קוראים לזה מיסוי ישיר), ומיסים אחרים, כאשר אנחנו מוציאים כסף על קניית מוצרים (מיסוי עקיף). מס הבורסה היה אמור ליצור איזון אחר בערוגת ההכנסות של המדינה ממיסים. הכסף מרווחי הון יכול היה לחסוך משהו משתי צורות המיסוי האחרות. האוצר אמר חצי מיליארד שקל בשנה, וטעה. אבל זה לא כל כך משנה. העיקרון משנה יותר.

את זה הציבור לא הבין. שוחט קיבל בחודשים האחרונים מאות מכתבים של אנשים, שסיפרו לו כמה נורא יהיה להם לשלם מס על רווחי בורסה. גם רבין קיבל, והרבה.

מי שכן הבין את העניין, היו שחקני שוק ההון. אף איש עסקים רציני לא אמר בחודשים האחרונים, כי מה שהרג את הבורסה היה מס הבורסה. לזכותם ייאמר, כי הם מבינים בדיוק איך עובד שוק ההון וגם נתנו לזה ביטוי.

מצד שני, אף איש עסקים – רציני ולא רציני, אינו רוצה להתחלק עם מישהו ברווחים שלו. לכן הם פתחו במערכה.

הנצחון שלהם הוא הרבה יותר מעוד 10 אחוזים ברווחי הבורסה. במובן מסויים, הוא מסמן תקופה חדשה במשק המקומי. יוסי גיצני, מי שהיה פעם מנכ"ל הבורסה והיום מנהל את רשות החברות הממשלתיות, סיפר פעם שמדינת ישראל היא מין מדינה שבה משקיע זר שגותת בנתב"ג לעולם יפנה קודם שמאלה לירושלים, כדי לחפש רשיונות ופטורים אצל הבירוקרטיה הממשלתית, במקום לפנות ימינה לתל אביב, כדי לנהל מו"מ עיסקי ולסגור חוזה.

עכשיו מתברר, כי לפחות בעידן רבין, המיגזר העיסקי חזק יותר מהמערכת הממלכתית. הסיטי של תל אביב משפיעה יותר מהקריה הירושלמית.

■

עכשיו חסרים חצי מיליארד שקל בקופה, ויש רק שתי דרכים למלא אותה. אפשר לקצץ בתקציבים, שוב ניסוח סטרילי לביטול מענקים בבי"ח לימוד, סגירת הספריה לעיוורים בנתניה, תחילת שיפוץ בכבישים וכל אותן כותרות סוחטות דמע. ואפשר להטיל מיסים, וזה יהיה במובן רק על הכנסות או על הוצאות. לא נורא, הציבור מטומטם, הציבור ישלם.

סימה קדמון

איתם ועקשן, בייגה

במרכז וייל שבכפר שמריהו התקיימה במוצאי שבת פתיחת התערוכה של הפסלת גילה שטיין, בחסות לאה רבין. חלק מהכנסות התערוכה נתרמו לאלו"ט, אגודה לילדים אוטיסטים, שאשת ראש הממשלה עומדת בראשה. הפסלת שטיין, שלאה רבין קונה לעתים פסלים שלה כמתנות לאישים מחו"ל מטעם ממשלת ישראל, חיה עם מאיר כהן מכצ"ט, והאורחים שהגיעו לפתיחת התערוכה במוצ"ש היו אנשי עסקים, כלכלה, תעשיה וחברה.

יצחק רבין, שליווה את אשתו, עמד בפינת החדר, הרחק מהעיתונאים. הוא שוחח בשקט עם דב תדמור, מנהל החברה להשקעות של בנק דיסקונט, ועם אנשי כלכלה אחרים. ביום ראשון, בישיבת הממשלה, הוא סיפר על טלפונים שקיבל בשבת בנושא מס הבורסה. חלק מן השיחות שאליהן התכוון היו כנראה בעליפה.

הפקקים בצומת כפר שמריהו העידו על המתרחש בכבישים המקבילים, שנחסמו לתנועה. בשעה שראש הממשלה הצטלם ליד הפסלים במרכז וייל, התקיימה הפגנה בבית ליד, מרחק גיאוגרפי של קילומטרים ספורים. פה ריחות הבשמים והאפטר־שייב, שם צחנת המוות. פה תאורת הספוטים, שם נרות הנשמה. רגליו פה וליבו שם. מישהו היה צריך לחטוף על זה. ביום ראשון זה היה בייגה.

יש אמון. בייגה שוחט

מוריד פרופיל. רבין בבית הספר רונה קאסן

צילומים: פלאש 90

■

זה לא היה יכול לקרות בשיחה בארבע עיניים. בשיחה כזאת רבין לא מסוגל לפגוע בבן אדם. רק כשהוא נמצא בפורום רחב, זה בא לו בקלות. אולי ככה זה נראה לו פחות אישי. לאביגדור קהלני הוא לא יקרא לשיחה ויתן לו נינה על חוק הגולן. הוא יעשה את זה בכינוס של מועצת מחוז תל־אביב, מול 400 איש, כשקהלני יושב לצידו.

בישיבת הממשלה ביום ראשון, בייגה לא היה מוכן להתקפה. עיתון מעריב שאיתו נופף רבין היה מוכר לו. הם הרי דיברו על זה כבר ביום שישי. בייגה התקשר אז לרבין, וזה שאל אם ראה את מעריב. בייגה אמר שכן, ושהדברים שיוחסו לו שם נאמרו און רקורד בתוכנית מיפגש בטלוויזיה. בישיבת הממשלה, כשביקש רבין מכולם לצאת, איתן הבר התמהמה, ורבין פנה אליו וביקש גם אותו שייצא. זה לא היה דבר רגיל, אבל עדיין לא רמז על מה שעומד לבוא. אבל זה מעיד על דבר אחר: זאת לא היתה התפרצות אימפולסיבית. זאת היתה התקפה מתוכננת.

שבועיים קודם, בשבת שלפני הפיגוע, היתה פגישה של צמרת המשק בבית ראש הממשלה. האווירה היתה רגועה, השיחה תרבותית. רוב הדוברים התקיפו את נגיד בנק ישראל על הריבית ולא את שר האוצר. היו הערות על דברים שצריך לשנות, עם חלק בייגה הסכים, עם חלק לא, על חלק מן הדברים לא ענה. לא נרמז שם דבר על מה שעומד לקרות. השבוע אמר לי אחד המשתתפים באותו מיפגש, שכל ההתפרצות הזאת של רבין על בייגה בישיבת הממשלה, מאוד משונה. שהיה צריך בשקט להפוך את המס הזה למס שייגבה על מניות חרשות שתירכשנה מ־1 בינואר. זה שונה לחלוטין ממה שדובר קודם, ופוליטית היה מצטייר יותר טוב. אבל רבין התקיף, ובייגה, שלא היה ערוך למיתקפה הזאת, הגיב כאדם פגוע. הוא עשה את החיבור בין הכישלון בנושא המס לכישלון הסכם אוסלו.

■

הבעיה הגדולה של בייגה, שהוא מתפקד יותר כמנכ"ל משרד האוצר מאשר כשר, כזה שצריך לשלב את הנתונים, ההמלצות וההצעות ולהעביר אותם לציבור כך שיוכל לחיות איתם. הוא מושפע מאוד מהפקידות הבכירה שלו, והוא פחות מדי פוליטי. אין גוזרים גזירה על הציבור שאין הוא יכול לעמוד בה, אמרו חז"ל. חבר הכנסת אברהם שפירא סיפר השבוע, שפנחס ספיר הטיל פעם מס על הבורסה. זה היה בסוף שנות החמישים. הוא נוכח, כך סיפר לשפירא, שהפך את הבורסה לבית קברות. המצב הזה נמשך עד שביטל את המס.

זה הכל עניין של פסיכולוגיה. העשירים התקשרו לרבין, אבל גם העניים לא רצו את החוק הזה, סוציאלי ככל שיהיה. אנשים בורחים ממס, ולא משנה כמה הוא למענם. אייזיק וולף, מיליארדר יהודי, היה עסוק בהתעופה עם שני בקבוקי ויסקי מהדיוטי־פרי. הוא הלך, אבל סחב את שני הבקבוקים האלה. האיש היה לתת לבית חולים תרומה של מיליון סטרלינג למצמץ, ולא יכול היה לוותר על ההיתר לעבור את הארץ בלי לשלם מס על בקבוק ויסקי.

בייגה לא יכול להבין את הפסיכולוגיה הזאת. הוא תם. איש תם ועקשן. עד לרגע זה הוא סבור שרוב האינטרסנטים הם שרצו בביטול המס הזה. הוא עדיין עליהם שלא הפסיקו את המלחמה נגדו. כמו כועס על חברי ממשלה ששינו את עמדתם. גם היום הוא עסוק בקמפיין רטרואקטיבי, כאילו זה מס שהיה טוב לעניים.

אבל זה לא מדוייק. המס הזה נגע בכולם. נקשר בתוכניות חיסכון, בקרנות נאמנות. אלה כספים שכבר שילמו עליהם מס, ובבחינתו תשלום מס נוסף, מיסוי כפול. בייגה גם לא הבין שהכל עניין של אמון, ובעיקר של עיתוי. המס הוציא את החשק להתנהל בבורסה. בייגה סירב השבוע בתוקף לקבל את תוכנית שגויה, שלא לקחה בחשבון את כל נושא הגביה, ואת העובדה שההחלטה על המס תביא לקיפאון מיהלכי בבורסה. בייגה טוען שההחלטה, כפי שהוגשה לראשונה, היתה נכונה. החלטת הממשלה על הפסדים היא שהפכה את ההצעה למשהו אחר ה... לתסבוכת.

למסיבת העיתונאים שהוריעה על ביטול המס, הביא בייגה גם את דוד ברודט, מנכ"ל האוצר, ואת רוחן ... המס. שני האנשים היחידים מבין הוגי החוק שנותרו באוצר. בייגה דיבר על ביטול חוק המס. הם אמרו להם שיש פקידים שהחוק הזה ייפגע.

כזה היא בייגה. תם ועקשן. גם עכשיו, אחרי לפרות שידע שאנשי משרדו יגידו דברים הפוכים, העמיד איתם לצידו מול התקשורת.

■

באותה מסיבה מפורסמת בגינה של פורמן, כשה... הוחלט על חוק המס על הבורסה, אמר תעשיין ידוע, שכל העניין הזה הוא הימור. וההימור הזה מיותר, ולא משנה אם הוא ייכשל או יצליח. ממשלה שהולכת לתהליך מדיני כל כך חשוב, לא יכולה להרשות לעצמה להמר. בלילה, אחרי המסיבה, התקשר רבין לבייגה הביתה. אולי תעשה מס מחזור, הוא הציע. בייגה סירב.

מישהו היה צריך לעוף על מה שקרה כאן, אמרו השבוע בעלי עניין ולא בעלי עניין. הביקורת הקשה היתה בעיקר על אופן הכנת החוק. מדובר בניתוח מקצועי שהוא תת רמה. אם פקידי אוצר שנחשבים הטוב במערכת קבלת ההחלטות והייעוץ לממשלה יכולים לטעות במידה כזאת, אמר מישהו השבוע, כדאי שראש הממשלה יחזיק לידו יועצים שיוכלו להתמודד עם פקידי האוצר ולשאול את השאלות הכי קשות. הנחות היסוד היו שגויות: ההנחה שהמיסוי יגייס 500 מיליון שקלים בשנת 95', שהוא נלחם באינפלציה, איזה אחוז יש לגבות כדי שיהיה אפקטיבי, איך ליצור מערך גביה למס, ההתנגדות של המערכת הבנקאית לחוק הזה. אבל בעיקר לא נעשתה שום מחשבה פוליטית, ורבין שילם על כך מחיר כבד.

בחלוקה הגדול של הקרנציה הזאת, רבין היה זקוק לשקט כלכלי. הצמיחה היתה אמורה לבוא כתוצאה מתהליך השלום, מהתמיכה האמריקנית, מפריצת שווקים חדשים באירופה ובמזרח הרחוק. הממשלה היתה זקוקה ליציבות, לא להימור. כל פגיעה בנושא הכלכלי פוגעת בנושא המדיני.

אבל רבין לא ייגע בבייגה. יש ביניהם יחסי אמון. בייגה נפגע השבוע פגיעה קשה מרבין. הוא לא כעס, הוא נעלב. התנהגותו של רבין אליו בישיבת הממשלה לא היתה סבירה – כך הוא הגדיר אותה השבוע. אבל למעט אותו אירוע, אמר, רבין התנהג אליו בהגינות. ביחסים ממושכים כל־כך, יש להניח שהגל הזה יחלוף.

המגמה של רבין ושל רוב שרי הממשלה תהיה מעתה הורדת פרופיל. להימנע מדיונים בעייתיים. לא להביא לדיון בממשלה עניינים שהם חלוקים עליהם, או להביא לכיוון של פשרות. רבין מעוניין לייצב את המערכת, כשהוא בעצם הגורם הכי פחות יציב. המגמה תהיה לא לרוץ עם החלטות, לעכב כמה שאפשר. בנושאים כלכליים־חברתיים אין שום נושא בוער. אפילו הדיון על קיצוץ 700 מיליון מהתקציב היה דיון עלוב ומיותר. המגמה תהיה להרגיע.

וקרוב לוודאי שבשבועות ובחודשים הבאים תמלא מפלגת העבודה את מלוא מכסת השרים שמגיעה לה. מדובר בשניים עד שלושה שרים חדשים. אחד מהם יהיה יוסי ביילין. השניים הנוספים עשויים להיות הקלף המכריע.

חדש: מבחן גרשון

ניוט גינגריץ', יו"ר בית הנבחרים האמריקני, הוא גם מרצה באוניברסיטה. באחת ההרצאות שהעביר לאחרונה, הוא נשאל לדעתו על תפקידי לחימה לנשים בצבא ארה"ב. בלי טיפת מבוכה השיב גינגריץ', שאם מדובר בישיבה בחדר ממוזג מלא מחשבים, נשים יכולות לעשות את זה לא פחות טוב מגברים. אבל כשמדובר ב'פוקס הולס' – אלה שוחות השועל של לוחמי הצבא האמריקני – הרי כששמים שם גברים, הם כמו חזירונים קטנים מתגלגלים בבוץ ומרגישים מיד נוח. אבל כשמדובר בנשים, הן תוך שלושים יום מפתחות דלקות. ככה זה היה מאז ומעולם, הסביר גינגריץ', הגברים היו יוצאים לצוד ג'ירפות, והנשים היו מחכות להם במערות.

בוושינגטון פרצה מיד סערה קטנה של אירגוני הנשים, ובאותו שבוע הופיעה ב'וושינגטון פוסט' קריקטורה. גינגריץ' נראה בה סוחב ג'ירפה, כשמתוך מערה נשמעת צעקה של אשה: "היום תבשל לך בעצמך. יש לי דלקת".

גינגריץ' ממשיך לכהן כיו"ר בית הנבחרים, מה שמוכיח שבעידן הפוסט פמיניסטי בארה"ב, כבר לא שורפים חויה על כל התבטאות שוביניסטית של גבר. אצלנו הכל קורה יותר לאט. במלחמת ההתשה, כשמטוסי חיל האוויר היו נופלים מעל תעלת סואץ כמו זבובים, היתה לטייסים שזה. עתה נהיו אבות לבנות, אימרה קבועה: אני מעדיף שידפקו את הבת שלי בקריה מאשר את הבן שלי בתעלה.

האמירה הזאת לא שונה בהרבה ממה שאמר בשבוע שעבר אל"מ גרשון הכהן, בעניין תפקידי הגברים והנשים בצה"ל. אמירה אומללה, ובעיקר מטופשת. אבל מה שמעורר השתאות היא לא האמירה, אלא הדרך שבה טיפל הצבא בפרשה. תוך פחות מ־48 שעות נידון הקצין בדין משמעתי אצל אלוף הפיקוד, מקבל עונש חמור ביותר בסידרת הענישה הפורמאלית של הצבא – נזיפה חמורה – ובנוסף הוא מטופל טיפול מנהיגותי הולם על ידי הרמטכ"ל, שנוזף בו ומעמידו על חומרת מעשהו. לא ראינו אותו מלווה בפרקליטו, מבקש שימוע, או מתדיין עם הפצ"ר לגבי עונשו. הייתכן שרוח חרשה מנשבת במטה הכללי, וממסדת נורמה עונשית ההולמת מחדלים של מפקדים בכירים?

אל"מ גרשון הכהן כנראה כבר לא יהיה קצין חינוך ראשי, וטוב שכך. מן הסתם הוא לא יגיע בצה"ל הרבה יותר רחוק ממה שהגיע עד עכשיו. להיות נידון בדין משמעתי ולצאת חייב, זהו עונש חמור ביותר, שיפגע בהמשך קידומו של האל"מ. לא פלא שהאלוף עמירם לוין נלחם על קוצה של איזו נזיפה הוא יקבל בעקבות צאלים ב'.

השבוע הוצבה הנורמה העונשית ההולמת בגין הרצאה לא מתוכננת ומלל מטופש ובוטה. אבל יחד איתה הוצב 'מבחן גרשון' – המקבילה הצבאית ל'מבחן בוזגלו'. מעתה, אם יתייבש חייל או תתרחש חלילה תאונת אימונים, האם נראה שוב מצעד של קצינים בכירים מלווים בפרקליטיהם מתנערים מאחריות? ומה ייעשה לעמירם לוין הבא, אם חלילה יתרחש צאלים ג'?

כי אולי זה הדבר החשוב ביותר שקרה בפרשה האומללה הזאת: מעתה ואילך, בכל הנוגע לנורמה העונשית לדרג הבכיר בצה"ל – הוצב 'מבחן גרשון'.

משדה הקרב, כאן אורי אבנרי

מאמר מעורר חלחלה כתב השבוע אורי אבנרי במעריב, תחת הכותרת "הם יורים גם ביהודים". אבנרי מתאר את התקרית שקרתה בשבת בין מתנחלים במעלה עמוס, לבין משלחת מטעם 'גוש שלום' שנענתה ליוזמת 'המרכז הפלשתיני לאי אלימות' והשתתפה בסיור באיזור שבו הקימו המתנחלים שלושה קרוואנים. אבנרי מיטיב לתאר שטח קשה, גבעות מסולעות, הליכה מתישה – ממש שדה קרב – עד שלפתע נשמעו יריות ראשונות.

"לפי נסיוני הקרבי", כותב אבנרי, "ירו חמישה־שישה כלים. יש לציין שהיינו במרחק שבו ניתן לראות מטרה בבירור, ואין ספק שהמתנחלים ידעו שהם יורים ביהודים וביהודיות".

גם אשתו של אבנרי, רחל, היתה שם, כך מדווח אבנרי משדה הקרב, כשמאחוריו תימרות עשן של הקרוואן העולה באש. על פי עדותה של רחל (הגם היא משועלי שמשון?) נראו בקירבתה פגיעות באדמה.

מצמרר. המפחיד ביותר במאמר זה, הוא התגלית על קשיחותו ובקיאותו הקרבית של אבנרי. מה שאומר, שאנחנו צריכים לשמור טוב טוב על יאסר ערפאת, הפרטנר שלנו למשא ומתן עם הפלשתינים.

כי תארו לעצמכם שמשהו יקרה לו. אנחנו עוד עלולים יום אחד למצוא את עצמנו מול פרטנר הרבה יותר קשוח, הרבה פחות מתפשר, ועוד עם ניסיון קרבי מרשים – אורי אבנרי.

תימרות עשן. אורי אבנרי

עורך: אבי בטלחיים ■ סגן עורך: נתן גינת ■ עריכה: אבי וינברג, דנה נצר ■ עיצוב: יורם נאמן ■ גרפיקה: משה מימוני

ש"ס כמו תמיד רגל פה, רגל שם

על ביטול פגישתו עם הרב עובדיה יוסף נודע לשמעון פרס מהרדיו. ולא שנאמניו בש"ס יודעים יותר – בימים אלה הם מגששים באפילה, אינם יודעים אם פניהם לממשלה או לאופוזיציה, נתלים במלה או ברמז, במאמץ להבין למה מתכוון הרב ■ קשה ההחלטה על עובדיה יוסף, קשים החיים על חסידיו, ועל אחת כמה וכמה על ראש הממשלה, הרואה את הקואליציה הרחבה מנגד ואליה לא יבוא

צילום: אפרים קילשטוק

מנהיג ש"ס חושש מרחשי הלב של הציבור הספרדי ומחולשתה של הממשלה. הרב עובדיה יוסף ויצחק רבין

שלום ירושלמי

ביום ראשון, קרוב לחצות, קיבלו כל חברי הכנסת של ש"ס שיחות טלפון מירושלים. על הקו היה הרב דוד יוסף, בנו של הרב עובדיה יוסף, ולפי המקובל כש"ס גם אחד המתנגדים החריפים לשובה של המפלגה לקואליציה. "מורנו ורבנו החליט לקחת פסק זמן למחשבה. תעזבו אותו בשקט", ביקש הרב יוסף ג'וניור מבני שיחו. כמה מחברי הכנסת, שהתעקשו לדבר עם הרב יוסף עצמו, שלא באמצעות שליח, זכו ממנו לחצי-נזיפה. "אני לא רוצה לקבל אף אחד מכם עד סוף השבוע", שח להם הרב עובדיה, "אני גם מבקש שתמלאו את פיכם מים. אל תתראיינו ואל תשוחחו עם עיתונאים. תענית דיבור".

את הריחוק השבועי שלו כפה הרב יוסף גם על בכירים בממשלה. בתחילת השבוע שעבר ביקש שר החוץ שמעון פרס להיפגש עם הרב בביתו. הרב התחמק (אולי לא רצה לפגוע ברבין), והפגישה לא יצאה אז אל הפועל. בינתיים יצא שר החוץ לוועידת דאבוס בשווייץ, ונקבע כי השניים ייוועדו עם שובו. ביום שני השבוע, שעות אחדות לפני מועד הפגישה, שמע פרס ברדיו כי הרב החליט שלא לקיימה. ח"כ שלמה בניזרי, יו"ר סיעת ש"ס בכנסת, שטילפן ללישכת פרס להודיע באופן רשמי על הביטול, שמע מעבר לקו קולות אכזבה. שר החוץ, שבילה בימי חייו הפוליטיים מאות שעות בחצרות רבנים וגדולי הדור, היה מאוד מעוניין גם בפגישה הזו, בעיקר אם אחריה היתה ש"ס חוזרת לממשלה ולקואליציה. הכבוד לא ניתן לו. בלישכת שר החוץ, אגב, סירבו להתייחס לפרשת הביטול.

וכך הותיר הרב יוסף השבוע את צאן מרעיתו מגשש באפילה, שומע ממנו דבר והיפוכו, ואת חסידיו מפרשים את התבטאויותיו הפומביות לכל כיוון אפשרי. ביום חמישי שעבר הופיע הרב בישיבת אור החיים בירושלים, ואמר כי הטרור עלול להימשך גם אם הממשלה תתחלף. אהה, אמרו או בש"ס. מורנו ורבנו רוצה שנחזור לממשלה. אלא שלא חלפו שלושה ימים, הרב יוסף הופיע במלון דמארה רנסאנס, בכנס של עמותת יפה דרעי למען אבות נזקקים ומשפחות ברוכות ילדים. הפעם הוא מתח ביקורת על הסכמי אוסלו. אנחנו פנינו לשלום והמה – פניהם למלחמה, אמר הרב, ובעיני תלמידיו, שגדשו את המקום בהמוניהם, התרחקה ש"ס מהממשלה ת"ק פרסה.

■■■

קשה ההחלטה על כבוד הרב, והוא מתייסר בה רבות. לא קשה להבין אותו. הנימוקים בעד החזרה לממשלת רבין טובים בדיוק כמו הנימוקים נגד. ש"ס הצטרפה לממשלה בתחילת הקדנציה כדי לשמש משקל נגד למרצ, ולמנוע הגמוניה חילונית על ענייני הדת והמדינה. כאשר בתחילת 93' התבטאה שרת החינוך, שולמית אלוני, נגד הדתיים, סילקה אותה ש"ס ממישרתה, מהלך פוליטי חסר-תקדים, שכמוהו לא היתה יכולה לבצע היום, כשהיא מחוץ לקואליציה. הרב יוסף עצמו אמר פעמים רבות כי יריבתו הגדולה, אגודת ישראל, הצטרפה לממשלה ובכלל זה לממשלת בן-גוריון, "שלא היה כמוהו איש רשע", מאותן סיבות, כדי לשמור מקרוב על האינטרסים החרדיים במדינה.

המצב המדיני, סבור הרב יוסף, מחייב את הימצאותה של ש"ס בממשלה, גם כדי להוות משקל-נגד ניצי למרצ. הרב, וכמוהו בכירי ש"ס, סבורים כי קהל הבוחרים של המפלגה מתנגד ברובו להסכמי אוסלו, וכל עיכוב בתהליך שיצליחו לכפות על רבין, ייחשב להם להישג גדול. רוב השדרים שהעבירו אנשי ש"ס לראש הממשלה במהלך השבועות האחרונים, ושוכו, כשונן, [illegible] גדול – נגעו לעניין המדיני-ביטחוני. בפגישה [illegible] שתתקיים בין הרב עובדיה יוסף ובין רבין, אחרי [illegible] מפתיקהו, ידרוש הרב לבטל את הקפאת הבניה בירושלים, לשחרר אסירים ערבים, לעכב את נסיגת צה"ל ממזרח [illegible] בגדה, ולהסעות את השיחות עם הפלסטינים ככל שיותר. [illegible] כל סעיף כזה תוכל ש"ס לנופף בגאווה, גם מול ה[illegible] הקנאיים שלה מיהדות התורה.

בשבוע שעבר, במוצאי שבת, היה הסעיף הראשון [illegible] ח"כ דרעי בא לרבין בחצות וניסה לשכנע אותו לבטל את [illegible] השרים לענייני הבניה בירושלים. את קורותיו המשוערים [illegible] של ראש הממשלה, תיאר דרעי בביפאון ש"ס "יום ליום" [illegible] גם זכה לכינוי "האיש על החומה") במילים הבאות: "[illegible] שליט"א יצאתי לתקשורת הזועקתי שעניין ירושלים [illegible] אולטימטום וקו אדום. במוצאי שבת נפגשתי עם רבין [illegible] את עמדתנו. כשהוא חזר שוב על טענתו הגרושה [illegible] נמצאת בתוך הממשלה, ולמעשה אין איזון למרצ, [illegible] שש"ס מוכנה מיידית להיכנס לממשלה, ואף לסגור [illegible] מאיה ואת הרב גמליאל לשרים, ואת הרב בניזרי לסגן [illegible] ובתנאי שלא יעלה שום הצעה לגבי ירושלים[illegible]".

רבין, תיאר דרעי, חכך בדעתו, ובסוף סירב. במו[illegible] ראש הממשלה, כי "אני לא עושה עיסקאות כאלה". [illegible] הזה של ראש הממשלה ביכחה ש"ס כל השבוע. הרב יוסף [illegible] ראשי התנועה. נפגע מיחסי הרכיכות של ראש הממשלה [illegible] מצבה המיוחד של ש"ס, ובסופו של דבר הורה לתנועה [illegible] להצביע בעד שתי הצעות אי-אמון בממשלה. רבין, ה[illegible] החמיץ במוצאי השבת ההיא הזדמנות-פז לצרף את [illegible] לממשלתו, ולעקוף בכך את המכשול שעדיין מציב [illegible] זה לא מספיק, בא האולטימטום הקשה שהציבו שרים לש"ס, לפיו משרדי הפנים והדתות יאויישו תוך שבוע, אם ש"ס לא תודיע היכן היא עומדת.

בש"ס יודעים כי אם ייכנסו שרי העבודה למשרדי הפנים והדתות, יאבד להם באחת הפיקוח על תקציבי-ענק, והאימפריה החינוכית שבנו בעמל רב, במשך שנים, תינזק ללא תקנה. להצטרפותה המחודשת של ש"ס לקואליציה יש גם משמעות פוליטית ראשונה במעלה. השליטה מגבוה על המוסדות התורניים, המועצות הדתיות, המיקוואות ומאות פקידי הרבנות ועובדי בתי-הדין הרבניים, רק תחזק את ש"ס לקראת הבחירות הבאות. זהו, למעשה, היתרון האירגוני הגדול שיהיה לח"כ דרעי ולחבריו על פני שלוש המפלגות הספרדיות שקמות בימים אלה: מפלגתו של הרב מרדכי אליהו, מפלגתו של הרב יוסף עזרן ורשימת אירגון-מרכז-תורה, פעילים ספרדים תומכיו של הרב שך.

■■■

עיקר הנימוקים שהובאו בפני הרב יוסף נגד ההצטרפות הרשמית לקואליציה, נוגעים לרחשי הציבור החרדי-ספרדי, אך גם לחולשתה הנוכחית של הממשלה. חיים רמון, שידוע כפוליטיקאי בעל אבחנות, העריך בשיחה שקיים עם אריה דרעי ויואל ניר מהרדיו, כי אם תעבור ש"ס לאופוזיציה לא תחזיק הממשלה מעמד יותר משלושה-ארבעה חודשים. במקרה כזה, אומרים בש"ס, ייאלץ רבין לגשת לנשיא, ומן ההתפטרות הזו עשויה המפלגה לצאת חזקה יותר. כפי שזה נראה, הרב עובדיה ודרעי לא יאמצו את התסריט הזה. לפני חמש שנים בדיוק, במרס 90', יזם דרעי תרגיל התפטרות גרנדיוזי, שעלה למפלגת העבודה בשלטון.

ממשלה חלשה, אמרו לרב יוסף, שמאבדת את אמון הציבור ומסתבכת במהלכים מדיניים וכלכליים, עשויה להפיל את כל שותפיה, ובתוכם את ש"ס. הרב עזרן, שמכיר מקרוב את ההתלבטויות של ש"ס, נקט השבוע בדימוי נאה. "בלון פורח שיוצא ממנו האוויר צונח עם כל יושביו", הוא אמר.

אז אתה מעריך שש"ס תישאר מחוץ לקואליציה?

"לא יודע. הכי נוח מבחינתם זה להמשיך ולשבת על הגדר, ולחכות שהממשלה תשלים את הקדנציה בלי לאייש את התיקים".

ומה קורה איתך?

"אני מבין תשתית, ואפילו השתמשתי במונח 'תשתית נבוטית' להקמת מפלגה חדשה".

מה זה?

"זו תהיה מפלגה שתכה בנבוט על כל אפשרות לכישלון. אני צריך להיות בטוח במאת האחוזים שאני מצליח, אחרת אין לי מה לעשות. נגד מעצמה כמו ש"ס זה לא עניין קל. יש להם הרבה פור עלי במירוץ הזה".

שמעתי שאתה מתכוון להצטרף למפלגה שמקים הרב מרדכי אליהו.

"אנחנו עובדים במקביל".

כלומר.

"כתוב ששני קווים מקבילים לא יכולים להיפגש, אבל שני אנשים מקבילים יכולים למצוא נקודה משותפת אחת".

■■■

פעמים אחרות במשך החודשים האחרונים החליט הרב יוסף שלא להחליט, וש"ס אכן נשארה לשבת על הגדר, רגל פה רגל שם. יתכן שהמצב הזה יימשך, אם כי הפעם הגדר קצת מתנדנדת. היועץ המשפטי לממשלה הכין חוות דעת נגד היתמות המתמשכת של משרד הפנים. ח"כ מיכאל איתן (ליכוד) איים השבוע לעתור לבג"ץ שיכיף את הממשלה. גם השרים לוחצים. אחד מהם, ממקורביו של רבין, העריך השבוע כי ש"ס תיכנס לממשלה לשנה, ולקראת הבחירות תמצא עילה לפרוש, דתית (הפעלת קו אוטובוס בשבת?) או מדינית. "מי שחושב שש"ס תתמוך ברבין בבחירות הבאות ולא במועמד הימין הוא תינוק פוליטי", אמר השר.

ועוד. עם שובה של ש"ס לקואליציה, על פי אותו שר, יתקיים בממשלה תהליך של ניצול הדדי. ש"ס תעניק לממשלה שקט תעשייתי, והממשלה תיתן לה כוח ותקציבים כמעט ללא הגבלה, ותנצל אותה בקטע הפרלמנטרי. זו גם הנחת העבודה שעומדת בבסיס הדיונים הפנימיים בעבודה. "כל ההסכמים בינינו ובין ש"ס הם הסכמים בסגנון של הקווה נוסטרה, אז אנחנו מעלימים עין מכל מה שאתם עושים בשני המשרדים".

בכל מקרה, אם יחליט הרב עובדיה יוסף להצטרף לממשלה, הוא יעניק לה הרבה יותר מסתם שקט תעשייתי. יהיה זה קרש הצלה קואליציוני, מדיני ופוליטי כאחד. עם גב פרלמנטרי של קרוב ל-70 חברי כנסת, יוכל רבין לקבל החלטות מכריעות בנושא הסורי ובנושא הפלשתיני, לשנות את פניה של ממשלתו ולהעביר חוקים כלכליים ותקציביים כרצונו, בלי חשש מהתבזות.

בלישכת ראש הממשלה עצרו השבוע את הנשימה, וזו לא פראזה רטורית. בינתיים ביקשו שם לנהוג בש"ס בנימוס וכדרך-ארץ, והבהירו כי את האולטימטום נתנו "שרים לא אחראים", ולא ראש הממשלה.

רבין במסלול שיקום

בלישכת ראש הממשלה אמרו השבוע בתקווה גדולה כי רבין עלה על מסלול שיקום. מס הבורסה, שסימן את תחילת הידרדרותו, בוטל. הצעד הבא, מתפללים בלישכה, יהיה הרחבת הבסיס הקואליציוני באמצעות צירוף ש"ס. במקרה כזה ימנה רבין, אולי אפילו ביום ראשון הקרוב, עוד שר או שניים, נוסף על הרבנים משה מאיה ואריה גמליאל. השרים החדשים, מעריכים, יהיו פוליטיקאים אטרקטיביים, שישנו מעט את פניה העייפות של הממשלה.

עם זאת, פרשת מס הבורסה ומסלול התעתועים שנלווה אליה לא הירפו. היו שרים שהטילו חלק מהאשמה לכל מה שקרה על התנהגותה של ש"ס. השרה אורה נמיר, למשל, טענה שלשום כי רבין ותהליך קבלת ההחלטות בממשלה ניזוקו בגלל העומס הבלתי-אפשרי המוטל על כתפיו של ראש הממשלה. "רבין צריך למנות היום שר ביטחון", אמרה נמיר. "הוא גם צריך לממש את האולטימטום שנתן לש"ס. אם הם לא יתנו את המועמדים שלהם, הוא צריך לאייש את משרדי הפנים והדתות, ולהוריד ממנו עומס נוסף".

מה קרה עם המס על הבורסה?

"רבין מקדיש את רוב זמנו לעניינים המדיניים והביטחוניים. בעניינים האלה הוא מסתייע בשמעון פרס, ויש לו ניסיון רב. בעניינים הכלכליים והאחרים אין מישהו שיעמוד לידו. הוא עושה הכל לבד. דבר אחד ברור. אנשי האוצר פישלו בהצעת החוק הזו. הם לא השקיעו מספיק. לא עשו שיעורי בית. רבין הוטעה. אולי גם לא היה לו זמן לבדוק את כל הנתונים".

השר שוחל הציע השבוע להקים קבינט כלכלי בראשותו של רבין.

"באמת, ואז להעמיס עוד משימות על ראש הממשלה? זה נראה לי מאוד מוזר. יש ועדת שרים לענייני כלכלה, לא?"

■

שלשום התקיים בכנסת כנס תמיכה בשר האוצר, בייגה שוחט. חברי כנסת מסיעת העבודה, שתמכו בהטלת המס והעניקו לשוחט גיבוי בשעה שמקורבי ראש הממשלה פעלו נגדו – התיישרו על-פי קו האופנה, וברכו על ביטול המס. הם גם הפצירו בשוחט להישאר בתפקידו. "אם אתה צריך ללכת, כולנו צריכים ללכת", הם אמרו לו. איזה עולם הפוך ונפלא.

שוחט עצמו, שטולטל בחצי השנה האחרונה על ידי שרים, חברי כנסת, אילי הון, ברוקרים וסתם עמך, עד שנאלץ לוותר על המס, דיווח לנוכחים בפנים זורחות על גלי האהדה הציבורית שמציפים אותו. בכנסת הוא הפך לגיבור היום. שוחט סיפר שרבין נותן לו גב, וכי הוא לא חשב לרגע לוותר על תפקידו. הפיאסקו הענק, שעלה למשלם המיסים מאות אלפי שקלים, פגע בשוק ההון, הרס את אמינותה של הממשלה והעמיד באור עקום את שר האוצר ומשרדו, הפך סיבה למסיבה. אולי מסיבת סיום.

אם נשיא משרך דרכיו

חוק וסדר
משה נגבי

לא רק נשיא המדינה הואר השבוע באור שוביניסטי־סקסיסטי דוחה, בגלל הגידופים שיוחסו לו; גם הח"כים שהאזינו – על פי עדותם שלהם – לגידופים הללו, ולא הגיבו עליהם במחאה מיידית ונמרצת, הוכיחו לכולנו כי ליבם גס בכבוד הנשי, שהוא גם הכבוד האנושי. מבחינה מסויימת חרפתם גדולה מחרפתו של הנשיא, ואף ודאית ממנה. הרי הם – כמי שהדליפו את דברי הנשיא לכתבים – בוודאי מנועים מלהכחיש כמוהו שהם בכלל נאמרו.

גם לתקשורת הישראלית יש במה להתבייש. נדהמתי לשמוע כתב בכיר ועתיר מוניטין מתהדר בכך, כי ידע על ההתבטאויות הקשות והפוגעניות כבר לפני שבוע, אך החליט לנצור אותן בליבו, ולא משום שפיקפק במהימנות המידע. "כששמענו על הגסויות של הנשיא צחקנו", התוודה השבוע הכתב, "ורק כשהחלה המהומה סביב הרצאת מפקד חטיבה 7 בגימנסיה, תפסתי פתאום שיש כאן סיפור". אתה הבנת את זה, ברוך? הכתב (ועמיתיו) היו, מן־הסתם, מצחקקים באינפנטיליות בחוג מקורביהם (הגברים כמובן) על פניני הלשון של כבוד הנשיא עד עצם היום הזה, אלמלא תלמידות ותלמידים בגימנסיה רחביה (אלה שהתקוממו נגד התבטאותו של אל"מ הכהן) פקחו את עיניהם לכך, שהתבטאות סקסיסטית גסה מפי אישיות ציבורית, איננה קוריוז משעשע, אלא מעשה שפל הטעון חשיפה, הוקעה וענישה. תיפקוד הכתב הבכיר ועמיתיו מעיד לא רק על שיפוט עיתונאי לקוי, אלא גם – ובעיקר – על ניכור לנורמות ציבוריות. זה מדאיג ומדכא: כיצד תוכל התקשורת למלא את שליחותה לחשוף ולהוקיע אנשי ציבור החוצים קווים אדומים אתיים וערכיים, כאשר כתביה הבכירים עיוורים בעצמם לקווים הללו?

היו שטענו – גם בסביבתו הקרובה של הנשיא, וגם מקרב הח"כים והעיתונאים שניסו לגמור או לטשטש את חומרת השתלחותו – כי אין להוקיעו בשל התבטאות ב"שיחה פרטית". הטיעון הזה הוא צורם וצבוע. אם מפכ"ל נאלץ (בצדק) להתפטר משום שלא קיים נורמות של מפכ"ל גם בטובלו בשבת בג'קוזי, קל וחומר שהנשיא נדרש להתנהג כמתחייב ממעלת כבודו, בשיחה עם חברי בית המחוקקים. ובכלל, ממתי שיחה כזאת מוגדרת פרטית? הבה נניח – לצורך הדיון בלבד – שהנשיא היה חלילה משמיע באותה שיחה הערה גזענית בוטה המתייחסת למוצאו של שר או ח"כ פלוני (למשל, "עיזבו אותי עם הגרוזיני המסריח הזה", או "ערבי טוב הוא ערבי מת") – האם גם אז בני שיחו היו מבליגים, והכתבים מתפקעים מצחוק, ומסתירים מן הציבור את "השיחה הפרטית"?

צריך לקוות שהשאלה הזאת היא רטורית וכי התשובה השלילית עליה מובנת מאליה. חייבים להאמין שהיא גם היפותטית, ושאפילו הנשיא המיוחד שלנו לא היה פולט דברי בלע כאלה. אך כאן בדיוק הבעיה: הנשיא, הכתב הבכיר וחבריו, הח"כים, וכנראה גם חלק נכבד מן הציבור, עדיין לא תפסו שביזוי אשה תוך התייחסות למינה או למיניותה, איננו פסול פחות מביזוי אדם תוך התייחסות למוצאו או לצבע עורו. שוביניזם על בסיס מיני, משפיל ופוגע לא־פחות משוביניזם על בסיס לאומני.

במאמר קודם ("פורנוגרפיה כסוג של גזענות", 28.10.94), הצעתי כאן לתקן את החוק נגד הסתה לגזענות, כך שיאסור במפורש לא רק ביזוי "בשל צבע, גזע או מוצא לאומי־אתני", אלא גם ביזוי על רקע מיני. בינתיים פורסם שח"כ יעל דיין הגישה הצעה ברוח זו ויש לקוות כי יצטרפו ליוזמתה ח"כיות וח"כים מכל הסיעות. כמו במקרה של הסתה לגזענות "קונבנציונלית", גם בנושא של השוביניזם המיני, הערך החשוב של חופש הביטוי צריך לעתים לסגת מפני הערכים החשובים של כבוד האדם והשוויון.

"מותר לתקן דברים שנראו פעם שונה", הסביר השבוע יצחק רבין לבייגה שוחט. אם הציטוטים שיוחסו השבוע לנשיא מהימנים, נדרש גם טור זה לתקן דברים שנראו פעם שונים. "ויצמן בדרך הנכונה" – זו הכותרת שהתנוססה כאן לפני שלושה חודשים, כאשר עמד הנשיא בגאון בלחצי פוליטיקאים לבטל או לרכך מאסרי עולם שגזרו בתי המשפט על רוצחים. ציינתי אז שבסירובו לסכל את מיצוות המחוקק והשופטים, צועד ויצמן בדרכו הנכונה של דודו הדגול, הנשיא הראשון. אך חוששני שהכותרת נתנה אז לנשיא אשראי גורף ונדיב מדי. אם הוא אכן התבטא לגבי השרה אלוני בסגנון הביבים שדלף השבוע לתקשורת, אין מנוס מן המסקנה כי הוא משרך דרכיו ומתנכר לא רק למורשתו של חיים ויצמן, אלא לחובתו התקנתית הברורה על פי חוק יסוד נשיא המדינה.

■

אמת, חוק היסוד מעניק לנשיא חסינות מוחלטת מהליך פלילי, אך אין זאת אומרת כי הוא רשאי להתפרע ככל העולה על רוחו. להיפך, חוק היסוד מגביל אותו הרבה יותר מאשר כל אזרח מן השורה. הוא אוסר עליו לא רק עבירות פליליות, אלא גם "התנהגות שאיננה הולמת את מעמדו". כלומר מה שמותר (או לפחות נסלח) לכל אחד אחר, נאסר לעתים על הנשיא דווקא בשל מעמדו הרם והנישא. הסנקציה על הפרת האיסור הזה איננה כאמור פלילית, אלא ציבורית – 20 ח"כים יכולים לקבול נגדו לוועדת הכנסת, ואם אין הנשיא (או פרקליטו) מצליחים "לסתור את הקובלנה", היא מובאת למליאה, וזו מוסמכת להדיחו.

אור שוביניסטי סקסיסטי. נשיא המדינה עזר ויצמן צילום: קוקו

זה אמנם עוד לא קרה לנשיא, אך כדאי להזכיר שיש לא מעט בכירים בצמרת המימשל, אשר למרות שהיו "מחוסנים" ממשפט פלילי, כבר שילמו במישרתם על "התנהגות שאינה הולמת" את מעמדם. בג"ץ הדגיש בסידרת תקדימים בשנתיים האחרונות, כי ככל שעולים במעלות ההירככיה השלטונית, הדרישות הנורמטיביות מחמירות, ועימן גם הסנקציה על הפרתן. ממי שניצבים בקודקוד ההירככיה (כמו מנכ"ל או מפכ"ל), נתבעת – כתנאי לכהונתם – התנהגות ערכית ללא רבב. קל וחומר ממי שניצב, כהגדרת חוק היסוד, "בראש המדינה" כולה.

באחד התקדימים הודגש כי מנבחר ציבור נדרשת התנהגות ערכית יותר מאשר מפקיד בכיר ממונה. השופט פרופ' אהרן ברק הסביר כי חבר הכנסת חייב "ברמת התנהגות קפדנית יותר, אתית יותר, מעובד ציבור 'רגיל'. מי שנבחר על ידי העם צריך להיות מופת לעם". ושוב, הדברים בוודאי תקפים שבעתיים לגבי הנשיא, שהוא, אם תרצו, "נבחר הנבחרים", וכדברי בג"ץ, "מגלם באישיותו את המדינה כולה".

המפתח למיצוי הדין הציבורי עם נשיא ששירך דרכיו, איננו כאמור בידי המערכת המשפטית, אלא במערכת הפרלמנטרית. המצפון הלא־סלקטיבי והיושר הציבורי האלמנטרי מחייבים כי לפחות אותם ח"כיות וח"כים (וגם אותה שרה) אשר לא הסתפקו בהתנצלות או בנזיפה, אלא תבעו בשבוע שעבר את הדחתו המיידית של המח"ש גרשון הכהן, יאספו 20 חתימות להגשת קובלנה נגד הנשיא לוועדת הכנסת. הרי לא יתכן לטעון שהתנהגות שאינה הולמת מח"ש הולמת את נשיא המדינה.

אכן הסיכוי שיימצאו 80 ח"כים שיצביעו במליאה בעד הדחתו של הנשיא הינו אפסי, אך גם לעצם קיומו של ההליך תהא משמעות ציבורית וחינוכית מכרעת. מכל מקום, אם לא ייעשה מאמץ רציני להגיש קובלנה כזאת, קשה יהיה להתייחס עוד ברצינות למחוייבות הח"כים (והח"כיות) שלנו לכבוד האשה, מעמדה וזכויותיה.

המפתח למיצוי הדין הציבורי איננו בידי המערכת המשפטית, אלא במערכת הפרלמנטרית. המצפון הלא־סלקטיבי והיושר הציבורי האלמנטרי מחייבים כי לפחות אותם ח"כיות וח"כים (וגם אותה שרה) שלא הסתפקו בהתנצלות או בנזיפה, אלא תבעו את הדחתו המיידית של המח"ש גרשון הכהן, יאספו 20 חתימות להגשת קובלנה נגד הנשיא

ידע אישי

מסע של אלופים

שני אלופים שמשתחררים בימים אלה מצה"ל, לא יעמדו השנה בתור בלישכת העבודה. האלוף יוסי בן־חנן, שסיים את תפקידו כמפקד המיכללה לביטחון לאומי ונמצא בחופשת שיחרור, והאלוף מאיר דגן, עוזר ראש אג"ם, שיסיים את תפקידו בחודשים הקרובים, מתכוונים לחצות פעמיים, ברכב, את יבשת אסיה – ממערב למזרח וממזרח למערב.

בן־חנן ודגן, כמעט בני חמישים, מגבשים חבורת מטיילים מכובדת, שתכלול ביציאתם לדרך את הכלכלן ראובן גלילי, את פרופסור אבינועם רכס מבית החולים הדסה עין־כרם ואת יוסי כפיר, בעל חברת נסיעות ומי שעמד בראש המחלקה לנסיעות חו"ל של החברה להגנת הטבע.

המסע יתבצע באמצעות שני כלי רכב רבי מנוע, וכרוך בתיכנון מורכב ובהכנות לוגיסטיות רבות. החבורה מתכננת לצאת לדרך בחודש מאי הקרוב מאירופה המערבית, ולחצות את מדינות מזרח אירופה ואת רוב מדינות חבר המדינות. הם יבקרו בדרכם בקהילות היהודיות, ממולדביה ועד בירוביג'אן, ויגיעו עד ולאדיווסטוק, הנמל החם שבמרכז סיביר. משם יעברו לסין, ויחצו שוב חלק ניכר מיבשת אסיה, ממזרח למערב, דרך סין, הודו־סין ותת היבשת ההודית.

האלוף דגן היה ראש חטיבת המבצעים במטה הכללי ועוזר הרמטכ"ל לנושא ההתקוממות בשטחים. הוא נשוי ואב לשלושה. בן־חנן, גרוש ואב לבן ובת, היה ראש מחלקת תורת לחימה במטה הכללי וקצין שיריון ראשי. הוא הוזכר לא פעם כמי שיצטרף עם שיחרורו לאחת ממפלגות הימין. אלה יצטרכו להמתין כשנה. זהו פרק הזמן שבן־חנן ודגן הקציבו למסעם.

■ *סימה קדמון*

עלילות בן הטיפוחים רג'וב

לפני כשבועיים הוכה למוות במעצר הפלשתיני ביריחו, תושב העיר בשם סולימן ג'לייטה. לנוכח הצילומים המזוויעים של הגופה המעונה טען ראש ה'ביטחון המסכל' ביריחו, ג'יבריל רג'וב, כי האיש היה סוכן שב"כ ומוסר מסוכן, וחבל שמת בטרם הצליחו להוציא ממנו את כל האינפורמציה שהיתה ברשותו.

אירגוני זכויות אדם פלשתיניים כ'אל־חאק' נזעקו לחקור, אולם מרוב בעתה מיהרו לקפל את הזנב ולהוציא הודעת תמיכה תמימה בעמדת רג'וב.

אלא שהאמת לא מחמיאה לשב"כ הפלשתיני ולאירגוני זכויות האדם שלהם. סולימן ג'לייטה לא היה משת"פ. הוא נרצח בידי רג'וב ואנשיו במהלך ניסיון להוציא ממנו הודאה ברצח.

הרצח התרחש ביריחו כחודש לפני כן, כאשר נורה למוות מהמארב פעיל חמאס בשם אברהים יאר'י. עם מותו של יאר'י הואשמה הרשות הפלשתינית באחריות למותו, ואז מיהר רג'וב להתייצב בראש מסע ההלוויה ולהאשים את ישראל באחריות לרצח.

חקירתו של ג'לייטה היוותה המשך ישיר לרצח יאר'י, שכן הוא חוסל – מה לעשות – בשל פרשיה מפולפלת של כבוד המשפחה. אחיו התעסק עם בחורה ממשפחתו של סולימן ג'לייטה, אותו אדם שעונה למוות בידי רג'וב, ועל כך שילם האח בחייו. לא חמאס ולא שב"כ.

המעניין בכל הפרשה הוא האופן בו מיהרו רג'וב ועמיתיו לכסות על רצחנותם ומחדליהם – מטח של האשמות חמורות נגד ישראל. זו אינה הפעם הראשונה שהם נוהגים כך, ויש להניח שגם לא האחרונה.

רג'וב, להזכיר, הוא חביבו של השב"כ הישראלי, הוא אפילו קיבל לאחרונה משירותי הביטחון, תעודת וי.איי.פי, המאפשרת לו תנועה חופשית בארץ.

■ *נדב העצני*

אחדות לאומית על־פי לוי

ביום רביעי בצהריים נפגש נשיא המדינה, ביוזמתו, עם שר החוץ לשעבר, ח"כ דוד לוי. עזר ויצמן איתר את לוי בשבוע שעבר בפאריס, והזמין אותו אליו.

השיחה נמשכה שעה ארוכה, ונראה שהשניים מצאו כמה קווי הסכמה. בשבועיים האחרונים, בעקבות הפיגוע הנורא בבית ליד, דיברו ויצמן ולוי, כל אחד בנפרד, על הצורך בממשלת אחדות לאומית. אצל ויצמן הניח לוי יסודות אפשריים להקמתה.

התמונה שהציג לוי לויצמן היתה עגומה למדי. שר החוץ לשעבר בטוח שתהליך השלום עם הפלשתינים תקוע ללא תקנה. כל יוזמה שמריץ ראש הממשלה – הפרדה, סגר, התנתקות וכו' – נתקלת בסירוב פלשתיני ובטענות על הפרת ההסכם. במצב שנוצר, אי־אפשר ללכת קדימה, ובטח שאסור לפנות את הצבא מריכוזי אוכלוסין בגדה. "תהליך אוסלו לא רלוונטי", קבע השבוע לוי, "התהליך דומה לחתול שרץ אחרי הזנב שלו. כדי לצאת מהמעגל, צריך לאחד את כל הכוחות".

איזה קווי יסוד אתה רואה לממשלת אחדות לאומית?

"יש שני עמודים שעליהם הממשלה הזו עשויה לקום. לא למדינה פלשתינית ולא לחלוקת ירושלים".

מה אתה עוד מתכוון לעשות?

"אני הנפתי את הדגל. אם אנשים ירגישו מה שאני מרגיש, תקום ממשלת אחדות".

אתה מתכוון להיפגש בעניין גם עם ראש הממשלה?

"כן".

■ *שלום ירושלמי*

הכנות לוגיסטיות. מאיר דגן

נותנת חסות. הנסיכה נור

חופשת שיחרור. יוסי בן־חנן

פזנר, הסבלנות משתלמת

שני יועצים־דוברים של ראש הממשלה לשעבר יצחק שמיר, מונו השבוע לתפקידים מרכזיים בשירות החוץ "של פרס". אבי פזנר לשגריר בצרפת, אהוד גול לשגריר בספרד. שנותיהם לצד שמיר, בעיקר של פזנר, לא הפריעו לפרס ובײלין, משום שהשניים נחשבים לאנשי מקצוע.

הסיפור הוא אבי פזנר, הסוגר מעגל ומוכיח שהסבלנות משתלמת. פזנר היה עם שמיר מאז התמנה לשר החוץ ב־1980, ועבר איתו למשרד ראש הממשלה. יותר מ־10 שנים עשה לצידו עבודה מעולה כיועץ תקשורת – ועם איש כשמיר זה לא היה קל – ונשמר כל העת לא להתעסק בעניינים מפלגתיים של הבוס. שמיר העריך אותו מאוד והאמין בו.

אבל כשהחליט פזנר כי הגיעה השעה לשוב למסלול הטבעי שלו וביקש להתמנות לשגריר בפאריס, נוצרה בעיה. ישב שם "השגריר הנצחי" עובדיה סופר, מינוי של שמיר, שהעריך את שירותו ולא מיהר להחליפו.

פזנר לא אהב את זה, רגז וחשד שסופר משפיע על שמיר. כן או לא, לבסוף שוכנע על ידי ראש הממשלה שגם רומא חשובה, ובקיץ 91' התמנה לשגריר באיטליה. במקומו כיועץ התקשורת של שמיר התמנה אהוד גול, ועשה איתו כשנה. כחצי שנה אחר־כך, מינה דוד לוי את ראש מועצת שלומי, ד"ר יהודה לנקרי, לשגריר בפאריס.

עכשיו מגיע סוף־סוף פזנר לפאריס. אמנם רשמית איש לא אמר שזהו תיקון עוול – האיש פשוט מתאים מאוד לתפקיד – אבל בתת התודעה של הנוגעים בדבר היתה בוודאי ההכרה, שפורעים פה חוב כלשהו.

וגם הפעם זה לא היה כל־כך פשוט. לובי חזק, עדתי בארץ ושל כלל המנהיגות היהודית בצרפת, לחץ על ראשי משרד החוץ להאריך את כהונתו של לנקרי, שכבר הוארכה פעם על ידי שר החוץ, למרות שהוא מינוי של הליכוד. אבל הפעם נעשתה מלאכתו של פזנר בידי ראשי המשרד, והם חתכו לטובתו.

■ *אברהם תירוש*

סקר מעריב

בביצוע מותגים - מכון למחקרי שוק ודעת קהל

האם התנצלותו של הנשיא עזר ויצמן בפרשת התבטאויותיו כלפי השרה שולמית אלוני מספיקה לדעתך את הפרשה?

כן - 53%

לא - 33%

לא יודע - 12%

פול ניומן בצרות

השחקן פול ניומן, שחגג לאחרונה בקול תרועה את יום הולדתו ה־70, השיג את הסכמתה של מלכת ירדן נור להקים מחנה נופש לילדים ישראלים וירדנים הסובלים מסרטן.

ניומן מקיים זה שנים מחנות כאלה לילדים חולי סרטן בארה"ב. הוא ייפגש החודש עם ידידו משכבר הימים, ראש עיריית ירושלים לשעבר טדי קולק, וידון עימו על הרמת הפרוייקט. "קרן ירושלים", משרד החוץ ומשרד הבריאות מעורבים גם הם בתיכנונים, ונתנו את ברכתם למחנה הנופש. בית חולים "הדסה" עין־כרם הסכים לתת למחנה חסות רפואית.

הממונה הזמני של ישראל בירדן, יעקב רוזן, שמע על ההצעה ממשרד החוץ. רוזן – שכהונתו הזמנית הופכת קבועה בשל המחלוקת על מינוי שגריר ברבת עמון – ידוע במשרד החוץ בגלל מבריקיו השנונים. בעניין זה הבריק חזרה: "אם המלכה נור בעסק, אז פול ניומן כבר לא צריך אותנו. מצד שני, אם המלכה נור תשמע שהמחנה הולך להיות בירושלים, אז יכול להיות שדווקא פול ניומן בצרות".

■ *חמי שלו*

החמאס מתחיל בגן הילדים באום אל־פאחם

[illegible]
אמיר גילת

תשתית איסלאמית קיצונית התואמת לזו של החמאס בשטחים, מוקמת בתוך הקו הירוק. רשת של חינוך, פורמלי ובלתי פורמלי, מגייסת ילדים לפעילות החל מגן הילדים, דרך תנועות נוער, ספורט וקייטנות המשתמשות בהסוה, הטפות דת במסגדים ופעילות צדקה המיועדת לקשור משפחות שלמות אל דרכה של התנועה. תחקיר מעריב במיגזר הערבי, ובעיקר על פעילות הנוער והחינוך, מעלה כי לעתים נעשה שימוש גם בתקציבים רשמיים להקמת התשתית. התחקיר מעלה התאמה כמעט מושלמת בין הנעשה בתוך הקו הירוק לבין מסמך המתאר את השלבים בגיוס והכשרת פעילים בחמאס, מגן הילדים ועד האוניברסיטה, שנמצא על ידי כוחות הביטחון בשטחים והגיע לידי מעריב.

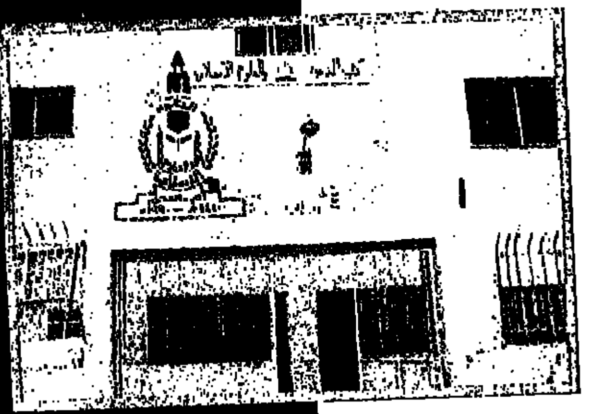

בכיר במערכת הביטחון אומר, כי פעילות חמאסית טיפוסית, כפי שאנו מכירים אותה בשטחים, צומחת לאיטה בתוך הקו הירוק, תוך שימוש בכללי הדמוקרטיה וחופש הביטוי והדת, בנטיות ההומניות של השלטון בישראל ובעיקר "תוך שימוש בהתחייבות שניתנה למפלגות הערביות בכנסת, לא לנקוט צעדים נגד התנועה האיסלאמית בתוך הקו הירוק, תמורת תמיכה בממשלה". אותו מקור טוען, כי בעוד מספר שנים מועט "נמצא את החמאס בתוך הכנסת".

אישים אחרים שרואיינו לכתבה, חלקם בעילום שם, ואחרים כמו יגאל כרמון, לשעבר יועץ ראש הממשלה למלחמה בטרור, אומרים בפה מלא כי יש בעיה חמורה ומגדירים אותה כ"חומר נפץ שכל אירוע חמור עלול להפעילו". הם מתארים את המתרחש כ"בניית תשתית קיצונית־איסלאמית בתוך הקו הירוק, הקשורה לאחים המוסלמים, שהג'יהאד הוא אחד מעקרונותיה".

■■■

מסמך הגיוס לחמאס בשטחים מתאר לפרטיה את הפעילות הנחוצה לבניית התשתית של התנועה ביישובים: "הפעילות בבתי הספר הפכה לאחר מתחומי הפעילות האיסלאמית העיקריים. אם אנו שואפים להצליח ולהתקדם בכל פעילות איסלאמית באשר היא, איננו יכולים להתעלם מההיבט של פעילות במסגרת בתי הספר... שם ניתן לאתר את התלמידים הפיקחים ובעלי הכישורים... עתידה של האומה נקבע בבתי הספר... אליהם יש להפנות את מירב המאמץ והמשאבים... על הפעילים לפרוס עליהם חסות כדי להבטיח שיתמידו להיות בחסות הפעילות וההשפעה האיסלאמית... להגביר את המומנטום של הפעילות משנה לשנה עד שנגיע לשלב בו הפעילות האיסלאמית תשלוט לחלוטין על מגוון הפעילויות של התלמידים ועד שנהפוך את בתי הספר לבתי אימון ואולפנא, בוגריהם יחידי סגולה, תועמלנים ומנהיגים מיומנים".

המסמך ממשיך ומתאר כיצד יש לאתר "אמיר" מבין התלמידים, שיתמנה למפקח על התלמידים, ואשר ימשוך אותם, גם תחת מסווה של עזרה בלימודים, אל התנועה: "המגייסים בבתי הספר חייבים להיות בעלי תכונות ואופי טובים... מתן דוגמא הוא רעיון טוב ומעשי בתהליך הגיוס... ציבור התלמידים בדרך כלל נכון להיות מונהג על ידי תלמידים מצטיינים... עלינו להגיש סיוע לציבור התלמידים, כך נזכה באהדתם ואמונם... עלינו לפעול על אש קטנה כבואנו לגייס את אחינו התלמידים... חיונית עריכת חגיגות וטקסים דתיים ולאומיים, נאומי בוקר, שליטה על מערכת הכריזה בבתי ספר, ובעיקר אירגון שיעור שבועי בתוך בית הספר או במסגד על ידי אחד הדרשנים... תחרויות ספורט לנוער מוסלמי, התנדבות בתוך בית הספר, כגון ניקוי חצרות 'אשר תשווה תדמית חיובית לנוער האיסלאמי בתוך בית הספר', עריכת חידונים בבית הספר או במסגדים, עריכת טיולים או סיורים במסגרת שתוכן מראש".

■■■

באום אל־פאחם, עיר בישראל, התבנית האידיאולוגית המתוארת במסמך מתחילה להתגשם. היא בולטת בעיקר בקרב בני הנוער, במערכת חינוך פורמלית ובלתי פורמלית כאחד. השלטון בעיר נתון בידי התנועה האיסלאמית, אשר הדיחה את נציגי חד"ש, בעירוד רשמי. התשתית הקיצונית לא כוללת את כל האוכלוסיה, אבל חלקים גדולים ממנה נוהרים אחר הדברים הטובים שמציעה התנועה, כמו תעסוקה לתלמידים לאחר שעות הלימודים, גם אם מדובר בשיעורים במסגד, כדי שלא יסתובבו ב"סנוקר"; מעשי הצדקה הפותרים בעיה קשה למשפחות במצוקה, ובעיקר, גני הילדים הרבים שנפתחו בעיר על ידי התנועה וממלאים חלל גדול ומחסור בכיתות לימוד שיצרו הממשלות השונות במשך עשרות שנים. גנים אלה, שהיו פעם בבעלות העמותה של התנועה, עברו לאחר הבחירות ועלייתה לשלטון של התנועה האיסלאמית, למסגרת עירונית רשמית. כך מממנת מדינת ישראל חלקית את הגנים של התנועה הקיצונית, מבלי להיות בעלת יכולת פיקוח על התכנים המועברים בהם.

תשתית גני הילדים היא נקודת המפתח בהקניית האידיאולוגיה האיסלאמית הקיצונית מהגיל הרך. בתחילת שנות השמונים פעלו באום אל־פאחם רק גני ילדים בודדים. במהלך שנות השמונים, לאחר עלייתה של התנועה האיסלאמית לשלטון בעיריה, נפתחו 6 גנים נוספים, וב־92' כבר פעלו בעיר 15 גנים.

ברשת גנים זו כבר עברו, על פי נתונים מלפני שנתיים, 2,500 ילדים שהתחנכו ברוח האיסלאם. הגנים הוקמו בדרך כלל ליד המסגדים או בתוכם. דוגמאות מיישובים אחרים: בכפר כבול שבגליל המערבי הוקם לפני ארבע שנים בתוך המסגד גן שבו לומדים 110 ילדים בני 3־5. כל קבוצה לומדת בחדר אחר, בין השעות 8 בבוקר ל־1 בצהריים, כולל ארוחה קלה. הסעה מיוחדת אוספת את הילדים מהבית, וגם המחיר הזול מפתה את ההורים – 80 ש"ח לחודש (בשנה שעברה). משפחות נזקקות פטורות מתשלום. בכפר קאסם לומדים בגנים אלה מדי שנה 500 ילדים. לפני שלוש שנים עבר הגן המרכזי למבנה חדש, שנתרם למטרה זו ע"י אחד התושבים. דמי הרישום, כולל הסעה וארוחה – 50 ש"ח לחודש.

הגננות בגנים האיסלאמיים לובשות כיסוי ראש, והן בוגרות של בית ספר להכשרת גננות בעכו. הן מלמדות את הילדים על יסודות דת האיסלאם, שירים שמסמלים את המורשת וסיפורים ואגדות מהקוראן. על הקירות מצויירים גדולי השמות השונים של אללה, פסוקים מהקוראן ותמונות של מסגדי הר הבית.

המסמך: "...יודגש, כי העניין שיש לנו בתשומת לב מיוחדת לחינוך הילדים נובע מהעובדה שהם רכים בשנים ומהווים מבחינתנו חומר ביד היוצר או בבחינת כלי ריק, שאותו ביכולתנו למלא במה שנרצה. עובדה זו מקלה על תהליך בניית האישיות. עם מבוגרים, קשה מאוד להגיע לתוצאות משביעות רצון בתחום זה... הנוער יחולק לשכבות סימטריות, לכל שיכבה יינתנו שני שיעורים חינוכיים ואימון ספורט בכל שבוע; כל שיכבה תחולק לקבוצות קטנות, כדי להעניק לכל אחד מהילדים תשומת לב אישית... יש למקד עניין מיוחד בשיכבת הגילאים של כיתות ג'־ה', ויש להגביר את ההתעניינות והטיפול בה".

"אין אפשרות לפקח"

המסמך מדריך גם את המורים כיצד יש לעמוד מול הכיתה, באיזו אינטונציה יש לדבר, איזו דוגמה יש לתת לכל ילד בתחום הנימוסים וההליכות כדי שהתנועה לא תיחשב למשהו דוחה, אלא מושך ויפה. גם בניית מערך השיעור מתוארת במסמך בפירוט.

"התשתית של הקיצוניים תואמת לזו של החמאס בשטחים". תהלוכה של החמאס בעזה. למצולמים בה אין קשר למתרחש באום אל־פאחם. מימין: המיכללה האיסלאמית
צילום: גדי קבלו

במערכת הביטחון מתחילים לחשוש. אירגונים איסלאמיים קיצוניים הולכים ומתחזקים ביישובים ערביים בישראל. הם מקימים גני ילדים במחירים סימליים, אירגוני צדקה וספורט, תנועות נוער, מנצלים את חופש הביטוי, מקימים קייטנות שבהן מסיתים נגד המדינה, מלמדים על הג'יהאד וממליצים על קריאה ב"פרוטוקולים של זקני ציון" ■ למערכת החוק אין תשובה, למערכת החינוך אין תקציבים להתמודד איתם, ובמיגזר הערבי אומרים שהם צומחים במקום שבו יש עוני וקיפוח ■ "מה למדת בגן היום, ילד מתוק שלי"? – "שהחמאס ממש נפלא"

"המשמעות של הפעילות החינוכית של התנועה האיסלאמית המתגבשת ממש מתחת לאפנו היא היווצרות מערכת אוטונומית של התנועה, מערכת חינוך עצמאית שלמשרד החינוך אין שליטה עליה. היא יכולה ללכת לכיוונים שונים ועלולה לשמש חממה לעלייתם של צמחי פרא. האם מישהו יכול להבטיח שבמערכת חינוך עצמאית כזו יתנהלו כל השיעורים עפ"י 'כללי הטקס' של החינוך הישראלי?" שואל ד"ר אלי רכס, מזרחן ממרכז דיין באוניברסיטת תל אביב.

מקור בכיר ביותר במשרד החינוך, המבקש לשמור על עילום שמו, מאשר שלמשרד החינוך אין למעשה יכולת ממשית לפקח על התכנים המועברים בבתי הספר או בגני הילדים. כאשר מורה עומד מול הכיתה ומתנהג על פי מצוות התנועה אליה הוא שייך, או מעביר מסרים שהתנועה שלו חפצה בהם – איש אינו יכול למנוע זאת.

מפקח בחינוך הערבי, המבקש גם הוא לשמור על עילום שמו, אומר כי גם המפקחים של משרד החינוך אינם יכולים לסייע במניעת הקצנה בתוך המערכת הרשמית, בעיקר בשל השתייכותם, לעתים, של בני הכפרים או הערים, המורים ולעתים גם המנהלים, לאותה חמולה. וכך, בפועל, משרד החינוך אינו יודע לפרטיו את תוכן השיעור.

◄

(המשך מהעמוד הקודם)

הבכיר במשרד מציין: "התשתית שהוקמה על ידי התנועה האיסלאמית מדאיגה אותנו, אינה טובה ותוביל לדברים לא רצויים. זו תשתית מסוכנת. הם מלמדים מה שהם רוצים במוסדות שלהם, לא לפי התוכניות של משרד החינוך. אנו מודאגים ביותר, יודעים שהרבה דברים השתנו לרעה וכי יש הקצנה. אנו מנסים עתה לעשות שינוי כזה שיוביל את התלמידים ללמוד דת במסגרת בתי הספר, כדי שלא יילכו למסגדים. כדי לעשות זאת, הכרנו הכרה רשמית במכללה בבקה אל-גרביה. משם ייצאו למערכת הפורמלית, תחת פיקוח שלנו, מורים לדת – דבר שאינו קיים היום. כך לא יילכו ילדים ללמוד דת במסגדים. מינינו גם מפקח ללימודי הדת בבתי הספר, תקן שלא היה קיים. ננסה למנוע שימוש בדת לקיצוניות, כפי שיש היום. גנים של התנועה האיסלאמית פועלים כי אין להם תחליף. לא קמו גנים אחרים. אם אין מסגרת רשמית ללימודים, הורים ישימו את הילדים במה שיש, כי הם צריכים מסגרת".

במציאות הקיימת, משתמשת התנועה האיסלאמית בספר לימוד שחיבר איש דת סורי, סעיד חוואה. בספר – "צבא אללה" – ממליץ המחבר על קריאה בספר 'הפרוטוקולים של זקני ציון'. מיותר לציין שהספר מכיל פרק נכבד בנושא הג'יהאד, על כל סוגיו.

התנועה האיסלאמית מקיימת באופן קבוע קייטנות לילדים, ולא רק ביישובים שבהם היא שולטת. לקייטנות יש אופי מוסלמי מובהק: הילדים מחולקים לקבוצות שונות, כאשר כל אחת מהן מקבלת את שמו של גיבור מוסלמי אחר. כך היו בקייטנות אלה קבוצות שנקראו על שם עז א-דין אל-קסאם, ובחלקן היתה הסתה כמעט גלויה נגד המדינה. בסכנין הפעילה התנועה קייטנה שבה השתתפו 185 ילדים, עם 15 מדריכים, שהקימו מאהל ברוח האיסלאם. האוהל המרכזי היה המסגד, ופעילות המחנאות היתה משולבת במורשת האיסלאם.

עלוני קיר

משרד החינוך יודע על הקייטנות הקיצוניות שבהן משתתפים תלמידים בקיץ. כדי למנוע זאת, אומר מקור במשרד החינוך, החל המשרד בהפעלת קייטנות במימון ממשלתי. "להם יש הרבה כסף, קשה להוכיח מאיפה הם מביאים אותו – מתרומות מחו"ל, ממגביות או מעמותות. אנו עושים הרבה מאוד, אבל קשה לנו להתמודד ולהתחרות מול התנועה, למשל באום אל-פאחם, שם הם כבר בנו תשתית רחבה ביותר". בעיה דומה יש לדבריו בג'לג'וליה, כפר קאסם, ברטעה, משריפה, ועוד. "אנו נכנסים לצרה צרורה, ואם לא יהיה שינוי דרסטי בהקצבות הממשלה, אי אפשר יהיה לנצח".

החמאס מתחיל בגן הילדים באום אל-פאחם

בבית הספר התיכון הגדול באום אל-פאחם, שקירותיו מקושטים בפסוקי קוראן, מדברים התלמידים על העיסוקים לאחר שעות הלימודים, בעיקר בתנועת הנוער של התנועה האיסלאמית – "חרקיה איסלאמיה". חלקם פעיל בתנועת הנוער של 'בני הכפר', ואחרים מסתובבים באפס מעשה. תנועת הנוער של התנועה האיסלאמית היא החזקה והפעילה ביותר. היא ממלאה חלל ריק, פותרת להורים בעיה, מחזירה את הילדים אל התרבות והדת וגם מסייעת בכסף ותרומות אחרות, כמו אוכל ובגדים. הילדים לומדים במסגד פעמיים בשבוע, מתנדבים על פי הנחיות התנועה, עורכים עמה טיולים שבהם מכירים את הארץ פיסה אחר פיסה, תוך חלוקה לחוליות קטנות המסיירות בכל מקום, בעיקר בעכו, בירושלים ו"עוד יישובים שהיו שלנו בעבר". המסגדים בעיר הפכו למרכזי נוער ולאבן שואבת לכל פעילותם אחר הצהריים ובסופי שבוע.

גם בהשכלה הגבוהה יש למשרד החינוך בעיה בפיקוח על תכנים וקושי בתחרות מול מוסדות ההשכלה הגבוהה של התנועה האיסלאמית. המיכללה האיסלאמית באום אל-פאחם ("כלית אל-דעוה ואל-עלום אל-איסלאמיה" – מכללת הדעוה ומדעי האיסלאם), נפתחה ביוני '93 בחלק המערבי של העיר. במבנה הדו-קומתי הלבן, הריק והמוזנח, לומדים כ-400 סטודנטים, רובן בחורות. הן מסתובבות רעולות פנים בין הספריה וכיתות הלימוד, שאת קירותיהן מעטרים עלוני קיר מתוצרת בית, פסוקים מהקוראן ותמונות של הר הבית.

השבוע היו בחינות הסמסטר בעיצומן, והמיכללה היתה ריקה. הסטודנטים משלמים שכר לימוד של כ-2,500 ש"ח, אך המיכללה מתקיימת בעיקר מתרומות. מלמדים בה כ-20 מורים, רבים מהם מהשטחים. גם סטודנטים רבים מגיעים מחוץ לתחומי הקו הירוק. על פי העדויות, קיימת במיכללה השפעה חזקה מאוד של הנעשה בשטחים. כיצד יוצרים את החיץ? מי מפקח על התכנים שהם מעבירים? שאלה קשה, שנותרת ללא מענה.

"המיכללה הפכה למאגר הקאדרים של אנשי דת לערביי ישראל לעשר השנים הבאות. התנועה האיסלאמית לקחה את המונופול על הכשרת כלי הקודש של המוסלמים בישראל, ומילאה את המחסור הגדול שהיה באימאמים, מאד'נים ודרשנים", אומר ד"ר רכס. "שוב בולטת התופעה שבמקום שבו נוצר חלל בפעילות הממשלתית – מיד נכנסת לשם התנועה האיסלאמית".

המועצה הפלשתינית להשכלה גבוהה הכירה לאחרונה במיכללה, כמו גם התאחדות האוניברסיטאות האיסלאמית. עובדה זו מאפשרת לבוגריה להמשיך את לימודיהם במוסדות אחרים בעולם המוסלמי. המיכללה גם הגיעה להסכם עם אוניברסיטת אל-נג'אח בשכם, ולפיו יוכלו בוגרי "כלית אל-דעוה" ללמוד שם. הדבר משקף את שלושת הרבדים בהם פועלת התנועה האיסלאמית – במישור הפאן-איסלאמי, בשטחים ובתוך הקו הירוק.

ראשי התנועה וגם אישי ציבור ערבים פועלים עתה להשגת הכרה של משרד החינוך במיכללה, מה שיקנה לה לגיטימציה ו'תעודת הכשר'. "כרגע פועלת המיכללה ללא הכשר, וזהו כר פרוץ ללא שליטה ופיקוח של המדינה על המתרחש בתוכה", מדגיש ד"ר רכס.

בעבר כבר הושמעו קריאות לסגירת המיכללה, לאחר שפורסם כי אחדים מבוגריה וסטודנטים הלומדים בה היו מעורבים בפעולות חבלה. "בכל אוניברסיטה יש כאלה העוברים על החוק. אם סטודנט חרג מסדר זה, אין משמעות הדבר שהאוניברסיטה עברה על החוק", הגיב מנהיג התנועה האיסלאמית, שייח' עבדאללה נימר דרוויש.

המסגדים הפכו לאתר פעילות מועדף לבני הנוער המקורבים לאיסלאם במיגזר הערבי בתוך הקו הירוק. שוב, על פי המתכונת של תנועת האחים המוסלמים.

המסמך: "הפעולה במסגדים – החייאת תפקיד המסגד כמרכז... באמצעות הפיכתו לסמל של מאבק, השכלה ואמונה. קידום החינוך – מקום התכנסות הנוער, העמקת התודעה האיסלאמית... הרצאות וסימפוזיונים, חידונים אינדוקטרינריים, עלוני קיר, ספריה... קבוצות נוער והכשרתן בכתיבה וקריאה... חוגי קריאה נפש בקוראן ושיעורים יעוריים שבועיים.

"...יש לערוך רשימה שמית מוצפנת של פעילי המסגדים... תיק ובו פירוט מצבם של הנזקקים... כל מתפלל יגיש דו"ח על שכנוו ושכניו... הוועדה החברתית תדאג לתשלום שכר הלימוד בבית הספר עבור מעוטי היכולת... הסיוע לנזקקים באמצעות אירגון צעירי המסגד. הפעילות ההתנדבותית היא אחד היסודות, ויש בה כדי לגייס אנשים לאיסלאם... הספורט הוא אמצעי ולא מטרה".

לילה בבית הקברות

על פי הכללים המודגשים במסמך, עושה התנועה האיסלאמית בישראל מאמץ מיוחד בתחום הספורט. היא הקימה ליגת כדורגל איסלאמית, הכוללת כבר 52 קבוצות, שחקנים ושופטים משלה פועלים בשתי ליגות – אלטרנטיבה למשחקי הליגה הרגילים. המשחקים נפתחים תמיד בתפילה, מתנהלים בצורה מופתית, ספורטיבית ותרבותית, ללא ניבולי פה, קללות והתנצחויות בין השחקנים והאוהדים. השחקנים לובשים תמיד מכנסיים ארוכים, ולאחר המשחק יחבקו היריבים זה את זה וייפרדו בארוחה חגיגית ובתפילה משותפת של האורחים והמארחים. חילוץ עצמות ושיחרור הגוף – אך תמיד ברוח האיסלאם. משחקי הליגה זוכים לפופולריות, ותוצאות המשחקים והטבלה מתפרסמים בעיתונות המקומית.

מחמיד כמאל חוסני, אב לחמישה, תושב אום אל-פאחם, מוכן לדבר בגלוי על המתרחש בגני הילדים ובבתי הספר, בניגוד לאחרים שאינם מוכנים להתראיין בשמם. בין השאר הוא מספר על "מבחני אומץ" לבני נוער, שהוכרחו לשהות בבית העלמין המקומי בשעות הלילה המאוחרות כדי לתור אחר האמיצים שבהם.

"אתם עזרתם לתנועה הזו לעלות, והם ירצחו אותנו ואתכם", הוא אומר. ילדיו, הוא מספר, לא התקבלו לגן הילדים הסמוך למסגד. "מתקבלים רק ילדים של משפחות שמסכימות לרעות שלהם. הם הקימו תשתית רחבה ביותר והם שולטים בכל. מחלקים קמח למשפחות ואז הן חייבות להם. עוזרים למשפחות נזקקות וכך מושכים אותן לדת. היה לנו ראש עיר שהיה בעד אחווה יהודית ערבית. לא עזרו לו כי הוא היה קומוניסט. היה כאן הכל מוזנח, מלא זבל. מה אתם עשיתם? גרמתם לקיצונים האלה לעלות. אפילו ההסתדרות עזרה להם. הם הקימו אגודות. האגודות החלו לפעול בצורה רשמית, לקבל כספים ותרומות. אחר כך החלו להקים מוסדות לימודים, כמו גני ילדים ושיעורים במסגדים. ואז עזרתם להם לעלות לשלטון ועכשיו הכל רשמי. הילדים שלי ברחובות, כי הם לא רוצים את הקיצונים. תנועת הנוער היא קיצונית, אבל פתרון אחר אתם לא נותנים להם".

ג'ברין עדנאן, מנהל מחלקת הספורט בעיריה, טוען שהתנועה למדה מהיהודים כיצד להקים מסגרות חינוך בלתי פורמלי והיא "עושה עבודה טובה" למרות היותה קיצונית.

בבית הקפה של חוסני באום אל-פאחם אומרים אנשים כי היהודים אשמים בהקמת התשתית הרצחנית הפועלת נגד המדינה, "בגלל האפליה, בגלל הסטריאוטיפים שמדביקים לכל הערבים כאחד. אינכם מבדילים בין ערבי טוב לערבי רע. אתם מאשימים אותנו בכל, כולל בטילים של סדאם. אתם לא מעכלים שיש ערבים שמוכנים למות בעד המדינה, ומסתכלים עלינו כמו על מחבלים. אין לנו אותו חינוך, אותו טיפוח. איפה שיש עוני יש קיצוניות, והתוצאה היא קשה לכם ולנו, בדמות אותה תנועה קיצונית ורצחנית. אתם ואנחנו נשלם על זה ביוקר".

יגאל כרמון, לשעבר יועץ ראש הממשלה לטרור, מסכים לטענה שהולכת ומוקמת תשתית קיצונית מסוכנת. אלא שהוא אינו מקבל שהעוני הוא הסיבה להסלמה ולהקצנה. כרמון מדבר על היבטים רחבים יותר, של התמודדות החברה המוסלמית המסורתית עם עולם ערכים אחר, של ניכור ומתחים בין תרבויות פוליטיות שונות, משבר שיסודו אידיאולוגי-חברתי ולא כלכלי. זהו, לדעתו, מעין שלב ביניים בתהליך ה"התמערבות": האיסלאם לא עבר עדיין מבחינה דתית את הרפורמה שעברו הנצרות והיהדות, וזו רפורמה שחייבת לבוא מבפנים. לדבריו, מנהיג התנועה האיסלאמית, שייח' עבדאללה נימר דרוויש, החל לפעול למען רפורמה ומתינות לפני שנתיים, כאשר אמר שצריך לסגור את המיכללה שממנה יצאו הרוצחים בגלעד. הוא השמיע התבטאויות נוספות בכיוון של איסלאם מתון. כפעילותו, לדברי כרמון, היתה תקווה גדולה, אולם למרבה הטרגדיה להם ולנו, הוא נכנע ללחצים ונידוי מצד תלמידיו, ובראשם ראש עיריית אום אל-פאחם, שייח' ראיד סלאח, וחזר בו לכיוון של איסלאם מיליטנטי.

התמוטטות התהליך המדיני תביא לרעתו של כרמון להתלקחות של חומר הנפץ באיסלאם המיליטנטי. "ההיערכות והתשתית האיסלאמית המיליטנטית בישראל תהיה חלק מההתפוצצות. צריך התמודדות רעיונית מקיפה עם האיסלאם הקיצוני המיליטנטי. ההתמודדות חייבת לבוא דרך התמודדות רעיונית, חינוכית והסברתית, בצד צעדים משפטיים וחוקיים נגד היסודות הפליליים והקיצוניים".

ראלאב סייף, סגן יו"ר מועצת ההורים הארצית באירגון ההורים ופעיל בוועד ההורים במיגזר הערבי, אומר כי העוני הוא בכל זאת מרכז הכל. הוא מודה כי קיימת בעיה קשה במערכת החינוך עם צמיחת התנועה האיסלאמית. "הוכח כי העוני אצלנו הוא הרבה יותר שכיח מאשר בכל מיגזר אחר. רוב הילדים העניים הם ערבים. האפליה שלנו תורמת לא מעט, וגם הקיצוניות ברחוב היהודי, בעיקר המתנחלים, מזינה את הקיצוניות אצלנו. מי שבנה את החמאס בשטחים היא ישראל, והיא עושה דבר דומה בבניית קיצוניות גם כאן. גורמים רשמיים עודדו את התנועה האיסלאמית כתשובה כביכול נגד הר"ש. מה שעושים במערכת החינוך היום לשיפור דומה לאספירין שניתן לחולה סרטן.

"התשתית גרועה, וכל מה שמזרימים עדיין לא מספיק. צריך לעבוד הרבה יותר על המטרות של החינוך, לא לפצל את המיגזרים כאילו לכל אחד מטרה לעצמו. יש לנו מטרות משותפות, וכך צריך להציג את הדברים. לא לומר כי ליהודים יש מטרות אחרות וכך לדרוזים, ערבים ובדואים. לפחות במיגזר הערבי, המטרות צריכות להיות משותפות, לא הקציבו לנו מספיק משאבים, מה שקורה עם חדרי הלימוד עדיין לא עונה על הציפיות. התנועה האיסלאמית נכנסת לכל נישה כזו ותופסת מקום".

"אין לנו תקציבים"

שר החינוך והתרבות, פרופ' אמנון רובינשטיין, מודה כי קיימת בעיה. לדבריו, היא מתמקדת בעיקר בגילאי גן הילדים. הדרך למלחמה בתופעות אלה עוברת דרך הכיס, וכרגע מדובר בתחרות ממשית בנושא יום חינוך ארוך עם התנועה האיסלאמית, המספקת תשתית גנים רחבה וטובה. "צריך לדעת כי הולת חינוך חינם בגילאי 3-5, כפי שעושה התנועה האיסלאמית, בכל הארץ ולא רק במיגזר הערבי, תעלה מאות מיליוני שקלים, ואין לנו תקציבים לכך".

שר החינוך אומר כי התופעה האיסלאמית בתוך מערכת החינוך היא בסך הכל עדיין שולית. "אני רואה ילדים ערבים עומדים עם דגל ישראל בטקסים ושומע במיגזר הזה קולות חדשים שלא שמענו קודם. אנו עושים הכל כדי שכך יהיה". משרד החינוך עשה, לדבריו, בשנתיים האחרונות הרבה כדי לשפר את התשתית ובכך להעמיד אלטרנטיבה למה שמציעה התנועה האיסלאמית. כך נבנו עשרות מועדוניות לילדים לשעות אחר הצהריים ונבנו כיתות לימוד. "על ידי שוויון זכויות נחזק את המתונים".

בין היתר מגבש עתה המשרד תפיסה חדשה של מערכת החינוך הערבית. הצעה ברוח זו, שגובשה על ידי מועצה עצמאית שמינה השר לנושא הערבי, הונחה על שולחנו והיא תיבחן בקרוב. קיימת כבר עתה הגברה של החינוך הטכנולוגי, נבנתה תוכנית לימוד אורחות משותפת למיגזר היהודי והערבי, תוכניות הרשות במרעים ועידוד לבגרות. "רק באמצעות ההשכלה נצליח לבלום את הקיצונים", אומר השר.

שר החינוך מוסיף כי אם נכונות השמועות על פעילות קיצונית מסיתה בקייטנות של התנועה האיסלאמית, הוא יפנה למשטרה "כי זה נושא לטיפול משטרתי. הם חייבים לעמוד בחוק הפיקוח שלנו".

"אני מבקש להדגיש כי איננו פועלים נגד האיסלאם אלא נגד הקיצונים ונגד עיוות האיסלאם למטרות לא כשרות" – אומר השר רובינשטיין. "המלחמה נגדם היא קודם כל בהשכלה, למרות שאינני משלה את עצמי שזה ימנע לגמרי את התופעות. השורשים עמוקים במקום אחר, אולי כתוצאה מאכזבה מן העולם המודרני. כל עוד הם פועלים במסגרת החוק, אין לעשות פעולות נגדם. זה מחיר הדמוקרטיה".

שורה פרידמן ואמיר גילת

"עזרתם להם ובסוף הם ירצחו אותנו ואתכם", אומר מחמיד חוסני (במרכז)

צילום: רוני שיצר

תופעות שוליות. רובינשטיין

חומר נפץ. כרמון

על החבל הדק שבין המותר לאסור

ד"ר ראובן פז מאוניברסיטת חיפה, המתמחה בחמאס ובתנועה האיסלאמית, מרגיש שלא מן הנמנע שיום אחד עלול הדבר לגלוש מעבר לקיים כיום. "בשלב זה בפעילות התנועה הוא יצירת אווירה איסלאמית שתעודד בודדים להתארגן לג'יהאד. המקרה של הרצח בגלעד הוא בדיוק הדוגמה לצעירים שהתחנכו בתנועה האיסלאמית.

"התנועה האיסלאמית בישראל פועלת בהתאם לדוקטרינה של 'האחים המוסלמים'. היעד הסופי הוא הקמת מדינה איסלאמית בעזרת ג'יהאד. ראשי התנועה האיסלאמית בישראל, זהירים ומפוכחים, נמנעים מלדבר על 'מה שצריך להיות בסוף' אך עוסקים בנמרצות במישורים הפחות בעייתיים: חינוך, בריאות, ספורט, ועוד. כל עמותה מקומית מאוגדת באגודת-על ארצית. לצידן של עמותות אלה הרשומות כחוק, קיים גם גרעין חשאי המחולק ל-4 מחוזות. ההנהגה של התנועה האיסלאמית מורכבת מנציגי מחוזות אלה, ונראה שגם לכל מחוז יש הנהגה משלו, עפ"י הדוקטרינה של 'האחים המוסלמים', קיימים ביישובים עצמם תאים חשאיים, כל תא מכונה 'עצרה' (משפחה).

"בתחילת שנות ה-80 חשפו זרועות הביטחון חוליה בשם 'עצרת אל-ג'יהאד' שתיכננה מאבק מזויין בשטח ישראל. בין העצורים היו הפעילים הבולטים של התנועה האיסלאמית כיום, שאף ריצו מאסר. לאחר ששוחררו, למדו כנראה את הלקח מהקפיצה המהירה מדי לג'יהאד, והמירו אותו בפעילות מסוג אחר. התנועה האיסלאמית, המהלכת על חבל דק שבין מותר לאסור, נמנעת מלעבור על החוק ומתמקדת בפעילות של חינוך לדת".

"מסיתים נגדנו כמו שהסיתו נגד היהודים"

"היו עידן ההסתה נגד האיסלאם. פעם היינו בעידן של הסתה נגד אש"ף, פעם בעידן של הסתה נגד היהודים עצמם ועכשיו תורו של האיסלאם. אני מתבייש שאלה שסבלו מהסתה, עושים עכשיו את אותו הדבר", אמר בסוף השבוע בתגובה מנהיג התנועה האיסלאמית בישראל, שייח' עבדאללה נימר דרוויש.

דרוויש הדגיש כי ברור שהתנועה האיסלאמית פועלת עפ"י החוק הישראלי ומצעה הפוליטי ידוע. "התנועה מקבלת את העיקרון של מדינה עצמאית ליהודים ומדינה עצמאית לפלשתינים. בכל האיזור אין עוד תנועה איסלאמית שמכירה בישות הישראלית", הדגיש שייח' דרוויש. הוא הכחיש כי תנועתו פועלת בהתאם לדוקטרינה של "האחים המוסלמים": "כולנו מאמינים באללה, אבל השקפות העולם שלנו שונות".

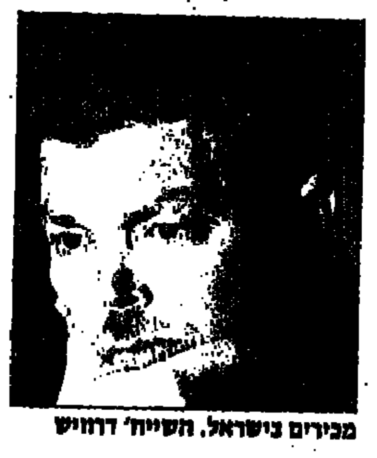
מכירים בישראל. השייח' דרוויש

על הפעילות הענפה של התנועה בתחומי החינוך, הרווחה, הספורט והדת, ועל היעדר פיקוח ממשלתי עליהם, אמר: "בבקשה, שמשרד החינוך יכיר במוסדות שלנו ויפקח עליהם. אין לנו שום התנגדות. משרד החינוך לא רוצה להכיר בנו. אנחנו מוכנים להכרה בגני הילדים, בתנועות הנוער, באגודות הספורט ובמכללה האיסלאמית. בבקשה, שמדינת ישראל תבנה גני ילדים, תקים תנועות נוער ותבנה אוניברסיטאות במיגזר הערבי. אם הממשלה תעשה הכל – אני לא אצטרך להתאמץ, אבל הממשלה לא נותנת למיגזר הערבי את מה שמגיע לו".

על הקשר עם תושבי השטחים: "אלה אחים שלנו. אשתי היא מהשטחים. מה אתם רוצים? זו שוב הסתה, והדבר רק יוביל להקצנה. אני אדם מתון, שתומך בדו קיום ושלום, אבל הנסיונות לגרור את העם ימינה – יובילו להקצנה ולקריסת השלום במזרח התיכון. לא אני אהיה היחיד שיפסיד מכך".

צד"ל
השלום מפחיד אותם

בצד"ל ובכפרי דרום לבנון חוששים מתהליך השלום, מהיום שבו ישראל תצא ויתחילו לחסל איתם חשבונות ■ הם מזכירים את מחיר הדמים הנורא ששילמו: 120 הרוגים בכפר אחד בלבד, גדוד שיעי שאיבד לאחרונה שבעה חיילים ביום אחד, כולם מאותו הכפר ■ ודווקא כעת, כאשר מבחינים בסימני שבירה בקרב אנשי החיזבאללה, מדברים על התרופפות בצד"ל, על משבר מוראלי ■ מפקד החטיבה המזרחית בצד"ל, דרוזי, מבקש בעברית שנתייחס אליהם כמו אל יישובי הצפון: "אנחנו לוחמים איתכם כתף אל כתף, יחד במוצבים, יחד מקבלים את המכות – אז למה שיהיה הבדל בינינו בסיכומים הפוליטיים"?

תותחני צד"ל בפעולה. "רבין אמר לנו שאסור לירות לתוך הכפרים, שהוא מתנגד לזה"

צילום: אסף טופז, "במחנה"

אלכס פישמן

ראש הממשלה עזב את חדר הישיבות במיפקדת יחידת הקישור ללבנון במרג' עיון ויצא אל התקשורת כדי להכריז שוב על תמיכתה הנחרצת של ישראל בצד"ל, גם אחרי הסכם אפשרי עם לבנון. בחדר, מאחוריו, נותרו אנשים סקפטיים. 12 הקצינים הבכירים של צד"ל ובראשם הגנרל לאחד, שסיימו זה עתה שיחה מנומסת, אך נוקבת, עם ראש הממשלה, נשארו עם הרבה סימני שאלה. המיפגש עם רבין לא סימן מבחינתם שום נקודת מפנה. לא שרבין לא ענה על שאלותיהם או לא חזר על הצהרות התמיכה המצופות ממנו. אבל אנשי צד"ל, אזרחים לבנוניים, רוחשים מעט אמון לפוליטיקאים בכלל. מה גם ששמותיהם של חלק מן הקצינים הבכירים הללו מוזכרים בכל שני וחמישי בתקשורת הלבנונית כמי שישלמו בריבית דריבית ביום הדין על הקשר שלהם עם ישראל.

המיפגש עם רבין, ב־12 בינואר, היה שיאו של גל עליה לרגל אל צד"ל שקיימו ראשי מימשל ישראליים, יו"ר הכנסת וקציני צבא בכירים, במהלך החודשים שחלפו מאז איבד הגדוד השיעי של צבא דרום לבנון שבעה מחייליו ביום אחד. שבעה חיילים בני אותו כפר – עיתרון. זו היתה עוד נקודת שבירה מוראלית, אחת מרבות שפקדו את צד"ל ב־11 שנות קיומו. צה"ל הזדרז להחליף את חיילי הגדוד השיעי במוצבים בחיילים משלו. יחידת הקישור ללבנון הגדילה את קרן התשלומים למשפחות השכולות ולמשפחות הנכים בעוד כ־300 אלף אלף דולר. ישראל הרעיפה על צד"ל ים של הצהרות והתחייבויות – ודומה היה שגם הסערה הזו מתפוגגת לאיטה.

שלושה ימים לאחר ביקורו של רבין בצד"ל, ערך מקומון נפוץ בצפון מסיבה גדולה בטבריה לכבוד הגנרל לאחד, בנוכחות ראשי יישובים ומועצות, קצינים בכירים וחברי כנסת. קוראי המקומון הישראלי בחרו בגנרל לאחד לאיש השנה שלהם. הרבה נאומי שותפות גורל, כבוד וחיבה, נישאו שם לעבר הגנרל שלא הסתיר את התרגשותו.

העניינים, לכאורה, שבו לשיגרה. אבל המומחים – אורי לוברני ואנשיו, ואנשי יק"ל – המצויידים בחיישנים רגישים המפוזרים בתוך צד"ל ובעומק איזור הביטחון, חשים היטב את התנודות הרוחשות מתחת לפני השטח. יודעים שהפגישה עם רבין לא הורידה ולו בסנטימטר אחד את רף החששות מהעתיד.

פחד ועייפות

זה לא רק עניין של שבעה הרוגים מכפר אחד, המשתייכים לקבוצת האוכלוסיה השיעית, הפגיעה במיוחד. העיירה קליעה, הנוצרית, איבדה מאז תחילת הקשר עם ישראל, לפני כעשרים שנה, 120 לוחמים. אנשי הכפר דבל כרו מאז 110 קברי חיילים. אנשי צד"ל הדרוזים איבדו 30 לוחמים מאז מלחמת לבנון ב־82'. אלא שהיום, ולמעשה בכל החודשים האחרונים, מגבירים השכול והאובדן עוד יותר את אימת הבלתי נודע, את החרדה מפני אותו יום דין שלאחר חתימת הסכם שלום בין ישראל לשכנותיה הצפוניות.

אחד מהמח"טים של צד"ל, שיצא מהפגישה עם רבין, אמר בציניות לקולגות הישראלים: "ונגיד שהישראלים יגיעו להסדר עם ממשלות סוריה ולבנון, ונגיד שיקבלו אותנו לצבא לבנון – אז מה? הם הרי בטוח לא יניחו לנו להישאר בדרום. הם יפזרו אותנו לכל עבר. אותי ישלחו לבעל בק. אני לא אוכל לצאת שם מפתח הבית מפחד".

והפחד הוא מילת המפתח בדרום לבנון, הן מדרום לקו האדום והן מצפון לו. הפחד והעייפות מהמלחמה שאין לה קץ. לא במקרה שולחים אנשי החיזבאללה בשבועות האחרונים יותר ויותר את הפלשתינים להיהרג באיזור הביטחון. גם אצלם הגיוס ומילוי השורות לא מתבצעים בששון. באיזור הביטחון קובעים לכפרים ולעיירות מיכסות גיוס לצד"ל. מצפון לאיזור הביטחון מטפלים בברוטליות במי שלא מגלה התלהבות יתר לשיתוף פעולה.

המשכורות של אנשי החיזבאללה ירדו בשנה האחרונה מ־250 דולר ל־175 דולר לחודש – כמחצית ממשכורתו של לוחם צד"ל. פשוט מגיע פחות כסף מאיראן. ובתחנת השידור של החיזבאללה – סאות אל־נור – מדברים יותר על הפסקת הלחימה עם ישראל לאחר שזו תסתלק מן הדרום ופחות על השמדת היישות הציונית. בפשיטה שערך בחודש האחרון גדוד מהחטיבה המזרחית של צד"ל בכפר הנטוש סוג'וד שמצפון לאיזור הביטחון, מצאו אנשי צד"ל הרבה אמצעי לחימה של אנשי החיזבאללה, עזובים, ללא שמירה. מטולי אר.פי.ג'י., מטענים מוכנים להפעלה ובצידם הפתעה קטנה: סמים. הרבה חשיש. ממצא מאוד לא אופייני לחיזבאללה, שיש בו כדי להצביע על בעיות של משמעת ומוראל. שליחי האל יוצאים לאיזור הביטחון לחפש את שערי גן העדן – מסטולים. את מפתחות הפלסטיק לגן העדן שהם מקבלים מהשייח'ים, בצמוד לקוראן, הם כבר לא נושאים בכיס. ברדיו קול הדרום של הגנרל לאחד הסבירו להם שאת המפתחות האלו מייצרים... בבית חרושת ישראלי לצעצועים.

החודש הצליחו אנשי צה"ל וצד"ל לאסוף באיזור הביטחון יותר מ־20 גופות של פלשתינים ואנשי חיזבאללה. מה שלא מוסיף לביטחון של הצד השני, שכבר לא חוזר למקומות בהם שילם בדם. בכלל, תחושת אנשי הביטחון בדרום לבנון היא שמישהו כאילו מרסן את תגובות החיזבאללה בשבועות האחרונים. לפני כמה שבועות מצא צה"ל, לראשונה, קטיושות מוכנות לירי. איש לא הגיע להפעיל אותן. ביום שלישי האחרון, במהלך חילוץ כוח גולני סמוך לכפר יעתר צפונית לאיזור הביטחון, נורו פגזים של צה"ל לעבר איזורים רגישים. בגליל המתינו לקטיושות. הן לא הגיעו. ההתכתשות נותרה על הקו האדום.

ביום שלישי פגשנו את מח"ט החטיבה המזרחית בצד"ל, המכונה אבו עלי. דרוזי כבן 40 מחצביה. 12 שנה בצד"ל, שלושה חודשים מח"ט. הוא עוד שם מהימים של הכוחות הלבנוניים של המייג'ור חדד המנוח. אז תרמה העדה הדרוזית 50 לוחמים. היום בצד"ל הם כבר 500. מאחוריו אינספור פעילויות מצפון לאיזור הביטחון, קורס מכ"ים, קורס קצינים, קורס מ"פאים והשתלמות מג"דים. העברית שלו טובה, הרבה ביטחון עצמי והרבה כעס על הפירסומים בלבנון ובישראל המדווחים על משברי מורל בצד"ל. "ואצלכם בצה"ל, אין בעיות פה ושם? מה שכותבים עלינו נותן הרגשה לא טובה. אבל את מי שמאמין בעבודה שלו – אותו זה לא מעניין".

מאז נכנס לתפקידו לפני שלושה חודשים, איבדה החטיבה שני אנשים. ארבעה מחיילי החטיבה מצויים בשבי כבר 7 שנים. כמות העריקים בכל צד"ל – 30־40 איש בשנה. "בשבוע שעבר", הוא מספר, "הציג החיזבאללה בטלוויזיה שלו חייל מהחטיבה שכביכול ערק. זה בחור שנחטף ליד סוג'וד לפני שנתיים. הם מתחילים למחזר את עצמם. זה מלמד על משהו".

ואצלכם הכל בסדר?

האש בדרום לבנון שומרת על יציבות ועל ריטואל קבוע. אין יום בלי ירי או פיגוע. בשנה שעברה נשבר השיא של 380 אירועים בשנה. במקביל מצויה מלחמת תחנות השידור למיניהן בהסלמה מתמדת. מדרום לאיזור הביטחון פוחדים מהשתלטות החיזבאללה אחרי ההסדר. רדיו החיזבאללה – סאות אל־נור – רוכב היטב על הפחד הזה ומודיע בכל יום לאנשי צד"ל כי זו ההזדמנות האחרונה שלהם לחזור למוטב. קול הדרום, של הגנרל לאחד, משיב אש בכיוון ישיר אל מזכ"ל החיזבאללה נאסראללה וחבר מרעיו. הוא מאשים אותם – תוך שהוא מסתמך על הקוראן – בכפירה.

בחודש האחרון ביצעה החטיבה של אבו עלי שתי פעולות גדודיות יזומות צפונית לקו האדום ועברה 15 תקריות אש מול החיזבאללה. המחיר – שני פצועים. יחידת הקישור ללבנון מעודדת את הפעילות היזומה של צד"ל מצפון לרצועה. סגן מפקד יק"ל, אלוף משנה ציון, מהוותיקים והמנוסים שבין מפקדי צה"ל בגיזרה, אומר שיש לשמר את המומנטום של הפעילות היזומה של צד"ל ולהתמיד בו. זהו הפתרון הצבאי הנכון ויש לו גם תרומה לא מבוטלת למוראל של אנשי צד"ל. במקום לשבת במוצבים, לחטוף, ולקטר – פעילות יזומה מביאה פירות ומשחררת מתחים.

מנושא החטיבה עובר אבו עלי מהר מאוד לדבר על אותה פגישה עם רבין. "אמרתי לרבין: אנחנו כמו האנשים שלכם במטולה. אנחנו לא רוצים שיהיה הבדל בינינו לבין אזרחי ישראל. אם אנחנו הדוגמה לשלום והגבול שלכם ייפתח אלינו – אז אתם חייבים לשמור עלינו כמו על התושבים שלכם. אנחנו איתכם מ־75', כתף אל כתף, בלי הבדל. אין הבדל בינינו במוצבים. אנחנו ואתם מקבלים מכות ונותנים מכות. למה שיהיה הבדל בינינו לבינכם בסיכומים הפוליטיים? החיזבאללה יורה לתוך הכפרים שלנו. למה עשיתם הסכם אחרי מבצע 'דין וחשבון' ששומר רק על האינטרס של היישובים שלכם"?

ומה השיב לך רבין?

"הוא אמר משהו על זה שאנחנו יורים על הכפרים מצפון לאיזור הביטחון, ושאסור לירות לתוך הכפרים, והוא מתנגד לירי לתוך הכפרים".

כן, אבל מה הוא ענה לך לגבי הטענות שהעלית בנושא ההבנות שהושגו אחרי 'דין וחשבון'?

"הוא לא ענה לי. הוא פוליטיקאי".

לרגע כמו נבהל אבו עלי מעוצמת דבריו, ומוסיף: "אנחנו לא נוריד את הנשק עד שיהיה שקט, עד שיהיה הסכם בין ממשלת לבנון לישראל, שיהיה מחובר להסכם בין ממשלת סוריה לישראל. אנחנו נמשיך לשתף פעולה עם ישראל עד שיהיה שקט. אנחנו מאמינים לישראל וממשיכים בעבודה. צה"ל משקיע פה אמצעים וציוד, מה שהמדינה שלנו לא היתה נותנת לנו".

בשלוש השנים האחרונות קפץ תקציב הסיוע האזרחי לאיזור הביטחון ל־7 מיליון דולר בשנה. סכום המושקע בדרכים, תשתיות, בתי ספר, מרפאות. כל בית שנפגע מפעילות עוינת – משופץ על חשבון ישראל. אזרחים פצועים מועברים במסוקים לישראל כנוהל שיגרה. הטיפול הרפואי למשפחות אנשי צד"ל – חינם. אבל לכסף הישראלי קם בשנתיים האחרונות מתחרה. ממשלת לבנון – מאז מינויו של רפיק חרירי לראש הממשלה בסוף 92' – החלה להתעניין בשלוחה הנידחת בדרום. היום היא משגרת לאיזור 10 מיליון דולר בשנה.

חרירי קונה אדמות

ממשלת לבנון משגרת לדרום מסרים כפולים. מצד אחד – איומים בנוסח החיזבאללה, מעצרים וחיפושים בקרב תושבי הדרום היוצאים צפונה, ובחודשים האחרונים משתתף גם צבא לבנון מדי פעם בירי לא מדוייק לעבר הדרום. כשהם רוצים לדייק – הם יכולים. לפני כמה שבועות, לאחר שנהרגו שני ז'נדרמים לבנוניים בהתקפת מסוק חיל האוויר – הם דייקו באש שנחתה ישירות על מוצב סמוך לבופור. לאחרונה גם מנעו חיילים לבנוניים מפקידי מימשל לבנוניים להגיע לדרום כדי לטפל בענייני האוכלוסיה. ומצד שני – מחיר האדמות בדרום הכפיל את עצמו בחודשים האחרונים. הרכילות טוענת שאנשיו של רפיק חרירי – שהוא גם איש עסקים פרטי – החלו רוכשים בשנה האחרונה אדמות באיזור נקורה בגיזרה המזרחית. ראש הממשלה הלבנוני מריח עסקים טובים בעתיד עם ישראל – עסקי תיירות – וכדאי להתכונן כבר עכשיו. אולי זו עוד מעשיה לבנונית, אבל גם אם אין בה אמת של ממש, היא בהחלט יכולה להצביע על הלך הרוח.

כל פירסום בישראל או בלבנון הקשור להתקדמות התהליך המדיני מול סוריה, הופך לשיחת היום בבתי איזור הביטחון. באופן גס מתחלקות הדעות על מהות ההסכם באיזור הביטחון לשתי קבוצות, החוצות את צד"ל ואת העדות השונות. האופטימיסטים מאמינים כי ישראל תגיע להסכם שיקשור את סוריה ואת האמריקנים למחויבות לאיזור הביטחון. הם מאמינים שבבוא היום הדרך ללוד תהיה פתוחה יותר מאשר הדרך לנמל התעופה בביירות.

בקבוצה השניה לא מאמינים לאף אחד. לא לממשלת ישראל, לא לממשלת לבנון ולא לממשלת סוריה. שם עוד זוכרים את גופתו של ה"קפטן" – אחד ממשתפי הפעולה עם ישראל בזמן מלחמת לבנון, תלויה בצידון, בצד תמונתו כ"מבוקש". והוא לא היה היחיד. הם עוקבים היטב אחר היחס שמעניקה ישראל למשתפי הפעולה שלה בשטחים. הפסימיסטים האלה מודאגים גם מההבנות שהושגו בין ישראל לחיזבאללה אחרי מבצע דין וחשבון. ניסיון החיים שלהם לימד אותם לא להאמין למלה של אף אחד – כתובה או לא.

ואילו הדרוזים בצד"ל מעריצים את תת־אלוף יוסף מישלב – אחד הנציגים הבולטים של העדה הדרוזית בצה"ל, מי ששימש בעבר כסגן מפקד יק"ל. אבל בכל הנוגע ליום הדין הם סומכים על ואליד ג'ונבלט. לדרוזים, כך הם חשים, יש פטרון.

אין הגירה יוצאת דופן מאיזור הביטחון. בשנה האחרונה עזבו את האיזור כ־200 צעירים בלבד. אבל יש "המתנה". מי שיכול בונה לעצמו ערבויות ביטחון. רכילות מקומית מספרת על קצין בכיר בצד"ל שיצא לרוסיה, פתח מסעדה וחזר. סיפורים כאלה נשמעים בשפע סביב שולחנות הקלפים בדרום. מי שחש מאויים במיוחד כבר דאג מזמן להכין לעצמו ויזה למקום אחר.

סיר הלחץ הדרום־לבנוני והגורל המשותף, היקהו במידה מרובה את היריבות בין העדות השונות. אבל הטינות וההיסטוריות עוד נטועות עמוק באדמה. רק לפני כחצי שנה פרצה מחלוקת דמים בין הכפר הנוצרי רמייש לבין הכפר המוסלמי עייטה א־שעב, שניהם באיזור הביטחון. זה התחיל מכדורגל והתפתח למחסומים ולירי הדדי. היה חשש שהאש תתפשט בכל האיזור, כשאנשי החיזבאללה עושים במקביל מאמצים לא מבוטלים ללבות אותה. אנשי יק"ל השקיעו ארבעה ימים אינטנסיביים של הידברות – עד שהאלימות פסקה.

גם הרכב האוכלוסיה בצד"ל השתנה בשנים האחרונות. השיעים הפכו לגורם הדומיננטי בהיקפו. השלד הפיקודי, אנשי המינהלות והשירותים – הם ברגש נוצרי. מצב עדין שיש בו פוטנציאל לפיצוץ.

סתימת פרצות

מח"ט החטיבה המזרחית, אבו עלי, מאמין לישראל. אבל הוא מציע שאת כל ההבטחות ששמע מרבין תעגן הכנסת בחקיקה. לתושבים אחרים יש עוד כמה הצעות. רדיו הדרום ערך לפני כמה חודשים תחרות חיבורים בנושא 'איך ייראה השלום בין לבנון לישראל'. רבים מהכותבים לתחנה המליצו על תקופת חפיפה בין ישראל לממשלת לבנון באיזור הביטחון, שתימשך בין 7 ל־10 שנים. חלומות על דחיית הקץ.

מתאם פעולות הממשלה בלבנון, אורי לוברני, המליץ לאחרונה לראש הממשלה על שורת צעדים לסתימת פרצות באיזור הביטחון ובאמון שרוחשים תושביו לישראל. תגובות נחושות של צה"ל לפיגועים באיזור הביטחון הן מתכון בדוק להעלאת האמון. כך גם השקעות כלכליות באיזור. כיוון שאיש אינו יודע מתי תגיע שעת המבחן המדינית – אצבע על הדופק וסתימה מתמדת של הפרצות האלה הן כורח יום־יומי. שכן התהליך היחידי בינתיים הוא הכנסת מאסות של חיילי צה"ל לדרום לבנון. ואת זה אף אחד לא רוצה.

מי הבוס בשטחים

מדי כמה שבועות פורצת דמות אלמונית זו או אחרת מיישובי יש"ע אל אור הזרקורים. לעתי[ם] היא חוזרת לאלמוניותה ולעתים ממשיכה לעשו[ת] כותרות ■ לאחרונה התוודע הציבור לשמות כמ[ו] ינון אחימן, ראש מועצת אפרת, וניסן סלומיאנסק[י], ראש מועצת אלקנה ■ בד בבד, נעלמו לחלוט[ין] כמה מהשמות שרשמו אין ספור כותרות בעבר: איפה הרב משה לוינגר, היכן דניאלה וייס? ■ מיהם מנהיגי יש"ע, מי קובעי המדיניות ומי סת[ם] מתחזים? מהן קבוצות הלחץ המרכזיות ואיזה גוף, אם בכלל, מוביל את היישובים? ■ המדריך המלא

ראשי מועצות מקומיות מסוגלים לטרפד מהלכים המקובלים על הרוב, אבל בינתיים נוצרה הסכמה רחבה. מימין לשמאל: אורי אריאל, זאב חבר, ינון אחימן, ואהרון דומב

[illegible]

לפני כחודש פרץ למודעות הציבורית שמו של ינון אחימן, ראש המועצה האנונימי של אחד מיישובי גוש עציון. הוא מילא לרגע תפקיד מרכזי במשבר פוליטי קשה, ושב לאלמוניות. בשבוע שעבר הגיחו אל אור הזרקורים כמה כוכבים חדשים, הפעם ראשי מועצות מיישובי הלוויין של ירושלים – מעלה אדומים, ביתר וגבעת זאב.

כמה חודשים לפני כן פרצה אל האקרנים בסערה דמותו העגלגלה של ניסן סלומיאנסקי, ראש מועצת אלקנה. הוא הוכתר כ"קצין המבצעים" של מועצת יש"ע, ומאז החל לעשות חדשות בקצב בלתי פוסק. בד בבד, נעלמו מחיינו הציבוריים כמה מהשמות הישנים, שרשמו אין ספור כותרות בעבר. איפה הרב משה לוינגר, מישהו ראה את דניאלה וייס?

פרשת אפרת, בה כיכב ראש המועצה המקומית, חשפה שאלה נוספת – מי הבוס? התברר, שבין מרבית ראשי יש"ע לבין אחימן פרצה מחלוקת קשה לגבי אופן ניהול המאבק על גבעת התמר. והיה זה דווקא אחימן שהצליח לכופף את עמיתיו.

הנתונים הללו מעלים סימני שאלה רבים: מי הם מנהיגי יש"ע, מי קובעי המדיניות ומי סתם מתחזים. מהן קבוצות הלחץ המרכזיות, איזה גוף – אם בכלל – מוביל את היישובים?

מועצת יש"ע נתפסת בציבור כחוד חנית פוליטי של ה"מתנחלים", אולם למעשה מדובר בגוף סכיזופרני, הסובל מפיצול אישיות קשה למן הקמתו. מחד, מורכבת המועצה מראשי מועצות מקומיות ואיזוריות, אשר נבחרו בעיקר על מנת להפגין את כישוריהם בתחום פינוי הזבל. מאידך, מיום הקמתה נועדה המועצה להחליף את גוש אמונים כאורגן הפוליטי־מנהיגותי המרכזי של היישובים.

הסכיזופרניה האמורה מתבטאת גם במבנה ובתיפקוד של יש"ע. לצד ראשי המועצות מכהנים במזכירות המצומצמת אידיאולוגים כמו ני[סן] קצובר, אליקים העצני ויואל בן־נון, ולמרות שאין להם כל קשר למועצות, דעתם משפיעה רבות. גם לצמרת המנגנון של יש"ע, למזכ"ל ולדובר, אין כמעט מגע עם הנושאים המוניציפליים השוטפים. עיקר תפוקתם פוליטית.

פרובלמטיות נוספת של המועצה מתבטאת בניגוד השורר בין הקו האידיאולוגי המונהג שהיא נוקטת, לבין היות רבים מבין ראשי המועצות תושבי יישובים "רגילים", שאינם "התנחלויות אידיאולוגיות". כך שאול מורחי, ראש מועצת גבעת זאב, או בני כשריאל, ראש מועצת מעלה אדומים, שחלק ניכר מבוחריהם הם בעצם ירושלמים מן השורה. המעניין הוא, שלמרות מספרם העודף של תושבי יישובים אלה, השפעת ראשי המועצות שלהם נמוכה יחסית.

לאחרונה התבלטו כמה מהם עם הקמת "פורום ירושלים רבתי", המאגד את יישובי הלוויין של הבירה. אולם הקמת הפורום לא סימנה התבדלות מיש"ע. להיפך. סימן השאלה שהוטל על המשך הבניה ביישוביהם, תחב את ראשי הפורום עמוק יותר למעמקי הסירה המשותפת של היישובים. חברי הפורום נכחו, למשל, בישיבת מזכירות יש"ע שנערכה ביום שני השבוע.

גוש אמונים? – אין חיה כזו. השימוש המאסיבי במושג דומה לגירוד שממשיך קטוע רגל לגרד את מקום הגדם. גוש אמונים שבק חיים סופית בראשית שנות ה־80', בייסורים קשים. משבר המנהיגות שפרץ אז מתוך הוויכוח הפנימי בשאלת המחתרת היהודית, חיסל את האירגון ואת כמה מאלה שעמדו אז בראשו. ראש וראשון היה הרב לוינגר, שרשם אחר כך שורה של טעויות ציבוריות והגיע עד למחיקה כמעט מוחלטת של כוחו הציבורי.

פטירת הגוש הותירה אחריה את 'רוח גוש אמונים', מושג ערטילאי הנתון לפירושים שונים, ואת 'אמנה' – גוף שהחל דרכו כתנועת התיישבות של גוש אמונים ונותר כאירגון חוק ומרכזי ביש"ע. 'אמנה' בונה ומנהלת יישובים, מקימה גרעיני התיישבות ומתפרסת לתחומים רבים. מנגנוני 'אמנה' ומועצת יש"ע שלובים זה בזה ומתפקדים בפועל כמכונה אחת.

מנהיגות. שני האנשים הקרובים ביותר היום להגדרה של מנהיגות כללית ביישובים, הם מזכ"ל יש"ע – אורי אריאל, ומזכ"ל אמנה – זאב חבר (זמביש). מעניין ששניהם מגלמים בבסיסם אנטי־תזה של דמות הפוליטיקאי. שניהם אנשי מעשה, המעדיפים לבנות, להשיג תקציבים ולפעול בצנעה מאחורי הקלעים.

הקושי לקרוא לאריאל ולחבר מנהיגים נובע מהעובדה, שבניגוד לתקופת סבסטיה, אין היום ציות סוחף ובלתי מותנה לאף אחד. ההנהגה היא יותר קולקטיבית, זה יסוד כוחה בעת הסכמה ומקור חולשתה בעת מחלוקת.

משלים את הטרויקה של צמרת יש"ע אהרון דומב (דומפה). דומב הוא דובר מוכשר, הנהנה מקשרים טובים עם עיתונאים רבים ומשפיע רבות על מהלכי מועצת יש"ע. אבל לפחות במיגזרים מסויימים, הוא "שרוף" מבחינה מנהיגותית, מאז מעידתו בעניין "המחתרת היהודית" השניה. דומב הודרז בתחילת הפרשה לומר בפומבי דברים חריפים בנושא, ועורר מורת רוח פנימית רבה.

דמויות מפתח. רבים מראשי המועצות האיזוריות והמקומיות נהנים מחשפעה רבה ביישוביהם, החורגת מהמשבצת המוניציפלית שנועדה להם. נזכיר שניים במיוחד – פנחס ולרשטיין, ראש המועצה האיזורית בנימין שמצפון לירושלים, וצבי הנדל, ראש מועצת חוף עזה. הסיטואציות הביטחוניות והפוליטיות הקשות, מחייבות את ראשי המועצות להיות הרבה יותר מאשר גובי ארנונה. הדילמות היום־יומיות הפעוטות, כמו הסעת ילדים לבתי הספר, הופכות לשאלות קיומיות במציאות של טרור בדרכים. גם המצוקה הפוליטית והביטחונית מחייבת את ראשי המועצות להפגין מנהיגות. ביקורת מושמעת נגד כולם, אבל אלה שמצליחים להתמודד עם ריבוי המטלות, זוכים למעמד החורג בהרבה מזה של ראש רשות מוניציפלית בתוך הקו הירוק.

לצד ראשי המועצות, פועלות דמויות הנהנות מהשפעה רבה ללא סמכות רשמית. למשל – הרב מנחם פליקס מאלון מורה, ששכל את בתו עפרה לפני מספר שבועות, או יעקב כץ (כצ'לה), מקימה של תחנת השידור 'ערוץ 7'. ברגעים של הכרעות אמיוניות, מתרחבות השורות הרשמיות של יש"ע ודמויות נוספות מצטרפות למעגל המכריעים.

הרבנים. מאז פטירתו של הרב צבי יהודה קוק, ראש ישיבת מרכז הרב, לא ניתן להצביע על דמות תורנית מרכזית, המשפיעה באופן דרמטי על תושבי יש"ע והימין הדתי. ניתן להצביע על כמה רבנים דומיננטיים ביישובים, הנהנים מיוקרה והשפעה רבה. כאלה הם הרב זלמן מלמד, ראש ישיבת בית אל ב' ופטרונה של תחנת ערוץ 7, הרב שלמה אבינר, תושב בית אל וראש ישיבת 'עטרת כהנים', הרבנים דב ליאור ואליעזר ולדמן מקריית־ארבע, והרב ריסקין מאפרת. אולם השפעתם של כל אלה ניכרת בייחוד בתחום יישוביהם. לרב מלמד יש השפעה מזערית בקריית־ארבע, כדומה למידת השפעתו של הרב ליאור באפרת.

שלא כבימי ראשית ההתיישבות, ממעטים היום הרבנים להורות לתלמידיהם לסגור את הגמרות ולהתייצב למאבקים ציבוריים. אולם אין ספק שכאשר ייווצרו עימותים גורליים, תינתן הוראה שכזו. אז ייועד משקל רב בהרבה לרבנים.

אגב, ביישובים רבים צמחו רבנים צעירים ולא ידועים, הצוברים השפעה לא מבוטלת בסביבתם. דוגמה לכך היא הרב שמעון בן־ציון מקריית־ארבע.

יש גם דוגמאות הפוכות, למשל הרב פרומן מתקוע, שזכה לחשיפה תקשורתית רבה אבל נעדר כל תמיכה ממשית בסביבתו. רק לפני כשבוע נערכה בתקוע הפיכת חצר, כאשר הוחלט להביא ליישוב רב נוסף.

קיימת גם הטרויקה בעלת ההשפעה הרבה ביותר בציבור הדתי־לאומי, הרבנים אברהם שפירא (לשעבר הרב הראשי), שאול ישראלי ומשה צבי נריה. לא רק שהם מסוגלים להוציא "אוגדות" לרחוב, גם כל הרבנים הצעירים ביש"ע הם תלמידיהם.

מטה מאמ"ץ, בראשות יעקב נוביק, הוא המטה המבצעי המארגן את מרבית המבצעים הגדולים, ההפגנות בכיכרות, מחנה האוהלים מול משרד ראש הממשלה ועוד. ראשי מאמ"ץ נרתמו, כמובן, להרים מבצע לוגיסטי רב היקף גם באפרת, וכמו מרבית ראשי יש"ע התאכזבו מרות מההסכמה לפשרה.

כל השנים השתלב מאמ"ץ בפעילות השוטפת של יש"ע, אם כי לאחרונה נטוש בין הצדדים ויכוח מר בשאלה, להיכן יש להקצות את עיקר המשאבים. האם למאבק רוחב ציבורי שעיקרו הסברה, כפי שטוענים במאמ"ץ, או ליישוב עוד דונם, עוד שכונה ועוד עז, כעמדת מרבית ראשי המועצות.

הוויכוח נטוש הרבה שנים, אולם הוא התחדד כאשר גם במהלך השנתיים האחרונות העדיפו מרבית ראשי המועצות להתחזק בשטח, במקום להשקיע כספים במאבק ציבורי נגד הממשלה. באחרונה, לנוכח האיום הממשלתי לחנוק גם את הבניה הפרטית ביישובים, מסתמנת התלכדות בין חסידי שתי השיטות. מרבית חסידי הבניה השקטה הצביעו כבר בעד תוכניות מאבק מרותקות לכת, אשר יוצאו לפועל בקרוב, במידה שיתברר שפרשת גבעת התמר מהווה תקדים, ומעתה נמנע מהיישובים לבנות ולהתרחב באופן פרטי, בתחומי תוכניות המתאר שלהם.

לצד מטה מאמ"ץ ישנם מספר גופים וקבוצות לחץ נוספים המשפיעים על יש"ע, למשל מטה המאבק לסיכול תוכנית האוטונומיה, המטיף זה שנים למדיניות של מרי אזרחי בלתי אלים.

חוג תכלת. ראשי חוג תכלת רשמו לעצמם הצלחה ציבורית ראשונה סביב משבר אפרת, כאשר ראש המועצה המקומית, ינון אחימן, תוך התייעצות צמודה עם כמה מראשי החוג, הצליח לכפות על ראשי יש"ע את גישת תכלת. כלומר – הידברות עם הממשלה מתוך מגמה להימנע ככל הניתן מעימות.

באפרת גרשמה לחוג הצלחה בשל קרבתם לראש המועצה, אולם ספק אם יש להם סיכוי לחזור על ההצלחה ביישובים נוספים. בסך הכל, גבולות השפעתם מצומצמים למדי. בעיתונות וביש"ע הודבקה לחוג תכלת תווית של 'יונים שמאלניות'. אלא שראשי החוג, ביניהם פרופ' אלכס לובוצקי מאפרת, דוחים בתקיפות את ההגדרות הללו. ואכן, אם להתעמק ברעיונות אנשי תכלת, הרי שעיקר המחלוקת בינם לבין הזרם המרכזי ביש"ע הוא טקטי. אמנם, היו ביניהם מי שהיו מוכנים לפנות בעבר את נצרים, בתמורה להגדלה משמעותית של גוש קטיף. אבל פרט לכך, הם מתנגדים להורדת יישובים ומכריזים כי היו מצטרפים במלוא הכוח למאבק נגד פינוי תל רומידה שבחברון.

עם זאת, הם דוגלים בהמשך הדיאלוג עם הממשלה, למרות מדיניותה, מתוך מטרה פרגמטית לחלץ ממנה מה שניתן. הם מרגישים במיוחד את חשיבות הדיאלוג עם ניצי העבודה. בעבר חשבו ב'תכלת' שניתן להציע לממשלה ולפלשתינים כינון אוטונומיה מוגבלת, תוך ויתור על מקצת מהריבונות ביש"ע, ללא הורדת יישובים. אולם לנוכח המציאות, יש גם אצלם מחשבות חדשות, ודומה שהפערים בינם למרבית תושבי יש"ע הצטמצמו.

מי הבוס? פרשת אפרת חשפה את שאלת 'מי הבוס' במלוא חריפותה, כאשר התברר שראשי מועצות מקומיות מסוגלים לטרפד מהלכים המקובלים על רוב הציבור, כשמדובר בחצרם הפרטית.

כבר בעבר לא שררה ביש"ע תמימות דעים בכל דבר ועניין. ראשי המועצה זכו לביקורת צולבת ממספר כיוונים, שעיקרה הוטח, בדרך ככל, מהחוגים התובעים יתר אקטיביזם במאבק נגד הממשלה.

משבר אפרת סימן עד כמה נדרשת הסכמה רחבה ביש"ע, לצורך הוצאה לפועל של מאבקים גדולים. אולם, משיחות עם רבים מראשי היישובים מסתבר, שלפחות נכון להיום, הסכמה כזו כבר קיימת. במאבק המסתמן עתה על גבולות היישובים, על קרקעות המדינה ועל נטישת צה"ל את מרכזי הערים – שוררת הסכמה מוחלטת. שאלת 'מי הבוס' נדחקת, לפחות לעת עתה, לקרן זווית.

14
משרד הבינוי והשיכון
שיכון ופיתוח

זכאים! מגיע לכם בית

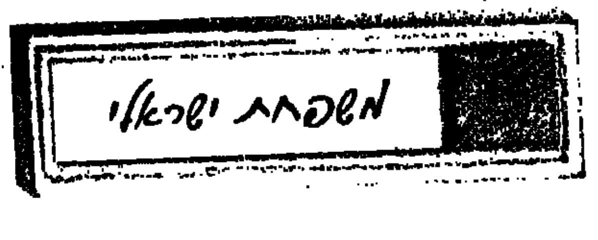

כל הדירות מיועדות למשפחות חסרות דיור בעלות תעודת זכאות

באר-שבע דירות בנות 3 חדרים, בבתים מבניה מתקדמת, בתים חד-קומתיים דו-משפחתיים הניתנים להגדלה בעתיד.

שדרות דירות מרווחות בנות 4 חדרים בשכונת בן-גוריון, למסירה מיידית.

דימונה דירות בנות 3 חדרים בבתים בני 8 קומות, למסירה מיידית.

מצפה רמון דירות בנות 3 חדרים, בבתים חד-קומתיים דו-משפחתיים, הניתנים להגדלה בעתיד.

ירוחם דירות בנות 3 חדרים, בבתים חד-קומתיים דו-משפחתיים, הניתנים להגדלה בעתיד.

פרטים ותנאי מכירה: בסניפנו בבאר-שבע, "מרכז הנגב" שד' הנשיאים טל: 07-496006.

קרית גת דירות בנות 4 חדרים, לכניסה מיידית.

קרית מלאכי דירות בנות 3.5, 4 חדרים, לכניסה מיידית.

פרטים ותנאי מכירה: בסניפנו בירושלים רח' בן הלל 15, טל: 02-231321.

טבריה בהנחה מיוחדת
דירות 2.5, 4 חדרים בבניינים מדורגים עם גינה צמודה
(דירות 2.5 חדרים ניתנות להגדלה בעתיד)

עפולה, עפולה הצעירה בהנחה מיוחדת לתקופה מוגבלת
4 חדרים בבתים טוריים עם גינה צמודה עם אפשרות להגדלה בעתיד

פרטים ותנאי מכירה: בסניפנו בנצרת עלית, מרכז עופר קומה ב' טל: 06-555428, 06-555230.

קצרין דירות בנות 3 חדרים בבתים חד-קומתיים טוריים ובבתים דו-משפחתיים צמודי קרקע. עם אפשרות להגדלה בעתיד, לכל בית חצר צמודה.

פרטים ותנאי מכירה: קצרין, ימים א'-ה' 08:00-13:00, טל' 06-961207.

דירה קונים עכשיו
שיכון ופיתוח
קניה בטוחה בחברה ממשלתית אמינה

גירסת הספר
גירסת הזוכרים

בבית המשפט המחוזי בתל אביב החלה להתברר השבוע תב... הדיבה שהגישה נריה בר נגד אמנון דנקנר, על שהציג אותה בסי... כ"סריסה" שעסקה בציד קטינות וסיוע לדן בן־אמוץ במימוש הפנט... המיניות החולניות שלו ■ נתן זהבי מביא לראשונה מכתב שק... לפני 3 שנים מבושמת שגב, שהכירה את בן־אמוץ וביקשה להגיב ש... סיפרו של דנקנר. זהו מסמך שמציג את בן־אמוץ באור אחר ■ "ד... לא ניצל אותי. להיפך. סוף סוף פגשתי אדם שנתן לי עידוד להמשי... בדרך שלי, לא להיכנע גם אם זה אומר להיות שונה וחריג...

זמן קצר לפני מותו, בפרץ של כעס, צעק דן בן־אמוץ, מתוך כסא גלגלים עליו ישב, על אמנון דנקנר: "אתה זונה, סיפרת לי שאולמרט, מילוא ומרידור, אמרו לך, לא לפירסום שהם בעד שיחות עם הפלשתינים. כעיתונאי, היית חייב לפרסם את זה, שיכחישו, אבל לא פירסמת כי פחדת שהם יפסיקו לדבר איתך. האמת פחות חשובה לך מהפוליטיקאים, אתה זונה". דנקנר ובן־אמוץ, והיחסים המפותלים ביניהם, הגיעו השבוע לבית המשפט המחוזי, ומשם, בחזרה לכותרות.

מרחק הזמן שהולך וגדל מאז מותו של בן־אמוץ ופירסום חייו על פי דנקנר, לא מוחק את הפערים בין הגירסאות, בין החברים של דן, לבין מי שברחו ממנו. באמצע, ניצב דנקנר, הביוגרף, שהפך את עצמו לשחקן ראשי בהצגה הזו. ומי שמשחק באש, צריך לזכור שגם הוא עלול להיכוות.

אנשים שחיו בתקופות שונות בקירבתו של דנקנר טוענים שתכונה בולטת אצלו היא כפיות טובה. דוגמה לכך היא "הספריה", מקום בו מתכנסים סופרים, ציירים, עיתונאים וצלמים. דנקנר נהג לשבת בשולחן המכונה "שולחן הרשעים", שהרשע הראשי בו היה דן בן־אמוץ. לאחר שפירסם את ספרו, נעלם דנקנר מ"הספריה". בראיונות איתו וכתבות פרי עטו, "ירד" על המקום ויושביו, בז להם והצהיר שהמקום לא חסר לו. יושבי השולחן הרשעים שפכו אוטוסטרדות של ליכלוך על הביוגרף ואיחלו לו פגישה מהירה עם בן־אמוץ.

החברים נכנסו לחורים

והנה זה פלא. בימי שישי האחרונים מגיע דנקנר ל"ספריה העלובה", וביום שישי שעבר אף כפסע היה בינו לבין ישיבה חוזרה בשולחן הרשעים.

דנקנר פורח בשבוע האחרון. בבית המשפט המחוזי החלה להתברר התביעה שהגישה נגדו נריה בר על סך מיליון שקלים, בגין הפירסומים בספר, בהם היא מוצגת כ"סריסה" שעסקה בציד קטינות וסיוע לבן־אמוץ במימוש הפנטזיות המיניות החולניות שלו, אליבא דדנקנר.

רוב חבריו של בן־אמוץ נכנסו אחרי פירסום הספר לחורים, ומחקו את הזכרונות המשותפים ואת החגיגות. נריה בר־כין מכחישה מכל וכל את הדברים המיוחסים לה בספר, שכביכול היתה סריסה מינית, מפתה ילדות ועוזרת לבן־אמוץ לחדור אליהן לפני שתיזרקנה לרחוב. בעת שדנקנר טוען שסיפרה לו את הדברים, היא היתה אם לשני ילדים ועורכת ירחון החינוך 'הורים וילדים'.

בבית המשפט העידה בר שלא ראתה או ידעה על מקרים בהם חלק בן־אמוץ את יצועו עם ילדות. היא אישרה כי ראתה הרבה בני נוער לפני צבא ובגיל צבא שבאו לביתו של בן־אמוץ, בשל הערצתם אליו.

כל מי שהיה בסביבתו של דן בן־אמוץ או בידידות איתו ידע שנוהרות אליו עשרות נשים ונערות מרצונן החופשי.

טוגה רומית וזקן קצר

את העדויות האמינות לדברים שהתרחשו בביתו של בן־אמוץ, מתוארת בספרו של יונה תירוש 'הבית' (הוצאת תמוז, 1975). בפרק "אצל סמי" (סמי הוא כינוי של בן־אמוץ – נ.ז.), מתאר תירוש את הפעם הראשונה שבה הגיע לביתו של דן. שתי הדמויות האחרות המתוארות בפרק הן של יריב ונועה. יריב, קצין צעיר שהשתחרר מצה"ל, ונועה, רקדנית שסיימה את שירותה הצבאי.

כותב תירוש: "בראש השנה הלכו יריב ונועה לעשות את החג אצל סמי. על ביתו של סמי סיפרה נועה כבר מזמן נסים ונפלאות, ואני בניתי מהסיפורים האלה בית גדול כשל נסיך מאורי, שוכן על צוק נישא על שפת הים והגלים באים לנשק לרגלי חומתו. בית לבן מואר, ונערות יפות – נועה, נעמה ואחרות – מרקדות לפני סמי, צעיפים דקים לגופן, והוא יושב ישיבה מזרחית על ספת קטיפה, עוטה טוגה רומית ומחכך זקן קצר... והנה, אחרי הצהריים צילצל פתאום יריב מהארמון הרחוק, העוטה צעיפים כמקדש של באכחיות, ואמר שהם – הוא וסמי – יושבים ופותרים בעיה פיסיקלית והם צריכים את עזרתי... הבית היה בית חלום, גם אם פחות מואר ופחות ערטילאי מזה שדמיינתי לי... זה היה אחר צהריים יפהפה. הנערות שכבו להן בחדר השני, ואנחנו שיעשענו את נפשנו במשחקי היגיון כפילוסופים יוונים... סמי אהב את יריב אהבה גדולה. הוא עמד המום ונפעם מול יושרו, ואולי גם יופיו דיבר אליו. שלא כאחרים, רכים וטובים, יריב לא הפך שם לחיית בית, נועה כן, אחר כך. תחילה היה זה הבית, אחר כך סמי עצמו, היודע, החכם שמשך אותם לשם. היו שם פטיפון ותקליטים נדירים ויין, וסמי היה עושה דגים וקפה חריף, והערבים היו יורדים לאט ובנעימות. סמי אוהב אנשים צעירים לידו, הוא אוהב אותם באמת, ויודע לעשות להם טוב וקל עד שמשהו מתחיל להכביד: על הנשים – חיזוריו הגסים, ועל הגברים – רודנותו השקטה".

יריב הוא היום ד"ר מכובד. חודשים ארוכים בילה בביתו של דן בן־אמוץ. לאחר צאת הספר שאלתי אותו אם היה עד למקרים המתוארים בספרו של דנקנר. "מעולם לא ראיתי שם ילדות, או שפחות, או סריסות שהביאו ילדות, והייתי שם יום יום כמעט".

יריב נסע לחו"ל, נועה המשיכה לגור עם דן בן־אמוץ. יריב היה אז חבר שלי, היתה לי הרגשה שדן חטף את נועה ממנו ושנאתי אותו. שנאתי אותו אז גם בגלל שדיבר על זכויות לפלשתינים וגר "בבית ערבי כבוש". ככה חשבתי אז, מה לעשות. עד שנפגשנו ב־85' בעיתון 'חדשות', לא דיברתי עם דן.

מכתב מבושמת

העדות האמינה ביותר לגבי מערכות היחסים של בן־אמוץ עם נערות צעירות מצויה במסמך מרגש שכתבה אלי בושמת שגב לאחר צאת ספרו של דנקנר. בושמת, בת 31 היום, היא אשה טובה שמקדישה את עצמה לעזרה לבני אדם ועשרות בעלי חיים שהיא מטפלת בהם.

"הזדעזעתי ממה שדנקנר עשה לדן. לא יכולה לישון בלילות, קוראת את התגובות של אנשים שמתייחסים לכתוב כאל האמת האחת והיחידה, נוצרה בי תחושה עמוקה של 'לינץ', ולעזאזל, הרי דן מת ולא יכול להגיב לכל החולירע הזה. מה שדנקנר עשה זה ממש פשע.

"מה שאני כותבת אליך זו עדותי האישית. דן עבר בחיי ואני עברתי בחייו, וגם אם לרגע. הזעקה שבי, בעוצמתה, שוברת את כל הפרטיות שלי ונותנת לי כוח לומר דברים שנובעים מתהום ההיגיון והרגש למען מידה מסויימת של יושר ונגד עוול משווע שכזה.

"שמי בושמת שגב, נולדתי ב־1963. שלוש וחצי שנים אחרי שנולדתי, אבא שלי נהרג במלחמת ששת הימים. רב־סרן בן 29. קודם שאבי נהרג היה לי בית חם ואוהב. חצי שנה אחרי מותו נולד אחי. אחרי שאבא שלי נעלם, גם אמא שלי בעצם נעלמה. התחלתי לספוג רוע ושנאה שהפכו אותי לאדם רגיש, חם ואוהב.

"בגלל מה שעבר עלי בבית, בגיל 9־10 כבר היתה לי דעה ברורה ומוגדרת על החיים, על המוות ועל העולם כולו. קראתי מגיל צעיר המון ספרי היסטוריה, גיאוגרפיה, טבע, זואולוגיה, פסיכולוגיה וגם סיפורת. כך התוודעתי אל מיטב היוצרים האוניברסליים והארציים, הייתי ילדה חריגה, ילדים בגילי לא הבינו מה אני רוצה ועל מה אני מדברת.

"כשהגעתי למיפגש הראשוני עם דן – הגעתי עם עולם שלם. המיפגש הראשוני היה מיפגש קריאה, הספר הראשון היה 'לזכור

דן בן־אמוץ עם רחבעם זאבי, אז אלוף

צעירים נצחיים. בן־אמוץ (בשורה השניה) עם משה דיין

...יד הרגשתי שיש לי איתו שפה משותפת, שסוף סוף יש מישהו שלא מזייף, שבאמת מבין על מה אני מדברת". בושמת שגב ודן בן־אמוץ

צילום: ג'קי פומס

ולשכוח', ספר שקראתי אותו ביום אחד, בכמה שעות, ופשוט ריתק אותי. הייתי צמאה לעוד וכך התחלתי לחפש את פרי עטו. לימים הופיע 'לא שם זין', ספר שנגע במה שהיה טאבו, שהייתי בעצם חלק ממנו, מן הטאבו הזה, ספר שנגע במה שמלחמה בעצם גורמת לאדם הפרטי, ספר שאמר את האמת. זו היתה גדולתו של דן אפילו מעבר להיותו סופר – היותו אנושי עם יכולת ראיה עמוקה ורגישות נדירה להבנת הזולת.

"בסוף הספר 'זיונים זה לא הכל' מזמין דן את קוראיו לכתוב אליו. מאחר וכבר מזמן רציתי לעשות זאת – כתבתי אליו. דן ענה על המכתב וביקש שאצלצל אליו. לקח קצת זמן והתקשרתי. היתה שיחה שמיד זרמה וקלחה, מיד הרגשתי שיש לי איתו שפה משותפת, שסוף סוף יש מישהו שלא מזייף, שבאמת מבין על מה אני מדברת. קבענו להיפגש".

לא רוצה לרשום פורנוגרפיה

"נכון שמבחינת החוק נחשבתי אז קטינה, כי הייתי בת 15 וחצי, אבל לאור מה שעבר עלי, הרגשתי כבר בוגרת, וזו לא היתה איזושהי אשליה של גיל ההתבגרות. מעבר לתחושת הבגרות, מעבר לתחושת האחריות העצמית, גם היתה לי הידיעה הברורה כי כך רציתי, שבאיזשהו שלב אקיים עם דן יחסי מין. רציתי בכך כמו שרציתי לדבר עימו, אולי משהו בתת־מודע דווקא אמר לי שהוא הכי יתאים מכולם להיות הגבר הראשון, בגלל אותן דעות, בגלל אותה השקפת עולם (אני בדעה שזה בא לידי ביטוי גם במיטה), לא של דן אלא של עצמי.

"ככל שהשנים עוברות אינני מצטערת לרגע שנפגשתי עם דן ובטח לא ששכבתי עימו. אני מרגישה כפי שהרגשתי אז, שנפלה בזכותי הזדמנות לפגוש אדם בעל כישרון לא רק של כתיבה אלא כישרון להיות אדם.

"בעניין ניצול קטינות, דן לא ניצל אותי ולא פגע בי. להיפך. סוף סוף פגשתי אדם שנתן לי חיזוק ועידוד להמשיך בדרך שלי, לא להיכנע ולא לוותר גם אם זה אומר להיות שונה וחריגה, כי זה מה שהייתי, וזה מה שאני היום. יכולתי להיכנס לתיאורים אבל אני לא רוצה לרשום פורנוגרפיה. בכל מכלול הזיכרון שלי מהשיחה עם דן ומקיום יחסי מין עימו, יש רק יופי, עדינות ורגישות והתחשבות ונתינה.

"היום שבו הגעתי ליפו (17.7.79), היה יום חם מאוד, ודבר ראשון, עוד לפני השלום, דן הכין לי משקה קר. הרגשתי מיד חופשיה מספיק לחלוץ סנדלים וללכת לשטוף פנים ולהתרענן קצת. התיישבתי בחברתו של דן ושל עוד שתי בנות שניגנו קטעי יצירות מוסיקליות יפות בקלרניט וחליל צד. לאחר שהלכו, דן ערך

להיות עם דן במיטה היה המשך לחוויית השיחה והיחס שלו אלי היה מאד מיוחד. לרגע ואפילו לשבריר שניה לא חשתי כאיזה אובייקט מיני. יחד עם היותי אדם עם מודעות אני גם אשה עם מודעות, אז אם היתה לי לרגע תחושה שאני אובייקט מיני לא הייתי נשארת

לי סיור בביתו ומאחר וכבר היה צהריים גם הכין ארוחה טובה. שוחחנו וצחקנו. הרגשתי שאנחנו מכירים כבר שנים. לאחר מכן באו כתבים מהטלוויזיה לצלם אותו לכתבה והוא שאל אם אני רוצה להצטרף לסיבוב ביפו. מאחר שהיה חם בחוץ לא התחשק לי. דן פשוט הבין ונשארתי לבד אצלו בבית, די המומה מכך שמיד נתן בי אמון.

"להיות עם דן במיטה היה המשך לחוויית השיחה, והיחס שלו אלי היה מאוד מיוחד. לרגע ואפילו לשבריר שניה לא חשתי כאיזה אובייקט מיני. יחד עם היותי אדם עם מודעות, אני גם אשה עם מודעות, אז אם היתה לי לרגע תחושה שאני אובייקט מיני – לא הייתי נשארת. זה היה מעשה יפה שרציתי בו ואפילו די יזמתי אותו ולא אפרט כי זה עניין פרטי שלי למרות החשיפה עד כה. יש גבול בין חופש להפקרות.

"לא הייתי נכנסת איתו למיטה אם לא הייתי מרגישה שמעבר למשיכה שכלית אני נמשכת אליו מינית. דן, למרות שהיה ביולוגית מבוגר ממני בשנים רבות, הוא אחד האנשים שאני חושבת שהגיל רק עשה לו טוב, הן פנימית והן חיצונית.

"לאחר הכל דן ביקש להזמין עבורי מונית ספיישל לראשון, סירבתי בכל תוקף. הוא רצה ללוות אותי לאוטובוס, שלא אלך לבד בסימטאות החשוכות. סירבתי. ההתעקשות שלי נבעה בגלל שהיתה לו הופעה בצוותא והוא כמעט איחר בגללי. למחרת צילצל לראות שהגעתי בשלום.

"באחת השיחות הטלפוניות שלנו, הוא סיפר לי שהוא עומד להוציא ספר עם מכתבי נשים אליו. ביקשתי שלא יפרסם את מכתבי. דן הבטיח. באחד מימי שבוע הספר העברי נפגשנו, דן נתן לי ספר לדפדף עמוד־עמוד כדי שאראה שעמד בהבטחתו.

"הפעם הבאה שפגשתי את דן היתה ההלוויה שלו. פעם, בהקשר מסויים, הבטחתי שאבוא להלוויה שלו. הבטחתי וקיימתי לא רק משום ההבטחה אלא משום שהיה אדם יקר לי. הוא פתח לי את הדלת אל העולם וההתמודדות עימו".

כשבגרוש היה חור ובממשלה דנו אם אפשר להפוך טי.אנ.טי למלח (ולהיפך)

אריק בנדר

בשעות אחר הצהריים של יום ראשון, 20 ביוני 1948, התכנסה בתל אביב הממשלה הזמנית, בראשות דוד בן־גוריון, לאחת מישיבותיה הדו־שבועיות. היה זה כחודש ימים בלבד לאחר הכרזת העצמאות ופלישת מדינות ערב, ותשעה ימים בלבד לאחר תחילת ההפוגה הראשונה בקרבות, שהושגה בתיווכו של שליח האו"ם, הרוזן פולקה ברנדוט.

על סדר יומה של הממשלה הופיעו מספר נושאים שיגרתיים. מאחורי הסעיף השישי והאחרון, "הבאת הנשק ע"י אצ"ל", שמר־בית השרים לא ידעו את תוכנו, הסתתר סיפורה הדרמטי של אוניית הנשק 'אלטלנה', שהובאה ע"י אצ"ל אל חופי ישראל, והביאה את המדינה אל סיפה של מלחמת אחים.

הפרוטוקולים של ישיבות הממשלה הזמנית (שכיהנה מיום הקמת המדינה ועד ל־6 במרס 1949), ובהם מסכת הדיונים המרת־קת בפרשת 'אלטלנה', נפתחים היום לראשונה לעיני הציבור. עד כה הם נשמרו בתוך ארגזי קרטון בגנזך המדינה, ורק היסטוריונים וחוקרים בודדים יכלו לעיין בהם.

התרשומות מישיבות הממשלה מוגשות לקורא ללא תיקונים ועריכה, למעט ישיבות של ועדות השרים לענייני ביטחון. אולם צוות מיוחד שמונה ע"י ועדת שרים למתן היתר לפירסומים, החליט למחוק בכל זאת כמה פיסקאות שפירסומן עלול היה לגרום לנזק ביטחוני או מדיני. בין היתר נמחקו פיסקאות העוסקות בהריסת כפרים ובגירוש פליטים מארץ ישראל במהלך מלחמת העצמאות.

חיגרים ופיסחים

עיון ב־19 הכרכים שנחשפו כעת מחזיר את הקורא אל אותם ימים ולילות ארוכים שבהם עתיד המדינה הצעירה היה מונח על כף המאזניים. אחת ההחלטות האכזריות שהממשלה נאלצה לקבל היתה להעלות לארץ בעיקר צעירים בגילאי גיוס, כדי שניתן יהיה לשלוח אותם הישר אל החזית ששוועה לכוח אדם.

הדיווחים בממשלה דיברו על עייפות הלוחמים, על תשישות, מורל ירוד, ואפילו על עריקות ונטישת עמדות ויישובים ללא פקודה. שר העליה הראשון היה משה שפירא (הפועל המזרחי). בישיבת הממשלה מיום 6 ביוני 48', הוא מסר דיווח על מדיניות העליה הסלקטיבית.

באותם ימים בילו עדיין רבבות פליטים יהודים במחנות העקורים באירופה ובמחנות ההגליה בקפריסין, ובשל אמצעי התובלה המוגבלים, וההגבלות שהיו עדיין בתוקפן על העלאת יהודים לארץ, היה צורך להחליט על עליה סלקטיבית.

וכך אמר השר שפירא: "בדברנו על עליה אנו מתכוונים בעיקר לעליה שבאה בחשבון לגיוס. זה כמה חודשים שאנו מכוונים את העליה לאפיק זה, מבלי להצליח במאה אחוזים, כי יש לנו התחייבויות. כך, למשל, היינו צריכים להביא את מעפילי 'יציאת אירופה' (אקסודוס) שסבלו כל כך הרבה, אם כי אין הם מתאימים מבחינת גיוס. בחודש ההפוגה נצטרך להתרכז בעיקר בסוג עולים הבא בחשבון לגיוס מיידי, מאומנים או מאומנים למחצה".

כעבור שבועיים נדרש שר העליה שנית לנושא ואמר: "הפוטנציאל האנושי שלנו באירופה מוגבל למדי, וכשאומר אני שהחורש העלינו משם 600 איש, יש להניח ש־80 אחוז מהם אלה אנשים הדרושים לנו כרגע. אם נחליט שיכולים אנו להעלות אנשים בלי בחירה מוקדמת – כלומר חולים, חיגרים ופיסחים – נוכל למלא אוניות רבות... לפי שעה מבררים אנו את האנשים המתאימים לנו ביותר ולא את אלה המכבידים על מלחמתנו".

לא קשה לתאר איזו סערה היו מחוללים הדברים האלה כיום.

"שעות המקפלות היסטוריה"

התרשומות מישיבות הממשלה הזמנית חושפות את התוהו ובוהו ששרר בארץ ישראל בתקופת הדימדומים של המנדט הבריטי ובראשית ימיה של מדינת ישראל, ומעלות במלוא עוזם את חיבוטי הנפש והייסורים שהיו כרוכים בהכרעות הגורליות שנגעו לעתיד ירושלים – האם להעדיף את חלוקתה על פני בינאום העיר, מה יהיה עתיד הנגב והגליל, האם לנטוש נקודה מסויימת לטובת נקודה אחרת, והאם להורות ללוחמים התשושים להמשיך להילחם גם כאשר כלו כל הקיצין.

בישיבת הממשלה הזמנית ב־2 ביולי 48', אמר דוד בן־גוריון: "ישנם דברים שהשיקול בהם אינו יכול להיעשות רק לפי תנאי אותה שעה. ישנן שעות המקפלות בתוכן את ההיסטוריה. לא אומר לנצח נצחים, על כל פנים להרבה מאוד שנים. חודשים אלה שחיים אנו בהם מקפלים בתוכם שנים רבות, ומה שנעשה או לא נעשה עתה, ואם נעשה טוב או רע – זה יקבע לא רק לשעה זו אלא לדור או לדורות".

חלק ניכר מדיוני הממשלה הזמנית הוקדש לסיקור המו"מ עם מתווך האו"ם הרוזן ברנדוט, שנרצח אחר כך ע"י אנשי לח"י בירושלים, ולקבלת הכרעות בנוגע להצעותיו על בינאום ירושלים, הגבלת העליה, הפוגה בקרבות, ועוד.

הפרוטוקולים מלמדים, שרבים מהשרים התייחסו אל הרוזן השבדי בחשדנות גמורה עד עוינות בולטת. בישיבת הממשלה הזמנית מספר 6, סיפר שר החוץ דאז, משה שרתוק, על פגישתו הראשונה עם מתווך האו"ם שהגיע ארצה:

"אמרתי לו – אני שמח שהיתה לך אפשרות להציץ לחיינו. הוא אמר: יברכך אלוהים! אביו הזקן שלח לו לקראת הנסיעה הזו ספר תנ"ך שבדי, והוא קורא בו בכל ערב, בספר תהלים, התחביב עליו ביותר". במהלך דיון מר ונוקב בנוגע לדרישת ברנדוט להגביל את עלייתם של יהודים בגיל גיוס, אמר שרתוק: "אין אנו חייבים שום התחשבות ושום כבוד מוסרי למה שאומר האדון הזה", וכאן הוסיף עדות אישית מפגישותיו:

"הוא מאותם האנשים אשר כשהוא מדבר אין מפסיקים אותו. אבל כשאין הוא מדבר הוא כל רגע רוצה להפסיקני, ואומר... נכון. הוא העמיד פנים חמורות ואמר: אני יודע שאינכם... שביתת נשק ואין לכם אמון כי. אני פועל אך ורק על פי... קיבלתי את השליחות הזאת מטעמים אנושיים והומניטרי... מכין מה זה בשביל אנשים שלכם להיות מוחזרים מאדמ... רת. בשבילי יהיה זה גם כן שיקול מוסרי נוסף".

דברי ברנדוט במובן לא הניחו את דעתו של בן־גוריון... בזעם: "יש שני דברים יסודיים בקיומנו – עליה ועצמאו... אנחנו בעלי הבית. מדוע ברנדוט חושב שצריך להיות לו... אליו? האם אנחנו בחרנו בו? הוא כבר נעלב... בכלל, הוא... הזמן תחת לחץ הערבים ועל שום מה הוא שואל אם יש... אליו? בפירוש אין לנו. לא אגיד לו את זה, אבל אין... לתבוע אמון".

המשבר הראשון

אחד הדברים המדהימים העולים מעיון בתרשומות ה... הזמנית, הוא המעבר החד והחריף מדיווחים על הנעשה... הקורבנות הקשים, על התבוסות והמפלות לצד הנצחונות... ברמים רבים, לפוליטיקה יום יומית, לתככים ולאינטריגו... תיות הלקוחות כאילו הישר מחיינו הפוליטיים כיום.

וכך נאלץ היה דוד בן־גוריון להתמודד כבר באחת מישיבותי... הראשונות של הממשלה הזמנית, עם משבר קואליציוני... הנובע מדרישה לתיקים. מיד לאחר סקירה ביטחונית... נמסר לשרים על כיבוש שייח' ג'ראח בידי הלגיון ועל... המושב נווה־יעקב (היום שכונה ירושלמית) בניגוד להוראו... ריא בן־גוריון באוזני השרים הסריים את מכתב ההתפטרות... הרב יהודה לייב הכהן פישמן (מימון) מהמזרחי, שקבל... בחלוקת התיקים.

"עם כל השמחה הגדולה על שזכני ה' להשתתף ביצי... נת ישראל, מה שחלמתי עליה ושאפתי עליה יותר מיומ... הרי לדאבוני הרב מוכרח אני להביע את צערי העמוק על... הזמני של ממשלת המדינה, ובייחוד על חלוקת התיקים... דים, שנעשתה לגמרי שלא כידיעתי.

"בהכרזה שלנו על מדינתנו הכרזנו והדגשנו כי מ... תיווסד על יסוד היושר והצדק, ולכאבי הגדול הרי מפעל... הממשלה היו שלא ביושר ולא בצדק. העובדה היא כי... ומפ"ם לקחו כל נתח טוב ושמן בתיקי הממשלה, ולפועל ה... ניתנו איזה פירורים בדמות של תיק עליה מבחוץ ומקצת... חי, זו ההסתדרות שקדמה בכמה שנים למפא"י ושנמסר... עבודה במסירות נפש בשביל הציונות – לא נתנו כלום... התיקים האלה".

הרב פישמן כיהה על כך שתיק המשפטים נמסר לפליק... לס (לימים פנחס רוזן), נציג הפרוגרסיבים. "שאלת המשפ... נתנו היא לנו שאלת חיים, וכי אי אפשר לנו להכניס... לגמרי תיק זה למי שאין לו ידיעה עמוקה במשפט העברי...

הממשלה הזמנית, טקס הכרזת העצמאות

היו ימים, אז במשלט ישבנו, אבל גם עסקנו בחלוקת תיקים ובסכסוכים קואליציוניים ■ בפעם הראשונה נחשפים דיוני הממשלה הזמנית שניהלה את המדינה בימיה הראשונים ■ בעיצומם של הקרבות על ירושלים, דנה הממשלה איך לכנות את חבריה: מיניסטרים, נגידים, מורשים, נאמנים, או שמא שרים ■ הם עסקו ב'אלטלנה', נאלצו להעדיף עולים בגיל גיוס, ריבלו על ברנדוט, וידעו שהם קובעים את פרצופה של המדינה לעתיד (כי בן־גוריון, שהנהיג וניווט, אמר שזה מה שיקרה)

נפגעתי עד היסוד שראיתי שעם ראשית השלטון העצמי אנו מתחילים ללכת בדרך נלוזה".

בן־גוריון, שניהל את ישיבות הממשלה הזמנית ביד רמה, יצא מיד להתקפת־נגד והזכיר לשרים כי האויבים, ולא רק הם, רוצים להשמידנו. "אסור שיהיה עכשיו משבר. אם יש לכם מידה של פטריוטיזם – עליכם לדחות את הדבר". אבל על פי המתכונת המפא"יניקית הטיפוסית שלף מיד הצעת פשרה – הרב פישמן ימונה לשר הדתות ונפגעי המלחמה.

מדהים להיווכח עד כמה אפילו הנושאים השוליים לכאורה נראו אז בעיני השרים כעניינים ברומו של עולם. כך, למשל, התנהל בממשלה ויכוח נוקב האם לכנות את המיניסטרים שרים או נגידים, והאם מיניסטריון יהיה מחלקה או משרד, כל זאת בשעה שהצבא המצרי מתקדם לכיוון אשדוד, ירושלים העתיקה נופלת בידי הליגיון, הרוזן ברנדוט מבקש לבנאם את העיר, ובלטרון נשברים גלי התקפה בזה אחר זה.

"חקלאות קשה לה להיגדר בשם משרד", טען בלהט שר החקלאות הראשון, אהרון ציזלינג (מפ"ם). "בדקתי את הדבר וגם בארצות שבהן כל המיניסטריונים נקראים בשם אופיס, יש למיניסטריון החקלאות שם אחר". "זה לא לעניין עכשיו", סיים בן־גוריון באחת את הוויכוח והכריע בעד 'משרד'.

לציזלינג היה גם נימוק מקורי מדוע אין לכנות את המיניסטרים בתואר נגיד: "אני מתנגד בגלל הטעם הטוב. ביהדות יש מושג של נגיד – "א איר א נגיד". אני מציע לבחירה שני שמות שגם להם יש הד בעברו: מורשה או נאמן".

שרתוק: "מחצית מבני היישוב ילידי הארץ המה, והמלה נגיד לא יוצרת אצלם אסוציאציה כלשהי. יכול להיות שמלה זו משתמעת ממנה איזה התרברבות, אבל זו מלה עברית יפה. צלילה נאה. נאמן אינו מתקבל על דעתי".

אליעזר קפלן (מפא"י): "אני מציע לנהוג ככל העמים. אם זו ממשלה, הרי חבריה הם מיניסטרים".

שרתוק: "בשבילי זו שאלה מצפונית. במדינת ישראל לא אקרא לשר בשם זר – מיניסטר".

בכור שטרית (ספרדים): "אני מציע שם שישנו בתנ"ך – שר".

בן־גוריון: "אחשוב לתעודת עניות אם ניקח מלה מגוחכת כמו מיניסטר. יש לנו מילים בעברית כמו שר ונגיד. יש לזה צליל יפה, הד מימי הביניים".

בהצבעה שהיתה אחר כך הוחלט לקרוא לחברי הממשלה שרים.

המומחה האמריקני

את המבוכה והמבולקה שאפיינה את ימי מלחמת העצמאות, כשאיש אינו יודע אם המדינה תמשיך להתקיים, ובן־גוריון מזהיר כי תבוסה במערכה פירושה השמדה, מאפיין הסיפור הבא.

באחת מישיבות הממשלה סיפר בן־גוריון לשרים ההמומים כיצד בא אליו השר שפירא עם רעיון מהפכני. הוא שמע על מומחה מאמריקה שיודע להפוך טי.אנ.טי (חומר נפץ) למלח. "למומחה שלו באמריקה יש פרוצס (תהליך) להפוך את החומר למלח ואחר כך להחזיר אותו שוב לצורה הראשונה".

הנס הזה היה עשוי לשנות את גורל המערכה על ירושלים הנצורה. אבל בן־גוריון מיהר לשכך את ההתלהבות שאחזה בשרים. הוא סיפר כי הלך למומחה הכי גדול בארץ באותם הימים, פרופסור ברגמן, ושאל אותו אם יש דבר כזה. "הוא ענה שהדבר אינו מתקבל על הדעת, ואי אפשר להפוך טי.אנ.טי למלח או לחיפך. חזרתי אל מר שפירא ומסרתי לו את תשובתו של מר ברגמן".

שפירא, סיפר בן־גוריון, גילה כי המומחה האמריקני לא היה אחר אלא מיודענו חיים הרצוג.

אפרים סידון

עשרת המכות

יקום שר אוצר חדש, אשר לא ידע את מורעי/ ויטל מס בורסה על העם היהודי./ ויאנחו בני ישראל ויבכו בקול,/ ותעל שועתם אל האלוהים הכל יכול./ וירא אלוהים את סבלם, ויכמרו רחמיו,/ וישלח את משה ואהרון הברוקרים, שני שליחיו./ ויאמרו השניים אל בייגה, "הסר את המס מישראל"/ ולא שמע להם בייגה – ולא ביטל.

"ככה", אמרו הברוקרים, "זה יהיה סופך,/ אנחנו נביא עשר מכות, עליך ועל ממשלתך./ נביא עליכם רצ"ח, עד"ש באח"ב/ וזה יהיה לכם לא נעים – וזה יכאב./ עד אשר כל השרים נגדך ייצאו/ ורבין ושבס, כמוכי אמוק יתרוצצו"./ ולא שמע להם בייגה ולא קיבל/ ולא הסיר את מס הבורסה מעם ישראל.

וירימו משה ואהרון הברוקרים את ידם/ ותבוא המכה הראשונה – דם./ ויצעקו השרים: "שופכים את דמנו/ המקורבים והספקולנטים יוצאים נגדנו./ דמנו מותר, דמנו הפקר/ הציבור מתרגז, הציבור מתמרמר"./ ולא שעה להם בייגה ודבר לא עשה/ ולא אווה לבטל את מס הבורסה.

ובעוד השרים כועסים ורועדים/ האכילו אותם שני הברוקרים, צפרדעים./ ותאכל הממשלה, יום וליל צפרדעים./ בעיות בתוכנה, קיזוז הפסדים./ ידיים שמאליות בתיכנון ובביצוע,/ רבין ארוס וכועס ופגוע./ אך בייגה בטון שלו ומנומס,/ ממאן ומסרב לבטל את המס.

ויאמרו הברוקרים, "באמת לא נעים./ אבל הפעם נביא עליהם, כינים"./ ויגרדו השרים את ראשיהם בחוזקה./ ויתלשו שערות ראשם בזעקה./ ובעוד הם מגרדים בראש עוד ועוד./ ומבקשים מרצא, איך לצאת בכבוד/ ויכבד בייגה ליבו – וכרגיל,/ לא ביטל את מס הבורסה אשר הטיל.

ויביאו הברוקרים את מכת הערוב./ כלומר, הסקרים של דעת הרוב./ אותו הרוב שהביע את דעתו,/ כי ראש הממשלה איבד את אמינותו./ וישמע רבין ויתעצבן ויכעס,/ אך בייגה לא מבטל את המס.

ואז מכות דבר ושחין, נחתו על הממשלה,/ ואנשים התרחקו ממנה, כאילו היא מוכת מחלה./ ושרים בכירים, רציניים ואחראים,/ הרגישו עצמם בציבור כמצורעים./ אך בייגה בשלו, "לא תהיה מנוסה/ אני לא מבטל את מס הבורסה".

"אם כך", אמרו הברוקרים, "נראה לו מיד"./ ויצנחו כל המניות מגבוה, כמו ברד./ צונחות ונופלות בקולות ורעשים./ כמו ברד פוגעות ברכוש ובאנשים./ אך בייגה בשלו, חוזר ומתעקש./ "המס יוטל בתשעים וחמש".

ומשה ואהרון לא מתייאשים./ יש עימם עוד מכות קשות ועונשים./ והפעם זו מכה מכאיבה ורצינית,/ מכת הארבה, המכה השמינית./ הרבה כעס והרבה רגשות אשם,/ הרבה אנשים שאיבדו את רכושם,/ הרבה חוסר מקצועיות והרבה חוסר מחשבה,/ הרבה שלומיאליות וחוסר הקשבה,/ הרבה כספים שהלכו לאיבוד,/ הרבה התקפות ומעט עידוד./ ובייגה עומד מולם כצוק איתן/ "מס הבורסה יוטל בזמן".

וימהרו אהרון ומשה, ותוך זמן קצר,/ הביאו מכה נוספת על שר האוצר./ ובעוד העם בולו חורק שיניים,/ ויביאו עליו חושך – בעיניים./ כלומר שגומרים לקרוא את סיכומי המסחר,/ ורואים שיותר מאשר נקנה – נמכר/ והמיקים מספרי עיסקאות ומחזור./ נעשה מיד בעיניים שחור,/ אבל בייגה קשוח, לא משנה את דעתו/ "מס הבורסה יופעל בעיתו".

"או. קיי.", אומרים הברוקרים, "אולי הבחירות,/ נביא על בייגה את מכת הבחירות"./ וסקרי בחירות החלו להתפרסם,/ האמון ביצחק החל להתכרסם,/ הליכוד נושף בעורף, העתיד נראה רע,/ וישמעו השרים צעקה גדולה ומרה./ ויקרא בייגה לברוקרים ויאמר כולו מבוהל/ "צדקתם. ממני, מס הבורסה יבוטל".

ויצאו בני ישראל במחול וברקודים,/ ותהי שמחה גדולה במדינת היהודים./ ויקומו בני ישראל, ויצאו כולם, עם רב,/ לקבל את התורה ואת עגל הזהב.

נקמת דם ילד קטן

בקולומביה הורגים ילדים. סתם

תמי זילברג

ב־15 בנובמבר 1992 עמדו 8 ילדים קולומביאנים ומבוגר אחד בפינת רחוב באיזור וילטינה שבמזרח מדיין. השעה היתה 9 בערב. הקבוצה, חברי תנועת נוער נוצרים, עמדה ושוחחה, כשלמקום הגיעו 3 מכוניות, ומהן זינקו תריסר אנשים, חמושים בכלי נשק משטרתיים. סבורים שכן מדובר בשוטרים. היציאו אחדים מהצעירים את תעודות הזהות. בתגובה הורו להם השוטרים לשכב על הרצפה. אחר כך דרכו את כלי הנשק וירו. כל חברי הקבוצה נרצחו בדם קר. לפני מותו הספיק אחד הקורבנות לספר לאמו, כי זיהה את אחד הרוצחים – חבר ביחידת המודיעין של המשטרה באיזור. צעירת הקורבנות, ג'והנה מאזו, היתה בת 8.

החקירה לא הובילה לשום מקום. בני משפחות ואזרחים אחרים החלו למחות על מה שנראה כחיפוי של המשטרה. הם הוזמנו לחדר המתים העירוני, כדי להסביר מדוע הם חושדים במעורבות משטרתית. בהמשך, זכו לאיומים ולהטרדה משטרתית. כחודש וחצי לאחר הטבח, הגיעו שתי מכוניות משטרה מלאות אנשים רעולי־פנים אל וילטינה. התוקפים פרצו לבתים אחרים, כפו על תושביהם לשכב על הרצפה וחיפשו אנשים מסוימים. שכנים שראו את המתרחש הזעיקו חיילים מבסיס סמוך, וכשאלה הגיעו, הם נכנסו לקרב יריות עם השוטרים רעולי הפנים. שני שוטרים נהרגו ומאוחר יותר זוהו כחברים באחת מזרועות המשטרה.

אותם שוטרים, התברר, השתמשו בצווי חיפוש מזוייפים. עוד התחוור באותו יום למשטרה, כי חוקר מקרה הרצח בווילטינה מאשים את חברי היחידה הספציפית בטבח. כמו במקרים דומים אחרים, כל המעורבים הועברו במהירות למקומות אחרים, כדי להקשות על החקירה. קולונל הרננדז, שהורה לטבוח בקבוצת הילדים, ממשיך לעמוד בראש יחידת המודיעין המשטרתית במדיין, ואף הגיש ערעור על החלטת השופט החוקר לפטרו.

■ ■ ■

האירוע הנ"ל נחשב שיגרתי למדי בקולומביה, הנחשבת כיום למדינה האלימה בעולם. "ממוצע של 77 מעשי רצח על כל 100 אלף אנשים מעמיד את קולומביה בראש סולם הרציחות בעולם", קובע הדו"ח "ילדים ואלימות בקולומביה" של האירגון "שמירה על זכויות האדם באמריקה" (Human Right Watch/Americas). האירגון, שהוקם ב־1978, נשען על נתונים רשמיים, אך מציין כי אין אפשרות לדעת כמה מקרי אלימות ורצח אינם מרווחים. נתונים אחרים בדו"ח נשמעים כמו גירסה חולנית של סרט מדע בדיוני רע במיוחד: "דיווחים רשמיים חשפו פעם אחר פעם את הקשר שבין כוחות ממשלה ורצח ילדים. המשטרה, באופן ספציפי, השתתפה במאות רציחות של ילדים מאז 1980, כולל רצח בקטגוריה המכונה 'טיהור חברתי' של ילדי רחוב וחברי כנופיות ילדים... עינוי ילדים אסירים על ידי המשטרה והצבא ממשיך להיות נורמה בקולומביה. גבינו עדויות על הכאות, אונס, מכות חשמל, הטבעה־למחצה במים מטונפים וחנק־למחצה. עבור ילדים כלואים בקולומביה, עינויים אינם נחלת העבר, אלא מציאות יומיומית מזוויעה".

מסקנות הדו"ח, שפורסם בארה"ב בנובמבר 1994, מעוררות חלחלה. "להיות ילד בקולומביה, פירושו להיות במצב של סיכון", קובע הדו"ח. 2,190 מעשי רצח של ילדים נרשמו ב־1993 במשרד הסטטיסטיקה בקולומביה – ממוצע של 6 רציחות ליום. מעשי הזוועה מחמירים משנה לשנה והם מעמידים את קולומביה בראש רשימת רצח הילדים – הרבה מעל ברזיל, שזכתה בשנים האחרונות לביקורת במערב, בגלל רצח הילדים שם.

גם אירגון אמנסטי בודק את המתרחש בקולומביה, ודו"חות האירגון קובעים, כי במקרים לא מעטים הצליחו ילדים לזהות את תוקפיהם כאנשי כוחות הביטחון או המשטרה. הם ובני משפחותיהם גילו מאוחר יותר, שהפושעים אינם באים על עונשם, אלא חוזרים להטריד אותם. רוב האוכלוסיה מעדיפה, לפיכך, שלא לדווח על מעשי אלימות שבוצעו כלפיה.

משחק הדמוקרטיה

"הנתונים על רצח ילדים בקולומביה הופיעו בראשונה ב־1991", אומר ד"ר ליאונרדו סנקמן מהחוג ללימודי דרום־אמריקה באוניברסיטה העברית. "עד אותה שנה, התרכזה האלימות בקורבנות של מלחמות הכנופיות, מחנות הגרילה וברוני הסמים. הכללת הילדים בתמונת הרצח מעידה על הידרדרות נוספת". מבחינה סוציולוגית, אומר ד"ר סנקמן, קולומביה היא תופעה ייחודית בעולם. "מדובר במבנה חברתי, המוכן לספוג שתי תופעות קשות מאוד: אלימות חריפה ופטור מעונש (impunity). למרות זאת, קולומביה ממשיכה לתפקד כדמוקרטיה לכאורה".

בקולומביה מתנהלת מזה עשרות שנים מלחמת אזרחים של ממש. "אין זו מלחמת כנופיות, אלא מלחמה מזויינת בהיקף מלא, שגבתה מאות אלפי קורבנות. למרות התוהו החברתי, קולומביה לא הפסיקה את המשחק הדמוקרטי לכאורה, למעט שתי תקופות קצרות. בשאר מדינות דרום־אמריקה אין מערכת ממוסדת של תנועות גרילה ו'יחידות מוות', ובקולומביה – יש. בקולומביה יש היסטוריה של אלימות, כאשר כל הכוחות נלחמים בכל הכוחות, בלי סיבה נראית לעין". לדעת ד"ר סנקמן, איש במערב אינו יודע בדיוק מדוע מתנהלת קולומביה כפי שהיא מתנהלת, אך ברור לו, כי המצב החברתי במדינה זו הולך ומתפורר.

האלימות כלפי ילדים בקולומביה היא מן קשה במיוחד של ההפקרות הכללית, השוררת ביחס לחיי אדם במדינה זו. וכך, ביולי האחרון הודעזע העולם כאשר הכדורגלן אנדריאס אסקובר נורה עשרות פעמים כשיצא מפאב, בגלל גול עצמי שהבקיע במונדיאל. לא היה זה אוהד חמום ששפך את עצביו על הכדורגלן ביש המזל. היתה זו דוגמה מובהקת נוספת לטרור הבלתי מובן, ששורר במדינה הנשלטת באותה מידה ע"י הממשלה, כנופיות הגרילה, הפלגים הצבאיים, "יחידות מוות" (שאיש אינו יודע מי בדיוק מפעיל אותן, ונתונים רבים מצביעים על המשטר כאחראי לפעילותן) ובעיקר – ברוני הסמים. האחרונים נודעו זה מכבר בשליטתם בכדורגל הקולומביאני, והגול העצמי של אסקובר פגע לא רק בגאוותם, אלא גם בכיסם, שהיה מושקע עמוק בהימורים על תוצאות המונדיאל. ועל כך לא היתה לאסקובר מחילה.

בקולומביה, כך נראה, אין איש מחוסן מפני אלימות, ודאי שלא ילדים. ברוני הסמים מסוגלים לפוצץ מטוס על 107 נוסעיו (נובמבר 1989), רק בגלל ש־5 נוסעים נחשדו על ידם כשיתוף פעולה עם השלטונות; אין הם נרתעים מביצוע פיגועים טרוריסטיים במרכזי קניות עירוניים הומי נשים וילדים (אוקטובר 1992 – פברואר 1993), ובלבד שיצליחו להבהיר לממשלה, כי עליה לבטל את החלטתה להילחם נגד קרטל הסמים.

הסובלנות הקולומביאנית לקטל, ליתר דיוק, חברה בעלת חוקים מיוחדים לה, אשר הגישה שלה אל המערב שטחי ביותר. במסגרת מתקיימת סימביוזה מבעיתה בין הממשל לבין גופי הפשע. כך, למשל, החליטה הממשלה בנובמבר 1980 להפעיל את מכרה אבני החן הגדול בעולם, ע"י החכרתו למנהיגי כנופיות הפשע. נציג ממשלתי אמר אז: "זו היתה הדרך היחידה שיכולנו למצוא אחרי שנים של ניסיונות, כדי שהממשלה תפיק תועלת מהסברה.

חוקי הג'ונגל הללו נסבלים ע"י החברה הקולומביאנית והממשלה, שמנסה להציג לעולם תמונה של מדינת חוק. לא אחת נרצחו מדינאים ושופטים בשל נסיונותיהם לממש את החוקה. באוגוסט 1989 הודיעה שרת המשפטים מוניקה דה־גרייף על כוונתה להתפטר, בגלל איומים של קרטל הסמים על חייה. חודשיים אחר כך, כשהממשלה ניסתה לצאת למלחמה בקרטל הסמים, תגובת ברוני־הסמים היתה קשה ואלימה. בהודעה לתחנות השידור בבוגוטה הודיעו הברונים: "אנו מכריזים מלחמה טוטאלית על הממשלה, על העיתונאים שתקפו אותנו, על השופטים שזרקו אותנו לכלבים, על ראשי האיגודים המקצועיים ועל כל אלה שתקפו אותנו".

נזהרים מהמשטרה

באווירה מושחתת זו, שבה ברוני הסמים מממנים למעשה את תקציב המדינה ואת אלימותם של כל המחנות (כולל אינספור גופי הגרילה והטרור), נוצרה אווירת ההפקרות והפטור מעונש.

מבין 2,190 מעשי הרצח של ילדים ב־1993, רק 12(!) הגיעו למשפט. בוגוטה, בירת המדינה, היא גם בירת הפשע שלה. ב־1993 נרשמו בעיר זו בלבד 5,912 מעשי רצח, רובם בידי המשטרה, שאמורה לשמש מגן לאזרחים, נתפסת שם כחבורה של בני־בליעל, שמוטב לשמור ממנה מרחק. כדי להתמודד עם הפשע ועם המספר האדיר של חטיפות לצורך גביית כופר, שוכרים העשירים שומרי ראש, שאמורים להגן עליהם ועל ילדיהם – לא תמיד בהצלחה.

להערכת יוניצ"ף (קרן האו"ם למען ילדים), בבוגוטה מצוי המספר הגדול ביותר (מבין מדינות דרום־אמריקה) של ילדי רחוב – 1,500. ילדים אלה, בנוסף להיותם חשופים לסכנות מילדים אחרים כמותם, משמשים אוכלוסיית יעד מוצהרת ל"טיהור חברתי", אותה קטגוריה קולומביאנית ייחודית, שכוללת כל מי שהחברה אינה מעוניינת בו. מי מגדיר את האנשים "המיותרים", שעל החברה לטהר עצמה מהם? לכך אין תשובה ברורה.

דו"ח של אמנסטי אינטרנשיונל מספר, כי בספטמבר '93 קיבל פקיד בכיר איומים על חייו, לאחר שהאשים את המשטרה ברצח 12 ילדים בתקופה של 3 חודשים. לדברי הפקיד, רציחות אלה נועדו לחבל ביוזמת העיריה לשקם את הקטינים שהשתייכו לחבורות רחוב בעיר קאלי. המשטרה, טען הפקיד, העדיפה להפעיל על הילדים את "הטיהור החברתי".

אותו "טיהור" הופעל גם על אוכלוסיות חלשות אחרות. בפברואר '92, מוסר אמנסטי, "הזדעזעה קולומביה כשהתברר כי אנשי ביטחון באוניברסיטה וקציני משטרה רצחו חסרי בית ונזקקים, כדי למכור את גופותיהם לסוחרי גוויות בלתי חוקיים, שפעלו בשירות בית־הספר לרפואה באוניברסיטה". מי שמתקשה להאמין, מוזמן לעיין בארכיון, שם מגלים כי באפריל 1983 השתלטו פקידי הממשלה המושחתים על ציוד סיוע שנשלח מאירופה לנפגעי הרעש בדרום קולומביה, ומכרו אותו תמורת הון תועפות לנזקקים. בין הציניות של 1983 לציניות של מוכרי הגוויות ב־1992, מחברים הבוז לחיי אדם והידיעה כי גם מי שמבצע פשע – פטור מעונש.

העובדה שאיש אינו נענש על מעשיו, מאפשרת לכל המעוניין להשתתף ב"טיהור חברתי". למעשי הרצח אחראים לא רק אנשי המשטרה והצבא, אלא גם חברי "יחידות מוות", שכאמור, איש אינו יודע מי הם בדיוק. בדו"ח של אמנסטי מצוטטת ממשלת קולומביה כמי שמתלוננת על כך שבמדינה קיימות יותר מ־140 יחידות מוות – 8 מהן ברמה ארצית, והאחרות ברמה המקומית. "למרות שיחידות אלה פועלות באיזורים שבהם מתקיימת פעילות צבאית ענייה, מעולם לא דווח על חבר מיחידות המוות, שנעצר. לא נתקבל כל מידע על מבצעים שעשה הצבא, כדי למנוע את הפעילויות של יחידות המוות".

"מרססים בירויות"

התפרעותם של אנשי יחידות המוות מעמידה בסיכון אדיר את הילדים ובני־הנוער בקולומביה, כפי שעולה מהדוגמה בראשית הכתבה. בעדות אחרת, שנתן נער בשם חוליו לאנשי אירגון "השמירה על זכויות האדם/אמריקה", הוא סיפר: "עוכתי מסיבה עם כמה חברים ב־2 לפנות בוקר. לפתע התקרבו אלינו 4 אנשים בבגדים אורחיים, ואמרו 'עצרו, פנים אל הקיר' – כמו שאומרים השוטרים. אחד הילדים ביקש לראות את תעודת הזהות שלהם, ואחד מהם שלף רובה וירה בצווארו. הארבעה הסתלקו. נשאנו את הפצוע לתחנת המשטרה הסמוכה כדי לבקש עזרה, אולם השוטר אמר לנו, 'זו הבעיה שלכם'. לקחנו מונית והבאנו את החבר שלנו לבית־חולים".

צעיר אחר סיפר: "'ניסן' היא מכונית שבתוכה יושבים אנשים חמושים. אפילו השוטרים מפחדים מהם. הם נוסעים במהירות ומרססים את הסביבה בירויות. אני מכיר 8 ילדים, חפים מפשע, שנתפסו בפינת רחוב בשעה 6 אחר הצהריים ונעלמו. מצאו אותם במקום אחר, מתים. איש אינו יודע מי עשה את זה. רק יודעים, שהגיעו שתי מכוניות ניסן, יושביהן תפסו את הילדים, ובייביי, הם לא היו יותר".

נתונים שאסף אמנסטי הביאו לקביעה, כי "פעולותיהן של יחידות המוות מתואמות בדרגים הגבוהים ביותר", ואיש אינו מחוסן מהן. כך, למשל, בנובמבר 1992 הגיעו כוחות נגד התקוממויות, מיחידת הצבא, לביתם של לואיס פרננדו מרטינז וסונגביה פינזון בעיר סאבאנטה. החיילים העירו את בני המשפחה, וטענו שהם מחפשים נשק. לואיס הוכה וסונגביה אולצה לצאת החוצה. חייל אנס אותה לעיני בנה בן השלוש. תוך כדי האונס, שמעה סונגביה את זעקותיה של בתה בת השנתיים מתוך הבית. כשנכנסה מאוחר יותר הביתה, מצאה סונגביה את התינוקת מדממת ובמצב של הכרה חלקית. הפעוטה נאנסה.

במדיין, שנחשבה לבירת הסמים של קולומביה, אחוז מעשי הרצח הוא הגבוה ביותר בקולומביה ובעולם כולו. מובן שגם רצח הילדים נמצא כאן במקום הראשון. הערכות ממשלתיות קובעות, כי ב־1993 נרצחו בעיר זו 1,200 ילדים. "במדיין, הסבים קוברים את נכדיהם", אמר לאמנסטי אחד הפעילים המקומיים למען זכויות האדם. פעילות סוחרי הסמים נחשבת לאחת הסיבות העיקריות למצב זה, שכן סוחרי הסמים נעזרים בשירותיהם של ילדים וצעירים כבלודרים, מרגלים ותצפיתנים.

כמו במקומות אחרים בקולומביה, גם במדיין יוצאים הרוצחים פטורים מעונש. לדברי איוון ולסקו גומז, פקיד בכיר במערכת המשפט במדיין, "98 אחוזים ממעשי הרצח בעיר כלל אינם נחקרים". אופי העונשים במקרים שכן נחקרים, "חמור" למדי: "כאשר ניכתו עונשים, הם נעו בין 'נזיפה' לבין קנס של 5 ימי משכורת. במקרה אחד היה העונש קשה במיוחד – הנאשם הושעה מתפקידו ל־30 יום".

■ ■ ■

לדעת ד"ר סנקמן, אין סיכוי לשיפור במצב בקולומביה. "המצב ישתנה רק בעזרת התערבות אירגונים בינלאומיים. בינתיים העולם שותק. במדינות אחרות בדרום־אמריקה, כוחות הגרילה חוסלו על ידי הצבא. בקולומביה, הגרילה נמצאת במשא־ומתן מתמיד עם המשטר, שעושה איתה עסקים. מסיבה זו אני חושב, שמצבן של קבוצות חלשות כמו ילדים, נשים והומוסקסואלים (שנכללים אף הם בקטגוריית 'הטיהור החברתי'), רק ילך ויחמיר".

הנתונים מדהימים: ב־1993 נרשמו בקולומביה 2,190 רציחות של ילדים, והיו עוד הרבה שלא דווחו, ומאז המספר הולך וגדל, ואין מי שיודע כמה בדיוק ■ כי במדינה הדרום אמריקנית שולטים הפחד מברוני הסמים שהשתלטו עליה לחלוטין. דו"חות שונים חושפים קצה קרחון של מציאות מזוויעה: "יחידות מוות" ממשלתיות מפעילות מדיניות של "טיהור חברתי" – רצח של אלה שהשלטון אינו חפץ ביקרם, פעוטות שעוברים עינויים ואונס, ונורמה חברתית הכוללת ילדים מוכים על ידי שוטרים, מכות חשמל, חנק והטבעות ■ דו"ח מהמקום האלים ביותר בעולם

"להיות ילד בקולומביה פירושו לחיות במצב של סיכון". אנשי כוחות הביטחון עוצרים נערים ברחובות סאן וינסנטה דה צ'וקורי

צילום: מתוך דו"ח אמנסטי

פרשה ופשרה

תרומה

משכנו של מלך

"ויעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ככל אשר אני מראה אותך, את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו, וכן תעשו. ועשו ארון עצי שטים... ועשית כפורת זהב טהור.. ועשית שולחן... ועשית מנורה..." (שמות כ"ה, ח'-ל"א).

פרשתנו רצופת הריאליה – זהב, כסף, נחושת, קרשים ואבנים – אין כמוה לסמלים ולרמזי הסימבוליקה היהודית, לכל גווניה. הנה מה שמצא רבי שמואל בר נחמן, בשם רבי נתן:

"שמונה עשר ציוויים כתובים בפרשת המשכן [בפר' פקודי], כנגד 18 חוליות שבשידרה וכנגדן קבעו חכמים 18 ברכות שבתפילה, כנגד 18 הזכרות [שם הו"ן] שבקריאת "שמע" וכנגד 18 הזכרות שבפרק (תהלים כ"ט) "הבו לד' בני אלים" (ויקרא רבה, א', ח'). מי שיספור את הציוויים ימצא אמנם 19, אך הראשון נחוץ לגופו של הפשט ורק השאר ניתנים להידרש. את הקשר בין החוליות שבשידרה ובין התפילה ניתן למצוא באותו מאמר רז"ל שקבע כי "המתפלל חייב לכרוע עד שיתפקקו כל החוליות שבשידרה" (עפ"י ברכות, כ"ח; הרב ע. אבן־ישראל, שטיינזלץ, מוסיף כאן, בתלמודו, "למטה מן הצלעות", כי בשידרה יש כמספר כפול של חוליות).

עדיין אין אנו יודעים מהו סדר כלי המשכן, כל המנוי בפרשה זו והבאה אחריה, לשם מה ארון, שולחן, מנורה וכו', כאשר מדובר בישות רוחנית. הנה מצינו שהשונמית שהכינה לאלישע הנביא "עליית קיר קטנה" וכה "מיטה ושולחן וכסא ומנורה" (מלכים־ב', ד', י'). אבל אלישע היה בשר־ודם ואילו כאן עשו משכן לד' אלוקי ישראל!?

■

רמז, דרוש וסוד – הם הסממנים העיקריים על כן הצבעים של פרשני התורה, בבואם לפרש את כלי המשכן. המוטיב השליט הוא השוואת מלכותא דרקיע למלכותא דארעא.

"משל למלך" – אומר המדרש מאות פעמים, כאשר הוא רוצה לסבר את אוזנינו במשהו, שהאוזן הכרויה לפשט, לדברים המובנים וחד־מימדיים, לא כל כך תופסת.

אפילו פשטן מופלג כשד"ל אומר כאן, כי "אחרי שקיבלו עליהם המשפטים והתורות והיה ד' בישורון מלך – ראוי שיעשו לו מקדש, כאילו מלכם שוכן בתוכם [וזו תהיה] סיבה חזקה לשמירת אחדות האומה והתמדת דבקותה בתורה..."

וכך מסביר את מטרת כלי המשכן עמוס חכם, בפירושו על "דעת מקרא", בדברי סיכומו על הקמת המשכן ופירוט כליו:

"עיקרו של דבר שדיברה תורה בלשון בני אדם והכתוב מרמה צורה ליוצרה ואת מלכות הרקיע בעין מלכות הארץ. ואף המשכן, המסמל את שכינת ד' בתוך בני ישראל, בנוי בדמות דירת אוהל העשויה למלך בשר ודם, ההולך עם עמו בדרכי נדודים במדבר... ויש במשכנו של המלך שני מדורים... בפנימי, המלך בכבודו ובעצמו יושב שם, נסתר מעיני נתיניו ואין רשות להיכנס שמה אלא לראש השרים, כאשר המלך קורא לו במפורש (וזהו קודש הקודשים, שם היה הכהן הגדול נכנס פעם אחת בשנה). במדור החיצוני – משרתי המלך עורכים שם שולחן לפני המלך ומאירים שם באור נרות בהיר וזך ומקטירים בשמים לריח טוב, ולפני משכנו של מלך יש חצר ושם משרתי המלך מבשלים ואופים לצרכי בית המלך ואף בני העם, נתיניו של המלך, נאספים שם, לתת כבוד למלכם ולשמוע את רצונו ואת מצוותיו. לפי דוגמה זו יש להבין את סדר המשכן וכליו..." ("דעת מקרא", הוצאת מוסד הרב קוק, ספר שמות, כרך ב', עמ' רע"ט).

ויכוח מר ניטש בין פרשני התורה הקלאסיים, אם יש לפרש את פרטי כלי המשכן פירוש אלגורי, או לא. רמב"ם (ב"מורה") נמנע מהתייחסות לפרטים, בעניין המנורה, למשל, ורק אומר כי המנורה היתה "לכבוד ולתפארת לבית, כי בית שדולק בו נר תמיד, הנסתר בפרוכת, יש לו בנפש מעלה גדולה". מי שיפתח חומש ויעיין בפירוש רש"י על המנורה, יראה שאין הפרשנדתא הגדול נזקק לטעמי שכלי המנורה ופירושו פונקציונלי גרידא וכן נכדו רשב"ם. כלי רמזים, כלי סמלים.

לעומתם נותן אברבנאל פירוש אלגורי לכל כלי וכלי. לדוגמה הוא מדבר על שני סוגי שכר שעובד ד' יכול לצפות לו: שכר פיזי־חומרי, עושר וכבוד וזה נרמז בשולחן ועליו לחם הפנים והשני – החכמה והמדע. "והמנורה היתה רומזת לסוג השני של השכר, הנפשי, לפי שנר ד' נשמת אדם. והיו שבעת הנרות רומזים אל שבע החכמות, שכולם יימצאו בתורה... והיתה המנורה זהב כולה, להורות על מעלת החכמה וקיומה לעד, שלא יימצאו בה דעות זרות, בלתי מסכימות אל הדת, כי היא כולה זהב טהור..." וכן הלאה.

■

רבנו חננאל מפרש: "השולחן – כנגד מלכי ישראל שמסדרין [מזמינים] אל שולחנם רבי [גדולי] ישראל והיה מצופה זהב טהור כעניין המלכות שאינה עשויה אלא לפנים... והיתה המסגרת [שולחן] כדי שלא יישמט ממנו לחם הפנים, כנגד הכהנים והנביאים ששומרים את המלכות שלא ייכשלו". וכלל הדברים בכלים האלה – ממשיך ר"ח – הוא: "הארון – כנגד הצדיקים תופסי התורה; השולחן כנגד מלכי ישראל, המנורה כנגד חכמי ישראל, מזבח הזהב כנגד הכהנים, מזבח העולה – כנגד ישראל".

פרשנים מודרניים עורכים הקבלה לשונית ומהותית בין מעשה המשכן וכליו ובין שבעה ימי מעשה בראשית ודבריהם מובאים בהרחבה ב"עיונים בספר שמות" לד"ר נחמה לייבוביץ (הוצאת המחלקה לתרבות תורנית של ההס' הציונית, ירושלים, תש"ל). ההקבלה מסתיימת בנוסח כפולה: כאן נאמר, בסוף מלאכת המשכן "ויברך אותם משה" (שמות, ל"ט, מ"ג) ובמעשה הבריאה נאמר "ויברך אלוקים את יום השביעי" (בראשית, ב', ג').

ותצבע לכת

בית הספר הריאלי העברי בחיפה

הרשמת תלמידים חדשים לשנת הלימודים תשנ"ו

לכיתה א' בלבד (גיל 6)
תתנהל ההרשמה ביום שישי, א' באדר ב' תשנ"ה, 3.3.1995, בשעות 08.30-12.00,
בסניפים בלבד: בהדר הכרמל, במרכז הכרמל ובאחוזה.
החל ביום ראשון, ג' באדר ב' תשנ"ה, 5.3.1995, תתקיים ההרשמה במשרד ההרשמה המרכזי, בבניין הראשי של בית-הספר בהדר, בשעות 10.30-12.30, ההרשמה תימשך שלושה שבועות.

לכיתות ב'-ו'
החל ביום ראשון, ט' בניסן תשנ"ה, 9.4.1995, בשעות 08.30-12.30 - במשרד ההרשמה המרכזי, בבניין הראשי של בית-הספר בהדר.

לקראת ההרשמה לכיתות היסוד, מאפשר בית-הספר הכרות מוקדמת עם שלושת סניפיו, בביקורים של הורים ושל תלמידים - מועמדים, שייערכו בשעות 09.00-11.00

בכיתות היסוד בהדר הכרמל	ביום שישי, י' באדר א' תשנ"ה, 10.2.1995 ביום שלישי, י"ד באדר א' תשנ"ה, 14.2.1995 ביום שישי, כ"ד באדר א' תשנ"ה, 24.2.1995
בכיתות היסוד במרכז הכרמל	ביום שלישי, י"ד באדר א' תשנ"ה, 14.2.1995 ביום שישי, י"ז באדר א' תשנ"ה, 17.2.1995 ביום שישי, כ"ד באדר א' תשנ"ה, 24.2.1995
בכיתות היסוד באחוזה	ביום שישי, י' באדר א' תשנ"ה, 10.2.1995 ביום שלישי, כ"א באדר א' תשנ"ה, 21.2.1995 ביום שישי, כ"ד באדר א' תשנ"ה, 24.2.1995

ניתן לתאם ביקורים במועדים אחרים:

בסניף כיתות היסוד בהדר	טלפון 620659
בסניף כיתות היסוד במרכז הכרמל	טלפון 372484, 381321
בסניף כיתות היסוד באחוזה	טלפון 344098, 243937

לכיתות ז'-ט'
ביום חמישי, ו' בניסן תשנ"ה, 6.4.1995, בשעות 08.30-12.30, בבניין הראשי של בית-הספר בהדר.

הנרשמים לכיתה א'
יביאו עימם תעודת לידה, שתוחזר אחרי הצגתה ותמונת דרכון.

הנרשמים לכיתות ב'-ט' יביאו עימם:
1. תעודת סיום של שנת תשנ"ד.
2. תעודה של מחצית שנת תשנ"ה.
3. תמונת דרכון.
4. תעודת זהות, שרשום בה המועמד.

הערה: תנאי להרשמה - התנהגות תקינה ותעודה טובה.
חומר לבחינות הכניסה ומידע נוסף, ניתן לקבל במשרד ההרשמה בהדר, יום-יום בשעות 10.00-12.00.

פרסום שפי

משוגע
מאת:
יצחק בשביס זינגר
צוד יצירה שנונה ונוגעת ללב מפרי עטו של הסופר הנפלא חתן פרס נובל

הנהג
עשה לך מנהג קבוע -
קח עמך חייל לדרך

מכללת מיטב לשוק ההון
מזמינה לערב הסברה ב-6.2.95
במכללת לוינסקי, בשעה 19:30

בתכנית
• קורס יועצי השקעות - הפתיחה: 3.3.95
• קורס ניתוח טכני - הפתיחה: 10.2.95
• הרצאה בנושא: הבורסה - לאן? בעקבות ביטול המס

המרצים:
מר צבי סטפק, מנכ"ל מיטב
מר רפי פרסיץ, מומחה לניתוח טכני

הכניסה חופשית
לפרטים: טלפון 03-6423555, פקס 03-6422322

קריאה לקבלת הצעות ל:
★ תוכניות העשרה באלקטרוניקה
★ תוכניות העשרה במחשבים
★ תוכניות העשרה במדעי הטבע
עבור בתי ספר יסודיים וחטיבות ביניים
מתבקשות הצעות עקרוניות הכוללות הגדרת מטרה, מבנה תוכנית הלימודים, פירוט סילבוס ופירוט של מערכי שעור
הצעות תתקבלנה מגופים שעיסוקם פיתוח והפעלת תוכניות לימודים לגילאי בית"ס היסודי וחטיבות הביניים בתחומי התוכן הנ"ל.
נדרשת ערבות בנקאית בסך 5,000 ש"ח להצעה.
ההצעה תוגש בטפסים אותם ניתן לקבל במשרדי... רח' עמק רפאים 43, ירושלים או להזמינם בטלפון 02-612151 או בפקס 02-612069
מועד אחרון להגשת הצעות: 21.2.95

מכירה ללא סיכון
יצרנים ויבואנים המעוניינים
למכור באמצעות
קטלוג שיוצא לקוראי מעריב
מוזמנים להתקשר לחברת M.C.S.
לטל: 6134434, 03-5650236
או לפקס: 03-6133998

יותר מעניין לקרוא
מעריב

לחיילי הבריגדה
שהיו בשבי בשלזייה העליונה – (UPPER SILESIA), בהיידברק או בלנצברג ועברו בסתיו 1944 בבלכהמר (BLECHHAMMER) או בפייסקרצהם (PEISKRETSCHAM)
מתבקשים להתקשר עם יהודה פוגל 03-5403113
קבוצה של יהודים מצרפת שהיו במחנות ריכוז אלה ושיהיו בארץ במאי 1995 מעוניינים להפגש אתכם ולהזמינכם לחגוג ולהודות לכם על מעשיכם.

מאיר שניצר

נעשה ונשמע

שעת מחנך. בעוד שבוע יתחיל לרוץ בבתי הקולנוע סרטו של רוברט רדפורד, 'חידון האשליות'. ארבעה ימים מאוחר יותר, יפתח ערוץ 8 בשידור סידרה בת 4 פרקים בשם 'סופרמרקט אמריקני'. המשותף לשני מוצרים אלה נובע מנבירתם באותם ימים יפים ומגירי נוסטלגיה של הטלוויזיה האמריקנית – שנות ה־50 ההן, שנות התמימות.

אלא שמטרת הסרט העלילתי והסידרה התיעודית אינה להוסיף דמעה לשלולית הסנטימנטלית המקובלת, כי אם להוכיח את היפוכם של הדברים. כלומר, להציג את שנות התמימות ההן כעידן בלתי נאיבי. בבחינת שנות זדון, שבהן גילו מעצבי דעת הקהל את כוחה המהפנט של הטלוויזיה במניפולציות על דעת הקהל. אז, כשהמדיום הטלוויזיוני זכה לראשונה לתפוצה המונית, החל גם שלב כיוון ועיצוב מוחם של מי שמתמכרים לו.

'חידון האשליות' (בכיכובם של ג'ון טורטורו ורייף פיינס) הוא סרטו הרביעי של רדפורד כבמאי. זמן התרחשות העלילה שלו היא שנת 1958, כשסבא אייזנהאור היה הנשיא, ואמריקה נהנתה מליטוף מתמיד על ראשה. באותה העת, כעשר שנים לאחר שהחלו השידורים המסחריים בטלוויזיה האמריקנית, שלטו השעשועונים בלוח המישדרים. כמו שקורה עתה בערוץ 2 הישראלי. הפופולרי שבשעשועוני הטלוויזיה היה אז משחק הבקיאות 'עשרים ואחת', שבו הימר המשתתף על הידע האנציקלופדי שאצור בזיכרונו. משהו כמו 'מקבילית המוחות'.

אלא שהימים ההם היו ימי התמימות –. לא של המפיקים, אך בוודאי של הציבור. בניגוד למתמודדים האלמונים של ימינו, זכו אז הזוכים בחידונים ליחס השמור בדרך כלל למנצחים ולשועי עולם. העובדה המפתיעה שהציבה את מי שעונה נכונה על שאלות טריוויה בעמדה של גיבור לאומי, היא תחילתו של הליך מניפולטיבי. שכן, אם אפשר להצביע מראש על המועמד לזכיה בחידונים, אפשר להעביר דרכו מסרים שאינם קשורים לשעשועון שלו. מסרים של תרמית, פירסומת גלויה וסמויה, ובעיקר רייטינג, רייטינג, רייטינג.

וכך קרה שחלק מהמשתתפים ב'עשרים ואחת' קיבלו מראש את התשובות לחידות השונות. בכך שמרה לעצמה רשת השידור את האופציה לנווט את זהותו של הגיבור הלאומי. פעם היה זה נציג השכבות החברתיות המדוכאות, ופעם אחרת היה זה נסיך וואס־פי מניו אינגלנד. הסרט, יש להדגיש, מבוסס על מקרה שאכן אירע, והעובדה שמדובר ב־1958 אינה מקרית. שנתיים מאוחר יותר, במערכת הבחירות לנשיאות שבה התמודדו ג'ון קנדי וריצ'רד ניקסון, כבר יושמו הלקחים המניפולטיביים מפרשיית 'עשרים ואחת' על הפרמטרים האמיתיים – על הפוליטיקה ועל זהותו של הגיבור הגדול, זה שיושב בבית הלבן.

אך לא היה צריך להגיע עד הקמפיין של 1960, כדי לגלות שהעמדה הפוליטית והחברתית של האמריקני מתחילה ונגמרת בצריכה הטלוויזיונית. הסידרה המרתקת 'סופרמרקט אמריקני' חוזרת אחורנית, אל סוף שנות ה־40, וקובעת שם את נקודת הזינוק לשטיפת המוח הגדולה, המוכרת בציבור תחת שמה האחר – החלום האמריקני.

אם זה לא היה מקרי, אפשר היה לטעון שמדובר פה בקונספירציה אפלה. משהו כמו הפרוטוקולים של זקני אמריקה.

באותם ימי תום שהכל מתגעגעים אליהם, קיבלה לידיה קבוצה מצומצמת של אישים את מכשיר השליטה מספר אחת בכל הזמנים – הטלוויזיה.

הימים אז ימי המלחמה הקרה, כששתי שיטות חברתיות לחמו על עליונותן בעולם. העובדה שהשיטה הקפיטליסטית גברה בסופו של דבר על התפיסה הקומוניסטית, אינה נובעת רק מהיתרון הגרעיני שהיה או למערב, אלא גם מהעובדה שלאמריקה היתה טלוויזיה, וזו היתה מגוייסת, ועוד איך.

חומרי הגלם מהם מעצבת 'סופרמרקט אמריקני' את הטיעון שלה נלקחו מסרטי הסברה, הדרכה, פירסומות וסרטים צבאיים. כולם הופקו אז, בימי הבראשית הטלוויזיונית. באמצעותם סללו את הדרך האמריקנית – הבית בפרבר, השברולט במוסך, המיקסר במטבח, האשה עם שואב האבק, ובעיקר: פצצת האטום במחסן המרכזי.

אין אמריקה בלי פצצת האטום, וכל גביע מילקשייק חייב את חייו לאיום הגרעיני. קיומה של אמריקה, על פי הסידרה התיעודית הזאת, נובע אך ורק מהחסר שפצצת האטום מביאה על תושבי ניו יורק ונברסקה ומונטנה. בלי הפטריה הגדולה, גם אי אפשר להבטיח את הכנסתו לתנור החשמלי (שיש רק באמריקה) של תרנגול ההודו הממולא.

הקטעים על חשיבותה של פצצת האטום, הם שיאי הסידרה. בלעדיה, כך נטען, אין לקיים את המלחמה הקרה. ובלי המלחמה הקרה, כל ילד יודע, אי אפשר יהיה להוכיח את יתרון הקפיטליזם על פני אויבו המר. אך מה לעשות וכמה זרים ובוגדים מכרו לקומוניסטים את סוד הגרעין. גם לכך יש פתרון, וסרטי הדרכה מרהימים ששודרו בטלוויזיה של ימי אייזנהאור מלמדים אותו.

אם אתה במקרה בבית, כשהרוסים מטילים פצצה גרעינית על העיירה שלך במיד־ווסט, כלל התגוננות ראשון הוא להתחבא מתחת לשולחן. זה לא הומור, משום שכך בפירוש נטען בטלוויזיה ההיא. כהשמע קול הנפץ של פצצת האטום, יש להזדרז ולנעול את דלת הבית. ולא לשכוח להרתיח את מי השתיה והבישול במשך כמה ימים לאחר הפיצוץ. אגב, אמצעי ההתגוננות המוצלח ביותר נגד מלחמה ביולוגית הוא מקלחת טובה.

באמת נורא מצחיק. בעצם, מה זה כל כך מצחיק אם ב־1991, במהלך מלחמת המפרץ, נהגו אזרחי ישראל לפי הוראות־תאומות ששודרו להם מאולפנו של נחמן שי. עוצמת הפקודה הטלוויזיונית לא נולדה כאן.

המתח האטומי הזה היה בריא למעצבי התפיסה האמריקנית. שכן הוא יצר תחרות בין מזרח למערב. כאילו שמדובר בשעשועון טלוויזיה, שרק אחד יכול לזכות בו. רק בתנאי תחרות יכול לצוץ טקסט מפליא שמדקלמת שחקנית בסרטון פירסומת: "אני אסירת תודה על הדברים שהשיטה האמריקנית איפשרה למשפחות סמית ובראון וג'ונס. מכונת הכביסה, מים חמים ישר מהברז, טלפון כדי להזעיק רופא, מכונית שתיקח את אבא לעבודה. אני אסירת תודה על הדברים שאנשים חופשיים יוצרים יחד, וגם על המקפיא הביתי החדש שקניתי לי". ממש תפילת הדרך של המשתתפים ב'עשינו עסק', שעשועונו של אברי גלעד.

'חידון האשליות'. כשסבא אייזנהאור היה נשיא ואמריקה נהנתה מליטוף על ראשה

מטרת הסרט והסידרה התיעודית היא להציג את שנות התמימות ההן כעידן בלתי נאיבי, בו גילו מעצבי דעת הקהל את כוחה המהפנט של הטלוויזיה על דעת הקהל

שני עניינים קטנוניים

השבוע התפרסמה בעיתוננו כתבה מרעישת אמות סיפים. סופר בה על מחקר של הד"ר אדיר כהן, לפיו מוריהם של צברינו החמודים מדכאים את כתיבתם היוצרת, ואינם מסוגלים להבחין בין מוץ לתבן ספרותיים.

הד"ר כהן, ערמומי שכמותו, אף נקט בטריק העתיק, והגניב לתוך החיבורים שהוגשו למורים קטעים מתוך 'הזמן הצהוב' של גרוסמן ו'החיים כמשל' מאת פנחס שדה. וראו זה ביזיון: המורים לא די שלא זיהו את המקור, אלא גם נזפו ב"תלמידים" גרוסמן ושדה, בזה על תיאור מנותק מן המציאות ובזה על "השתפכות יתר". עכשיו כבר ברור לכולנו למה המערכת פולטת תלמידים שונאי ספרות, וגרוע מזה, לוקים בכתיבה יוצרת.

נו, טוף, כמאמר המשורר יצחק שמיר. אני מניח שהמורה שזיהה השתפכות יתר ב'החיים כמשל' לא היה הראשון שהאשים את שדה ז"ל בכך. הניים־דרופינג הספרותי של הד"ר כהן הוא אחלה גימיק, אבל בינינו, מה הייתם אומרים לו הילד היה מביא הביתה חיבור, הפותח במילים הבאות:

"אכן, מי שניחן בסגולת הרגישות עשוי היה לשער מראש, כי גשם קרב לבוא. לפני שבוע העיק עלינו שרב קשה. אבל בתחילת השבוע הזה נפל דבר. ועין רואה ראתה אותות. רמזי תמורה עצבניים חילחלו באוויר. מתחילת השבוע הזה שיסה בנו אופק המערב אותות ככושים. ביום שני טימע האופק את השמש היורדת בפקעת של עננים ספוגיים. השקיעה רוותה סגול".

360 מעלות

עפר שלה

"יותר מדי שמות תואר, המינגוויי", נהגה גרטרוד שטיין לומר לארנסט הצעיר. "השתפכות יתר", היה פוסק ודאי המורה חמור הסבר. ורק חביבי האגדי, אלוף הטוריתיה מתי דוניו של שמואל רוזן, היה מזהה מיד: 'מקום אחר' מאת עמוס עוז. ואוזני מערכת החינוך היו מסמיקות מבושה.

הנקודה אינה רמתו של קטע כזה או אחר של תלמיד בית ספר או סופר מפורסם. הנקודה היא שמי שמצפה שכתיבה יוצרת, או אפילו אהבת ספרות סתם, יבואו ממערכת החינוך, מטיל עליה משימה שאינה לפי יכולתה. רק מי ששכח מזמן מה זה בית ספר יכול לחשוב שהוא מסוגל לזה.

אם אתם רוצים שהילד שלכם יאהב ספרות, תרשמו אותו לספריה ותקפידו שיקרא דברים טובים. אם אתם רוצים שתהיה לו הערכה לעברית טובה, תרחיקו אותו מהמסך כשרבין מדבר. אבל אל אל תפילו את הדברים האלה על המורים שלו, ושלא יחשוב ד"ר כהן שאם תהיה סדנה לכתיבה יוצרת בכל בית ספר, יצמחו פה 'בקטים' לעשרות. קל מאוד להפיל על מערכת החינוך את האשמה בכל, אבל יש עדיין די הרבה דברים, אולי הרוב, שצריך לעשות בבית, כולל לחשוף את הילד להשתפכות היתר של פנחס שדה.

וחוץ מזה, למורה שהעיר לתלמיד ש"כתב" את הקטע מ'הזמן הצהוב' – "דעותיך השמאלניות הרחיקו אותך מהמציאות" – אליך אני לא מדבר. אתה סתם אידיוט.

■

השבוע הירבה מר בנימין נתניהו להשתלח בממשלה בעניין ביטול מס הבורסה, עניין שאכן יש להרבות ולהשתלח בה וכראשה כגינו. בעיקר השתמש נתניהו בביטוי "אין להם מושג", כשהוא קושר אותו במונחים שונים מעולם הכלכלה שתמיד טוב להתהדר בהם, כגון "אין להם מושג בהורמת הון" ו"אין להם מושג ביזמות". מר נתניהו, סמכות עולמית בענייני טרור, מרבה בשנה האחרונה להתקשט בבקיאותו במקרו־כלכלה, "נושא שהתמחיתי בו", כדבריו בראיון אחר, מן הסתם כאשר שימש במנהל שיווק בחברת 'רים'.

לפני כשנה הופיע נתניהו בפני כנס של תורמים אמריקנים, ונשא דברים רבי מעוף על שיחרורה של ישראל מכבלי הכלכלה הבולשביקית, בעוות ליברליזציה וביטול הבירוקרטיה. כדוגמה הביא את מקסיקו, שם צעדי ליברליזציה ופתיחת שווקים הביאו לפריחה כלכלית אדירה, גן עדן מדרום לריו גרנדה. קטנוני להזכיר דברים אלה למומחה כה עתיר ידע דווקא בשבוע זה, שבו מקסיקו עומדת לפני פשיטת רגל, עתודות מטבע החוץ שלה מוערכות ב־2 מיליארד דולר בלבד, והמערב כולו נחרד מהתמוטטות הכלכלה הכל־כך ליברלית שלה. קטנוני, אבל לא בלתי נעים.

מוסף האושר של מעריב
גיליון מס' 55

הדרך האושר

כולל שאיבת שומן

עורך יום: אבנר אברהמי • עורך לילה: דודו גבע
לגיליון זה מצורף מנגנון השמדה עצמי

כך נפגשנו

© 1994 PHOTODISK

מהו האושר

שרהל'ה שרון
(מיוחד ל"הדרך אל האושר")

אמא, הו אמא, חבקיני חזק -
ואני אקנה לך שקדים למרק.
אמא שלי אחת רק יש,
אכין לך סלט מתפוז ומשמש.
אמא יקרה לי, יקרה,
אחבקך אנשקך -
מרצפה עד תקרה!

קרא בשבוע הבא
ב"הדרך האושר"
5 פועלות ניקיון שהיו רופאות נוירולוגיות ברוסיה מסיירות לראשונה לאורך הקו הירוק העובר בין זוגיות לקריירה.
נפילה

האושר שלי

© 1994 PHOTODISK

שוחט מנסה לעניין את הפלשתינים במס הבורסה

גורמים באוצר: בסוף נמכור את זה למישהו

מתח בדרום לבנון לאחר קבלת התלוש של ינואר

בהלה במעוזי השיעים עם הופעת מילואימניקים נזעמים שטילפנו הביתה

דאגה ב"רשות הבידור": המתנדב שנשלח להצטלם עם "המהנדס" עייש לא התקשר כבר שבועיים

בעקבות התבטאותו האומללה של אל"מ גרשון בירסס הרמטכ"ל שחק פקודת יום לחיילי צה"ל:

מקורבי "שבשבת" מזהירים: שיטפון ההתבטאויות האומללות יחייב פינוי מרכזי אוכלוסיה

עימוד מק: ניר חוד

למעשנים

– דף קשר מס' 14 –

ריאות

צלמי רנטגן מציגים בסניף זמנהוף ת"א

בחסות מלבורו

אמש בקולנוע

עולם הווידיאו

כלב משטרה שאולף לגלות חומרי־נפץ הוביל את כוחות הביטחון למלונה של פודלית בטול־כרם

מובייל חברתי

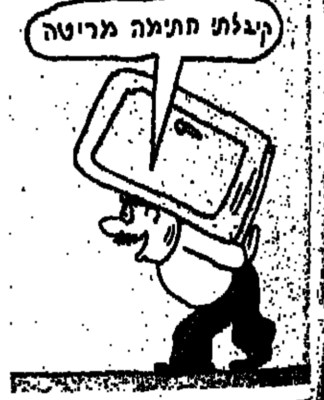

גורמי הערכה

כשל נקודתי

מועקה בקרב אזרחים ששמם מתחיל בגימל

בתאונת דרכים שאירעה אתמול נהרג נהג סובארו סטיישן ששמו שוב מתחיל באות גימל, המקרה השישי בחמש השנים האחרונות! רבנים וגורמי הערכה: הכל בגלל שהוציאו גימלים בשבתות

הגננת מחיפה: קיבלתי הוראה לשבור ידיים ורגליים

ברכת הנשיא ליום האם

(גירסה אחרונה)

יום "ביטול־מס־הבורסה" יוכרז כחג לאומי, ויהיה יום בחירה במשק

החגיגות ייפתחו בעצרת זיכרון לחללי הכר"ם

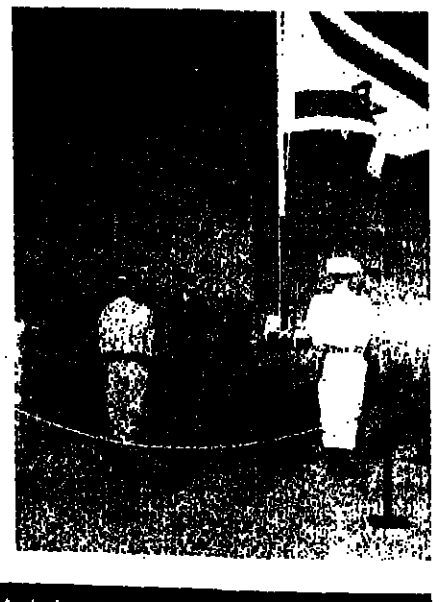

כולנו מוכנים למלחמה הבאה!

הבא את מזוזתך הישנה וקבל זיכוי + מזוזות עם כריות מתנפחות

עם קריסת חבית תשמיע המזוזה תפילות עולות ויורדות במוקד חרבות תראשית

מדור ההרטבונה השבועי

ההסתדרות משנה תדמיתה

בעקבות הצלחת שינוי השם יופיעו פקידי ההסתדרות בתלבושת אחידה עם כובעי פונפון

בתמונה: מזכיל הסתדרות העובדים הכללית החדשה וראש האגף לאיגוד מקצועי במדיהם החדשים שעוצבו בי־ראש אנדיאני

התלהבות בשוק ההון

קידוח צוק תמרור 3 הנפט הישן חדר לציבור בצרה־חיפה

יתרלק שנה את רכבי הבכירים

צחק, שתית אותה!

אמני העולם מגיבים

והפעם: ז'אן־לואי דויד

רגע של שיר ליום האם

לא תבואי שישי־שבת
זהו יום הבוחר
לא תבואי שישי־שבת
זהו יום הבוחר
זהו יום הבוחר
זהו יום הבוחר
לא תבואי שישי־שבת
זהו יום הבוחר

...ורק בנות חטיבה 7!

לא, אנחנו לא חיות
רק בני־אדם
לא אנחנו לא חיות
כן אנחנו –העולם
לא תבואי שישי־שבת
זהו יום הבוחר

שירות חדש בבנק הישיר

מיום א' אפשר לנשום לפקידה בטלפון

לקוראינו

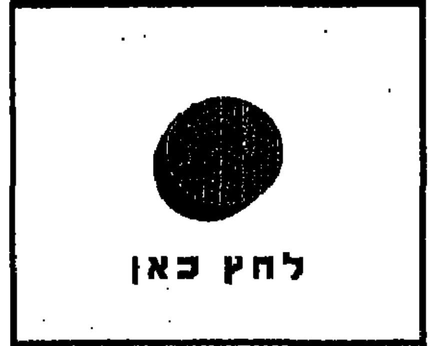

מנגנון השמדה עצמי

חיים הנגבי

פני הממשלה כפני הכלב

דומה שרגישות אנושית בסיסית סרה מעם השרים כשהחליטו לשלח כלבים־מריחים בפועלי השטחים. כלום אינם מבינים את משמעות המעשה!!

עכשיו, אחרי שהממשלה שילחה כלבים בפועלים הפלסטיניים, אין כבר טעם לדבר איתה בשפת־אנשים ובדרכי־נימוס. אולי יאה לה הנביחה.

ביום שלישי השבוע – כדאי שנרשום בפנינו את התאריך המדוייק: ה־31 בינואר 1995 – חצתה הממשלה קו אסור. היא עברה מתחומי האנושי אל לב המאפליה ודנה עצמה לדראון. ומי שישתוק לה בעת כזו, ידבק בו כתם בל יימחה. היא שיחררה כלב כנגד אדם, כדי שזה ירחרח אותו וינשוף בו ויטיל עליו אימה ויטע בלבו פחד וינעץ בבשרו מלתעות.

והכל, ברשות ובסמכות. כי מאחורי הכלב לא עומד רק שר־המשטרה לבדו, אלא כל השרים כולם. וביום שבו ייקרע הבשר, יותרו כבלי המוסר וינותקו מוסרות התרבות. או־אז יושתק הדיבור

לא צריך אדם להיות דווקא יהודי כדי לחוש מורא ולחבר בדרך אסוציאטיבית בין כאן ועכשיו לבין שם ואז

ואת מקומו תתפוס הנהמה ותחת שית־אנושי תבוא היללה.

אכן, פני הממשלה הזו כפני הכלב.

דומה שרגישות אנושית בסיסית סרה מעם השרים האלה. כלום אינם מבינים את משמעות המעשה?! לא צריך אדם שיהיה הוא עצמו בעל התנסות ביסורים ובסבל ובהשפלות כדי לדעת מה מסמלת השתלחות כלב באדם. הסיפורים ידועים, המראות מוכרים, הזכרונות טריים.

גם לא צריך אדם להיות דווקא יהודי כדי לחוש מורא ולחבר בדרך אסוציאטיבית בין כאן ועכשיו לבין שם ואז. כתב העריץ הראשון, שראיין ביום שלישי כמה מן הפועלים הפלסטיניים המבועתים, שנחשפו אל מול הזאב המשטרתי, נוכח בכך בעצמו: פועל אחד אמר לו, בעברית קשה, ש"לא יפה עשות ככה עכשיו, כמו הנאצים", ופועל אחר אמר לו, ש"זה מפחיד הרבה והלב של הבנאדם יכול לעמוד מזה".

וכי מה רוצה שר־המשטרה, שיהא אדם־יהודי לאדם־ערבי כלב־זאב?!

על הכלב, שחי עימנו מאז ומקדם אומרים, שהוא החיה המבוייתת הקדומה ביותר, ידיד טוב ורע נאמן. אפשר, שעם הזמן נטענו בו ממידותינו הטובות ועשינו אותו, חרף מוצאו מן הטורפים שביונקים, אנושי. והנה, מצאתי, במילון, שתחת הערך כלב יש גם בניין התפעל וכתובה בו הצורה "התכלב", שמשמעותה מוסברת כך, שאדם נהפך לכלב או שנעשה דומה לכלב. "אבוי", אמר הסופר, "כי קל להתכלב בן לילה". וזה מה שקרה, כנראה, למי מן השרים.

חדשות ומשמעותן

"התלמידה השתעממה בשעור וקפצה מחלון הכתה בקומה השניה"

מעריב, 2.2.95

גאולה כהן

אני לא יכול יותר

קרב הרגע שבו יקום יצחק רבין ויאמר, כמו מנחם בגין בשעתו, אני לא יכול יותר. גם בגין הלך הביתה מפני שנכזבה תקוותו מהסכם השלום שעשה

"אני לא יכול יותר", אמר השבוע ראש הממשלה יצחק רבין לשר האוצר אברהם שוחט, וביטל את החלטת הממשלה בהקשר למס הבורסה. זה רק עניין של זמן עד שרבין, ראש־הממשלה, יאמר לרבין, שר הבטחון: "אני לא יכול יותר", ויבטל את החלטת הממשלה בהקשר לאוסלו.

"אני לא יכול יותר", אמר בזמנו ראש־הממשלה, מנחם בגין, לשרי ממשלתו, והלך ופרש לביתו. כן, זה היה גם בגלל לבנון, כן, זה היה גם בגלל הקילקולים בממשלתו, אבל לא: לא רק ולא בעיקר. זה היה גם וזה היה בעיקר בגלל האכזבה הגדולה, אם לא החרטה הגדולה, מהסכמי קמפ־דייוויד, שבגין קיווה שהם יעשו "ענבים", אבל הם עשו "באושים": שבגין קיווה שהם ישמרו לנו, בסופו של דבר, על שלמותה של ארץ־ישראל, שאותה אהב בכל לבו, בכל נפשו ובכל מאודו, אבל שאותה, בריעפר, גם סיכן כמו חתימת ידיו על אותם הסכמים.

מצפונו של מנחם בגין, האוהב הגדול של ארץ־ישראל, מי – כפי שסיפר לי פעם – שביטא את עוצמת אהבתו לחברתו הראשונה בבית"ר־פולין, במילים: "אני אוהב אותך כמו שאני אוהב את ארץ־ישראל" – מצפונו של מנחם בגין לא עמד לו, והוא הלך ופרש לביתו.

רק זה שיש לו חורים בראשו במקום עיניים יכול היה להיכשל במשפט פרימיטיבי וחסר־שחר כמו זה של השר יוסי שריד, שחזר השבוע והודיע לכל המעוניינים, ש"החורים הם לא בהסכם אוסלו אלא במציאות"... אבל כל מי שהשנאה לארץ־ישראל והאהבה לאויביה לא העבירה אותו על דעתו, רואה ויודע היום, שהסכם אוסלו, אם אינו כולו חור אחד גדול ושחור, הנה, גם לדעת התותמים עליו הוא הסכם מלא חורים... וכמו מאניה טובעת הם בורחים ממנו, כעכברים, אחד אחד.

כל מי שחי היום בזמן אמיתי יודע, שזה רק עניין של זמן – יש אומרים עד הטבח הבא, חלילה, ויש אומרים, עד שנבוסס בדם עד ברכינו – עד שרבין יקרא לשריו ויאמר להם: "אני לא יכול יותר", יחזיר את המפתחות לבית הנשיא, או יקום ויילך לביתו. וזאת לא רק בגלל הקילקולים בממשלתו, ואפילו לא רק בשל המספר ההולך וגדל של הקורבנות, אלא משום שהוא, רבין, לא נתכוון מראש לכך שמדינת ישראל עצמה – מדינה זו שיהודי כל הגלויות כמהו אליה והקימו אותה, כדברי רבין בנאומו אל האומה, אחרי אלפיים שנה – תהיה קורבן על מזבח הסכם השלום הזה...

זה רק עניין של זמן – רק שעל דעת המקום והזמן שאנו חיים בהם, זמן פירושו מחיר. מחיר לא של "דמים" במובן כסף, אלא מחיר של "דמים" במובן של דם.

אם רבין לא ימהר, איפוא, לומר "אני לא יכול יותר", על כל המשתמע מכך – הולך ומתקרב הרגע שבו העם, "העם" ולאו דווקא האופוזיציה הממוסדת, יקום ויאמר לרבין, וגם זאת על כל המשתמע מכך: "אנחנו לא יכולים יותר".

אושוויץ ותסמונת הקסטנריזם

כל אחד – זכרונות אושוויץ שלו. כל אחד – ותזכורות אושוויץ שלו. הרבה סימנים אפשר לתת בה, בשואה, אבל אותי בשבוע זה – שבוע שבו צויינה שנת ה־50 לשחרור מחנה אושוויץ – הטרידה יותר מכל התסמונת הידועה אצלנו לשמצה בשם "קסטנריזם".

אם היינו מבקשים לתת בהם סימנים, באותם מנהיגי ציבור שלקו בתסמונת הקסטנריזם, היינו מגלים אצלם: א. תחושה גטואית־פאטליסטית של שואה הולכת ומתקרבת; ב. במקום התמודדות – בריחה מעולם המציאות לעולם האשליות; ג. במקום אזהרה והתראה – הרגעת הציבור שלא כצעקתה, ש"זה רק מקלחות"... ד. במקום התקוממות – שיתוף פעולה עם האויב (בלשון פיוטית: מכירת הנפש לשטן) – עד כדי סניגוריה עליו – במגמה להינצל ובהנחה שזה יציל.

אם חזרתי השבוע ונחרדתי, זה מפני שחזרתי השבוע ושאלתי את עצמי: האם תסמונת הקסטנריזם הזאת לא חוזרת ומתגלה, זעיר פה וזעיר כאן גם במדיניותה של ממשלת ישראל, פה ועכשיו.

שורה ציטוט

"אנחנו מפחדים לצאת מהבית".

אנשים רבים שדיברו עם מנהיג הליכוד, בנימין נתניהו, כפי שצוטטו בנאומו בעצרת מפלגת האופוזיציה. מעריב, 2.2.95

אלף מיליון

צילום: פלאש 90

סימטה בירושלים

מיכאל הרסגור

סגנון הוויכוח

הוויכוח על תרומתה של תנועת חב"ד למחשבה היהודית והתנועה הציונית נמשך. פרופ' הרסגור עונה לנפתלי קראוס

"הסגנון הוא האדם עצמו", אמר חוקר מדעי הטבע המפורסם הרוזן מבית ביפון ב־25 באוגוסט 1753 בעת קבלתו לאקדמיה הצרפתית. אכן, צדק. לאחר שהתפרסמה בעיתון זה רשימתי על חב"ד (13.1.95), הגיב מר נפתלי קראוס ברשימה מאלפת עד מאוד בסוגיית הוויכוח בין דתיים לחילונים בישראל של ימינו ("מעריב", "דעות", 17.1.95).

ברשימתי ציינתי, שמשחר קיומה היתה תנועת חב"ד נגד רעיונותיו של עידן־האורות (ההשכלה); שמשנת 1899 היא התייצבה נגד הציונות; שהיום, בישראל, היא מתנגדת לכל פשרה טריטוריאלית כלפי הצד השני; שבגבולת רוסיה ואוקראינה היא מתחרה עם התנועה הציונית על נפש הנוער היהודי, כאשר הציונים בעד העליה ארצה והחב"דניקים למען הישארות בגולה; שבטאון חב"ד פירסם מאמר הקובע, שהמרחק בין עם ישראל לבין שאר בני־האדם הוא כגודל המרחק בין בני־האדם לבין בעלי־החיים.

לזאת השיב מר קראוס בקובעו, שרשימתי משמיצה את תנועת חב"ד: שרשימתי מחייבת כל יהודי באשר הוא יהודי: שהרשימה היא "ייבסקית", כלומר, פרי המחלקה היהודית של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית; שריח "הבונד" הפולני (תנועה סוציאליסטית אנטי־ציונית) נודף מרשימתי: שה"ניתוח" שברשימתי הוא פרי הסטאליניזם הרומני; שרשימתי הנבזית וחסרת השחר היא פרי אלימות העט, רדידות המחשבה, רשעות־הלב, ומהווה סטירת־לחי לקוראים: ולסיכום, עבודתי בתחום מחקר העבר היא פרי ההיסטוריוגרפיה הסטאליניסטית העויינת ליהדות.

אני שמח שמר קראוס קרא את יצירותי, שעליהן הוא מדבר כבר־סמכא. אני מרוצה שקרא את עבודתי על יועצי מלכי צרפת בין 1483 ל־1515 ב־7 כרכים (בצרפתית), שזיכתה אותי בתואר דוקטור ממלכתי של צרפת. אולם בניגוד למר קראוס, סגל הפרופסורים של הסורבון אשר בפאריס לא הבחין בסטאליניזם רומני במחקרי זה. אף אחד מכותבי הרצנזיות על ההיסטוריה של דוכסות קלווה – אשתו הרביעית של הנרי ה־8 היתה אנה מבית קלווה – שאותה פירסמתי בברלין המערבית לא גילה את השפעת הבונד הפולני. העוינות ליהדות לא אובחנה בשני ספרי על ההיסטוריה החדישה של פורטוגל, שאותם פירסמתי בוושינגטון ובפאריס. ספרי האחרון, שאותו בוודאי קרא מר קראוס, על האוליגרכיות בעולם המערבי (פאריס 1994) לא צויין על־ידי המבקרים כפרי רדידות המחשבה.

אינני רוצה להכביד עם שאר הביבליוגרפיה שלי, אבל סודו של מר קראוס נחשף במשפט קטן אחד של מאמרו החשוב: "אין כל צורך ללכת כדי כל ולהכחיש את הטיעונים" שברשימתי. מר קראוס צודק: אם הנך אורתודוכסי וחב"דניק, אין צורך. אבל בעולם התרבותי, פולמוס חייב להיות מבוסס על עובדות. על ציטטות. זעקה איננה הוכחה. קללות אינן טיעון. פגיעות אישיות אינן שיכנוע.

ועלי לגלות סוד משלי למר קראוס. בהיותי תלמיד תיכון, נאסרתי על־ידי המשטרה הפשיסטית ונדונתי, יחד עם שאר חברי מ"השומר־הצעיר", ל־20 שנות עבודת־פרך בעטיה של פעולתו הציונית במחתרת. מדינת ישראל, אחרי תקומתה, העניקה לי ולחברי את האות על"ה על מעשינו אלה. הסוד שלי, מר קראוס, הוא שלא במחתרת של הנוער היהודי, לא בכלא, לא במחנה הריכוז (לאסירים פוליטיים) שאליו הועברנו אחר כך, לא פגשתי לא את צעיריה ולא את זקניה של תנועת חב"ד. כפי שאינך פוגש בחורי ישיבה חוריים בצה"ל. כפי שאינך פוגש הגיון ומחשבה צלולה בכתבי הפנאטים כדוגמת הרב עוזי משולם. כפי שאינך פוגש הגינות במעמקי הקנאות הדתית. מר קראוס בחברה טובה.

שורה ציטוט

"לא אתן את קולי להצעת חוק שמשמעותה – בנים אכלו בוסר ושיני הורים תקהינה".

ח"כ בני בגין לאחר שהצביע נגד הצעת החוק הקוראת לגרש לצמיתות בני משפחות מחבלים־מתאבדים. מעריב, 2.2.95

אסא כשר

דביקות במשימת השלום

חובתה של המדינה הדמוקרטית – להגן על אזרחיה, ואין דרך טובה יותר לעשות זאת מאשר לחתור לשלום עם אויביה

הפגישה הידועה היתה יותר צבעונית ויותר מעניינת ממה שנודע עליה. הנוכחים ישבו בריבוע מלא גדול. בצלע האחת, במרכזה, ישב השר, כשלימינו לורד יהודי מבריטניה. בצלעות הריבוע, לימינו ולשמאלו, ישבו מומחים, מישראל ומחו"ל, מתחומים שונים של הממשל והאקדמיה, כולם מן המעלה הראשונה. בקצה הצלע הימנית ישב נזיר קתולי, נציג אחת מלשכות הוותיקן. לימינו, לאורך הצלע הרביעית, ישבו ארבעה רבנים. נציגי "העדה החרדית".

התקשורת עסקה במפגש הצבעוני והמעניין של רבנים חרדים עם אנשי אקדמיה, אבל אני מצאתי עניין מיוחד דווקא במשפט אחד של השר, ד"ר אפרים סנה. המדינה הדמוקרטית, אמר שר הבריאות, לא רשאית לקבוע, כי היא מוכנה להוציא על הנסיון להציל חיי־אדם רק כך וכך שקלים ולא יותר. הדברים מצאו חן בעיניי, מפני שהתבטאה בהם היטב נאמנות מובהקת לאחד מכללי־היסוד של הדמוקרטיה: המדינה חייבת להגן על חיי אזרחיה מפני כל סכנה הנשקפת להם, כמיטב יכולתה. תקציב המדינה מוגבל, חלק מן הטיפולים החדישים יקרים, אבל בכל זאת, חובת המדינה הדמוקרטית היא למצות את יכולתה להגן על חיי האזרחים.

הנימוק שמאחורי החובה הזאת ברור: במדינה הדמוקרטית יש לאזרחים זכויות בסיסיות. חובתה של המדינה הדמוקרטית היא לקיים את האפשרות של האזרחים ליהנות מן הזכויות הבסיסיות שלהם. ברור שיש לאזרחים אפשרות ליהנות מן הזכויות שלהם רק אם הם בחיים. לכן, חובתה של המדינה הדמוקרטית היא לשמור על חייהם של האזרחים כמיטב יכולתה מפני כל סכנה הנשקפת להם, כשאינם יכולים להתגבר בעצמם. לכן הממשלה חייבת לקיים שירותי בריאות אפקטיביים, כשם שהיא חייבת לקיים משטרה אפקטיבית, כשם שהיא חייבת לקיים צבא הגנה אפקטיבי, כמיטב יכולתה.

המטבע של "מיטב היכולת" היא בעלת שתי פנים מעניינות. מן הצד האחד של המטבע ברור, כי החובה אינה חורגת מן היכולת. אי אפשר להטיל על אדם חובה להרים את עצמו בשרוכי נעליו, שהרי אינו יכול לעשות זאת. אי אפשר להטיל על המשטרה חובה להביא את התנועה בכבישים למצב של "אפס תאונות" אם זהו מצב שנבצר מיכולתה.

מן הצד השני של המטבע ברור, כי גם אם החובה אינה חורגת מן היכולת, עדיין יכולה החובה להגיע עד קצה היכולת. גם אם אי אפשר להטיל על המשטרה חובה למנוע את כל תאונות הדרכים, עדיין אפשר להטיל עליה את החובה למצות את יכולתה במניעת התאונות הללו. מיצוי היכולת יתבטא לא רק בלכידת עבריינים בשעת מעשה או לאחריו, אלא גם בהרתעת העבריינים לפני מעשה, וקודם כל, וחשוב מכל, במאמץ של ממש לעקירתה של עבריינות התנועה מן השורש.

רק בדרך השלום ניתן לכונן את ההגנה הראויה על חיי האזרחים, על־ידי סיום מצב האיבה עם יותר ויותר פלסטינים

בצד הזה של "מיטב היכולת" נמצאת גם חובתה של הממשלה לחתור לשלום עם סוריה ולבנון ועם הפלסטינים. חובתה של הממשלה למצות את יכולתה להגן על חיי האזרחים מפני הסכנות הנשקפות להם, בין מהצבא של סוריה ובין מהטרור של הפלסטינים הקיצוניים. למצות את היכולת להתגונן מפני הסכנות הללו, אין פירושו רק להתכונן היטב לשעת הסכנה אחת ולתמיד, אלא גם לנסות לעקור את הסכנה מן השורש אחת ולתמיד. רק בדרך השלום יש סיכוי לעשות זאת. רק בדרך השלום יש אפשרות להגן כראוי על חיי החיילים, הלוחמים, על־ידי סיום מצב הלוחמה. רק בדרך השלום ניתן לכונן את ההגנה הראויה על חיי האזרחים, על־ידי סיום מצב האיבה עם יותר ויותר פלסטינים.

חובתה של המדינה הדמוקרטית היא לחתור לשלום. חובתה של הממשלה היא ללכת בדרך השלום, לא לדרוש במקום "אפילו עשר שנים", כשלונו של רה"מ הקודם, יצחק שמיר. הממשלה הזאת יכולה להוסיף ולהתקדם בדרך השלום, בצעדים של תבונה מקצועית ונחישות מנהיגותית. יכולה פירושו חייבת.

שורה ציטוט

"אני וקהלני גדלנו יחד. הוא הלך במסלול הצבאי ואני במסלול דיזנגוף".

הומלס תל־אביבי לחברי ועדת העבודה והרווחה של הכנסת. מעריב, 2.2.95

אסתר הרצון

הייתי המיידע'לה של הנשיא ויצמן

בסדרי העולם המוכרים לנשיא ויצמן, מקומן של הנשים ידוע. ויצמן הוא בהחלט הנשיא הראוי לחברה הנושאת על כפיים מיידעליך וגברים גסי־רוח

בחברה שבה הסמל הלאומי המרכזי הוא החבר'מניות, המשמעות הסמלית של מעמד נשיא־המדינה אינה יכולה להיות כבוד לערך האדם. חברה שבה אנשי הרוח, הזוכים להוקרה ונהנים מהתרפקות החבר'ה הטובים, יכולים לנצל קטינות כאוות נפשם, היא הכל חוץ מחברה נאורה. חברה שבה גברים המכים את נשותיהם באכזריות זוכים לחיינת ה"ברנז'ה" ולהופעות אין סוף בכל ערוצי התקשורת, היא יותר ג'ונגל מאשר חברה אנושית.

בחברה כזאת נשיא כוויצמן הוא נשיא חבר'מן, איש כלבבנו. אמירות והתבטאויות וולגריות וגועניות נסלחות לו כמעשה משובה של ילד קטן וחמד. "עייזר", יקראו לו בחיבה ובחום. החבר'ה משקים, וגם על האדמה, אוהבים שמחניפים להם וקוראים להם "הטובים". גרשון הכהן, המח"ט שרוצה לכנות, לא המציא שום דבר חדש. הוא רק נתן גושפנקה בוטה לאמירה השובבה של נשיאנו בצעירותו.

עייזר הנחמד לא מכיר גברים שסורגים גרביים. בסדרי העולם המוכרים לו, מקומן של הנשים ידוע היא גבול לבזבז עליהן כסף (כטייסות). ברוב אבירותו הוא גם לא הכניס לראומה פליק. כמה שפר עליה גורלה. היא כנראה מוכנה לסרוג לו גרביים. עייזר אוהב נשים. הוא אפילו מכנה אותן "מיידע'לה". כך קרא גם לי כשהתלוננתי בפניו על כך, שבכנס של כלכלת השלום, שבו היה מרצה אורח, לא הוזמנו נשים לשאת דברים. הוא הסביר לי ברוגז שלחני: "מיידע'לה, היום לא מתעסקים עם נשים...". עייזר הוא בהחלט הנשיא הראוי לחברה המוכרת כל דבר עם נשים סקסיות ונושאת על כפיים גברים גסי רוח.

כשהתלוננתי בפניו על כך הסביר לי ברוגז שלחני: "מיידע'לה, היום לא מתעסקים עם נשים"

בפוליטיקה הישראלית הופך החיוור הגנרלי את כולנו לכובשים ולנכבשות. גנרל מח"ט מכנה את כל הנשים "זונות" ואת כל הגברים "לוחמים", גנרל סגן־שר לוחש על אוזנה של חברת כנסת "התנהגות זנותית", וגנרל נשיא מדבר על שרה כמושגים מעולם הזונות. כולם קליינטים וזונות בעולם תחתון. זהו גם עולם מאוד משפחתי, שבו פוליטיקאים מעדיפים מס שפתיים במקום פעולה של ממש. יעל דיין לא יכולה לפעול נגד הדוד, ויוסי שריד פשוט מחבב אותו מאוד. בעולם כזה, פמיניסטיות, התובעות להרחיק מההנהגה גנרלים הרואים בחברה שדה קרב ועולם תחתון, הן אמזונות.

כאשר מנהיגינו החבר'מניים יילכו לעולמם, יכתבו תואמי־דנקנר ספרים החושפים את גודל החרפה, והם יוזמנו לתכניות־אירוח ויספקו את כל האמירות הבוטות על החברה המסואבת, וכל העם יראה, ייהנה וישלים עם חוקי הג'ונגל שבו הוא חי.

כלבים ירחרחו חמרי נפץ *(מן העתונות)*

שורה ציטוט

"גם התקשורת, שבדרך כלל אומרים שהיא עויינת, הלכה איתנו".

יצחק אדרי, אביו של אורן אדרי, במסיבה לרגל שיחרור בנו מהכלא. מעריב, 2.2.95

טעם אישי

שלום רוזנפלד

נתקו להם את החמצן

זה קרה השבוע באלג'יריה. זה יקרה מחר בכל מדינה שבה מצויים קנאים מוסלמים המאמינים שהדרך לגן־עדן מרופדת בדינמיט.

אני רואה שוב ושוב לנגד עיני את תמונתה של האשה הצעירה הפצועה במיטת בית־החולים באלג'יר, כשהיא מפילה את תחנוניה, כמעט ביאוש, לפני ראש־ממשלתה: אני אם לילדים... אני מפחדת... עשו משהו! אותו פחד שאנו מכירים כל־כך. אותה ערגה לבטחון שאנו מכירים כל־כך.

עשו משהו, קראה בשארית כוחותיה האשה וחשבה בוודאי עליכם, שליטי הארצות הערביות והמוסלמיות, שאולי קיוויתם כי גלי ההדף מן הפיצוצים בבואנוס־איירס, בעפולה, בחדרה, בתל־אביב או בבית־ליד ייעצרו בגבולות התחום האווירי היהודי.

עשו משהו, קראה בשארית כוחותיה וחשבה בוודאי גם עליכם, שליטי הארצות החופשיות משני עברי האוקיינוס, שסרטן הטרור הפונדמנטליסטי כבר מכרסם בגופכם והמתאבדים, שאצה להם הדרך להגיע לגן־עדן, כבר מטעינים בשבילכם את חגורי הנפץ.

מי שהיתה פעם ראש־ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, הציעה כבר לפני עשר שנים דרך להילחם בטרור ובטרוריסטים: לנתק להם את החמצן.

כסף שנותנים להם זה חמצן.

סיוע לוגיסטי שנותנים להם זה חמצן.

להביע הבנה למעשיהם או למוטיבציה שלהם זה חמצן.

גם שתיקה אחרי מעשיהם היא חמצן. גם אמונת התמימים או המיתממים ש"לנו זה לא יקרה" היא חמצן בשביל המהנדסים שמאמנים והשייח'ים ששולחים למוות את "הפצצות החיות".

אחד השולחים הללו, דוקטור פתחי שקאקי, אמר בדמשק אחרי אחד הפיגועים: היהודים אוהבים את החיים. אנחנו אוהבים את המוות. אם את המוות הם אוהבים, יש להקל עליהם לממש את אהבתם. גם על השולחים. אולי בעיקר עליהם.

ואם פסגת הארבעה בקהיר לא תתבשם רק במלים של עצמה ובעקבותיה תבוא מלחמת חורמה בפונדמנטליסטים, בעיקר בשטח האוטונומיה, אולי באמת אפשר יהיה לדבר על עידן חדש במזרח־התיכון ולהרגיע את כל האמהות, באלג'יריה וגם בישראל.

קבלת החלטות

"כאשר ניצב לפני בעיות, תחילה – לא עשה דבר. לאחר מכן עשה משהו אבל בהיסוס. לבסוף עשה כל שביכולתו, אבל כבר היה מאוחר מדי". לפני שנים, במצב דומה בישראל, נזקקתי במאמר לאמירה רומית עתיקה זו.

כי כן, תקופות באות והולכות, גיבורים מתחלפים, אך חולשות אנוש לעולם עומדות.

שובבניזם

שדווקא לשולמית אלוני זה יקרה? שנשיא המדינה יאמר עליה שהיא "זקנה"? ואולי בכלל לא אמר? ואם אמר, אולי רק לשימוש פרטי? ממש כמו שלפני שנתיים אותה שולמית אלוני הנ"ל אמרה, אף זאת בשיחה פרטית, לאפרים עברון, כשהציעה לו להשתתף בוועדה להענקת פרס ישראל, ש"בין המועמדים יש שני ח'תיארים – פרופ' ישעיהו ליבוביץ' וד"ר יוסף בורג".

יש כנראה גם שובבניזם של גיל. והגיעה העת שכל הבאים בימים באשר הם, ללא הבדל גיל, יעשו משהו בנידון.

הרוסים בצ'צ'ניה

גם גיאוגרפיה היא עניין של גיאוגרפיה. כאשר קוראים על מעשי הזוועה של הרוסים בצ'צ'ניה, עולה בזכרון אמירתו של פושקין: רק טעות של גיאוגרפים היא שקבעה את מקומה של רוסיה באירופה.

על משמר המחסן הריק

אמנון נבות

בסוף הקיץ האחרון, כמו בשלוש שנות היעדרותי מביקורת הספרות העברית, עמדתי על משמרו של מחסן סידקית כלשהו, באזור תעשיה כלשהו, בעיר דרומית כלשהי, ושכרי הנקוב היה, פחות או יותר, שכר המינימום במשק. לאחר עשר שנות מסה ומריבה, הטחת ביקורת והטחות שכנגד, היו המחסן והשכר ספגת חלומותי ושיא מאוויי עלי אדמות. השקט, העזובה של אזור תעשיה, סוכת השומר, הקריאה החוזרת בקצת ספרים שאהבתי – מובי דיק, פוקנר, עגנון, ברנר, ברדיצ'בסקי, פטריק ווייט, ברכי הזכרונות של אליאס קאנטי, "הנאוה לארון" לאלבר כהן, דוסטויבסקי, קפקא, "משהו בשביל מישהו", דוד אבידן, ואלאס סטיבנס, כל כתבי ברוך קורצוויל, וכן קריאה חוזרת, איטית, מושהה, שנמשכה חודש ימים, של "ימי צקלג", קריאה חוזרת בסדרה הלוריאנית של חזר שחור – מי ידמה ומי ישווה לי?!

כאשר הרמתי מבט, היה זה לאחר קריאה בשירו המופלא של דוד אבידן ("גילחתי את זקני/ על אניה/ הייתי לא אני – / חצי שניה. ולאחר שניה/ אחת שלמה/ האניה/ לסתע נעלמה/ מאז, זקן גלוח מחשש/ אני ישן/ ותער חד, אם ישיי) נוכחתי שהמחסן כמעט ריק לחלוטין. כאשר באתי בשאלות אל מעסיקי, שיכול היה להיות בני, אבל כבר ממונה על

אישי

שומרים תריסר, הודיע לי היניק בסובארו־טנדר, שהחברה שכרה את המחסן פשטה את הרגל, אבל אין לדבר חשיבות, שכן החברה שהוא עומד בראשה והוא גם בעליה, שומרת אמונים לעובדיה. אשב לי כאן כמשמר המחסן הריק עד שיימצא לי מקום עבודה חליפי. אני גם יכול לשבת בבית עד יימצא לי מקום נידח ומונה כרצוני, שכרי ישולם לי במלואו ואל לי לשקוע בדאגות יתרות.

עוד מבט בעיניו העליזות, הרכשיות משהו של היניק הנ"ל, מפרנסי ונותן לחמי, היה בו די כדי להבין שהבחור התערב עם חברו ושותפו, כמה זמן יעבור עד שארגיש שאני שומר על מחסן ריק. כן, רבותי, רבות אני יודע. אפילו מה כתוב בהשמטה למאמרו של יל"ג, "בינה לתועי הרוח". אבל כמה זמן שמרתי על מחסן ריק? זאת לא ארע לעולם.

בסמוך לכך הגיעה שיחת טלפון אל ביתי, שבה נקראתי על ידי עורכת מוסף זה, לחזור לכתיבת ביקורת. השבתי בשפה רפה ובנסיונות התחמקות – למה אפר את שלוותי ושלוות המצאי של מחסן הספרות? הלא עלול להתגלות, חס ושלום, שגם המחסן ההוא ריק, וכבר כתב נוח שטרן הנידח במשוררים (או אולי זה פוגל?) – "אבל עייפים אנו/ נלכה נא לישון".

אבל המחסן שעליו שמרתי, נותר ריק. מקום חדש נידח לחמם עצמותי ולהשתכר כדי פת בגבינה וכוס קפה "אוסם", רק כדי לחמם את הגוף למדרגת קריאה מחודשת בספרים ישנים, לא נמצא. עד שימצאו לי היניק בטנדר־סובארו וחברו השחרחור העליז (שעיסוקיהם אינו חברת השמירה שיזמו, אלא התערבות הבלת גורל על כל עניין ועניין, פתרון תשבצים והשתתפות בהגרלות שונות, וכן מילוי טפסי לוטו וטוטו, ורכישת שטרי גורל של "מפעל הפיס") מחסן חדש ונידח כלבבי, הריני שומר פה.

פה, במשמר הספרותי, אני עורך קבלת פנים, טובה או רעה, לספרים החדשים. ואכן, ספרים באים, המקום שוקק חיים, אך המחסן ריק. ריק הוא כאותו מחסן סידקית באזור התעשיה שליד העיר הדרומית. ריק ומשונה. הממשות של החפצים המודפסים הבאים בפתחו מזכירה את מערך הזבלותא מן המזרח הרחוק, שאותה הכה בעלת המחסן ניסתה לשווק וכשלה.

אני מקווה בסתר לבי שהלצוניות של הפתיחה תפענח כמשהו מחומרת הדברים. הרשימה נכתבה על בסיס קריאה אינטנסיבית של ספרות מקור ומעט תרגום, כתבי־עת, ספרי־מסה, שהגיעו לידי בחודשים האחרונים. תרצו, תראו בדברים שייכתבו להלן דיווח מתוך התרחשות, תרצו, הרי אלה מסקנות סופיות.

חברה לשיווק סידקית כי ייתמו כספיה ומקורות האשראי שלה, תפשוט את הרגל באורח ברור וסופי. תרבות, שעניינה רוח, תחילתה ברוח וסופה ברות, ולכן צריך להיות מבקר ספרות, שהוא נידח דיו, שאין לו מה להפסיד, אין לו לאן ללכת ואין לו לאן לחזור, כדי שיוציא מסקנות כה קשות.

תאמרו, היו ויש, רואים אור גם ספרים טובים, שיש בהם, לפחות אמת עמוקה (הגם שיש ויהיה ויכוח על ערכה הספרותי והאמנותי של אמת זו), דוגמת ספרו של יצחק לאור, אבל אני, מתפקידי לשמור על המחסן, על ההצטברות, ולא על פריט זה או אחר. תאמרו, בירושלים יושב דוד שחר, ואת ההיכל הספרותי המפואר שלו סיים – כל עוד נשמה באפו, אבל סיים – ואני אומר, ריק המחסן, ריק.

התפוררה המערכת המפקחת והשומרת על המחסן על טיב הסחורה. ואם יש בתוך הררי הזבלותא חפץ בעל ערך, אין מי שיקוממו ויעריכו כראוי לו. גורלו, כגורל הממשי או המדומה של עשרים־שלושים השנים האחרונות, עד שתתקומם מערכת חדשה, אם תקום, להיספות ולהתגולל באשפה יחד עם השאר. משקל המעשים וערך הדברים היום, יקבע את גורל הדברים ומשקל המעשים בעתיד הנראה לעין, וחוששני שגם בעתיד הלא נראה לעין. את המשך הדיון אנסה, להלן, באמצעות מערכת שיפוטית מקוטעת, שחלקיה נובעים זה מזה, אבל אינם חופפים זה לזה:

1. היעדר משוכה ערכית. בהיותי שומר מחסן סידקית, הערתי פעם לבעל החברה הערה ספקנית על טיב המוצרים שהוא מייבא ומשווק. אשר על כך השיב לי, שכל המוצרים עוברים בדיקה מינימלית, אך הכרחית, של מכון התקנים. אינני יודע אם אמת הדבר, אבל בספרות הנוכחית אין שום תקינה. הכל נדפס (או לא נדפס, העניין מקרי), מגיע לציבור, הציבור מגיב בהתעלמות גדלה והולכת. מי יכול, מי רוצה, להתמודד עם השפע המרומה הזה? ולשם מה? מי יכודד מתוך ערימת המוצרים הכרוכים ומודפסים את הספרים הכודדים בעלי הערך, ולו גם ערך מקרמי? סוקר הספרים? המבקר? הזבן בחנות הספרים? הקורא?

2. הבלבול שורר קודם כל בלב המערכת המו"לית. באין משוכה ערכית, ביקורתית, יכול המו"ל (שהוא היום חסר אונים לא פחות מקוראו וממבקרו) להדפיס כל דבר ולשגרו לחלל העולם, כדי שיתחרה על תשומת לבם של קוראי הספרים המתמעטים, ועל זמן מדף בחנויות הספרים. כי על בסיס מה יקצה מוכר הספרים זמן מדף לספר? על בסיס התקווה שיהיה רב־מכר? הלא מרבית הספרים אינם רבי־מכר כלל. ואולי על בסיס הדיון והעיון הביקורתי בספר? דיון כזה ממילא כמעט שאינו קיים. "עד שאספיק לקרוא ולכתוב על ספר, הוא כבר יהיה גרוס, אז למה להתאמץ?" אמר לי אחד המבקרים לא מזמן. וממילא המוספים הספרותיים, שבהם אמור להתנהל הדיון הביקורתי, מצטמצמים והולכים.

3. זילות המוצר וזילות היוצר. בתוך השפע הזה, שמקורו בהיעדר אבחנה, באין משוכות של ערך, איך יבחינו המו"ל, הקורא, מוכר הספרים, עורך המוסף בעיתון, בין טקסט שנכתב בידי פלוני משועמם, שיש לו פנאי ושעות מחשב ביתי, לבין סופר של ממש, שישב שלוש שנים וחמש על רומן? ולמה שיבחינו? איפה ההבדל? ולמה בכלל להתאמץ ולמצוא הבדל?

יכולת הבירור נעלמה, וגם הרצון לברור לא קיים. ספרים, רבותי, יוצאים באופן מקרי, יש רומנים, בודרים אמנם, שערכם הספרותי הגבוה אינו מוטל בספק, אך הם אינם מוצאים מו"ל. לעומת זאת, ספרה של פלונית, כרמלה בוק־שלומי, "כמו קעקוע" וספר שהתקשיתי לסמן את ערכו, ראה אור לא מכבר ב"עם עובד". מישהו יכול להסביר מה גרם לעורכי ההוצאה להדפיס את היצירה הזאת דווקא?

4. התפרקות המערכת יוצרת את זילות היוצר. באין משוכה ערכית ובאין מערכת ספרותית מונוליטית סדורה, הכל מתפרק למערכות משנה. ספר פלוני אולי חסר ערך ספרותי, יטען העורך, אבל יש לו ערך פמיניסטי. ספר פלמוני, חסר ערך ספרותי וחסר ערך פמיניסטי, אבל יש לו ערך קדם־פמיניסטי. ספר שלמוני אין לו לא זה ולא זה ולא זה, אבל יש בו נחמדות. ספר גלמוני אין בו אפילו נחמדות, אבל יש לו עלילה סבירה. חמשת הלא־יוצרים הנ"ל מקבלים יחס זהה וספריהם מיוצרים ונשלחים לכל רוח. אבל לאן?

5. באמת לאן? מאחר שהמערכת הספרותית חדלה מלתפקד, נאלצים, וליתר דיוק בוחרים, כותבי הספרים להיאבק על גורל ספריהם נגד השיכחה המיידית, המוכנת מאליה, האופפת אותם, במערכות אחרות. ניקח לנו לדוגמה את מירה מגן, שקובץ סיפוריה ראה אור באחת מסדרות הספרים היוקרתיות בארץ. מגן בוודאי יודעת, שהעובדה שספרה זכה לראות אור בסדרה יוקרתית היא לכל היותר מקרית, משום ש: א. עורך הסדרה התפטר (ולכן, אין לדעת אם הסדרה קיימת כלל) והעורך הבא, ספק אם היה מוציא את ספרה לאור, כי גם לו ודאי יש מירות מגן משלו. ב. אין מערכת ספרותית שתתמודד עם ספרה. כי אילו היתה, לא היה הספר רואה אור.

המאבק הוא, אפוא, על תשומת לבו המתמעטת של הקורא. לפיכך, המאבק הוא על תשומת לבה של התקשורת. אבל איך יידע הציבור שיש לספר ערך ספרותי? זאת אפשר לפתור בנקל. מגן מספרת על פני שלושה עמודי מוסף איך רדפו אחריה עורכים, כרעו ברך, התחננו על נפשם. רודף ובהול דהר יון פרדו והחתים אותה על חוזה מתוח ומשו של פרי המעוניין. אם היה ספרה של מגן רואה אור בתוך מערכת ספרותית מתוכננת ושקולה יותר, המבקר היה מעיר שיש בכל זאת שבב של סיכוי, וזאת על־פי אחד מהסיפורים שבקובץ. אבל תאור העורכים המתחננים טשטש אמות מידה ערכיות, ובכל זאת הסופרת החרשה העדיפה אותו. והוא, עוד סינדרלה ספרותית חוררתה וכבתה ביריד ההבלים התקשורתי.

6. הארוע התקשורתי, הארוע הספרותי, הספרות. לא קל, לא פשוט, לכתוב רומן. להערכתי יש להקדיש לעניין חמש שנים. שלוש שנות כתיבה, חמש שנות תודעה. כמה זמן תודעה וזמן כתיבה הקדישה מירה מגן לסיפוריה? וכמה להשתתפות בארוע התקשורתי? ואולי ספרה טפל לארוע התקשורתי?

אבל ניקח לנו מופת מעניין דומה. מעשה בשלושה יניקים, צעירים חביבים ומבולבלים, שהחליטו, בכוחם הם, להציל את השירה העברית מחוסר העניין הציבורי. הלכו ויזמו ארוע תקשורתי, הסבירו לכל עיתונאי שהם ישנו את פני השירה העברית, ואבידן ווילסיר אינם בקאנון שלהם, אבל דן פגיס ז"ל – כן. ותהום הארץ ותהא לארוע ספרותי גדול. הוצאת ספרים ידועה ושרת התרבות פרשו חסות על היניקים המתוקשרים. תם הפסטיבל, ועכשיו נותר הצורך להוציא כתב־עת, שבו יוסבר, יובהר, ינומק, יוגר, יסופר, יושר בציבור, למה דן פגיס כן, ואבידן ווילסיר לא.

וזה לא קל, כי אבידן כתב את "המרינאים של הלשון", את "אהבה וגטאטיבית" ואת הסונטות הנפלאות ביותר בשירה העברית בארבעים השנים האחרונות. וגם דן פגיס משורר חשוב וראוי לעיון ודיון, אבל עיון ודיון מצריך מאמץ. למה, למשל, בחר פגיס שלא להתייצב בעמדה הקדמית של השירה העברית, מדוע הקדיש את חייו קודם כל לאקדמיה, ולשירה בכלות הכל. מה עשו הינוקות? סומכים על זכרונו הקצר של הציבור, שממילא לא קרא אבידן ופגיס, ובמקום זאת הציגו תמונה של פגיס והכריזו שהוא כן בקאנון שלהם, ודיוקן אבידן – לא הציגו. יתרת שטחו של כתב־עתם הקדישו לשירים ברמה של גנון, וסיפורת ברמה אנאלית וכל זה, יחד עם הציורים של מי שכן בקאנון, הספיק לחוברת צנומה אחת. בחוברת השניה הדפיסו בעיקר מכתבים אישיים שכתבו איש לרעהו.

כתב־עת הינו העמדת פוזיציה בתוך הספרות, או נגד הספרות, על כל המשתמע מכך. קשה, ואולי בלתי אפשרי לעשות זאת, אם איש אינו קורא ואין מי שיגיד מה כן ומה לא, לא בהוצאת הספרים ולא במשרד התרבות. והיניקים נותרו סמוכים ובטוחים שהארוע התקשורתי הוא הספרות, והספרות עצמה, אינה אלא טפל. טעיתם, עורכי "אב". טעית, מירה מגן. ואולי לא טעיתם, אולי הוטעיתם.

7. אימת החלל הריק. והלא ככלות כל התפאורות של הארוע התקשורתי, ניצבים כולנו, החל בעורכי "אב" הצעירים וכלה בבכירי האקדמיה הספרותית, וגבנו אל הקירות העירומים של המחסן הריק. ומה יש לבני הווה לעשות מול המחסן הריק שבצידו. משחירה מכונת עשן בימתית? מגבם לילה קר בבטון, קור של קיץ לח וסמוי. הם יתעוררו וילכו מכאן, יש להם מיטה באיזה מקום. השורות האחרונות הן ציטוט משיר של מאיר ויזלטיר. אבל חדשים יבואו, יהיה להם מה לספר לעיתונאית של מוסף.

8. אבל מי יכתוב את "זכרון דברים" הבא? מגוחך ומחוסר טעם יהיה לתבוע מצעיר אלמוני, זה האמור לקבוע את פני הספרות לעתיד, להקדיש שלוש שנים או חמש מחייו לטובת "זכרון דברים" הבא. לבדוק כל מלה ומשפט, להכניס את הכתוב לצינון של שנה, לחלצו מן המגירה, להתמודד מחדש עם הכתוב, להיאבק במגבלות האני ובגבולות הלשון. אם יקום סופר כזה בעתיד, מאין תבוא המערכת הקולטת, הבודקת, המתייגת, המציינת לשבח, והמגדירה? סופר כזה, כל ינוקא וכל סינדרלה תשיגנו בסיבוב התקשורתי הקרוב. אם כן, מה טעמו?

9. אם יקום כאן אדם שיכתוב את "זכרון דברים" הבא, צריך שתהיה מערכת שתקבע ש"זכרון דברים" הוא "זכרון דברים". אבל לאור כל האמור לעיל איני רואה סיבה שמישהו יישב חמש שנים, שלוש שנים או אפילו שנה על דבר ספרות. מה שאני אומר היום יהיה ברור וגלוי לכל עין עוד כמה שנים, אך לא רלוונטי. ממש כפי שדן מירון טוען היום מה שטענתי לפני שבע שנים, אבל הטענות של מירון היום אינן רלוונטיות, כפי שאני לא הייתי רלוונטי לפני שבע שנים. שרידי "הספרות הישראלית" הפעילה נתקפו בזעם על שאילצום להתבונן בראי, והעיפו את מירון לצדי הדרך (עיין בפרשת מאמרו של דן מירון "שילוש שאינו קדוש". י. אחרונות, 6.3.1994 והתגובות עליו). אדם זהיר, מירון. איך נגרר לקווי המיגננה הגבותיים? מה קורה פה?

10. מה שקורה ויקרה. הספרות העברית, וליתר דיוק, המרכז הישראלי של הספרות העברית, הגיע לקצה הדרך. קצה הדרך מסומן באמצעות מאיר שלו. אין לי טענות נגד מאיר שלו. הוא עשה כמיטב יכולתו ולא בו האשם, על מה שהינו, כלומר, על התפקיד שהוא ממלא. וכבר כתבתי בעבר שהוא אינו סופר, אלא רשות משכתבת, שהוא אינו בורא עולם, אלא מחקה עולם. הוא אפיגון במובן העמוק של המלה. הוא מתאים לאורגאנום שנטשו את הספרות כבפסח ליד. לטווח העניין המתלקח והכבה במהירות של הקורא העכשווי. לאופציית ה"שלט רחוק" שבאמצעותו יכול אותו קורא להמיר תחנה בתחנה.

11. לא בו האשם, אלא במערכת הספרותית שאימצה אותו, באחד משלבי ההתפוררות המתקדמים שלה. שנאחזה בו ולא בעצמה. עלי היה בבחינת קול קורא במדבר, אך אל תשערו בנפשכם דבר שיש בו התפעמות וטעם מרחבים. המדבר הוא בעצם מחסן ריק.

12. עכשיו אני נזכר: לא נוח שטרן, סוגל. כן, דוד פוגל. ■

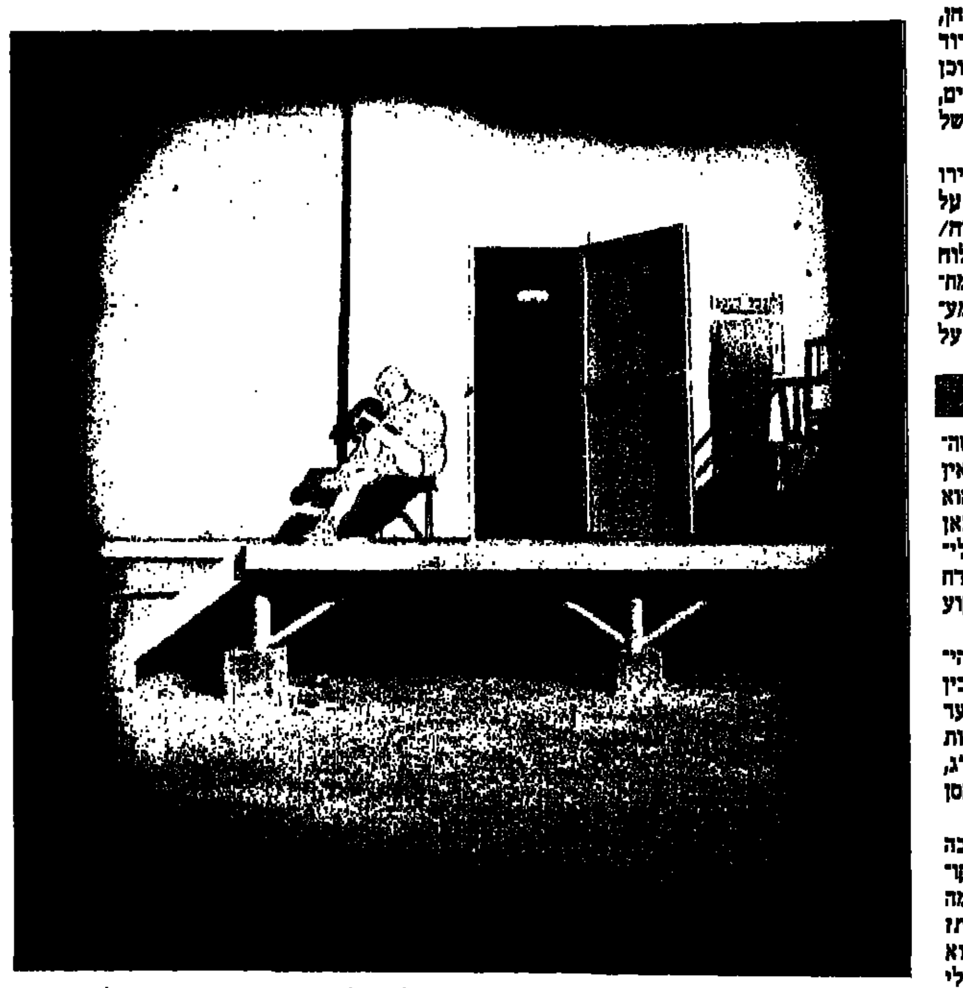

השקט, עזובת אזור תעשיה, הקריאה — צילום: רלי אברהמי, עיבוד מחשב: אלדד זקוביץ

תרבות, תחילתה ברוח וסופה ברות. ולכן דרוש מבקר ספרות, שהוא נידח דיו, שאין לו מה להפסיד, אין לו לאן ללכת ואין לו לאן לחזור, כדי שיוציא מסקנות סופיות. המערכת המפקחת על הספרות התפוררה

עורכת: תלמה אדמון, עריכה: אסנת בלייר, עריכה גרפית: רותי בנאי, מפיקה: רינת לוי

מעריב
ספרות וספרים
יום ו', ג' באדר א' תשנ"ה, 3.2.95

חתני פרס ישראל תשנ"ה

החיים נזקקים לשירת זך

עפרה יגלין

לכאורה, ההכרה הלאומית במעמד פרס ישראל, היא הסימן הבדוק ביותר שיש ל"שירה הצעירה" ולאותה צעירות ישראלית מסוימת שבאה בה לכלל ביטוי, לכך שאין היא צעירה ומפוקפקת עוד מן הבחינה הציבורית. אפשר לקרוא, בתוכחה שלאחר מעשה, את זוועתה המוסרית הישנה של הביקורת מן האדישות למותה הטרגי של אשת המורה למתמטיקה ("שירים שונים"), או לתהות על התהייה: "מה לו, לבחור חיפני זה, ולסימטאות העגומות של בוסטון לפנות ערב?", ולחשוב שהגיע הזמן שנתן זך, בהיכל זה לא צלם בהיכל, אך התהליך ההסטורי (כן, ההסטורי) המתבטא בשיריו, אינו קרוב לסיום חילחולו בחיים הישראליים. על "אני בהחלט הייתי נגד", אי־אפשר להצעיד צבא ישראלי שלם למלחמה, וכשנמצאו השירים בעזבונות חיילים, העיד הדבר על תפיסת השלוחים לבדם. תמיד יפה יותר יהיה דיוקן נתן א' ללשכת שר הבטחון מדיוקן נתן ז', ועל־כך כבר כתב נסים קלדרון.

שירת זך היא כוח בונה ומפרה, שהשפיע וממשיך להשפיע על השירה ועל המחשבה הישראלית. אין הכוונה רק לתקווה, העמומה לפי שעה, שקהל חדש מעולי ברית־המועצות לשעבר, שהספרות איננה מיותרת בחייו, והמורגל בשירה ארכאית וקלאסית, ובקודים לשוניים ופסיכולוגיים אחרים, יגלה כי בשורות "האני־ות שבהן הביאו אותנו לבנות את פיתום ואת רעמסס הפליגו כלעומת שבאו", יש רלוונטיות לחייו. ואולי גם ייפתח לקלוט את השורות האלה, טרם, או כר בכר, שייהנה (אינני בטוחה שייהנה) מן השירה העברית כר־גם רוסי סימבוליסטי ופוסט־סימבוליסטי.

הכוונה היא אחרת. ארבעים שנה אחרי פרסום שירי זך הראשונים, ותוך התמודדות עם הבאים אחריו, עדיין מתחבטים משוררים צעירים, בין השאר, גם כיצד לא לכתוב כמותו. המרד של שלונסקי בביאליק רומם את ביאליק, המרד של זך באלתרמן רומם את אלתרמן. אליוט חשב שהופעת יצירה חדשה באמת מקנה [illegible] הסדר הקיים של האנדרטות הספרותיות, [illegible] עשתה זאת, כידוע, אך היא מתפקדת עדיין גם [illegible] ליך כינון סדר האנדרטות הרעננות והחיוניות שבדור.

חבר השופטים ינמק, כפי שקראתי, כך: "בשנות ה־50 וה־60 חולל זך מפנה בשירה העברית לעבר [illegible] פתוחות יותר, שפה דיבורית ותמטיקה אישית, [illegible] התנסחויות זהירות ומדויקות יותר". הראייה [illegible] התגיגה הציבורית נמצאת כאשר "משנה לשנה [illegible]" למשל, מתגלגל, בכל זאת, בשיחת חולין עברית, [illegible] שר לגלגל בשורות הללו, ולא, נניח "לבצעך [illegible]" הן טבועות בתבנית גוף השפה. אינני רוצה לפשר [illegible] צר המודעו לפיסיקה גרעינית – נניח שיימנה [illegible] מאלה עם מקבלי הפרסים – משפיע על חיי, [illegible] פעמים רבות הזדקקתי ל"צער אינו משאיר סימנים" [illegible] לא נכון מה שאומרים", או ל"במה להמתיק [illegible]" ל"טליתא קומי, אני מבקש, את אדם אינטליגנט" [illegible] שתמשתי בהם בחינם, אבל לא לחינם. השירים [illegible] נים והשניים נכתבו לפני שנולדתי, והם עדיין שגורים בלשוני ובלשון זמני ונותנים ביטוי אמיתי לתחושות חיי, אף שהרגשות חיים נבנות גם על שורות אחרות "סתם", שאינן מתיישבות יפה כל־כך עם חיים [illegible] העשורים.

דיין אמר זאת על אלתרמן ולאה גולדברג על [illegible] נסקי. כך אומרים קוראים על השירה, שיש להם [illegible] בעיצוב חייהם גם כשאינם יוצאים במודע להסתמך [illegible] רים למעשים, או לשירים אחרים, או לתיאוריות, [illegible] איתם. "רק" זה, אינו מעט. לכן אינני מחליט [illegible] העותק המפורק לגמרי של "שירים שונים", [illegible] לפעמים בסדר הדרוש לי, או מוחקת מן העותק [illegible] "צפונית מזרחית" את השאלה שרשמה עליו סטודנטית בזמן בחינה: "בשאלה 3 צריך עוד משהו חוץ ממטא־[illegible] שון?" ודאי שצריך עוד משהו חוץ ממטא־לשון.

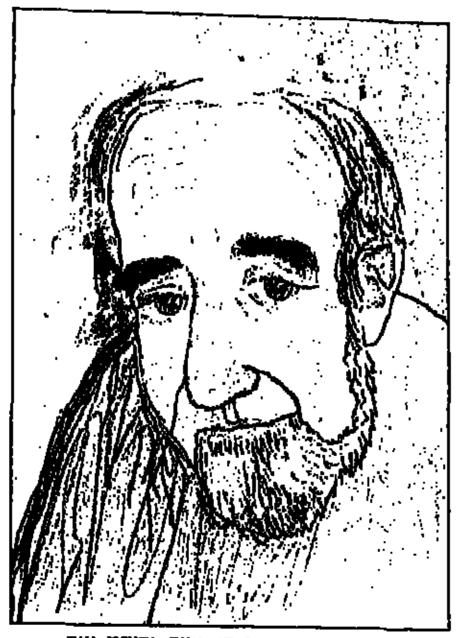

זך. ומי המשורר שימרור בו. איור: ירוחם נור

סופר אמיץ וכותב פיליטונים

אבי גיל

לכבוד זכייתם של דן מירון וגרשון שקד בפרס ישראל בשנה שעברה, אירגן החוג לספרות באוניברסיטה העברית מסיבה לשני חבריו. א.ב. יהושע, שהתבקש לשאת דברים במעמד זה, בחר לכתוב פיליטון, ובכך כמו סגר מעגל. ראשית כתיבתו של יהושע נעוצה בפיליטונים, שאותם כתב כסטודנט בחוג לספרות של האוניברסיטה העברית. הפיליטון, שעורר צחוקים רמים, עסק בתאומים – "כסופר, שהביקורת העברית חיברה אותו בשנים האחרונות אל תאום, שאני מרוצה ממנו, בכוונתי לדבר בשבח התאומות". בהמשך מתאר יהושע מצב היפותטי, לפיו רק אחד מהשניים (מירון ושקד) זכה בפרס ישראל, ועל יהושע הוטלה המשימה לבשר לשני אודות אי־זכייתו.

בפיליטון, תחילה מבשר יהושע לשקד על זכייתו של מירון. "יהושע: 'גרשון, אני לא יודע אם שמעתי נכון... אולי אני טועה? אולי התבלבלתי, אבל נדמה לי שהודיעו באיזה שהוא מקום, באיזה עיתון קטן מאד.... שנתנו את הפרס הזה... אתה יודע... איך קוראים לו? פרס ארץ־ישראל? פרס המדינה...? פרס ארץ כנען? נתנו את זה... את הפרס הטפשי הזה....'".

שקד קוטע בפיליטון את ההתפתלות של יהושע, ואומר כי הוא יודע שדן מירון זכה בפרס ישראל. יהושע מנסה להמשיך ולהמעיט בערך הפרס ואומר: 'אני לא מבין כל־כך בפרסים האלה'. "גרשון שקד: 'אתה לא מבין? משונה, ואני חשבתי שאתה מגיש את עצמך כל שנה לפרס הזה'. יהושע: 'אם היו נותנים לי, לא הייתי מגיש כל שנה'".

בחלק השני של הפיליטון מבשר יהושע לדן מירון על זכייתו של גרשון שקד בפרס. בסיומה של השיחה הדמיונית מרוצה יהושע מרפּאת לבו של מירון. "מירון: 'לב רך? חכה שתפרסם את הספר הבא שלך ותראה אם הלב יהיה כל־כך רך...'"

●●●

ישנן סיבות רבות מספור לזכייתו של יהושע בפרס ישראל. ברצוני להתעכב רק על אחת מהן. יהושע הוא סופר אמיץ. אינני מתכוון לתרומתו המקורית בתחום החשיבה והזהות היהודית, הישראלית והציונית, ולתרומתו לאקלים החברתי והפוליטי, שאיפשר את העליה (רצופת הקשיים) על מסלול השלום, אלא למסלול ה[illegible] חורי שפילס לו בשדה הספרות העברית. מסלול [illegible] מיטיבי לכת, שהפך לא פעם לכביש הוצה ישראל, [illegible] הנברוזות הקולקטיביות של העם, השבט, המדינה, [illegible] טמעו בנברוזות האישיות. הערבים והיהודים, [illegible] והחילוניים, הספרדים והאשכנזים, לא נמצאו [illegible] די קו פרשת המים, אלא זרמו בתוך אפיק אחר [illegible] שיש בו גם סיפורי אהבה, דרמות משפחתיות, [illegible] תובנות פסיכולוגיות, ועוד שפע רב שזורים [illegible] הספרות העברית ויוצר מציאות ספרותית, [illegible] ופוליטית מורכבת, מרובדת ובעלת עומק. אלמלא [illegible] סופר אמיץ לא היה מנסה כלל לכתוב, [illegible] לפרסם את "מר מאני", רומן עשיר ומורכב [illegible] מבנית, עלילתית, אידיאית ולשונית, שהופך [illegible] עצומה, אולי ללא תקדים, של פרשנויות.

מעורבותו של יהושע בעשיה הספרותית כוללת [illegible] הצהרות נחרצות על האופן שבו הוא רואה את [illegible] הספרות העברית והליכה בעקבות הצהרותיו, [illegible] היו חדשניות ונועזות. כך היה בראשית דרכו, [illegible] ריז על הצורך ביצירת ספרות עברית שונה מזו [illegible] "דור הפלמ"ח", וכשהיה ממוביליו של דור [illegible] המדינה". כך, כשחשף את התחושה שהדברים [illegible] כל־כך מורכבים, שבכל דבר יש צורך במומחה, [illegible] הסופר נרתע לומר משהו משמעותי מבחינה [illegible] גית, פוליטית, חברתית או כלכלית. "הרגשת [illegible] מסוימת של המציאות אבדה", אמר. "ישנה [illegible] שהכל ניתן בסופו של דבר להסבר". יהושע [illegible] הלכה למעשה, את החלק הראשון של [illegible] וב"השיבה מהודו" גם את החלק השני (הדברים [illegible] ב־75').

תרומתו העיקרית של יהושע לתרבות הישראלית היא בתחום הפרוזה, אך הוא תרם גם לאמנויות [illegible] ביות האחרות. מלבד המחזות ותסכיתי הרדיו [illegible] הרי שכמעט כל יצירותיו עובדו לתיאטרון [illegible] נוע, החל מ"מסע הערב של יתיר", וכלה ב"השיבה מהודו", שיופק השנה.

יהושע. כמות עצומה של פרשנויות. איור: ירוחם נור

הלהיטים

סיפורת

1. פיתוי, רם אורן, כתר
2. יש אשה אחרת, גלילה רון־פדר־עמית, מוח
3. התא, ג'ון גרישם, ספרית מעריב
4. חמדת, טוני מוריסון, הספריה החדשה
5. דון קיחוטה, סרוונטס, הספריה החדשה

עיון והדרכה

1. בראו שתים אפס, אנדי מקנב, כתר
2. עצרו את המירוץ, סוזן פאוטר, מטר
3. גברים ממאדים נשים מנגה, ג'ון גריי, אור עם
4. ארץ בראשית, שלמה וחנן רוגולין, משרד הבטחון
5. העין המופלאה, מטר

הנתונים התקבלו השבוע מסניף 'סטימצקי', רחוב סוקולוב, הרצליה

חדר עבודה / אירית זילברמן

סמי מיכאל. גר בחיפה. נולד בבגדד ב־1926. עלה לישראל ב־49'. קנה אוהל עם חברים ונדד אחר מקומות העבודה בארץ, עד שבשכונת התקווה נגנב האוהל. למד פסיכולוגיה וספרות ערבית באוניברסיטת חיפה. ספרו הראשון, "שווים ושווים יותר", שתאר את חיי המעברה שלא "זכה" להתנכסות בהם, יצא לאור ב־74'. ספרו האחרון, "ויקטוריה", היה לרב־מכר.

פרולוג

פינה

לעתים, חדר עבודה של משורר אינו אלא "שולחן קטן ופשוט בקצה החדר". כך תארה הצלמת אירית זילברמן את המקום שבו כותב אחד המשוררים העבריים. הרבה מן הסופרים והמשוררים אינם יכולים להרשות לעצמם יותר משולחן קטן ופשוט בקצה של חדר. פינות העבודה שלהם אינן מצטיינות, בדרך כלל, בייחוד עיצובי. יש בהן מה שיש בהן. חפץ הקשור לכותב (משקפיו של ישראל הר ומשקפיו של סמי מיכאל), ותמימות שנספגה והכתימה את הקיר הסמוך לשולחן, כסא שהתרכך למידת ישיבתו של הכותב.

ברוב חדרי הכתיבה אין למצלמה של זילברמן במה להאחז. "צניעות, זה מה שמצאתי ברוב חדרי העבודה של הכותבים. צניעות ופשטות". בחדר אחר מצאה נקיון פונקציונלי במחשב האישי, שהוא כל ריהוט החדר. בחדר אחר למדה על רגישות הכותב מן העובדה שהוא יושב בגבו אל החדר ואל הבית כולו. מולו רק חלון קטן. "זה לא כמו בסנטרל פארק, שחלונות חדרי העבודה רחבים ומכניסים את כל העיר פנימה". יש צניעות גם במידה שבה הכותב מכנס לעצמו את הנוף בחלון. ואף זה חוסר ברירה ישראלי, כי המרחבים העודפים הם קונטקסט אמריקני.

וחתן פרס ישראל, א.ב.יהושע, אפילו אינו מעז לשבת בשעת הכתיבה. כעגנון, בשעתו, הוא כותב בעמידה מעל כן עץ מחוטב. במקום שקודמיו של יהושע כתבו בציפורן או בעט, הוא מרשה לעצמו קידמה מסוימת בלבד, בהקישו על מקלדת מחשב עָנָיו מימדים.

ירחון לעיצוב הבית היה משחרר את זילברמן ממשימתה אחרי שני מפגשים עם סופרים עבריים. אבל ירחון לעיצוב הבית ממילא אינו מתעמק בחדרי עבודה. מטבחים – כן. סלונים, פינות אוכל. גם חדרי־שינה של הורים ושל ילדים, שלא לדבר על חדרי אמבטיה. אבל חדר עבודה, לפי ירחוני העיצוב, הוא מושג סתום ובלתי שימושי.

בבתים רבים אין הוא קיים אלא כפינה הממוקמת בכניסה בסלון, או במבוא, או במרפסת שנסגרה בחלונות אלומיניום, ואפילו בחדר השינה עצמו. בגליון ינואר־פברואר '95 של "בניין ודיור", מגזין כרומטי מפואר, יש שפע מודלים לעיצוב אזורי חיבוט השניצל ולמתחמי הארוח, אך רק פינת עבודה אחת, שנקלעה לבית מעוצב לתפארת, עד כי גם היא איננה אלא מין ריגום אסתטיקלי מתוחכם ותו לא, קישוט מיופייף בדירה יפה ויעילה. היא ממוקמת בכניסה לבית, מקום קשה להסתגרות, ואי־אפשר לדמיין מישהו כותב בהשראתה.

"על שתי שידות צרפתיות קטנות", מתאר הכתוב את התמונה, "הניח (...) לוח צר וארוך, מצופה פורמייקה שחורה. הכסא בעל המשענת המסולסלת נצבע בזהב מלכותי". מעל למלכותיות תלוי כברוח ציור של בעל הדירה, ססגוני, מוחצן ושמח. הכסא המוזהב הינו קישוט לא מומין, ולוח הפורמייקה השחור צר להרהיב, עד כי מי שיעז לרכון מעליו לצרכי חריזה, עלול לחבוט את ראשו בציור האדום־צהוב האמור.

חדר עבודה של סופר הוא מקום שמתעצב מאליו, סביב בעליו. הוא אינו אמור להיות יפה, ואפילו לא יעיל. הוא הופך להיות מה שהוא בתוקף ישיבות בדידות מתמשכות. אולי הלילה מעצב אותו, או שעה אחת של אור הבא באלומה מרווה. יש בו מה שיש בו. צל ירוק, שמסתנן מן העץ שבחצר, אם יש עץ בחצר. איצטבות של ספרים, סדורות, או מזוהמתיות. תמונות של הילדים והנכדים.

ושקט, שגם בו יש מאופיו של הכותב. סופרת אחת אוספת את השקט שלה מרעשי בתי הקפה שבהם היא יושבת לכתוב. למשורר אחר יש דלת יציאה מחדר עבודתו, הישר אל החצר, והיא גם פתח הימלטות מרגיע, וגם צורה של קשר פתוח, לא מבוהל, בין הכתיבה לעולם.

חדר עבודה של סופר מקבל את איכותו מן הרגל ההדדי, הדך והמחייב, שבין כותב לפינתו. מעצב לא יוכל לתקן אמות מידה להרגל הזה. המצלמה תוכל, אולי, ללכוד רמז עדות לקיומו.

תלמה אדמון

חדשות

שנת הרייטינג. במסיבת עיתונאים שקיימה השבוע "הספריה החדשה" סוכמו ההישגים לשנת 94', בנוסף לפרסום רשימת הספרים שיראו אור בשנת 95' ופרוט הובא כבר במדור זה). מנחם פרי: "מה שאפיין את השנה שעברה ב"ספריה החדשה" היתה חזרה מסוימת לתרגום. ההצלחות הגדולות היו ספריהם של טוני מוריסון, נטליה גינצבורג, נבוקוב, ובזמן האחרון – סרוונטס. בנוסף, השנה שעברה היתה שנת הרייטינג בספרות. כולם התעסקו במשאלים. חשוב לדעת לקרוא את רשימות רבי־המכר, שכן אין בהן אלא מה שיש בהן. בסופו של דבר, הרבה אינטרפרטציות של הרשימות הן מוטעות. בעניין פרסי הזהב והפלטינה, אנחנו סרבנו לפרסים, משום שבסופו של דבר זה מערבב את כל סוגי הספרים. אני מוציא ספרים שאני מאמין בהם. הטלוויזיה, למשל, משתמשת ברייטינג כדי לספק מתכון שהקהל רוצה".

ייצוג הולם. ועד ציבורי בראשות סמי מיכאל החל בפעולה להבטחת תמיכה כוללת במועמדותו של אמנון שמוש לתפקיד נשיא אגודת הסופרים. סמי מיכאל: "אמנון שמוש נראה לנו המתאים ביותר מבין חברי האגודה למלא תפקיד רגיש, חשוב ואחראי זה. הוא ידוע בכושר הביטוי שלו בכתב ובע"פ, ביטוי חד ובהיר ועם זאת סובלני, תרבותי ומאופק – בעברית, צרפתית, אנגלית וערבית – דבר שיאפשר לו לייצג בכבוד את ציבור הסופרים כלפי פנים וכלפי חוץ. בוועד חברים: דן בניה־סרי, יצחק גורמזנו־גורן, עמירה הגני, שמואל הופרט, סמי מיכאל, עודד סברדליק, אלי עמיר, מרים עקביא.

'אהבת הדרקון'. ספר שירים מאת רחל חלפי, יראה אור בקרוב (הקיבוץ המאוחד, סדרת "דיתמוס"). שורות מתוך השיר "איזה סוס פרא נפלא הזמן": "איזה סוס פרא נפלא הזמן/ רעמה מתאיינת ברוחות נבחשות/ עיניים נשרשות בסערות השמש/ שרירים כלים מגעגועים/ לרגע/מנוחה של רומס מפוסל/ בצפורני הגעגוע".

אשר, ואן גוך, שאגאל ודאלי. סדרת ספרי אמנות בשפה העברית ראתה אור בהוצאת סטימצקי בשיתוף עם הוצאת TASCHEN. הספרים מוקירים בשפה קלה את תולדות חייו של האמן, את התפתחותו האמנותית, ומלווים במיטב ציורי הצבע מיצירותיו. הספרים הראשונים שראו אור עריכה הם אסופות משל מארק שאגאל, וינסנט ואן גוך, סלבדור דאלי, מ.ק. אשר.

שאגאל, 'דיוקן עצמי', 1914

יו"ר חדש. המו"ל של האוזמן, מנכ"ל "כרטא", החברה הישראלית למפות ולהוצאה לאור, נבחר בשבוע שעבר ליו"ר התאחדות הוצאות הספרים בישראל. האוזמן מחליף את אוהד זמורה, מנכ"ל "זמורה ביתן".

מגביל להודו. "הרפתקה הודית", ספרו של איש גלי צה"ל יהודה רייזן, ראה אור בספרית מעריב. הספר מתאר מסע להודו שערך רייזן. בין היתר מתאר רייזן את מזבחות שריפת הגופות על נהר הגנגס, את סולחני המתים, ועורך השוואות בין סולחני האמונה של ההודים לאלה של היהדות.

ארועים. המשורר אשר רייך והזמר רוני ירדנה יוצאים במסע משותף "אנשים, מקומות וכל השאר". רייך יקרא שירים ויספר על ילדותו בשכונת מאה שערים ועזיבתו בשאלה.

● יום השיפה של מספרי סיפורים למבוגרים יתקיים בבית ציוני אמריקה ביום א', 5.2. הנושאים: סיפורי עדות ישראל, סיפורים אישיים, סיפורי סבתא, סיפורי נשים. בין המשתתפים: יורם מירון, בלהה פלדמן, שי שוורץ, ד"ר תמר אלכסנדר, זאב חולין, שלומית דביר, עפרה קיסנוס, תמי לוכיין פרץ. אישור השתתפות: מדור הספרות, טלפון: 03-6650403.

● במסגרת מועדון הספר "ספרים בכותרות", יתארח הסופר א.ב. יהושע לדיון על ספרו "השיבה מהודו" באודיטוריום בית אריאלה, ביום ד', 8.2, בשעה 18:45.

● "התרחשות לילית", תיערך בבית ציוני אמריקה ביום ה', 9.2, בשעה 20:30. בארוע ישתתפו מיצירות המלחינים והמשוררים: מאיה בנאי, דורון אלימלך, יוסי פלם.

[illegible]

היהודי והשיקסע בווינה הדקאדנטית

אלי שי

רוברט שינדל, ארץ מוצא: אוסטריה, מגרמנית: רוני לוביאניקר, עם עובד, ספריה לעם, 272 עמ'

זהו רומן שמבחינת העיתוי של מהדורתו העברית אין נאה יותר מאשר לקראו סמוך לביקורו ההסטורי של הקנצלר האוסטרי בישראל, או בצמוד לראשית השנה האזרחית. מצד תוכנו הוא מתמקד בבעיות הדור השני של קורבנות שואה וגם בבעיותי־

תרגום

הם של פושעי מחנות המתמודדים עם נשיפתו הטורדנית של העבר בעורפם. מצד מיקומו בזמן, ארועי הפתיחה שלו מתרחשים במסיבת חג מולד בווינה המעטירה והנינוחה של אמצע שנות השמונים.

'ארץ מוצא: אוסטריה' אינו אלא סידרה של אילתורים סביב הנושא היהודי בחברה האוסטרית ובתרבות הגרמנית. הספר נבנה כמין תרגיל פוסט־מודרניסטי, ערכוני ואלגנטי, על הדקאדנס הווינאי. יש כאן התמקדות בוטה ביחסי יהודים־אוסטריים, הנבחנים לאורך הציר האישי והמיני שבין נקבות גויות לזכרים יהודים. הנפשות הפועלות הן שורה של אינטלקטואלים בגיל שלושים ומשהו ובראשית הארבעים, העושים שעות נוספות ברביצה בבתי הקפה הווינאיים. הצללים הנובעים מזכרונות השואה של הוריהם מתבלים להם במלית האגינה של שטרודלים אפויים היטב.

מבעד להווי חייו של חוג אנשי ספרות ובעלי מקצועות חופשיים, טווה שינדל את הקורים המובילים מן המלחמה שחוו האבות, לחלומות ולמשכבי הלילה של דור אחר, שאנן לכאורה. כמעט כל אחת מן הדמויות המרכזיות שרויה בגירסה פרטית לתסביך דור שני, הנהפך לאידיאה־פיקס. הסוציולוגית המובטלת, מאשה זינגר, נפגעת עמוקות כאשר בן־שיחה, המעצב אריך שטיגליץ, בן אוסטריה העלית, מספר לה, כי היה במאוטהאוזן. כילד נהג לשחק באתר ששימש מחנה ריכוז. מאשה יוצאת מכליה לנוכח שאננותו, והיא מעלה באוב את שורת קרוביה המתים. הגוי, ולעתים גם היהודים הנימולים כהלכה, מפוצים בתיאור חוטמים והילה אקזוטית המעניקה להם סקס־אפיל מסוים. "הוא נזכר שבלילם הראשון בווינה אמרה לו (...), שמה שקוסם לה אצלו יותר מכל הוא סימן ההיכר של גיזור".

שינדל כתב רומן רב־דמויות, רב־קולות ורב־עלילות. התוצאה פרובוקטיבית, שנונה ואירונית

המתיחות שבין הצדדים מתועלת כמעט תמיד לאפיק של אקספרימנט מיני טעון: שטיגליץ, למשל, אינו מכחיש "שמאשה מהלכת עליו איזה קסם", ואילו מאשה השחרחורת מדווחת לידידה היהודי, כי הבלונדיני מנסה לפתות אותה באומרו "שאני צריכה להזדיין אתו, כי מנהגם של האוסטרים להזדיין בסבלנות".

עמנואל כץ, פקיד־בנק המנסה לכתוב ספר על הנושא היהודי והשואתי, שרוי אף הוא במילכוד דרמה. אימו שרדה מאושוויץ, אך הוא כורע תחת נטל נוכחותה המכבידה, ומאחל לה פטירה מהירה. הוא נהפך למין פרובוקטור יהודי, "אחד שבא להבהיר לעולם עד כמה אין בכוח היהודים להיחלץ ממחנה הריכוז". כץ אוהב להטיח את יהדותו כילד הבז בסיכה את הבלונים של מסיבת הכריסטמס, והוא שקוע בחיזור כפייתי אחר בלונדיניות תמירות, קרות וגרמניות להלל.

רוברט שינדל, משורר אוסטרי יהודי, כתב רומן רב־דמויות, רב־קולות ורב־עלילות, בעודו מתמרן בכשרון את הזמנים ואת נקודות המבט השונות. התוצאה פרובוקטיבית, שנונה ואירונית, מתהלה מדודי לשון באידיש של ניצולי מחנות. לעתים נוקבת המתרגמת כוכבית קטנה, ומוסיפה בשולי העמוד, "כך במקור". למשל: אוספת מלים כגון צורעס, ...רר ומשוגע.

וינה החדשה דקאדנטית כשהיתה, והתבנית של יחסי הגבר היהודי והשיקסע, ששימשה את ... צירת מופת נוסח 'חיי נשואים', היא עדיין משמש ספרותי בלתי נידלה. האירוניה המושחזת ו... הריחוף של שינדל, המבקש להקיף במבטו את כל הדמויות והזמנים, מעניקות לו קלילות מסוימת, ... בוריו התקועים בתסמונת הדור השני ובעיתוי המו־לות, מציעים אופציות ספרותיות שונות להת־ייחסות לנושא: כץ ושרבוטיו על יהודים ונאצים ו... ההם, זקס וספרו החושף את יציאתו מן הארון ... של פושע המלחמה, והבימאי פטר ארדל, המסתיר מוצאו היהודי והחולם לביים את משפטי אושוויץ כמו "פורנוגרפיה באלית".

שינדל, שיכולתו כמשורר בולטת מבעד לפרוזה שלו, עושה שימוש אנין בכל האופציות הללו, ... להתחייב לאף אחת מהן. ועם זאת, הוא עצמו ... בתוך תסביך הריקנות של הדור השני, ובכל ... מיטיב לתארו, הוא מתקשה להיחלץ מהסטריאוטיפים הממלכדים של היהודי והשיקסע ומקלישאות ... פטפטת חברתית במסבאות וינאיות. ■

סוערת ומסעירה

אבשלום קווה

פראנץ אופנהיימר, התנועה הקואופרטיבית בעולם ובארץ־ישראל – בין קפיטליזם לקומוניזם, מבחר כתבים, ספרית פועלים/מכון ליאו בק, 262 עמ'

כאשר ניגש ארתור רופין, "אבי ההתיישבות העובדת", לתכנן את היישוב הציוני הוא חיפש נקודת משען שתאפשר להסתדרות הציונית, הדלה באמצעים, להפוך למוקד המפעיל גורמים ציבוריים ופרטיים למען המטרה. במהלך נסיונותיו התוודע אל הכלכלן הציוני פראנץ אופנהיימר, שהציג בפניו ובפני ההסתדרות הציונית תוכנית התיישבות קואופרטיבית. תוכניתו נוסתה ללא הצלחה במרחביה, לפני שהוקם במקום קיבוץ. מבחר כתביו של האיש משמש מעין יד לתקופה "בראשיתית", סוערת ומסעירה, אשר קצב התרחקותה כפול ומשולש מרופקו הנתון של הזמן.

במאמרו "משמעותה החברתית של ההתאגדות השיתופית" משווה אופנהיימר ("כדי לסבר את אוזנם של הברלינאים") את השאלה החברתית לנחל הפאנקה הברלינאי, אשר בזמנו הבאיש את ריחו של רחוב קרל וסביבותיו: "השמרנים והליברלים, כביכול, אומרים: תמיד הסריח

הסטוריה של ארץ־ישראל

וכך יהיה לעולמים, זה "חוק הטבע של הפאנקה. הקומוניסטים אומרים: הוא חייב ומוכרח להפסיק להסריח, ולכך יש למצוא אמצעי שיזורים את הנחל במעלה ההר. ואילו החברה השיתופית היא המומחה לתיעול, שאינו אומר כלום, אבל מונע את ההזרמה ממקורות הסרחון ומנקז אותה לצינורות. ומאז הפסיק הפאנקה להסריח, אף כי המים ממשיכים לזרום במדרון כימים ימימה, ושום דבר לא התערב כדי להפר את 'חוק הטבע הנצחי'".

אופנהיימר (נולד בברלין ב־1864 והלך לעולמו בשנת 1943 בלוס אנג'לס) היה מדען קטרני, סוציאליסט ליברלי (התנגד לרעיון הקבוצה והקיבוץ), אוטופיסט בן המעמד הבינוני ("כל מציאות היא האוטופיה של אתמול", הוא מגן על עצמו באחד המאמרים המופיעים בקובץ) ושנורר גרוע, כדבריו. הוא עצמו התגורר בישוב חקלאי קואופרטיבי בחבל מארק הגרמני. באחד ממאמריו, אשר פורסם בשנת 1926, צפה כי אפשר יהיה ליצור חברה אל־מעמדית, חברה כלכלית נעדרת ניצול וזאת "על־ידי פוליטיקה של איכרים: צפיה זו מיוסדת על בסיס מדעי־הגיוני רחב ביותר" (ע"מ 250).

תוכניתו הכללית הוצגה בקונגרס הציוני השישי, שהתכנס בשנת 1903 ועיקריה: האדמה כקניין לאומי והחקלאות כבסיס להתחדשות העם בארצו, עבודה עצמית והתיישבות שיתופית. תוכניתו המפורסמת לנסיון קואופרטיבי על אדמת מרחביה הוצגה בשנת 1911 והוא הוסיף לבקר בארץ ישראל לאחר כישלונה. ביקוריו לוו בהתעוררות ובוויכוחים על מצבה ועתידה של ההתיישבות השיתופית בארץ.

הספר מתחלק לארבעה חלקים: מבוא מאיר עיניים של אברהם יסעור, רעיון הקואופרציה החקלאית, נסיון הקואופרציה החקלאית בארץ־ישראל, ופרק הנושא את השם "אוטופיה ומדע". אולם עטו של אופנהיימר איננה רק של מדען כבד נימוקים והסברים. היא מצליחה להפליג מעבר לכך: על הגינות בתל־אביב הוא כותב, כי הן נראות "כחשבונות שזמן פרעונם רחוק". על יין השיכר הוא אומר, כי הוא "ידידם הכזוב של הרעבים". על החינוך המוקדם בקיבוץ הוא אומר: "הילד נמסר לידי הקיבוץ ומתחנך כנצר של לורד אנגלי". על המתיישבים החלוצים הוא כותב, כי לולא ההתיישבות הציונית היו מתחילים חיי המשפחה שלהם בגיל הרבה יותר מאוחר וילדיהם "או שהיו מתים או גדלים כצמחי אספלט עלובים".

ספר לא קל לקריאה, אך מלא חמימות, רעיונות זצ"ל וניתוחות של מרורכות ישנות. ■

ילדים ונוער / דני מוג'ה

סודות קטנים של נייר

עיניים, רבעון לילדים, אגף הנוער, מוזיאון ישראל, 64 עמ'

אגף הנוער במוזיאון ישראל מוציא לאור זו השנה השביעית את "משקפיים", רבעון בענייני תרבות ואמנות, המיועד לבני נוער. במשך השנים הרחיב הרבעון את קהל היעד שלו והפך בעצם לכתב־עת לכל המשפחה. בני הנוער הצעירים יותר, כלומר הילדים, נמצאו מקופחים ונוצר צורך להקדיש להם כתב־עת משל עצמם. כך נולד "עיניים", רבעון המיועד לילדים בני שמונה עד שתים־עשרה (כך בהצהרת הכוונות, למרות שגם ילדים צעירים יותר יוכלו למצוא בו עניין בחלקים מסוימים), שכמו אחיו הבוגר מוקדש בכל פעם לנושא רוחב אחד.

עטיפת 'עיניים'. כרומו לילד

הגליון הראשון של "עיניים" עוסק בנייר. הנושא מטופל מכיוונים רבים, והקוראים מוזמנים לבחור לעצמם את הזווית הטובה להם לאותו הרגע. אפשר לבחור בסיפורים, בכתבות, והאקטיבים יותר ודאי יעדיפו את היצע הפעילויות שבעיתון. בעמודים הראשונים מציעה סמדר תירוש 129 דברים שאפשר לעשות מנייר בלי לכתוב ובלי לצייר עליו. הצעה מספר 126 מוצלחת למדי: "להסתכל על נייר לבן 10 דקות בלי לצחוק". הצעה 119 עשויה לגזול מהקורא חיים שלמים: "להתאמן בהרמת נייר בעזרת כפות הרגליים". הצעה 92: "לעשות לולאות מביוס", מלווה בהוראות לביצוע ובאיור של אשר. הצעה מספר 12 בלתי סבירה למגע זקוקים: "לדגדג בנייר את האחים הקטנים שלך".

רב־הגוניות הזו שבכתיבה מהנה טרקלין מזמין ואמין. להמשך הגליון אפשר למצוא כאן מאמר על תולדות ייצור הנייר, עם איורים לפי הדפס יפני, המתארים את שלבי עשיית הנייר, והסברים מאוירים על תהליך ייצור הפפירוס. אם מדלגים עמוד או שניים, אפשר לקבל הוראות לייצור ביתי של נייר (בתנאי שמישהו מוכן להקריב את מעבד המזון שלו בידי הילדים) שהוראות קצת מסובכות ומתאימות יותר לאפשר הגדול.

המאמר היפה של רוגית חד "הנייר הכי יקר בעולם", מרחיב את הדעת, וזה עוסק בכסף, ומגלה לקוראים את כל הסודות הקטנים המתחבאים בשטרות. הקוראים מוזמנים להצטייד בזכוכית מגדלת ולגלות את גולדה מאיר מתחבאת בקהל המצויר בגב השטר, לקרוא את שמות כל כתבי עגנון, למשש את הבליטות עבור העיוורים, להבחין בסימן המתכת. הרפתקה בארנק ההורים.

לצד המאמרים האלה יש בחוברת סיפורים, סדרות קומיקס, אגדות, וכמובן עמודי הדרכה רבים לעשיית עבודות קיפולי נייר, גזירות, וסיפול. כמעט כל מה שאפשר להעלות על הדעת. הפרקים היצירתיים האלה עשויים לתסכל את הקוראים היותר צעירים והם יזדקקו לסיוע מבוגר. מכאן גם מה מקרים גם הסייען יתקל בקשיים בהוראות הקיפול לאוריגמי. התמונה של, נאלצנו להפוך שוב ושוב עד שפיענחנו את השרטוטים הלא מספיק ברורים.

הנגיעה של העיתון באומנות. סטרנית סימפטית ומזמינה, בארבעת העמודים המוקדשים לציורים על נייר. מוצגות רפרודוקציות יפות של פול קלה, קלוד לורן, גויא ורליקטאה. ולציורים לא רק ההסברים הדידקטיים המתבקשים, אלא גם סדרת של בלבים. דיונים של קרנים המגיבים בהוצאה שובבית יצירות המופת.

איכות ההדפסה הגבוהה של החוברת איפשרה להתרם אותו בשלוש רפרודוקציות של הקולאז'ים הצבעוניים של אנרי מאטיס הוקו. זהו סיום משגע. איר רושם חזק על הקוראים הצעירים שהנייר הזה הכל־בר נזה. ואולי אילך להרבה יותר לבונו.

הגליון הבא של "עיניים" יעסוק בצבע. ■

נועז, מהפכני ומשחרר

דגנית בורובסקי

לימור נחמיאס, אמא היתה זוחלת, כתר, 242 עמ'

"תגידי לי", שואל אחד ממאהביה של מיכלי, גיבורת הספר, "יש בכלל משהו יפה בעיניך?" כן, עונה מיכלי ללא היסוס, "לשים למישהו רגל. תחשוב על זה, מישהו רץ במהירות ואז אתה בתנועה אחת קטנטנה, במינימום אנרגיה גורם לו להתנגש ברצפה במהירות שהוא בעצמו פיתח".

כפי שאפשר להבין, מיכלי, גיבורת ספר הבלשים של לימור נחמיאס, למרות שמה החמוד, אינה "בחורה נחמדה". היא צעירה נועזת בעלת "מוסריות של

מתח

ילד בן חמש", כהגדרתה. מאחר שהיא "לא יודעת לעשות כלום", החליטה להיות בלשית פרטית. בעקרון, לא איכפת לה לזיין את כל העיר, אבל אבוי למחזר שינסה לזיין אותה. העולם נחלק אצלה ל"פסוטים" ו"משפטיים". היא, כמובן, שייכת לקבוצה השניה. הבלש החביב עליה הוא רמינגטון סטיל ולא פיליפ מרלו, והפנטסיה הכי גדולה שלה היא לשכב עם רוצח. עלילת הספר מספקת לה, אגב, וריאציה מעניינת על פנטסיה זו.

תל אביב, דצמבר 91'. רוצח סידרתי רוצח דוגמניות של ציירים. מדובר ברוצח אכזרי במיוחד, הנוטל עימו "מזכרות יחודיות" מגופן של הקורבנות. הבלש מנולסטם ועוזרו הנאמן שוקי חוקרים את הפרשה. במקרה נקלעת לפרשה גם מיכלי, שבדיוק עכשיו נמצאת "בין עבודות" ומחלטרת כדוגמנית לציירים. מיכלי רבת התושיה והדומיננטית משתלטת על החקירה, ומגלה מהר מאד את הרוצח. ברוב זדון, היא מחליטה לשבת בנחת ולצפות מהצד כיצד ומתי יצליחו צוות החוקרים השלומיאלי לפענח את הפרשה.

הספר קריא להדהים. מרגע שפותחים אותו אי־אפשר להניחו עד לסיום. עלילת הפשע כוללת הפתעות גדולות ותפניות מהפכניות (אין לכם מושג כמה קשה לא לגלות מי הרוצח), אך עיקר הקסם נעוץ באישיותה המהממת של מיכלי. סוף סוף יש כאן אשה שלא מפחדת להחזיר לגברים כגמולם, סוף סוף אשה שלא מתביישת באלימות הטבעית שיש בה. מיכלי מממשת בכך את החלומות הפרועים ביותר של כמה מן הבנות.

נחמיאס יצרה ספר מתח נשי, לא רק בגלל שנכתב על ידי אשה על גיבורה אשה, אלא גם מבחינת נושאי הדיון העומדים במרכזו: הלגיטימיות של נשים להיות אלימות לסביבתן, והיחסים הטעונים בין אימהות לבנות. שני נושאים אלה לא זכו לטיפול מעמיק כמעט בשום ספר בלשי, ופה הם נדונים באופן מרתק. מיכלי, שאמה עזבה אותה בגיל חמש, היא טיפוס אוהוסי למרי ואלכוהוליסטית מתלמדת. אך בניגוד לנשים בספרות, אין היא מפנה את תסכוליה נגד עצמה. היא לא מרעיבה את עצמה, לא ממעיטה מערך עצמה ולא לוקה בדיכאון. במקום זאת היא כועסת, כעס גולמי, מר וחסר תקנה. כעס שאינו שונה מכעסו של טרביס ב"נהג מונית" של סקורסזה. כעס מסוג זה אסור על נשים בחברה המודרנית. לנשים עצובות מותר להתאבד, אבל אסור להן להיות לא נחמדות.

לימור נחמיאס. נשיות פראית. צילום: ליהיא לפיד

לאשה מותר להיות אלימה לסביבתה. הגיבורה של נחמיאס מביעה כעס במקום דיכאון

הספר שנון, ושופע הומור ציני ומרושע, מן הסוג שבו נתן אדם שאינו מהסס ללכת עם החיים עד הסוף. יש בו חיספוס בסיסי שהופך את הקריאה למעניינת במיוחד. אולם, למרות דברי השבח, ל"אמא היתה זוחלת" יהיה קושי מסוים להפוך לרב־מכר, הלוואי ואתבדה. מיכלי היא בלשית בלתי מאולפת, ואשה חסרת מעצורים. היא מייצגת נשיות פראית מהסוג שמטיל מורא על גברים ומעורר הערצה בנשים. בפחדם ממנה לא יהססו הגברים להחזירה ל"מקומה הנכון". לכן, זאבי הסדר הפטריארכלי עלולים לטרוף את הספר חיים. ביקורות קטלניות או, גרוע הרבה יותר, התעלמות מוחלטת, עלולות להניח את הספר לצד הדרך, במקומם של הספרים המעוזים לומר דבר מהפכני או חתרני מדי. נחמיאס כתבה ספר ההורג ממה שמישל פוקו, הפילוסוף הצרפתי, מכנה "סדר השיח". כי "אמא היתה זוחלת" הוא ספר נועז, מהפכני ומשחרר, שאחרי קריאה בו שוב אין העולם נשאר כשהיה. ■

מכה הנשים

הַלַּיְלָה יִהְיֶה יַיִן עַל הַשָּׁטִיחַ
וְגַם דָּם מְרֻטָּב.
מַכֵּה הַנָּשִׁים נִמְצָא בַּחוּץ,
מַכֵּה הַיְלָדִים נִמְצָא בַּחוּץ
אוֹכֵל חוֹל וְשׁוֹתֶה קְלִיעִים מִסֵּפֶל.
הוּא מְהַלֵּךְ אָנָה וָאָנָה
מֵחֲזִית חַלּוֹן הַסְּטוּדְיוֹ שֶׁלִּי
לוֹעֵס נְתָחִים אֲדֻמִּים קְטַנִּים שֶׁל לִבִּי.
עֵינָיו בּוֹרְקוֹת כְּעוּגַת יוֹם־הֻלֶּדֶת.
וְהוּא מוֹצִיא לֶחֶם מִסֶּלַע.

אֶתְמוֹל צָעַד
כְּגֶבֶר בְּעוֹלָמוֹ.
הוּא הָיָה זְקוּף־קוֹמָה וְשַׁמְרָן
אַךְ חַמְקָנִי בְּמִקְצָת, מְדֻבָּק בְּמִקְצָת.
אֶתְמוֹל הֵקִים בִּשְׁבִילֵי מְרִינָה
וּפֵרֵשׂ צֵל שֶׁמּוֹ אוֹכֵל לִישֹׁן
אַךְ הַיּוֹם אֲרוֹנְמֵתִים לַמְּרוֹנָה וְיַלְדָּה,
הַיּוֹם שְׁתֵּי נָשִׁים בִּלְבוּשׁ תִּינוֹקוֹת יִהְיוּ
לְקָצִיץ.

בִּלְשׁוֹן סַכִּינִית יִנָּשֵׁק,
אֶת הָאֵם, אֶת הַיַּלְדָּה,
וּשְׁלָשְׁתֵּנוּ יַחַד נִצְבַּע אֶת הַכּוֹכָבִים בְּשָׁחוֹר
לְזֵכֶר אִמּוֹ
שֶׁכְּבָלָה אוֹתוֹ לְעֵץ הַמָּזוֹן
וּסוֹבְבָה אוֹתוֹ בְּבַרְזֵי מַיִם
וּבְמֶשֶׁךְ כָּל הַשָּׁנִים הָאֲבִיבוֹת הַלָּלוּ הַסֵּבָּה
נָשִׁים לְאוֹיֵב בַּעַל לֵב שֶׁל כְּזָבִים.

הַלַּיְלָה כָּל הַכְּלָבִים הָאֲדֻמִּים רוֹבְצִים מִפַּחַד
וְהָאִשָּׁה וְהַבַּת נִסְרָגוֹת זוֹ בְּזוֹ
עַד הָרֶצַח.

אן סקסטון

מאנגלית: נורא לשם

בעולם

גם הוא כוכב עליון. הרולד בלום, פרופסור באוניברסיטת ייל, נחשב למבקר הספרות החשוב ביותר מתחום האקדמיה בארה"ב. מעמדו מקנה משקל למסר של ספרו "הקאנון המערבי", לפיו התקניות הפוליטית, שהיא נר לרגלי כל אמריקני המחשיב עצמו נאור, הרגה את לימוד הספרות באוניברסיטאות האמריקניות. "אסכולת הטינה" השולטת בכיפה (פמיניסטיות, מרקסיסטים ואפרו־צנטריסטים) השיגה, לדבריו, את היעד שהציבה לעצמה: דיסקרדיטציה של הסופרים המערביים הגדולים, הנחשבים כיום לסוכנים של דיכוי סקסיסטי ואתני. את מקומם בתוכניות הלימודים באוניברסיטאות תופסים סופרים חדשים, או כאלה ש"התגלו מחדש", רובם שחורים ונשים, ולדעת בלום, בעלי ערך אסתטי זניח. הוא מאמין, שחלק נכבד בתהליך הזה יש לרגשות אשמה של אנשי אקדמיה שמאלנים המעמידים פנים שהם עסוקים ברפורמה פוליטית או חברתית.

בלום טוען, שאת לימוד הספרות האנגלית, הנחשבת צרת־אופקים ולא אופנתית באמריקה, מחליפים ב"לימודי תרבות" שונים ותאוריות ביקורתיות. ה"קאנון" של סופרים חשובים, שזכו בהכרה, נמצא החל משנות השישים תחת מתקפה, בטענה שהם מייצגים קונספירציה אותוריטרית, ובכך משתיקים את קולות הדיסידנטים.

תשובתו של בלום היא, שקאנונים אינם מומצאים על־ידי מוסדות, אלא נקבעים על־ידי סופרים המודים את הסופרים שהשפיעו עליהם. הסופרים ה"חזקים" ובעלי ההשפעה נהיו קאנוניים, ואם לא נדע עליהם, לא נוכל להבין את התפתחות הספרות.

כדי להמחיש איך צומח קאנון, בחר בלום 26 סופרים, מדנטה ועד סמואל בקט, וזיהה מה הפך אותם

בלום. אשמת הפוליטיקלי־קורקט

לבעלי השפעה. הוא ממקם את שקספיר בלב לבו של הקאנון המערבי: צ'וסר ומונטין, שקדמו לו, השפיעו עליו; הוא השפיע על מילטון, ד"ר ג'ונסון, גתה, איבסן, פרויד וג'ויס. שושלת הסופרים הכותבים רומנים מתחילה אצל בלום בסרוונטס ועוברת דרך אוסטין, דיקנס, ג'ורג' אליוט, טולסטוי, פרוסט, וולף, ועד קפקא. וורדסוורת נחשב בעיניו לאבי השירה המודרנית; האמריקנים היחידים בספר הם וולט ויטמן ואמילי דיקינסון, והלטינו־אמריקנים מיוצגים על־ידי בורחס ונרודה. בלום משלים את המבחר בנספח בן 35 עמודים של סופרים קאנוניים נוספים, לפי לאום ותקופות.

לדברי ג'ון קרי מה"סאנדיי טיימס", חוטא בלום בהגזמות, דוגמת הטענה שהאנושות חייבת לשקספיר הרבה מיכולת התפיסה שלה. הדגש שלו על תחרות, הצלחה ואליטיזם כחיוניים לתרבות, הוא לדעת קרי תוצר של השיטה האקדמית באמריקה, על כוכבי־העל שלה, ובלום הוא אחד מהם.

אבוי, הוא החליט לקבל את הפרס. אלבר קאמי זכה בפרס נובל לספרות ב־57', שלוש שנים לפני מותו. האם הזכיה הסבה לו נחת, גאווה או כבוד? מתברר שלא. "לה פיגארו" הצרפתי פרסם בימים אלה מכתבים שכתב קאמי לבלאנש בליין, המתוארת על־ידי העיתון כ"ידידתו במשך 20 שנה". הגב' בליין, כיום בת 82, חיה בניס.

באחד המכתבים, שכתב לה שבועיים לפני טקס הענקת הפרס, אמר שהוא מקבל את הפרס ב"יותר ספקות מאשר שמחה – וגם במעין חרדה". הוא היה מזועזע מן הביקורת שהוטחה בו על שהחליט לקבל את הפרס, קריאתו להסדר של פשרה במלחמה עם אלג'יר הכעיסה את סארטר ועמיתים אחרים, שראו בפרס שלב סופי במכירת החיסול שלו לטובת ערכי הבורגנות.

רט וסקרלט ישובו לאחוזת טארה. הסופרת הבריטית אמה טנאנט תכתוב ספר המשך ל"סקרלט", שלא היה אלא ספר המשך מאת אלכסנדרה ריפלי ל"חלף עם הרוח". טנאנט, סופרת מצליחה בזכות עצמה, מיומנת גם בספרי המשך. היא כתבה את "טס" (על־פי תומס הרדי), וספר המשך ל"גאווה ודעה קדומה" של ג'יין אוסטין. מנהלי העזבון של מרגרט מיצ'ל שכרו אותה כדי שתמשיך את סיפורם של רט וסקרלט, ואולי היא אפילו תחזיר אותם לטארה (ריפלי השאירה את הזוג מתגורר במקום אחר). מנהלי העזבון סגרו לא מכבר עסקה של 5.4 מליון דולרים עם הוצאת "סיינט מרטינס" באמריקה.

רות שפירא

גיל התבגרות מתמשך ומשמים

אידי ריקין

דאגלאס קופלנד, דור X, מאנגלית: שרית פרקול, הוצאת בבל, 209 עמ'

כשנשאל צ'ו אן־לאי מה תהיה, לדעתו, השפעתה של המהפכה הצרפתית על דברי ימי־העולם, השיב, שמוקדם עדיין לקבוע. 200 שנים הן אולי פרספקטיבה קצרה מדי בשביל השפעה גרנדיוזית כמו המהפכה הצרפתית. אבל אם

תרגום

תרומתו של דור האיקס לתרבות האנושית תסתכם בספרו של קופלנד (פלוס כמה ספיחי קולנוע אווילים נוסח "מציאות נושכת"), אזי מותר כבר עכשיו להמר, שדור ה־13 במניין הדורות האמריקניים למן הכרזת העצמאות לא יזכה אפילו להערת שוליים בספרי ההסטוריה. במקרה הטוב יוזכר כדור ללא אמונות, דור השעמום הגדול ואפקט הנפיחה: אחד שעשה כמו הרבה רעש ורוח, אבל התפוגג בזריזות של קליפ אל האין המוחלט.

בארבע השנים שעברו מאז פרסומו של "דור X", נעשה את קופלנד פופולרי יותר מישו ומדונה. הוא אימץ את תעודת הזהות הקולקטיבית של האקסרס, בענוות מעושה הוא טוען מאז בכל ראיון, שאפילו לא התכוון לכך. בחברה שבה חנויות הכלבו הפכו לתענוגות הדרשות, והספורט הלאומי שלה הוא שעשועי טלוויזיה והשוואת מחירים בקניון: חברה של בה פרופסורים, שכל חומר הקריאה שלהם כתוב על קופסאות של קורנפלקס, אין זה פלא, שכל־כך הרבה אנרגיה נשפכת על לא־כלום. אמריקה של שנות השעשועים פשוט התקנאה בדור האבוד, בביטניקים, בילדי הפרחים, בפאנקיסטים ובויאפים. כך ... 46 מיליוני אמריקנים בגילאים שבין שמונה־עשרה לשלושים, את השם המחמיא "דור האיקס", כי גם להם אין שום דבר משמעותי יותר לומר על עצמם.

במבט מקרוב ניכר שהאקסרס בעצם לא המציאו שום שפת תרבות חדשה, וסתם עשו מתיחת פנים כרונולוגית לגיל ההתבגרות. עולמם הפנימי מורכב משנאת הורים, שהגישו להם עולם "כמו זוג תחתונים מלוכלכים בקרא". הם זכו בבטחון עצמי רעוע, חרדות אפוקליפטיות (אטום, איידס, אחון וכיוב'), ניהיליזם פרימיטיבי, פטפוטים עקרים על הבנליות של הקיום האנושי, וחיים מהיום לאתמול, שנראים כמו

דור האין. מתוך העטיפה. צילום: פייר ווייל

מי שיש לו כוח לאונן בפטפוטיו כל־כך הרבה, לבטח לא ממש סובל. הדור של קופלנד מזויף

קליפ של שיחה ממתינה. סימני הזהוי החיצוניים שלהם כוללים דיאט־קולה, MTV, אופנת גראנג' (חולצות פלאנל, קעקועים ועגיל בכל נקב), ועבודות עם "מעט שכר, מעט יוקרה, מעט הטבות, בלי עתיד". כל מי שעבר את גיל 16 היה, פחות או יותר, באותו סרט.

ג'ון לנון הגדיר פעם את החיים, כ"משהו שקורה לנו כשעה שאנחנו עסוקים בלתכנן משהו אחר". אלא שהאקסרס אפילו לא מסוגלים לתכנן, לקוות או לחלום על עתיד ורוד יותר מקיומם הסתמי. "או נשואים, משעממים ומדוכאים; או רווקים, משועממים ומדוכאים; או שעזבו את העיר כדי להימנע משעמום ודכאון". במקום לחיות הם מדברים על החיים. במקום לזיין מדברים על זיונים. כל מסטיק שנדבק להם לנעל ברחוב, הופך למטפורה על הטבע האנושי. איך אומר אחד מגיבורי הספר: "כל הארועים הפכו לסמלים; איבדתי את היכולת להתייחס לכל דבר שהוא כפשוטו". המודעות הזאת יוצרת תחושה של זיוף, כי מי שיש לו כוח לאונן עם הלשון כל־כך הרבה, לבטח לא ממש סובל, ואולי אפילו נהנה מפוזות קורבן הדקאדנטיות של סוף המאה העשרים. מי שרוצה לדעת איך באמת נראה הכיעור של החלום האמריקני, שיקרא קצת ריימונד קארבר, שגיבוריו אפילו לא יודעים כמה אלוהים התאכזר אליהם.

ואולי זה בעצם הכל עניין של גורל, תזמון וגיאוגרפיה. אם סבי היה שומע בעצת אביו ומהגר לאמריקה במקום לעשות עליה. ואם הורי היו מתאפקים עוד שנתיים טרם שיגורי לעולם, הייתי יותר אמפאתי למצוקותיהם הקיומיות של אנדי, קלייר ודאג, שלושת גיבורי הספר, שמתפשים את עצמם בסיפור מעשיות מתחכמות, הממלאות את חייהם בתחליפי ריגוש מלאכותיים. הבעיה המרכזית היא ש"דור X" הוא אנמי, חסר חיים, שטוח ואינפנטילי, ממש כמו גיבוריו, ששום דבר מעניין לא קורה בחייהם, ואת כל תפישת עולמם אפשר היה לסכם בשלושה משפטים. זה הכל, כי בשום מקום בתורה לא כתוב שספר על חיים משמימים צריך להיות משעמם בעצמו. ■

שרשרת של טעויות

שורה של צעדים לא שקולים גרמה למותו של מס הבורסה, שבתחילת דרכו זכה לתמיכה ■ ברגע ששר האוצר נכנע לתביעה להוסיף את מסלול הקיזוזים, כחודש אח"כ, היה ברור לגורמים מקצועיים שהמס לא ישים ■ עכשיו מתגעגעים למס מחזור

דוד ליפקין

מס הבורסה מת לא מפני שהרעיון עורר התנגדות אלא מפני שהדרך להפעלתו היתה כושלת מלכתחילה. כבר ב־11 בספטמבר 1994, כשלושה שבועות וחצי לאחר ששר האוצר, אברהם שוחט, הודיע על הנהגת מס רווחי הון בבורסה, היה ברור לבכירים במשרד האוצר שאין אפשרות ליישם את החוק המוצע וכי לא יהיה מס על הבורסה. היה זה לאחר ששוחט אולץ בידי עמיתיו השרים להכניס תיקון בהצעה המקורית ולאפשר קיזוז הפסדים. הערכה זו הוצגה בפני שר האוצר ומנכ"ל משרדו אז אהרן פוגל.

כיום אפשר לומר לשוחט, שביקש להנהיג מס צודק ואף זכה לתמיכה רחבה בצעדו זה, טעה כאשר דחה את ההצעה להנהיג מס מחזור. נוסחה פשוטה זו לא היתה גוררת עימה את שורת ההסתייגויות שגרמה לו לטעות בשנית ובגדול. הטעות השניה של שוחט היתה שהוא לא נאבק בשינויים שהוכנסו להצעת החוק המקורית. הוא היה צריך להבהיר חד משמעית לשרים מבקשי הקיזוז, שאם יעשו תיקונים בחוק המקורי, הוא ימשוך את הצעת החוק ויבטל אותה.

אולם, לאחר שהוכנס השינוי היה ברור, כבר לפני שלושה חודשים, שמעטים ביותר הסיכויים לגבות את מס הבורסה אך השר והמנכ"ל שלו לא עשו שום צעד שיחלץ אותם ואת הממשלה מגרירת הפרשה במשך חודשים. שלושה חודשים היה מוטל המס על ערש דווי אך לשר האוצר לא היה העוז להמיתו מיתת חסד.

חלק מהמעורבים במהלכים אלה גורסים כי אסור היה לשר האוצר להיכנע מפני שכל מקצוען יודע שזו משימה כמעט בלתי אפשרית להיערך בתוך זמן סביר עם תוכנת מחשב מתאימה ובמקביל להגיע לשיתוף פעולה עם כל הגורמים המעורבים במשק.

אלא ששוחט לא התייעץ מספיק. הוא הסתפק במקצוענים של משרדו ולא התייעץ עם מומחים מחוצה לו, גם כאשר היה ברור שבלחץ ראש הממשלה ושריו החוק צפוי לעבור שינויים ויתוסף לו סעיף קיזוזים. לרוב המקצוענים באוצר אין נסיון בהנהגת מס על הבורסה. ראשי מס הכנסה העדיפו להתעלם מתיקי ההמלצות שהשאירו אחריהם בכירים שעסקו בהצעות להנהגת המס בטרם פרשו משרות המדינה. זאב פלדמן, סגן נציב מס הכנסה בעבר הותיר חוות דעת מקצועיות ובהן עדויות של גורמים אובייקטיביים המראות שיישום החוק דורש תקופת היערכות של כשנה. לו היה עושה בדיקה מקפת, תוך התייעצות עם מומחים, היה שוחט מגלה לו כי ההצעה שהתגבשה במשרדו אינה מאפשרת גביה בפועל של המס במשך חודשים.

גם משרד ראש הממשלה אינו יכול לרחוץ בנקיון כפיו. גורמים בלשכתו של יצחק רבין מציינים כי מלכתחילה ניתנה תמיכתו להצעת חוק המבוססת על גביית מס בשיעור של 10% ותו לא. אנשיו של רבין אומרים כי היה ברור לו שהגביה חייבת להתבסס על שיטה פשוטה לא מסובכת וקלה ליישום. בשל הסודיות הרבה שבה פעלו הגורמים המעורבים נמנע מראש הממשלה ואנשיו להתייעץ עם מומחים, כברוקרים, מנהלי בנקים כל עוד היה ברור ששיטת הגביה היא פשוטה. אלא שראש הממשלה כלל לא הסתייג מהשרים שתמכו בתוספת סעיפי הקיזוז אלא אף תמך בהם. גם בשלב הזה הוא בחר שלא להתייעץ ורק בשלב מאוחר יותר התברר עד כמה הסתבכו העניינים.

למן ההתחלה היה ברור לכל הגורמים הממשלתיים שבקהיליה העיסקית יש התנגדות רבתי למס. נציגיהם של משקיעי חוץ וגורמים מישקיים, שמבקשים לגייס הון בינלאומי לעיסקיהם, טענו בכל הזדמנות באוזנו הכרויה של ראש הממשלה כי המס יבריח את הדולרים. גם הבנקים, שעליהם היה נופל חלק נכבד מעול הגביה, לא התלהבו. למעשה, לאוצר יש טענות קשות נגד הבנקים שהערימו בו מכשולים בדרך לגביית המס החדש. הבנקים הביעו התנגדות לסעיפים שונים והציגו מלכתחילה את הצעת החוק כקשה ליישום. המצב הגיע עד כדי כך, ששוחט זימן את ראשי הבנקים ותבע מהם לשתף פעולה. רק לאחר פגישה זו הגיעו הצדדים להסכמה על הקמת ועדות משותפות.

בבנקים דוחים את הטיעון כאילו הם פעלו במכוון להכשלת החוק. הם מציינים, כי האוצר לא יכול היה לענות על סידרה של שאלות הבהרה שהציגו אנשיהם למומחי האוצר, ועל כן היו עיכובים בהכנת התוכנה הדרושה. למעשה, הכל פעלו בחלל ריק כי לא ידעו, במשך תקופה, מה יהיו הסעיפים בחוק המיסוי החדש שעל פיו חייבים להכין את התוכנה של גביית המס. המידע המלא היה ידוע רק כאשר הכנסת השלימה את חקיקת החוק.

בבנקים מוסיפים, כי אנשי מס הכנסה לא בדקו באורח מקיף מהו המידע שנמצא בידי הבנקים ביחס לעסקות בבורסה. בכל פעם התגלה כי מידע זה או אחר אינו נאגר בבנקים, דבר שהיקשה עוד יותר על הכנת התוכנה הדרושה.

הריווחים על הקשיים בהכנת התוכנה היו צריכים להדליק אור אדום אצל שר האוצר עוד לפני כחודשיים. אמנם, לאוצר היה יועץ מיוחד בנושאי התוכנה הדרושה, אבל כאשר התברר שיש עיכובים בהתארגנות ובנציבות מס הכנסה פיקפקו אם יהיה אפשר לגבות את מס הבורסה למפרע מ־1 בינואר, היה חייב שוחט לבחון את עתיד המס. כבר אז היה ברור כי יהיה זה נס אם יצליחו לגבות את המס כפי שתוכנן.

ראש הממשלה יצחק רבין הודה השבוע כי מרוב רצון לשפר ולשכלל את החוק, הוא נהפך למורכב ולמסובך. הטעות היתה, קבע רבין, שלא גובשה מלכתחילה הצעת חוק מושלמת ביחס לגביית מס הבורסה. מסקנתו של רבין היתה חד־משמעית: אם רוצים להציע חוק כזה, הוא חייב להיות סגור מכל הבחינות. גם היועץ הכלכלי לראש הממשלה, אילן פלאטו, ציין כי התמיכה היתה בהצעת החוק המקורית של האוצר ביחס להנהגת מס של 10% על הרווח הריאלי בבורסה. היה ברור כי זו הצעה מסובכת וסיכוייה ליישום מעטים.

תשובה אפשרית היא שרבין לא עירער יותר על המירה של דבריו של שר האוצר שלו. ואילו שוחט נפל כנראה קורבן למקצוענים במשרדו שעוררו אצלו תקוות שווא ביחס לאפשרות יישום החוק המורכב והמסובך. אחרת קשה להבין מדוע לא הכין את הקרקע לדחיית יישומו. זה היה פתרון אלגנטי יותר.

למעשה, איתות ברור נשלח לעבר שוחט מממשלת רבין בספקיו. על אף דברי ההרגעה שהשמיע באוזניו ראש הממשלה עם שובו, הוא היה צריך להיות עירני יותר ולגבש פתרון מהיר לבעיה. כאשר סוכם בין רבין לשוחט לעשות שינויים בחוק, היה על האוצר לפעול במהירות ולגבש פתרונות. אבל המקצוענים סחבו את העניין ולא נתנו את התשובות לשאלות שהוצגו על־ידי השר. שוחט, הנוח לבריות, נתן להם חוט נוסף אלא שסבלנותו של רבין פקעה. היה מי שעוזר למתוח את המיתרים.

גסיסתו של החוק ארכה עד ששר האוצר עצמו הודה בראיון בטלוויזיה הערבית, כי בהתחשב במצב הבורסה והירידה בשערי המניות, גביית המס תהיה בלתי אפשרית. רבין לא צופה בטלוויזיה הערבית אבל מעריב הוא קורא, ודבריו של שוחט התנוססו בכותרת הראשית של העתון ביום ששי. כאשר שר האוצר מודה שאינו יכול לגבות את המס הוא סותם עליו את הגולל. נדרש עוד סיבוב יוצר כותרות ביום ראשון עד שביום שני הוכרז על המוות.

שוחט לא התייעץ מספיק. הוא הסתפק במקצוענים של משרדו ולא נועץ במומחים מחוצה לו

צילום: פלאש 90
יש אמון.

דרך ללא מוצא

אכזר הוא גורלם של שרי אוצר. הם אינם פופולריים כי תפקידם הוא לתחוב יד עמוק לכיסם של האזרחים, הם נאלצים לשמור על הקופה מפני עמיתיהם החמדנים, הם נדרשים לשקר בענייני פיחות והטלת מיסים ובנוסף לכל אלה הם צריכים להיות גם ביצועיסטים, גם פוליטיקאים וגם לזכות באמונו ובתמיכתו של ראש ממשלתם. משימה בלתי אפשרית כמעט, ובכל זאת תור המועמדים, המוכנים לשאת את המעמסה על גבם, אינו מתקצר.

בייגה שוחט, איש חף מזדון ומשררה, שבא לאוצר לשרת אותנו, זכה למנות גדולות של אהדה בחלקה הראשון של הקדנציה. הרפורמות שהוא ופקידיו ביקשו להנחיל לנו היו נכונות. הפרטה וצימצום מעורבות הממשלה בנעשה במשק, ביטול החוק לעידוד השקעות הון, הקטנת נטל המס ומתן פתרונות למשברי הקיבוצים, קופות החולים, התעשיות הצבאיות וקופות הפנסיה. אלא שמשהו השתבש בדרך. בחזית אחת הוא כשל מול עמיתו מוכה חריש ומול התעשיינים, בחזית האחרת עשו הקיבוצים שריר. הוא לא היה נכשל אילו צעד עימו ראש הממשלה את כל הדרך. אלא שרבין נעצר בכל פעם ונענה לקבוצת לחץ זו או אחרת. פרשת מס הבורסה היתה השיא.

מעמדו של שר האוצר התערער במידה כזאת שאין הוא יכול להמשיך בתפקידו. רק שר חדש יחזיר את אמונו של הציבור בממשלה ובמדיניותה הכלכלית

שוחט ורבין משלמים כבר עתה את מחיר הכשלון. רעיון שהוא מוצדק ונבון מכל בחינה נפל חלל בשל היערכות לא נכונה, ביצוע כושל וכניעה לאינטרסנטים ש"הצלחתם" הכלכלית, המשתלמת להם היטב, מטרה בין השאר גניזת הון. הללו – עם לא מעט עזרה דמגוגית מטעם האופוזיציה – הצליחו לגרום לציבור להתפתות להאמין שהמס הוא אבי ההתמוטטות של הבורסה. בקרוב יתפכחו המשקיעים המהמרים ויוכחו לדעת שסיבות כלכליות הן הגורם לירידת השערים בקונגר הלאומי וכי ביטול המס לא יחזיר להם את הפסדיהם.

מרבית אזרחי המדינה, שקיבלו השבוע את תלושי משכורתם, יתנו מנטו גדול יותר. אלא שעובדה זאת לא תעמוד לזכותו של בייגה שוחט. אמנם, יש צדק בטענתם של אלה המשלמים מס שולי של 60%, אך הרעש שהם יוצרים מאפיל על הצלחתו של שר האוצר. שוחט איבד את המומנטום. ראש הממשלה לא יטה אוזן, כפי שעשה בעבר, להמלצות פקידי האוצר והשר שלהם. הכוויה מכאיבה לו די והותר.

בנקודת הזמן הנוכחית נקלע שר האוצר לנקודת אין מוצא. מעמדו בממשלה, עוצמתו מול אילי ההון ויכולתו לשדר מסר מרגיע לציבור הרחב התערערו במידה כזאת שאין הוא יכול להמשיך בתפקידו. רק שר חדש, מצויד בתמיכה ללא עוררין של ראש הממשלה, יחזיר את אמונו של הציבור בממשלה ובמדיניותה הכלכלית. מועמדים, קרוב לוודאי, יש די והותר.

מאיר בלייך

מעריב עסקים שבועון
עורך: מאיר בלייך
סגנית עורך: נעמי סנדרסון
העורך הכלכלי: גבי קסלר

מוקדם לשמוח

לאחר גסיסה איטית שארכה כחצי שנה הלך השבוע מס הבורסה לעולמו. האווירה בבורסה השתנתה באחת, כאילו מס הבורסה היה הגורם היחיד שהשפיע על השוק. בתוך שלושה ימים עלתה הבורסה בכ־14%. התזזית, התקוות והפנטזיות חזרו לבורסה התל־אביבית. אבל ספק אם יש אנשים רציניים בשוק ההון הישראלי שמאמינים כי אכן אפשר לתלות את כל האשמה במס.

אחת הטענות הידועות נגד המס היתה כי הוא פוגע במשקיעים זרים. בחלוף גזירת המס השתחררה אנחת רווחה: "המשקיעים הזרים יחזרו". בשל המרכזיות שתפסו המשקיעים הזרים בסוגיה זו כדאי לאזכר בקצרה את הדברים שכתב האנליסט דניאל קרסו מחברת הברוקרים האמריקנית פורמן סלז ללקוחותיו לאחר ביטול המס ולאחר העליות החדות.

קרסו כתב ללקוחותיו ביום שלישי בערב כי הבורסה התל־אביבית הגזימה בתגובתה. להערכתו, בהתחשב בנתונים המקרו־כלכליים, עליה של אחוז אחד במדד המשתנים היא התגובה הראויה לביטול המס. השוק, לדבריו, עלה בשיעור חד בשל הערך סתורה. קרסו הלך צעד אחד נוסף. הוא המליץ ללקוחותיו לנצל את הרמות הגבוהות כדי למכור מניות ולקדם את פני הירידות.

הדברים שכתב קרסו מבטאים את התפיסה המרכזית בשוק כי מצב הרוח אמנם השתפר אך הבעיות המרכזיות נשארו. הריבית הריאלית הגבוהה, הדולר הקפוא, העדר המנהיגות הכלכלית, אי ודאות בנושאים פוליטיים, הריווחיות היורדת של החברות, הגרעונות התקציביים והמסחריים המתרחבים, מאזן התשלומים המידרדר, האיום בהכבדת נטל המס, האיום בהמשך העליה בהוצאות השכר כתוצאה מהסכם ותוכנית ההפרדה והחשש מכלכלת הבחירות העומדת בפתח – הם רק חלק מהנתונים השליליים. העננה הכבדה עדיין תלויה ממעל.

צבי זלינק

עכשיו תור הריבית

לאחר ביטולו של מס הבורסה מופנות עתה העיניים לבניין הפירמידה ההפוכה של בנק ישראל בציפיה להורדת הריבית ולהעלאתו של שער החליפין. "ההחלטה טילקה עננה כבדה של אי ודאות משוק ההון", אמר נגיד בנק ישראל, יעקב פרנקל, בתגובה על ביטול המס. אך באותה נשימה הוא דחה לחצים להפחתת הריבית ולפיחות השקל.

לאחר חיסול המס, נחשבת הריבית הגבוהה כאויב מספר אחד של הבורסה. שר האוצר אברהם שוחט טען בשבוע שעבר כי פרנקל שגה בהחלטה בעניין הריבית ודרש ממנו להפחיתה מייד. השבוע קשר שוחט את המשבר בבורסה לרווחיות המגזר העסקי אך גם לריבית הגבוהה.

שוחט והאוצר בונים על התחזיות האומרות שגל המחירים הגבוהים נעצר. אבל, גם המדד הנמוך הצפוי בינואר, שמוערך בכ־0.4%, אינו מלהיב את פרנקל. הוא מצפה לנתונים חיוביים כוללים על המשק לפני שיוריד את הריבית. נכון, בחודשים הקרובים צפויים מדדים נמוכים אבל פרנקל רוצה קבלות, לא הערכות. "איננו קובעים את מדיניות הריבית לפי מדד אחד. רק ירידה משמעותית בקצב האינפלציה תאפשר הורדת הריבית", אמר.

הוא הודף לחצים מצד האוצר והתעשיינים להפחתה מיידית בריבית ולפיחות השקל. "אנו לא פועלים לפי לחצים אלא בהתאם לצרכי המשק והיעדים שנקבעו", אומר פרנקל. פרנקל מייחס להורדת האינפלציה חשיבות ראשונה במעלה. לדעתו, יעד האינפלציה של 8־11 אחוזים לשנת 1995 עדיין אינו מונח בכיס ואסור לפספס אותו בשום אופן. אבל בעוד פרנקל מתמקד באינפלציה חושש שוחט כי הריבית ותיסוף השקל יגררו את המשק למיתון.

בסוף פברואר צפוי פרנקל להתחיל בהפחתה של הריבית ובשלב ראשון צפויה הורדה סמלית של כ־1% בלבד. הורדה זו של הריבית תגרור עליה קלה בשער החליפין גם ללא פיחות יזום. אך במקרה של מדדים גבוהים מהצפוי יגברו התביעות של התעשיינים לביצוע פיחות חד־פעמי של כ־5% בשקל ויש אומרים כי פיחות כזה הוא רק שאלה של זמן. גם באוצר אומרים כי לא ניתן להמשיך בשער החליפין הנמוך. מתחילת 1994 נותר שער הדולר ללא שינוי ושער סל המטבעות עלה בכ־6% בלבד לעומת עליה של 15% במדד המחירים לצרכן.

פרנקל דוחה בזעם הצעות לפיחות חד־פעמי בשקל. "הבעיה שלנו היא האינפלציה. פיחות מלבה אינפלציה ולכן זה צעד בכיוון ההפוך", אומר פרנקל וממליץ לשפר את רווחיות היצוא על־ידי הפחתת עלויות ומיסים. אבל יכולת התמרון של הממשלה בתחום הקיצוצים והפחתות המיסים נמוכה מאוד ונראה כי רעיונו לקיצוץ של 2 מיליארד ש"ח במיסים ובהוצאות תישאר בגדר משאלת לב.

בינתיים, בהחלטה להקפיא את הריבית השיג פרנקל שני ציפורים: הריבית הגבוהה שומרת על שער חליפין נמוך ושניהם יחד תורמים לאינפלציה נמוכה. הקשר בין הריבית לפיחות ברור – הורדת הריבית תביא להגברת הביקושים למטבע חוץ ולעליית שער החליפין. מה ששוחט רוצה זה בדיוק מה שמפחיד את פרנקל. שוחט חרד לרווחיות היצוא ולצמיחת המשק ופרנקל דואג להורדת האינפלציה. לכן הם מדברים בשפה הפוכה.

יוסי גרינשטיין

מה עושים עם הכסף

יהודה שרוני

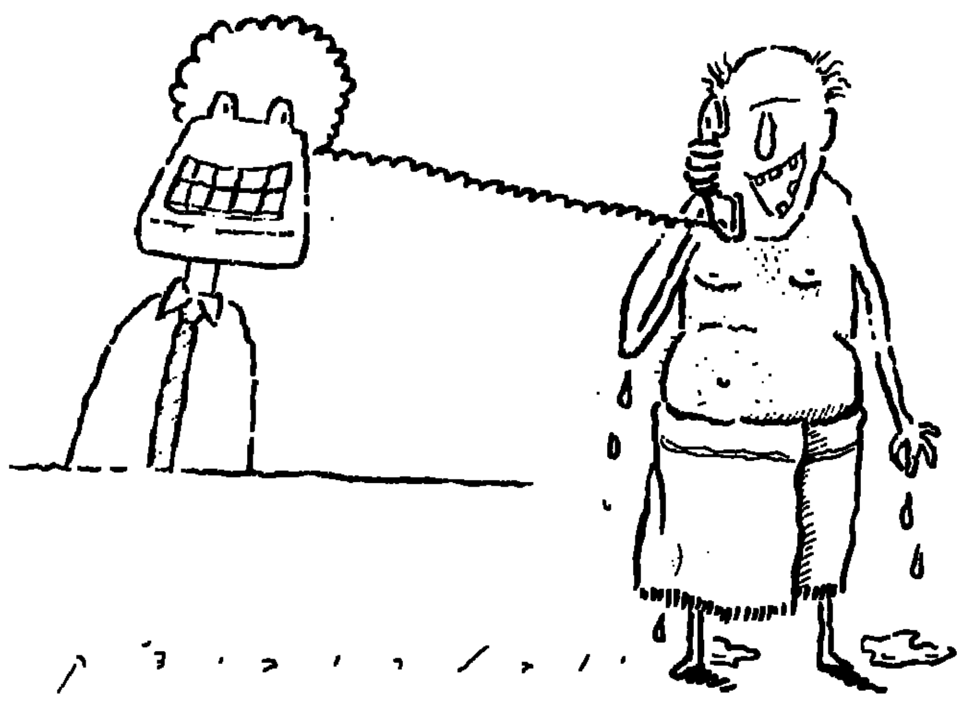

בורסה

ועכשיו לתירוץ הבא

שר האוצר יביא ביום א' לישיבת הממשלה את ההצעה לביטול המס על הבורסה. ברחוב אחד העם לא המתינו ומיהרו להסתער על שוק המניות. המרוויחים הגדולים של השבוע הם רוכשי אופציות ה"קול" שפעלו לקראת סוף המסחר ביום ה' בשבוע שעבר. מי שהאזין לרדיו ושמע את הידיעה על הקשיים בגביית המס ופעל בהתאם, מחייך היום. ביום א', השבוע, לאחר ישיבת הממשלה שבה נזף רבין בשוחט, עלה מדד המשתנים בכ־5.5%. מאוחר יותר הם "חתכו קופונים" ובגדול. השבוע, לאחר חודשים של שיממון היה אפשר לאתר מספר בדלי חיוך אצל הסוחרים. הציבור הרחב עדיין ממתין.

ההחלטה על ביטול המס היא עובדה מוגמרת וכעת נותר לבחון את השאלה כיצד תנהג הבורסה במרוצת השבועות הבאים.

תחילה לעובדות: למרות עליות השערים השבוע עמד מדד מניות המשתנים בסוף ינואר (יום ג' השבוע) ברמה של תחילת 1995 (174 נקודות). כדי שהמשקיעים יוכלו להחזיר לפחות חלק מההפסדים שנצברו ב־1994 הם צריכים לחזות בגל עליות נוסף. במניות הכר"מ המצב גרוע יותר. מדד הכר"מ ירד בינואר כ־5.9% וביום ג' השבוע הוא עמד על 145 נקודות. התאוששות דרמטית נוספת של הבורסה בשלב זה אינה נראית באופק.

אחד הגורמים שעשויים לחלץ את הבורסה מקפאונה הוא הורדה של הריבית. אבל שיקולי המשקיעים בבורסה אינם נמצאים בראש מעייניו של נגיד בנק ישראל. את התשובה לשאלה האם הריבית תרד או לא, נקבל בדיוק בעוד שבועיים, לאחר פירסום מדד המחירים לצרכן לחודש ינואר.

למשקיעים ה"סולידיים" מומלץ, כל עוד אפשרי הדבר, לחגוג עם תשואות של 4% בתכניות החסכון צמודות המדד לשנתיים. עד לפני חצי שנה בלבד היו תשואות אלה בגדר חלום.

עמלות בנקאיות

קשה לסרב ל־500 שקלים

אחד הצ'ופרים שבאמצעותם מבקש בנק לאומי לפתות אותנו להצטרף לישיר הראשון הוא ההחזר של 20% מהוצאות העמלות בסוף השנה. למען האמת, מדובר בהצעה שקשה מאוד לסרב לה. ועולה כמובן השאלה מה היקף העמלות שהלקוח הממוצע משלם לבנק מדי שנה, ומה אנחנו חוסכים.

בשביל 100 שקל לשנה, ספק רב אם הייתי מחסל את עסקי עם סניף הבנק הנוכחי, לטובת משהו שמכונה ישיר ראשון. הייתי שוקל בחיוב את ההצעה לו החסכון היה נאמד במאות שקלים. אז איך מחשבים את גובה העמלות הממוצע שאנחנו משלמים לבנקים בשנה.

מבדיקה שנערכה בבנק לאומי מתברר כי הלקוח הבנקאי הממוצע משלם מדי שנה 1,367.96 שקל על פי הפירוט הבא:

- עמלת דמי ניהול חשבון: 75 אגורות לשורה, 10 שורות בחודש ובסך הכל 90 שקל לשנה.
- עבור עמלת הקצאת אשראי משלמים 2 שקל לחודש שהם 24 שקל לשנה.
- ביטול הוראת קבע: 11.4 שקל לפעולה אחת.
- החזרת שיקים: החזרת שיקים מסיבה טכנית עולה 12.4 שקל לפעולה. בהנחה שבשנה מוחזרים שני שיקים מדובר בעמלה של 24.8 שקל.
- משיכת מזומן בדלפק: התשלום עבור עמלה זו הוא 2 שקלים. בהנחה שמדי שנה מתבצעות 10 פעולות כאלו מדובר בעמלה כוללת של 20 שקל.
- דפי מידע: קבלת דף מידע פעם בשבוע (62 אגורות עבור כל דף מידע) תעלה, בסיכום השנתי 29.76 שקל.
- ניירות ערך: על השקעה של ניירות ערך בהיקף של 50 אלף שקל לשנה, תשולם בממוצע עמלה של 2% (כולל דמי משמרת). כלומר, העמלה הכוללת תעמוד על 1,000 שקל.
- מטבע חוץ: נסיעה לחו"ל הכוללת קניית המחאות נוסעים בסך 2,000 דולר תביא לחיוב החשבון בעמלה של 60 שקל.
- כרטיס ויזה: התשלום עבור כרטיס ויזה מקומי הוא 45 שקל לשנה ועוד 13 שקל דמי הגבלת אחריות. סה"כ 58 שקל.
- שונות: עמלה כוללת של 50 שקל.
- סה"כ: 1,367.96 שקל.

חסכון של 20% על העמלות שמוציא הלקוח הממוצע מסתכם, אם כן כ־273.6 שקל לשנה. למרות שחסכון זה אינו בשמיים, לא הייתי מזלזל בו, מה גם שעבור השירותים הנוספים שמעניק לנו הישיר הראשון אנו לא משלמים.

משכנתאות

על הדבש ועל העוקץ

הבנקים למשכנתאות העבירו אלינו בשבוע האחרון שתי בשורות. האחת רעה והאחרת טובה. נתחיל בטובה. בנק טפחות מסר השבוע על שיחרור ערבים ל"הלוואות חופשיות" אם יתברר שמוסר התשלומים של הלווים היה טוב. השבוע יקבלו אלפי ערבים שחתמו לבנק טפחות, שחרור מוקדם מכתבי הערבות בגין התנהגות טובה. למי ששוחרר, מומלץ לחשוב בעתיד בטרם יחתום על כתב הערבות. הבנקים האחרים למשכנתאות מוזמנים לאמץ יוזמה זו, לפחות באותה מהירות שבה אימצו את טפחות בעת שזה החליט על העלאת הריבית.

הריבית על המשכנתאות החופשיות אכן הועלתה בשבוע שעבר בשיעור ממוצע של מחצית האחוז לשנה. הריבית, כמעט על כל סוגי ההלוואות, עומדת כיום על כ־5.3% ולקוח, השוקל קבלת משכנתה לתקופה עד 10 שנים, כדאי שימתין קמעה. הריבית על סוג זה של הלוואות, מוטה כיום כלפי מעלה. היא עוד תרד.

קוראים כותבים

ש.ר מחיפה מלין על כך שחברה המבטחת את עשרות אלפי עובדי מדינה וגמלאיה, העלתה החל ב־1.1.95 את פרמיית הביטוח המקיף על הרכב בשיעור של 14%. כותב ש.ר.: "באותה עת מתפרסמת במעריב עסקים ידיעה כי התחרות בין חברות הביטוח היתה ידידותית מאוד לכיסי הצרכנים וכי פרמיית הביטוח לרכב הוזלה עד 20%. נראה כי מישהו מנסה לעבוד על בעלי הרכב בשירות הציבורי".

ש.ר. צודק בטענה שחברת סהר אכן העלתה את התעריפים לעובדי המדינה אך בשורה התחתונה הם מצויים במצב עדיף מאשר המבוטח הרגיל. על אף שתעריפי הביטוח לכלל המבוטחים במשק הוזלו, לעיתים אפילו ביותר מ־20% בעקבות כניסת החברה לביטוח ישיר, נהנים עובדי המדינה מתעריפים ומהטבות נלוות העולים על שאר המבוטחים במשק.

קבוצת בעלי עניין גברה על שר האוצר בזכות קשרים הדוקים עם ראש הממשלה ■ חלקם הצטרפו למסעו ליפן, שם היתה להם הזדמנות להילחם במס הבורסה ■ שיחות הטלפון בשבת לביתו סייעו לרבין להכריע ■ לא כל אחד יודע את המספר החדש

אצל רבין בסלון. מימין בכיוון השעון: בני גאון, צבי צור, דב לאוטמן, דן פרופר, אבי פילוסוף ועמירם סיון

החברים של יצחק

דוד ליפקין

ביטולו של המס על רווחי הון בבורסה הוא נצחון מוחץ של אנשי העסקים המסתובבים בקרבת ראש הממשלה, יצחק רבין. הצלחה כזו של קבוצה בעלת השפעה ונצחון כזה על שר אוצר אינם זכורים זה שנים, והם מעידים שגם בשנות התשעים יכולים ראשי הקונצרנים ובעלי ההון להוביל למהפך בהחלטות כלכליות בעלות משמעות. מה שקרה בשבועות החולפים מוכיח כי מי שלא מסתדר עם שר האוצר, ומחפש סיוע אצל ראש הממשלה ומלוית מקורביו, עשוי להצליח. כך עשו אנשי העסקים ובעלי ההון שניהלו מאבק עקשני נגד המס.

ההכרעה במאבק על מס הבורסה לא נחתמה בירושלים אלא בטוקיו. שם גמלה אצל יצחק רבין ההחלטה כי יש לשים קץ לפיאסקו של המס, לאחר שהקבוצה המכובדת של ראשי המשק, שנלוותה לסיורו, שיכנעה אותו שצעד כזה הוא הכרחי.

במשלחת נטלו חלק אישים עימם נפגש רבין באירועים חברתיים. עם חלקם הוא מקיים שיחות רקע. חבורה זו כוללת את מנכ"ל כור, בני גאון; נשיא התאחדות התעשיינים, דן פרופר; נשיא איגוד לשכות המסחר, דני גילרמן; מנכ"ל כלל, דוד וינשלן, ומנכ"ל אלביט, עמנואל גיל. הללו חזרו והסבירו לרבין את החסרונות של מס הבורסה והציגו בפניו תמונה כלכלית מדאיגה. השיא של הפעילות היה כאשר נמסר רשמית לרבין כי איגוד הברוקרים של הבורסה היפנית החליט לצרף את הבורסה התל־אביבית לרשימת הבורסות המומלצות על ידו להשקעות. ראשי המשק הבהירו לו, כי ההישג הזה יישאר על הנייר, אם לא יצליחו לשנות את חוק המיסוי על הבורסה.

לקונצרנים הגדולים יש עניין במיוחד בגיוס הון מחו"ל. רבין השתכנע במיוחד מטיעוניו של בני גאון, הנחשב כיום לאיש העסקים המקורב ביותר אליו, בהיותו סיפור ההצלחה של המשק הישראלי. גאון הצליח לחלץ את כור ולהופכו לקונצרן מצליח בזכות הבורסה.

בשנה שחלפה התהדקו יחסיו של רבין עם גאון ועתה הם מנהלים שיחות לעיתים קרובות. במפלגת העבודה משוכנעים, כי במידה שראש הממשלה יעשה שינויים בממשלתו, יש סיכוי שרבין ירצה למנות את גאון לתפקיד שר כלכלי בכיר, בין השאר מתוך מאמץ לשפר את תדמית הממשלה. מניותיו של גאון עלו עד כדי כך שעמירם סיון, מנכ"ל בנק הפועלים, שבעבר היה מקורב לרבין ונחשב כמועמד לתפקיד שר האוצר, יצא מן התמונה. סיון, שיחסיו עם שוחט אינם מן המשופרים, הבהיר לא אחת בתקופה האחרונה, שאין לו עניין בתפקיד מיניסטריאלי ומשימתו עתה להבטיח את מכירת בנק הפועלים והמשך פיתוח הבנק.

רבין נהנה מחברתם של מנהלי הקונצרנים ואנשי העסקים. בקבלות פנים נראה ראש הממשלה שקוע בשיחות עימם. הקשרים של רבין עם דב לאוטמן, בעבר נשיא התאחדות התעשיינים ויו"ר דלתה־טקסטיל, הם ארוכי שנים. הם נפגשים לעיתים קרובות ומחליפים דעות בנושאי המשק. הקשרים הללו הובילו למינויו של לאוטמן ליועץ ראש הממשלה לטיפול במשיכת משקיעים זרים. לאוטמן משמש לעיתים צינור להעברת השגות של ראשי המשק בנושאים אקטואליים, על מנת לשכנע את רבין למען שינוי מהלך זה או אחר.

תעשיינים נוספים עימם שומר ראש הממשלה על קשר ושומע השגותיהם הם דן פרופר, אלי הורוביץ מנכ"ל טבע, וגם מנכ"ל דיסקונט השקעות, דב תדמור. גם דיעותיו של איש העסקים דוד קוליין מגיעות לידיעת ראש הממשלה.

העבר הצה"לי של רבין הוא אחד הגורמים לקשריו ההדוקים עם יו"ר דירקטוריון התעשיה האווירית, צבי (צ'רה) צור. הם נפגשים לרוב בימי ו' במשרד הבטחון ומגלגלים שיחה בענייני התעשיות הבטחוניות ונושאי המשק. רבין לא מסתיר את הערכתו להתאוששות התע"א, בהנהגת קודמו לכס הרמטכ"ל. צור משמש צינור מידע לרבין המעביר לו מידע על הנעשה בגופים הגדולים במשק. איש צבא נוסף בחוג המצומצם של רבין הוא המנכ"ל בעבר של חברת דלק, יעקב חפץ, ששימש כיועץ הכלכלי של רבין בעת שכיהן כרמטכ"ל.

צינור קשר נוסף של ראש הממשלה עם הקהילה העיסקית הוא באמצעות עו"ד יגאל ארנון, המייעץ לעיתים לרבין בנושאים משפטיים מסובכים. הקשר הזה הוביל להזמנת מנכ"ל הבנק הבינלאומי הראשון, שלמה פיוטרקובסקי, ללשכת ראש הממשלה, להשמיע הערכותיו ודעותיו.

רבין אינו זקוק תמיד לקשר ישיר עם הקהיליה העיסקית. יש לו שני משושים המחוברים היטב לקהיליה העיסקית: מנכ"ל משרדו, שמעון שבס וחתנו, עו"ד אבי פילוסוף. שבס נפגש מדי שבוע עם מנהלי חברות ואנשי עסקים מן השורה הראשונה, מחליף הערכות ושומע את דעותיהם. שבס משמש צינור של תזרים מידע לרבין ופעילותו יוצרת מתיחות בין האוצר ללשכת ראש הממשלה.

מנכ"ל משרד ראש הממשלה מילא תפקיד מפתח בביטולו של מס הבורסה. הוא התנגד מלכתחילה להנהגת המס במתכונת המוצעת, אבל לא הצליח למנוע את המהלך הזה, למרות שהזהיר את רבין מפני יישום המס. שבס לא הסתיר השבוע את שביעות רצונו מן העובדה ששוחט נאלץ לגנוז את המס.

מעמדו של אבי פילוסוף הוא חזק, הרבה מעבר לזה של בן משפחה. לעיתים הוא יועץ כלכלי ולעיתים אף יועץ פוליטי. רבין, כך אומרים כתבים מדיניים, מעביר, דרך מסננת משפחתית, החלטות מתוכננות.

לפגישה שהתקיימה בביתו של ראש הממשלה בשבת לפני שלושה שבועות הוזמן מעגל רחב יותר של אישים מחוגי הכלכלה. היו שם מנכ"ל אפריקה־ישראל, שלמה גרופמן; נשיא מרכז הקבלנים, מרדכי יונה; פרופ' איתן ששינסקי ופרופ' אפרים צדקה. להזמנתם היתה מטרה. הם הוזמנו לפגישה כדי להשמיע לשר האוצר ולנגיד בנק ישראל את עמדת ראשי המשק על מס הבורסה, הריבית ורווחיות היצוא. היה נוח לרבין שהם יעבירו לקברניטי המשק את המסר שיש לשנות את הכיוון כדי להחזיר את היציבות. המסר שהועבר לשוחט היה שהתקבלה החלטה שגויה בענין מס הבורסה ומוטב שיכיר בטעות, יחזור בו ויפתח פרק חדש. המטרה הזאת הושגה השבוע, בעזרת עוד צלצולי טלפון אחרים למספר החרש שבבית רבין.

מהיום, אתם יכולים באמת להיות רגועים! כאשר מחירי הדירות יטפסו למעלה, הכסף שלכם יטפס עוד יותר!

יתרון צמודירה

הפקדה חד פעמית צמודה למדד מחירי הדירות.

יש לכם סכום כסף שאתם בונים עליו לדירה בעתיד, עבורכם או עבור הילדים? אתם מתלבטים איך כדאי להצמיד את הכסף, כך שכאשר מחירי הדירות יטפסו למעלה, הכסף שלכם יטפס עוד יותר! לדיסקונט יש פתרון מהפכני שטרם היה כמותו – יתרון צמודירה, הצמוד למדד המשקף את עליית מחירי הדירות הריאלית, באמת.

תכנית מהפכנית בלעדית לבנק דיסקונט!

יתרון צמודירה – הפקדה חד פעמית לתקופה של שנתיים, המבטיחה שמירה על ערך הכסף שלכם, בצמוד למדד מחירי הדירות. גם כאשר מחירי הדירות ימשיכו לטפס למעלה, אתם תישארו רגועים!

יתרונות נוספים למצטרפים ליתרון צמודירה:

- ■ מענק מיוחד בגובה 3% בתום תקופת החיסכון.
- ■ אפשרות לקבלת משכנתא בתום תקופת החיסכון, בסכום כפול מסכום החיסכון ובהנחה של 1/4% מהריבית הנהוגה בבנק דיסקונט למשכנתאות.

* הבנק שומר לעצמו את הזכות לשנות או להפסיק את שיווק התוכנית בכל עת.

יש עם מי לדבר.

בנק דיסקונט

בוחרים טיול

עמי אטינגר

המגף הצבעוני

דילים לאיטליה הקלאסית, שילוב של תרבות, נוף ופסטה

בלהט הדילים המטורפים לטורקיה ולניו־יורק שכחנו את איטליה, אי המגף עם סורנטו, אמלפי, פירנצה, ונציה וכמובן רומא, העשירה באתרים היסטוריים.

נזכרנו בפומפיי, העיר שנקברה בהתפרצות הר הגעש וזוב. בשייט אל אי החלומות קפרי ובעיירה הציורית אנה קאפרי וגם בנאפולי. ולא לשכוח את הפיאצה מיכלאנג'לו בפירנצה, שממנה אפשר להשקיף על העיר הקסומה השוכנת על גדות הנהר ארנו. מפירנצה כדאי לנסוע לפיזה.

חברת סקאי הכימר מציעה טיול מאורגן של 13 ימים, הכולל, פרט לכל הדברים שהזכרנו, סיורים מודרכים לרומא ולפירנצה וגם סיורי היכרות לנאפולי, סורנטו, ונציה, גנואה ומילאנו. כמו כן ביקורים בקאפרי, המערה הכחולה (תלוי במצב הים במקום) העיירה אנה קאפרי, סורנטו, אמלפי, פומפיי, רומא (פסל משה, הקוליסיאום, כנסיית סאן פייטרו), אסיסי (הקתדרלה), סיינה (פיאצה דל קמפו), פירנצה (האקדמיה לאמנויות), פיזה (תצפית למגדל הנטוי), סטרזה (שייט לאיזולה בלה) ונציה (הגיטו היהודי, כיכר סאן מרקו).

ונציה. לראות, לשוט ולחזור

המחיר עד 24 במרס לאדם בחדר זוגי: 1,573 דולר על בסיס לינה וחצי פנסיון (למעט רומא, שם תינתן ארוחת בוקר קונטיננטלית), טיסה הלוך ושוב, כולל טיסה ונציה־רומא, אוטובוס תיירים ומלווה ישראלי.

דיזנהויז מציעה ללקוחותיה חבילת נופש הכוללת כרטיס טיסה הלוך ושוב, 4 לילות ברומא וארוחת בוקר קונטיננטלית במחירים לאדם בחדר זוגי, לפי בתי מלון הבאים: מלון קנדי, ליד תחנת הרכבת – 459 דולר. מלון אקרמיה, ליד מזרקת טרבי – 479 דולר. מלון אנג'לו אמריקנו, ליד גני ברברייני – 498 דולר. מלון נפוליאון, ליד גני ברברייני – 499 דולר. מלון ווייט, ליד מזרקת טרבי והמדרגות הספרדיות – 509 דולר. באותו מחיר מוצעים גם מלונות רג'נסי וממפיס הממוקמים ליד ויה ונטו.

דרך הנופש, מקבוצת קשרי תעופה מציעה טיסות הלוך ושוב לרומא, שהיה של 6 לילות, במחירים לאדם בחדר זוגי על בסיס לינה וארוחת בוקר קונטיננטלית לפי המלונות הבאים: מלון ניצה, קרוב לתחנת הרכבת – 525 דולר. מלון אקרמיה, קרוב למזרקת טרבי – 597 דולר. מלון טרייטון, קרוב למזרקת טרבי – 597 דולר. מלון פיקדילי, במרכז – 633 דולר. מלון רג'נסי, קרוב לויה ונטו – 633 דולר. אקסלסיור, על הוויה ונטו – 1,065 דולר.

אינטרנט

אמצעי עסף לשיפור העסק שלך

סמינר הכרות בת 3 שעות

עיר	תאריך	שפה	שעה
ירושלים	6 פברואר	עברית	17.30
תל אביב	8 פברואר	אנגלית	13.30
ירושלים	13 פברואר	אנגלית	13.30
תל אביב	14 פברואר	עברית	13.30
חיפה	20 פברואר	אנגלית	13.30
חיפה	21 פברואר	עברית	09.30
ירושלים	27 פברואר	עברית	13.30
תל אביב	28 פברואר	עברית	13.30
ירושלים	6 מרץ	אנגלית	17.30
תל אביב	7 מרץ	אנגלית	17.30

מנחה: יעקב ריצ'מן
לתקשר: 02-932-126

דו"ח ביקורת פנימי בבנק אמריקאי־ישראלי חושף פן אחר של ה
הסולידי ■ בסניפים אחדים פוטרו, הועברו והודחו מנהל
מתפקידם ■ מכריהם של בכירים זכו לאשראי ללא בטחו
מספיקים ■ רק נס פיננסי ירגיע את האריה מהפרס

בנק אמריקא
צרות ישראליו

יהודה שרוני

בסרטון הפירסומת ל"בנקאות הפרטית" של בנק אמריקאי־ישראלי, עומר איש עסקים מחוייט ליד אריה השרוע כפודל, ובאנגלית רהוטה מנסה לשכנע את הצופים לעבור לבנק אמריקאי־ישראלי. אלא שהאריה השקט הפך באחרונה את עורו ונוהג כחיית פרא המאיימת לטרוף. לא לקוחות, אלא עובדים של הבנק.

בשנים האחרונות נוהל בנק אמריקאי־ישראלי באותה שלווה שבה היה שרוע האריה המפרסם. אולם מתחת לפני השטח המצב לא היה רגוע. הפירסומים במעריב בשבועיים שחלפו הוכיחו כי הבנק סובל מליקויים. הצרות הגיעו בעיקר מתחום האשראי, התעוררו חשדות לכאורה בנושא טוהר המידות וציבור העובדים גילה אי שקט. חלק מהליקויים נחשפו בידי מחלקת הביקורת של הבנק, העובדת בחודשים אלה שעות נוספות.

זמירה שחר, בעבר מנהלת סניף הבנק ברמת־השרון הועברה שלשום מתפקידה בעקבות דו"ח ביקורת על הנעשה בסניף. שחר מונתה לניהול סניף פחות יוקרתי וסמכויותיה בנושאי אשראי קוצצו.

חבר הנהלה ניהל חשבון ני"ע על שמם של חברים וקיבל משכנתה של 700,000 ש"ח בתנאים מיוחדים על שם אחותו

את דו"ח הביקורת על סניף רמת־השרון הכינו ויקטור ראובן, מנהל מחלקת הביקורת בבנק וסגנו, יוסי מיוחס. הדו"ח שהושלם לפני כשלושה חודשים עורר סערה בבנק. החלק הראשון שלו נוגע לצחי הרץ, ששימש עד תחילת השבוע בתפקיד בכיר במחלקת האשראי בבנק. בעקבות תלונה אנונימית התברר כי הרץ ניהל בסניף רמת־השרון חשבון ניירות ערך על שמם של שני חברים. הוא הזרים כסף לחשבון אשראי, ואף "סידר" לעצמו משכנתה של 700 אלף שקל בתנאים מיוחדים באמצעות אחותו.

מסקנות ועדת הביקורת היו חד־משמעיות: יש להדיח את הרץ. בנוסף, קבעה הוועדה, כי יש לשלוח מכתב נזיפה למנהל מחלקת האשראי בבנק, יוסי אלטרוביץ, שידע על הפרשה ולקצץ, כאמור, בסמכויותיה של זמירה שחר. הרץ הוצא השבוע לחופשה ויסיים את תפקידו בבנק ב־15 בפברואר. למרות המסקנות נגדו, הוא יקבל את מלוא פיצויי הפיטורין.

רמת־השרון על הכוונת

פרשת הרץ היא קצה הקרחון בכל הנוגע למתרחש בסניף רמת־השרון. להלן לקט נבחר מדו"ח הביקורת האחרון על הסניף:

● לקוח הסניף שחי בחו"ל קיבל אשראי של 250 אלף ה... למימון הקמת מפעל לאספקת נייר. אותו לקוח העביר את ה... ההלוואה לבנק אחר, מבלי שלבנק אמריקאי תהיה אפשרות ל... קב אחר השימוש שנעשה בכסף. הבטחונות להלוואה הסתכמו ב... אלף דולר בלבד.

● חברת בניה, שמנהלה נעצר בעבר בחשד לקבלת שוחד, ק... לה אשראי של 400 אלף שקל. הבטוחה היתה שיעבוד זכויות ב... עתידי.

● כדי להגדיל את האשראי ללקוחות הסניף, עשו הפקי... תרגיל שזכה לכינוי "סופר עו"ש". הם הגדילו את מסגרת האש... ללקוחות, ובכך מנעו את כניסתם לחריגה.

בתשובה לפניית מעריב סירב משה צפריר, מנכ"ל הבנק ל... חיב את הדיבור בנושא פרשת רמת־השרון. צפריר: "כשאתה ... הלוואה ללקוח אתה מביא בחשבון את הבטחונות ואת כושר ה... עון שלו. לאיש לעיתים יש הכנסות ובטחונות נוספים. את ה... המרכיבים האלה מכניסים. החשיבה שאשראי יינתן תמורת בט... נות אחד לאחר היא חשיבה דוגמטית ולא בנקאית".

משה צפריר מנהל את בנק אמריקאי־ישראלי זה ארבע ש... בעבר ניהל את אזור הצפון בבנק הפועלים, היה אחראי על קופ... הגמל ואף שימש כנציג הבנק בלונדון. כיו"ר הדירקטוריון ... זה כחצי שנה יעקב אלינב, המישנה למנכ"ל בנק הפועלים. ... אמריקאי־ישראלי נשלט במלואו על־ידי בנק הפועלים.

לזכותו של צפריר יאמר כי בתקופת כהונתו הוא הצליח לה... את הבנק מגוף עיסקי רדום ל"עסק חי". הוא השתדל לנהל ... הבנק בצורה עצמאית ככל האפשר. כך למשל גייס את משה... הפירסום וויינברג קרטו שמיר, שתיכנן קמפיין מצויין לבנק... הפרטית. לעומת זאת במערכת יחסיו עם העובדים נחשב צפ... לבוטה למדי, וכך הקים עליו שונאים למכביר.

מאבקי כוחות

שאול צור, מנהל סניף הבנקים בחיפה, ומנהל סניף סו... בכרמל, יפים ברודולין, הוחלפו על־ידי צפריר. צפריר עצמו ... באפשרות כי כל מנהל שטופל על־ידו בצורה "עניינית", ה... בפוטנציה לשונא שלו. יעקב אלינב, מסכים בהקשר זה כי צפ... בוטה לעיתים. אלינב: "לא כולם מבינים את חוש ההומור שלו.

על־פי הערכות, הגיע אלינב לבנק במטרה להדק את הפיק... על הנעשה שם, לאור עצמאות היתר של צפריר. "קיבלתי ... התפקיד היחיד שהיה אפשרי מבחינתי והמעניין אותי, לאחר ש... סר לי כי אברהם ברנר, היו"ר הקודם, מסיים את תפקידו". אלינ... משמש כמקביל אחראי על החברות־הבנות והבנקאיות בקבוצ... בנק הפועלים. זמן קצר לאחר מינוי אלינב ליו"ר, מונה רמי קרמ... לתפקיד סמנכ"ל הבנק.

קודם למינויו ניהל קרמין את סניף גבעתיים של בנק הפועלים... ושימש בתפקיד מנהל בכיר בסניף הבנק בלונדון. קרמין נחשב...

מנכ"ל משה צפריר. יחסים בוטים
צילום: אלי דסה

יו"ר יעקב אלינב. הביא עימו סמנכ"ל

למקצוען אמיתי ואת כל החלטותיו הוא מקבל על בסיס ענייני להלוטין. הוא גם אינו חושש מעימותים עם צפריר. כשביקש צפריר להגדיל את היקף האשראי לחברת מסויימת עמד קרמין על דעתו כי זו טעות קשה. "זכותי להתריע בפניך נגד מתן האשראי. אתה לא יכול להשתיק אותי", הודיע קרמין לצפריר. במקביל, פעל קרמין לצימצום היקף הפעילות של הבנק עם קבוצת קווי אשראי.

קבוצת קווי אשראי בניהול יובל רן נחשבת לאחד הלקוחות הגדולים של בנק אמריקאי־ישראלי. האשראי לקבוצת קווי אשראי נאמד ב־20 מיליון שקל. צפריר בתגובה: "כמנהל הכללי של הבנק אני אחראי על היקף האשראי ללקוח אחד (מגבלות לווה בודד). אני מפעיל את שיקול הדעת, ואין כאן שום בעיה פרסונלית".

בתשובה לשאלה האם מינוי קרמין לתפקיד סמנכ"ל הבנק היה על דעתו אומר צפריר: "כאשר אריה סביר (בעל התפקיד הקודם) התמנה לתפקידו החדש, היו חמישה מועמדים. בסוף נשארו שניים. אני שיקללתי את המרכיבים השונים של המועמדים. קרמין נבחר בסופו של דבר בזכות ניסיונו בנושאי אשראי וסחר חוץ. כתוצאה מכך המלצתי עליו". צפריר מכחיש כי מועמדו לתפקיד היה חיים סלה, השני שהגיע לקו הגמר.

בדק בית

לקרמין צפויה עבודה רבה בבנק, כך לפחות על־פי דו"חות הביקורת שהצטברו בחודשים האחרונים, והמתייחסים לפעילות במספר סניפים.

סניף רחביה למשל העניק אשראי לרכישת ניירות ערך לאיש העסקים אשר קינן, המנהל חברה למזוגנים. ציון קינן, אחיו של אשר קינן, משמש כחבר דירקטוריון בנק אמריקאי־ישראל, ובשנים האחרונות הוא אחראי על המנגנון בקבוצת בנק הפועלים.

היקף האשראי שנתן בנק אמריקאי לקינן עומד על 1.1 מיליון שקל, בעוד סך הביטחונות עומד על 150 אלף שקל. קינן השקיע בעיקר במניות ישראמקו. גורלה המר של ישראמקו פגע כמובן בקינן, ובעקיפין גם בבנק אמריקאי־ישראלי.

יעקב אלינב אומר בתגובה כי אחיו של אשר קינן מונה כחבר דירקטוריון בנק אמריקאי־ישראלי כחצי שנה לאחר מתן האשראי. אלינב סירב, מנימוקים של סודיות בנקאית, להתייחס לנושא הבטחונות ולגורלי האשראי.

סניף רחביה הוזכר בדו"ח הביקורת גם בגלל פרשה כואבת אחרת, פרשת אסקלופ. חברה זו לאספקת בשר פשטה את הרגל ונמצאת בתליך של כינוס נכסים. היקף האשראי של הבנק לחברה גדל בתוך חצי שנה מ־1 מיליון שקל ל־8 מיליון שקל, למרות שהיה מדובר בלקוח חדש שטיב עסקיו לא נבדק.

פרשת אסקלופ משמשת כיום כסוגיה לחילוקי דעות בין משרד רואי החשבון של הבנק האפט את האפט לבין הנהלת הבנק. הוויכוח הוא על גובה ההפרשה לחובות שגבייתם מוטלת בספק. מנהל מחלקת האשראי ממליץ על הפרשה של כ־1 מיליון שקל, בעוד שרואי החשבון דורשים הפרשה של 3־4 מיליון שקל. משה צפריר מסרב להרחיב את הדברים בפרשת אסקלופ, בנימוק שהמקרה נמצא כעת בדיון משפטי.

דו"ח ביקורת מספטמבר 1994 מתייחס לנהלי מתן אשראי לקבלן בניה מפתח־תקוה בידי סניף הבנק במקום. הקבלן מוכר אישית למנהל מחלקת האשראי בבנק יוסי אלטרוביץ. ללקוח ניתן אשראי בהיקף של 7.2 מיליון שקל, כדי לעשות שלוש עיסקות מקרקעין.

לבנק לא הועברה בקשת אשראי כוללת, אלא מספר בקשות, כדי לעקוף את הנהלת הבנק (המטפלת בסכומים גדולים במיוחד). בקשת אשראי כוללת, נכתב בדו"ח, הוצאה רק בעקבות הביקורת בסניף פתח־תקוה. פער הביטחונות בפרשת הקבלן מפתח־תקוה מסתכם ב־5.5 מיליון שקל.

המנכ"ל משה צפריר: "החשיבה שאשראי יינתן תמורת בטחונות אחד לאחד היא חשיבה דוגמטית ולא בנקאית"

בקרוב יפורסם דו"ח ביקורת חדש הנוגע לנעשה בסניף המרכזי של הבנק. הדו"ח יתייחס בין השאר לאשראי בהיקף של כ־10 מיליון שקל שניתן לחברת תנ־יונים. הבעלים של החברה מוכר אישית לצפריר. האשראי ניתן ללא ביטחונות מוצקים, אלא מסתמך על מחזור העסקים. כיצד יכסה הבנק על פער הבטחונות אם החברה תיקלע חלילה לקשיים? גם במקרה זה נמנע צפריר להתייחס לעניין ישירות מנימוקים של סודיות בנקאית.

לעתונאי יהושע מאירי, לקוח של הבנק, טענות קשות כלפי צפריר. מאירי הגיש בעטיין תלונה רשמית למשטרה. השבוע הכחיש צפריר את טענות מאירי. המשטרה, על כל פנים, זימנה את צפריר לחקירה.

בנק אמריקאי־ישראלי הרוויח בתשעת החודשים הראשונים של 1994 10.6 מיליון שקל בהשוואה ל־13.2 מיליון שקל בתקופה המקבילה אשתקד. את 1993 סיים הבנק ברווח של 21.9 מיליון שקל, תוצאה מצויינת ביחס למה שמקובל במערכת הבנקאית.

כדי שצפריר יצליח לשחזר ב־1994 את רווחי הבנק ב־1993 צריך להתרחש נס פיננסי. הדבר לא קרה ברבעון האחרון של 1994. יותר מכך, דו"ח ביקורת חשף ברבעון זה אי התאמה של 2.4 מיליון שקל בנתוני הרווחיות. אי ההתאמה התגלתה בעקבות פער בין נתוני ההפרשה על חובות שגבייתם מוטלת בספק שהיו בידי חשב הבנק, לבין הנתונים שהוזרמו על־ידי הסניפים במערכת הפי.סי.

בדיקה נוספת הצביעה על פער ממשי של 900 אלף שקל בלבד. גם זה לא נעים.

עסקי מחשב

דוד גורדון

תוכנה במתנה

בעידן בו מחשבים ותוכנה הם מוצרי צריכה על המדף, נייר עטיפה עם סרט אדום הוא עדיין לא בהכרח מתנה איכותית

היום, יותר מתמיד, האריזה של תוכנה המיועדת לשוק הצרכני יכולה לקבוע את מידת הצלחתה. אין פלא שלא פעם מנסות חברות לעטוף מחדש קונצפט ישן, בצורה שתהפוך תוכנה ללהיט בשוק מסויים.

קחו למשל, את לייף־גיפט ("מתנת חיים"). לפי ההצהרות של חברת מרגיים מאיווה, ארצות־הברית, זוהי תוכנה שאמורה לספק את הצרכים החברתיים, רגשיים, והתפתחותיים של הארם, מילדות לבגרות.

התוכנה מניחה שהמשתמש פותח יום יום את המחשב. עם הכניסה לתוכנה הוא מתבקש להצמיד לתאריך את המילה היומית שאמורה לאפיין את ארועי היום.

לאחר מכן הוא אמור להשתמש בתוכנה כיומן הזכרונות השבועי שלו. כלומר, התוכנה תשמש גירסה מודרנית ליומנים הקטנים עם המנעול שילדי אמריקה היו נוהגים לרשום בהם סודות כמוסים. בצורה אופיינית, לתוכנה "מהפכנית" זו המאפשרת אקט של רישום זכרונות יש שם מיוחד, "לייף פרינט". היא מעודדת ילדים "ללמוד לקח באופן עצמאי ולקבל החלטות בכוחות עצמם. הרישום של החוויות מאפשר להם להבין מדוע הם מרגישים בצורה מסויימת, ומה ניתן לעשות בקשר למצב".

תוכנה רגשית, מילדות עד בגרות

לכל תאריך מוזמן המשתמש להצמיד תמונה קטנה או מספר תמונות, סמלונים, מתוך מבחר המוצע על־ידי התוכנה. סמלונים קטנים אלה, המכונים "לייף־מארקס", אמורים לאפיין את חוויותיו הרגשיות באותו יום, ולסייע לו "ללכוד את הרגע". התוכנה גם "גדלה עם המשתמש", ומערכת הסימלונים משתנה בהתאם.

לילדים קטנים יש סמלוני מסיבת יום־הולדת, תחביבים, חופשות וחברים; למתבגרים – רישיון נהיגה, היום הראשון בקולג', והפגישה הראשונה.

מתחילים עם "לייף־גיפט" בעת ההריון, והיא מלווה אותך מחל מתנועות העובר, דרך חוויות הלידה ומשם לנתוני התפתחות הרך הנולד.

לאחר שהשליטה בתוכנה עוברת לידי הילד, הוא יתכנן את שגרת יומו ואת הארועים השבועיים וכך, כאמור, ילמד עצמאות ואחריות מהן. את רגשותיו יוכל לתעד בעזרת מן, "זו דרך ללכוד זכרונות שאינם יכולים להידשם בתצלומים או בווידאו". לכל חוויה ניתן להצמיד סמלון קטן, שיהיה מזכרת תמציתית של ההרגשה ברגע ההוא. הקלדה מוסמה מיוחדת שתיקבע על־ידי תשמור על פרטיות ההזנות.

בסך הכל מרובה גירסה נוספת של תוכנת יומן־תאריכים ב־89.95 דולר, אליה הוצמד מעבד תמלילים בו ניתן לרשום באופן חופשי קטעי טקסט. אם לשפוט לפי גיבובי המלים של תמחירה, מדובר בו אגר חדש של תוכנה.

מוסר השכל: בעידן בו מחשבים ותוכנה הם מוצרי צריכה על המדף, לא כל תוכנה היא מהפכנית, ונייר עטיפה עם סרט אדום אינו מעיד שהמתנה איכותית.

מחליפים דירה
רביב דרוקר

רעות הידידותית

היישוב הסמוך למכבים מודאג מהתפתחות מודיעין, הענק המאיים על הפסטורליה. המחירים יציבים לכיוון עליה

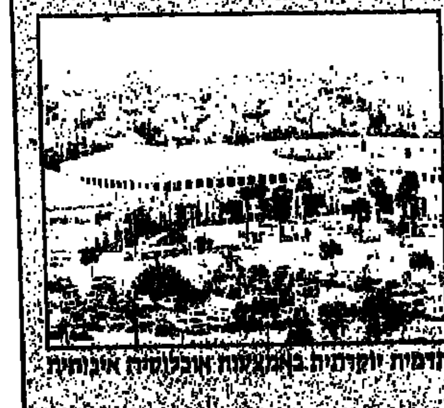
תדמית יוקרתית באמצעות אוכלוסיה איכותית

[illegible]

יוחאי שנער

המשומשות

המגרשים למכירת רכב הולכים ונעלמים בעוד חברות ההשכרה עושות עסקים ■ מרבית העסקות נעשות עדיין בשיטת מחירון־עיתון־מכון ■ עוד שנים עד שתתפתח כאן תרבות של מסחר ברכב ■ המחירים יהיו גבוהים יותר, אך גם הרכב המשומש יהיה באיכות ובתחזוקה טובות יותר ■ חלום אירופי

פינג פונג בין הקונים לבין עצמם. ועדיין יש מכירה בשטח
צילום: רובי קסטרו

150 אלף מכוניות ומסחריות חדשות נמכרו בישראל ב־1994, שיא של כל הזמנים, ולמרות זאת שוק זה הוא לא המוביל. השוק החשוב יותר הוא שוק המשומשות, בו עוברות מיד ליד מאות אלפי מכוניות מדי שנה. אחרי שברק הצבע החדש חלף ואיננו, קובעים כללים אחרים את שוויו של הרכב שגלגליו כבר נשחקו. גורמים כמו צבע מתכתי ושלל תוספות מפסיקים לשחק תפקיד, והביקוש לדגמים מסויימים יורד בעוד שאחרים הופכים ללהיטים.

הרבה יותר מאשר שוק הרכב החדש, השוק המשומש הוא משחק פינג־פונג מהיר בין הקונים לבין עצמם, כשלגורמים אחרים יש השפעה קטנה יחסית. למרות שאין נתונים סטטיסטיים, נראה שקרוב ל־90 אחוזים מהמכוניות נמכרות בידי גורמים וגופים שאינם מתמחים בכך. זה יכול להיות אדם פרטי, וזו יכולה להיות גם חברה גדולה המוכרת את הצי הישן שלה במכרז. לזה וגם לזו אין מערך לוגיסטי שנועד למכור את הרכב הישן, והתוצאה היא שמכוניות באיכות גרועה אכן מקבלות מחירים נמוכים.

אבל הפרטים והחברות למיניהן אינם השחקנים היחידים בשוק המשומשות. יש גורמים שפועלים בו בעזרת מערך מכירות, שמטרתו למכור רכב שהקילומטרים הטובים שלו כבר מאחוריו. מערך כזה יש לסוחרי הרכב למיניהם. אלו, כל אחד בדרכו שלו, מסוגלים לקנות את הרכב, להכין אותו למכירה ולמכור אותו במצב תקין.

תופעת סוחר הרכב המסורתי, בעל המגרש לרכב משומש, הולכת ומתמעטת עם השנים. במגרשים כאלה אפשר למצוא על־פי רוב את המכוניות שאיש אינו רוצה לקנות ושאיש אינו יכול למכור. הסוחרים קונים בזול וכנראה שמתוך נסיון הם יודעים שבסופו של דבר יצליחו להעביר את הסחורה הלאה וגם להוריד קומיסיון. ובכל זאת, מי שעקב מקרוב אחרי תחלופת הרכב במגרשי הכורכר המאובקים במבואות הערים, יגלה שפעמים רבות הם הופכים למגרשי גרוטאות לעת מצוא. אחרי הכל, גם הסוחר המוצלח ביותר לא יוכל להיפטר מאותה מכונית ספורט נוצצת ועתירת כוחות־סוס, שנהפכה עם השנים לגרוטאה חלודה ומוזנחת.

הסוחרים היעילים ביותר הם חברות ההשכרה. חברה בינונית מן הזן הזה, עם צי של מאות מכוניות משלל דגמים, מעוניינת להיפטר מצי הרכב שלה תוך שנה וחצי לכל היותר, והיא עושה זאת לעיתים גם עוד קודם לכן. התהליך ידוע: החברה קונה עשרות מכוניות מהיבואן, במחירים הקרובים מאוד למחירי העלות, ובהנחות מצטברות של מיליוני שקלים לשנה. לאחר תקופת שימוש קצרה, אך עם קילומטרז' ובלאי גבוהים ובמקביל עם תחזוקה קפדנית, מציעה חברת ההשכרה את המכוניות לכל דורש. בניגוד למה שהיה אפשר לחשוב המחירים נמוכים רק במעט ממחירי רכב חדש ולעיתים מצליחה החברה אף לכסות את ההשקעה הראשונית (נומינלית).

באמצעות שיטה זו יש ביכולתה של חברה המתנהלת באופן יעיל לרכוש רכב חדש בעלות אמיתית של אלפי שקלים בלבד, שהם ההפרש בין מחיר הרכב החדש והמחיר שתקבל עבור הרכב המשומש, הגבוה ממחירי השוק.

צילום: אלי דסה

הצלחת חברות ההשכרה מעידה, ואולי באופן מפתיע בהתחשב במצב הקיים, כי הלקוח הישראלי – כמו זה באירופה ובארה"ב – מעוניין אף הוא לקנות רכב מגוף מבוסס המתמחה בכך, ולא מאדם פרטי. למרות התנאים הקשים בהם מופעלות חלק מהמכוניות השכורות, אף חברת השכרה אינה יכולה להרשות לעצמה רכב פגום, ועל כן התחזוקה נעשית תוך שימת־לב מירבית. פנים המכונית עשוי להיות בלוי אמנם, אך המכללים המכניים תקינים (גם אם שחוקים): הלקוח יודע שיש לו כתובת (ולעיתים גם אחריות) ומוכן לשלם עבורה. בצדק יחשבו גם מרבית הלקוחות, כי לחברת ההשכרה אין אינטרס לרמות אותם, להסתיר תאונות ופגמים אחרים; כרטיס הרכב אמור להיות פתוח בפני הרוכש הפוטנציאלי, וחברה שמכבדת את עצמה לא תעז להסתכן במעשים פליליים.

טרייד־אין

גורם אחר הפועל בשוק, בגלים ההולכים ובאים, הוא מחלקות הטרייד־אין אצל יבואני הרכב. שלא כמו חברות ההשכרה, המעוניינות למכור רכב סביר במחיר הגבוה ביותר (תוך מגבלת זמן, המחייבת אותם לדרוש מחיר מתקבל־על־הדעת), מטרת הטרייד־אין היא, במרבית המקרים, לפתות את הלקוח לרכוש רכב חדש. היבואן מוכן ללכת לקראתו, להציע לו מחיר טוב ותנאי מסירה נוחים, דוגמת השארת הרכב הישן ברשותו עד לקבלת החדש.

השיטה הזו טומנת בחובה חסרונות ויתרונות. בצד היתרונות, מבטיח היבואן הגברת הרכישות לרכב שהוא מייבא, ובפרט כשמדובר במוצר בעייתי או בשוק ההולך ונעשה תחרותי מיום ליום. יתרון נוסף הוא באפשרות לסכסד את מחיר הרכב החדש מבלי שהלקוח ירגיש בכך.

את הדוגמה הטובה ביותר לכך מהוות מחלקות הטרייד־אין הפועלות אצל יבואני המכוניות היקרות ביותר, כ־ב.מ.וו ומרצדס, שמחירן מאות אלפי שקלים. הטקטיקה ברורה: יש לשמור על מחיר המחירון של הרכב החדש, כדי שתדמיתו של הרכב לא תיפגע. יבואן כזה יהיה מוכן להוסיף עשרת אלפים ש"ח למחירה של מכונית משומשת, כל עוד יוכל למכור את הרכב החדש ב־300 ומשהו אלף ש"ח, שהם המחיר הנקוב במחירון. בקנה־מידה קטן יותר [illegible] השיטה הזו גם לגבי רכב צנוע יותר כמו בסובארו. יבואנים [illegible] מוכרים אחר־כך את המכוניות במחיר השוק.

מכאן גם היתרון השלישי. יבואן שעשה עיסקה כזו עם לקוח [illegible] עם רווח יפה בחישוב הכללי, אך עם לקוח מרוצה ומחייך. הרכב הישן נקנה ממנו במחיר גבוה, בהחלט מעל למחיר השוק, [illegible] מענות וטענות. למרות שהרכב החדש נרכש במלוא המחיר, [illegible] הנצחון המתוק ביותר עבור רוכש הרכב הישראלי.

לשיטה הזו צמחו בשנתיים האחרונות שתי גרסות מעניינות. הראשונה היא מחלקת הטרייד־אין בסוכנות מכוניות [illegible] יבואנית פיאט, הידועה כרוכשת מכוניות מתחת למחירי השוק. למרות זאת, אומרים גורמים שמחוץ לחברה, הפעלת המחלקה [illegible] רוכה בשירותי מוסך, מחסן החלפים, ובהפעלת צוות עובדים [illegible] אינה תורמת רבות למאזן החברה. כאשר משקללים את עלות [illegible] רת המכוניות למכירה, את זמן אחסנתן, ואת הסיכון שבירידת [illegible] הרכב בשוק, נדמה כי העסק מתברר כלא־ממש משתלם. [illegible] סובלת מחלקה זו, בדיוק כמו כל טרייד־אין אחר, מהצטברות [illegible] רכב "לא־סחיר" במגרשה. במקרים רבים מי שלא הצליח למכור [illegible] הפיאט־אלפא־לנצ'יה שלו בשוק החופשי הגיע אליהם.

הגרסה האחרת, המנוגדת כמעט, היא מחלקת הטרייד־אין [illegible] חברת דוד לובינסקי, יבואנית פז'ו־סיטרואן. חברה זו החליטה [illegible] תוח במסע לקידום תדמיתה של הסיטרואן, והודיעה על נכונותה [illegible] לשלם מחירים גבוהים עבור רכב משומש מתוצרת סיטרואן, [illegible] מפורשת לעודד את הלקוחות לרכוש רכב זה, ולהעלות את [illegible] בשוק. החברה התחייבה בפני רוכשי הרכב החדש כי תקנה [illegible] רכבם בתנאים דומים, אם ימכרו אותו תוך תקופת זמן קצובה [illegible] שנים) ויקנו סיטרואן אחרת.

החסרונות למחלקת הטרייד־אין רבים, והביאו את מרבית היבואנ[illegible]ים להימנע מהקמתן. המתנגדים בחברות הרכב להקמת מערכות כאלו מסבירים בין השאר כי לא יתכן מצב שבו תופעל מחלקת טרייד־אין על־ידי שכירים. "את הטרייד־אין", הם מסכמים, "יש להפעיל בידי קבלן, שיש לו אינטרס מובהק להרוויח על כל רכב שהוא מוכר, ולא לרמות את החברה בשבילה הוא עובד".

אבל רוב־רובו של השוק מורכב עדיין מבודדים המוכרים את המכונית באמצעות מודעת לוח או ברמזור. אלו הולכים בדרך־כלל במסלול קבוע: מחירון, עיתון, מכון, מו"מ מסכם, ובסוף גם רכישה. שלבי המסלול הזה זוכים לא אחת לביקורת חריפה. המחירון (ולמע[illegible] המחירונים, שכן יש שניים כאלו) כוללים פעמים רבות אי־דיוקים בכל הנוגע להיצע הדגמים, וחשוב יותר מכך: גם בכל הנוגע ל[illegible]מידה בה הם משקפים את פני השוק. ביקורות על המחירונים נשמעות על־ידי מגוון של גורמים, מהיבואנים ועד ללקוחות, ונראה ש[illegible] היתרון היחיד עשוי להיות תחרות רבה יותר בתחום זה, כפי ש[illegible] קורה בשווקים אירופאים (מעט יותר גדולים מהשוק הישראלי).

השלב הבא, מייד לאחר העיתון, הוא המכון לבדיקת רכב, שפע[illegible] רבות מספק לרוכש הפוטנציאלי דו"ח עמוס בשירבוטים לא־ברורים, מבלבל אותו בהסברים מכניים חסרי־פשר, והעיקר – לא עוזר לו לקבל החלטה. שלא כמו המחירונים, כאן יש תשובה [illegible] הרבה יותר – המוסך המורשה. מוסך איכותי, המתמחה ברכב [illegible] יכול לתת אבחנה מדוייקת, מהירה ואמינה בהרבה באשר [illegible] איכותו של הרכב. נכון, הוא לא ירצה לתת זאת בכתב, ובוודאי לא יתן אחת מאותן תעודות האחריות המקניות שמספקים המכו[illegible], אבל לרוכש יהיה הרבה יותר ממושג קלוש לגבי איכות הרכב.

בינתיים, הלקוח הממוצע נשאר מבולבל, וחושש בצדק מרמאים [illegible] מאכערים למיניהם, שיציעו לו מציאה זולה באיכות איומה. כנר[illegible] שיעברו עוד שנים טובות עד שתתפתח כאן תרבות של מסחר [illegible] רכב הנעשה בסמוך למכירת הרכב החדש. המחירים יהיו גבוהים [illegible] יותר, אך גם איכותו ורמת התחזוקה ישתפרו בהתאם.

יפניות כמובן

איזה משומשות והיכן למצאן

הרבה מכוניות נכנסו לשוק הישראלי בחמש השנים שחלפו, שמות כמו יונדאי ומזדה נהפכו שגורים בפיו של קונה הרכב החדש, וחלקם עברו גם לשוק המשומשות.

כמו ברכב החדש, גם במכוניות משומשות מעדיף השוק את הרכב מהמזרח, מזרח־אסיה כמובן. סובארו ומיצובישי הן הבחירות המועדפות, הזוכות למחירים גבוהים גם אחרי עשרות רבות של אלפי ק"מ. טויוטה, הונדה וסוזוקי זוכות אף הן למחירים גבוהים, בעוד מזדה 323F ודייהטסו אפלוז מועדפות פחות. הראשונה כמעט ונעלמה משוק החדשות, ולאחרת הודבקה תדמית המרתיעה חלק מהקהל.

האירופאיות יקבלו מחירים סבירים כל עוד המכונית קטנה, בדרך־כלל עד 1,600 סמ"ק. הכלל כאן הוא כי ירידת הערך (באחוזים, ולכן בוודאי שגם בכסף) נמוכה יותר ככל שהרכב קטן יותר. פז'ו 205, במיטב שנותיה, זוכה לאהדה כוללת של שוק המשומשות. לעומתה, התאומה (המודרנית יותר) לבית סיטרואן, ה־AX, נדחית הצידה. פיאט אונו שומרת על מחירה, אך מכוניות פיאט גדולות יותר מאבדות מערכן בקצב העולה במקביל לממדים החיצוניים.

מכוניות היוקרה האירופאיות מאבדות מערכן בזריזות, למעט וולוו ומרצדס־בנץ, הממשיכות לשמור על המחיר גם אחרי 10 ו־15 שנים. יש גם אירופיות אחר בשוק, מהצד האחר של הסקאלה. מכוניות לאדה מועדפות על־ידי העולים ואילו פקודה אסשר למכור גם מחוץ לקהילה זו.

האמריקניות היו בשפל קשה עד לתחילת שנות ה־90, אך כעת מעמדן משתפר. עם מכירות של קרוב ל־10 אלפים מכוניות חדשות מדי שנה, זוכים דגמי ג'נרל מוטורס למחירים סבירים, כשדגם פאנבירד של פונטיאק (94'־92') יורד בערכו מהר יותר ממכוניות פופולריות אחרות.

מי שמחפש מכוניות אמריקאיות ישנות, מסחריות בנות שנים אחדות וסתם "מציאות", כדאי שייגש לאחר ממגרשי הרכב המשומש. שם עומדות מכוניות רבות שבעליהן לא הצליחו למכור בשוק הפרטי. המחירים

[redacted]

סובארו ומיצובישי מובילות וגם הקוריאניות מצטרפות, האירופאיות מאבדות מערכן מהר, את הלאדה קונים בדרך כלל העולים

נמוכים מאוד, אבל גם איכות הרכב רחוקה מלהשביע רצון, וירידת הערך עלולה להיות אדירה.

קניית רכב יקר (200־100 אלף ש"ח) במחלקות הטרייד־אין של היבואנים היא עסק לא רע בכלל, [illegible] מצב של יבואן, האמור לעמוד מאחורי הסחורה שהוא מוכר.

בכל הנוגע לרכב זול יותר, אפשר לחפש, ופעמים רבות למצוא, מציאות במחלקות הטרייד־אין השונות, בפרט אם מוכנים להתפשר על מכוניות שקשה מאוד למכור.

[illegible]

מחליפים מכשיר
יוסי חרסונסקי

מערכת בחלקים

מי שמבקש איכות במחיר ראוי מרכיב מערכת מתוצרת חברות שונות

רמקולים למערכת כמו גלגלים לרכב

מערכות המיני הן עדיין הלהיט של שוק מכשירי הסטריאו, אבל לאחרונה מסתמנת מגמה של הזרה למערכת בחלקים.

הסיפור של המיני הוא במידה רבה חתיגלמות השיווק האגרסיבי הנשען על גימיקים, על אחיזת אוזניים, ועל מעט הבנה בנושא. היצרנים והסוחרים ניצלו את העיצלנות של הדור שגדל על שלט־רחוק והסיחו דעתו ממערכת החלקים המודולרית, שבה אתה יכול להתאים מגבר לרמקולים ולקומפקט לפי צרכיך ומעמדך האישי.

מערכת המיני, הנרכשת כיחידה אחת, נועדה לצרכן חלא־מבין. ב־2,500 שקלים פחות או יותר, הוא מביא הביתה מערכת שלמה, בלי שייאלץ לשבור את הראש איזה מגבר לרכוש ואיזה קומפקט דיסק לחבר אליו. אבל המעולה שבמערכות המיני לא תגיע לאיכות מערכות החלקים הטובות, שמתחילות ב־80 ואט לכל צד. מגבלתה של מערכת המיני ברמקולים ולעיתים גם ברסיבר (רדיו+מגבר). היא מספקת הרבה משחקים באמצעות השלט אבל אלה מסיחים את הדעת מהעניין המרכזי: האיכות האבסולוטית של הצליל.

מערכת המיני היא מערכת מישנית, טובה לילד ולילדה כחדרם אבל זו טעות להוציא אלפי שקלים עליה כשהמטרה היא להציבה בסלון או בכל חדר גדול. אם הוצאתם כ־4,000 שקלים לרכישת סטריאו, כדאי לחשוב במונחים של מערכת בחלקים, העולה על מערכות המיני לא רק בעוצמה, אלא גם באיכות ובעומק הצליל.

אם למשל בוחרים קומפקט־דיסק מרנץ 58, מחברים אותו למגבר רוטל־980, לרמקולים קריף 140 ולטיים קנווד־4050, תקבלו מערכת עם צליל באיכות הפרדה מצויינת במשהו כמו 6,000 שקלים. אם נסתפק בסכום מחירה של מערכת מיני – כ־4,000 ש"ח – יהיה מרכיב הרמקולים נחות. ורמקולים למערכת הם כגלגלים לרכב. ורמקולים יבואו לפני המגבר והקומפקט בסדר החשיבות ברכישת מערכת סטריאו. כדאי להשקיע עוד 1,000 עד 2,000 שקלים כדי לקבל מערכת עם רמקולים טובים, גם על חשבון פינוק של שלט מתוחכם שאינו תורם דבר לאיכות הצליל. ושלט בסטריאו אינו חיוני כמו שלט בטלוויזיה (בכל אופן צריך לומר כאן כי מי שקונה מערכת מעורבת, הכוללת חלקים של יצרנים שונים, עלול להתקשות בשימוש בשלט רחוק.) [illegible]

[illegible]

מתאים לי / לא מתאים לי

ג. פינשמקר

איכות יקרה

הגברת הגדולה של הקוסמטיקה, הלנה רובינשטיין, כיבדה אותי בארבעה מוצרים מסידרת הטיפול החדשה שלה לעור יבש, SKIN RICHESSE, שמשווקת אינטרביוטי. זו סידרה יקרה, וכשנתתי אותה לאמא של שיפרה, היחידה במשפחה שיש לה גם עור יבש וגם ניסיון רב־שנים במוצרי קוסמטיקה יקרים, ביקשתי ממנה לשים לב במיוחד ליחס שבין איכות למחיר. היא השתמשה במוצרים כשלושה חודשים, והנה מסקנותיה:

"מדובר בקרם הזנה ליום לעור יבש, 50 מ"ל ב־234 ש"ח, תחליב עשיר ללילה לעור יבש, אותם כמות ומחיר, קרם לניקוי פנים והסרת איפור, 150 מ"ל ב־96 ש"ח, ומוצר חדש לגמרי, לדברי הלנה, שמן נוזלי ללא שמן לניקוי והסרת איפור – 200 מ"ל ב־96 ש"ח. התחליב ללילה וקרם הניקוי פשוט נהדרים. עושים כל מה שמבטיחים לעשות, ויותר. כשקמתי בבקרים אחרי שניקיתי בערב את הפנים בתחליב הניקוי והזנתי אותם בתחליב ההזנה, העור שלי באמת הרגיש, ונראה, צעיר בכמה שנים. במיכל התחליב יש משאבה קטנה שמפקחת על הכמות היוצאת ומונעת ביזבוז, וזה מביא אותי למיגרעת היחידה של שמן הניקוי, שגם הוא משובח: צריך לשפוך מעט ממנו לכפות הידיים לפני השימוש, ותמיד כמות גדולה יותר נוזלת לכיור. הלנה היתה יכולה להשקיע גם כאן בפקק מונע בזבוז. המוצר שהכי פחות הרשים אותי היה קרם היום. גם הוא טוב, נעים ומשאיר עור רווי, אבל בשביל קרם יום המחיר מאוד גבוה, והאיכות דומה לזו של קרמים זולים יותר. בגלל הפקק והמחירים, אני מורידה לסידרה הזו לב".

סביר בהחלט

על הדיאודורנט השקוף של נטורל פורמולה, מיכל תרסיס שעולה 24.85 ש"ח ל־200 מ"ל, אמרה הבחורה שקיבלה אותו ככה: "אני מעדיפה להשתמש בדיאודורנט רול־און או סטיק, ולא בספריי, גם כשמבטיחים לי שהספריי הזה 'ידידותי לסביבה'. המוצר עצמו, כשאני משווה אותו לאחרים, הוא, לטעמי, סביר בלבד. העיצוב של המיכל, נחמד".

מרכך מושלם

קופסה ובה 2 ק"ג של "מלח טהור לריכוך מים" במדיח כלים מתוצרת פנטסטיק, שעולה 9 ש"ח, נתתי לחברה שמתייחסת לכל מטלה ביתית כאל חקירה מדעית, ולכן אני מקבל ממנה חוות דעת מדוייקות, אמינות, ובדרך כלל מסוייגות. הפעם היתה הפתעה. אחרי שימושים אחדים, כולל בבתי חברות נוספות, היא צילצלה ואמרה: "זהו מוצר משובח. הוא עשה עבודת ריכוך יעילה על כמה מדיחים לא חדשים, והצליח להוריד מלחים ומשקעים שהתלבשו על חלקים פנימיים ולא רצו לזוז. על המדיח הפרטי שלי ניסיתי, כמובן, חומרים אחרים לפני הפנטסטיק, אבל אף אחד מהם לא עשה עבודה מושלמת. הפעם, למרות משקעים מיניאטוריים שנותרו, זה הצליח הרבה מעבר למצופה. אמנם זה רק מלח, אבל מגיע לו הציון הגבוה ביותר".

קלוריות חריפות

חטיפים מלוחים שמיוצרים מגרעיני תירס, לא מהקמח, הם נוקשים ובלתי מתפוררים יותר מאחרים. מרינה יחד עם אורי אינטרנשיונל מייבאים אותם מארה"ב והם נקראים נאצ'וס. יש שלושה טעמים. אנחנו קיבלנו את גלפניו, שמיועד לאוהבי החריף, 200 גרם בשקית, 4.95 ש"ח, 489 קלוריות למאה גרם. הילדים קפצו על המציאה שנראית כמו צ'יפס, אבל למסכנים עמדו דמעות בעיניים אחרי הנגיסה השניה, והם פינו את השטח. שיפרה ואני עמדנו במשימה קצת יותר בגבורה, בעזרת מיטבל אבוקדו עדין שהכנתי ועם בירה קרה, שהיא חיונית כאן. אני הייתי מרוצה. החטיפים אכן אספו את המיטבל בלי להישבר והביאו אותו בשלום לפה. שיפרה וחברה שלה, שהצטרפה לטעימה, היו פחות מרוצות. לדעתן, החריפות נהפכת מהר מאוד לשתלטנית מדי, ומספר הקלוריות, מזעזע.

כמו האחות השמנה

גבינת סקי קל של שטראוס, עם חצי אחוז שומן, האחות הקטנה במשפחת סקי שבה יש כבר גבינות עם 9% ו־5% שומן, לא מביישת את אחיותיה. למרות אחוז השומן הנמוך ומספר הקלוריות המוצהר והמרגיע, 58 למאה גרם, היא טעימה והמירקם שלה קטיפתי. גביע של 250 גרם עולה 3.13 ש"ח, והאריזה כפולה והרמטית, כדי להקנות למוצר אורך חיים סביר.

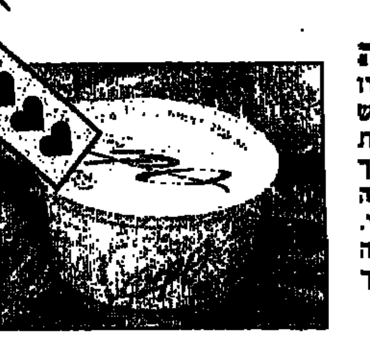

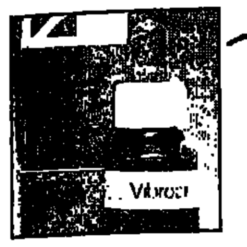

אחד מכולם

את טיפות־האף ויברוסיל, תוצרת חברת זימה, שוויץ, המיועדות לטיפול בנזלת – גם אלרגית – נתתי לחבר דולף כרונית, שלא יוצא מהבית בלי בקבוקון־טיפות בכיס. הדיווח: "תשמע, אני לא רופא ולא רוצה להתחייב, אבל הטיפות האלה עזרו לי בערך כמו שעזרו חצי תריסר סוגים אחרים. מה שהייתי אומר לזכותן, זה שהן לא חריפות כמו כמה מהטיפות האחרות". 15 מ"ל עולים 10.83 ש"ח. בלי מירשם רופא.

אטלס מקסים

הוא מכיל 104 עמודים, גודלו 30 על 22 ס"מ, משקלו 135 גרם, מחירו 79 ש"ח, והוא גם מקסים וגם מועיל. זהו אטלס הכבישים החדש הצבעוני והממוחשב, שהמהדורה השניה שלו יצאה לא מכבר לאור מטעם חברת מפה וההוצאה לאור של משרד הבטחון. מופיעים בו כל הישובים, הכבישים, המחלפים והצמתים בארץ, תחנות דלק, משטרה, עזרה ראשונה ובתי חולים, גנים לאומיים, שמורות טבע ופארקים, חניונים, אתרים היסטוריים וארכיאולוגיים, ואפילו גבולות האוטונומיה הפלשתינית והתוואי המתוכנן של כביש חוצה ישראל.

כל ס"מ במפה הוא ק"מ בשטח, המפות ברורות ומאפשרות התמצאות מהירה ומדוייקת, והמידע מפורט ומעודכן, בין השאר בעזרת הערות והצעות של קוראי המהדורה הראשונה. מאוד מומלץ להחזיק אחד כזה במכונית, אבל גם מי שמעדיפים לטייל בדמיון, מתוך הכורסה הביתית, יכולים ללמוד ממנו הרבה.

נבלע בקלות

חברת לחם אדמה ושתי מאפיות קיבוצניקיות – דגנים של משמר השרון ואורנים של כפר החורש – התאחדו כדי למכור לנו את האחיות הקטנות של הלחם האורגני ש'אדמה' הוציאה לשוק בשנה שעברה: פיתות ולחמניות, אורגניות גם הן. משקל שש לחמניות 300 גרם ומחירן 4.90 ש"ח לאריזה. הפיתות – 400 גרם ו־5.75 ש"ח לשקית. המשווקים כותבים שהמוצרים הללו אפויים מקמח מלא, עתיר ויטמינים, מינרלים וסיבים תזונתיים, נקי מחומרים כימיים, והקלוריות שבו מתעכלות מהר יותר ובשלמות רבה יותר מקלוריות של לחם מקמח לבן, למשל.

לפעמים כל היתרונות הללו באים במקום טעם טוב. לא הפעם. הלחמניות והפיתות היו טעימות והתחסלו במהירות, כמעט בלי עזרה מחברים. שיפרה שמחה לשמוע כי "שומרי משקל" מרשים לחברי האגודה לאכול את הלחמניות האורגניות. אבל לא בטוח שהם ממליצים לחסל אותן בזוגות, כמו שהיא עשתה.

מכחול או ספוגית

מרבלון קיבלתי שני מוצרים שייעודם זהה, אבל הם משיגים אותו קצת אחרת. האחד, תוחם עיניים – EYELINER – מבית אולטימה 2, ספקית קו מוצרי היוקרה של רבלון. זהו מקלון שחור ואלגנטי עם מכחול עדין וגמיש, שמתווה קווים יפים, אחידים, עמידים למשך שעות, אבל מוסרים בקלות אפילו בעזרת מים וסבון. קוראים לזה BLACK 10, זה עולה 75 ש"ח, אבל על האריזה לא מצויינת כמות החומר. גם המוצר האחר נולד כדי לצייר קווים על עפעפיים. לו קוראים ברבלון JETLINER, והוא מעוצב כקסת דיו עתיקה. אין מכחול, אלא ספוגית טוש גמישה, מכשיר ששרטטיות מתחילות בדרך כלל מעדיפות להשתמש בו עד שהן רוכשות מיומנות מספקת. זה עולה 29.90 ש"ח, גם כאן אין ציון הכמות, אבל לפי הצורה, הוא מכיל מעט פחות חומר מקודמו. איזה לקנות? שיפרה אומרת ששניהם טובים מאוד, אבל ממליצה לנסות תחילה את הזול יותר, שמתווה קווים נאים בהחלט גם בידי מי שעדיין לא עלו ביתה לשימוש במכחול. נשים שלא מסתדרות עם ספוגית ירכשו, כמובן, את היקר יותר. אצל שיפרה תמיד יוצא בסוף שמה שמתאים לה, זה המוצר היותר יקר. "בגלל הטעם הטוב שלי", היא אומרת.

השפעה אמיתית

"מוצר מצויין", אמרה הגברת הלא צעירה שקיבלה לניסוי את SKIN REVIVERS, אמפולות עם חומר לטיפוח עור הפנים והצוואר מתוצרת מאיטו, קוסמטיקה יפנית, השייכות לסידרת טיפול שנקראת DOUBLE EFFECT. אריזה של 10 אמפולות, בכל אחת 3 מ"ל חומר, עולה 188 ש"ח. העניין סיקרן אותי, וקיבלתי הסבר: מורחים את התכולה של כל אמפולה על הפנים במשך 5 ערבים, עושים הפסקה של יומיים, ומשתמשים בחמש האמפולות הנותרות. התוצאה, אומרת הנסיינית שלנו, היא עור רך וענוג, חלק ורווי לחות יותר משהיה לפני השימוש, וההשפעה החיובית נותרת בו ימים רבים. "נכון שהעסק לא זול", היא הוסיפה, "אבל יש בשוק מוצרים דומים של חברות אחרות, שעולים עוד יותר". פרטים בטלפון 03־5581062.

♥ גרוע ♥♥ בינוני ♥♥♥ בסדר ♥♥♥♥ יופי ♥♥♥♥♥ מעולה

קודם נפתח חשבון במנהטן

המפקחת על מטבע חוץ, מיקי ערן, יודעת שהפיקוח אינו אפקטיבי לאורך זמן ■ היא מבטיחה כי הוא יוסר כאשר נגיע לאינפלציה ברמה אירופית ■ בינתיים מרחיבים את ההיתרים להשקיע בחו"ל

יוסי גרינשטיין

לאלו הכמהים להיזרמות לאירופה אנשי בשורה אנו: כאשר נזכה לאינפלציה בר־מה שוויצרית נוכל לפתוח חשבון בציריך או בז'נבה. כך מבטיחה המפקחת על מטבע חוץ מיקי ערן שלדבריה הפיקוח על מטבע חוץ בישראל יבוטל לחלוטין כשהאינפל־ציה תרד לרמה מערבית.

ומשמעות של הסרת המגבלות על שי־מוש במטבע חוץ היא שהשקל שלנו יהפוך למטבע בר־המרה ברמה למטבעות העיק־ריים בעולם. מר ישראלי יוכל לרכוש מט־בע חוץ כאוות נפשו ואף לפתוח חשבונות בבנק בשדרה החמישית במנהטן. כיום זו עבירה וראש ממשלה אחד שילם בעטיה מחיר כבד למדי.

המפקחת ערן אינה מאושרת מהפיקוח: "אנו לא רוצים לעמוד בדרכו של המגזר העסקי. אני מקווה שנצליח בהקדם להחזיר את שד האינפלציה לבקבוק ואז יוסר הפיקוח על מטבע חוץ. ההגבלות אינן אפקטיביות לאורך זמן והשוק מוצא תמיד דרכים לעקוף את כללי הפיקוח באמצעות מתווכים פיננסיים או חברות רב־לאומיות. מקלטי המס קיימים גם בישראל".

ערן אומרת כי באינפלציה הנוכחית נדרש עדיין פיקוח. "הפיקוח נדרש לניהול מדיניות שער החליפין והריבית. הוא חיוני כל עוד התנודות אינן מספיק גמישות כדי להגן על הרזרבות. אולם כשנגיע לאינפלציה מערבית לא יידרשו כלים לגישור בין שוקי ההון, ואז נוכל לבטל את כל ההגבלות".

מיקי ערן רוצה להפוך את המחלקה שלה ממחלקת פיקוח למ־חלקת דיווח. "בכל מקרה לא נבטל את המחלקה. היא פשוט תעבור מפיקוח לדיווח על עסקות במטבע חוץ. נחוץ מאוד להדק את מערך הדיווח בתחום מטבע חוץ כדי לשפר את איכות הנתונים של מאזן התשלומים ולדעת את התמונה האמיתית בתחום זה".

בעבר, לאחר ביטול העיוותים של "מאה השערים" במטבע חוץ

מיקי ערן. מפיקוח לדיווח צילום: פלאש 90

(...ושת שער, היטלים ומיסים), התחייבה ישראל בפני הבנק העולמי וקרן המטבע הבינלאומית, להימנע מהטלת הגבלות נוספות או נסי־גה בתחום הפיקוח על מטבע חוץ. בתמורה, הכירה קרן המטבע בשקל כמטבע בר־המרה בכל הנוגע לחשבון השוטף.

בשנה שחלפה פסע הפיקוח צעדים גדולים בכיוון הליברליזציה, במיוחד בתחום התיירות: ההקצבה לנוסעים לחו"ל גדלה ב־4,000 דולר ל־7,000 דולר. במקביל הותר שימוש חופשי בכרטיס אשראי לרכישת שירותי תיירות בחו"ל, ללא צורך להסדיר את השימוש לפני הנסיעה. למעשה, הישראלי המטייל יכול להוציא בחו"ל אלפי דולרים על בתי מלון, רכב, מסעדות ושאר הנאות וגם להוציא מן הארץ 7,000 דולר במזומן או בהמחאות.

רשימת האיסורים, המונעים שימוש חופשי במטבע חוץ, עדיין ארוכה. השנה מתכננים לעשות את השינויים הבאים בתחום הפיקוח:

השקעות ריאליות בחו"ל. החודש מוציא הפיקוח היתר כללי לחברות עיסקיות להשקיע ללא הגבלה בנכסים ריאליים בחו"ל. ההיתר יינתן רק לחברות פעילות כדי למנוע התאגדות ספקולטיבית למטרה זו. עד כה הותר לחברות עיסקיות להשקיע עד ... מהונן בנכסים ריאליים אם כי לאחרונה ניתנו היתרים יחודיים לחברות שביקשו להגדיל את השקעותיהן בחו"ל.

ההיתר הכללי יאפשר לחברות להשקיע ללא הגבלה בנכסים ריאליים – בבניינים, במקרקעין, במפעלים, במניות לא סחירות ובמניות סחירות בידי בעלי עניין. ההיתר להשקעות ריאליות של יחידים אינו עומד על סדר היום מחשש לבריחה המונית של מטבע חוץ. למעשה, גורמים לא מעטים רוכשים כיום בניינים ונדל"ן בחו"ל גם ללא היתר.

השקעות פיננסיות. תחום זה מורכב וסבוך יותר מההשקעות הריאליות. רק בעוד חודשים אחדים יוצא היתר כללי לחברות שיאפשר להן להשקיע בהיקף מוגבל בניירות ערך בחו"ל. החברות יוכלו להשקיע בניירות ערך זרים עד 10% מההון העצמי או 5% מהמחזור שלהן. כיום נאסר על חברות להשקיע בבורסות בחו"ל וההשקעה בניירות ערך זרים מותרת רק ליחידים ולקרנות נאמנות כשהרווח הריאלי מחוייב במס של 35%.

קופות הגמל יצטרפו לרשימת המאושרים כבר החודש. משרד האוצר כבר הוציא את התקנות בעניין לפני חודשיים. אולם הוצ־את ההיתר התעכבה מסי־בות טכניות ובגלל חילוקי דיעות על סוגי הניירות המותרים להשקעה. ההיתר החדש יאפשר לקופות הג־מל ולקרנות ההשתלמות להשקיע בבורסות זרות עד 2% מנכסיהן. מדובר בסכום מירבי של עד 800 מיליון דולר.

"השוק מוצא תמיד דרכים לעקוף את כללי הפיקוח באמצעות מתווכים פיננסיים או חברות רב־לאומיות. מקלטי המס קיימים גם בישראל"

"איני בטוחה שהקופות ינצלו את מלוא הסכום", אומרת ערן. "המס המוטל על הרווחים בבורסות חו"ל הוא מחסום טבעי מפני בריחת כספים לחו"ל. אנו נעקוב אחר פעילות הקופות בחו"ל. לאחר שנלמד ונבחן אם הדבר פוגע או תורם ליצי־בות שוק ההון, נשקול את כל העניין מחדש".

ערן סבורה כי "צריך למסות באופן אחיד את כל אפיקי ההשקעה הפיננסיים בארץ ובחו"ל ואין מקום להפ־ליה במיסוי בין האפיקים השונים". אלא שהשינוי לא יקרה במהרה: "אי אפשר לתקן את כל העיוותים במכה אחת". כיום נאסר על תושבי חוץ להשקיע באפיקים הפטורים ממיסוי – פקדונות צמודים, תכניות חסכון וקופות גמל מפני שמשרד האוצר מתנגד לתת לתושבי חוץ להנות מהטבות במיסוי הניתנות לתושבי ישראל. בנק ישראל מעו־ניין דווקא בגידול ההשקעות של תושבי חוץ בישראל ויאפשר להם להמיר את כס־פם ולהוציא אותו מהארץ.

מיקי ערן אינה חוששת כי הצעדים החדשים יביאו לבריחת הון לחו"ל ולירידה מסוכנת במפלס היתרות. להיפך, לאחרונה נרשם יבוא הון גדול. רבים רוצים ליהנות משערי הריבית הגבוהים בפקדונות השקליים. "פתיחת השווקים חיונית לשני הכיוונים. הדבר לא צריך לגרום לדאגה. צריך רק לעקוב ולמנוע תופעות חריגות".

ערן מדגישה כי "בסוף 1988 היו תנועות הון אדירות לחו"ל (5 מיליארד דולר) גם בלי ליברליזציה כי בתחום סחר החוץ אפשר 'להחביא' המון תנועות הון, גם בתנאים של פיקוח היסטורי. אפשר להגיע ליבוא הון עצום באמצעות המכשירים הישנים של סחר החוץ: דחיית תשלומי יבואנים, הקדמת תקבולים של יצואנים. הליברליזציה מאפשרת ללכת בדרך המלך במקום בדרכים עקיפות".

מעריב קונגרסים

1995
יום עיון בנושא:

המשק הישראלי, החוקים החדשים בשוק ההון והשפעתם על המערכת הפיננסית

מנחה: פרופ' אמיר ברנע אוני' ת"א וחברת זינגר – ברנע
יום ה' 9 בפברואר 95', גן אורנים, גני התערוכה, ת"א
בהשתתפות מר דוד ברודט, מנכ"ל משרד האוצר

סדר היום:
09:00 - התכנסות והרשמה
09:30 - המשק הישראלי ב- 1995
מרצה: מר דוד ברודט, מנכ"ל משרד האוצר
10:15 - המדיניות המוניטרית והפיסקאלית והשלכותיה על המשק ב-95'
מרצה: ד"ר אבי בן בסט, מנהל בכיר הממונה על מחקר ומטבע חוץ בבנק ישראל
10:45 - הזדמנויות עסקיות במערכת הפיננסית הישראלית
מרצים: מר אלדד תמיר, מנכ"ל חברת אוורגרין שוקי הון
מר דין לובש, מנכ"ל ליהמן ברדרס בישראל
11:45 - הפסקת קפה
12:15 - מדיניות גיוס החוב בשנת 1995
מרצה: מר יהודה דרורי, יועץ בנושא שוק ההון
12:45 - פנל בנושא: שוק ההון העתידי ב-95' לאור החוקים החדשים
• חוק קרנות הנאמנות וקופות הגמל
מר משה שגיא, מנהל קופות גמל בנק דיסקונט
• חוק מיסוי הבורסה - ביטול החוק, מדוע מיסוי בורסה אינו אפשרי בכלכלת ישראל
ד"ר אבי אלתר (עו"ד), לשעבר יועץ משפטי וסגן נציב מס ההכנסה
• חוק יועצי השקעות
פרופ' אמיר ברנע, אוני' ת"א וחברת זינגר-ברנע
13:45 - ארוחת צהרים

קהל היעד:
נשיאי חברות וחברי מועצות מנהלים, מנכ"לים, סמנכ"לים, מנהלים, מנהלי כספים, חשבים, מנהלי תיקי השקעות, מנהלי קופות גמל ניירות ערך, מנהלי קרנות נאמנות, ברוקרים, חברות בורסאיות, תעשיינים, בנקאים, כלכלנים, יזמים, רואי חשבון, אישי ציבור, ובעלי תפקידים בכירים בכלכלה הישראלית.

הנני מאשר/ת השתתפותי ביום העיון בנושא: "המשק הישראלי ב-1995" אשר יתקיים ביום ה' 9 בפברואר 95', גן אורנים, גני התערוכה, ת"א
שם ______ שם החברה ______ תפקיד ______
כתובת למשלוח חשבונית ______ טלפון ______ פקס ______
צורת התשלום: ☐ בצ'יק לפקודת "מעריב קונגרסים" - קרליבך 2 ת"א, 67132. בסך - 350 ש"ח (כולל מע"מ)
☐ בכרטיס אשראי: ☐ ישראכארט ☐ ויזה מספר: ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐
בתוקף עד: ______ ת.ז. ______ תאריך ______ חתימה ______
תאריך אחרון לביטול 2 בפברואר 95'. לאחר תאריך זה יחוייבו דמי ההשתתפות. והביטול יתבצע בכתב בלבד.

ניתן להרשם בטלפונים: 03-5632383 ,5632415 ובפקס: 03-5625236

מודעות דרושים נוספות מתפרסמות בחוברת לוח

Efr▲t

אפרת טכנולוגיה עתידית בע"מ

דרושים/ות

אחריות על הפקת הצעות ללקוחות, בקרת אספקות וגביית תשלומים תוך תפעול הגופים השונים בחברה. הקמה וניהול של מאגרי מידע שיווקיים, ניהול הממשק עם גופי רכש חיצוניים וארגון ארועים שיווקיים.
כישורים: בעל/ת יוזמה ועצמאות. כושר ניהול מו"מ. מודעות לרמת שרות גבוהה, ידע ונסיון בעבודה עם תוכנות מחשב אישי (כגון EXCEL, PROJECT, WORD), יכולת ביטוי וניסוח בעברית ברמה גבוהה.
(משרה מס' 289).

לניהול עצמאי של לישכה דינמית.
כישורים: אקדמאי/ת בעל/ת נסיון בתפקיד מזכירותי בכיר, אנגלית ברמה גבוהה, שליטה בתוכנות משרדיות, נסיון בהיי–טק – יתרון, נכונות לעבודה מעבר לשעות המקובלות.
(משרה מס' 291).

אם ברצונך להצטרף ל"אפרת" –שלח/י קורות חיים תוך ציון מספר המשרה אל: אפרת טכנולוגיה עתידית בע"מ, ת.ד. 43096 ת"א 61430 או לפקס 03–6452333, עבור אגף משאבי אנוש.
— סודיות מובטחת —

אפרת

אפליקום

מובילה את תעשיית התוכנה למאה ה–21

אפליקום, המונה מעל 240 מקצוענים, מובילה בהקמת מערכות פתוחות במגוון כלים טכנולוגיים מהמתקדמים ביותר. אנו נמצאים בתהליך התרחבות והתפתחות, וזקוקים לכם:

מהנדסי/ות פיתוח תוכנה UNIX — משרה 50121
לפיתוח פרוייקטי תוכנה חדשניים בתחומים מגוונים
■ נסיון ב-C.
■ נסיון ב- OOD ו-C++ - יתרון.
■ נסיון ב- X-WINDOWS/MOTIF - יתרון.
■ נסיון בבסיסי נתונים - יתרון.
■ נסיון בתקשורת - יתרון.

מהנדסי/ות פיתוח תוכנה WINDOWS ו/או WINDOWS/NT — משרה 50151
לביצוע פרוייקטים בסביבת CLIENT/SERVER
■ נסיון ב-C.
■ נסיון ב- C++ - יתרון.
■ נסיון ב- VISUAL BASIC, ACCBSS - יתרון.

SYSTEM ADMINISTRATORS — משרה 50102
לעבודה מגוונת, עצמאית ורבת אתגרים בקבוצת TIVOLI
■ נסיון בתחום ניהול מערכות UNIX מבוזרות.
■ נסיון בתקשורת (SNMP, TCP/IP).
■ נסיון בכתיבת SCRIPTS.

מהנדסי/ות OOD ו/או ODBMS — משרה 50122
לפרוייקטים בתחום OBJECT TECHNOLOGY בסביבת מוצרי OBJECTIME, VERSANT
■ נסיון ב- UNIX, OOD, C++.
■ נסיון ב- ODBMS - יתרון.
■ נסיון ב- REAL-TIME/EMBBEDED - יתרון.
■ נסיון ב- TELECOM - יתרון.
■ נסיון ב- SMALLTALK - יתרון.

מועמדים/ות מתאימים/ות מתבקשים/ות לפנות בכתב, בפירוט קורות חיים ונסיון ובציון מס' המישרה ע"ג המעטפה אל: אפליקום מערכות בע"מ, ת.ד 1804 ר"ג 52117, או בפקס. 03-7515906. סודיות תשמר בקפידה.

CHIPCOM

YOUR PASSPORT TO ENTERPRISE WIDE COMPUTING

Software Engineers

[illegible]
NETWORK MANAGEMENT
NETWORKING PROTOCOLS
email: Shlomo ... chipcom.com
מודעה אפקטיבית 09-463001

הביקוש למוצרי אלדין בעולם כולו גדל, ובאלדין קולטים עובדים [illegible]
בוא [illegible] בצוות מקצועי המפתח מוצרי תוכנה [illegible] מפתחי תוכנה לשיווק בארץ ובעולם.

מתכנתים/מפתחים
משרה 101 - [illegible] ASSEMBLER [illegible] לפיתוח מוצרים להגנת תוכנה
משרה 102 - מתכנתי/ות C++ לפיתוח כלי CASE [illegible]
משרה 103 - מתכנתי/ות מנתחו/ות MAGIC מנוסים למשרה מלאה וכן למשרה [illegible]
משרה 104 - מתכנת/ת V.B [illegible] ב-Windows
משרה 105 - מהנדס/ת [illegible] עם נסיון בתכנות
■ International Salesperson
משרה 203 - איש/אשת מכירות, אנגלית [illegible] אם רקע טכני יתרון

אנא פנה/י אל: סמנכ"ל תפעול, ת.ד. 11141 ת"א 61110 וציין מספר משרה.
ALADDIN
אלדין מערכות מידע בע"מ

לחברת תוכנה מובילה בתחומה בעולם המפתחת ומשווקת מוצרים גרפיים מתקדמים

מהנדסי תוכנה מנוסים
1. בעלי נסיון באחד או יותר מהתחומים הבאים: C++, גרפיקה, Windows, PostScript, Macintosh
2. בעלי רקע טכני, נסיון בתקשורת.

System Administrator
להקמת ותמיכה במערכת דואר אלקטרוני ותקשורת מחשבים בין משרדי החברה בעולם.

[illegible] בכיר
נסיון בתחומים הבאים: DTP, RIP, COLOR CORRECTION

נא לפנות בצירוף קורות חיים [illegible]
SCANVEC The Graphics Specialists

ארדן

חברה מובילה בתחום ייצור ופיתוח לוחות חשמל
דרושים/ות

מהנדס/ת תעשיה וניהול
אחראי/ת מערכות מידע

דרישות:
■ נסיון מוכח שנתיים/שלוש לפחות
■ הכרות ונסיון במערכות ממוחשבות.
■ יכולת הדרכה ויחסי אנוש טובים.
■ בעל/ת יוזמה ורצון להשקיע.
מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב בצירוף קו"ח לת.ד. 35319 תל-אביב 61351.
רק פניות מתאימות תענינה (סודיות מובטחת)

דרושים/ות למרכז ולצפון

מתכנתים/ות מנתחי/ות מערכות
• בארכיטקטורת CLIENT SERVER
בסביבת WINDOWS רצוי ידע באחד המחוללים: POWERBUILDER, ACCESS, GUPTA או בשפת C++, C.
בסביבת UNIX או VMS, ידע ב– ORACLE או בשפת דור רביעי אחרת, רצוי מערכות לוגיסטיות או פיננסיות.
• בסביבת IBM/MF
ADABAS NATURAL, IMS/DB2, CICS/COBOL
• בתחום SYSTEM
SYSTEM ADMINISTRATOR (UNIX), SYSTEM MVS

אנשי/נשות תמיכה לסביבת PC:
NOVEL – רשת WINDOWS/DOS

מפעילים/ות VAX/VMS, IBM/MF

בוגרים/ות מצטיינים/ות מוזמנים/ות להגיש מועמדות
נא לפנות בטלפון: 03-5481342 או בפקס: 03-5481008 או לת.ד. 22291
CP&S COMPUTER PEOPLE & SOFTWARE, LTD.

מודעות דרושים נוספות מתפרסמות בחוברת לוח

פיתוח מעבדי אותות מתקדמים | משלב ההגדרה ועד לסיום התכנון

DSP SEMICONDUCTORS LTD.

העולם רוצה אותנו!
אנחנו רוצים אותך!

משרד ההגנה האמריקאי, החברות סימנס, KENWOOD, ICS, ASAHI KASEI, SSI. הם חלק ממבחר לקוחותינו הבינלאומיים.
העולם רוצה אותנו!
לאיכויות המעולות שלנו הגענו בזכות צוות מתוחכם יצירתי ונמרץ.
אם אתה שואף אתגרים.
אם פעילות מול חברות ענק עולמיות מרתקת אותך.
אנחנו רוצים אותך.

מהנדסים/ות VLSI
◆ הגדרת ארכיטקטורה ◆ תכנון לוגי בשפות עיליות וסימולציות (משרה 1/95)
◆ סינתיזה לוגית ◆ אימות התכנון ◆ שימוש בכלי CAD מתקדמים ביותר
◆ מהנדס/ת חשמל או מחשבים ◆ בעל/ת נסיון קודם ב–VLSI או בוגרים/ות מצטיינים/ות
◆ ידע בשפת C וב– UNIX – יתרון ◆ יחסי אנוש טובים ◆ יכולת חשיבה עצמאית והתמודדות עם אתגרים

אפשרות לעבודה בחו"ל לתקופה של כשנתיים
תעסוקה מובטחת בתום התקופה

PC/UNIX SYSTEM ADMINISTRATOR
◆ נסיון בעבודה עם מחשבי PC ומערכות הפעלה WINDOWS,DOS (משרה 2/95)
◆ נסיון בעבודה עם רשת NOVELL – יתרון ◆ רקע בתחנות עבודה UNIX – יתרון

נא לפנות בצרוף קורות חיים אל די. אס. פי. סמיקונדקטורס בע"מ
בן גוריון 11, גבעת שמואל 51905. פקס. 03–5313485.
או לדואר אלקטרוני hr@dsp.co.il בפנייתכם נא לציין את מספר המשרה המבוקשת.

רק הטובים ביותר דרושים לנו

אנו מרחיבים את פעילותינו ומגייסים את מיטב אנשי המקצוע לסביבת עבודה מתקדמת המעודדת מצוינות, ומעניקה אפשרויות להתפתחות אישית, אתגר וסיפוק בעבודה.

לחטיבת ההנדסה דרוש/ה

מהנדס/ת חומרה/תקשורת בכיר/ה - משרה 1500

אחריות בתחום החומרה במחלקת תקשורת נתונים (WIRELESS DATA) תמיכה במהנדסי יישומים ואנשי תמיכת לקוחות

תאור התפקיד:
* עזרה בהגדרה ופיתוח חבילות מוצר ופתרונות Wireless Data על רשת פלא-פון
* ניהול EVALUATION & TESTING של מוצרי ושירותי WIRELESS DATA
* אחריות משותפת להקמת ותפעול מעבדת WIRELESS DATA
* הדרכה והדגמה לאנשי תמיכת לקוחות ואנשי מכירות בנושא WIRELESS DATA

הכישורים הדרושים:
* תואר ראשון בהנדסת מחשבים (BSEE) או במדעי המחשב (BSCS)
* ניסיון הנדסי רב ומוכח בתכנון ומימוש מערכות מחשב ויישומי תקשורת
* ידע מעמיק בנושא תקשורת מחשבים (מודמים, RS-232, פרוטוקולים, רשתות)
* הבנת צרכי החומרה של מוצרים ושירותים בתחום ה- WIRELESS DATA
* יחסי אנוש ותקשורת בין אישית, ברמה גבוהה

נא לשלוח קורות חיים לפקס 03-6926794 או בדואר לפלא פון תקשורת בע"מ, רח' תוצרת הארץ 3 ת"א 67891 ולציין על גבי המעטפה וקורות החיים את מספר המשרה.

פלא-פון תקשורת בע"מ
מיסודן של בזק ומוטורולה

- סודיות מובטחת -

תפן הינה חברה מובילה בישראל בתחומי הנדסת תעשיה וניהול ומערכות מידע. החברה מתמחה במתן פתרונות כוללים ואינטגרטיביים בתחומי יעוץ תכנון, מחשוב, ארגון והפעלה במפעלים ובארגונים. תפן הוקמה בשנת 1982 והפכה לחברה ציבורית בתחילת 1994. מניות החברה נסחרות בבורסה בת"א. החברה מעסיקה כ–140 עובדים קבועים בישראל (ת"א וחיפה), בארה"ב (קליפורניה, אריזונה, טכסס וניו-מקסיקו) בסקוטלנד ובאירלנד.

תפן הנדסת תעשייה וניהול ופיתוח מערכות בע"מ

לתפקידים המחייבים מוטיבציה גבוהה, מצויינות אישית, יכולת השתלבות בצוות צעיר ודינמי ומוכנות להשקעה – דרושים/ות מיידית

לתפן בישראל
◀ מנהלי/ות פרוייקטים – מהנדסי/ות תעשיה וניהול
◀ מהנדס/ת תעשיה וניהול למחלקת השיווק

ל־TEFEN U.S.A
◀ מנהלי/ות פרוייקטים – מהנדסי/ות תעשיה וניהול
◀ מהנדסי/ות תעשיה וניהול מתחילים ומנוסים

נא לפנות בכתב, בציון המישרה המבוקשת לתפן בע"מ
ראול ולנברג 14 ב', רמת החייל, ת"א 69719, או בפקס. 03-6483164.
ISO 9002

חברה לניהול, פיקוח ותאום פרוייקטים מחפשת
מהנדס/ת
לעבודות פיקוח לכבישים, מערכות ובניינים
נא לפנות בכתב לת.ד. 20050 ת"א 61200 עבור ל 135

כור תקשורת והתראה בע"מ

אנו מתרחבים.... דרושים/ות

לתפקיד מהנדסי/ות מכירות
משרה (9521)
בעלי/ות נסיון במכירת מערכות תקשורת לשוק הישראלי. בעלי/ות רקע טכני רלוונטי

מהנדסי/ות תקשורת
משרה (9522)
לתמיכה הנדסית. לתכנון רשתות וניהול פרויקטים. בעלי/ות 2 שנות נסיון לפחות [illegible] ידע בתחום תקשורת נתונים ורשתות WAN.

מהנדסי/ות רשתות תקשורת מקומית LAN
משרה (9523)
לתמיכה הנדסית. לתכנון רשתות וניהול פרויקטים. בעלי/ות נסיון וידע בתחום (חברת Novell [illegible])

נא לשלוח קורות חיים בכתב ולציין על המעטפה את מספר המשרה לת.ד. 13022 תל אביב 61130

טופ-סי TOP-C
שרותי יעוץ איתור ומיון ממוחשבים בע"מ

עבור אחת מלקוחותינו חברה חקלאית גדולה בעלת סניפים ברחבי הארץ העוסקת גם ביצוא דרושה

חשב/ת
יכולת לבסס מערך כספים בחברה. יכולת להשתלבות בצוות ויצירת מערכת יחסים בינאישית עם עובדים ברמות שונות. נכונות לעבודה מאומצת ובשעות בלתי שגרתיות. [illegible]
"טופ-סי" [illegible]

חברת SUN MICROSYSTEMS היא החברה המובילה בעולם בתחום תחנות עבודה, שרתים ומערכות מחשב מבוססי יוניקס.
עם הרחבת פעילותנו במגזרים הטכניים והמסחריים דרושים/ות:

מהנדסי/ות מכירות נמרצים/ות
◆ הכרחי ידע מעמיק במחשבים
◆ יכולת יצירת קשר טוב עם לקוחות
◆ נכונות להשקעה בלתי מתפשרת
◆ אנגלית ברמה טובה הכרחית
◆ יכולת ניהול מו"מ עם דרגים בכירים

המשרות המוצעות אינן מתאימות למעשנים/ות ומיועדות לגברים ונשים כאחד.

א.מ.ת. מחשוב בע"מ
e&m computing ltd.
ז'בוטינסקי 5, רמת-גן 52520. פקס: 03-7513828

לחברה כלכלית ציבורית בתל-אביב

דרושים/ות

רכזי פרוייקטים

בתחום בינוי ותשתיות

תאור התפקיד –
ריכוז פרוייקטים בתחום בינוי ותשתיות

דרישות התפקיד –
ריכוז פעילות פרויקטאלית
ניהול חשבונאי של הפרוייקט
פיקוח ומעקב אחר ביצוע

נסיון – שנה לפחות
השכלה – הנדסאי בנין, כלכלן

נא להפנות קורות חיים אל: ברוך ת.ד. 20054, תל-אביב

אם העבודה אצלך היא טבע...

מקדמי מכירות

התפקיד:
שיווק טיולי החברה להגנת הטבע למערכת החינוך

- ☐ כושר ארגון מעולה
- ☐ יכולת ניהול משא ומתן ו"סגירת עיסקה"
- ☐ נסיון מוכח בשיווק ובמכירה של טיולים
- ☐ הכרות טובה עם מערכת החינוך
- ☐ רקע טוב בנושאי ידיעת הארץ
- ☐ העסקה בחוזה, על פי עמלות,
- ☐ שעות עבודה גמישות,
- ☐ חלוקת עבודה לפי אזורים.

מועמדים/ות יפנו בכתב
לחברה להגנת הטבע מחלקת כח אדם
רח' השפלה 4 תל אביב 66183

החברה להגנת הטבע

לקיבוץ ברעם דרוש/ה

✿ מחנך/ת
לגילאי שנתיים עד שלוש

✿ גננת
בוגרת קורס מטפלות רצוי קיבוצי

✿ במבחי"ם
לעבודה בחינוך בעלי נסיון לגילאי א'-ו'

טל ביום: 06-988111 • בערב: 06-988276

למפעל בסביבות רמלה – רחובות

דרוש

מעלה תבניות (סט-אפר)

בעל נסיון בהזרקה

עבודה במשמרות – תנאי

נא לפנות טלפונית לטל. 08-442233 בין השעות 08.00-15.00

דרוש/ה

איש/ת מכירות

מוסנאי/ת חלפים לרכב

- בוגר/ת בי"ס מקצועי יוצא/ת חיל חימוש-מפ"ט
- ניסיון במכירות/איחסון חלפים
- רשיון נהיגה
- גיל עד 40

נא לפנות בכתב יד כולל פירוט נסיון מעשי קודם לת.ד. 7107 תל-אביב 67011

דרושים:

לאולפן ת"א:
★ הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה

לאולפנים בנוה אילן:
★ הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
★ נתבי תמונה ★ תאורנים
★ בקרי תמונה ★ אנשי קול
★ מפעילי VTR

מועמדים בעלי נסיון מתאים
אלפני טלויזיה מתבקשים לשלוח
קורות חיים לג.ק. אולפני ישראל
נוה אילן ד.נ. הרי יהודה 90850
למחלקת כח אדם.

לתוכנית טיפולית מתחדשת למתמכרים לסמים באיזור גוש-דן וחדרה

דרושים/ות למשרות חלקיות עד מלאות

1. **אחים/יות מוסמכים/ות**
רצוי עם ניסיון בבריאות הציבור, פסיכאטרייה

2. **עו"ס-פסיכולוג/ית קליני/ת שיקומי/ת**
ניסיון מוכח בטיפול פרטני וקבוצתי כולל יכולת ארגון וניהול

3. **חובשים/ות**

על המועמדים/ות להיות אכפתיים/ות, נמרצים/ות, בעלי/ות יוזמה
יחסי אנוש טובים ויכולת שיתוף פעולה בצוות
תנאים טובים ואפשרויות קידום
לפנות בכתב יד לת.ד. 8186 תל-אביב 191

משרד המשפטים
לאגף שומת מקרקעין
לשכת ירושלים והדרום
דרוש/ה

שמאי/ת מקרקעין מוסמך/ת

הכישורים הדרושים:
1. שמאי/ת מקרקעין מוסמך/ת
2. ניסיון של 3 שנים במקצוע

פרטים נוספים ניתן לקבל בטלפונים: 02-233231 ,02-209413

לחברה ארצית בתחום תעשיית התמרוקים
דרושים/ות

מנהל מכירות

■ ממרכז הארץ

סוכן/מתלק מכירות

■ תושב צפון הארץ

נא לפנות ליהודה/ רג'ין 03-9606650

למשרד הנדסי דינמי
דרוש/ה

עוזר/ת מנהלת אדמיניסטרטיבית

צעיר/ה, אנטלגנציה גבוהה, יסודיות,
גישה לעבודה עם מחשב, ידע בהנה"ח – יתרון

קורות חיים בכתב יד ת.ד. 13162 תל-אביב 61131

מדינת ישראל
משרד העבודה והרווחה
השירות לילד ולנוער

דרושים/ות

לפרוייקט חדשני של ועדות החלטה אזוריות

עובדים/ות סוציאליים/ות ופסיכולוגים/ות

בעלי/ות ותק של חמש שנים

- יוערפו עוכרים/ות בעלי/ות ניסיון עבודה עם ילדים
- ביצוע התפקיד כרוך בנסיעות באזור
- העובדים יועסקו על פי חוזה מיוחד
- הם יידרשו לעבור השתלמות לקראת התפקיד
- הדרכה מקצועית מובטחת

לאזור הדרום דרושים:
משרות:
א. 2 עובדים/ות סוציאליים/ות: יועסקו במשרות מלאות או בחצאי משרות
נדרשת ידיעת השפות הערבית והעברית על בוריין
ב. 2 פסיכולוגים/ות: יועסקו במשרות מלאות או בחצאי משרות
נדרשת ידיעת השפות הערבית והעברית על בוריין
ג. עובד/ת סוציאלי/ת שיועסק בחצי משרה
ד. פסיכולוג/ית שיועסק בחצי משרה

לאזור המרכז דרוש:
משרות:
ה. עובד/ת סוציאלי/ת שיועסק בחצי משרה
ו. פסיכולוג/ית שיועסק בחצי משרה

לאזור חדרה והצפון דרושים:
משרות:
ז. ל־3 משרות כמו בסעיף א'
ח. ל־3 משרות כמו בסעיף ב'
ט. עובד/ת סוציאלי/ת, שיועסק בשליש משרה
י. פסיכולוג/ית, שיועסק בשליש משרה

למחוז הצפון דרושים:
משרות:
י"א. 2 פקידי/ות סעד מחוזיים

נא לשלוח תולדות חיים מקצועיים למשרדים המחוזיים של משרד העבודה והרווחה

מחוז ירושלים:	אזור הדרום, גב' בטי שמאלי, מרכזת השירות לילד ולנוער מרכז הנגב, ת"ד 5169, באר שבע, משרות א-ד
מחוז המרכז:	גב' רעיה רבינא, מרכזת השירות לילד ולנוער שד' ירושלים 22, יפו 68022, תל אביב, משרות ה-ו
מחוז הצפון:	מר טוביה וינר, מרכז השירות לילד ולנוער רח' המגינים 54, חיפה 33264, משרות ז-י"א

קצין מילואים

אתה המחפש

אתגר אישי, המעוניין בעיסוק בלתי שגרתי שבו תוכל להתרום ולהתפתח, אם אתה בעל השכלה תיכונית מלאה לפחות וגילך 23-31

בוא הצטרף אלינו

אנו מציעים לך

עבודה קבועה שבה תמצא:
- תפקיד הכרוך במגע עם אנשים, המשלב בו פעילות שטח
- עצמאות, עניין רב וסיפוק: אפשרויות לקידום וגיוון
- אפשרות לצאת כעבור שנים אחדות לשליחות בחו"ל ו/או ללימודים אקדמיים מלאים.
- שכר ותנאי שירות טובים (לרבות רכב צמוד)

פנה אלינו לת"ד 39888 ת"א, מיקוד 61398 עבור עינת,
ציין מס' ת"ז וטלפון ופרט נא את תולדות חייך
רק פונים מתאימים ייענו
– סודיות מובטחת –

לחברת יישומים כלכליים

דרושים/ות

אנשי טלמרקטינג

■ נסיון מוכח
■ תנאים טובים

טל' 03-5106510 לפנות לאודליה בין השעות 8.30-16.00

לחברת יבוא ושיווק

דרוש/ה

חשב/ת

אחריות על המיחשוב, המערכת החשבונאית, ...
בעלי כישורים ונכונות לעבודה מאומצת ...
לפנות: לויטה ליפסקי ושות' פקס. 03-5160834

לתפקיד ממלכתי בחו"ל
הכרוך בניהול צוות עובדים גדול

דרושים

קצינים (במיל')

בדרגות סרן עד סא"ל

הכישורים הנדרשים:
∠ שליטה סבירה באנגלית או בשפה אירופית אחרת.
∠ בעלי רקע פיקודי ביחידה קרבית.
∠ נסיון בתפקיד ניהולי – יתרון
∠ מצב בריאותי טוב

מועמדים אשר יסיימו בהצלחה תקופת הכשרה, ייצאו בקיץ 1996 עם משפחותיהם לשליחות בת שנתיים – שלוש בחו"ל.

תחילת ההכשרה: דצמבר 1995

המעוניינים בגילאים 27–40 העונים לדרישות, יפנו לת"ד 17557 ת"א מיקוד 61170 עבור שחר, ויצרפו קורות חיים, פרטים אישיים מלאים (כולל מספר ת"ז) ומספר טלפון להתקשרות.

– רק פונים מתאימים ייענו –

דרושים אנשי מכירות!!!

הזדמנות מיוחדת

ל-6 אנשים רציניים
להקלט במקום עבודה מבוסס בתחום הפרסום

המועמדים חייבים להיות:
- מעל גיל 24
- השכלה תיכונית מלאה
- בעלי רכב – רצוי
- בעלי כושר ביטוי
- בעלי הופעה נאה ומסודרת
- נכונות לעבודה מסביב לשעון

אנו מציעים:
- עבודה במשרה קבועה
- משכורת בסיסית מובטחת
- שכר עפ"י השגים
- הדרכה צמודה מתחילת הדרך
- מקום שנעים לעבוד בו
- צוות צעיר ודינמי הפתוח לחידושים

☎ 03-5181072/3 לנורית

המוסד לביטוח לאומי
דרוש/ה

רופא/ה מחוזי/ת

באזור תל-אביב והמרכז

תיאור התפקיד
- אחראי מבחינה מקצועית לפעולות הרופאים המוסמכים והוועדות הרפואיות בתחום מחוזו.
- יועץ למנהלי הסניפים ולפקידי התביעות והשיקום בכל העניינים הרפואיים העולים מן התביעות.
- מייצג את המוסד בעניינים רפואיים כלפי גורמי חוץ.
- מקיים קשר בין המוסד לבין מוסדות רפואיים ואחרים המטפלים במבוטחים ומשקמים אותם.

הכישורים הנדרשים:
- שיון ישראלי לעסוק ברפואה ותעודת מומחה באחד ממקצועות הרפואה; ידע והכנה בחוק הביטוח הלאומי; ידיעת השפה העברית על בורייה; ידע בשפה האנגלית ברמה של הבנת מאמרים מקצועיים; כושר הבעה בכתב ובעל-פה; ידע וניסיון במינהל.

הערות:
1. הדרגה תיקבע על-פי הכישורים.
2. המועמדים למשרה ייבחנו בכתב.
3. את הבקשות, בצירוף תעודות על השכלה, יש להגיש על גבי טופס בקשה למשרה פנויה (מדף 2115) אל המוסד לביטוח לאומי, המשרד הראשי, מחלקת כוח אדם, שד' וייצמן 13, ירושלים, מיקוד 91909, עד 21 בפברואר 1995.

ל"תנובה" מרכז שיווק ב.ע.ד
בקרית מלאכי
דרוש/ה

מנה"ח/ת סוג 3 / מדופלם/ת

הכישורים הדרושים
★ נסיון מעשי של 5 שנים לפחות במערכת הנהח"ש ממוחשבת וגדולה.
★ בעל/ת יכולת לנהל צוות עובדים.
★ בעל/ת יחסי אנוש תקינים.

מועמדים/ות מתאימים/ות תושבי הסביבה הקרובה מתבקשים/ות לפנות לאגף הבשר-מחלקת כח-אדם ת.ד. 7083 מיקוד 61070 ת"א
-בציון שם המשרה ע"ג המעטפה-
ולצרף קורות חיים בכתב יד
ונסיון מעשי קודם מוכח בעבודה.
מועמדים/ות מתאימים/ות ייענו
- סודיות מובטחת -

סינו

סוכנות לביטוח בע"מ

דרושים

5 מועמדים נבחרים שיוכשרו כאנשי מכירות בענף הביטוח

★ ההכשרה כוללת לימודים ב"מיכללה לביטוח" עד קבלת רשיון סוכן.
★ בתקופת ההכשרה יקבלו החניכים הכנסת קיום.
★ יתקבלו מועמדים רציניים העונים על הדרישות הבאות:
א. בוגרי 12 שנות לימוד לפחות.
ב. אקדמאים ובוגרי מינהל עסקים.
ג. בוגרי מוסדות פיננסיים ובנקים.
ד. מנהלי מכירות שטח.

לקביעת ראיון נא להתקשר למנהל מחלקת ההדרכה לטלפקס. 03-9341052

אוניברסיטת תל-אביב

דרושים/ות

1. **מכרז חיצוני מס' 10/מכ/95**

רמ"ד מערכות מידע כ"א ושכר/אגף מערכות מידע

הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית (תעודת בגרות), רצויה השכלה אקדמית.
קורסים מתקדמים לנתוח ועצוב מערכות. נסיון של 5 שנים לפחות בנתוח ותכנון מערכות ונסיון בעבודה עם מערכות ממוחשבות בארגונים גדולים בתחום כ"א ושכר. נסיון עבודה בסביבת מערכת IBM MAINFRAME ומערכת הפעלה MVS, VM/CMS, רצוי נסיון עבודה ב-FOCUS. נסיון בניהול צוות עובדים.

הגדרת התפקיד: אחראי/ת מטעם היחידה לענ"א על פתוח ואחזוקה של מערכות מידע בנושאי כ"א, שכר וזכויות אקדמיות. קיום קשר עם מגוון גורמים בתוך האוניברסיטה ומחוצה לה.

2. **מכרז חיצוני מס' 11/מכ/95**

מנתח/ת מערכות/יחידה לענ"א/אגף מערכות מידע

★ השכלה אקדמית רצוי במדעי המחשב או מערכות מידע.
★ קורסים מתקדמים לנתוח ועצוב מערכות.
★ נסיון מוכח בפתוח מערכות.
★ לעבודת פתוח ותחזוקה של מערכות מידע וקשר עם מגוון רחב של משתמשים.

3. **מכרז חיצוני מס' 12/מכ/95**

תוכניתן/ית יח' לענ"א / אגף מערכות מידע

★ השכלה תיכונית (תעודת בגרות) לפחות.
★ הכשרה מקצועית במחשבים.
★ נסיון של מספר שנים בעבודה עם כלי תוכנה מתקדמים.
★ עדיפות לבעלי ידע בפוקוס.

מועמדים/ות מתבקשים/ות לפנות בכתב, בצרוף פרטים על נסיון ושמות ממליצים והעתקי תעודות המוכיחות שהם בעלי ההשכלה הדרושה למשרה, אל מדור מיון וגיוס כ"א, יח' כ"א, אוניברסיטת תל-אביב מיקוד 69978, את המכתבים נא לשלוח בציון שם המשרה עד לתאריך 9.2.95.

למשרד הפנים
הועדה המחוזית מחוז ת"א

דרוש/ה

מפקח/ת בניה

לתפקיד: רכז בכיר

הכישורים הדרושים:
- ■ מהנדס/הנדסאי/טכנאי בנין מוסמך
- ■ ידע ונסיון בתחום התכנון והבניה
- ■ נסיון באכיפת חוק התכנון והבניה - יתרון

אזור העבודה: מחוז תל-אביב
אזור מגורים: גוש דן
■ נוהל דרך פרטי.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים למרכז הפיקוח על הבניה במחוז ת"א
ת.ד. 29091 ת"א 61290

קופת חולים לאומית

לסניפים:
רמלה, חדרה,
אשדוד, ירושלים, רמת-גן

דרושים/ות

רוקחים/ות

תנאים טובים למתאימים

לפנות לרוקח הראשי טל: 03-9222026, 03-9231748

תכנון המים לישראל בע"מ.
תהל מהנדסים יועצים בע"מ.

דרוש/ה
לעבודות מגוונות ומעניינות
בנושאי הנדסת הסביבה דרוש/ה:

מהנדס/ת אזרחי/ת או חקלאי/ת

- רצוי עם השכלה פורמלית בהנדסת תברואה או סביבה.
- נסיון בין 5 ל-10 שנים
- שליטה מלאה בעברית.
- כולל כתיבת תסקירים;
- ידיעה טובה באנגלית.

לפנות בכתב לראש מטה אירגון ומינהל - תה"ל ת.ד. 11170 ת"א 61111

פרידלנדר Friedlander

אנשי/ות מכירות

לאזורים צפון ודרום הארץ
- ■ גיל 24–35 לאחר שרות צבאי מלא.
- ■ מגורים בדרום / צפון, הכרחי!
- ■ נסיון בתחום המזון–הכרחי!
- ■ רשיון נהיגה חובה!

המתאימים/ות יקבלו רכב חברה,
אזור עבודה מוגדר,
הדרכה מקצועית,
מקום עבודה קבוע ותנאי העסקה הולמים.

נא לשלוח קורות חיים בכתב יד
לת.ד. 186 כפר סבא, מיקוד 44101
עבור "אנשי/ות מכירות" לידי ירון משעלי / אסנת

רק פניות מתאימות תענינה

מנהל שיווק ותכנון

הכישורים הדרושים:
✓ השכלה ... או שיווק
✓ נסיון מוכח ... ושיווק
✓ יחסי אנוש מעולים
✓ ידע נרחב ... ויכולת "להרים פרוייקט"
✓ גיל 28–36

נא לשלוח קורות חיים בכתב יד והמלצות אל ת.ד. 33882 תל-אביב 61338
ולציין על המעטפה: "תפקיד צ'"

AERODIAM

יבואנית הגדול בעולם לתעשי' היהלומים והתכשיטים

דרושים/ות

תכנתי/ות

C++ בשפת P.C.
נסיון קודם -חובה

מדריכים/ות

נסיון קודם -חובה

קורות חיים בפקס: 03-7514310
"איירודיאם" רח' היצירה 19 רמת-גן 52521

מועצה אזורית "לב השרון"
המח' לתרבות ונוער

דרושים/ות

- ♣ רכז/ת נוער אזורי/ת-במשרה מלאה
- ♣ עובדי/ות נוער וקהילה (עוקי"ם) במשרה מלאה
- ♣ מדריכי/ות נוער-בחצי משרה

דרישות התפקיד:
1. יכולת הפעלת צוות מדריכים
2. נסיון הדרכה מוכח
3. מוטיבציה גבוהה להצלחה
4. רכב

המעוניינים/ות יתקשרו אל: יענקל'ה או מרב
☎ 09-961921 09-967384-7 09-961978

למלון דן קיסריה

דרוש/ה

סגן/ית מנהל מלון

מועמדים/ות בעלי/ות נסיון
מתבקשים/ות לפנות בכתב
לת.ד. 3036 ת"א

סודיות מובטחת

לחברה קבלנית למיזוג אויר במערכות מרכזיות

דרושים/ות

מהנדס/ת מזוג אויר

עם נסיון בעבודות ביצוע

מזכיר/ה בכיר/ה

מיומנות בתפעול מחשב PC

לפנות בכתב לת.ד. 1334 ד'/24187 תל-אביב

א"ב גרינברג מהנדסים בע"מ

עם הרחבת שרותי התמיכה דרושים:

אנשי תמיכה והדרכה

1. נסיון בהדרכה.
2. בעלי ידע ב-WINDOWS ו-DOS.
3. עדיפות לבעלי נסיון ברשתות.

נא לפנות לת.ד. 43252 תל-אביב מיקוד 61430

תרבות מעריב

מוסף התרבות של 'מעריב' גיליון מס' 44 יום ו', ו' אדר א' תשנ"ה, 3.2.95

שער: יעל תורן

רוברט רדפורד

הפיק וביים את הסרט "חידון האשליות", העוסק בחידוני טלוויזיה. אמיר רותם מסביר למה ידברו על זה. ג'ודי סולומון ראיינה אותו

פרס ישראל

מדוע לא קיבל עמוס עוז את הפרס ביחד עם א.ב. יהושע. אבנר ברנהיימר

בדעה | צלולה

רון מיברג על שלום חנוך ועלי מוהר ■ מאיר ויזלטיר על תגובות אנשי רוח לפיגועים ■ שרית פוקס על "חמץ" של שמואל הספרי ■ הסרט "גירסת בראונינג" נגע ללבו של אסף ציפור ■ דוד אבידן על נתן זך ■ אלי הירש על הרומן הראשון של הסופר הכורדי הגולה סאלים ברכאת ■ גל אוחובסקי נזכר בהיסטוריה של סוזי והבנשיז

indigo

אינדיגו חברה עתירת ידע בקרית ויצמן, פיתחה טכנולוגיה חדישה המהווה פריצת דרך בתחום הדפוס האלקטרוני. מכונת הדפוס E-PRINT-1000 של אינדיגו זוכה להכרה כלל עולמית כמהפכה הגדולה ביותר מאז המצאת הדפוס.

ל מ ע ר ך פ י ת ו ח מ ו צ ר י ם

מהנדסי/ות תוכנה
לפיתוח תוכנה במוצר מורכב, רב תחומי המשלב נושאי זמן אמת ועיבוד תמונה.

ראש קבוצת תוכנה TBH 44
- נסיון של 5 שנים בהובלת צוותי תוכנה
- ידע ונסיון בהטמעת מתודולוגית פיתוח
- נסיון באינטגרציה של מערכות מורכבות המשלבות תוכנה, אלקטרוניקה ומכניקה
- רצוי נסיון בתחומי OOP, OOD, C++, C, Unix

ראש צוות תוכנה DEP-1
להובלת צוות בתחום עיבוד תמונה Postcript, DTP
- נסיון של 5 שנים ומעלה ב - OOD, C++, C, Unix
- רקע במתודולוגית פיתוח תוכנה.

ראש צוות תוכנה TBH 42
להובלת צוות לפיתוח אפליקציות DTP בסביבת מקינטוש ו- PC
- נסיון בפיתוח תוכנה בסביבת מקינטוש, C, C++ (רצוי QUARK XTENTION) או PC
- רקע במתודולוגיות פיתוח תוכנה

מהנדס תוכנה TBH 45
- 1-3 שנות נסיון בתחומי Unix, תקשורת בין מחשבים, C, C++

מהנדס תוכנה TBH 46
- 1-3 שנות נסיון ב- Unix, C, C++, X/MOTIF, DTP, Postscript

מהנדס/ת Real-Time TBH 47
- תכנת/ית Real-Time, נסיון בשפת C, מערכת הפעלה Vx-Works
- נסיון של 1-3 שנים באינטגרציה של מערכות מורכבות המשלבות תוכנה אלקטרוניקה ומכניקה.

מהנדסי/ות מערכת SE
להגדרה ואפיון מערכות מורכבות המשלבות חומרה ותוכנה
- מהנדסי/ות מכונות/אלקטרוניקה/פיזיקה בעלי/ות תואר ראשון או שני
- נדרש נסיון של 3-5 שנים בפיתוח והגדרת דרישות ממערכת רב-תחומית

מהנדסי/ות מכונות ME 8
למחלקת הפיתוח הטכנולוגי העוסקת בתכנון ופיתוח מערכות מורכבות רב תחומיות
- נסיון של 1-3 שנים באחד או יותר מהתחומים הבאים:
- מנגנונים אלקטרומכניים
- מכשור ובקרה
- מערכות הנעה מדויקות
- מערכות אלקטרו אופטיות מדויקות
- מערכות בקרת טמפרטורה ונוזלים
- זיוד אלקטרוני
- רצוי נסיון במערכת CAD
תשקל מועמדותם של בוגרים/ות מצטיינים/ות

פיסיקאים/ות PH3
לעבודה בעלת אופי נסויי בפיתוח תהליכי דפוס אלקטרוניים חדשניים
- בעלי/ות תואר שני אשר סיימו לימודים בהצטיינות - רצוי בעלי נסיון של 1-3 שנים בתעשייה
- בעלי/ות יכולת שליטה והבנה באחד או יותר מהתחומים הבאים: חומרים/אלקטרוניקה/אלקטרואופטיקה/מכניקה/תוכנה
- בעלי/ות כושר למידה גבוה ויכולת יצירתית
תשקל מועמדותם של בוגרים/ות מצטיינים/ות בעלי/ות תואר ראשון.

כימאים/ות CH1
לקבוצת מו"פ העוסקת בפיתוח דיו אלקטרוני וחומרים חדשניים
- כימאים/ות מצטיינים/ות בעלי/ות תואר שני עדיפות לבעלי/ות רקע באחד או יותר מהתחומים הבאים:
- חומרים פעילי שטח
- כימיה של שטח פנים
- אלקטרוכימיה
- ראקציות ומודיפיקציות של פני שטח
- שרפים ופולימרים
- רצוי נסיון במחקר תעשייתי
תשקל מועמדותם של כימאים/ות מצטיינים/ות בעלי תואר ראשון

מהנדסי/ות אלקטרוניקה EE 5
- נסיון של 1-3 שנים באחד או יותר מהתחומים הבאים:
- אלקטרוניקה ספרתית מהירה משולבת ברכיבים מתוכנתים
- לווי פיתוח והעברתו לייצור ותמיכה שוטפת
- אלקטרוניקה אנלוגית מהירה ומערכות בקרה בחוג סגור
לחלק מהמשרות יובאו בחשבון גם הנדסאי/ות אלקטרוניקה בעלי/ות נסיון באחד או יותר מהתחומים לעיל.
תשקל מועמדותם של בוגרים/ות מצטיינים בעלי/ות תואר ראשון.

מהנדס/ת תעשיה וניהול TST
למחלקת בדיקות אמינות, לפיתוח ותפעול מערכי בדיקה מורכבים, לתכנון וביצוע נסויים, תעוד ממוחשב, עבוד נתונים והפקת דו"חות
- נדרשת שליטה באפליקציות
- ידע והבנה במערכות רב תחומיות
- שליטה טובה באנגלית
תשקל מועמדותם של בוגרים/ות מצטיינים או הנדסאים בעלי נסיון

פנה/י בכתב בציון קוד המשרה המבוקשת אל: אינדיגו בע"מ ת.ד. 150 קרית ויצמן, רחובות 76101.
פניות טלפוניות לא תענינה.

ס ו ד י ו ת מ ו ב ט ח ת

ב ו א ל ה כ נ י ם צ ב ע ל ח י י ך . א י נ ד י ג ו

mercury interactive

Mercury Interactive הינה החברה המובילה בעולם בפיתוח ושיווק מערכות ממוחשבות לבדיקות איכות תוכנה.

עבודה מכוכב אחר

בוא/י לעבוד בחברה צעירה ודינמית הנמצאת בתנופת פיתוח ולהשתתף בהצלחתה הכלכלית. דרושים לנו:

מהנדסים/ות תוכנה ובוגרים/ות מצטיינים/ות למגוון תפקידי פיתוח:

פיתוח על MS-Windows
- 0-3 שנות ניסיון.
- ידע בפיתוח על MS-Windows
- ידע ב-C++ יתרון.

פיתוח בסביבת Unix
- 0-3 שנות ניסיון.
- נסיון ב X/Windows

להברת מגוז
1. מומחה להדרכה
2. מהנדסים
3. רואה חשבון
4. מהנדסי תעשיה וניהול

לבית מרקחת
רוקח/ת
עם רשיון ישראלי
בערב 08-435664

אלרום מעליות בע"מ
דרושים
לעבודה מאומצת בחברה השגית

טכנאי שירות בכירים
- תעודת חשמלאי מוסמך.
- נסיון מוכח בענף המעליות.
- עדיפות ליוצאי חיל אויר במגזר הטכני.

מרכיבי מעליות מנוסים
- בוגר בית ספר מקצועי.
- נסיון קודם בענף המעליות.

התמורה המוצעת:
- תנאי שכר הולמים למועמד המתאים.
- אתגר מקצועי - עבודה עם ציוד מתקדם של קונצרן שינדלר.
- הכשרה מקצועית - אפשרות קידום.

מועמדים מתאימים מתבקשים לשלוח קורות חיים בכתב יד אל ת.ד. 2744 יהוד 56216

אנו בטוחים שנדלר לא שאיפותיך

סודיות מובטחת

Schindler

אנחנו רוצים אותך בסגל שלנו, אבל...

אם יש לך תואר שלישי
בהנדסת מחשבים / הנדסת תקשורת
או
במדעי הסביבה עם התמחות בניהול סביבתי,
אנחנו רוצים אותך כחבר סגל אקדמי,
במסלול המינויים הרגיל או במסלול מורים מן החוץ.

אבל רק אם העקרונות שלנו- מצוינות בהוראה והתייחסות אישית וחמה לסטודנטים- הם גם העקרונות שלך.

המעוניינים/ות מוזמנים לפנות בכתב, עד יום 28.2.95, לראש בית-הספר למדעים וטכנולוגיה, מכללת תל-חי, ד.נ. גליל עליון 12210

מכללת תל-חי
מקום קטן. חכם ולבני כולם

עלייה ואשונה

רשימת אירועים חיוניים לשבעת הימים הקרובים

אבנר ברנהיימר

באופן כללי

זה די נדיר שקלקול לשוני שמישהו אומר בטלוויזיה הוא כל כך מוצלח שמתחשק מיד להפוך אותו למטבע לשון תקני. אבל זה קרה השבוע ודווקא לחוה לוי. היא כנראה די התרגשה מהופעתה בתוכנית של אהוד מנור, ובתשובה לשאלה המתבקשת: "מלכת יופי – סמרטוט או רצפה", היא הסבירה משהו על כך שהתחרות כולה היא בעיניה עסק מאוד פמיניזי. תנסו לגלגל את זה על הלשון. פמיניזי. ותבינו כמה היא צודקת.

וכדי להמשיך בדרכו של הצדיק דן בן אמוץ, צריך למצוא מיד דוגמה לשימוש שניתן לעשות במושג הזה, פמיניזי, בשפת היומיום. ובכן, בימי א', בשעה שבע בערב, משודר בערוץ 2 סיטקום חדש ומרהיב העונה לשם "פשוט נהדרת". לא היו משום מה הרבה יחסי ציבור לעניין הזה. בלונדון וניו יורק הסדרה הזאת זוכה לקהל צופים היסטרי, כאן היא עדיין די זנוחה. במרכז הסיטקום שתי נשים מטורללות. אחת שכל הזמן מאבדת את שקית הסמים שלה, השנייה כל הזמן מחפשת זיונים ושתיהן ביחד לא מפסיקות לשתות ולנבל את הפה.

מישהו ברשת כנראה לא בדיוק הבין על מה הסדרה ולכן שיבץ אותה בשעה שבע בערב. אני לא רוצה לחשוב איזה רושם מוטעה על החיים מקבלים בני נוער שבוהים מול הסדרה רק בגלל שהיא מובילה אותם לאקי אבני. דבר אחד בטוח, אם צריך להגדיר את רוח הסדרה, אפשר בקלות להשתמש במושג שטבעה הגברת לוי. וכעת נאמר: "זאת סדרה מאוד פמיניזית. יש בה משהו מאוד פמיניזי. והגיבורות שלה הן ממש פמיניזיות". נסו ותיהנו.

תרבות מעריב
עורך: גל אוחובסקי
סגנית עורך: תמר גלבץ
עריכה: גיא אסיף
עיצוב: אורנה אושרי ודלית קצנלנבוגן
© כל הזכויות שמורות ל"מעריב"

רונית אלקבץ ב"שחור"

"שחור". סרט. במאי: שמואל הספרי

אם הקשבתם בשיעור לפני שבועיים (הראיון עם יורם כסלו, המפיק), אז אתם בטח זוכרים דבר או שניים ממה שלמדנו על הסרט הזה. את התסריט ל"שחור" כתבה חנה אזולאי הספרי, ויש בו יסודות ביוגרפיים. שחור, מסתבר, זה כישוף. ובמשפחה של רחל בת ה־13 (אורלי בן־גרטי) מתמודדים עם נזקי המציאות בעזרת שחורים כאלו ואחרים. הסרט מספר על חלי (אזולאי הספרי כרחל הבוגרת), שבדרך ללוויית אביה נאלצת להתמודד עם העבר ממנו ברחה, המיוצג בעיקר על ידי אחותה פנינה (רונית אלקבץ), השוהה בבית משוגעים. זו דרמה משפחתית קטנה ואמינה על בנייתו מחדש של ה"אני" (ואולי דה־קונסטרוקציה שלו). "שחור" גרף את רוב פרסי האקדמיה הישראלית השנה, ביניהם את פרס הסרט הטוב ביותר, פרס השחקנית לאלקבץ, הצילום לדוד גורפינקל והדימוי להספרי. הסרט התקבל לתחרות הראשית של פסטיבל ברלין. כל כך הרבה אנשים בטח לא יכולים לטעות.

תשאירי לי מקום לחבק אותך

"מה החזאי מבין". תקליט בכורה של אבטיפוס. הליקון

להקת אבטיפוס לא נולדה אתמול, ושומעים את זה. שירים כמו "תשאירי לי מקום לחבק אותך", או "בוקר טוב עולם" לא נכתבים על ידי אנשים שמחפשים את עצמם. כך ש"מה החזאי מבין" הוא אמנם תקליטם הראשון, אבל אייל שכטר, אמיר בן־דוד, טל יניב, שרון הולצמן ואסף זמיר כבר מגובשים טוב־טוב. אבטיפוס לא מתאמצים לעשות שום דבר אלטרנטיבי באופין, ויהיו מי שיעקמו את האף בגלל זה. הם מנגנים רוק מלודי מאוד, וברגעים הטובים שלהם הם מזכירים את אר.אי.אם. על ההפקה המוסיקלית והניהול האמנותי של "מה החזאי מבין" הופקד יהודה עדר, שאחראי ביחד עם אבטיפוס לעיבודים בתקליט.

מה־זה מקסים

"ילדות" מאת מקסים גורקי. הספריה לעם, עם עובד

שמו האמיתי של גורקי הוא אלכסיי פשקוב, וזהו גם שמו של גיבור הספר "ילדות". כך שבעצם מדובר באוטוביוגרפיה. השם גורקי, אגב, הוא פסבדונים שמשמעותו "המריר" (והשם מקסים זה כי הוא מקסים). גורקי, שנולד ב־1868 ומת בן 68, נחשב בטעות לסופר של המשטר הקומוניסטי. את מרבית יצירותיו, אומרת נילי מירסקי שתרגמה את הספר, הוא כתב הרבה קודם לכן, והוא בעצם ממשיך של המסורת הרוסית של המאה ה־19, ואינו נופל באיכויותיו מדוסטויבסקי וצ'כוב. מלבד "ילדות" כתב גורקי עוד שני ספרים אוטוביוגרפיים, "בין הבריות" ו"האוניברסיטאות שלי". החיים שלו, הכוללים שני נסיונות התאבדות בירייה וברעל, היו מסעירים להפליא. את הקריאה בספריו של גורקי מתארת מירסקי כהליכה בחושך, בעולם נחשל. "אך למרות האכזריות והעצב קורע הלב", היא אומרת, "יש בו שמחה שמדביקה אותך". "ילדות" תורגם בתחילת שנות ה־40 על ידי לאה גולדברג, אך הוא התיישן מאוד. כמו כן הופתעה מירסקי לגלות שיש בו השמטות רבות.

שמוליק סגל. קצת יידישקייט

מוסיקה ישראלית ויהודית

החל ביום שני תבצע תזמורת סימפונט רעננה בבית יד לבנים בעיר את "סטמפניו" של דובי זלצר, דרמת נשמה יהודית לקריין, כינור ותזמורת. ובמילים פשוטות: מוסיקת כלייזמרים עם עלילה כמו ב"סלסטה". את תפקיד הקריין יבצע שמוליק סגל, שכבר ביצע את התפקיד בעבר עם הפילהרמונית בניצוחו של פרלמן. באותו ערב תבוצע גם סוויטה לקלרינט ולתזמורת שעיבד גורי אגמון, לפי נעימות חסידיות. המנצח הוא ירוחם שרובסקי (כמו ב"תהילה"), שהחליף בהצלחה את דניאל אורן ב"נבוקו". ברביעי ובחמישי תבצע התזמורת הסימפונית ראשון לציון במשכן לאמנויות הבמה בתל אביב תוכנית מיצירות באך וברוקנר, ואת היצירה "אראלים" מאת עודד זהבי, שהוא אחד מהיוצרים הצעירים הבולטים. זהבי גם כתב את המוסיקה ל"שיינדלה" ול"פנטסיה לפסנתר" בקאמרי. את סולו האבוב ינגן דורון כרמל. מנצח: דיוויד טורצליין.

אחד של אפרים סידון

"מיס ישראל". קומדיה. ממוצ"ש בתיאטרון החאן בירושלים

אפרים סידון ודן רונן כתבו את "מיס ישראל", מחזה נורא מצחיק ואינטראקטיבי מאוד, שרק חתול שחור, חולה וזב חוטם עלול לטרפד את הצלחתו הצפויה. ההצגה בנויה כטקס בחירת מלכת יופי. על הבמה עולות שש המועמדות, כולן גברים בלבוש נשים, כשכל מועמדת מייצגת מגזר אחר באוכלוסייתנו המגוונת: עולה חדשה, מתנחלת, ערביה, שינקינאית, ירושלמית ונציגת השכונות. כל מועמדת עושה ככל יכולתה לשכנע את הקהל שהיא היפה מכולן. הן מדגמנות, עונות לשאלות הקהל ואף מכינות קטע אמנותי. את הערב מנחה בדרן מודקן שהוא גם מאצ'ואיסט המנסה לעשות קאמבק, שמגלמת מיקי קם. את המועמדות משחקים: אבי יפה, חביאר בץ, דירר סולימאן, אייל סרי, ניר רון ודני שטג (יש כאן היפוך תפקידים כמו שאתם מבינים). בתום המערכה הראשונה מעיף הקהל את אחת המועמדות. בהפסקה בוחר הקהל את הזוכה מבין החמש הנותרות, כך שהמערכה השנייה כתובה בעצם בשש גירסאות שונות, שכן מדי ערב עשויה התוצאה להשתנות בהתאם לדעות שמביא הקהל מהבית. למשל, אם הערביה לא זוכה, היא מאשימה את הקהל בגזענות וטוענת שהטקס הוא דוגמה לדמוקרטיה צבועה. אם היא זוכה (וסידון לא מאמין שזה יקרה אלא אם תוצג ההצגה בשפרעם), היא כמובן מודה לדמוקרטיה הישראלית. אם השינקינאית מפסידה, היא מאשימה את הקהל שמעדיפים את טעונות הטיפוח על החזקים. כי הרי ברור שהיא יותר טובה מהפוסטמות האחרות. אם המתנחלת מפסידה, היא נוזפת בקהל על שלא ראה את האור הגנוז, ומודיעה שהיא הגיעה לתחרות בשליחות, כמו אסתר המלכה. בקיצור, קטעים. זו הפקה משותפת של תיאטרון החאן ותיאטרון יובל. בימוי: דן רונן.

שני של אפרים סידון

"בית הקפה של ירח אוגוסט". הצגה מאת אפרים סידון על פי מחזהו של ג'ון פטריק. בימוי: רוני ניניו. תיאטרון חיפה

ג'ון פטריק כתב את המחזה הזה (במקור זה בית תה, כמו זה של יאן בירושלים) בסוף מלחמת העולם השנייה, והוא מתאר יחסי כובש־נכבש בין חיילי ארה"ב לבין תושבי כפר קטן ביפן. המחזה הזה הוא אביהם הרוחני של "מ.א.ש" ו"מילכוד 22", ובשנות ה־50 הפך לסרט בכיכובו של מרלון ברנדו כאחד היפנים. סידון לקח את המחזה הזה, קומדיה טובת לב כהגדרתו, והעביר את העלילה לכפר נוצרי בדרום לבנון. המינהל האזרחי שולח לכפר קצין ישראלי להקנות לנייטיבז את ערכי הדמוקרטיה ואהבת ישראל, וההתנגשות בין שנות האלפיים (אנחנו, תאמינו או לא) לבין התרבות השורשית היא בלתי נמנעת. מוקד החיכוך במחזה הוא בין אנשי הכפר והקצין שחובר אליהם לבין הממשל. הממשל רוצה לבנות עוד כנסיה או בית ספר, כמו כל מי שכבש אותם בעבר, ואילו כפריי הטובה רוצים בית קפה. בסופו של דבר הכל מסתדר, הכפר משגשג בזכות ייצוא חשיש מוגבר לישראל, וכולם שמחים. סאלים דאו הנפלא משחק בהצגה בתפקיד המתורגמן שמתחמן את כולם.

♀

מי שהצמד ביוויס ובאטהד לא נמאס עליו (והאמת שאחרי הדוחים האלו עם הוורידים שהחליפו אותם, אפשר רק להתגעגע), ישמח לשמוע שבין שבת לראשון, מאחת־עשרה בלילה עד שבע בבוקר ישודר באם.טי.וי מרתון של השניים.

♀

תערוכת ציורים של הצייר חיים קיוה (1912־1983) תיפתח ביום חמישי בגלריה של מכון אבני ביפו. 15 העבודות שיוצגו בתערוכה הן בסגנון גיאומטרי – מינימליסטי מופשט, וכנראה שיש להן ערך היסטורי מסוים. החל בשלישי, ב־20:00, תתקיים במכון סדרה בת עשר הרצאות בנושא: "אמנות במשבר". את הסדרה יעביר ד"ר דיוויד גרייבס מהחוג לפילוסופיה באוניברסיטת תל אביב.

♀

שחקני הסטודיו של ניסן נתיב בירושלים יעלו מיום ראשון ובמשך השבוע את "מרה סאד" מאת פטר וייס. זהו מחזה ידוע מאוד (וקשה מאוד), שהופק גם כסרט על ידי פיטר ברוק. במחזה כלוא המרקיז דה סאד בבית משוגעים, והוא מעלה שם הצגה על המהפכה הצרפתית ובניאה ז'אן פול מרה. אבל יש עוד דברים, כמובן. בימוי: אבישי מילשטיין.

♀

ארבע תערוכות נפתחות השבוע במוזיאון הרצליה: "5 שנים לאלפיים", רישומי פסלים של מיכה אולמן, פנחס כהן־גן ואחרים. אוצר: יעקב חפץ; "בגינה בירושלים", תערוכתה של הציירת טובה ברלינסקי. אוצרת: דליה לוין; "רשמי מסע" של פרידל שטרן, קריקטורות מהעולם האקווטי; ו"כרובים צוללים 2", מיצב צילומי של ארנסטו לוי ואידית גודיק.

מוקפצים

קלרמן. זוכרת שאמא לקחה אותה להופעה של חוה אלברשטיין ● צילום: יוסי אלוני

סיגל קלרמן

בקרוב יהיה צפוף יותר גם במגירה הקרויה רוקריות ישראליות. קבלו את סיגל קלרמן, בעבר גיטריסטית לצידם של רמי פורטיס וברי סחרוף, ובקרוב זמרת עם להקה ואלבום בכורה

ט ל פ ר י

אחרי שגמרה את הצילומים, חזרה סיגל קלרמן למכונית, עייפה אך מרוצה. לייליאן שוץ, מנהלת אישית, בחנה את בת טיפוחיה החדשה ואמרה לה: "אין דבר, הגיע הזמן שתתחילי להרוויח את הלחם שאת אופה". קלרמן הביעה הסכמה לרעיון הכללי, למרות שהיא לא בדיוק אופה לחם לפרנסתה בימים אלה, רק מוכרת אותו. חוץ מזה, עיסוק באפייה במשרה מלאה מזמין כותרות נוסח "גם יפה וגם אופה", כשמגיע הראיון ההכרחי ב"לאשה". קלרמן כבר התראיינה פעם ל"לאשה", והטראומות רודפות אותה עד היום. "זה אף פעם לא נגמר", היא מסבירה, "הגליונות הישנים נשארים תמיד בחדר ההמתנה של הגינקולוג, ושנתיים אחרי עוד יהיו כאלו שיישבו שם ויקראו את זה, ואחר כך יראו אותי ברחוב וישאלו אם זו לא אני שכתבו עליה".

ביום התחמתה החגיגית של איגי וקסמן על חוזה הקלטות בהר ארצי, הכריז חמי רודנר, בח"ל הגאה: "זהו, עכשיו כל אנשי סינקין חתומים על חוזים". סיגל קלרמן היא, במידה מסוימת, הפספוס הקטן של ההגדרה של רודנר. זאת למרות שמעולם לא השתייכה לאצולת המקומונים. עיון מהיר בתולדות חייה מגלה שנים לא ארוכות של חיכוך ב"אנשים הנכונים", ותגובותיה המהירות מול העדשה של יוסי אלוני מגלות כשרון מלידה להצטלם בפוזות הנכונות. כעת קלרמן עוברת להילוך גבוה יותר.

לפני כשבועיים חיממה את המכשפות במופע חגיגי בקולנוע אלנבי. בקרוב יכסו את רחובות תל אביב פוסטרים שיבשרו על הופעותיה הצפויות במועדונים. יש מאחוריה מנהלת אישית מנוסה שעובדת במקביל עם המכשפות וגלי עטרי. משה לוי, מפיק־על, מאמין בכישוריה ומוכן לנדב מזמנו היקר. יותר מ־30 שירים שכתבה בשנתיים האחרונות כבר טוננו ל־13, מהם יתגבש בעתיד הלא רחוק אלבום הבכורה שלה. קלרמן כבר עמדה בעבר על הבמה כגיטריסטית. היא ניגנה עם רמי פורטיס וברי סחרוף (שעוד היו יחד), היא היתה בלהקה קצרת הימים אורז, והופיעה עם קובי רכט ויושי שרה תחת השם "ההוא". ואפילו השתתפה בתפקיד קצר אך מכריע בסרט "ללקק ת'תות" של אורי ברבש, שבימים אלה פוקר בעוצמה את מנויי ההום סינמה.

סיגל קלרמן, 26, נולדה וגדלה בחיפה. החוליה העיקרית הראשונה בשרשרת שחיברה אותה אל מרכז זירת הרוק המקומית היתה רונן בן־טל. כיום מפיק ומבעלי אולפני די.בי, ובעבר אחד מחבריו הקרובים ביותר של אחיה של קלרמן. "הייתי מסתובבת המון עם החברים של אח שלי", היא משחזרת, "הייתי ילדה בת 15 שהיתה נגררת עם הגדולים. ככה הכרתי את רונן, ודרכו הכרתי גם את רמי פורטיס. היה איזה ערב שכולנו יצאנו לבלות יחד, ואני זוכרת איך רצתי כמו מטורפת כדי לעמוד בקצב שלהם. אתה יודע איך פורטיס הולך, כל הגוף קדימה כי האנרגיות בגוף מריצות אותו כל הזמן".

- מתי גילית את המוסיקה?

"בערך באותה תקופה. כבר היתה לי גיטרה, וידעתי לנגן בה אקורד אחד, לעומת השניים שאני יודעת לנגן היום. בשלב מסוים היתה לנו להקה של תיכוניסטים, וניגנו גל חדש מנוכר. לקחנו את עצמנו ברצינות תהומית. לרונן היה חדר מלא סינתיסייזרים וציוד, והוא היה נותן לי לנגן פה ושם. זה קיבל תנופה גדולה אחרי שגמרתי את הצבא והחלטתי שהיעוד שלי זה תל אביב. לרונן כבר היו אולפני די.בי, והוא הציע לי לעבוד שם".

- בתור פקידה.

"זה השלב שאני צריכה לתקן ולומר: 'עוזרת אישית'. האמת היא שמאוד נהניתי שם. רונן הציע לי להיות עוזרת טכנאי, אבל איכשהו לא משך אותי להיתקע מאחורי הקונסולה. גם ככה יצא לי לראות המון אמנים עובדים וללמוד מזה".

- בואי נשחזר את פריצתך התקשורתית הראשונה, לפני ארבע שנים.

"הייתי מעורבת במקביל בשני פרויקטים. גיטריסטית במופע של פורטיס וסחרוף, ובלהקת אורז עם ארן אמיר מנוער שוליים. זו היתה הפעם הראשונה בחיי שהתפרנסתי רק ממוסיקה, וזה היה נפלא. את רמי וברי כבר הכרתי מזמן. אורז היה ניסיון ראשון שלי לנגן על הבמה חומר שאני הייתי שותפה בכתיבה שלו ביחד עם ארן. זו היתה להקה נחמדה, למרות שלא הגענו רחוק".

- מתי התחלת לשיר ולכתוב טקסטים בעצמך?

"לפני שנתיים בערך. הופעתי בההוא עם קובי רכט ויושי שרה, ואחרי שהפרויקט נגמר החלטתי שהגיע הזמן להסתגר בבית ולהשקיע יותר בעצמי. בהתחלה באו הטקסטים, וכשראיתי שיוצאים לי דברים מתקבלים על הדעת, חשבתי לחפש איזו זמרת שתשיר אותם במסגרת הרכב שנקים. נפגשתי עם כמה זמרות, ואז גם הכנתי סקיצה של כמה שירים ששרתי בעצמי. לא מצאתי שום דבר שממש הלהיב אותי, ובסוף הגעתי למסקנה שאולי אני לא הזמרת הגדולה בדורה, אבל החומר עובר טוב. זה התחדד עוד יותר אחרי שגיבשתי להקה של נגנים, שכל אחד מהם מתחבר לשירים בצורה מופלאה".

ההרכב שמלווה עכשיו את קלרמן כולל את יוסי פרץ בגיטרות, עודד שכטר בבס ורועי שקד בתופים. הדובדבן שבקצפת הוא כאמור משה לוי, שמייעץ ועוזר, ומתפקד כפטרון מוסיקלי של הפרויקט. באלבום המתוכנן, הוא גם יוסיף מן הסתם קלידים. עד שזה יקרה, השואו של קלרמן מתבסס על השילוב הקלאסי של פופ רוק קליט עם גיטרות, בס, תופים. עכשיו, כשהניכור כבר פאסה, אפשר אפילו לשלוף ממנה וידויים על קשרי עבר עם מוסיקת אמצע הדרך. "אחת החוויות שאני זוכרת כילדה", היא משחזרת, "זה את אמא שלי לוקחת אותי להופעה של חוה אלברשטיין בטבעון, ואת השלט על הקופה: 'בוטל בגלל מחלת הזמרת'".

- איך נוצר הקשר שלך עם משה לוי?

"היו לי במשך השנים הרבה עבודות, בעיקר כברמנית. את משה לוי הכרתי כשעבדתי בפרונטו, המסעדה של רפי אדר. משה ורפי חברים, וכשרפי החליט להקליט אלבום כזמר, הוא לקח ממני שיר שכתבתי והלחנתי. משה היה המעבד המוסיקלי, וככה מצאנו את עצמנו יחד באולפן. מאוד אהבתי את צורת העבודה שלו ומה שהוא עשה עם השיר. הוא, מצידו, ביקש לשמוע עוד שירים שלי, מאוד התלהב, ואמר לי שהוא מוכן לעזור לדחוף את זה".

- איך הרגשת בהופעה הראשונה שלך?

"שיתוק אימים. זה היה בלוגוס, מול המון חברים. האוויר פשוט נתקע לי בריאות. הייתי צריכה להחליט מה יותר חשוב לי. לשיר או לנשום. בסוף ויתרתי על הנשימה. באלנבי זה כבר היה הרבה יותר חלק. ממש קול".

- אני חייב לסיים בנקודה כאובה בביוגרפיה שלך. מה קיבינימטו עשית ב"ללקק תיתות"?

"לא ידעתי בכלל שאני אצטרך לשחק שם. שמעתי שמחפשים נגנים צעירים לסרט על להקה. עובד אפרת היה המנהל המוסיקלי, וזימנו אותי לאודישן. רק אחרי שהודיעו לי שהתקבלתי, התברר לי שיש גם טקסט כתוב. בסך הכל העבודה עצמה היתה חוויה. אז יצא סרט זוועתי, בסדר".

- את רואה אותו בהום סינמה?

"לא, ואני משכנעת חברים שלי לא להזמין אותו". ■

עשו מנוי על מעריב לנוער וקבלו ז'קט ג'ינס או רדיו טייפ דבל קסט וכרטיס זהב במתנה!

מעריב לנוער זה זה!

כן, אני רוצה לקבל במתנה: (סמן x במקום הרצוי)
☐ ז'קט ג'ינס של Union Made * מידה: L☐ M/S☐
או ☐ רדיו טייפ דבל קסט עם ראש מתהפך מתוצרת Emerson *
● מצ"ב המחאה אחת לתשלום במזומן בסך 356 ש"ח או 6 המחאות ע"ס 62 ש"ח כ"א דמי מנוי לשנה על מעריב לנוער (52 גליונות). הראשונה לפרעון מיידי, השנייה לפרעון חודש מיום, נוספות לפרעון מדי חודש (האחרונה לפרעון בעוד 5 חודשים מהיום). *המבצע עד גמר המלאי
● באמצעות כרטיסי אשראי בטל' 177-022-6333

לכבוד מחלקת המנויים "מעריב לנוער", ת.ד. 20010 תל־אביב 61200
☐ אני מנוי חדש ☐ אני מחדש מנוי קודם מס' ____
שם ____ שם משפחה ____
רחוב ____ מס' ____ עיר ____
מיקוד ____ טלפון ____ תאריך לידה ____

תפוס.

נא להמתין

לכולם היה ברור שעמוס עוז וא.ב. יהושע יקבלו ביחד את פרס ישראל. הם הרי כמעט תאומים, ולמה להעליב אחד על חשבון השני. ובכל זאת, כשהתפרסמו השבוע שמות הזוכים, התברר שעמוס עוז ייאלץ לחכות לפעם הבאה. אבנר ברנהיימר סוקר בקצרה את תולדות שני הסופרים ואת יחסי הכוחות ביניהם, ומגלה מה באמת קרה בוועדת הפרס. התשובה, כרגיל, תקלה טכנית

עמוס עוז. האם הוא לא זכה כי שכחו להגיש אותו? ● צילום: רון רותם

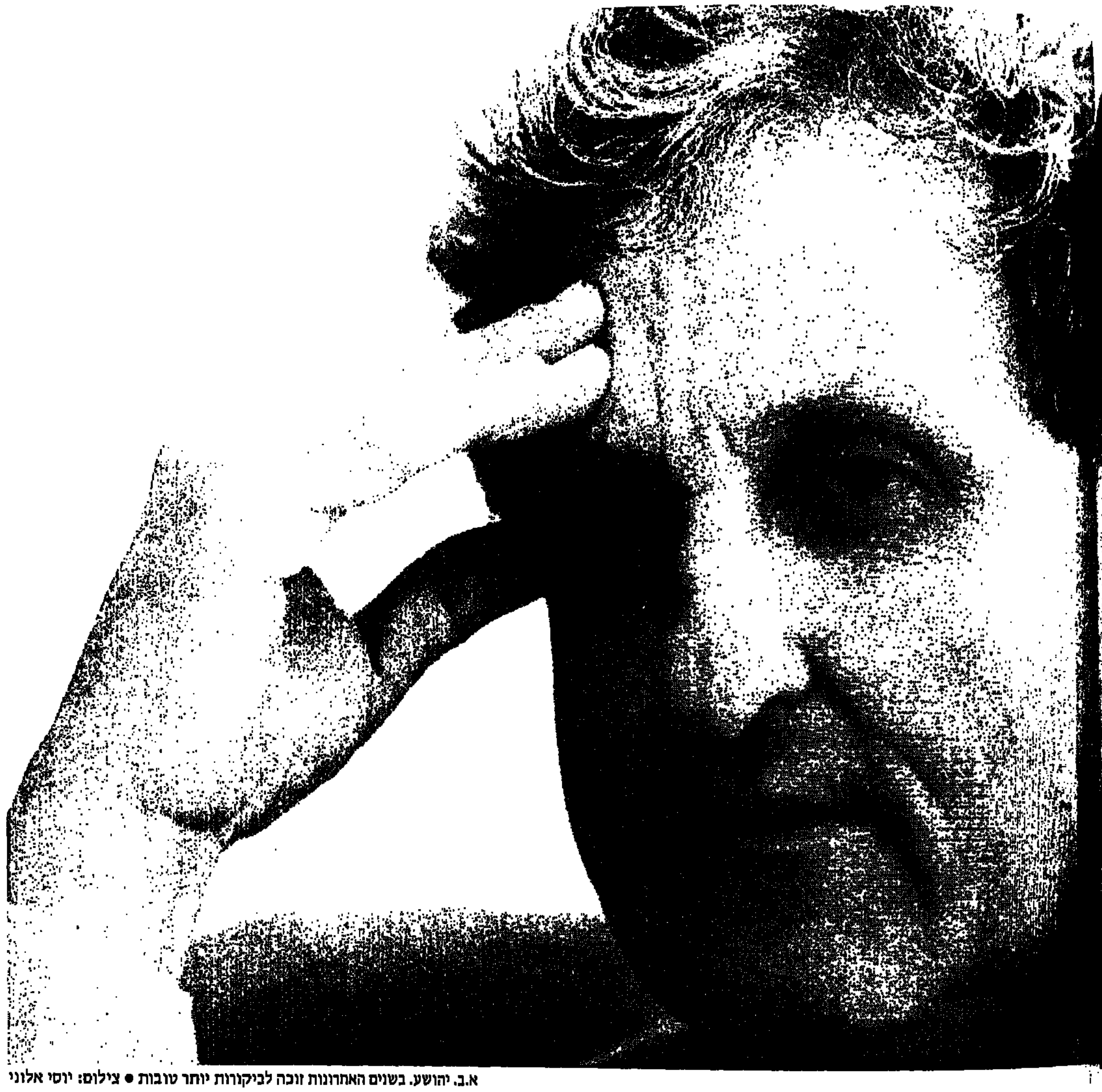

א.ב. יהושע. בשנים האחרונות זוכה לביקורות יותר טובות ● צילום: יוסי אלוני

א ב נ ר ב ר נ ה י י מ ר

בתחילת השבוע נודע כי פרס ישראל בתחום הספרות העברית יוענק השנה למשורר נתן זך ולסופר א.ב. יהושע. החלטה צפויה בסך הכל. זך ויהושע בהחלט ראויים לפרס המכובד הזה. אבל הפתעה אחת בכל זאת ישנה כאן. ההנחה הרווחת היתה, שכאשר יזכה יהושע בפרס יזכה בו גם עמוס עוז, ולהפך. בכתבת תחקיר גדולה שפרסם רונאל פישר בגיליון מספר 2 של "תרבות מעריב", התייחסו רוב המרואיינים לעוז ויהושע כאל זוכים ודאיים. מנחם פרי אמר אז: "אם הבנתי נכון את המנגנון, א.ב. יהושע יצעד יד ביד עם עמוס עוז, ויחד הם יקבלו את פרס ישראל. משרד החינוך נורא מנסה להיות בסדר כל הזמן".

אין בדברים אלו כדי לרמוז, כמובן, שזך אינו ראוי לפרס ושעוז היה צריך לקבלו במקומו. כל מה שהרמת הגבה הזאת אומרת הוא, שהיתה ציפיה שיהושע ועוז יקבלו את הפרס ביחד. בדיוק כשם שפרופ' דן מירון ופרופ' גרשון שקד זכו בו ביחד. מירון, אגב, העדיף (עד "השיבה מהודו") את יהושע על עוז באופן בולט. שקד העדיף את עוז. כך שהיה זה כדרך הטבע, כמו שאומרים, שיהושע ועוז יקבלו את הפרס כהתאמה. אבל זה לא קרה, והשאלה היא למה. התשובה היא, אולי, הרבה יותר פרוזאית ממה שחושבים. ועל כך בסוף. כדאי לחכות.

יהושע ועוז, איך שלא מסתכלים על זה, קשורים בתודעה הישראלית זה בזה. כמו רבין ופרס, רק בלי הלכלוך (אלא אם יש משהו שאנחנו לא יודעים). גם את יהושע וגם את עוז מלמדים לבגרות, וכשקורה אסון לאומי, פונים העיתונים אל שניהם במקביל כדי שיעוצו עצה, שינחמו. שניהם גם כותבים פובליציסטיקה ושייכים למחנה השמאל. נוסף לזה, יהושע ועוז הם גם חברים. הם מראים זה לזה את כתבי היד לפני פרסומם (גם פרוזה וגם מאמרים פוליטיים), הם משוחחים מדי שבוע בטלפון והם מתכתבים. שניהם גם מרצים לספרות. יהושע בחוג לספרות עברית והשוואתית באוניברסיטת חיפה. עוז בחוג לספרות וללשון עברית באוניברסיטת

יהושע ועוז, איך שלא מסתכלים על זה, קשורים בתודעה הישראלית זה בזה. כמו רבין ופרס, רק בלי הלכלוך. גם את יהושע וגם את עוז מלמדים לבגרות, וכשקורה אסון לאומי, פונים העיתונים אל שניהם במקביל כדי שיעוצו עצה, שינחמו

הנגב. שניהם גרים הרחק מהברנז'ה התל אביבית. יהושע נ הכרמל. עוז בערד. הספרים של שניהם נמכרים בעשר אלפי עותקים. לשניהם יש גם ארכיונים ממלכתיים רים כל מסמך ופיתקה הקשורים בהם. הארכיון של יהוש נמצא בספריה הלאומית בירושלים, הארכיון של עוז לאחרונה מקיבוץ חולדה לאוניברסיטת באר שבע. כך הם, אין ספק, נמצאים עם הפנים אל הנצח.

אך למרות הריצה הזאת כתף אל כתף, זכה יהושע לפני עוז. נכון שזו לא תחרות ריצה, אבל ישקר מי שאין בין השניים, למרות החברות הקרובה והפרגון הה תחרות סמויה. יש, ויהושע רשם לעצמו השבוע ניצחון והניצחון הזה רק מחזק את התחושה הכללית שקיימת האחרונות, שיהושע משאיר את עוז מעט מאחור. דן מי טען אמנם לא מזמן ששניהם סוסים מתים ושאין להם מה לומר, אבל חוץ ממנו, התחושה הכללית באקדמיה ו קורת היא שיהושע הולך ומתפתח, בעוד עוז צועד ועדיין, לאף אחד אין ספק שעוז ראוי לקבל את פרס ישרא ולאף אחד גם אין ספק שהוא יקבל אותו, ולא רחוק מצד שני, אין כמעט מי שחולק על כך, שאם היה צריך לבחור באחד לפני השני (ולא היה צריך), כי אז יהושע ראוי לקבל את הפרס הזה ראשון.

א.ב. יהושע החל לפרסם סיפורים קצרים ופיליטונים ב

'57. ב־62' פרסם את קובץ הסיפורים הראשון שלו, "מות הזקן". סיפורים קצרים, סוריאליסטים לגמרי. עמוס עוז החל לפרסם ב־61' וב־65' יצא קובץ הסיפורים הראשון שלו, "ארצות התן", שנחשב עד היום לאחד הטובים שלו. אבל למרות שיהושע פרסם ראשון, היה זה דווקא עוז שהוערך יותר בתחילת הדרך. הוא פרסם ב־66' את "מקום אחר" וב־68' קנה את עולמו עם "מיכאל שלי", שמירון טוען שהפרקים הראשונים בו הם הדבר הכי טוב שעוז כתב אי פעם. ב־71' פרסם עוז את "עד מוות" וב־76' את "הר העצה הרעה". עוז היה סופר פורה מאוד בשנות ה־70. יהושע לעומתו, מוציא בתקופה הזאת עוד קובץ סיפורים, "מול היערות", וכותב מחזות, אבל רק ב־77', כשהוא מפרסם את "המאהב", הרומן הראשון שלו, הוא כובש לעצמו מעמד של סופר בכיר, אבל עדיין פחות בכיר מעוז.

בשנות ה־80 חל מהפך. מעמדו של עוז התערער (אצל הביקורת ובאקדמיה, לא אצל ציבור הקוראים) בעקבות "קופסה שחורה". מצבו בקרב אמרגני התרבות המשיך להידרדר כשהוציא את "לדעת אשה" ואת "המצב השלישי", או אז התחילו לדבר על עוז כעל מי שחוזר על עצמו. אפילו גרשון שקד, שמעריך אותו מאוד, כתב על הספרים האחרונים של עוז בנימוס. לא יותר מזה. עוז התפתח במובן זה שספריו נהיו יותר ויותר מעוגנים בכאן ובעכשיו, בריאליה. אבל תמיד נשאר בהם הממד הרליגיוזי, זה של המיתוסים והכוחות הלא־רציונליים. ישנם סופרים שמנגנים על מיתר אחד במשך שנים וממשיכים להוציא ממנו נפלאות. לא כך עוז. גם אוהביו חושבים שספריו הטובים הם "מיכאל שלי", "הר העצה הרעה", "ארצות התן" ובמידה מסוימת גם "מנוחה נכונה". וזה היה די מזמן. הנטייה הכללית בזמן האחרון היא לשכח את יצירתו של עוז כמכלול, ולא להתעכב על הפרטים, במיוחד לא על אלו מהשנים האחרונות.

עם הירידה במעמדו של עוז חלה עלייה מתמדת במעמדו של יהושע. יהושע, שהתחיל בסיפורים קצרים, אלגוריים וסוריאליסטיים, המשיך בהדרגה אל הנובלה ומשם אל הרומן. ב"המאהב" מתרחק יהושע מההפשטות והסמלים ומתקרב אל המצב הישראלי הקונקרטי. הוא המשיך באותו קו ב"גירושים מאוחרים", אבל לא קפא על שמריו. יהושע המשיך להתחדש. ב"מולכו" התקרב לשורשיו המזרחיים וב"מר מאני" התחבר אליהם לגמרי. ואז הוא החליט לחזור פתאום לספר סיפור אהבה, ועשה את זה נפלא ב"השיבה מהודו", שהפך לרב מכר אבל דווקא על ידי הביקורת התקבל בדעות חלוקות. הטענה העיקרית נגדו היתה שנהיה פופוליסט, ואת השטווה החזקה מכולן הוא חטף, איך לא, ממירון, שהספיד אותו ביחד עם עוז וכל היתר. אבל בסך הכל, אם מציבים את יהושע ואת עוז זה מול זה, אז לעוז יש את שקר, את אברהם בלבן ואת גורית גרץ שכותבים עליו בהערכה, אך יהושע מוערך יותר בעשור האחרון. בעולם, אגב, עוז מוכר יותר מיהושע. שניהם מתורגמים, אך עוז זוכה ביותר פרסים ונתפס כגבר הראשון של הספרות העברית. את הנובל הוא כנראה יקבל לפני יהושע.

בוועדה למתן פרס ישראל ישבו השנה פרופ' מנחם ברינקר, המשורר ארז ביטון, הלית ישורון, ד"ר איריס פרוש ופרופ' רות קרטון־בלום. חברי ועדת הפרס אינם רשאים להתראיין בנושא. השיקולים המלאים למתן הפרס לזך וליהושע יתפרסמו ביום העצמאות. ניסיתי לשאול מספר מחברי הוועדה אם היתה התלבטות בין יהושע לעוז ולא קיבלתי תשובה, אך ממקור אחר נרמז לי שלא היתה התלבטות כזאת. זאת מהסיבה הפשוטה שעוז כלל לא היה מועמד.

בוועדה למתן פרס ישראל ישבו השנה פרופ' מנחם ברינקר, המשורר ארז ביטון, הלית ישורון, ד"ר איריס פרוש ופרופ' רות קרטון־בלום. חברי ועדת הפרס אינם רשאים להתראיין בנושא, אך ממקור אחר נרמז לי שלא היתה התלבטות, שעוז כלל לא היה מועמד

כדי להבין איך זה יכול לקרות, צריך ראשית להבין איך כל הסיפור הזה עובד. משרד האמנויות מפרסם מודעות בעיתונים בהן מתבקש הציבור להמליץ על מועמדים לפרס. במקביל פונה המשרד להוצאות ספרים, לאגודת הסופרים וכדומה, ומבקש שישלחו המלצות לגבי המועמדים שלהן. השנה הגיעו לוועדת הפרס 22 שמות, חלקם שמות שכלל אינם ידועים. פרס הספרות יכול להינתן למשורר, סופר, או מתרגם. שווי הפרס כ־35 אלף שקל. הוועדה יכולה לבחור מועמד אחד, שניים ואף שלושה. הפרס לא מתחלק בין הזוכים, כל אחד מקבל את הסכום המלא. חברי ועדת הפרס אינם אמורים לדעת מי המליץ על המועמדים. הם רק מקבלים את השמות ואת הפרטים על המועמד, דנים בכך מספר שעות ומחליטים. ההחלטה חייבת להתקבל פה אחד. מוזר ככל שזה נשמע.

מועמדותו של עמוס עוז לפרס ישראל הוגשה מדי שנה על ידי הוצאת כתר, שם הוא מפרסם את ספריו בסדרה היוקרתית "צד התפר" שערך ד"ר יגאל שוורץ. שוורץ דאג אישית במשך שנים שמועמדותו של עוז תישלח לוועדה, אבל שוורץ פרש מכתר לפני מספר חודשים והתמסר לאקדמיה ולא דאג לשלוח את שמו של עוז לוועדה. יון פדר, המו"ל והעורך הראשי של הוצאת כתר, מאשר שמועמדותו של עוז הוגשה באופן עקבי בעבר. הוא חושב שמועמדותו הוגשה גם השנה "באופן אוטומטי", אבל המליץ לי לדבר עם שוורץ, שתמיד טיפל בכך. אך שוורץ, כאמור, לא הגיש את מועמדותו של עוז השנה. זה כבר לא היה התפקיד שלו. במילים אחרות: חברי ועדת הפרס יכולים היו להסתתר מאחורי הטענה הטכנית שעוז אינו מועמד, כדי לקדם את יהושע. הרכב הוועדה, שכלל את ברינקר שכנראה לחץ מאוד בעניינו של זך, היה כוח שהקל על התהליך.

שוורץ, אגב, מברך את יהושע וזך על זכייתם בפרס. הוא בטוח שגם תורו של עוז יגיע "וזה לא משנה אם זה שנה אחרי או שנה לפני". הוא כנראה צודק. דב חומסקי, מנכ"ל אגודת הסופרים לפני כ־25 שנה, אמר, "כל סופר מובהק יקבל מענק", כך שאין ספק שגם יומו של עוז יגיע. חזק ואמץ.

תנו כבוד לשירה

סער דיין

זה לא סוד שזמן רב, רב מדי, נמצאת השירה העברית במצב כמעט קטטוני. בוועדות חקירה הנערכות זה שנים, בדלתיים סגורות, בחוגי הספרות באוניברסיטאות השונות בארץ עדיין מנסים למצוא את האשמים. להפיח רוח חיים בעצמות השירה היבשות עדיין לא הצליחו החוקרים, בהסקת מסקנות לעומת זאת נרשמו הצלחות לא מבוטלות. חלק טוענים שאין כיום משוררים גדולים, והבינוניות חוגגת. ואם כבר אומרים שיש משוררים טובים, אז מאשימים את השירים שהם כותבים. טוענים שהשירים שכלתניים מדי, מתוחכמים מדי, בקיצור, מובנים רק למשוררים עצמם ולדן מירון. מי שלא מאשים את המשוררים, מאשים את קהל הקוראים, שהפנה עורף לשירה. ומי שלא מאשים לא את המשורר ולא את הקהל, מוצא לו מטרות אחרות, כמו המורים לספרות, העיתונות, המבקרים, האקלים התרבותי, החברתי, הפוליטי, החור באוזון וכן הלאה.

גם מערבי שירה חד־פעמיים ואזוטריים, המתקיימים מדי פעם בצוותא, בבית אריאלה ובגלריה בוגרשוב לא נראה שתבוא הישועה. את הצורך הדחוף להחזיר את השירה למרכז השיח התרבותי, חש גם פרופ' גבריאל מוקד העורך, יחד עם ברוך חפץ, את כתב העת הוותיק "עכשיו". שתי חוברות תאומות חדשות של כתב העת "עכשיו", המוקדשות כל כולן לשירה ולדיון על שירה יצאו בסוף השבוע שעבר לחנויות. למי שלא בדיוק מתמצא בספרות העברית ובגנניה, נקדים מבוא קצר ותמציתי.

מוקד (60) נולד בורשה. בזמן מלחמת העולם השנייה נכלא יחד עם אביו ואמו בגטו ורשה. עד פברואר '43 שהה בגטו וכשהיה בן תשע, לאחר מתן שוחד לזקיפים, עבר יחד עם אמו לצד הארי. מצויד בתעודות של פולני, הצטרף לחבורת הפועלים שחצתה את הקווים. האב, רופא למחלות פנימיות ודם, נשאר בגטו עד לנפילתו במרד גטו ורשה. מורשה ההרוסה נמלט מוקד לקרקוב ומשם לזאקפונה. ב־31 בינואר '45 הגיע הצבא האדום, ומוקד

״בשנות ה־60 היו יחסי זיקה בין סיפורת ושירה, במובן זה שא.ב. יהושע היה קרוב לזך ואבידן. מה שקרה הוא שהשירה הפכה למין דמות צדדית, מעין קרובת משפחה ענייה לסיפורת. בעיקר בעזרת הסדרות האופנתיות ודברים בינוניים״

ואמו חזרו לורשה. משם עלה מוקד בן ה־12 לישראל ונחת בתל אביב, אצל דוד מבוסס. "מיד כשבאתי ארצה ראיתי את עצמי ישראלי. נשכחו הצרות הישנות ונפתח דף חדש", אמר פעם בראיון. בבית הספר שלווה, בו למד, הכיר את המשוררים דוד אבידן וישראל פנקס. כבר בתיכון כתב מוקד ב"קול העם" מאמרי פולמוס נגד מדיניותו של בן־גוריון. פולה בן־גוריון, אגב, היתה קרובת משפחה של מוקד. בצבא שירת כסמל תשלומים בנח"ל כנרת. בסוף שנות ה־50 החל מוקד להוציא את כתב העת "עכשיו".

את "עכשיו" החדש פותח, מיד לאחר הקדמת המערכת, המשורר דוד אבידן בארבעה שירים הנקראים "ארבע הצהרות". באחד מהם כותב אבידן: "אני מרגיש לעתים, שאני מכיר את כדור ארץ בצורה כל כך אינטימית, שאני מרגיש לעתים,/ שאני יכול לייצג אותו בהצלחה כלפי עולמות אחרים, כדי לא לאפשר לנו להיכנע/ לעולמות יומרניים יותר ממנו". את השירים האלו, אומר מוקד, מסר לו אבידן לפני ערב ההוקרה שעשו למענו בצוותא. "משורר שחושב שהוא יכול לשלוט במציאות באמצעות הסמנטיקה, יש בזה משהו מאוד אופטימי ומעודד לדעתי. בגלל זה שמנו אותו בראש החוברת וגם בגלל שהוא הכי בכיר אצלנו. אבידן, אגב, חושב שהוא יכול לשכנע גם את הג'יהאד והחמאס לעשות איתנו שלום".

מלבד אבידן, היהלום שבכתר "עכשיו" וידיד קרוב של מוקד, מופיעים בחוברות "עכשיו" עוד המון־המון שירים של המון־המון משוררים, שאי אפשר מפאת חוסר מקום לציין את כולם. ביניהם מאיה בז'רנו, מרדכי גלדמן, סיגלית דווידוביץ', יוסף שרון, אמיר אור, עודד פלד, רפי וייכרט. גם ביקורות על שירה ומבחר תרגומי שירה נמצאים שם, מיצירות רילקה, אודן, רמבו, סילביה פלאת' והרשימה ארוכה. בגודש חגיגי זה מקווה מוקד לנסות ולהחזיר את השירה אל מרכז השיח התרבותי. מעשה דון קישוטי אולי, לא לדעת מוקד.

כאן צריך להבהיר שלדעת מוקד אין מצב השירה אנוש כל כך, והוא לא מונה את עצמו עם חבורת המקוננים. "השירה לא נמצאת במצב כל כך רע", הוא אומר, "היא לא נמצאת במצב טוב מול המדיה, ומבחינת עריכה גם מצבה לא טוב, ולא כל הטקסטים טובים. אבל מבחינת איכויות היא עומדת חזק, ואני חושב שלא עושים איתה צדק. 'עכשיו' לא מגיש עזרה ראשונה כי לדעתי השירה לא מוכה או פצועה, היא פשוט נדחקה לקרן זווית, ומטרת שתי החוברות היא להציב אותה שוב במרכז".

למען הסדר הטוב נציין שלא רק מוקד, אפילו שכתב העת שלו הכי ותיק בחבורה, חש לעזור. אבל הוא בטוח שכתב העת שלו הוא המרכזי שבכולם. "אני חושב של'עכשיו' יש סוג של מרכזיות בתפיסה שלו מצד אחד, ויש מגוון וגם איכות שאין בכתבי העת האחרים. אני לרגע לא אומר שאף אחד לא עושה או עשה כלום מלבדנו. אבל אני חושב ש'עכשיו', מעבר לסיוע לשירה, מייצג תפיסה מוגדרת של איכויות, אליטיזם ואובייקטיביות. לדעתי יש עדיפות של 'עכשיו' על פני האחרים מבחינת האיכות והמגוון והוויכוח שהוא מעורר. אני מסתייג מ'חדרים' למשל. אני חושב שגם דיון על שירה חשוב, ב'חדרים' אין דיון, אין ביקורת, יש בעיקר שבחים. מעין קונוניציה, ואמירה ששירה היא דבר יפה. אני מסכים ששירה היא דבר יפה, אבל צריך להיות גם ויכוח. מה של רפי וייכרט על 'חדרים' די מבטאת את ה... עליו".

ויכוח כזה יתעורר כנראה סביב מדור הביקורת "קריאה". שם, תחת השם "תיק לסקלי", מופיעים ... מאמרי ביקורת קצרים על שירת חזי לסקלי, שאת ... הראשונים פרסם ב"עכשיו". המאמרים הם של ... וייכרט ועמוס אדלהייט, ובכולם ביקורת כזו או אחרת ... שירתו של לסקלי.

דווקא על "אב" הצעיר אין למוקד ביקורת. "אני ... שב'אב' היה הרבה רצון טוב. הולכים באופן ילדותי ... כל הקופה. אבידן בשעתו ערך סיאנסים בהם תמיד, ה... היה מספר, הופיעו משוררים נודעים כמו רטכו... וס, ועוד, והם היו ניגשים לאבידן ואומרים לו, 'מה ש... יודע לעשות אתה גם יודע לעשות, אבל מה שאתה ... אני כבר לא יכול לעשות', כך קרה גם לדורי מנור ... שמספר כי גדולי המשוררים מן העבר קדים לו קודם".

– שתי חוברות שכולן מוקדשות רק לשירה זה ... סיכון?

"חוברת 'עכשיו' מופצת ב־1,500 עותקים. יש לנו ... מנויים. רווח כלכלי מחוברות 'עכשיו' לא היה לי ... פעם. 35 שנה אין רווח. אני עורך את החוברת ... ללא משכורת. אנו מקבלים לאורך שנים תמיכה ... ממשרד החינוך והתרבות, היום משרד האמנויות, ול... רונה ממש גם התחלנו לקבל תמיכה מעיריית תל אביב".

– יש הטוענים ש"עכשיו" כבר לא רלוונטי ... ויותר מכך, אומרים שזה כבר פתטי במידה מסוימת.

"רוב הטינות והביקורות של אנשים כלפי 'עכשיו' מגיעות מאנשים שנדחו על ידנו. הרבה אנשים ... אהבנו את יצירותיהם או לא הדפסנו אותם פונים ... אלינו. אנחנו מקבלים אולי 1,000 כתבי יד של ... בשנה ומפרסמים בסופו של דבר מעט מאוד מזה".

– יש לך טענות קשות נגד קיפוח "עכשיו", ... התקשורת למשל.

"זה נכון. בגלל ש'עכשיו' הוא כל כך איכותי ... אחר ולא עושה סנסציות מצד שני, יש כל מיני אנ... שלא נוח להם עם זה והם מבוצרים בכל מיני מקו... אסטרטגיים במדיה, והם דואגים שלא יתייחסו אליו. ב... נים האחרונות 'עכשיו' נלחם לא רק נגד השמרנים ש... תיהם נחלשו סוף־סוף, אלא גם ובעיקר נגד כל הפוליטיקלי קורקט, ש'עכשיו' מייצג אלטרנטיבה ואנטי... להם. 'עכשיו' נמצא במיעוט לוחם נגד גלריית הפוליטיקלי קורקט ושלטון לא נכון של המדיה. אני נגד כל התנופה לכל מיני קבוצות אתניות ומיעוטים. הפוליטיקלי קורקט הם הגזעניים, כי להם יש תעריפי הנחה לקבוצות מיעוט. אני אליטיסט, ביצירה אני מחפש רק את הטקסטים הטובים. מעולם לא העמדתי את הספרות המזרחית, למשל, מול האשכנזית, וכך גם לגבי ספרות פמיניסטית, הומוסקסואלית, פלסטינית. עכשיו, כשהגל ההומוסקסואלי באופנה, מפרסמים דברים. צריך לזכור שפרסמתי ספרות הומוסקסואלית (יותם ראובני, יואב ה.) כבר בשנות ה־60, עוד לפני כולם. לכל טקסט נתתי את הכבוד הראוי לו, כל הטקסטים הופיעו תמיד בשילוב והוקרה עם אחרים. כך שאף פעם לא פרסמנו משהו כדבר נפרד מן השיח הכללי".

״אני מסתייג מ'חדרים'. אני חושב שגם דיון על שירה חשוב. ב'חדרים' אין דיון, אין ביקורת, יש בעיקר שבחים. מעין קונוניציה ואמירה ששירה היא דבר יפה. אני מסכים ששירה היא דבר יפה, אבל צריך להיות גם ויכוח״

– נחזור לשירה. איך אתה מסביר את הבעיה שנתקעה בה כרגע השירה?

"זך וויזלטיר לא כותבים עכשיו את מיטב שירתם, ואם אני מקשר את זה למצב השירה, אני מנסה על ידי פרסום שירה טובה לא להיכנע לשיקולים מסחריים ולא לגיבורי תרבות, אלא ללכת על הדבר עצמו. כשמשורר הופך לגיבור תרבות, לא מתייחסים לטקסטים. יתכן שהשירה היום היא כמו 'עליזה בארץ הפלאות', כמו שמופיע בציור על הכריכה, או יותר נכון 'עליזה בארץ התקשורת'. צריך לומר שיש כאן בעיה מורכבת. שירה היא מין שיח פנימי. אצלנו, עכשיו בארץ, הכל מותגן, גם בגלל פלישת המדיה. וכאן אני בבעיה כי אני מכבד את המדיה וקשוב לטלוויזיה ואני חושב שמאמר או ראיון טוב בעיתון, טובים יותר מסיפור גרוע. הייתי רוצה שתרבות איכותית תתבטא יותר במדיה, ושיהיה דיאלוג הבנוי לא על התבטלות מצד השירה והספרות. אבל בשביל זה צריך לחזק אותה קודם, שלא תהיה בעמדת נחיתות מולה. וקיימת בעיה נוספת, והיא השירה מול הסיפורת. אני לא נגד הסיפורת. בשנות ה־60 היו יחסי זיקה בין סיפורת ושירה, במובן זה שא.ב. יהושע היה קרוב לזך ואבידן. מה שקרה הוא שהשירה הפכה למין דמות צדדית, מעין קרובת משפחה ענייה לסיפורת. בעיקר בעזרת הסדרות האופנתיות ודברים בינוניים. וחוץ מזה, חסרות היום הבחנות טובות של שירה מול מדיה, שירה מול סיפורת".

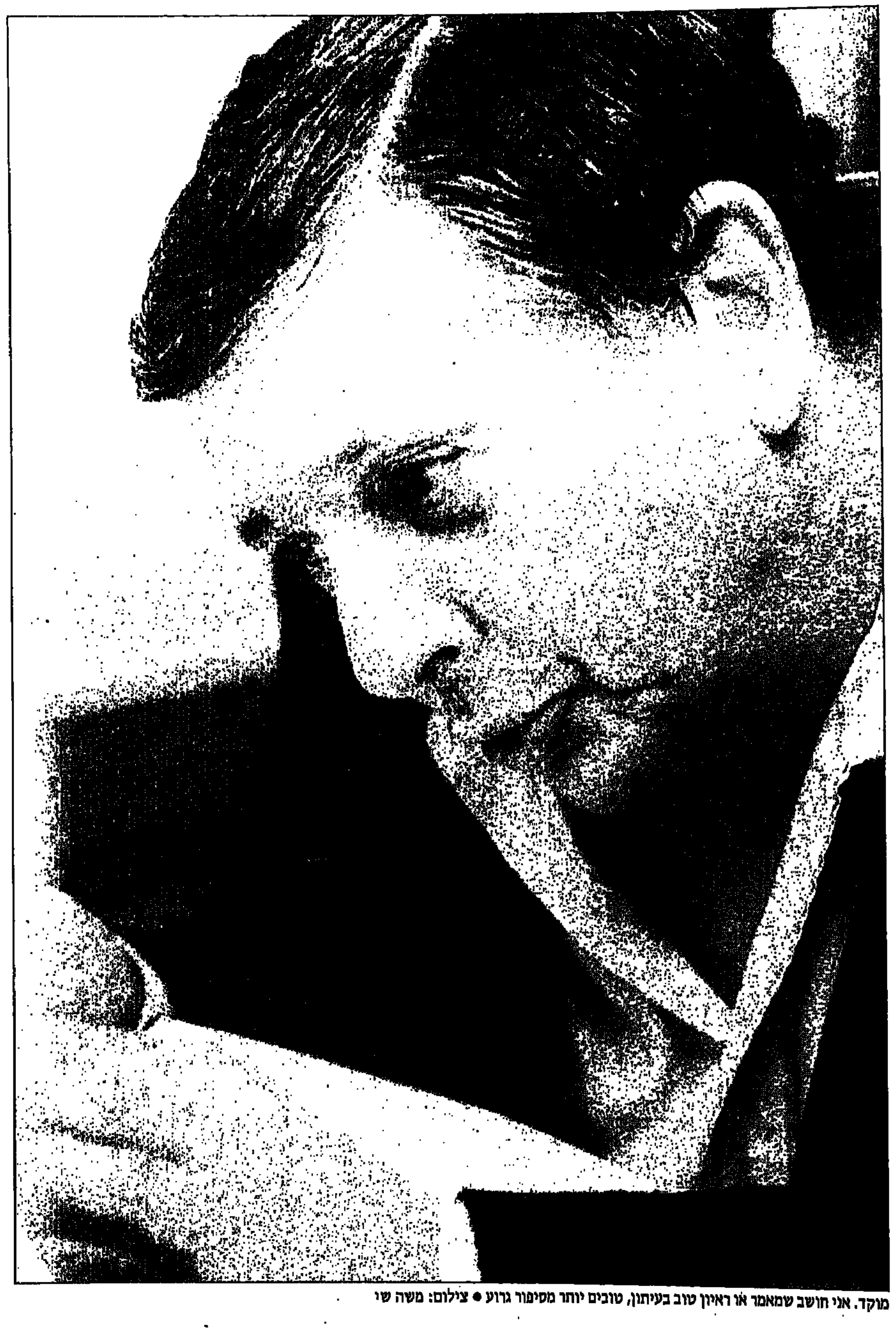

מוקד. אני חושב שמאמר או ראיון טוב בעיתון, טובים יותר מסיפור גרוע ● צילום: משה שי

– בסדרות אופנתיות, אתה מתכוון לספרים של אורלי קסטל בלום, יואל הופמן, עירית לינור, שקראתי שלא בדיוק התלהבת מהם, אם להגיד את זה במילים עדינות?

״אני חושב שב'אב' היה הרבה רצון טוב. הולכים באופן ילדותי על כל הקופה. אבידן בשעתו ערך סיאנסים בהם תמיד, הוא היה מספר, הופיעו משוררים נודעים, והם היו ניגשים ואומרים לו, 'מה שאני יודע לעשות אתה גם יודע לעשות, אבל מה שאתה עושה אני כבר לא יכול לעשות'״

"יש גם מקסטל בלום ומטה. כל הרצף הזה של ילדי קסטל בלום כמו אתגר קרת, גפי אמיר, עירית לינור, גדי טאוב, בעלי הנוסח הרדוד של דלות החומר ומטה. ואם נתייחס לורם אחר, הספר האחרון של הופמן היה מאוד לא טוב בעיני. מין מיזוג של פסבדו אינטלקטואליזם. זה רגר איום. ויש עוד עוללות מגוחכות יותר. בסדרת צד התפר היו דברים חזקים כמו של איתמר לוי, אבל גם כל מיני תעלולים קונספטואליים. התפרסמו שם כל מיני גימיקים, ללא כל כשרון כתיבה. היום פשוט מייצרים בסדרות האלה מין יצור סיריאלי. כי הסדרות חייבות להוציא כל הזמן ספרים וזו גוזמה שלא לטובה. אבל יש דברים טובים בסיפורת, מאיר שלו, למשל, שאגב כעס עלי פעם כשאמרתי שהוא מושפע מגבריאל גרסיה מרקס. אני לא מכיר את שלו, אבל אני חושב שהספרים האחרונים שלו טובים. אני לא טוען שנעלמו כשרונות אבל ישנה דלות חומר, ופנטזיה בפרוטה. זה נורא אופנתי, אבל זה פחות טוב משירה וסיפורת טובה".

– למה הכוונה שחסרה היום הבחנה טובה בשירה?

"הדוגמה הקלאסית היא אהרון שבתאי, משורר מוכשר וחדשן, אלא שקרה לו משהו אולי אישי, אני לא יודע, והוא התחיל לכתוב טקסטים לא טובים. בעיקר כוונתי לטקסטים הארוטיים ב'זיווה', שדווקא הם עוררו עניין והפכו אותו ל'משורר מצחיק של זין'. לדעתי השירים האלו לא טובים, לא כשירים ארוטיים ולא כלא ארוטיים, וזה משורר שכתב שירים טובים ב'חדר מורים', 'הפואמה הביתית', 'תרא־מות' שהוצאתי לאור בהוצאת 'עכשיו'. ולמה הבאתי את זה? כי לדעתי אין דיון רציני, הכל הולך. ואנחנו בשתי החוברות האלו רוצים להחזיר את הדיון האמיתי".

– יכול להיות שהפיחות הדרמטי שחל בשירה נובע, לפחות בחלקו, מזה שהשירה החלה להתעסק עם עצמה ובכך נעשתה קרה, שכלתנית ומנוכרת?

"השירה אולי נעשתה פנימית מדי. אבל הנימוק המכריע למצב השירה לא בא מתוך השירה עצמה אלא בתהליכים שעברו על החברה בארץ. המציאות נעשתה מאוד ממוסחרת ולא אידיאולוגית. כל אמצעי התקשורת החזותיים הפכו למעין קפיטליזם יאפי, כך גם בארה"ב, רק ששם לגבי המדיה יש אפשרות לחיבור מחשב וטלוויזיה לשירה וזה מצד הסיכויים, אבל אנחנו ספגנו יותר את הסכנות של אמצעי התקשורת החזותיים. אבידן ויונה וולך ניסו לתפוס את המחשב והמדיה, וגם קבוצת 'עכשיו 55', היתה קשורה לעולם הווידיאו והרוק והפופ וסיפרי פנטזיה, באופן אינטלקטואלי. מה שאני מנסה לעשות זה דווקא לחזק את הדיאלוג של השירה עם המציאות. אני לא בעד הסתגרות, אפשר לקרוא ל'עכשיו' מעבדה לשונית אינטימית, שלוקחת את כל חומרי הלשון והמציאות".

– אתה עדיין מתעקש לא לערוך טקסטים?

"הגישה שלי קשורה לאובייקטיביזם באסתטיקה. אני לא טוען שאין טעויות או שאין חילוקי דעות, אבל אובייקטיביסט אומר שהתשובה מי צודק ומי טועה מצויה ביצירה עצמה. למשל, לגבי הספרים 'עם מאכל מלכים' של לאור או 'ספר הדקדוק הפנימי' של גרוסמן יש לי עמדת אמצע, אני לא חושב שהם מצוינים, אבל גם לא חושב שהם גרועים. כתור עורך אני לא יוצר מציאויות יש מאין, לעולם אני לא משכתב טקסטים. מנחם פרי אוהב לערוך טקסטים. אני רואה את תפקידי כעורך, כמו מי שיוצר קומפוזיציה בתערוכה, מסדר ותולה את התמונות, עורך קומפוזיציות, בוחר אלמנטים לתצוגה, אבל לא משפץ. אני לא חושב שמתפקידי לחתוך קטעים מיצירות. אני לא אפרסם חומר שאצטרך להוריד ממנו חתיכות. בכל חיי, חוץ ממקרה אחד ונדיר של יורם קניוק שביקש ממני להציע שיפור לסיפור שלו 'הנערות על החוף עם טרנזיסטור', לא ערכתי שינויים בטקסט".

– יש משוררים שעזבו את "עכשיו" או שמעולם לא פרסמו בו, והיית רוצה שיחזרו לפרסם בו או יתחילו לפרסם בו?

"מי שהייתי רוצה שיחזור לכתוב שירים ב'עכשיו' הוא אהרון שבתאי, בתנאי שיכתוב שירים טובים ולא זיווה. והכי הייתי רוצה זה לעלות בסיאנס יחד עם אבידן את יונה וולך ולקבל ממנה טקסטים חדשים".

״בסדרת צד התפר היו דברים חזקים כמו של איתמר לוי, אבל גם כל מיני תעלולים קונספטואליים. התפרסמו שם כל מיני גימיקים, ללא כל כשרון כתיבה. היום פשוט מייצרים בסדרות האלה מין יצור סיריאלי. כי הסדרות חייבות להוציא כל הזמן ספרים וזו גוזמה שלא לטובה״

"חידון האשליות", סרט חדש שביים רוברט רדפורד, עוסק ברמאויות בשעשועוני טלוויזיה. הוא מבוסס על סיפור אמיתי שהתרחש בארצות הברית בסוף שנות ה־50, אבל הוא מעלה שאלות שמתאימות מאוד למציאות הישראלית של 1995. הסרט, שיהיה מועמד גם להרבה אוסקרים, יעורר בארץ הרבה עניין. הנה יריית הפתיחה: אמיר רותם מסביר את הרקע והסיפור. ג'ודי סולומון שוחחה עם רוברט רדפורד

המשחק המכור

מה זה אומר עלינו

אמיר רותם

יאמרו על "חידון האשליות" שהוא רלוונטי לישראל 95'. הסרט משחזר הערת שוליים קטנטנה בהיסטוריה של התרבות הפופולרית באמריקה – שערוריית שעשועוני הטלוויזיה המפוברקים, בשלהי שנות ה־50 – והוא מתחבר להווה הישראלי לא בגלל החיפוש הלאומי אחר מחליפה למרב לוין ולא בגלל טקסי החניכה הפומביים מאוד שעורכים הודו טופז ויהורם כרקו. ב־46', אפילו בארה"ב לא שידרו טלוויזיה באמצעות כבלים, בוודאי שלא בצבע. בחזית התחרות בין הרשתות, כשעת צפיית השיא, הוצבו חידוני ידע. המוני בית אמריקה התפעלו מהמנצחים (מאגרים מפלצתיים של טריוויה), הזדהו עם מצוקת הנכשלים, וקינאו בפרסי העתק אותם גרפו המתחרים הביתה. לכל תוכנית היה ספונסר, ארגון שמימן את הפרסים בתמורה לחשיפת המוצר אותו ביקש לקדם. לרשתות השידור היה חשוב מאוד לשמח את הצופים וכן את המממנים. השחיתות החלה לתסוס.

מפיקי החידון "שאלת 64 אלף הדולר" לא תדרכו את המתחרים מראש, רק התאימו את השאלות לשטחי ההתמחות שהוכיחו בתשאול המוקדם. בגנות השעשועון "עשרים ואחת" חעדיפו לא להסתכן, ובחרו להגיש את השאלות למתמודדים לפני השידור. כך דאגו להגשים את משאלות הצופים וגם שלטו בתחלופת הגיבורים (המנצח בכל סיבוב נשאר במירוץ). מי שהחליט להעיר בסטירת לחי את העם המתנמנם מול המרקע היה מתחרה שסירב להיפרד מדוכן המנצחים ומפיטמת הכסף, הרברט סטמפל, שמו.

בטלוויזיה האמריקאית של שנות ה־90 משבצים את רום השעשועונים כשעות הבוקר ואחר הצהריים. זו אינה תוצאה של אותו משבר האמון שזיעזע בשנות ה־50 את היחס של האמריקאי למכשיר החשמלי האהוב עליו, אלא של שחיקה והאמרת סף הריגוש. אפשר לשער שתהליך דומה יעבור גם עלינו. נכון לות לאתגר את הכורסאי הישראלי, אך "חידון האשליות" רלוונטי לישראל 95' גם במובן אחר.

את הרברט סטמפל, יהודי מקווינס, הוליך ב"עשרים ואחת" צ'ארלס ואודרן, גוי גבוה וגאה, מרצה באוניברסיטת קולומביה ובנו של המשורר זוכה פרס פוליצר, מארק ואן־דורן. התסריט של פול אטנזיו לא מתפעל מחדירון המומרי בחשיפת המילות שטומן המורדף אחר אתוני צפייה, ומתרבז, תחת זאת, בעימות המעמדי בין היהודי הקורבני (אך גם מגלומני) לבין הגוי קר המזג (אך גם מגלומני). אולי כאן אפשר למצוא רלוונטיות לישראל של שלהי המאה הזו. סטמפל מפרש את הדחתו מהמשדר כהוכחה נוספת לקונספירציה אנטישמית, הוא גם מקנא את ואן־דורן "פוץ עהל".

ג'ון טורטורו הווירטואוז בונה את דמותו של סטמפל כמחולל נוירוטי, שקרחת הרדותיו גורמת לו להזעה מוגברת. הוא נוגע ללב ומעצבן בו־זמנית. רלף פיינס נכנס לתפקיד ואן־דורן עשרה ימים לאחר שהסתיימו צילומי "רשימת שינדלר". מבטאו הבריטי, המבצבץ מתחת להגייה האמריקאית שבחר לסרט, מוסיף לו נופך אריסטוקרטי מתנשא. מבקרי הקולנוע האמריקאים התפעלו מהסרט בעיקר בזכות האמביוולנטיות שלו. אין בו טובים ואין בו רעים. כל גיבוריו הם קורבנות של חולשותיהם.

אך הפן הרלוונטי ביותר לנו כאן, במנוחה הקצרה שבין "קסטנר" ל"פולארד", הוא הוויכוח שהקים על עצמו "חידון האשליות" בדבר האמת ההיסטורית והחירות האמנותית. בתסריט של אטנזיו עו"ד צעיר ושאפתן מוושינגטון, דיצ'רד גודווין, הוא שחשף את השערוריה, לאחר תחקיר אינטנסיבי. התסריט מבוסס על ספרו של גודווין משנת 88', אלא שבמציאות במשכה החקירה שלוש שנים ואת עיקר העבודה עשו במשרד התובע הכללי של ניו יורק, שם ניהל את החקירה ג'וזף סטון. גודווין ואטנזיו לא מכחישים את העובדות, אך מבהירים שאילוצים דרמטיים הם שגרמו לסטון, שהיה בחלוף השנים לשופט ואף לסופר, עת שיחזור בעצמו את תפקידו בחשיפת הפרשה. הוא גם מכר את זכויות ההסרטה של ספרו. סטון מכנה את הסרט "תרמית". גם אלברט פרידמן, דמות לא מרכזית, שמוצג בסרט באור שלילי, לא היה מנומס כשה"ניו יורק טיימס" ביקש לשמוע את תגובתו. להסתר עוד יותר מעוקם מתוכניות הטלוויזיה עליה הוא מספק אמריקאית...

ג'ודי סולומון, הוליווד

– בסרט "חידון האשליות" אתה מתאר איך רשתות הטלוויזיה סבריקו משחקי מזל כדי להעלות את הרייטינג. המעשים האלה, למרות אי חוקיותם, נראים די תמימים בהשוואה לאי־גרסיביות של התקשורת בימינו.

"זה נושא שאני מאוד אוהב לדבר עליו ותיאלצי לקטוע אותי באמצע, כי אני יכול לדבר על זה שעות. אמצעי התקשורת השתנו מאוד בשנים האחרונות. אני מדבר כמובן על אמריקה, אבל נדמה לי שזה משהו כלל עולמי. השינוי הגדול הוא בזה שבעקבות עליית כוחה של העיתונות המשודרת, העיתונות הכתובה איבדה חלק ניכר מכוחה ומהאמינות שלה. עד כדי כך, שהרבה מאוד עיתונים נסעו יותר ויותר לכיוון הצהוב. כמו תמיד, בבסיס העניין נמצא הכסף. שינוי נוסף שהתחולל בתחום הזה קשור בשכלול ובתחכום התקשורתי, שהגיע לרמה בעייתית ממש.

"פעם, שיקפו החדשות בטלוויזיה את האמת באופן מאוד ראשוני וסרטי התעודה היו האמת המצולמת. אחר כך הופיעו סרטים היסטוריים שנטלו לעצמם חירויות מסוימות, משום שעניינם היה בדרמטיזציה של ההיסטוריה כמו ששייקספיר עשה במחזה "יוליוס קיסר". יוצרים איפשרו לעצמם מאז ומתמיד הקלות מסוימות ברמה העובדתית כדי ליצור את הדרמה. אבל עכשיו אפשר לראות שגם הטלוויזיה לוקחת לעצמה 'חירויות' בנוגע להצגת האמת. בחדשות אנשים מנסים להיות משעשעים, תואים הם משעשעים, וכל עניין החדשות הפך למעין בידור בטענה שגם החדשות צריכות למכור. אני חושב שהסיפור שאני מספר בסרט מתעד את תחילתה של ההכרה בערך העצום של הבידור".

– הסרט זכה לביקורות נלהבות, היה אחד מחמשת המועמדים לפרס גלובוס הזהב וכנראה שיהיה מועמד גם לאוסקר, אבל הוא לא הצלחה קופתית.

"אנחנו חיים במין אווירה כזו, שכדי לעשות רושם ולהרוויח כסף צריך ללכת לכיוונים שמצמיחים כותרות זוועה. כתוצאה מכך, בתחומים מסוימים בתקשורת ישנה היסחפות להיות תמיד בקו החזית, במקום לתאר דברים במונחים מינוריים יותר של התפתחות. אני לא יכול לעשות שום דבר בעניין הזה. זה אולי יישמע מוזר אבל מבחינתי, כשאני עושה משהו והוא נגמר, הוא נגמר. ההנאה האמיתית שלי היא מתהליך היצירה. אני מקווה כמובן שמישהו יראה את זה, אבל אני לא עושה סרטים בשביל לשמח אנשים. אני עושה את הסרטים שאני רוצה לעשות, ומקווה שהם ישמחו אנשים מעניינים הזקוקים לחומר אמיתי למחשבה. אני לא יוצר סרטים במחשבה על הצלחה קופתית".

– בהתחשב בזה שאתה מבקש להציג את האמת, האם אינך רואה בעיה בכך ששינית חלקים מהסיפור, למשל, הפיכת דמותו של החוקר החושף את הפרשה למרכזית כל כך.

"מאז ומתמיד דמויות בסרטים המבוססות על אנשים מציאותיים עברו שינויים מסוימים. למעשה, גם אני כבר עשיתי סרט כזה, 'כל אנשי הנשיא', שבו היוצרים הירשו לעצמם ללכת די רחוק כדי שהסרט יצליח. אבל הסרט לא התעשר על האמת ועל העובדות. האמת המהותית נשארה כמו שהיא וכך

המשך בעמ' 82

רון מיברג לא רק עונה לעלי מוהר, הוא גם מגלה את כל מה שהתרחש מאחורי הקלעים של מסע יחסי הציבור לתקליט החדש של שלום חנוך • **שרית פוקס** התרשמה מאוד מ"חמץ" החדש של שמואל הספרי • **אלי הירש** התרשם מהרומן הראשון של הגולה הכורדי סאלים ברכאת • **אסף ציפור** התרשם מאוד מהסרט "גירסת בראונינג" • **גל אוחובסקי** הקשיב מחדש לכל תקליטי סוזי והבנשיז ואף נזכר בבגדיו הישנים • **דוד אבידן** מנסה לבדוק מה היה קורה אילו התרחשה התקרית בקפה תכלת אחרי שקיבל נתן זך את פרס ישראל • **ומאיר ויזלטיר** מנסה להבין מדוע ממהרים עמוס עוז וא.ב. יהושע ליישר קו עם השלטונות לאחר כל אירוע קשה

בדעה | צלולה

חשיבה דרוכה בעקבות המדריך

מדי התרחש אירוע לאומי טראומטי באמת, מסתערים אנשי רוח על העיתונים ומחרים מחזיקים אחד מנהיגנו כאילו היו חניכים בתנועת נוער. כך גם הפעם, אחרי אסון בית ליד. לא.ב. יהושע יש עצות שימושיות, עמוס עוז ממליץ על גדר אלקטרונית, ואפילו ס. יזהר מתיישר עם גחמותיו של הנשיא ויצמן

מאיר ויזלטיר
תל אביב

רגע אחרי שהתפזר ענן הפיצוץ השני מעל להרו־גים ולפצועים בצומת בית ליד, ורבין המבועת שלף את תרופת הסרק, סיסמת ה"הפרדה", היה אפשר לנחש שבקרוב, בקרוב מאוד, תזכה סיס־מת הקרב החדשה־ישנה בתמיכה צפויה בהחלט, ומנומקת מתוך שכנוע פנימי עמוק, מצד קבוצה מסוימת מאוד של סופרים. איש בסגנונו, איש בלשונו המיוחדת אך לו, איש על פי הולם לבבו, יצליחו בכל זאת לחשוב ברגע הנתון (בדיוק, בדיוק נמרץ) מחשבה התואמת ככפפה את קו ההסברה של המדריך, ממש כמו בפעולה בקן התנועה בימים הטובים ההם.

כך היה, למשל, אחרי בחירות 1984. למערך היה סיכוי להקים ממשלה צרה, לצאת מלבנון ולפתוח במדי־ניות של שלום. אבל אז, ב־84', קואליציה הנשענת בשו־ליה על ח"כים ערבים עוד היתה "דבר אשר לא יעלה על הדעת". התקבלה החלטה נמהרת להקים ממשלת אחדות עם הליכוד – מפלגת המלחמה המטומטמת בלבנון, שכ־בר הרגה אז מאות ישראלים עד שערי ביירות ועד בכ־לל, שלא לדבר על אלפי נכים ופצועים שלנו ועל אלפי הרוגים לבנונים ופלסטינים, ובלי להזכיר את זכות היוצרים על ייסוד חיזבאללה ואינפלציה השואפת ל־400 אחוז.

המדריך (אז שמעון) נזקק בדחיפות למשוב מצפוני טהור, ומיד ביקש וקיבל חסות ספרותית לתוכניתו לה־קים ממשלת אחדות עם הליכוד המוכתם הזה. ארבעה סופרים מצפוניים לעילא – חיים גורי, א.ב. יהושע, ס. יזהר, עמוס עוז – קראו פה אחד להקים אותה בלי דיחוי. כך קמה ממשלת הלפיתה ההדדית המשתקת, שיצאה מלבנון רק ברגל אחת, המשיכה להתנחל בטפטוף איטי מצטבר, הנביטה את הזרע של "מדינת יהודה" המופקרת וחנקה כל יוזמת שלום של פרס המתוסכל.

אני יודע, ממשלת האחדות ההיא היתה קמה גם בלי קריאתם הנרגשת של סופרינו. אבל הדחף הכפייתי הזה להתייצב לדגל, לבטא את רצון התנועה, להיות בשורה הראשונה של קוראי הסיסמה המוסכמת, הוא סימפטום רגרסיבי מביך. הוא מעיד על חשיבה ריבונית רק לכאו־רה, ריבונית כאילו, הצועדת בתלם הפוליטי החרוש ומתנהלת בעקבות אלתורים אד הוק – חשיבה שכל הריבונות שלה היא עניין של סגנון ותו לא.

כך גם עכשיו. באותו גיליון של "מעריב" (24.1.95) שכותרתו הראשית הכריזה "רבין: היעד – הפרדה", כבר צץ מאמר של א.ב. יהושע ושמו "הפרדה". המאמר כתוב בארשת של ריאל פוליטיק ביצועי נמרץ. הוא אינו מתפנה לשאלות של מה בכך, כגון איך מפרידים את ישראל שבגבולות הקו הירוק מן השטחים המנומרים מאות התנחלויות (כדי לסכל כל הפרדה) בלי פינוי מיי־די של רבבות. הוא אינו מציע פינוי כזה. יש לו הצעות אחרות.

למשל, "משאל עם מהיר" בעד או נגד הפרדה על ידי בניית גבול זמני. למשל, "מלווה גדר" כדי לממן "העמ־דה מהירה ביותר של גבול אמין". איזה גבול? "מן הסוג שהיה קיים בין מדינות מסך הברזל לעולם החופשי" (כלומר, גבול עם שטחי הפקר ממוקשים ברוחב הגדה כולה? הוא גם שוכח לשאול, מה יהיה על 140 אלף מתנחלים מתרוננים הפזורים מאחורי הגבול ה"אמין"). גדר זו, הוא מניח, תהפוך את הפלסטינים במטה קסם "מבני חסות רצחניים ומרוכאים לבעלי בית אחראים".

כן, בטריטוריה בלתי אפשרית זו תקום "בינתיים" רשות פלסטינית "דה פאקטו", והיא "תוחזק אחראית לפעולות איבה וטרור אשר יבואו משטחה". כלומר? "אם יהססו לבער את הרע מקרבם", מיד "נפעיל ארטילריה ומטוסים כלפי המשטרה וכוחות הביטחון של הרשות".

ברוב התלהבותו לכתוב הוראות שימוש לבלון ההפר־דה של רבין, הביצועיסט שלנו שוכח דברים פעוטים שכל כתב צבאי מבין אותם. גדר ביטחון מונעת מעבר רכב ופועלים, אבל "מחבל מתאבד או שניים יוכלו תמיד למצוא פירצה" (רון בן־ישי, "ידיעות אחרונות" 25.1). גם רבין מבין זאת. הוא רק הפריח סיסמה, שתושלך לפח יחד עם מס הבורסה. יהושע קלט אותה ורץ להכין פעו־לה.

סמוך לטור של בן־ישי, מתנוססת רשימה מאת עמוס עוז. גם הוא ממהר לשאת את דברו כדי להמליץ על "גדר אלקטרונית עם שדות מוקשים, עד לשינוי הלב־בות". גם הוא שוכח שבמצב הגיאו־פוליטי הנוכחי אין שום תוואי אפשרי לגדר כזאת. גם הוא חולם על "פגיעה ביעדים פלסטיניים לגיטימיים, במקום להמשיך עד אין קץ במשחק שוטרים וגנבים". אבל עוז, יש לומר, שומר גם על מידה של פיכחון. הוא אומר כמה מילים גם על מצב השכנים ועל האחראים לו ומרגיש כי "צריך וכדאי שתהיה פלסטין לצד ישראל, ובהקדם".

כעבור ימים אחרים נשמע קולו של ס. יזהר ("ידיעות אחרונות", 29.1). יזהר הוא זקן סופרי ישראל, והוא ראוי לתואר זה גם אם תמצאו סופר קשיש ממנו. רבים רואים בו מין זקן השבט הספרותי. עמוס עוז אמר על עצמו ועל בני דורו, "כולנו יצאנו מ'ימי צקלג' של יזהר". קביעה גורפת זו נראית לי מופרכת עוד יותר מן המקור שלה, המיוחס לדוסטוייבסקי ("כולנו יצאנו מתחת לאדרת של גוגול"). ובכל זאת יש בה משהו. יזהר המציא את הצעיר הנצחי המתלבט ובוהה מול הוויה מסובכת מדי לחום העקרוני שלו.

הוא גם בעל רגישות חזקה לפלסטינים ולגורלם. זו רגישות שורשית של בן הארץ שהספיק לחיות 32 שנה בפלשתינה א"י המנדטורית. קשה לו לשאת את ההתעמ־רות הנמשכת בפלסטינים המוכים, ומכאן סלידתו העזה ממתנחלים ומכל עמדה דתית ולאומנית המתייחסת נחו־תות לאדם הערבי.

ופתאום מתיישר יזהר עם הכרזותיו הגחמניות של הנשיא ויצמן ("להשעות את השיחות") וקובע: "עם כא־לה אין לנו שום הבנה ולא תהיה ולא תוכל להיות... אנשים ששולחים אנשים להתאבד מאבדים זכותם להיחשב בני שיח". סיכום זה בא בסופו של מין דיוקן מוטשט של מתאבדי החמאס, שולחיהם והרחוב התומך בהם, הגיגים על "הפיכת אדם לאמל"ח והפיכת נער למתא־בד".

פתאום בונה יזהר דיכוטומיה חדה בין תרבות יהודית הרואה בחיים ערך עליון לבין תרבות ערבית של "שלי־חת אדם להיות פגז" בשם "מסורת פרימיטיבית", זו הגורסת "שיש דברים יקרים יותר מן החיים, שהמוות אינו הסוף". וזאת הבחנתו של בן לעם שגידל דורות של נערים לאור הסיסמה "טוב למות בעד ארצנו", עם העו־רך לנוער שלו השבעות עם לפידים בראש צוק המתאב־דים של מצדה.

יזהר הרגיש, טעון הערכים, מדמיין איך מכשירים מתאבד, איך צריך "לעבוד עליו", "להשתלט על רצונו, על ספקותיו, על פחדיו, לשלהב דמיונו ולהפיח רוח בגאוותו, להמם ולטשטש את האינסטינקט הטבעי שלו", להחדיר בו הרגשה שיש לו "הזדמנות למרוד, לנקום באויב, להשתחרר", "להכריע חזק את מוחו כנגד המחאה האנושית הטבעית שלא למות, ולשחרר בו את רוחות החושך הפראיות כאילו הן האידיאלים הרוממים" – והוא אינו חש ואינו מרגיש כי כל התיאור היפה הזה חל גם על הכשרה של לוחם עברי ביחידה נבחרת.

אילו חש בכך, לא היה מגיע לתובנה מרומה זו: "בין היהודים ובין הערבים יש כמה וכמה אי־הבנות, מהן קלות ומהן קשות, אבל שליחת אדם להיות פגז, שליחת אדם להתאבד, זו אינה אי־הבנה. ברגע הזה נפערת תהום של זוועה".

ואולי אני טועה, והוא כן חש בזה, גם אם הצליח לחמוק מהבנת כל המשתמע מן התחושה הזאת. שהרי בין שאר הדברים שהוא מדמה כי אותם בני השטן מפ־תים בהם את הנער הנשלח להתאבד, הם אומרים לו, "שהעם איתו, שהאיסלאם איתו ושהיפה באידיאלים א־תו, ואולי גם שהוא 'מגש הכסף'".

גרטה סקאקי. פנינה קולנועית ופנינה על הצוואר

שוברים את הכלים ולא משחקים

"גירסת בראונינג" הוא סרט עצוב. כל כך עצוב שאתה מרגיש איך מישהו מכניס את היד לתוך הלב שלך ולוחץ. "גירסת בראונינג" נגע לי בנקודת ג'י של הנשמה. "גירסת בראונינג" הוא פשוט סרט מצוין

אסף ציפור
קולנוע

עלה לי השתן לראש ואף סרט כבר לא מספיק טוב בשבילי. אני גם נהנה לפתוח את הפה המלוכלך שלי בעיתון. אני אוהב לכתוב על סרטים שהם מחורבנים כי אז אני יכול להראות כמה אני יותר אינטליגנטי מכולם. אני מזיין את השכל על "אמנות" ו"קלאסיקה" ובעצם, כמו כולם, אני רואה בכל יום שני את התוכנית של דן שילון. לא נאה לי להגיד שגם אני צחקתי בסרט החדש של שוורצנגר, אז אני כותב שזה חרא של סרט. אני כותב בעיתון בשביל שאני אוכל אחר כך לשבת ביום שישי בצהריים בקפה תמר ולהראות לכולם איך שחטתי פרה קדושה במוסף של יום שישי. אני כותב במוסף תרבות אליטיסטי, שכולם שם שונאים הכל ולא מוכנים לכתוב שום דבר טוב על שום דבר, גם אם ישלמו להם. אני קוטל סרטים כי ככה אני מוציא את כל התסכולים שלי על זה שאני לא תסריטאי מצליח.

והכל נכון. הכל אמת לאמיתה. האמת היא שאני חושב ש"ג'וניור", למשל, הוא סרט נפלא. בטח. אני אפילו מצטער שיצאתי באמצע, כי אהבתי את הסרט, מאוד אהבתי את הסרט המתוק הזה, ויצאתי באמצע רק מתוך כבוד ליוצרי הסרט. יצאתי באמצע כי הרגשתי שאם אני נשאר עוד חמש דקות בקולנוע, אני מתחיל לקלל כמו בהמה, לקלל כמו שבחיים שלי לא קיללתי. איזה סרט מחורבן, איזה הבדל תהומי בין אמנות לבין כל מה שהסרט הזה מייצג. אתם חושבים שמבקרי האמנות הם אליטיסטים? אתם עוד לא התחלתם להבין מה זה אליטיזם. אני אביא לכם כזה אליטיזם שאף אחד פה לא יעז לפתוח את הפה ולדבר מרוב בושה. אין דבר שמפחיד אותי יותר מבורות, במיוחד כשהבורות נישאת כדגל ו"אמנות" הופכת למילת גנאי. בכל פעם שאנחנו אומרים לעצמנו שאין לנו כוח לעוד סרט איכותי, עוד ספר איכותי, או שלא בא לנו לראות היום עוד סדרת טלוויזיה איכותית של דניס פוטר למשל (מישהו זוכר שהשבוע יש את הפרק השלישי של סדרת המופת "פרוטות מן הרקיע"?), בכל פעם אנחנו בעצם אומרים לעצמנו שאנחנו נכנעים לבינוניות.

אז לא בא לי יותר להתחבא, בסדר? לא בא לי להיות "מיסטר נייס גאי". אני רוצה לצרוח מזעם כשאני רואה שבוע אחרי שבוע סרטים מחורבנים שהופכים להיות להיטים מסחריים. נמאס לי לכתוב שבוע אחרי שבוע את המובן מאליו ולשאול את עצמי, כל שבוע, איך אף אחד לא מקשיב לי ולמה אף אחד לא קם ואומר די. או די ופוס ולא משחקים. יש יצירות קולנוע ויצירות טלוויזיה שהן יצירות אמנות. ואני מרגיש את המילה אמנות, כי יש אמנות ויש זבל מסחרי מסריח. זה משהו שאין בקנה מידה כזה בשום תחום אמנות אחר, אבל זה לא משנה את העובדה שמדי פעם בפעם אתה נתקל ביצירת אמנות אמיתית בקולנוע ובטלוויזיה. בטלוויזיה זה יהיה דניס פוטר שהרייטינג מודד לו מקסימום את אורך הזין, ובקולנוע זה יהיה סרט כמו "גירסת בראונינג". "גירסת בראונינג" הוא פנינה קולנועית, שכיית חמדה אמנותית או כל דימוי אחר שתבחרו בו. "גירסת בראונינג" הוא פשוט סרט מצוין עם צוות שחקנים נפלא.

הסיפור מספר על מורה בפנימיה באנגליה, שהתלמידים קוראים לו "היטלר של המשושים", שהגיע ליום פרישתו והוא מגלה שכל חייו, כל מה שהאמין בו, אינו אלא טעות אחת גדולה. מורה שמייצג את החינוך השמרני שבמקום לקרב את תלמידיו אל התרבות הקלאסית, הרחיק אותם משם בצרחות. מוכיר לכם משהו? נכון, מערכת החינוך שלנו. שלוש נקודות. אלא שלא כמו בסרטים אמריקאיים, לא מתברר לנו בסוף הסרט שבעצם כל התלמידים אוהבים את המורה הזקן ומחליטים להמשיך בדרכו, אלא אנו נשארים עם האמת הכואבת. בכל מהפכה תרבותית, לוקחים קצת מהעבר, ומאבדים הרבה מאחור. כמות המידע שאדם יכול לקלוט היא מוגבלת ותמיד חייבים לוותר על חלק מהמידע, או חלק מהתרבות הישנה. אלברט פיני מתחבט ב"גירסת בראונינג" עם הדילמה המוסרית הזאת ויופיו של הסרט הוא בכאבו של אדם שאינו יכול לוותר על עמדותיו השמרניות ולכן הוא הופך לגוע נכחד. מזכיר לכם משהו? נכון, בדיוק על זה אני מדבר.

"גירסת בראונינג" הוא סרט עצוב. כל כך עצוב שאתה מרגיש איך מישהו מכניס את היד לתוך הלב שלך ולוחץ. קשה לנשום במהלך הסרט מרוב כמה שהוא עצוב ומעיק. "גירסת בראונינג" נגע לי בנקודת ג'י של הנשמה. פתאום גיליתי רגש חדש, שכמעט שכחתי שהיה לי. חמלה.

דעה צלולה

אני מרגיש איך הפרס מתקרב

א.ב. יהושע היה צפוי, לפי התור כאמור, אלא מהז נתן זך היה הפתעה נעימה. פרס ישראל לנתן זך, שבועות מעטים לאחר שערוריית קפה תכלת, בא כאילו למרק את ריח הסקנדל. זך גרף בבת אחת גם את הפרס וגם את סרח העודף של האירוע. מעניין איך היו העניינים משתלשלים אילו בעת האירוע היה כבר הפרס בידיו

מבחינות מסוימות, פרס ישראל – וזוכיו – נתונים במעט לחישוב מתמטי. דור אחר דור, סופר אחר סופר, משורר אחר משורר – מעפילים אל הפרס לפי התור, שיש לו תוואי כמעט קבוע מראש. גם פרס ישראל השנה – לנתן זך ולא.ב. יהושע – לא הפתיע כמעט. א.ב. יהושע היה צפוי, לפי התור כאמור, אלא מהז נתן זך היה הפתעה נעימה, וכמו שאמר לי עיתונאי מסוים: "ובשנה הבאה – אתה".

פרס ישראל לנתן זך, שבועות מעטים לאחר שערוריית קפה תכלת, בא כאילו למרק את ריח הסקנדל ולתייק אותו בתיקייה עורפית, אי־בזה מאחורנית. זך גרף בבת אחת גם את הפרס וגם את סרח העודף של האירוע. בלשון סופרי ימי הביניים: "הוגה בעיון נמרץ".

מבחינה כספית – פרס ישראל אינו מי יודע מה. כ־35 אלף שקל לכל זוכה. אבל מבחינת משמעותו החברתית, הקהילתית – יש לו משמעות רבה. מי שזוכה בפרס ישראל זוכה כאילו לחסות־עד־סוף־ימיו מצד הסביבה, למעין הכרה מתמדת. הזוכה מוגן. הוא יכול תמיד לשלוף את התואר ולהדוף בעזרתו פגעים רבים.

מעניין, איך היו העניינים משתלשלים, אילו – בעת האירוע בקפה תכלת – היה כבר פרס ישראל בידיו של נתן זך. ניתן להמר, כי בנסיבות כאלה היתה השערוריה שוככת הרבה יותר מהר ועושה הרבה פחות גלים.

דוד אבידן
פרס ישראל

בעניין התור והתוואי דלעיל: לפני שנה, כאשר קיבלתי את פרס ביאליק, שאלה אותי משוררת צעירה: "ומתי יקבל ויזלטיר?" אמרתי לה, שבשנה הבאה – וזה בדיוק מה שקרה. מבחינה זו טוטוי פרס־ישראל אינו יכול להיות עסק מכנים, משום שהניחוש קל מדי, מספר הקבועים גדול ודומיננטי ומספר המשתנים קטן עד בטל.

אני מנסה לאמץ את זכרוני, אם עמוס עוז קיבל כבר את הפרס. אם לא, כי אז מעוררת הענקתו לא.ב. יהושע בעיה. אולי, בסיבוב הבא, הוא יסרב לקבלו, למרות שעוז ויהושע נחשבים לחברים טובים.

הענקת הפרס לשני סופרים בעלי דעות פוליטיות רדיקאליות (ובעיקר זך) היא העזה מצד שופטי הפרס. העזה דומה גילו בעבר, כאשר הוענק הפרס לפרופ' ליבוביץ ז"ל ולאמיל חביבי. מטריית ההכרה הקהילתית מתרחבת עוד ועוד, והיא תתרחב יותר ויותר בעתיד.

מדינת ישראל נעשית יותר ויותר ליברלית, ויש לקוות, שהתהליך אמנם יימשך. היא מאצילה מהליברליות שלה על מוטביה לענייניהם השונים. צביון "הפרס היהודי" מתחיל להיטשטש, אם כי הוא נשמר ברקע כעין קמע.

אני מרגיש איך הפרס מתקרב אלי, אם כי אולי אני מתרחק ממנו. טוטו.

פרס ישראל היה יכול להאדיר מעמד ומשמעות, אילו, למשל, היה הסכום 100 אלף שקל או מיליון שקל, ואז ניתן היה לפרוס סביבו עשרות פרסי־משנה. יש לא מעט זכאים בארץ הזאת, ואין כל סיבה שהם יחכו שנים למה שהוא בעצם, יחסית למעמד הפרס, אגורות.

עיקר התקלה בפרסים ספרותיים, מכל הסוגים, לרבות פרס נובל, היא, שהם כרוכים בהרבה דכרת ויחסית (למעט נובל) במעט כסף. צריך להפוך את העיקרון על פיהו.

אלי הירש
ספרות

נפש כורדי הומיה

"חכמי האפילה", רומן ראשון של הסופר הכורדי הגולה סאלים ברכאת, אינו ספר קל או פשוט, אבל הוא לא בלתי נעים. הפנטזיה, הטיפשות והכעס נכבשים בו יחד למרירות נוקבת, מיוחדת במינה, נדירה ביושרה ובעוצמתה, ונקודת המבט המורכבת של הסופר הגולה מעניקה למרירות הזאת כוח ותוקף

בכאס, גיבור "חכמי האפילה" – הרומן הראשון של הסופר הכורדי הגולה יליד סוריה סאלים ברכאת – נולד ובגר, התחתן והזקין, באותו יום. חלפו כמה שעות מאז יצא מרחם אמו, וכבר צימח שפם ונשא אשה ופניו נחרשו קמטים. בליל חייו הראשון, שהיה גם ליל הכלולות שלו, עזב את ביתו והפך למין רוח רפאים. רומן הנפתח כך, בגלגול פלאי כפול – מעולל לגבר ומאיש לרוח בפחות מעשרים וארבע שעות – לא פלא שלקראת סופו הוא מתעטף בערפל כבד של פנטזיה.

למה פנטזיה? למתרגם הספר מערבית, מתי פלד, יש תשובה. באחרית הדבר שהוסיף לספר הוא מסביר ש"חכמי האפילה" ("רומן כורדי מובהק" לדבריו) "אינו אוטוביוגרפי ואף לא תיאור אנתרופולוגי של החברה הכורדית בסוריה", כי אם סיפור החודר למעמקיו של נפש הכורדי. ולשאלה המתבקשת, "ומה מתרחש במעמקיו של נפש העם הכורדי?" משיב פלד בזהירות מדעית: "רק בשנים האחרונות התפתח המחקר בתחום זה והנסתר עדיין רב על הגלוי. אין ספק שהם יכולים להכיל בדמיונם ובתודעתם סתירות חריפות שבן התרבות המערבית אינו מסוגל להן". כמה עמודים אחר כך מרחיב פלד את היריעה, ונוסק מ"נפשו של העם הכורדי" אל "תרבויות המזרח" בכלל: "ההבחנה המקובלת בתרבויות המערב בין ההתרחשות הפנטסטית־דמיונית בקרב בני תמותה ובין הפלאי, מעשה הניסים, שהוא תחומם של האלים, אינה מוכרת איפוא, בדרך כלל, בתרבויות המזרח, ולפיכך אי אפשר להסביר רבות מן ההתרחשויות המתוארות בספרו של ברכאת על דרך הפשט, כי מקורן בדמיון חסר מעצורים..."

סאלים ברכאת

אינני מצטט את ההבחנות האנתרופולוגיות הללו אלא כדי להעיר, שלשאלה "למה פנטזיה?" – כשהיא מוסבת על "חכמי האפילה" של ברכאת – עשויה להיות תשובה קצת יותר מעניינת מזו שפלד נותן.

הבה נשוב לבכאס, חכם־האפילה שנולד והזדקן בימה אחת. חייו חלפו כצל עובר. בין אפילת הרחם ואפילת המוות (או הרפאים) שבלעה אותו לא מפריד כמעט כלום. הקירבה ההדוקה הזאת בין לידה ומוות זוכה לביטוי עז ומרשים גם במקומות אחרים ברומן, למשל בפרק השני, שקופץ ללא הרף בין שני מרדפים: בין מירוץ תא־הזרע שהפרה את הביצית ממנה נבט בכאס, לבין מירוץ המוות של דודו מג'ידו, שרצח כמעט את כל הגברים במשפחה יריבה של מבריחי גבול, כי אחד מבניה התפאר שאמו ואחותו של מג'ידו קרצו לו. בכאס מדלג על חייו, בעצם מוותר עליהם, באותה מהירות ובאותו הסח דעת עיוור למחצה שבו מג'ידו רוצח.

תגובת האב לפלא המתרחש מול עיניו (ותגובתם של רוב בני המשפחה האחרים) דומה במידה רבה לזו של עצמו. לא סקרנות מתעוררת בו אלא מבוכה, והשלמה תפוזה, חסרת אונים, עם גזירת האל "שמעמיד אותו במבחן": הוא מחפש מוצא קל ומהיר ככל האפשר מן הסבך. כשהעולל המבוגר תובע אשה, אביו מחתן אותו עם מפגרת – האשה היחידה שאפשר להשיאה מיד, ובלי שיישאלו שאלות מיותרות. וכשבנו נעלם למחרת היום, הוא ממהר לביים קבורת עולל. ההשלכות של מעשיו אינן מעניינות אותו: מטרתו היא להיפטר ממבוכתו כמה שיותר מהר (גברים כורדים, מסביר ברכאת, סובלים משפיכה מוקדמת. אפילו בכאס הפלאי, בפעם היחידה ששכב עם אשתו, גמר ברגע שהוא נכנס. למען ההגינות יש לומר שהיה זה הזיון הראשון שלו, ושתשעה חודשים אחרי שנולד בכאס עצמו נולד בנו, בכאס השני).

קשה לומר איפוא שברכאת מתרפק על הדמיון העממי, חסר המעצורים, של בני עמו. להפך: הפנטזיה קשורה תמיד לטיפשות, מבוכה, חיים שחולפים או נקטעים בבלי דעת, חיפזון חסר טעם, טירוף. אם הפנטזיה בספרו מלמדת משהו, היא מלמדת על חוסר יכולתה של "נפש העם הכורדי" (או של כל נפש אחרת לצורך העניין, פרטית או עממית, מזרחית או מערבית) להכיל בדמיונה סתירות חריפות מדי. כל אדם נעשה טיפש כשנגד עיניו מתרחשים דברים מרים מדי שאין הוא מסוגל או רוצה להסביר.

ומתחת לטיפשות הפנטסטית רוחש כעס כבוש - כעסו של ברכאת עצמו, של המספר, על בני עמו ועל נסיבות חייהם. אחת ההתרחשויות היותר פנטסטיות ברומן קשורה לדמות הנבדלת משאר הדמויות בכמה עניינים. ראשית, זוהי הדמות היחידה בספר שאינה כלולה ברשימת הדמויות המופיעה בראשו תחת הכותרת "הטיפשים שהסכימו להשתתף ברומן זה". שנית, בניגוד לכל שאר הדמויות, אין לדמות הזאת לא שם פרטי ולא שם משפחה ולא קרובים הנזכרים בשמותיהם, והיא קרויה סתם "המורה". ושלישית, בניגוד לכל שאר הדמויות, "המורה" הזה הוא משכיל – סוציאליסט, ואולי אף כופר. תחילה בני הכפר מכבדים אותו, אוהבים לשמוע את המילים המשונות שיוצאות מפיו, אך כאשר מסתבר להם שבמכתביו לידידיו בעיר הוא מוציא את דיבת הכפר רעה, הם קוצצים את אצבעות ידיו, והוא נעלם. כאשר אצבעות אדם צומחות לפתע באחת מחצרות הכפר כפטריות, וכל המאמצים לעקור ולקצוץ אותן עולים בתוהו, אין לאיש ספק שאלה הן אצבעותיו של המורה.

מתי פלד כותב באחרית הדבר: "גם הסיפור שהוא בחלקו ריאליסטי ממש על המורה בעל ההשקפות המתקדמות שקנה את לב מארחיו אך נאלץ לבסוף להסתלק מהעיר קאמישלי והנקמה שנקמו בו בני משפחת עבדו סארי בכריתת אצבעותיו, אפשר שהוא לקחו מהווי החיים. ואילו נקמת האצבעות הכרותות, הצצות ומתרבות כפטריות בפינת חצרו של עבדו סארי, מקורה בוודאי בדמיון הכורדי הידוע בעושרו".

אולי. ובכל זאת קשה שלא לראות במורה מין קריקטורה שברכאת רשם בה את עצמו: המשכיל שנאלץ לצאת לגלות, ובאצבעותיו הכרותות הכותבות את "חכמי האפילה", אצבעותיו של גולה עצוב ומפוכח, הוא מוציא את דיבת הכפר רעה ומשלח בתושביו את כעסו, את נקמתו הפיוטית. במחשבה שנייה אפשר אפילו לשער שגם בכאס הפלאי, ולא רק המורה, אינו אלא נציג של ברכאת ברומן: האיש שגדל מהר מדי עד שלא נמצא לו יותר מקום בארצו, והוא נאלץ לגלות, להיעלם, להפוך לשד, ולשוב כשד – כלומר כסופר – העסוק בהטלת פורענויות פנטסטיות על בני משפחתו.

מהרהרים שכתבתי עלול להתעורר הרושם ש"חכמי האפילה" הוא ספר לא נעים, של סופר המתנשא על בני עמו, לועג להם וכו'. הרושם הזה מוטעה. הפנטזיה, הטיפשות והכעס נכבשים יחד למרירות נוקבת, מיוחדת במינה, נדירה ביושרה ובעוצמתה. המרירות הזאת אינה אלא מרירותם של הכורדים עצמם (וליתר דיוק: של "הטיפשים שהסכימו להשתתף ברומן זה"). נקודת המבט המורכבת של הסופר הגולה מעניקה למרירות הזאת כוח ותוקף, ומנקה אותה לגמרי מכל מיני תוספות מיותרות העלולות להידבק בה: סנטימנטליות לאומית, חזיונות נחמה ונקמה פוליטיים, וכו'.

שלום ומלחמה

רשימה זו אינה מוקדשת לעלי מוהר. רון מיברג אינו מעוניין לשפוך הפעם דם. הוא מנצל את ההתקפה שערך עליו בשבוע שעבר מוהר ב"העיר", כדי לחשוף את גלגלי השיניים של מערכת יחסי הציבור שהתנהלה סביב התקליט החדש של שלום חנוך. שיעור בעיתונות

רון מיברג
אחד בלב

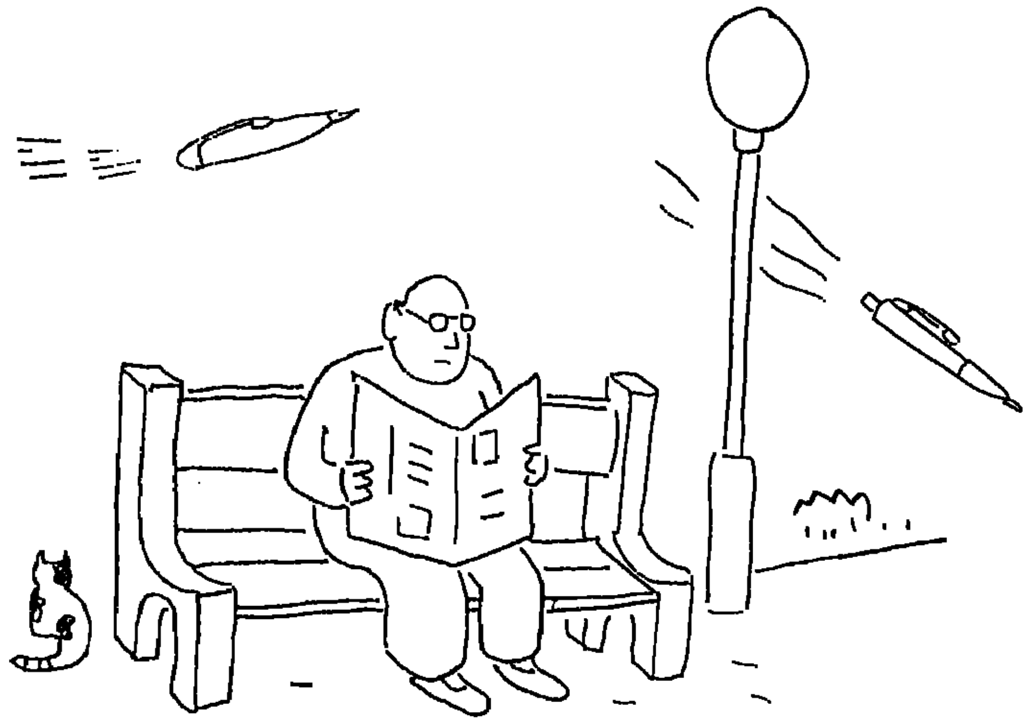

אחרי דין ודברים מנומס אך תכוף עם מחלקת ההפצה של עיתון "הארץ", הגענו להבנה הבאה: המפיץ המקומי לא ינסה לנחש את מזג האוויר על ידי הרטבת אצבעו ברוק והפנייתו צפונה, אלא יעשה כל מאמץ שהעיתון יגיע לידי יבש ולא במצב העיסתי והלח של פאפייה־מאשה שמאפיין את מצבו בימי גשם. לשם כך, סיכמתי עם אנשי ההפצה, ששרוול הניילון ייאטם הרמטית, שהגומיה הכורכת אותו תהיה הדוקה, ושאם עדיין יהיה העיתון דביק ובלתי קריא, אני מוזמן לצלצל ולהתלונן ושליח מיוחד יביא לי גיליון יבש. אלמלא ההסכם הג'נטלמני הזה שיש לי עם "הארץ", ספק אם הייתי זוכה לקרוא את מאמרו המונומנטלי עלי ב"העיר" של עלי מוהר בשבוע שעבר.

אני רגיל שכותבים עלי. בעבר אפילו נהניתי מזה. היום אני רואה בפולו־אפים הקנטרניים האלה – אם כתבתי שאשתי חושבת שאני מזכיר לה קלסתרון שהורכב ממרלון ברנדו השמן, כריס כריסטופרסון ודסטין הופמן, יפרסמו במקומון "תל אביב" את צילומי כולנו שבוע לאחר מכן – סוג של מטרד. זה הפך לעניין די מייגע, לקרוא מה חושבת דניאלה שמי על מה שכתבתי עליה, שאסתר זנדברג מזדהה עם אשתי ושרון כחלילי זוכר שהזמנתי אותו לכתוב ב"מוניטין". זה אולי יישמע מתחסד, אבל אין לי יותר צורך בהכרה הציבורית והתקשורתית העקומה הזאת. כיוון שמעולם לא גביתי את הדיבידנדים האישיים הנגזרים מעשייה פומבית כמו כתיבה – לא ראו אותי שפוך על בר, חונך מסעדה חדשה או טועם יין חדש בחברת טובי כתבינו – קל לי להבהיר שהכתיבה העיתונאית מספקת את כל מחסורי, בכל מה שקשור לאופן בו נדפס שמי על נייר עיתון בתדירות זו או אחרת. אני אדם פרטי שלעתים כותב מאמרים אישיים כמו־חושפניים, במינון ובכמות הנראים לי, לרוב בחגים ובמועדים. אני מזכיר את כל זה, כדי להבהיר עד כמה הביכה אותי ההתנפלות הנמוכה של מוהר עלי.

אינני מכיר את עלי מוהר ואינני קליינט של מדורו ב"העיר". מוהר נתפס בעיני כפואט חביב ולא מזיק, המקדיש שטחי נייר רחבים למצב השלכת, הסתיו ומצב הרוח, נציג לא צעיר של ספיחי המנדט הבריטי בארץ, שלא יוותר לעולם על ההזדמנות לבשר לקוראיו על שינויים מרעישים בשעות מזיגת הבירה בפאבים של לונדון. לפני עשר שנים, הייתי מתנפל כאן עליו בעוצמה ובתוקפנות שהיו גורמים לו להרהר בהגשת בקשה למקלט מדיני בזאיר. אבל העובדה שמוהר שירת את שולחיו ויישר קו עם מלחמת התרבות העקובה מדם ש"העיר" ועורכיו הישישים מנהלים נגדי, לא מעבירה אותי על דעתי מחימה. מצד אחד זה מחמיא, כי לא כל יום אוזר מוהר את אומץ הלב האישי להתנפל על מישהו שיכול לענות לו. מצד שני, אני חושש שמוהר איחר את הרכבת בעשר שנים לפחות, מבחינת תזמון כניסתו לז'אנר הכסאח האלים והמיושן. הנושא, למרות שמוהר היה מעדיף שפני הדברים יהיו אחרים, אינו עלי מוהר ומה שהיה לו לומר עלי. מוהר יכול להסיר את הקפל"ד ולצאת מהחדר האטום. כל רע לא יאונה לו. הנושא האמיתי מביך ומביש הרבה יותר. מוהר לא יכול היה לסבול את העובדה שדווקא אני, מי שאמור היה לחתוך ולשסף ולגרום פגיעות חמורות, כתבתי את הביקורת החיובית, האוהדת, הטובה והראשונה על תקליטו החדש של שלום חנוך. כדי להסתיר את הפתעתו וכלימתו, נטפל מוהר לביקורת הלא חיובית על אריק איינשטיין שהיתה שזורה במחמאותי לחנוך. עולמם של אנשים כמו מוהר מאוכלס בקדושים רבים, כולם גם חבריו הטובים, ודבר שבח לאחר מהם, ללא רשותו והסכמתו, ופגיעה שולית באחר, גורמים לו להתקף אפילפטי קשה.

חוץ מביקורת שולית אחת ב"זמן תל אביב", שגם היא נזקקה להיטפלות גסה אלי כדי להעביר את המסר הצעיר וההורמונלי שלה, שחייב היה להסתייג מחנוך הוותיק, אהבו כולם את "א־לי־מות". כל כך אהבו, עד שציטטו, מיחזרו, חזרו, העתיקו והעלו גירה ישנה מתוך דברי. אפילו גל אוחובסקי, עורכו של מוסף זה, שלא היה בארץ כדי להתייצב בקו המחמאות הקדומני, העדיף לומר את דברו הקונסטרוקטיבי, תוך שהוא סונט בי ומביע פליאה על דברי החנופה לחנוך. אני, כך לפחות נדמה לי, נצמדתי לדיון העקרוני. חנוך אכן כתב ושר תקליט בוגר, בשל וראוי לכל שבח, אבל מריניותו הפרטית והאתית, הזכירה לי שהבאבא־אריק, בניגוד לחנוך, חצה בעבר את הקווים, הצטלם בשירות בנק הפועלים ושר בשירות ויסוצקי, או ההפך. אנשים זקוקים לאלוהים, אבל הם אינם אוהבים לראות את אלוהים יוצא מהשירותים. שלום חנוך מנסה לחיות משיריו: אריק איינשטיין מוכן להשכיר את שירותיו לגופים כלכליים.

אינני בטוח שהדברים התנהלו ממש כך, אבל אני משער שבפגישה מסוימת בכתר המזרח או באחד ממקומות המפגש שהחבר'ה הטובים נוהגים לנגב בהם חומוס בצוותא, עלתה השאלה מי יכסח את מיברג, ועלי מוהר, בהעדר מתנדב אחר, הרים את ידו בהיסוס. בשבוע שעבר זו היתה המשימה של מוהר. בשבוע הבא היא תימסר לאחר. לפי העניין. לחבורה כמו זו של מוהר, איינשטיין ושות', יש מנטליות מסוכנת של משפחת פשע איטלקית. כאשר מישהו חודר לטריטוריה שלהם, הם שולחים לו דג מת כאות אזהרה. אם אינך רוצה לישון עם הדגים, הם מזהירים אותו, כדאי לך לתקן את דרכיך.

ממה שאני יודע היום על הניהול היח"צני של אנשי חנוך וטיפולם הממולח בתקשורת, אני מצטער במידה מסוימת על הסופרלטיבים שהרעפתי עליו. דעתי על התקליט לא השתנתה, אני עדיין אוהב אותו מאוד, אבל הצניעות החנוכית נתנה יד פסיבית למסכת של קלקולים. הקורא הממוצע אינו יודע למשל, שכאשר שמעו אנשי "ידיעות אחרונות" שהדיסק החדש של חנוך נמצא בידי "מעריב" אך לא הגיע לידיהם בגלל רשלנות מקצועית, הם מיהרו להשליך לפח כתבה מאת יואב בירנברג, שדיבר עם חבריו של חנוך, והחליפו אותה במהירות שיא בביקורת מאת עמוס אורן. החשד החשוך שלהם, כי נרקמה קנוניה בין "מעריב" ואנשיו של חנוך כה הרגיזה אותם, עד שהם הדיחו אותו משער "7 לילות" שהובטח לו. כעסם כה עיוור אותם, ששבוע לאחר מכן, התפרסמה ב"7 ימים" הסטנוגרמה של ראיון הרדיו שהעניק חנוך ליואב קוטנר, שהוא גם איש "ידיעות". הראיון ההוא, מה לעשות, לא היה מרעיש, אבל זה לא מנע מקוטנר לכתוב במסגרת נפרדת, עד כמה הוא מרוצה מהישגו כמראיין מוכשר. כאשר העיתונים ביקשו לראיין את חנוך, נאמר להם שהנ"ל מסרב להתראיין כי הוא מעדיף לשמור על פרטיותו. וואלה, אמרנו, צריך להעריך את נחישותו של מי שרוצה למכור דיסקים רבים אך עומד על שלו. במשחק הכפול שהם משחקים עם העיתונות, שכחו אנשיו של חנוך לציין כי הוא הסכים להתראיין ברדיו. למה רדיו כן ועיתונות לא? בירורתי השבוע. ובכן, הבהירו לי, שלום מרגיש כי רדיו הוא מדיום אינטימי בו הוא יכול לשלוט בדבריו ולהיות בטוח שהם יימסרו כנתינתם. זכותו. האם נתן את הסכמתו – תחת לחץ פיזי מתון או בהתמסרות מלאה – להחלטה לפרסם את הראיון בעיתון כדי להוכיח את העליונות האווירית של "ידיעות", או שמא הופתע? אינני יודע את התשובה, אבל אני יודע שחנוך פחות קדוש מהקוד המוסרי המקובל במסדר הישועי שעלי מוהר חבר בו.

כיוון שהסכם השלום שכרתה העיתונות עם חנוך הוא זמני בלבד, עד תקליטו הבא, וכיוון שמוהר יכול היה להניח שחנוך יישאר אפוף אדי או־דה־קולון בחודשים הבאים, הוא נאלץ לנקוט במכת מנע לטובת אריק איינשטיין. זה פחות מסתורי וזדוני ממה שזה נשמע. מתישהו באביב, אמור איינשטיין לצאת עם תקליט חדש משלו. גם אז יסתדרו העיתונאים בתור כדי לנגוס מהלחם הקדוש. גם אז יכתבו ביקורות חיוביות או שליליות על איינשטיין. כיוון שמוהר מודע למחזוריות הידועה מראש של העיתונות הישראלית, מלטפת ביד אחת וסוטרת בשנייה, היה עליו להעמיד אותי במקומי ולסמן אותי כשונא־איינשטיין, על כל צרה שלא תבוא. מכת המנע הזאת של מוהר נועדה לעקר כל דבר שלילי שיהיה למישהו כמוני להגיד על תקליטו החדש של איינשטיין. אם וכאשר אתבקש לחוות את דעתי על איינשטיין 95', מוהר כבר יהיה און־דה־רקורד כמי שחשף את טינתי ההיסטורית לאריק איינשטיין. האסון הכבד ביותר שיכול ליפול עליו, הוא ביקורת חיובית שלי על איינשטיין. נדמה לי שלזה התכוון חנוך כאשר כתב את "א־לי־מות". הייתי יכול להיות מרושע באמת ולצטט כאן בהנאה רבה דברים שכתבתי בעבר על איינשטיין. פרסום הדברים היה גורם מצוקה רבה למוהר. אבל אפילו רשע הוא דבר ענייני. לא משתמשים בו כדי לסתום למישהו כמו מוהר את הפה.

הוזמנתי השבוע להרצות בפני קבוצת אנשים צעירים המבקשת להצטרף למקצוע העיתונות. זה היה שיעור מאלף בתקשורת. לדבר בפני אנשים שנולדו אחרי שאיינשטיין הפסיק להיות חשוב. בין השאר נשאלתי, כיצד אני מתעתד להתמודד עם רשימתו של מוהר ב"העיר". הבטחתי להם שאין בכוונתי להקדיש מדור שלם למוהר או לקלל אותו. הנושא האמיתי, ניסיתי להבהיר להם, הוא אלימותן של הקליקות. הנושא הוא הדרך המגמתית והקלוקלת בה נשלטות כל גזרות התרבות של ישראל בידי חבורת יח"צנים יהירים ואנטי־דמוקרטיים המכריזים על כל סופר חורש חדש שלהם כעל ש"י עגנון הבא ועל כל זמר חורק כעל בוב דילן הבא. כאשר תגלו יום אחד כי כדי לראיין את שלום חנוך עליכם לעבור דרך סוללה של אינטרסנטים המנווטים את אמניהם כמריונטות קרטון, תבינו כמה טעיתם כאשר בחרתם להצטרף לעיתונות.

ב ד ע ה צ ל ו ל ה

הספרי על חבל דק

"חמץ" של שמואל הספרי הוא תיאטרון אלים במשמעויותיו ורך באמצעיו. קמצוץ החמישיה הקאמרית וקמצוץ דרמת מעמקים אתית. זו אמנם לא חוויה מהפכנית כמו "ארבייט מאכט פריי" של דודי מעיין, אך בקונטקסט של תיאטרון ממסדי, "חמץ" היא חוויה בעלת עוצמה

לפני הכל, זהו ערב מומלץ. מה שקורה בו נשאר בבוקר שאחרי. כתב את "חמץ" שמואל הספרי, אדם מאמין הסולד מדתיות עיוורת וממשפחתיות שבטית. אידיאולוג של יהדות הומניסטית. ביים את ההצגה בתיאטרון בית ליסין שמואל הספרי, מקצוען תיאטרון ערמומי עד מבריק, היודע לתפעל את הקהל שלו בבידור וקסמים.

הספרי לוקח את הקהל שלו להרפתקה סוריאליסטית, המטילה ספק בבדאיות התחייה הלאומית. החמץ בהצגה הוא החמץ שבנפש הרחוקה מגאולה.

בערב פסח, שבו מתרחש המחזה, שואל הספרי קושיות ללא מענה על ההיסטוריה הציונית: מצדה־שואה־תקומה־כיבוש־משיחיות. שאלות שכבר נשאלו

שרית פוקס
תיאטרון

בתיאטרון, מ"צ'רלי קצ'רלי" של דני הורוביץ, דרך "סינדרום ירושלים" של יהושע סובול, "מחול המוות" של הלל מיטלפונקט, ובעיקר: "ארבייט מאכט פריי" של קבוצת תיאטרון עכו ומנהיגה דודי מעיין.

במונולוג השיא של ההצגה, על המצדה, קורא הגיבור שהוא אריק הפראנואיד, ניצול שואה ששורף מוזיאונים וגם מכבה את אש התמיד בערב פסח ביד ושם: "ילדים, היזהרו ממוזיאונים. ילדים, היזהרו ממוזיאונים לתולדות העם... ייקחו אתכם לאתרי קרבות, גבעת התחמושת, מחנות השמדה, ואתם תסתכלו על הטוסיק של הילדה שלפניכם ותפוצצו חצ'קון... כי מי נורא יותר, ילדים, זה שגרם את הסבל פעם אחת, או שזה שמנציח אותו בלבבות?".

בקללת פולחני הזיכרון הכפייתיים בארץ נגעו לפני הספרי. מפרופ' יהודה אלקנה, שכתב ב"הארץ" לפני שנים אחדות את מאמרו המסעיר "בזכות השיכחה", דרך תום שגב ב"המיליון השביעי", וגם סרטו של אייל סיון "יזכור, עבדים של הזיכרון". טקסי הזיכרון, אמרו כולם, מעוררים פראנויה במקום לעורר חשיבה רציונאלית.

אלא שהספרי אומר את הדברים דרך סדר פסח: הוא מורד בציווי "והגדת לבנך": "אני לא רוצה להגיד לבני... אני משמיד את הזיכרון, אני הורס את ההיסטוריה".

"חמץ" הוא תיאטרון אלים במשמעויותיו ורך באמצעיו. כל אחד מהשחקנים המעולים זוכה בו לרגע הדרמטי שלו ולרגע הקומי שלו. קמצוץ החמישיה הקאמרית וקמצוץ דרמת מעמקים אתית. הספרי יורה בקהל שלו סמלים, מיתוסים, טקסים וגירויים. מי שלא קלט הרגע, יקלוט ברגע הבא. הידיות נמשכות.

הספרי ("חופה שחורה", "תשמ"ד", "דף גמרא ב־6" ו"קידוש") יוצר מתוך עולם זר לרוב הצופים החילונים, ומוכר יותר לאותו חלק שעיין בכתבי גרשום שולם על הגנוסטיקה והקבלה. זהו עולם דיאלקטי: טוב־רע, טומאה־טוהרה, גאולה־עבודות, תיקון־קלקול, נסתר־גלוי. גם ב"שחור", סרטו המשותף עם אשתו, מתחולל מגע בין טוב ורע, טומאה וטוהרה. האחות ה"מפגרת" של הגיבורה המצליחנית היא נציגת העולם השדי, האפל. אבל הרוע נמצא דווקא אצל האחות ה"לבנה", המצליחה. גם ב"חמץ" משחק הספרי במשחקי איפכא מסתברא בית מדרשיים. דווקא אריק הפראנואיד הוא שרואה את האמת. המחזה מתרחש ב־1973, ואריק מתנבא כי המלחמה הבאה תפרוץ באחד החגים הקרובים, כי "הם לא סולחים כל כך מהר על ששת הימים". נבואת הפראנואיד מתגשמת. תעתועים כאלה זרועים לאורך ההצגה. אף פעם אין ביטחון מוחלט שהפראנויה אינה האמת.

הספרי הושיב סביב שולחן ליל הסדר משפחה ממשית ומטאפורית. משפחת מלאך, שהיא עם ישראל. בראשה מייסדי המדינה, המתסל והשנוררית. כלומר: נחמיה, איש מוסר ומחסל נאצי לשעבר, הנשוי לאלישבע, השואנית, שמקדישה את חייה להשגת פיצויים מגרמניה לאחיה אריק, ניצול השואה. לנחמיה ואלישבע יש בן, קלמן, שהוא שמאלי אוכל טריפה, בטלן, רופס ודכאוני. אריק, כאמור, הניצול, לוחם מלחמת השחרור, המגדיר עצמו כדור מדבר, נשוי לשרה, בת מושב צברית, חמה, שהיא ארץ ישראל בריאה ושורשית. בנם מיכאל מת בנסיבות שיוגדרו בסוף המחזה כעקידת אב את בנו. גרושתו של קלמן, גולי, היא קיבוצניקית שיוצאת לנורבגיה ללמוד תקשורת בין לוויתנים. היא הישראלית האדישה למקורותיה, הפורצת לעולם הגדול. וגם דודה חביבה יש, דודה ברכה מבני ברק: דתיה עממית, קפרנית במצוות ומשוללת רוע. בפיה, אולם משום שהוא מרגיש קרוב אליה, שם הספרי את המסר שלה: "החמץ יושב לכם בנשמה". ואף סבתא סנילית במשפחה, שכל החגים מתערבבים בראשה. ובצדק. וגם מלאך חבלה שחור יש, מסתובב בטבעיות על הבמה ושולח את אריק להצית את אתרי הזיכרון הלאומיים. ביעור חמץ לאומי.

ברמה המשפחתית מתפורר מסווה הסדר ומתגלה אי הסדר האפל שבאושיות המשפחה. זה עצוב וזה נורא מצחיק.

ברמה המטאפורית – המשפחה הישראלית הזאת היא שתל בלתי אפשרי. כמו שאומר המלאך: "כולם שתולים באופן לא טבעי בארץ לא להם".

ועם זאת "חמץ" הוא מחזה לא רגזני, עם ניצוצות של חמלה. העתיד נשאר בידי הנשים אחרי שהגברים המייסדים מתמוטטים.

זהו מבצע לוליני, החושף דילמה משותפת להספרי ולמוטי לרנר ("קסטנר"). מחזאי ישראלי בעל עניין באידיאולוגיה מסוימת, שרוצה להצליח בתיאטרון המסחרי, חייב להתמחות בז'אנר האידיאולוגיזם הפופוליסטי. וכך מבדר אותנו הספרי בחומרי התכלה של עצמנו. זאת לא חוויה מהפכנית כמו "ארבייט מאכט פריי" בשעתה, אך בקונטקסט של תיאטרון ממסדי שאפשר למכור בכבוד לנשיונל – "חמץ" היא חוויה בעלת עוצמה. ש.פ

הספרי. מחזה לא רגזני

עטיפת התקליט החדש

...והבנשיז. כבר בתיכון ידעו שהיא תהיה מלכת הפינגווין

אני וסוזי בחצר

"דה רפצ'ר", התקליט החדש של סוזי והבנשיז, הוא לא תקליט שצריך לעצור בשבילו את התנועה. האוהדים טוענים שסוזי היא כבר אמנית שאינה תלויה בשום אופנה. חסרי אלוהים וצעירים יכולים לומר שסוזי כבר מזמן גמרה את מה שיש לה להגיד, ובכלל, שהדבר היחיד שהיה לה אי פעם זה הלוק. אני, האמת, חושב שזה לא ככה. אבל אני לא בטוח ששואלים אותי

סוזן דליון, ילידת 57', למדה כיתה מעלי ב... ברמת גן. כבר בכיתה י"א כולם ידעו שהיא ... קיססית שרוצה להיות זמרת. היא לא הלכה ... אני זוכר חופשה אחת שפתאום ראיתי אותה ... בות רחוב ירמיהו יוצאת מבר שקראו לו ... לה תסרוקת משונה ואיפור כבד על העיניים ... לי זמן לזהות אותה. בפעם הבאה נפגשנו בפינגווין.

זה לא סוד שסוזי היתה *מלכת הפינגווין*. הצלי... סוזי – שנהוג לקרוא לו גותי, עם גיטרות סהרוריות... פים דרמטיים וסינתסייזרים שהיו אז חדשים – הלך... הסמל המסחרי של המועדון ההוא. לוק המכשפה ... שהמציאה לעצמה, קידם אותה בסולם הסלבריטאות... נגיד, שהיא היתה אחת הראשונות שקיבלה מ... ין מפתח.

במסגרת הרטרוספקטיבה הפרטית שערכתי לה ... עם ידידים, גילינו שהאזנה רצופה ל"קליידוסקופ" ... ו"ז'וז'ו" מ־81' מזכירה לנו פרטי לבוש שקשה בכלל ... ין שהיו קיימים. למשל, מגפי הזמש הקצרים ... בסגנון רובין הוד. למשל, חולצת הכותנה ... הכפתורים הצידה בסגנון שפנדאו בלט. למשל, ... הצינור הגבוהים (של הבנות) עם הריצ'רץ' ... מכנסי הרכיבה.

אל אל ישראל

החודש יצא "דה רפצ'ר", תקליט חדש של סוזי ... הזמרת תהיה במאי הקרוב בת 38 ובהתאם, התקליט ... רגוע ונינוח. הוא הרבה יותר מגוון מוסיקלית ... הראשונים. אבל לשמחתנו סוזי היא לא ... גבריאל. גם התקליט הזה שומר על האופי ... את כל התקליטים שהוציאה למיקשה אחת, ... השאלה האם סוזי עדיין קיימת, ואם כן, מי ... אותה.

14 תקליטים הוציאה סוזי בסך הכל. הבה נסקור ... שני הראשונים, "הצרחה" (78') ו"החזיקו ידיים" ... התפר שבין הפאנק לגל החדש, והלהיט ... (שהקדים אותם אך לא נכלל בהם) הפכו אותה ... הביקורות באנגליה. אחר כך באו להיטיה הגדולים ...

גל אוחובסקי
רוק אנגלי

"האוז", "קריסטין" ו"לילות ערביים" (מתוך "קליידוסקופ" ו"ז'וז'ו", שכבר הוזכרתי), סידרו לה את הסטטוס ... באופן שמחזיק בעצם מעמד עד היום.

סוזי היתה למלכה אלטרנטיבית, ומיד תיעדה את ... יירה שלה באוסף סינגלים שכלל גם את "ישראל", שיר שלא הופיע על תקליט רגיל, אבל היה ללהיט. הלהיטים הזה הוא התקליט הכי טוב שלה. את ... הגילי בין הרצועות במעט ולא מרגישים, והוא ... החולשות. לא מרגישים בו שסוזי כותבת שירים ... רק בכל ניסיון שלישי. ולא מרגישים שחלק ... תחילת שנות ה־80 נשמעת היום ישנה וכמעט ...

חמש השנים הבאות, בין 83' ל־88', מכילות ... תקליטי סוזי נוספים. אחד מוצלח בהופעה חיה (... נר"), אחר מוצלח של גירסאות כיסוי (שוכור ... "פרודנס היקרה" של הביטלס ו"הנוסע" של איגי ... לושה תקליטי אולפן. "נשיקה מבית החלומות" (83') ... נה" (84') ו"טינדרבוקס" (86'). אחרי התקליטים האלה ... כבר הגיעה לגיל 30. שנות ה־80 התחילו לאסוף את ... צים והפינגווין גווע ודי מת.

נפרדים מהמכשפה

במבט לאחור היא יכולה לסכם את העשור הראשון ... עילותה כמוצלחת. היא כבשה את קולנוע דן. היא ... רמה. היא בנתה מעמד ויש לה בסיס כלכלי. היא ... היתה אמנית רב גונית ומפתיעה, אבל מצד שני ... לט לא היתה זמרת של שיר אחד. אולי של ... שהופך למשל את השאלה איזה הוא התקליט הכי ... סוזי לשאלה שיש עליה הרבה תשובות. כל ... בהתאם לתקליט שהוא ניגן הכי הרבה פעמים ...

צרה אחרת היא שמה שקוראים היום האייטיז ... בעיקר למוסיקה של השנים המאוחרות ראשונות של ... עשור, נחשב היום די מוקצה. יש לכך כמה סיבות ... רית שבהן היא הדלדול במעמד הרטרו בעולם ... האירועים של הזמן האחרון, עוברות בערך שתי ... שאנשים מתחילים להתגעגע וגם ממשים. הקץ ... עשוי כבר להכיל געגוע לדוקטור אלבן. ... צריכים לשתוק עוד חודש כדי להיות ראויים ... טיבה וצ'ימו כאיו הוא כבר מזמן פריט לאספנים.

לא פלא שה"אן.אם.אי" הקדיש החודש רשימה ... לדברים מהאייטיז שאין שום צורך להתגעגע אליהם ... לא היתה ברשימה, וזה לפחות אומר שהיא הצליחה ... בגבולות הנעימים שמחוץ למיינסטרים הכבד ... אותך במקביל לאהוב־שנוא. אפשר לנחש שב־88' ... משש קטן, הסתכלה בראי ושאלה את עצמה: גברת, מה ... התשובה ראשונה היתה שאי אפשר להמשיך לדרוץ ... סרטוטים שחורים, המון איפור ושיער מלא בג'ל מק... ולעשות פרצוף כאילו דרקולה תיכף מגיע לסיבוב.

...עתיד יהיה צהוב וורוד

... על העטיפה של "פיפ שואו", התקליט מ־88', כבר ניתן להבחין שסוזי שלב ב' היא אותה אדרת אך קצת ... התקליט ההוא התחיל מבחינתה את הניינטיז. בינו ... "אמונה טפלה", שיצא ב־91', ולבין התקליט החדש ... הבדל וניתן אף לסווגם כקבוצה. על עטיפת ... טפלה" ביצעה סוזי את הצעד אולי הכי נועז בקר... הצטלמה בשמלה צהובה על רקע ורדרד. בתק... חדש כיוון הצבעים הוא כחול, סגול ובורדו. בתמי... הצבע השחורים היחידים נותרו השיער והעיניים.

רק כדי להשלים את עניין הדיסקוגרפיה, ב־92' יצא אוסף סינגלים שני, עם עטיפה דומה מאוד לראשון, שהכיל גם את השיר מתוך "באטמן 2". הבחירה ההוליוודית בסוזי כנציגת כוחות השחור, היתה הוכחה לכך שסוזי הגיעה לאן שצריך, אפילו מישל פייפר ומזמה אותה במקלחת. האוסף עצמו מעט פחות מגובש מהראשון, בעיקר בגלל שהוא משתרע על יותר שנים, אבל כל מה שנאמר על האוסף הראשון נכון גם לגביו.

"דה רפצ'ר" החדש, שהוא כזכור העילה לכל חריון חקי־צרצר הזה, הוא לא תקליט שצריך לעצור בשבילו את התנועה. הוא מגיע לעולם בתקופה שבה מצב הרוק מעורפל וקשה לקיטלוג. אוהדים יכולים לטעון שסוזי היא כבר אמנית שאינה תלויה בשום ורק או אופנה, שהיא אמנית מבוססת ברשימה הגדולה של אמנים שממשיכים ליצור גם אחרי גיל 30 (וקיפי גם אחרי גיל 40) שאם אתה מחבב אותה, התקליט החדש הוא טוב לפחות כמו קודמו, ואפילו מעט יותר.

חסרי אלוהים (וצעירים) יכולים לטעון שסוזי כבר מזמן גמרה את מה שיש לה להגיד והתקליט החדש, כמו קודמו וכמו אלה שעוד יבואו, לא מעלה ולא מוריד, ובעיקר לא ממש נספר בליבה הקשה שמתרכזת בבחרים אחר כך התקליטים החשובים של שנה מסוימת. קשה להאמין שסוזי עוד תפתיע. היא יכולה ליצור שירים טובים יותר או פחות, והיא יכולה להיות עוד לכמה רגעים אפילו פופולרית. בראש התור, היא תעמוד לעולם, רק באירועי זכרונות משירותי הפינגווין.

ה"האפי האוז" הוא זיכרון מתוק, אבל ייתכן מאוד שהדור הבא יזכור אותה רק בגלל הביצוע ל"פרודנס היקרה". אם כך אכן יקרה, אפשר יהיה לטעון בקול רם שהדבר הכי טוב של סוזי היה הלוק. אני, האמת, חושב שזה לא ככה. אבל אני לא בטוח שישאלו אותי. ג.א

המשחק המכור

המשך מעמ' 11

גם במקרה של "חירוף האשליות". היו כל כך הרבה עובדות ונתונים, שהיינו צריכים לדחוס אותם באיזשהו אופן. ייתכן שהיום התקשורת קצת פראנואידית בעניין הזה. אולי זה קשור ב'ג'יי.אף.קיי' של אוליבר סטון שהשאיר את הקהל במבוכה, כי אחרי הסרט אף אחד כבר לא ידע מהו הסיפור האמיתי.

"הקהל היום כבר באמת לא יודע למה להאמין. לחדשות, או לסרט, או לסרט התעודה, או לתוכנית האירוח. אתה שומע שתוכניות האירוח מבוימות, שהטלוויזיה מבוימת, כך שבמפולת האינפורמציה הזו אפשר להאמין לסרט בדיוק כמו לחדשות, כי הרי ידוע שגם החדשות לא תמיד מדייקות. המצב הזה בעייתי מאוד לתקשורת, שכדי לשכנע תוקפת נושאים מסוימים באופן אינסטינקטיבי, מבלי לברר מה בדיוק קרה.

"כל הדמויות בסרט תואמות את האנשים במציאות. בעניין הרחבת תפקידו של החוקר גודווין, ישנה אי הבנה. היו למעשה שתי חקירות בעניין התרמית, אחת בניו יורק והשנייה היתה חקירה פדראלית, שגודווין היה חלק ממנה. לא שמרתי אמונים לכל עובדה ולכל שלב בתהליך, ובעצם הפכתי את שני החוקרים לדמות אחת. אם הייתי רוצה לתאר בדיוק את כל הפרטים, הייתי צריך להוסיף לסרט שעה שלמה של תיאור החקירה בניו יורק, שבמהלכה שמע השופט 46 עדים ששיקרו ולכן סגר את החקירה".

– הסרט מתרחש בדיוק בשנים שלאחר תקופת מקארתי. לאור חוסר הסובלנות בארצות הברית עכשיו, האם אתה מאמין שהמקארתיזם יכול לחזור?

"ייתכן. המדינה הזו היתה קרובה מאוד לאיבוד הדמוקרטיה יותר מפעם אחת, גם בתקופת ווטרגייט וגם אחר כך. לפעמים יש לנו ממשל קיצוני כל כך, עד שהוא נעשה טוטליטרי ואנחנו מתחילים לאבד את המטרה הדמוקרטית שלנו. בתקופת מקארתי חיינו באווירה פאשיסטית, אבל הצלחנו להציל את עצמנו ברגע האחרון. אני חושב שאנחנו עלולים מזמן לזמן לעבור לאותם מחוזות המסכנים את החופש שלנו וזכויות מסוימות כמו חופש הדיבור. אני גם חושב שאמצעי התקשורת ישחקו תפקיד חשוב בכך, בדרך זו או אחרת.

"אם להיכנס קצת לפוליטיקה, אני נורא מתוסכל מחוסר הארגון במפלגה הדמוקרטית. אני דמוקרט, אבל כשאני מסתכל על המפלגה הרפובליקנית במדינה הזו, אני חייב להעריץ אותה על האסטרטגיה שלה. אני מסתכל על המפלגה הדמוקרטית וחושב, הם עושים רעש כל כך לא מאורגן, כמעט לא פוליטי. אבל הרעיונות שלהם, הם אלה שבהם אני מאמין.

"היו לנו 12 שנים עם רייגן ובוש. היו לנו 12 שנים של ממשל שקיפח אותנו בתחום החינוך, שניסה להרוס את הסביבה שלנו, שקיפח את בני המיעוטים, שהתעלם מחלקים אתניים שעושים את אמריקה למה שהיא, והמצב נעשה מסרכן מאוד. האלימות גברה והפער בין העשירים לעניים גדל. בחרנו במישהו אחר, וזה מתמיה לגלות באיזו מהירות אתה צובר תסכולים גם מהממשל שכל כך רצית.

"עדיין צריך להודות שהאיש הזה עושה דברים שלא נעשו קודם. הכלכלה במצב טוב יותר. מדיניות החוץ שלנו שונה. אני משווה את פרשת האיטי למלחמת עיראק, עם כל ההרס המיותר של החיים והסביבה. בשביל מה? סדאם עדיין שם. אז מה השגנו במלחמה הזו בעצם? אחר כך אני שואל למה אמצעי התקשורת יורדים על קלינטון כל כך. הוא הרי ניסה, ובינתיים די מצליח, לעשות משהו מועיל במדינה, משהו שהיא היתה זקוקה לו. אני רואה את הרשעות שמאחורי נצחון הרפובליקנים בבחירות האחרונות. אין שמץ של אדיבות. זה מדאיג אותי ואני מוטרד מהכיוון של הדברים. אם המפלגה הזו תצבור כוח עם הגישה הזו, אז איפה התקשורת תהיה כשזה יקרה? רק אז התקשורת תבדוק את זה? המדינה במצב טוב יותר מאשר קודם. האם מישהו מתכוון להתייחס לזה? אני לא מבין את זה".

– הסטטיסטיקות מדווחות על עליית האלימות בקולנוע, ויש טענה שאלימות בסרטים גורמת לאלימות בחברה. אתה מאמין בזה?

"אני חושב שיש קשר בין הדברים. עד היום לא נעשה ניתוח רציני על הזיקה שבין אלימות בקולנוע ובאמצעי התקשורת השונים לאלימות במציאות. האמת היא, שאלימות היתה תמיד מצרך מבוקש. כילד אמרו לי שאסור לקטינים לראות את 'פרנקנשטיין פוגש את איש הזאב', משום שזה היה אלים מדי. אז חמקתי לקולנוע כדי לראות את הסרט, ושמחתי שעשיתי את זה. זה היה כאילו יצא לי לראות משהו נחוכי. היום המצב שונה, משום שיש יותר מידע. יש אפשרות לקבל מידע רב דרך הרבה יותר ערוצים. כשהייתי ילד, היו רק רדיו וקולנוע. לא היו טלוויזיה או מכשירי וידיאו. או שהקשבת לרדיו, או שדיברת עם מישהו מעבר לגדר, או שהלכת לקולנוע. עכשיו יש הרבה יותר אלימות בכל אמצעי התקשורת. זה כאילו שהאלימות היא חובה. חייבת להיות סצינה אלימה בסרט, אחרת זה לא יעבוד. יש לי התנגדות לזה. יש לי התנגדות לאלימות בלתי אחראית. אני חושב שכל יוצר סרטים צריך לקחת על עצמו מידה מסוימת של אחריות בהתעסקות באלימות בסרט, משום שזה נכנס למוח של הצעירים, במיוחד אם הם לא קוראים, והם כנראה לא.

רוברט רדפורד

"אם הטלוויזיה היא מקור המידע היחיד שלהם, ויש בה רק אלימות כל הזמן, אני מאמין שיהיה קשר ישיר בין האלימות שמגיעה אליהם מהטלוויזיה להתנהגות שלהם. עשיתי אלימות בסרטים שלי. גם הסרט החדש הוא אלים, אבל זה סוג שונה של ברוטליות. אנשים הורסים אנשים אחרים, אבל בלי אקדחים. הם הורסים אותם על ידי מניפולציה של מידע, באמצעות סמנטיקה ופיתוי והתנהגות לא ישרה. לא נשפך דם, אבל זו בכל זאת אלימות. מה שקורה להרברט סטמפל בסרט הוא אלים מאוד וגם מה שקורה בסוף למשפחת ואן־דורן. ישנם סוגים שונים של אלימות, וכפי שאמרתי עשיתי סרטים שבהם היתה אלימות. מה שאני לא אוהב זו אלימות לשם אלימות, רק משום שזה ימכור כרטיס נוסף. אין לי צורך בזה".

– בחרת ברלף פיינס לפני שיצא לאקרנים 'רשימת שינדלר'. האם זה היה הימור, או שבהוליווד כבר דיברו עליו?

"כשאני בחרתי בו הוא בדיוק התחיל את צילומי 'רשימת שינדלר'. לא הכרתי אותו ואפילו לא ידעתי שהוא עושה את 'רשימת שינדלר'. התפקיד של צ'ארלס ואן־דורן היה קשה מאוד לליהוק, ולא הצלחתי למצוא את השחקן שחיפשתי. הגעתי לשלב שהתחלתי להתייאש. לא רציתי לנסוע לאנגליה, רציתי ללהק לתפקיד אמריקאי, משום שזה היה קטע מאוד אמריקאי. רק כשלא הצלחתי למצוא את מה שחיפשתי, התחלתי לבדוק שחקנים אנגלים ושוב לא הצלחתי למצוא. ממש לפני שהתייאשתי ראיתי הקלטה שרלף עשה לבי.בי.סי, קראו לזה 'לורנס אחרי ערב'. היה שם מספיק חומר כדי שארצה להביא אותו לניו יורק לנסיון קריאה. אז התברר לי שהוא בפולין, משתתף ב'רשימת שינדלר'. יצרתי קשר עם המפיקים ושאלתי אם אוכל להביא אותו לסופשבוע. הם הסכימו. בילינו סופשבוע בחזרות ובעבודה על התפקיד, ואז החלטתי שזהו זה".

– העציב אותך שלא הצלחת למצוא שחקן אמריקאי לתפקיד?

"זה לא היה עצוב, אלא מתסכל. ראיתי הרבה מאוד אנשים נהדרים, אבל לא הצלחתי למצוא שחקן עם כל האיכויות שחיפשתי, משום שהדרישות היו מאוד מסובכות. הייתי צריך שחקן שיכול ליצור את הרושם שהוא רהוט מאוד, אינטליגנטי, מקסים ומלומד מאוד, וזאת מבלי להתאמץ. זו איכות שיש בך באופן טבעי אם נולדת לאצולה, אתה לא צריך להתאמץ להיות כזה, אתה נולד לזה. בדמות הזו היה צריך להיות גם משהו אפל, משהו שגורם לך להטיל ספק באדם הזה. מצאתי אצל האמריקאים קצת מזה וקצת מזה, אבל לא הצלחתי לחבר הכל".

"אני אוהב אינטראקציה עם אנשים, ולאו דווקא עם אנשים מהתחום שלי. אבל זה קשה מאוד להצליח בזה כשכולם מסתכלים עליך. יצירת קשר נורמלי עם אנשים הופכת להיות אתגר"

"זה כאילו שהאלימות היא חובה. חייבת להיות סצינה אלימה בסרט, אחרת זה לא יעבוד. אני חושב שכל יוצר סרטים צריך לקחת על עצמו מידה מסוימת של אחריות בהתעסקות באלימות בסרט, משום שזה נכנס למוח של הצעירים"

– הגיע הזמן לשאלה האהובה: רוברט רדפורד, במאי או שחקן?

"שניהם. אני אוהב את המקצב הזה, לביים ולשחק. סיימתי את 'נהר עובר ביניהם' ושיחקתי ב'הצעה מגונה' ו'סניקרס' והתכוונתי לבלות את השנה שעברה במשחק לאחר זמן רב שלא עשיתי את זה, אבל אז הגיע התסריט הזה שהיתה לי תחושה מיוחדת לגביו. החלטתי לביים אותו ועכשיו אני הולך לבלות את השנה במשחק".

– אמרת פעם שהחלטת להיות במאי כי הרגשת שלא מבינים אותך כשחקן.

"זה תיאור די מדויק. רציתי לביים משום שהתחלתי להרגיש תסכול מהדרך שבה דברים התנהלו וחשבתי לעצמי, הטעם, מוטב שאביים משהו בעצמי. כך אני יכול לומר משהו על האופן שבו אני רואה דברים מסוימים בעולם. הייתי כל מזה שלא הסכמתי עם הרבה דברים שהייתי צריך לעשות כשחקן. המשחק עזר לי כבמאי, והבימוי עוזר לי כשחקן. מזינים זה את זה, אם אתה עושה את זה נכון. אני אוהב שניהם".

– אתה ידוע כבמאי רציני, כשחקן רציני, כפעיל, אבל כשחושבים על זה, אתה עדיין סמל סקס. האם זה בדברים שאתה רוצה לעשות באמת?

"כן. כשאת אומרת שאני שחקן רציני, אני חושב רציניים כשהם נמצאים בעסק מסוים, כי כדי שזה צריכים להיות רציניים מספיק בעשייה שלהם. התחלתי הקריירה שלי בקומדיות, אז אפשר לומר, טוב, הוא לא רציני. הוא שחקן קומי. אבל תמיד הייתי שחקן נות, לא משנה איזה תפקיד עשיתי".

– מה מרגיז אותך ומה משמח אותך?

"אי צדק מרגיז אותי מאוד. כשמישהו לא מקשיב, מרגיזה אותי. הרבה דברים מרגיזים אותי, אבל אם קשה לתמצת, אז מה שמרגיז אותי זה שהרבה דברים שים בין בני אדם בגלל חוסר כבוד או אי הקשבה. ההקשבה גורם לבעיות גדולות יותר, כמו חוסר תקשורת ולבסוף לאלימות ולחוסר צדק, וזו אחת הגדולות של הגזע האנושי. החיים לא הוגנים, אנחנו את זה, אבל אין סיבה שאנחנו כבני אדם בעלי יכולת לא נהיה הוגנים מספיק וניצור תחושה של צדק. חופש גורם לי אושר, וזה אולי לא מה שרצית לשמוע, זאת האמת. אני אוהב את הרעיון משום שזה לא חופשי לדעתי. אתה דמות ציבורית, אז זה לא קל ולעשות מה שמתחשק לך, לאכול במסעדה או מקום ופשוט להיות אדם רגיל, אז החופש עושה אותי שר".

– יש לך שלושה בתים, בניו יורק, במליבו ובסאנדאנס. איפה אתה מבלה את רוב זמנך?

"רוב הזמן אני נמצא בסאנדאנס, יוטה. יש לי מות אחרים, אבל אני מצביע ביוטה. המשפחה שלי ברחבי המדינה. אני אוהב פרטיות ורוצה שהחיים שלי נורמליים ככל האפשר, אבל זה בלתי אפשרי. אני אוהב אינטראקציה עם אנשים, ולאו דווקא עם אנשים מהתחום, אבל זה קשה מאוד להצליח בזה כשכולם מסתכלים. יצירת קשר נורמלי עם אנשים הופכת להיות אתגר".

– באחרונה סיפר בראיון טום קרוז על הקשיים בין קריירה לאבהות. במבט לאחור, האם אתה רה שחקן זו הדוגמה הטובה ביותר לילד?

"להיות הורה טוב זה דבר שקשור באדם. זה לא במקצוע שלו. המקצוע יכול להקשות מאוד על בגלל אופיו, אבל בסופו של דבר הורות טובה תלויה בין אם הוא שחקן ובין אם בנקאי. זה הכל קשור כמי אתה ומה מידת המחויבות שלך בגידול הילד. אנשים לא מקבלים את האחריות הזו, והם הורים עסקי השעשועים מלאים באגו נפוח, והרבה אנשים להתעסק עם ילדים. הם אוהבים להיות עם עצמם".

– האמת היא שכיום כבר נכון יותר לשאול אותך להיות סבא?

"אני לא מרגיש שום דבר מיוחד. אני שונא להיות אין לי כבוד לנכדים, אני אוהב את הנכדים שלי, אבל מרגיש הבדל. אני זוכר שלא הרגשתי הבדל גדול תי אבא".

– מה הלאה?

"אני עומד לשחק בסרט חדש עם מישל פייפר. חדשות, עם השראה אמיתי על מגישה בשם ג'סיקה סאוויץ' טבעה בסופו של בסרט היא חיה, זה דיסני, אז היא חיה. אהבה, אבל זה עוסק במדיה. אני מגלם שעושה ממנה כוכבת של חדשות הטלוויזיה. סרט בשם Education of Little Tree' על אינדיאני. זה סיפור גם סרט בשם Whis pers' על אדם סיפור אהבה נהדר על אנשים שיכולים סוסים. הם עושים לסוסים שקשה לשלוט בהם. אפשר לרפא אותם דיבור בדרך מסוימת. הסרט הוא על אדם שעושה למחייתו, ואשה שמביאה את הבת שלה ואת שירפאו אותם. ויש גם את 'Time and Again', ספר בשם זה, וכבר 25 שנה אני רוצה לעשות את כמו שאת שמה לב, יש לי המון תוכניות".

משה אפרתי קולדממה הישראלית שבמחול

לה פוליה

משה אפרתי: כוריאוגרפיה
יוסי בנאי: הגשת קטעי קריאה
נועם שריף: מוסיקה - חלק א'

טירוף משגע, ערב שעומד בסימן של שלמות [אליקים ירון, "מעריב"]
בוטה, מהופס, אנושי [תקוה חובר-ישי, "ידיעות אחרונות"]

יום ה' 2.2.95 ■ מוצ"ש 4.2.95, שעה 20:30 תיאטרון גשר ביפו העתיקה, רח' לואי פסטר 15, יפו
כרטיסים (כולל באשראי): קסטל, טל. 03-6044725, 03-6047678
הפצה ראשית לקבוצות ונוערים-קסטל, טל. 03-5464333
במשרד הלהקה: טל. 03-5102997 ובערב המופע בקופת התיאטרון טל. 03-6830679
הנחה מיוחדת לחברי דיינרס — אוטובוסים: 46, 8, 10, 25

לקוראי מעריב בלבד.
מחיר מיוחד של 25 ש"ח למביא מודעה זו לקופה
יותר מעניין לקרוא מעריב

חורף סוער בספריית מעריב

תכנית פשוטה
מאת: סקוט סמית
מה שתאוות בצע פשוטה וגסה יכולה לעשות לאנשים...

כופר נפש
מאת: יואב לויטס הלוי
מותחן ישראלי המדבר על חטיפה, סחיטה והרבה מאוד כסף!

ההסטוריה הסודית
מאת: דונה טארט
סיפור מיסתורין מושלם

דמעות הדראקון
מאת: דין קונץ
מתח עוצר נשימה, הומור שנון ודמיון פרוע

עניין של צדק
מאת: ננסי טיילור רוזנברג
רומן מתח משפטי מרתק ובעל סוף בלתי צפוי

האורקל של מלורי
מאת: קרול או'קונל
סיפור פשע המתרחש בזירה מקורית של עידן המחשב

ומאז נעלמו עקבותיה
מאת: פיליפ מרגולין
העלמויות מיסתוריות, רוצח סדרתי ופתקים מעוטרים בוורד שחור
ספר מתח מצמרר

יותר מעניין לקרוא מעריב

הופעות אחרונות לפני סיור בחו"ל

ניהול מוזיקלי: אריק חיות
מוזיקה: מתוך 'אינתא עומרי' של אום כולתום
הלבשות: אן שמעון
תפאורה: ארז יניב
תאורה: אייל תבורי
הפקה: חני שלומוב
רקדנים: ניב שינפלד, סיגל יבלונסקי, מיכל הרמן, ליאת דרור, יובל פינגרמן, ניר בן גל

אינתעומרי — ליאת דרור ניר בן גל הלהקה
הופעות במרכז סוזאן דלל - נוה צדק תל-אביב
3 פברואר יום שישי שעה 22:00 | בית גבריאל - צמח
4 פברואר מוצ"ש שעה 21:00 | 10 פברואר יום שישי שעה 21:30
לקוראי מעריב - זוג כרטיסים ב־70 ש"ח עם הצגת מודעה זו בקופת סוזאן דלל עד גמר הכרטיסים - כל הקודם זוכה!
יותר מעניין לקרוא מעריב

פולארד (הפטריוטים)
מאת מוטי לרנר

בימוי: אילן רונן
תפאורה: דרור הרנזון
מוסיקה: אורי וידיסלבסקי
תלבושות: ענת מסנר
תאורה: ניב שדה

משתתפים (לפי סדר הא"ב): דבי ג'ובאני, יוסי גרבר, אלי דנקר, יובל זמיר, יוסי ידין, אורנה כ"ץ, שמעון מימרן, רוני מנדלסון, קרול מרקוביץ', ששי סעד, יוסי קאנץ, שבתאי קונורטי, אסתי קוסוביצקי, דליה הדיניצקי, שולי רנד

הצגות טרום בכורה

לקוראי מעריב בלבד
ביום א' 5.2 שעה 16.30
יום ב' 6.2 ג' 7.2 שעה 20.30
יום ד' 8.2 בשעות 16.30, 20.30
טל' הקופה: 5233335
בתום ההצגה יתקיים דיון על שיחרור ג'ונתן פולארד בהנחיית אבי בטלהיים.(מעריב)
כל המביא מודעה זו לקופה
יקבל 25 ש"ח הנחה לכרטיס
הקאמרי התיאטרון של תל-אביב
מספר המקומות מוגבל
כל הקודם זוכה
יותר מעניין לקרוא מעריב

תיאטרון עם שיח | בקאמרי (אולם בית ציוני אמריקה)
רב־שיח בנושא:
על הגבול בין שנאה ואהבה: נשים, גברים ומסים
בעקבות ההצגה: "שברי זכוכית" מאת ארתור מילר

משתתפים:
פרופ' חיים דסברג, פסיכיאטר
זהבית אברמסון, פסיכולוגית ומטפלת משפחתית
עורא דגן, שחקן
רוזל ויזמן, המכון לחקר השואה, אוניברסיטת חיפה
סנדרה שדה ורמי ברוך, שחקני ההצגה
מנחה: אבי בטלהיים

שימו לב
האירוע יתקיים הפעם באולם בית ציוני אמריקה, ביום חמישי, 9.2.95, בשעה 5 אחה"צ.
הכניסה חופשית.
הציבור מוזמן
הקאמרי של תל-אביב
- האירוע בחסות מעריב -

יותר מעניין לקרוא מעריב

לוח דרושים

טלפון: 03-5632140 פקס'. 03-5632059

מערכות גרפיות ממוחשבות

מהנדס/ת אלקטרוניקה

תכנון ופיתוח מעגלים סיפרתיים מהירים, במסגרת צוות רב תחומי העוסק בתכנון מערכות הדפסה אלקטרוניות.

הכישורים הדרושים:
- מהנדס/ת אלקטרוניקה.
- ניסיון של שנתיים בתכנון חומרה.
- הכרת רכיבים צרובים כגון: PAL, XILINIX, ALTERA.
- הכרת מיקרופרוססורים - יתרון

המשרה אפשרית לבוגרים מצטיינים חסרי ניסיון.

מהנדס/ת תוכנה

- תכנון ופיתוח תוכנת זמן אמת למערכות הדפסה אלקטרוניות.

הכישורים הדרושים:
- מהנדס/ת תוכנה/מחשבים.
- ניסיון של שנתיים בכתיבה ב "C/C.
- פיתוח ומימוש אלגוריתמים - יתרון.
- ניסיון בפיתוח תוכנת i 960 - יתרון.

המשרה אפשרית לבוגרים מצטיינים חסרי ניסיון.

מתאם/ת אספקת רכש

- אחריות לאספקת חומר לייצור, תזמון ומעקב אחר ההצטיידות וקיום קשר שוטף עם ספקים ולקוחות בארץ ובחו"ל.

הכישורים הדרושים:
- מהנדס/ת תעשיה וניהול.
- ניסיון בתפקידי רכש ו/או תפ"י בסביבת MRP - יתרון.
- שליטה מלאה באנגלית, רצוי ברמת שפת אם.

המשרה אפשרית לבוגרים מצטיינים חסרי ניסיון ולסטודנטים בשנת הלימודים האחרונה (לעבודה במשרה מלאה).

מנהל/ת חשבונות

- טיפול ומעקב אחר חשבונות ותשלומים לספקים.
- עבודה שוטפת מול מחלקת הרכש בחברה.

הכישורים הדרושים:
- מנהל/ת חשבונות סוג 2-3.
- ניסיון של שנתיים לפחות בהנה"ח ממוחשבת בארגון גדול.
- שליטה באנגלית.

אם את/ה מתאים למשרה שלח אלינו קורות חיים כל פניה בכתב תיענה. נא להימנע מפניות טלפוניות סודיות מובטחת המשרה מיועדת לנשים ולגברים כאחד.

סאיטקס קורפוריישן בע"מ, משאבי-אנוש ת.ד. 330, הרצליה ב' 46103.

סאיטקס

חטיבת טילים

אצלנו האופק פתוח...

למפעלנו בגוש שגב העוסק בפיתוח וייצור מערכות טילים מהמתקדמות בעולם, דרושים/ות:

מהנדסים/ות אלקטרוניקה ותוכנה בכירים/ות וזוטרים/ות לעבודת פיתוח בפרויקטים רב שנתיים חדשים בהתמחויות הבאות:
- מהנדסי אלקטרוניקה לחומרה ספרתית, מיקרו מחשבים ומעגלי DSP.
- מהנדסי אלקטרוניקה להכללת מערכות רב דיסציפלינריות.
- מהנדסי אלקטרוניקה לתאימות מטוסים.
- מהנדסי אלקטרוניקה לפיתוח מערכות בדיקה.
- מהנדסי תוכנה למערכות זמן אמת מורכבות.
- מהנדסי תוכנה למערכות בדיקה.

אנו קולטים גם סטודנטים/יות מצטיינים/ות במקצועות הנ"ל משנה ג' ומעלה בעלי/ות ראש פתוח ונכונות ללמוד נושאים חדשים

למתאימים/ות תנאים מועדפים!

לפנות בצירוף קורות חיים, תעודות מקצועיות והמלצות לבלה (39) ת.ד. 2250 חיפה מיקוד 31021, פקס. 04-9906396, טלפון: 04-9905630

רפאל

סופר-פארם
קפיצה קטנה לחו"ל

דרוש/ה

רוקחים/ות

בואו והצטרפו לאחד מבתי המרקחת באזורים הבאים: חיפה, ק. שמונה, השרון, ת"א והמרכז, ראשל"צ, אשדוד, ירושלים ואילת.

ברשת סופר-פארם תגלו את היתרונות הבאים:
* חברה צעירה ודינמית.
* קידום מקצועי ואישי.
* שעות עבודה נוחות.
* תנאי שכר מעולים.

נא לפנות לאהובה או יורית מיום ב' ד-ה
טלפון: 09-572540

למוסד אקדמי באיזור תל-אביב

דרוש/ה

מנהל/ת אקדמי

עבודה מסלול לימודים והשתלמויות בנושאי ניהול

התפקיד כולל:
- אחריות כוללת על כל מסלול הלימודים.
- פיתוח תוכניות הלימודים.
- פיקוח ובקרה על הלימודים.
- הכרת ובחינת תוכניות הלימודים.
- בחירת מורים ומרצים לנושאים השונים, ופיקוח על עבודתם.

כישורים נדרשים:
- תואר שלישי בנושאים רלוונטיים
- ניסיון בניהול רב
- ניסיון בהוראה אקדמית ובהשתלמויות מקצועיות

המעוניינים, נא לפנות בכתב לת.ד. 39062 תל-אביב

אי.די.אי. טכנולוגיות בע"מ
(הנדסת התעופה)

דרוש/ה

מנהל/ת הפרוייקטים בחברה

* תואר ראשון בהנדסה מכונות, תעופה, כימיה * תואר שני בהנדסה ו/או במנהל עסקים - יתרון * ניסיון מוכח ורב-שנים (7 שנים לפחות) בניהול פרוייקטים * ניסיון מוכח ורב-שנים בניהול צוות מהנדסים ומהנדסי פרויקט * יכולת ניהול וכושר מנהיגות * ידיעת השפה האנגלית על בוריה * ידיעת השפה הספרדית - יתרון * הכרת מערכות מידע והנדסה ממוחשבת * נכונות לעבודה קשה

הרואים עצמם מתאימים למשרות הנ"ל יפנו בכתב לת.ד. 891 רעננה 43104 אל מר כח אדם
בקבוצת כימיקלים לישראל

מעריב מחפש משרה בבירה?

אתגרים חדשים ביבם ישראל

עם הרחבת הפעילות דרושים/ות

אנשי/נשות הדרכה בתחום המחשבים

משרה 21
מרכז/ת אדמיניסטרטיבי למרכז ההדרכה
- נסיון בתכנון, שיווק, ריכוז, כתיבת מדריכים וקורסים.
- נסיון בטיפול בלקוחות.
- ריכוז פרסום והפעלת טלמרקטינג

משרה 22
מרכז/ת הדרכה בנושא תקשורת
- נסיון בארגון ופיתוח מסלולי הכשרה
- נסיון בבניית מערכי שעור וקורסים
- הבנה בתקשורת מחשבים כולל בתחומים הבאים: TCP/IP; CM/2; T/R; ATM; ISDN; MPM; SNA; ROUTER.

משרה 23
מרכז/ת הדרכה בנושא UNIX
- נסיון בארגון ופיתוח מסלולי הכשרה
- נסיון בבניית מערכי שעור וקורסים
- ידע בתוך ההדרכה של UNIX
- ידע במערכות הפעלה UNIX/AIX

המועמדים/ות לכל המשרות צריכים/ות לענות על דרישות התפקיד הבאות:
- השכלה גבוהה ב-מחשבים, הנדסת תעשיה וניהול או מנהל עסקים.
- כושר ניהול משא ומתן עם לקוחות.
- שליטה טובה באנגלית.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ליבם כח אדם ת.ד. 33666 תל-אביב 61336 תוך ציון המשרה המבוקשת.

יבם IBM

שינו את חיי

גילה אלמגור מציגה את 10 תחנות התרבות שלה

1. "הלב", דאמיצ'יס
התחלתי לקרוא בגיל צעיר מאוד ובלי הכוונה, בעיקר ספרים שיכולתי להזדהות עם הגיבורים שלהם. "הלב" היה כמעט כמו התנ"ך שלי. המפגש עם ילדים שבאו מרקע קשה והכוח שלהם לשנות את המהלכים שנכפו עליהם הפך את הספרים למחילת בריחה.

2. הדסים
כשהגעתי להדסים, בגיל 13 וחצי, הגעתי לאי ירוק של יופי פיזי, שבו נפגשתי עם הילדים ניצולי השואה. עד לאותו יום חשבתי שאני הילדה הכי מסכנה בעולם, ופתאום ראיתי ילדים שיצאו מן התופת. בזכותם התחלתי להסתכל על החיים באופן שונה. ראיתי מה הם עשו עם עצמם, איך ישבו לשולחן, את החברות ביניהם, את החינוך שקיבלנו. ובאמת המחנכים בהדסים היו אנשים שבאו לבנות בית לילדים שלא היה להם בית. זו היתה סיבת חייהם. הם הזרימו לנו המון תרבות, הערכה לבריאה ואהבה לטבע. עד היום אני מכירה כמעט כל פרח בארץ בשמו.

3. "פיגמליון", ברנרד שו
בגיל 14 באתי לחופשה אצל אמא שלי, ואז ראיתי לראשונה תיאטרון. הוכיתי. זה היה "פיגמליון" בקאמרי עם חנה מרון בגדולתה. אחר כך לא יכולתי לישון כל הלילה. כשחזרתי להדסים ביום ראשון, כל הדברים שנאמרו שם עברו לי ליד האוזן. המחנך שלי, מיכאל קשתן, הרגיש שקרה לי משהו. סיפרתי לו שראיתי הצגה. מאז הוא התחיל להדריך אותי. בהתחלה הוא הביא לי קלאסיקה יוונית ואמר שמפה צריך להתחיל, אחר כך שייקספיר, הסופרים הרוסים הגדולים, והוא גם איפשר לי לנסוע עם המבוגרים לראות הצגות בנתניה. תמורת הכרטיסים אישרו לי לעבוד בשבתות בגינות הנוי.

4. תל אביב
יום אחד מצאתי את עצמי אורזת תרמיל, עולה על טרמפ ונוסעת לתל אביב. הייתי בת 15 וחצי ורציתי להיות שחקנית. התקבלתי לבית הספר למשחק של הבימה, שהיה המסדרון לעולם התיאטרון, וכעבור שנה התקבלתי כשחקנית לתיאטרון הבימה. הכל קרה מהר מאוד ומוקדם מאוד, וכך התחלתי לחיות חיים של אדם בוגר לבד בעיר הגדולה. בגלל העובדה שהפסקתי ללמוד ובגלל שידעתי שאני יודעת מעט מאוד, תמיד דאגתי להסתופף בצילם של חכמים. אם מישהו מהם היה מזכיר שם של ספר, מיד הייתי רצה לספריה, כדי לא להחמיץ משהו שמישהו חושב שהוא חשוב. אלו היו השנים בהן התחלתי לבנות את עצמי, לעבוד במחיצת במאים ולשחק בקולנוע.

5. הפיטורין מהבימה
בהבימה התחלתי לקבל תפקידים גדולים, שם עודדו אותי ונתנו לי תחושה שהתיאטרון זה הבית שלי. היינו קבוצה של צעירים, עודד קוטלר, הלל נאמן, תרצה אתר, אלכס פלג, שהתחילה לעשות תיאטרון וכל העולם סבב סביב זה. יום אחד פיטרו אותי מהבימה. רציתי למות, למרות שמיד התחילו טלפונים ובסופו של דבר התקבלתי לקאמרי. הפיטורין היו דבר שרדף אותי, ועד לפני שנה מכתב הפיטורין היה תלוי אצלי בשירותים, אבל הם גם סידרו לי את הראש. הבנתי ששום דבר לא בטוח, שכל הצלחה היא זמנית. לא חשבתי שמדובר בתככים, אלא הרגשתי שלא הייתי מספיק טובה. במשך שנים נתנו לי תפקידים של כל מיני יפהפיות והיתה עלי סטיגמה של אחת שהיא יפה וזהו.

6. סם בייסקוב
יום אחד הגיע במאי חף מדעות קדומות. הוא ראה את "כנרת כנרת", ורץ אל מאחורי הקלעים ואמר שאותי הוא רוצה להצגה שלו. מיד אמרו לו, בנוכחותי, שאני צעירה מדי לתפקיד וירג'יניה ב"גליליאו" של ברכט, אבל הוא התעקש ושינה את חיי. הוא היה איש נפלא, תרבותי, בעל ידע בלתי רגיל. ערב הנסיעה שלו, אחרי שההצגה עלתה וקיבלתי ביקורות מצוינות, הוא ביקש לדבר איתי בחדר האיפור, ואמר לי, תקחי מזוודה, תכניסי לתוכה כל מה שאת יכולה ותלכי מפה, ואל תחזרי עד שלא יהיו לך שני קמטים עמוקים ליד הפה. ובאמת, כעבור זמן קצר נסעתי לניו יורק.

7. ניו יורק
ניו יורק זה מרכז העולם. זו היתה אהבה ממבט ראשון. נסעתי לשם ללמוד הכל מהתחלה, ולמדתי אצל טובי המורים בניו יורק, לי שטרסברג, אוטה האגן, וגם בלט עם ילדות בנות שש. ביקרתי בגלריות ובמוזיאונים, הכרתי אנשים נהדרים, למדתי מוסיקה. אלו היו שנות ה־60 המוקדמות, של תיאטרון במיטבו, ברודוויי שלא היתה רק מחזות זמר והמאבק לזכויות השחורים שהיה בעיצומו. אמריקה סוערת ויפהפיה, מתגייסת למאבק צודק. כשחזרתי מניו יורק ידעתי שלא אשתוק יותר בעניינים שאני מאמינה בהם, והרגשתי שאני יכולה להסתכל לעצמי בעיניים ולומר שאני שחקנית.

8. צ'כוב
אוטה האגן אמרה לי פעם, אחרי שעשיתי איזה מונולוג ממחזה אמריקאי, תעשי צ'כוב, קודם את כל הנשים, ואחר כך את כל הגברים. כל השנים רציתי לשחק את הדמויות של צ'כוב. בכל הביקורים שלי ברוסיה, הייתי שם חמש פעמים, אני עולה לקבר הצנוע הזה של צ'כוב ומניחה פרח.

9. "הקיץ של אביה"
לפני "הקיץ של אביה" לא כתבתי אף שורה בחיים. הסתובבתי עם דברים שהיו מסוגים בשכבות על גבי שכבות שהסתרתי מעצמי. דברים שפחדתי לגעת בהם. פתאום, כשנגעתי בתחתית, הכל יצא במין פרץ כזה, מבלי לדעת מה זה עומד להיות, רק כדי לא לאבד שפיות. ומה שקרה זה שהתחלתי לחיות בתוך העור שלי, מפויסת עם עצמי. בעקבות ההצלחה של הספר והצגת היחיד והסרט, התחלתי לפשפש יותר ויותר עמוק בכיסים שלי, כתבתי עוד ספר, "עץ הדומים תפוס", התחלתי להפיק, הספרים תורגמו להמון שפות, ופתאום היתה לי את היכולת, יחד עם שותפים כמובן, לפתוח בית חרושת, לשלוט במוצר האמנותי, לבחור את האנשים הכי טובים בעיני. זו אחריות גדולה ותחושה של כוח שתמיד רציתי להגיע אליה.

10. הורות
הפכתי לאם בגיל מבוגר יחסית, כשחיי היו כאילו שלמים וידעתי שאני עשויה לגמור את חיי כאדם שהקדיש את עצמו לקריירה, ואז באה הילדה שלי ושינתה את חיי. עד אז העבודה היתה הדבר החשוב ביותר שאליו התנקזו כל האנרגיות ופתאום דרך הילדה שלי גיליתי את העולם מחדש. למדתי לראות ולעצור ולנשום אחרת ולהעריך דברים שעד אז לא ידעתי על קיומם. זה הכי טבעי, ואף על פי כן אין שום דבר בחיי שהוא בעל ערך ולא קשור בזה, ואני כל כך אסירת תודה. זה כל כך טבעי, אבל זה נס.

לוח דרושים מעריב

טל: 03-5632140 • פקס: 03-5632059 • מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח

אופטיבייס

חברת אופטיבייס מתמחה במוצרי תוכנה וחומרה מתקדמים לדחיסת וידאו דיגיטלי בתקן בינלאומי, לשימושי מולטימדיה.
החברה, שמרכזה בהרצליה, מחזיקה בחברות בת בארה"ב ואירופה (לונדון), והיא מובילה עולמית במוצרי דחיסה ופריסה המותקנים במחשבים אישיים. החברה היא הראשונה בעולם שהציגה מוצרים התואמים לתקנים הבינלאומיים לתמונות נייחות (תקן JPEG) ולתמונות נעות (תקן MPEG).
החברה תשווק השנה לראשונה כרטיסי מחשב מוטסים שיאפשרו לחקרין סרטי וידאו דיגיטליים, לפי הזמנה אישית של כל נוסע באויר. את המערכת מפתחת החברה עבור חברת B.E AEROSPACE. אופטיבייס זכתה להשתתף בפיתוח המערכת על בסיס הטכנולוגיה המובילה לדחיסת וידאו דיגיטלי.

ג'ון ברייס – תנופת גידול בסביבת אורקל

חברת ג'ון ברייס (מערכות) 1984 בע"מ, היא נציגת חברת התוכנה הגדולה אורקל בישראל. החברה, שמחזור המכירות שלה כ־10 מיליון דולר, גדל בשנה האחרונה ב־50%, ומספר העובדים בה מגיע ל־140.
לג'ון ברייס למעלה מ־1,300 התקנות אצל יותר מ־400 לקוחות, ולמעלה מ־100 שותפים עסקיים (בתי תוכנה בעיקר) העובדים עם אורקל.
ג'ון ברייס מעורבת בפרוייקטים הגדולים והמתקדמים ביותר בארץ בתחומי המיחשוב ובין לקוחותיה נמנות חברות מהשורה הראשונה במשק ביניהם: בזק, שירות התעסוקה, משרד הפנים, עמידר, צים, קוקה־קולה, מוטורולה, אל־על, עורק ואחרים.
ג'ון ברייס ממשיכה בתנופת הפיתוח שלה ומגייסת אנשי מקצוע מעולים. מומלץ להתקשר 02-898893

"עמיתים" – מיון גיוס והשמה

"עמיתים" היא חברה המשלבת ידע רב תחומי של פסיכולוגים תעסוקתיים, יועצים ארגוניים ומומחים לניהול. הנסיון הרב שנצבר ב"עמיתים", הביא לפיתוח דרך עבודה המדגישה את ההכרות המעמיקה של הארגון, שותפות בתהליכי המיון גמישות ומהירות בביצוע תהליך הגיוס. ב"עמיתים" אנו משתמשים במגוון כלים מיוניים חדשניים המאפשרים ללקוחותנו לפעול ביעילות ובמהירות תוך ניצול מיטבי של הידע הרב שנצבר בארגון וב"עמיתים". כדי להנות ממגוון שרותינו התקשרו לצביקה שני טל: 03-6043226

OPTIBASE
DIGITAL VIDEO, IMAGES & SOUND
"אופטיבייס" - חברה בינלאומית לפיתוח מערכות המשלבות וידאו דיגטלי
לאגף מחקר ופיתוח
מהנדס/ת אלקטרוניקה/מחשבים משרה 1A1
לפיתוח מערכות חומרה דיגטליות ואנלוגיות עם רכיבים מתוכנתים מסוג XILINX, EPLD. הכרות עם שפת C יתרון.
מהנדס/ת אלקטרוניקה/מחשבים משרה 1A2
לפיתוח תוכנה במערכות המשלבות DSP. ופרוססורים ייעודיים עבודה ברמת האלגוריתמים. רקע בשפת C.
הכרות עם ++MICROSOFT VISUAL C/C - יתרון.
למשרות הנ"ל רצוי נסיון 1-3 שנים
גם בוגרים/ות מצטיינים/ות ללא נסיון מוצלחים/ות להיות מהנדסים/ות
הנדסאי/ת / טכנאי/ת חומרה משרה 1A3
בעל/ת נסיון בהעברת כרטיסים מפיתוח לייצור ופיתרון בעיות טכניות בכרטיסים.
נא לשלוח קורות חיים בציון קוד המשרה לפקס: 09-586099
או לאופטיבייס ת.ד. 2170 הרצליה 46120
Email opti ! HQ ! Smadars @ Optibase. Attmail. com.
רק מועמדים/ות מתאימים/ות יענו/תענינה

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
המחלקה למשאבי אנוש
ת.ד. 92 ירושלים מיקוד 91000
משרה פנויה מס' ח/300/95
במחלקה לכספים, אגף תקציבים, ירושלים.
דרוש/ה
רפרנט/ית לתקציבים
תאור התפקיד:
● הכנת הצעות חלופיות בתחומים חברתיים וכלכליים.
● הכנת ניירות עמדה ובדיקת כדאיותם הכלכלית-חברתית במונחים של עלות - תועלת.
● איסוף מידע עיבודו והצגתו. הכנת מסגרות תקציביות, חלופיות ובניית תקציבים מפורטים ודוחות בשיטות מתקדמות ואמצעי מחשוב מפותחים.
הכישורים הדרושים:
● תואר ראשון בכלכלה, רצוי תואר שני בכלכלה/מנהל עסקים.
● שליטה מלאה בשפה האנגלית (דיבור, קריאה, כתיבה).
● הכרת המשק הישראלי ובעיקר המגזר הממלכתי/ציבורי.
● ניסיון של שנתיים כתקציבן וכלכלן.
הדרגה המוצעת: 42-39 בדרוג המח"ר.
את הצעות המועמדות יש להגיש בכתב למחלקה למשאבי אנוש הסוכנ"י, ת.ד. 92 ירושלים 91000, לא יאוחר מיום 14.2.95.

לקבוצת עלית
פקיד/ת ייצוא
למחלקת ייצוא
משרה מס' 9
דרישות התפקיד:
• נסיון של שנתיים כפקיד/ת ייצוא ו/או יבוא
• אנגלית ברמה טובה.
• בעלי נסיון בעבודה עם מחשב.
• השכלה תיכונית.
סטודנטים/יות לעבודת טלמרקטינג
במחלקת תשווק
משרה מס' 10
להחדרה וקידום של מוצר חדש, יוקרתי ומתוחכם המהווה אתגר שיווקי.
משרה חלקית - מיידי.
עדיפות לבעלי נסיון קודם.
אחראי/ת מחסן ח"ג
למפעל קפה-קו בלוד
משרה מס' 11
דרישות התפקיד:
• נסיון בניהול מחסן ח"ג.
• נסיון ויכולת ניהול עובדים.
• נכונות לעבודה מאומצת.
נא להפנות קורות חיים מפורטים ל: משאבי אנוש עלית, ת.ד. 19 רמת-גן 52100 ולציין על המעטפה את מספר המשרה.
מספר פקס: 03-6752296
רק פניות מתאימות תענינה
- סודיות מובטחת -
טוב לי עלית

חברת ביטוח מובילה
מחפשת עבור יחידת רכישה:
סוכני ביטוח בעלי רשיון בכל ענפי הביטוח
מפקח/ת רכישה עם יכולת מוכחת ותחושת להצליח
למתאימים/ות:
* גיבוי פיננסי מתאים
* תוכניות ביטוח ייחודיות
* ליווי מקצועי צמוד
* מקום במשרדים מרווחים
לרציניים/ות בלבד: 03-5105614-5
חסכון בהוצאות = הגדלת הכנסות

לחברת הי-טק צעירה בבעלות אמריקאית
העוסקת בפיתוח ציוד אבחון רפואי מהפכני
דרוש/ה
איש/ת תוכנה בכיר/ה
לניהול ופיתוח פרויקט בתחום עבוד תמונה
ידע נדרש:
* הנדסת תוכנה
* מערכת הפעלה UNIX ושפת C
* עיבוד תמונה
* הכרות וניסיון בניהול פרויקט לרכות שלבי פיתוח תוכנה
* שליטה מלאה ויכולת עבודה באנגלית
נא לשלוח קורות חיים באנגלית ת.ד. 12282, הרצליה 46733 או לפקס: 09-572750

למוסד כלכלי ציבורי
דרושים/דרושות
אדריכלים/ות
בירושלים ובת"א, בעלי 3 שנות נסיון בתכנון ערים ובתכניות מתאר.
עורכי/ות דין
בנצרת ובבאר שבע, בעלי 3 שנות נסיון בתחום חוזים, מקרקעין והופעות בבתי משפט.
גיאוגרפים/יות
בבאר שבע, בת"א ובנצרת, בעלי 3-2 שנות נסיון בתחום הרחב של המקצוע.
תנאי השכר יקבעו בהתאם לכישורי המועמדים.
המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים אל ת"ד 2600 ירושלים. לא יאוחר מיום 12.2.95.
רק מועמדים מתאימים יענו.

אם העבודה אצלך היא טבע...
רכז/ת שטחים פתוחים
התפקיד כולל עיסוק בתחומי סקר ומחקר, תכנון וניהול של שטחי נוף פתוח.
הכרת טובה של נופי הארץ
כושר ארגון ותאום
השכלה אקדמאית באחד או יותר מהתחומים הבאים: מדעי הסבע, לימודי הסביבה, גאולוגיה, לימודי ארץ ישראל, תכנון
הבנה ויכולת ניתוח של מרכיבי הנוף
רקע והתמצאות בנושאי תכנון
יכולת הבעה טובה בכתב ובעל פה
ניידות ויכולת עבודה בשעות לא שגרתיות
משרה מלאה, התחלה מיידית
מעמדים/ות יפנו בכתב לחברה להגנת הטבע מחלקת כוח אדם רח' השפלה 4 תל אביב 66183
החברה להגנת הטבע

קבוצת אגיס
למפעל בדרום הארץ
דרוש/ה
עובד/ת למעבדה מיקרוביולוגית
דרישות התפקיד:
• בוגר/ת מדעי החיים
• הנדסאי ביוטכנולוגיה
נא לפנות בצירוף קורות חיים בכתב יד בעט כדורי לת.ד. 1073 בני ברק 51284 עבור דפנה נחושתן
- סודיות מובטחת -

למפעל באזור רחובות
מנהל בית מלאכה
מנוסה בכרסום והריטה
כושר ארגון ומנהיגות
תנאים מצוינים למתאים
כרסם/חרט
מפ"ט/ית
לניהול מחסן וסיוע לרכש
לפנות בכתב: ת"ד 2057 רחובות 76122

לחברה לשיווק כימיקלים
מקדמי/ות מכירות
לאיזור המרכז, הדרום וירושלים
בעלי רכב
נא לפנות לאילנית 03-341374

לחברת היי-טק בצמיחה
דרוש/ה
איש/ת מכירות
לתפקיד מעניין המשלב שיווק מחשבים וציוד בתחום הבקרה והתקשורת, עבודה עם חברות גדולות ואוריינטציה טכנית.
★ נסיון קודם בתפקיד דומה.
★ ידע טכני ברמה גבוהה.
למתאים/ה - אפשרויות קידום בחברה
פניות לת.ד. 13044 ת"א 61130
או לפקס. 03-498389 עם ציון המשרה

עירית אילת
דרושים/ות
עובדים/ות סוציאליים
לעבודה מעניינת ביחידת הרווחה
■ מרכז/ת ליחידה לטיפול בנפגעי סמים
■ עו"ס משפחות
■ עו"ס נערה במצוקה
למתאימים ינתן סיוע בדיור
לפרטים יש לפנות לטלפון: 07-367137/8
אילת יש רק אחת!

ד"ר עדנה פשר ושות'
יועצים לניהול
Edna Pasher Ph.D. & Associates Management Consultants
עבור אחד מלקוחותינו בענף המתכת
דרוש/ה
איש/ת מכירות מנוסה
● נסיון של 3 שנים לפחות, רצוי בתחום המתכת.
● הנדסאי/ת / מהנדס/ת מכונות.
● גיל 40-30.
● רצוי מגורים באזור המרכז.
נא לשלוח קורות חיים לת.ד. ...
פניות מתאימות בלבד תענינה
- סודיות מובטחת -

לוח דרושים מעריב

טל: 03-5632140 • פקס: 03-5632059 • מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח

"מאוחדת" הקופה המובילה במדינה!
קופת חולים מאוחדת דרושים/ות
למרכז אזורי - דרום
לסניפנו באשדוד
רופא/ת משפחה
מומחה/ית, לתפקיד "רופא מינהל אזורי"
למשרה מלאה
פיזיוטרפיסטים/ות
רצוי ידע ונסיון בטיפול בילדים
למשרות חלקיות
לסניפנו ברהט
אח/ות מוסמך/ת
למשרה חלקית
למרכז אזורי - יהודה
לסניפנו ברחובות
פיזיוטרפיסט/ית
למשרה חלקית
מרפא/ה בעיסוק
למשרה חלקית
קלינאי/ת תקשורת
למשרה חלקית
לבתי המרקחת ברחובות ובראשון-לציון
רוקח/ת
למשרה מלאה
למשרות באזור הדרום נא לפנות לגב' ליאורה, טל. 08-540567.
למשרות באזור יהודה נא לפנות לגב' סווי או אורנית, טל. 08-451095.
תנאים טובים למתאימים/ות
- סודיות מובטחת -
קופת חולים מאוחדת
המאוחדת דורשת לשלומך.

פטחון אזרחי
לסניפנו באשדוד דרושים:
1. **מנהל יחידת אבטחה**
לניהול יחידה מבצעית בנמל אשדוד
■ קצין במילואים, גיל 35-25 ■ כושר ארגון
■ יחסי אנוש מעולים ■ נכונות לעבודה קבועה ומאומצת, מלאת אתגרים.
תנאים מצויינים, רכב פרטי צמוד ואפשרויות קידום!
2. **מפקח לאזור אשדוד**
■ יוצא צבא בתפקיד פיקודי ■ תודעת שרות
■ יחסי אנוש מעולים ■ רשיון נהיגה חובה ■ נכונות לעבודה קבועה, גם בשעות לא שגרתיות.
תנאים מעולים, כולל רכב פרטי צמוד!
3. **מאבטחים**
ליחידת אבטחה מבצעית בנמל אשדוד
■ יוצאי יחידות קרביות ■ פרופיל 82 ומעלה
■ עד גיל 36 ■ מגורים באזור אשדוד והסביבה
■ עדיפות לבעלי רשיון נהיגה.
שכר 13 ש"ח לשעה!
עבודה מלאת אתגר ועניין ביחידה צעירה.
אפשרות למישרה מלאה וקבועה; מתאים גם לחיילים המשתחררים בעוד חודש; אפשרי גם לסטודנטים, במשמרות גמישות.
מועמדים מתאימים יפנו כדלקמן:
למשרה מס' 1 נא להעביר ק. חיים לפקס. 03-6391203
למשרה מס' 2 נא להעביר ק. חיים לפקס. 08-560933
למשרה מס' 3 נא להתקשר לטל. 560933, 08-512560
סודיות תשמר בקפידה!

חברת החשמל
דרוש/ה בחיפה
רואה/ת חשבון או אקדמאי/ת בוגר/ת חשבונאות (מס' משרה 01180)
דרישות תפקיד:
★ גמר התמחות במשרד רואה חשבון.
★ נסיון של 3 שנים בעבודה.
★ ידע ונסיון במערכות מידע ממוחשבות.
★ יכולת ביטוי מעולה בכתב ובע"פ.
מגורים באיזור חיפה.
מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים וצילומי תעודות מתאימות ובציון מספר המשרה המבוקשת אל: חברת החשמל, מחלקת כ"א המשרד הראשי, ת.ד. 10 חיפה 31000.
דרושים/ות בתל אביב
מהנדסי/ות והנדסאי/ות חשמל (מס' משרת 07181)
בתחום תכנון זרם חזק ומתח גבוה.
דרישות תפקיד:
★ בעלי/ות נסיון בתכנון רשתות חשמל.
★ ידיעת השפה העברית.
★ בריאות תקינה.
מגורים באיזור מרכז הארץ.
מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים וצילומי תעודות מתאימות ובציון מספר המשרה המבוקשת אל: חברת החשמל, מחלקת כ"א מחוז דן, ת.ד. 25 תל אביב 61000.

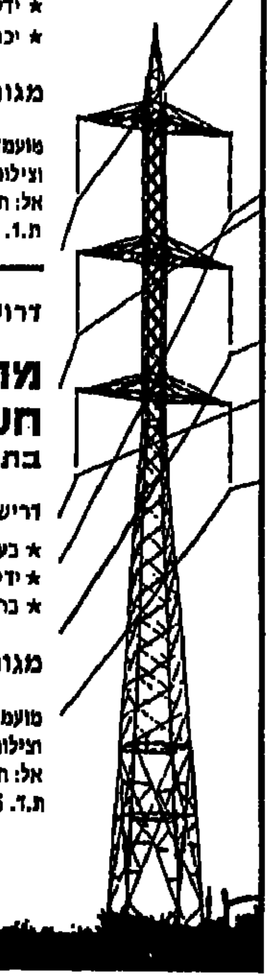

תיל השמה
תחנות יעוץ למשאבי אנוש בע"מ
למפעל בתחום ההייטק במרכז הארץ דרוש/ה
איש/ת שווק בכיר/ה ומוכשר/ת
לשווק מוצרי אלקטרוניקה ותוכנה ברמת האיסטרטגיה וברמה המעשית
כישורי המועמד/ת:
● תואר ראשון ומעלה ב: תעו"נ/ מנע"ס/ כלכלה/ תקשורת/ אלקטרוניקה/ מחשבים.
● יכולת והכרות תיפעולית של מחשב אישי ברמה גבוהה.
● יצוגיות וכושר ביטוי ושכנוע מצוינים בכתב ובע"פ.
● רשיון נהיגה-חובה.
נא להפנות קו"ח בכתב יד לת.ד. 51888 תל אביב מיקוד 67132 בציון משרה מס' 242 ע"ג המעטפה.

תיל השמה
תחנות יעוץ למשאבי אנוש בע"מ
לסוכנויות ביטוח מהגדולות בצפון ובמרכז הארץ
דרושים/ות
למשרת שכיר/ה בביטוח:
1. **אנשי/ות מכירות ושווק** להסבה מקצועית לביטוח
2. **בוגרי/ות המכון לביטוח** למתאימים/ות
* תנאי שכר הכוללים משכורת יסוד + אחוזים גבוהים, ביטוח מנהלים, אחזקת רכב ונסיעות לחו"ל.
* ינתן קורס הכשרה במשכורת מלאה.
נא להפנות קו"ח בכתב-יד לת.ד. 51888 ת"א 67132
בציון משרה מס' 216 ע"ג המעטפה

דרוש
איש מכירות ושרות לטרקטורים
• תעודה לניהול מוסך - יתרון
• כושר ניהול משא ומתן
• מגורים במרכז
לפנות בכתב: קמחי בע"מ כפר הנגיד 76826

דרוש/ה
עובד/ת סוציאלי/ת
לניהול סניף בחברה לשרותי סיעוד.
* חברה גדולה
* תנאים טובים
* אוירה נעימה
* שילוב בצוות ניהולי של החברה
פרטים: ת.ד. 65120 ת"א

ויפאורה-תבורי
ויפאורה-תבורי בע"מ - יצרני משקאות:
"שוופס" • "מיץ פז" • "ספרינג" • "טרופית" • "קריסטל"
דרוש/ה:
עוזר/ת חשב לנושאי גביה ולקוחות
כישורים נדרשים:
■ רו"ח צעיר/ה או בוגר/ת כלכלה ומנהע"ס
■ נסיון בתעשיה עם מערכות מידע
■ נסיון בניהול צוות עובדים
■ יחסי אנוש מעולים
■ נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות
נא לפנות בכתב ל"קישורים" - אבחון והשמת מקצועית, ת.ד. 8055 חולון, 58180 ולפרט נסיון מקצועי.
* רק פניות מתאימות ייענו * סודיות מובטחת *

אוניברסיטת תל-אביב
דרוש/ה
ספרן/ית
מחלקת רכש/ספרייה מרכזית
★ השכלה אקדמית והכשרה פורמלית בספרנות.
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
★ רצויה שפה אירופאית נוספת.
★ ניסיון בעבודת ספרנות – רצוי.
★ ביצוע עבודות הקשורות ברכישת ספרים וכתבי עת.
קורות חיים בצירוף תעודות השכלה יש להפנות למדור מיון וגיוס כ"א, אוניברסיטת ת"א מיקוד 69978 עד תאריך 16.2.95. נא לציין את שם המשרה.

למשרד רואה חשבון בתל-אביב
דרוש/ה
יועץ/ת מס מוסמך/ת
לניהול מחלקת העצמאים
הכרחי נסיון במס הכנסה, מע"מ, ביטוח לאומי
סודיות מובטחת
ת.ד. 26218 תל־אביב 61261, עבור יועץ מס

לחברה יצרנית בתחום הרפואי
דרוש
מנהל שיווק ארצי
☆ בעל יכולת בניהול פרוייקט שיווק
☆ נסיון קודם במכירות הכרחי
קורות חיים בכתב
לת.ד. 1186 גן יבנה 70800

לוח דרושים מעריב

טל: 03-5632140 • פקס: 03-5632059 • מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח

נ.צ. - נ.ט.ל.י צעיר - תוכנית לאנשים בריאים

אנו גדלים ומתרחבים ומחפשים אנשים שחושבים בגדול

דרושים:

אנשי/ות מכירות מעולים

(מהמרכז, שרון, ירושלים, ראשל"צ, ונס ציונה)

- בעלי אוריאנטציה שיווקית
- נכונות לעבודה מאומצת ובשעות לא שגרתיות
- גיל 25 ומעלה
- בעלי רכב

אנו מציעים: עבודה בחברה תומכת, משכורת בסיסית גבוהה, עמלות ותמריצים.

בדבר פרטים נא לפנות למירב גולשני או לנעם 03-5757799

נשות שיווק

בעלות ניסיון במכירות לעבודה בשיתוף עם סוכני ביטוח.

לסוכני ביטוח בעלי תיק איכותי בלבד - אנו מציעים מגוון שירותי ביטוח רפואי ללקוחותיהם.

לפרטים - נא לפנות למחלקת הביטוח של נ.ט.ל.י לבינה 03-5757799

אנשי/ות מקצוע מעולים

למחלקת התפעול

- פארמדיקים
- רופאים לעבודה על נט"ן
- אחיות טיפול נמרץ לעבודה במוקד חירום רפואי
- מזכירות רפואיות

בדבר פרטים נא לפנות לאיציק שטאובר או יוסי תומר 03-5757799

נטלי – ניידות טיפול לב ישראל – מקבוצת הכשרת הישוב

נ.ט.ל.י איתך - כל שעה, כל שניה, כל השנה טל.: 03-5757799

אתה יכול לקחת חלק מההצלחה העולמית שלנו, אחת שתיים.

5,073 סניפים ב-37 מדינות ו-34 שנות ניסיון הופכים את דומינו'ס פיצה לחברת המזון המהיר מס' 1 בעולם המתמחה במשלוח פיצות. תוך 4 שנים פתחה החברה 17 סניפים בישראל ומעסיקים בהם כיום 720 עובדים

דרושים/ות:

1. שליח/ה

שליחים בעלי ניסיון ברכיבה על אופנועים 90/50 סמ"ק על גבי אופנועי החברה

2. עובד/ת פנים

לאחר השירות הצבאי.

המתאימים/ות יפנו ל:

- סניף ירושלים, עופר טל: 02-734422
- סניף רמת אביב, ולרי טל: 03-6421555
- סניף ארלוזורוב, עידן טל: 03-5272330
- סניף קרליבך, דן טל: 03-5627770
- סניף רמת-גן, טל, טל: 03-5757571
- סניף חולון, מוטי טל: 03-5045030
- סניף כפר-סבא, אתי טל: 09-918666
- סניף פתח-תקוה, אבי טל: 03-9343334
- סניף ראשל"צ, איתן טל: 03-9645030
- סניף רעננה, ניסים טל: 09-421333
- סניף באר-שבע, אמיר טל: 07-440240
- סניף חיפה, אוהד טל: 04-347272

דומינו'ס פיצה DOMINO'S PIZZA

אם זה לא אחת שתיים זה לא דומינו'ס

אתה יכול לקחת חלק מההצלחה העולמית שלנו, אחת שתיים.

5,073 סניפים, 37 מדינות, 34 שנות ניסיון, תוך 4 שנים פתחה החברה 17 סניפים בישראל.

לסניף חדש של דומינו'ס פיצה בגבעתיים

דרושים/ות:

1. עובד/ת פנים

לאחר השירות הצבאי

2. שליח/ה

שליחים בעלי ניסיון ברכיבה על אופנועים 90/50 סמ"ק, על גבי אופנועי החברה.

3. מנהלי משמרות

המתאימים/ות יפנו לאיתורית טל: 03-6750750 מינוי 62510 למוטי בין השעות 09:00 ל-17:00.

דומינו'ס פיצה DOMINO'S PIZZA

אם זה לא אחת שתיים זה לא דומינו'ס

מועצה מקומית כפר קרע
מכרז למשרה פנויה

המועצה המקומית כפר קרע מודיעה בזאת על מכרז לאיוש המשרה של

סגן/סגנית מנהל מחלקת חינוך במועצה

- שם המשרה: סגן/סגנית מנהל מחלקת החינוך.
- הדירוג: בהתאם לתעודות ולכישורים.
- אחוז המשרה: 100%.
- תיאור המשרה: עיסוק במחלקת החינוך במועצה.
- תנאי המכרז:

1. בעל/ת תואר אקדמי לפחות B.A
2. בעל/ת תעודת הוראה אקדמית.
3. ניסיון בתחום החינוך וההוראה לפחות 20 שנה.
4. ניסיון ועיסוק בתכניות לימודים, השתלמויות בהוראה ועבודה ציבורית.
5. ניסיון בניהול והדרכת עובדי חינוך והוראה לפחות 4 שנים.
6. בוגר/או לומד בקורס מנהלים אקדמי ובעל ידע וניסיון במחשב.

הבקשות בצירוף תעודות ומסמכים יוגשו למשרד ראש המועצה במעטפות סגורות עד יום ראשון בתאריך 12.2.95, שעה 12:00.

הערה: לא תתקבלנה ולא תידונה בקשות שאינן עונות על הדרישות הנ"ל.

בכבוד רב
ראש המועצה המקומית
תייסיר מסרי

לחברת שרות בהרצליה
דרושים/ות

- טכנאי/ת קירור למקררים ביתיים
- צעירים/ות אחרי צבא, בעלי רקע טכני ורשיון נהיגה + תעודת חשמלאי או עוזר, שיוכשרו כטכנאים לעבודות שרות למוצרי חשמל ביתיים.

טל': 09-885511

שקדיה

מחפשת צוות שיהיה שותף להצלחה

נציגי/ות מכירות

לחבילות שי לחג הפסח

עבודה מתגמלת מאוד
ולפי אזור מגורים, רכב חובה.
לקבלת פרטים נא לפנות לטל. 03-5339554

טריגו מערכות בע"מ
דרושים/ות

- ראש צוות תוכנה
- DBA אורקל

ידע ב- WINDOWS, רשתות P.C., JAM – יתרון

טל': 03-497662/497176

למוסד בנקאי בתל-אביב
דרוש/ה

מזכיר/ה בכיר/ה

הכישורים הנדרשים:

- שליטה במעבד תמלילים א"ב גרסה 6.2
- נסיון בניהול משרד
- תעודת בגרות

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים (מועמדים מתאימים בלבד ייענו) בציון משרה מס' 150 לת.ד. 29748 ת"א 61024

רוברט הלף ROBERT HALF

ללקוחותינו דרושים/ות בדחיפות:

1. מומחים/ות לפיתוח

WINDOWS /NT, C/++, ACCESS
ORACLE, SYBASE, SQL, VISUAL BASIC
MAGIC, RPG3, COBOL, UNIX

2. אנשי/ות סיסטם ותקשורת

ת.ד. 26253 ת"א 61262 ★ ת.ד. 33572 חיפה 33033

אם את/ה שד/ה בתיאום פגישות בטלפון

אם את/ה חריף/ה, זריז/ה, מאורגן/ת, מתקשר/ת בקלות, בעל/ת יכולת ביטוי ושכנוע, חושב/ת עסקים -

אנחנו צריכים אותך

לתיאום פגישות למוכרים שלנו

העבודה בחצי משרה (14.30-18.30) במשרד פרסום

כתוב/י לת.ד. 4140 תל-אביב 61041, עבור "תיאום", ושכנע אותנו

למוסד ציבורי ארצי בת"א
דרוש/ה

מהנדס/ת בנין או אדריכל/ית

לעבודת מטה, ריכוז לווי ופיקוח פרויקטים בתחום הבניה והשיפוצים

דרישות:

- ★ 5 שנות ניסיון בתחום
- ★ הכרת מערכות מחשב
- ★ ידע בתחום חוקי בניה והליכי רישוי-יתרון

נא לשלוח ק.ח בכתב יד לת.ד. 22612 ת"א

לקבוצת **אגיס**
דרוש/ה

תועמלן/ית רפואי/ת

לאיזור הצפון

הכישורים הדרושים:

- תואר ראשון במדעי הטבע - חחיים
- אנגלית ברמה אקדמית
- רשיון נהיגה

נא לפנות בצירוף קורות חיים בכתב יד בעט כדורי לת.ד. 1073 בני ברק 51284 לידי דפנה נחושתן

- סודיות מובטחת -

נוש – שרותי כח אדם

מהנדס/ת אזרחי, מהנדס/ת בנין, הנדסאי/ת בנין
לניהול פרוייקטים בבניה, לגוש-דן, ראשל"צ, אשקלון ואילת

טכנאי/ת, מנהל/ת מכירות
בתחומים: טלויזיה, מכונות צילום, טלפונים וציוד היקפי, פקסימיליה, P.C. לגוש-דן והשרון

קריית לקחילת סלוניקי 9 נאות אפקה ת"א 69513
טל': 03-6482120/1, פקס': 03-499947

לחברת מזון מובילה בתחומה לנופה בראשון לציון דרושים/ות

אקדמאי/ות מכירות

עם נסיון - רצוי בענף המזון

- השכלה תיכונית ולאחר שירות צבאי.
- כושר שכנוע ויכולת ניהול מו"מ מסחרי עם לקוחות.
- צעירים/ות, דינמים/יות, חרוצים/ות, המוכנים/ות להשקיע מאמץ ורצון לעסוק בתפקיד עם אתגר.
- רשיון נהיגה-חובה.

המתאימים/ות המתגוררים/ות בראשון, מרכז הארץ וגוש דן, יפנו בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 4693 ראשון לציון ויציינו ע"ג המעטפה "עבור מקדם/ת מכירות".

לא משנה איפה אתה נמצא כרגע...

אם אתה מהנדס תוכנה מעולה, רוצים אותך עכשיו בטלרד!

טלרד מגייסת 80 מהנדסי/ות תוכנה להשתלבות בפרוייקטים חדשניים!

טלרד, החברה הגדולה והמובילה בישראל בתחום הטלקומוניקציה, מפתחת ומשווקת מערכות תקשורת מתקדמות בשילוב עם חברות ענק בחו"ל. לרגל זכייה בשורה של פרוייקטים חדשניים ביותר, בארץ ובחו"ל, אנו מחפשים מהנדסי תוכנה לתפקידי פיתוח וניהול של מערכות משובצות מחשב בזמן אמת.

מהנדסי/ות תוכנה בוגרי/ות מדעי המחשב

בעלי/ות יכולת לימוד טובה ומהירה ונכונות להשקעה, לעבודה בסביבה המשלבת:

- ריבוי מעבדים ומשימות.
- תמסורת אלקטרו-אופטית תוך מימוש סטנדרטים בין-לאומיים.
- שימוש בכלי תוכנה וסביבת פיתוח מתקדמת.
- קשר הדוק עם מרכזי מחקר ופיתוח בחברות בין-לאומיות.

חייג/י חינם 177-022-7072

נא לשלוח קורות חיים בציון מס' המשרה (3557) לטלרד, מח' גיוס ותעסוקה, ת.ד. 50 לוד 71100. פקס. 08-248874. סודיות מובטחת.

E-MAIL: tsur@sysped.elex.co.il

טלרד עולם של תקשורת.

John Bryce (Systems) 1984 Ltd.

ORACLE

חברת ג'ון ברייס, נציגות ORACLE בישראל, המובילה בתחום בסיסי נתונים, עוסקת בהקמת מערכות CLIENT/SERVER חדשניות שמשלבות עיבוד נתונים, GROUPWARE ומולטימדיה.
ג'ון ברייס מציעה אתגרים טכנולוגיים וסביבת עבודה צעירה ומגוונת לפרוייקטים אסטרטגיים בירושלים תל אביב וחיפה דרושים:

SENIOR PROJECT MANAGERS (משרה 101)

לניהול פרוייקטים למערכות מבוזרות בסביבת CLIENT/SERVER ומרובות משתמשים

- בעלי נסיון בניהול פרוייקטים (ניתוח, פיתוח, הטמעה והדרכה)
- רצוי נסיון ב-ORACLE או בסיסי נתונים אחרים ובכלי CASE
- ידע בניהול אתרים מבוססי UNIX, PC-WINDOWS,VMS

SYSTEM ANALYSTS (משרה 102)

לעיצוב ופיתוח מערכות CLIENT/SERVER חדשניות

- בעלי נסיון מוכח בניתוח מערכות
- נסיון בעבודה עם בסיסי נתונים - רצוי ORACLE
- נסיון בעבודה עם כלי CASE - יתרון
- ידע ונסיון בתכנות בשפת C בסביבת UNIX - יתרון
- שליטה טובה בשפה האנגלית

SOFTWARE ENGINEERS (משרה 103)

לפיתוח מערכות בכלי הדור החדש של ORACLE (CDE2/CASE)

- בעלי נסיון בעבודה בסביבת ORACLE
- בוגרי ממר"ם/אקדמאים - יתרון • ידע ב-WINDOWS
- הכרות עם מערכות הפעלה CLIENT/SERVER-UNIX, WINDOWS

המעוניינים מוזמנים להעביר קורות חיים בציון מספר משרה למנהלת משאבי אנוש בפקס 02-322466 או לשלוח לפי הכתובת: ג'ון ברייס (מערכות) 1984 בע"מ, ת.ד. 23838 ירושלים 91237

מלכם טכנולוגיה מתקדמת בע"מ

לאגף זמן אמת ומערכות צבאיות דרושים/ות

מהנדסי/ות תוכנה

אנשי/נשות VAX/VMS	נסיון מעשי באחד או יותר מהתחומים הבאים: RDB ,PASCAL ,ADA ,ADABAS ,X-MOTIF
אנשי/נשות UNIX	נסיון מעשי באחד או יותר מהתחומים הבאים: RS/6000 SYSTEM PROGRAMMING ,PASCAL ADA ,X/MOTIF ,D.B.A-SYBASE/ORACLE
אנשי/נשות REAL-TIME	נסיון מעשי באחד או יותר מהתחומים הבאים: INTEL, RMX, ADA, תקשורת נתונים, אבטחת איכות תוכנה 2167A/ISO9001
אנשי/נשות תקשורת	נסיון מעשי באחד או יותר מהתחומים הבאים: HP-OPENVIEW ,TMN ,SNMP

האנשים המתאימים ייהנו מאתגר מקצועי בפיתוח מערכות עתידיות בתחומי סימולציה, גרפיקה, שליטה ובקרה ותקשורת.

נא לשלוח קורות חיים ושמות ממליצים לסוכידות אגף מערכות צבאיות וזמן אמת ת.ד. 58180, תל-אביב 61581 או בפקס: 03-499990

- סודיות מובטחת -

לחברת **משיק** [illegible]

מנהל/ת פרוייקט [illegible]

מהנדסי/ות תעשיה [illegible]

לפרוייקט זמן אמת בתחום הטלקומוניקציה דרושים/ות

מהנדסי/ות תוכנה

★ נסיון בתחום Relational Data Bases [illegible]

סולל בונה בע"מ
מרחב דרום
דרוש/ה

מנהל/ת פרוייקטים בבנין

מהנדס/ת בנין עם נסיון מוכח של חמש שנים לפחות בניהול פרוייקטים בישראל

נא לפנות בכתב לת.ד. 1113 רחובות 76110 עבור כח-אדם

לאתר בנימינה דרושים:

★ **כימאי/ת בכיר/ה**

ניהול צוות מעבדה וביקורת טיב, QC. נסיון קודם בתעשיה הפרמצבטית ותואר אקדמאי הכרחיים.

★ **כימאי/ת עובד/ת מעבדה**

לכרומטוגרפית גזית, גאזית, אמינה כללית. מגורים בסביבה יתרון.

נא לפנות בכתב בלבד בצירוף קורות חיים לויטאמד בע"מ ת.ד. 16085 תל-אביב 61160 מח' כ"א (מעבדה)

ויטאמד

סודיות מובטחת

לוח דרושים מעריב

טל: 03-5632140 • פקס: 03-5632059 • מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח

קטימורה
תקשורת וידאו ארגונית

נציגת **Panasonic** בישראל

דרוש/ה

נציג/ת מכירות

השכלה אקדמאית (חובה)
נסיון במכירות (עדיפות למגזר הארגוני)
גיל 35-25 ■ רכב (חובה)

5 ימי עבודה

קורות חיים בצירוף כתב יד יש לשלוח ל־ת.ד. 2002 הרצליה 46120, או לפקס' 09-556313

לחברה העוסקת בתכנון, פיתוח והקמה של מערכות תקשורת מחשבים בפרוייקטים טכנולוגיים מתקדמים בפרסם הארץ
דרושים/ות

א. מהנדס/ת אבטחת איכות תוכנה

תאור המשרה
בדיקת מערכות בשלב הפיתוח
הכנת מיפרטים ותוכניות בדיקה
כתיבת תוכנות בדיקה
דרישות המשרה
תואר ראשון באלקטרוניקה או במדעי המחשב
נסיון בפיתוח תוכנת תקשורת
ידע ונסיון באבטחת איכות לתוכנה

ב. מהנדס/ת חומרה

תאור המשרה
תכנון ופיתוח מעגלים אנלוגיים וספרתיים
דרישות המשרה
רקע ונסיון בתקשורת, בעיקר בנושאי טלפוניה
3 שנות נסיון לפחות
קו"ח נא לשלוח לת.ד. 58002 תל-אביב 61580 עבור ה.ר.
(נא לציין מס' ת.ז. ומס' טלפון - לצורך קביעת ראיון)
- רק פניות מתאימות תענינה -

למוסד כספי דרושים/ות:

1. פקיד/ה אשראי בכיר/ה

לתפקיד עצמאי ואחראי
- נסיון של 3 שנים לפחות בהענקת אשראי רצוי בתחום מימון הרכב.
- יכולת ביטוי טובה בכתב ובע"פ.
- נסיון בנקאי - יתרון.

2. פקיד/ה לטיפול במערך הגביה

והנהח"ש של החברה
- נסיון של 3 שנים בתחומים של טיפול בגביה מלקוחות.
- נסיון בהנה"ח (התאמת חשבונות בנקים, חישובי ריבית והצמדה וכדו').
- הבנה באשראי - יתרון.
- נסיון בנקאי - יתרון.

נא לפנות בכתב יד, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 50447 תל-אביב 61500.

לחברת מכירות ושירות
דרוש/ה

מנהל/ת

לניהול פעילות החברה באזור חיפה

דרישות התפקיד:
- נסיון בניהול מערכת מסחרית בת 20 אנשים לפחות - הכרחי.
- יכולת מכירה מוכחת.
- נסיון בניהול מו"מ עם ארגונים ומוסדות.
- יכולת התמודדות עם מצבי לחץ.
- יחסי אנוש מעולים.
- נכונות לעבודה קשה - שעות רבות.

למועמד המתאים אפשרויות קידום ותנאים טובים

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 208 ת"א.
-סודיות מוחלטת מובטחת-

למפעל העוסק בפיתוח ואינטגרציה של מערכות צבאיות מתקדמות
דרוש/ה

איש/ת רכש בכיר/ה

לניהול עסקאות רכש

דרישות המשרה
- השכלה הודסית
- נסיון של 5 שנים לפחות בניהול חוזי רכש של מערכות מתקדמות
- נסיון בהכנת מסמכי התקשורת (S.O.W, חוזים)
- רקע במערכות צבאיות - יתרון
- שליטה מלאה בשפה האנגלית

נא לפנות בפרוט קורות חיים ונסיון קודם (בציון מספר ת.ז.) לת.ד. 7101, תל-אביב
רק פניות מתאימות תענינה

לפרומדיקו בע"מ
פרומדיקו בע"מ PROMEDICO LTD
דרושים/ות

רוקח/ת אחראי/ת למחסן תרופות במערך הפצה ישירה משרה 14

רוקח/ת למחלקת רישום תרופות משרה 15
אפשרי ללא נסיון ברישום תרופות

פקידה למחלקת רישום תרופות משרה 16
נסיון בעבודה על מעבד תמלילים (ע/א)

תועמלנים/יות רפואיים/יות לכל הארץ משרה 17
דרישות וכישורים:
- ★ תואר ראשון לפחות בתחום חפרה-רפואי
- ★ שליטה טובה באנגלית ★יחסי אנוש מעולים
- ★ הופעה ייצוגית ★רשיון נהיגה הכרחי

נא לפנות בצירוף קורות חיים וציון מס' המשרה לת.ד. 29301, ת"א 61292 - רק מועמדים מתאימים יענו
- סודיות מובטחת -

ביסקול BISCOL
למחלקת שיווק בחברתינו, דרוש/ה

לתפקיד בתחום השיווק

אקדמאי/ת נמרץ/ת, בעל/ת יוזמה, גיל 35-25 (עדיפות לבעלי/ות רכב)
נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 5 ראש העין 40800

לקבוצת עלית
דרושים/ות
לחטיבת המכירות של עלית

אנשי/נשות מכירה למכירת חבילות שי

לתקופת החגים

דרישות התפקיד:
- נסיון במכירות.
- רכב פרטי.

נא להפנות לפי אזור מגורים:
גוש דן: 03-9246645 איציק סלמה
השרון והסביבה: 09-656060 אורי וולדנר
חיפה והסביבה: 04-410124 אלי חיון
אשדוד ואשקלון: 07-281111 מני
ירושלים: 02-783950 סיגל

טוב לי עם עלית

מרטנס הופמן
יועצים לניהול בע"מ
דרושים/ות

מהנדס/ת תעשיה וניהול
בעלי נסיון של 5 שנים ומעלה
בהטמעת שיטות שכ"ע
אבחון תהליכים ושיפור שיטות
עבור משרה 100

מהנדסי תעשיה וניהול
צעיר/ה דינמי/ת בעלי יוזמה
וראש פתוח - אפשרות לחסרי נסיון
עבור משרה 101

קורות חיים ונסיון נא להפנות ל:
לת.ד. 1081,
רמת השרון 47100

מפעיל בע"מ
החברה המובילה בתחום המיכון המשרדי

מזכירת מנכ"ל ויבוא

דרישות
- נסיון קודם במזכירות מנכ"ל
- אנגלית ברמה גבוהה כולל יכולת נסוח
- יוזמה, יכולת ארגון ו"תודעת שרות" טובה
- ידע ונסיון קודם בתהליכי יבוא

מועמדות מתאימות תפנה קורות חיים לפקס מס': 03-5660278 לידי מירי

למוסד בנקאי בירושלים
דרוש/ה

פקיד/ת טלר

בוגר/ת תיכון
- לעבודה מפוצלת -
משרה מלאה

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 37004 ירושלים 91370

עיריית ר"ג דרוש/ה

לבורנט/ית לכימיה

לבי"ס תיכון למשרה מלאה -
לרבות הכנה לבחינות בגרות
בדבר פרטים, נא לפנות
בכתב לת"ד 5, ר"ג, אגף כ"א

AT&T
Global Information Solutions (formerly NCR)
י.א. מיטווך ובניו בע"מ
לאגף השיווק בתל-אביב
דרושים/ות

נציגי/ות מכירות

למערכות מתקדמות של מחשבים ותוכנה

הכישורים הדרושים:
- * השכלה אקדמאית
- * כושר ניהול משא ומתן
- * נסיון בשיווק מערכות מחשבים
- * יחסי אנוש טובים
- * הכרת מערכות הפעלה מקובלות בענף-יתרון

אם הינך בעל/ת הכישורים הנדרשים ורצונך לפעול בחברה דינמית בנושאים בעלי אתגר מקצועי פנה/י בכתב יד בצרוף קורות חיים- עבור משרה 95.09
י.א. מיטווך ובניו בע"מ,
ת.ד. 11027 תל-אביב 61110
- סודיות מובטחת -

מבוטחים 450,000
קופת חולים לאומית
לסניפים באזור השרון ובקרית-מלאכי
דרושים/ות

אחים/יות מוסמכים/ות

בעלי נסיון וידע בבריאות הציבור

לפרטים לפנות למשרד האחות הראשית טל' 03-6970359, 03-6970360
- תנאים טובים למתאימים -

תנופה שרותי כח אדם בע"מ
דרושים/ות

כתב/ת טכני - טכנאי/ת, הנדסאי/ת, מהנדס/ת אלקטרוניקה
כישורים נדרשים:
יכולת כתיבה עב/אנ
נסיון הכרחי בכתיבה טכנית ברמה ורג ד'

מדריך/ה אלקטרוניקה - טכנאי/ת, הנדסאי/ת אלקטרוניקה
כישורים נדרשים:
הכרת מערכות נשק מתקדמות בחיל הים
שליטה בעברית ובאנגלית
עדיפות לאנשי הדרכה בבסיסי חיל הים

מהנדס/ת קירור - לעבודות שיווק
קו"ח נא להפנות לפקס 03-6721981
או לת.ד. 10359 מיקוד 52441 ר"ג

ביקור רופא:
שרות מנויים לביקור בית בלילה
דרושים/ות

רופאים/ות

בתחום רפואת משפחה, ילדים ו/או מבוגרים
לעבודה נוספת קבועה בשעות הערב והלילה
טל' בימים א'-ה' 8:00-16:00 5755453 (03)

דרוש/ה

מהנדס/ת

לחברה העוסקת בתאום פיקוח וניהול פרוייקטים בענף הבניה
עדיפות ליוצאי צבא
טלפונים: 5105660/1

לוח דרושים מעריב
מדור בכירים

טל: 03-5632140
פקס: 03-5632059
מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח

אתגרים חדשים ביבמ ישראל
עם הרחבת הפעילות דרושים לנו:

אנשי תכנון ותמיכה בשיווק

משרה 11
ראש תחום תכנון שיווק

לתכנון אסטרטגי של פעילות השיווק

השכלה:
- מחשבים/כלכלה + מנהל עסקים תואר שני התמחות בשיווק

נסיון:
- 3 שנים בתחום מחשבים.
- הכרה מעמיקה של ענף המיחשוב וכיווני התפתחותו.
- הכרת המשק הישראלי ונתוח כיווני התפתחות.
- שליטה מלאה באנגלית ובמחשוב אישי.

משרה 12
חשב/כלכלן

לתכנון וסיוע בכלכלי לאנשי שיווק

השכלה:
- כלכלה + מנהל עסקים תואר שני התמחות בשיווק

נסיון:
- 2-3 שנים בתחום תקצוב תמחור ונתוח שווקים רצוי בתחום הי-טק ומחשוב.
- שליטה מלאה באנגלית ובמחשוב אישי.

משרה 13
מתאם איכות

להולכה וניצוב תהליכים איכותיים באירגון שיווקי

השכלה:
- הנדסת תעשיה וניהול + מנהל עסקים תואר שני

נסיון:
- 2-3 שנים בנתוח התנהגות אירגונית ובבנית תהליכים.
- נסיון בהחדרת TQM לארגון בתחום הי-טק.
- שליטה מלאה באנגלית ובמחשוב אישי.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ליבמ כח אדם לת.ד. 33666 תל-אביב 61336 תוך ציון המשרה המבוקשת.

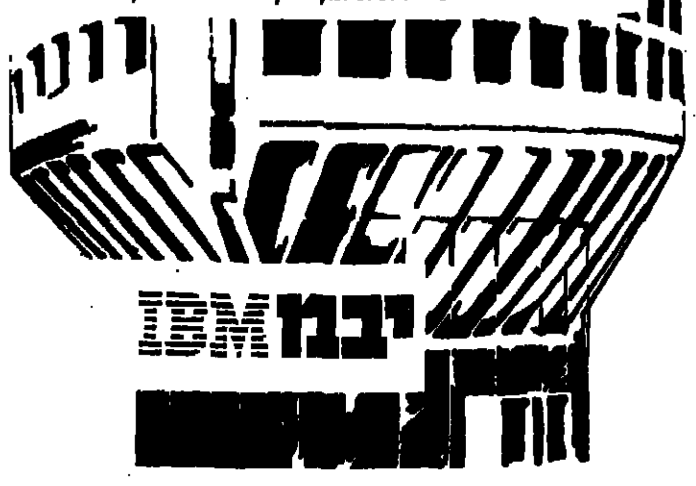

לתשלובת כיתן בע"מ

למחלקת רכש ויבוא בהדר יוסף ת"א

דרוש/ה
עוזר/ת למנהל רכש

דרישות התפקיד:
- ■ נסיון קודם ביבוא - יתרון.
- ■ ידיעת אנגלית ברמה טובה.
- ■ נסיון בעבודה עם מחשב (כולל גליון אלקטרוני).
- ■ התפקיד כולל קשר עם ספקים, אחריות ליבוא חומרי גלם ולמערך המיחשוב במחלקה.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים למשאבי-אנוש ת.ד. 2147 ת"א 61020.
סודיות מובטחת.

כיתן

ס. דנהיל
תעשיות כלליות בישראל בע"מ

למפעלנו בעמק שרה בבאר־שבע
דרוש/ה

מנהל/ת מכירות אופניים

כישורים נידרשים:
- ניסיון קודם בענף דומה-יתרון
- יכולת ניהול משא ומתן
- נמרץ/ת דינמי/ת, בעל/ת יוזמה
- השכלה בתחום השיווק והמכירות
- יכולת ואוריינטציה טכנית
- רישיון נהיגה
- מקום העבודה בכל הארץ

קורות חיים ונסיון קודם יש להעביר לת"ד 2289, עמק שרה באר־שבע 84874
סודיות מובטחת.

תשלובת מפעלי דנהיל בבאר־שבע היא התשלובת הראשונה מסוגה בישראל, המוקמת על ידי משקיעים מאירופה ומארצות הברית.
התשלובת כוללת ארבעה מפעלים תחת קורת גג אחת ובניהול משותף: ידיות מפורזלות, אופניים, בלוקים מנגנס, חיתוך ועיבוד שיש וגרניט

לפרויקט בתחום התקשורת בחבר העמים
דרושים:
בעלי התפקידים הבאים:

משרה מס' 12/152
מנהל אגף כספים.
דרישות תפקיד:
בוגר מנהל עסקים,נסיון בתפקיד דומה לפחות 5 שנים, גיל מעל 35.

משרה מס' 12/153
מנהל אגף טכני של החברה
דרישות תפקיד:
מהנדס אלקטרוניקה , תואר שני מנהל עסקים, גיל 35-45, נסיון לפחות 5 שנים בתפקיד דומה.

משרה מס' 12/154
מזכירה
דרישות תפקיד
שליטה מלאה בשפות: עברית,אנגלית, רוסית כולל שליטה בע/ת
נסיון בנהול משרד לפחות 3 שנים.
למועמדים המתאימים יוצעו תנאים מאוד אטרקטיביים וכמו כן כיסוי כל ההוצאות בארץ היעד.

בפנייתכם נא לציין את מספר המשרה.
נא לשלוח קורות חיים בציון מס' הטלפון
לפקס: 03-5614259
רק מועמדים מתאימים יענו.

לרשת קמעונאית ארצית גדולה למספר סניפים באיזור הצפון
דרושים/ות

מנהלי/ות סניפים

דרישות התפקיד:
- ■ נסיון מוכח בתפעול צוות עובדים.
- ■ כושר ניהול וארגון.
- ■ נכונות לעבודה מאומצת.
- ■ גיל רצוי 25-45.

עמיתים
שיווק מזון והשמה
לפנות בכתב לת.ד. 32080 ת"א 61320
נא לציין משרה 20 ע"ג המעטפה

---

indigo

אינדיגו חברה עתירת ידע בקרית ויצמן, פיתחה טכנולוגיה חדישה המהווה פריצת דרך בתחום הדפוס האלקטרוני מכונת הדפוס E-PRINT 1000 של אינדיגו זכתה להכרה כלל עולמית כמהפכה הגדולה ביותר מאז המצאת הדפוס.

למחלקת מאגרי מידע (MIS)
איש/ת אפליקציה (APP-3)
לתמיכה ופיתוח מערכות מחשוב לוגיסטיות עם דגש בתחום הפיננסי.
- הבנה וידע מעמיקים במערכות פיננסיות
- רצוי כתב תוכנה בשפות דור רביעי
- רצויה הכרה ושליטה בבסיס נתונים רלציוני
- יחסי אנוש טובים
- נכונות לעבודה מאומצת

למערך השווק
מהנדס/ת יישומים (APP-1)
להפעלת מערכת דפוס ממוחשבת במרכז הישומים.
בדיקות מערכת בשלב הסופי של הפיתוח והתאמה לדרישות השוק. הכנת דוקומנטציה והדרכה ללקוחות בהפעלת המערכת. שיפור תפוקת מערכת אצל לקוחות ע"י מציאת נוהלי עבודה משופרים.
- נסיון במערכת קדם דפוס/דפוס
- שליטה מעולה באנגלית ברמה מילולית ויכולת כתיבה
- נדרשת ראיית מערכת רחבה
- יחסי אנוש מעולים
- ידע ב-Postscript - יתרון

למערך תמיכת לקוחות בחו"ל
מדריכי/ות קורסי שירות ומבצעי הדרכה (SE-1)
להדרכת מהנדסי שירות היוצאים לחו"ל, ולריכוז מבצעי הדרכה בארץ ובחו"ל.
- תואר אקדמאי בתחום טכני/מדעי
- נסיון של שנתיים לפחות בהדרכה
- אנגלית ברמה טובה מאוד
- כושר לימוד עצמי גבוה

למערך התפעול
מרכיבי/ות מכניים/יות (MA-1)
למחלקת הרכבות מכניות
- טכנאי/ת מכונות / יוצאי ממ"ס או בעלי רקע טכני בעלי נסיון של 1-3 שנים
- דינמיות ויחסי אנוש טובים
- העבודה במשמרות

פנה/י בכתב בציון קוד המשרה המבוקשת אל: אינדיגו בע"מ ת.ד. 150 קרית ויצמן, רחובות 76101. פניות טלפוניות לא תענינה.
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד
- סודיות מוחלטת מובטחת -

בוא להכניס צבע לחייך. אינדיגו.

לסוכנות ביטוח גדולה
דרושים/ות

1. למחלקה האלמנטרית
חתם/ת בכיר/ה
בעל/ת יכולת ניהול

2. למחלקת תביעות לטיפול
בתביעות רכב ודירות וטיפול בתביעות בתחום העיסקי/תעשייה

לפנות בכתב יד לת.ד. 57492
ת"א 61573 עבור "ביטוח"

שב"ס בתנופה
לשיפור איכות החברה בישראל

מינהל כח-אדם והדרכה
דרושים/ות

1. עורך/ת דין
- בתחום ייעוץ משפטי וטפול בעתירות אסירים
- בעלי רשיון ישראלי לעריכת דין
- תנתן עדיפות לבעלי נסיון קודם
- מקום העבודה: באר שבע

מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו/תפנינה בכתב בצירוף קורות חיים לשכת גיוס שב"ס ת.ד. 7007 תל-אביב

2. תקציבן/ית

הכישורים הנדרשים:
- בעלת תואר ראשון בכלכלה או מינהל עסקים
- עמידה בקריטריונים הנדרשים לגיוס
- תנתן עדיפות לבעלי נסיון קודם
- מקום העבודה: אזור רמלה

לקבלת מידע וקביעת ראיון נא לטלפן לראש מח' חינוך טיפול ושיקום 08-239805

אינדקס מוציאים לאור של מדריכים ועיתונים
פרסומים
אופנה וקוסמטיקה ■ בידור ובמה ■ דפוסגרף ■ מזון ותשקה ■ נוער ■ תיירות וקיט ■ ISRAEL TOURISM GUIDE ■ נ ע ' ס

דרושים/ות

✔ **נציגי/ות מכירות**
- תל-אביב והמרכז
- הרצליה - רעננה - כפר-סבא
- העמקים - נצרת - עפולה
- עכו - נהריה
- באר-שבע ■ אילת
- אשדוד - אשקלון

שכר: 2000 ש"ח, אחוזים והוצאות

✔ **מפעיל/ת מקינטוש**
- צעיר/ה בעל/ת שליטה במחשב עם ראש פתוח
- רצוי ידע פריהנד לעבודה בשעות היום או הערב.

✔ **מנהל/ת מחלקת גרפיקה**
- בעל/ת נסיון בתוכנות מקינטוש והרצות
- בעל/ת ידע ונסיון בפיקוח בתהליכי הדפוס
- גרפיקאים/יות בעלי/ות ידע בתוכנות פוטושופ, פריהנד והרצות
- לעבודה בשעות היום או הערב.

✔ **פקידות**
- פקידת הנהלת חשבונות סוג 2-3 בעלת נסיון בחשבשבת
- פקידה למחלקת גרפיקה

פרטים: טל. 03-5600281
פקס. 03-5662826

לקבוצת עלית

דרושים/ות

לסניף המכירות בבאר-שבע
מנהל/ת מכירות
לניהול מערך המכירות ברשתות השיווק

דרישות התפקיד:
- השכלה אקדמאית.
- נסיון מוכח בניהול מכירות.
- נסיון בתחום הקמעונאות - יתרון.

נא להמציא קורות חיים מפורטים ל: מחלקת כ"א מכירות, ת.ד. 19 רמת-גן 52100 או לפקס 03-9211037
ולציין עבור "מנהל/ת מכירות בבאר-שבע"
נא להימנע מפניות טלפוניות
רק פניות מתאימות תענינה
- סודיות מובטחת -

טוב לי עם עלית

Danish
Danish Interiors Ltd

מקבוצת עמינח

מנהל/ת חנות
לניהול חנות לריהוט אקסלוסיבי באזור המרכז
- נסיון של מס' שנים בניהול.
- רקע בעיצוב פנים.
- ידיעת חשפות עברית ואנגלית על בורין.

מעצבים/ות
לייעוץ במכירת ריהוט בחנות החברה באזור המרכז
- השכלה רלוונטית.
- רצוי נסיון קודם במכירות.

מועמדים העונים לדרישות הנ"ל יפנו בכתב יד בפירוט קורות חיים לת.ד. 10513 רמת-גן 52150 ולציין ע"ג המעטפה עבור משרה מס' 52

למפעל תעשייתי באזור המרכז
דרושים

1. מנהל אחזקה
כשורים דרושים:
- מהנדס מכונות/הנדסאי מכונות
- נסיון בניהול אחזקה במפעל תעשייה
- כושר ארגון מוכח

2. סגן מנהל ייצור
כשורים דרושים:
- מהנדס/הנדסאי תעשיה וניהול
- נסיון קודם בתעשייה
- רצוי בתעשיית מזון

לפרטים בכתב יד לת.ד. 2101 רמת-השרון

למוסד ציבורי דרוש/ה

פקיד/ה / כתבנ/ית

הכישורים הדרושים:
מעבד/ת תמלילים א-ב
השכלה תיכונית מלאה
בעל/ת נסיון של 3 שנים

השכר ייקבע בהתאם לכישורים

על המעוניינים/ות לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים עד יום ב' 13.2.95 לת.ד. 9107 תל-אביב, מיקוד 61070
לציין על גבי המעטפה עבור "פקידה - מעבדת תמלילים"

להברת ורטינו טכנולוגיה רובוטית בע"מ
העוסקת בפיתוח רובוטים לטיפול במעטפות מבנים (כתחליף לפיגומים)

מהנדס/ת מכונות
להובלת צוות פיתוח
א. 5 שנות נסיון בפתוח מערכות מכניות:
1. מערכות הנעה שונות.
2. מכניקה בעלת יחס גבה של חוזק למשקל.
ב. הכרת אוטוקד 12. ג. נהול צוות פתוח.

מהנדס/ת / הנדסאי/ת מכונות
לפתוח ופקוח על היצור
א. 2-3 שנות נסיון בפתוח מערכות מכניות.
ב. שליטה מלאה באוטוקד 12
ג. הכרת תהליכי יצור (עבוד שבבי, עבודת פח ומסגרות)

קו"ח לפקס 03-9604403

למוסד בנקאי בכפר-סבא
דרוש/ה
פקיד/ת טלר
הכישורים הנדרשים:
✔ בוגר/ת תיכון
✔ לאחר שירות צבאי

לעבודה מתוגלת משרה מלאה

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים (מועמדים מתאימים בלבד יענו) בציון משרה מס' 200 לת.ד. 29748 ת"א 61024

לחברה גדולה
דרושים/ות
- מהנדס/ת ביצוע בניין
- מהנדס/ת כבישים ופיתוח
- טכנאי/ת או הנדסאי/ת לפיתוח כבישים
ידע ונסיון עשיר בהנדסת פיתוח כבישים
ידיעת השפה העברית על בוריה
- מנהל/ת פרוייקט
נסיון בניהול פרוייקטים בבניה ציבורית ובנית מגורים
שליטה טובה בשפה העברית
כושר ניהול וארגון הסכמים למעקב תקציבי
העבודה באזור ירושלים

נא לשלוח קורות חיים לפקס 08-245330

לבית תוכנה בתנופה דרושים/ות
- **ראש צוות פרוייקט**
כישורים נדרשים:
מהדס תוכנה בעל ידע ב-WINDOWS ו-C++
נסיון של 3-5 שנים
- **מתכנתים/ות WINDOWS**
1-3 שנות נסיון
תנאים מפתיעים למתאימים
נא לפנות בכתב לת.ד. 20283 ת"א
סודיות מובטחת

רוצים אותך עכשיו בטלרד!

טלרד משלבת נסיון ועוצמה כלכלית עם שאיפה למצויינות ומקוריות. אנו נכנסים לפעולת רחבת היקף בפרוייקטים המשלבים גישות חדשניות של פיתוח, רדיו-חאי וחמסורת בקצבים גבוהים. מערכות התקשורת מבוססות על חוכות זמן אמת מרובת משימות.

לאגף החומרה
אנשי/נשות פיתוח חומרה
(משרה 3611)
בתחומים הבאים:
- פיתוח מקמש"ים אופטיים בקצבים עד STM1.
- פיתוח שבבים מיוחדים בעזרת כלי פיתוח מתקדמים (וורילוג וסינופסיס) למהירויות גבוהות ובגדלים עד 100K שערים.
- פיתוח מכלולים אלקטרוניים מורכבים בכל הרמות החל משבב וכלה בכונן.
- פיתוח ספקי מתח ממותגים בהספקים עד 300W.

הכשורים הנדרשים:
- ניסיון בתחומים הנ"ל.
- מהנדס/ת אלקטרוניקה.
- (הערה: גם בוגרים/ות בהנדסה מוזמנים להתקשר).

לפעילות ניהול איכות
מהנדס/ת רכיבים
(משרה 3529)
ניתוח כשל של רכיבים אלקטרוניים ואלקטרומכניים
- מהנדס/ת אלקטרוניקה.
- הכרת תהליכי השטה והלחמה של רכיבים (הלחמה גל ו-SMT)
- יכולת הפעלת ציוד בדיקה של רכיבים.
- נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בהנדסת רכיבים ובדיקות.
- הכרת תקני רכיבים - יתרון
- שליטה טובה בעברית ואנגלית טכנית.

לאגף מוצרי קצה
מהנדס/ת תוכנה בתקשורת נתונים
(משרה 3736)
לתכנון ופיתוח תוכנה עבור מוצרים מתקדמים.
- בוגר/ת מדעי המחשב / הנדסת אלקטרוניקה.
- חמש שנות ניסיון בפיתוח תוכנה (יישום פרוטוקולי תקשורת).
- הבנה מערכתית בתקשורת נתונים.
- ניסיון בעבודה עם אפליקציות.
- ניסיון בעבודה מיקרו מחשבים(REAL-TIME, ICE)

לאגף שיווק לקוחות ומוצרים
מהנדס/ת תכנון אתרים
(משרה 3086)
הכנת הצעות ללקוחות, תכנון האתר, הכנת תיקי ייצור והתקנה, קשר עם גורמי שיווק, רכש, ייצור והתקנות.
- מהנדס/ת אלקטרוניקה. ניסיון בתחום תקשורת טלפונים -יתרון.
- יכולת עבודה בצוות.
- שליטה מלאה באנגלית.

לאגף הייצור
מפעילים/ות לקוי הרכבות אוטומטיות
(משרה 3941)
לקוי הרכבות אוטומטיות בטכנולוגיה מתקדמת (THT,SMT) בקו ייצור הרכבות אלקטרוניות במעגלים מודפסים.
- השכלה בתחום האלקטרוניקה.
- עבודה בשלוש משמרות.
המשרה מיועדת גם לסטודנטים החל משנה א'.

נא לשלוח קורות חיים, בציון מס' המשרה, לטלרד, מח' גיוס והעסקה, ת.ד. 50 לוד 71100. פקס. 08-248874. סודיות מובטחת.

טלרד. עולם של תקשורת.

DB
דן אנד ברדסטריט אינטרנשיונל

המוביל העולמי במידע עסקי
חטיבת המידע העסקי מתרחבת.
החטיבה מתמחה בשירותי מידע תומך החלטות למנהלי שיווק, רכש ואשראי.

לחטיבה דרושים/ות:

1. מנהל/ת חטיבה
(משרה מס. 230)
תיאור התפקיד:
- ניהול מרכז רווח (35-40 עובדים).
- אחריות על עיצוב ופיתוח מערך מתוחכם.
- כפיפות למנכ"ל + חברות בצוות ההנהלה.

הכישורים הדרושים:
- תואר שני בכלכלה/מנהל עסקים.
- נסיון עסקי בתחומי שיווק ומימון.

2. מנהל/ת מכירות
(משרה מס. 234)
תיאור התפקיד:
- אחריות לעיצוב מערך מכירות מקצועי.
- ניהול צוות מכירות (5-10 עובדים).

הכישורים הדרושים:
- השכלה אקדמית בכלכלה/מנהל עסקים.
- נסיון במכירות/שווק לעסקים.
- הבנה מצויינת במימון וניהול סיכוני אשראי.

3. מנהל/ת מחלקת פרויקטים
(משרה מס. 237)
תיאור התפקיד:
- שווק וביצוע פרויקטים משולבי מיחשוב ומידע.
- ניהול מחלקה, קבלני משנה ושותפים.

הכישורים הדרושים:
- תואר בכלכלה/מנע"ס/תעו"נ/מדעי המחשב.
- נסיון בניתוח ויישום פרויקטים מול לקוחות.
- ידע ונסיון בתוכנה/ניתוח מערכות.

לשלושת התפקידים הנ"ל:
- נסיון מוכח בניהול ופיתוח עובדים.
- ידע במחשבים.
- שליטה מלאה בשפה האנגלית.
- מגורים באזור המרכז.

נא לפנות קו"ח בכתב יד ל"תהל השמה" ת.ד. 51888 תל אביב 67132 בציון מספר משרה ע"ג המעטפה

תהל השמה
תחנת יעוץ למשאבי אנוש בע"מ

לארגון תעשייתי גדול בתחום התרופות
דרושים/ות
לאזור המרכז
רוקחים/ות תעשייתיים/ות
לתפקידי ניהול יצור, אבטחת איכות וביקורת
- השכלה אקדמאית רלוונטית
- נסיון בתעשיה - חובה
- יכולת חשיבה אנטגרטיבית, כושר ארגון וניהול
למתאימים/ות - תנאים טובים ואפשרויות קידום.
נא לחפנות קו"ח בכתב יד לת.ד. 51888 ת"א 67132
בציון משרה 246 ע"ג המעטפה.

NEXUS
TELECOMMUNICATION SYSTEMS LTD.

חברת נקסוס מערכות טלקומוניקציה בע"מ הינה חברה עתירת ידע העוסקת בפיתוח מערכות אלחוטיות ייחודיות לתקשורת אישית (Personal Communication Systems) ואיתור. כחברה בתהליכי התרחבות מואצים, מציעה נקסוס משרות בעלות אופי ייחודי, המאפשרות התפתחות ארוכת טווח ואתגרים מגוונים.

דרוש/ה
מהנדס/ת DSP (משרה מס' 90)

כישורים נדרשים:
- מהנדס/ת אלקטרוניקה
- רקע בתקשורת ועיבוד אות
- ידע ונסיון בעבודה עם מיקרופרוססורים: 56000 מוטורולה 960 אינטל

המעוניינים/ות מתבקשים/ות לפנות בצרוף קורות חיים בציון מס' המשרה לפקס מס' 03-5719698 או בדאר לנקסוס, תפוצת ישראל 6 ב' גבעתים 53583

opal אופאל

אופאל הינה חברה מובילה בתחום מערכות מדידה לתעשיית המוליכים למחצה. אנו מרחיבים את פעילותינו לתחום עסקים חדש ומחפשים את גרעין הצוות שיוביל את החברה לתחום זה. אם ברצונך להיות שותף/ה בפרויקט פיתוח חדשני, החל משלב הרעיון הראשוני ועד למערכת המושלמת, מקומך איתנו!

אנו מעוניינים לקלוט אנשי מקצוע מעולים בעלי/ות מוטיבציה וכישרון לפיתוח עתיר תוכנה של מערכת הנדסית מתקדמת, המשלבת עיבוד תמונה אינטנסיבי ואוטומציה רחבה. הפיתוח יתבצע בסביבת עבודה מתקדמת, תוך חשיפה ישירה לדרישות הגבוהות של שוק יצרני התקני המוליכים למחצה (Semiconductors)

מהנדס/ת תוכנה בכיר/ה
- תואר ראשון בהנדסת תוכנה.
- ראייה מערכתית, יכולת ניתוח ותכנון.
- נסיון בתכנון ופיתוח מערכות C++, Object Oriented
- נסיון במערכות Unix.
- יכולת ניהולית.
- נסיון של 5 שנים לפחות.

מהנדס/ת תוכנה
- תואר ראשון בהנדסת תוכנה.
- עד 3 שנות נסיון ב- Unix, C++
- נסיון בפיתוח GUI בסביבת Motif כמפתח אפליקציה.

מהנדס/ת תוכנה
- תואר ראשון בהנדסת תוכנה.
- נסיון במימוש אלגוריתמים לעיבוד תמונה.

מהנדס/ת תוכנה
- תואר במדעי המחשב.
- נסיון בפיתוח בסביבת VAX/VMS, נסיון ב- MULTI tasking - יתרון

נא לפנות בצרוף קורות חיים, לכ"א בציון המשרה המבוקשת, לאופאל טכנולוגיות בע"מ, ת.ד. 416, נס-ציונה 70451

מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים וכחוברת לוח

LANOPTICS
The Leader in Corporate Networking

לנאופטיקס, מפתחת ומשווקת מוצרים עתירי טכנולוגיה לתקשורת בין מחשבים. מוצרי החברה נמכרים ברחבי העולם באמצעות חברות בנות ורשת סוכנים.

דרושים/ות לנו
לפרוייקט חדש רחב היקף שיפותח בטכנולוגיות המתקדמות בעולם בתחום תקשורת מחשבים.

מהנדסי/ות ASIC/VLSI
נסיון בתכנון בעזרת VHDL.

מהנדסי/ות חומרה
בעלי/ות נסיון מוכח באחד או יותר מהתחומים הבאים: LAN Protocols, High Speed Logic, תכנון מערכות משובצות מחשב.

מהנדסי/ות תוכנה
נסיון מוכח בממשקי IEEE802.2, TCP/IP, INTERNT ; נסיון ב- C/C++
נסיון ב- Object Oriented Design
נסיון בתכנות ב- Windows, OS/2 , יתרון לנסיון ב- GUI.

תשקל מועמדותם/ן של בוגרים/ות מצטיינים/ות
המתאימים/ות יפנו לחב' לנאופטיקס בע"מ ת.ד. 184 מגדל העמק 10500
סודיות מובטחת

RAPAC רפק
ELECTRONICS LTD.

חברה מובילה המתמחה בייצוג יצרני אלקטרוניקה מחו"ל והפצת מערכות ורכיבים אלקטרוניים
לחטיבת הרכיבים
דרושים/ות
מהנדסי/ות - הנדסאי/ות אלקטרוניקה
לתפקיד בכיר בתחום השיווק והמכירות

הכישורים הנדרשים:
- היכרות טובה עם רכיבים אלקטרוניים (IC's)
- שליטה מלאה בשפה האנגלית (קריאה/כתיבה)
- נמרץ/ת ובעל/ת כושר התבטאות בכתב ובע"פ
- עד גיל 35
- עדיפות לבעלי נסיון קודם במכירות

אנו מציעים תפקיד מלא אתגר באוירה ובתנאים טובים + רכב צמוד
מועמדים/ות מתאימים/ות מתבקשים/ות לשלוח קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 18053, תל אביב 61180, עבור דוד רובינשטיין.
סודיות מובטחת

רשת הריבוע הכחול - הרשת המובילה במדינה
ליחידת המחשב/דרושים/ות
- **מתכנת/ת או מתכנן/נת**
בעל/ת נסיון במחשבים AS 400 ובשפת תוכנות RPC-III
- **עובד/ת לתמיכה למשתמשי PC.**
הנתונים הדרושים: טכנאי/ת PC או בעל/ת נסיון מכני ב-PC
רצוי ידע ונסיון בהפעלת מחשב AS 400 בעל/ת רכב פרטי

מקום העבודה בגבעתיים. המועמדים המתאימים-ות בלבד ישלחו קורות חיים לקו-אופ רשת הריבוע הכחול עבור יחידת המחשב רח' תפוצות ישראל 13 גבעתיים 53583 בטלפון: 03-5721101 לאלי ביידר
קו-אופ

Orbot
Instruments Ltd.

מפתחת ומשווקת מערכות AOI לבקרת ייצור בתעשיית המוליכים למחצה. המערכת משלבת תחומי: הרכשת ועיבוד תמונה, מערכות הנעה, אלקטרוניקה דיגיטלית ואנלוגית ואלגוריתמים מתוחכמים. החברה נמצאת מוצרי הברית IC מהמובילות בעולם, תוך שיתוף פעולה אסטרטגי עם חברת NIKON

מהנדס/ת אפליקציה
(משרת מס 76070)
לתמיכה בלקוחות המערכת בשלבי המכירה, הדרכה טכנית, תמיכה ופתרון בעיות טכניות.
- מהנדס/ת אלקטרוניקה או פיסיקאי/ת - בעל/ת נסיון בתחום IC
- יכולת למידת מערכות מתוחכמות ותפקוד עצמאי
- ידיעת השפה האנגלית על בוריה.
- התפקיד מחייב נסיעות תכופות לחו"ל, כולל שהות ממושכת.

מהנדסי/ות תוכנה
(משרת מס 76060)
לפיתוח בתחומים הבאים: אלגוריתמים מורכבים בתחום עבוד תמונה, MMI, תמנת בקרה ושליטה על מערכות אלקטרוניות, מכניות ואופטיות - בסביבת זמן אמת.
- תואר I/II במתמטיקה/מדעי המחשב
- 2-5 שנות נסיון במערכות דומות
- C++, C, UNIX

מהנדסי/ות פיתוח חומרה
(משרת מס 76050)
לפיתוח ואינטגרציה של נושאי חומרה מגוונים בתחום ראייה ממוחשבת, בסביבת עבוד מקבילי, מהירות חריגה ועד רמת מערכת.
- מהנדס/ת אלקטרוניקה.
- 3 שנות נסיון ומעלה בפיתוח חומרה דיגיטלית ואנלוגית.

פיסיקאי/ת
(משרת מס 77050)
לפיתוח הדור הבא ולשיפור מערכת לבדיקה ויזואלית אוטומטית של התקני תת מיקרון.
- בעל/ת תואר שני לפחות בפיסיקה.
- יצירתי/ה, בעל/ת יכולת הובלה.
- נסיון תעשייתי ביישום רעיונות חדשניים.
- נסיון מוכח באלקטרואופטיקה

סודיות מובטחת

לוח דרושים מעריב

טל: 03-5632140 • פקס: 03-5632059 • מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח
יום ו', ג' באדר א' תשנ"ה, 3.2.95

פיטורים

טיפ

בתקופה זאת, מתרבים המפוטרים ממגזרי המשק השונים, הציבוריים והממשלתיים (עובדי הסתדרות, תעשייה צבאית וכד'..) ופרטיים (בעיקר תעשיות ביטחון).

תהליך של פיטורים הוא תהליך קשה. הוא כולל איבוד סדרי חיים מוכרים, בטוחים יחסית, הוא דורש התמודדויות חדשות, הימצאות בסיטואציות לא מוכרות (כמו בחינות, ראיונות). התהליך מקשה גם על הרוטינה של חיי הבית והמשפחה. אדם שמפוטר מעבודתו, הן ב"אשמתו" והן בשל גורמים אובייקטיביים, מצוי במצב רגשי לא קל. ההשלכות מתמקדות במספר תחומים:
- ירידה בדימוי ובביטחון העצמי.
- צורך בשינוי דפוסי חיים מוכרים.
- לחצים כלכליים.
- מצב של חשש וחרדה בשל עמימות ואי ודאות.

דווקא בתקופה זאת, מה ניתן לעשות כדי להקל על המפוטר?

★ תחילה, חשובה ביותר התמיכה של המערכת החברתית והמשפחתית שסובבות אותו. תגובה של קבלה, של תמיכה ואמפתיה יכולה לסייע בהחלט בתחום הרגשי.

★ חשוב להימנע מטיפוח רגשות שליליים ותחושות של "מסכנות". הגישה האופרטיבית יכולה לסייע רבות בנקודה זאת.
יש אנשים היכולים להשתמש בנקודה זאת, כנקודת שינוי בחייהם, למשל – אם בת. – עסק במשך 15 שנים בתחומי פיתוח תוכנה, חש מיצוי עצמי, אך לא העז לשנות זאת, הפיטורים הכפויים יכולים להובילו לבחירת תחום מקצועי הולם יותר.

★ חשוב גם לנהל סדר יום מובנה יחסית – שהחלק של חיפוש עבודה הוא מרכיב אינטגרלי בתוכו. למשל – להחליט מראש על השקעה של שעתיים בכל יום בכתיבת מכתבי קורות-חיים, טלפונים או ראיונות.

★ כדי לצמצם את אי הוודאות ואת ההתמודדויות החדשות, מומלץ גם לתכנן לכל המצבים העתידיים. כתיבה נכונה ועניינית של קורות-חיים, ביטוי עצמי אופטימלי בבחינות העבודה – והכנה למבחני מיון עשויים משמעותית לקצר את הדרך לקראת התפקיד הבא.

חנה סלע
מנהלת יחידת הדרכה
מכון הדס
הכנה למבחני מיון לעבודה

לחברה המובילה בציוד רפואי
דרוש/ה
מקדם/ת מכירות
בתחום הנשמה, הרדמה וניטור
הכישורים הנדרשים:
-נסיון בעבודה בבית חולים
-הכשרה רפואית או פאראפואית
-עדיפות לבעל/ת נסיון במכירות
לפנות בכתב-יד לת.ד. 2077 הרצליה 46120 בציון קורות חיים ונסיון.
סודיות מובטחת

איל-שרותי מידע עסקי
חברת איל מבצעת חקירות מסחריות ומספקת שרותי מידע למירב החקירות בארץ
ממשיכים להשתפר ולהתרחב
ראש צוות
(משרה 11)
■ כושר אירגון מעולה
■ יכולת גבוהה בהפעלת ובהנעת צוות עובדים
■ בעל/ת תקשורת באמנות טובה עם לקוחות ועובדים
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 9961 רמת-גן או לפקס 03-6187822

דרושה
מזכירת מנכ"ל
אינטליגנטית, חריפה,
הדפסה עברית/אנגלית,
יכולת ביטוי גבוהה,
עדיפות לשפת אם אנגלית.
נא לפנות בדחיפות לת"ד 20628 ת"א או לפקס: 03-6916184

מכללת תל-חי
למכללה הטכנולוגית
דרושים/ות
מרצים/ות
למגמת הנדסאי ביוטכנולוגיה
בתחומים: ★ מיקרוביולוגיה ★ דיאגנוסטיקה ★ תרביות תאים
מועמדים בעלי תואר שני או שלישי מתבקשים לפנות לטל' 06-959002 או בערב 06-940781 (למרכבה)

בס"ד
העמותה לקידום החינוך
עזתה – נתיבות
אגף הבנים
1. מורה מ"מ לתנ"ך
- כיתות י"א-י"ב
2. מורה מ"מ לספרות
- כיתות י"א-י"ב
לפרטים נא לפנות אל
מנהל ביה"ס מצליח חדד
בביה"ס: 07-941286, בבית: 993923

היפרטון
מרכז הצעצועים
רשת הצעצועים המובילה בישראל
מנהל/ת חטיבת מוצרי תינוקות
חרוץ/ה דינמי/ת, בעל/ת כושר ניהול מו"מ, יכולת הדרכה והפעלה של צוותי עובדים 1-5 שנות נסיון לפחות בענף התינוקות. התפקיד כולל הקמה, קניינות ותפעול שוטף של מחלקות התינוקות בחנויות הרשת ברחבי הארץ (13 חנויות).
לפנות בשעות אחה"צ לאבי או מלי
טל. 03-5796643

PROJECT AREIVIM
לשליחות לשנה בקהילות קטנות בחו"ל
דרישות: רווקים/ות או זוגות בלי ילדים גיל 20-30, רוח התנדבות, נסיון בהדרכה, ידע ביהדות וציונות ושפה זרה.
לפנות לרוג'ס : 02-610111

למפעל ותיק לייצור, לשיווק ולייבוא מוצרי קוסמטיקה ויופי
דרוש/ה
מנהל/ת שיווק ומכירות
■ בעל/ת נסיון מוכח בתפקיד דומה
■ כושר הפעלת מערך מכירות ארצי
■ יכולת תכנון ויישום ניתוחי שוק
■ תואר אקדמי בשיווק והכלכלה
לאתאים אופק תפקיד אחראי אמר, רב אתגר ומרק
לפנות בכתב בציון קורות חיים – ת.ד. 384 רעננה 43000 בציון משרה 120
סודיות תישמר בקפידה.

לחברה מובילה בתחום **מחקרי שיווק**
דרושים/ות
תקציבאי/ות מחקר
אחריות למחקרי שיווק ופרסום
● תואר שני במנהל עסקים/ מדעי החברה - יתרון ● נסיון בתחום - יתרון
□ נכונות לעבודה מאומצת שעות ארוכות ביום
□ עד גיל 30 □ מגורים באזור ת"א.
נא לשלוח קורות חיים בכתב-יד
לפקס: 03-6130341 או לת.ד. 3308, ר"ג, מיקוד 52133

לחברה עתירת ידע, מובילה בתחומה, באזור ת"א דרוש/ה
מהנדס/ת אלקטרוניקה
★ נסיון של שנתיים לפחות בפיתוח מעגלי תקשורת
★ רקע בתקשורת ו/או עיבוד אותות - יתרון
★ שליטה בשפה האנגלית,
ידיעת השפה הספרדית - יתרון
נא לפנות לת.ד. 13005 ת"א 61130, אגף משאבי אנוש, ולציין עבור מהנדס פיתוח 121

קשת
האגודה למען הקשיש בתל-אביב-יפו
מרכז גריאטרי צהלון
מרכז/ת מוהלה
דרישות התפקיד: ● ידע ונסיון בתחום כוח-אדם, מנגנון ומזכירות ● ידע בעבודה עם מחשב ● השכלה מתאימה והכשרה מקצועית
קורות חיים ונסיון נא לשלוח לקשת ת.ד. 21089 יפו עד 12.2.95

מספר משרות בשתי חברות מבוססות באיזור השרון והמרכז
מזכיר/ה בכיר/ה
מזכיר/ה מתחיל/ה
● לתפקיד מגוון הדורש יכולת נטילת אחריות
● עברית אנגלית ברמה טובה ● עיבוד תמלילים
ג'ני פרסונל: 09-585223

לחברה בתחומה דרושים/ות
יועצי/ות פרסום
רכב חובה תנאים טובים
03-5781201

עבור חברת היי-טק ותיקה
קבניין
- לרכיבים אלקטרוניים.
● שליטה בעברית/אנגלית ברמת דיבור וניסוח
● הכרת מגוון סוכנים וספקים ברמה צבאית
● עדיפות לנסיון קודם בחברת היי-טק
09-585223 ג'ני פרסונל

לחברת ביטוח דרוש/ה
עורך/ת דין
לניהול מחלקת תביעות
□ בעל/ת נסיון של מספר שנים בתחום הנזיקין
נא לפנות בכתב יד למחלקת כ"א בצירוף קורות חיים לת.ד. 3051 תל אביב 61030

לחברה ליבוא ציוד רפואי
איש/ת מכירות
טכנאי/ת / הנדסאי/ת אלקטרוניקה / אלקטרואופטיקה
נסיון שנתיים לפחות.
נסיון בשיווק, מגורים במרכז
נא לפנות בצרוף קו"ח לת.ד. 1581 ירושלים 91014

דרוש/ה
עורך/ת-דין
נמרץ. בעל ותק של 5 שנים במקרקעין
בדבר פרטים נא לפנות לטלפון
03-7521438 03-7522683

לבית חינוך "שער הנגב" בי"ס ניסויי
מורים/ות לשנת תשנ"ו
במגוון המקצועות לחט' הביניים וחט' עליונה
אנגלית, ערבית, היסטוריה, ביולוגיה, תנ"ך, לשון, מחשבים, אופנה, ספרות, מתמטיקה ועוד.
לבירורים נא לפנות לטל': 07-802716 07-802715

לחברה גדולה להלבשה בנתניה דרוש/ה
פקיד/ת יבוא
הנתונים הדרושים:
■ שליטה מלאה באנגלית
■ נסיון בעבודה דומה
לפנות לגבי שדה אור טל. 09-616870

ל"מעריב"
דרוש/ה
מתכנת/ת ORACLE/FORMS 3.5-ב
לפיתוח תוכנה בתחומי מערכות מידע
כישורים נדרשים:
★ ניסיון בכלי פיתוח בסביבת SQL*FORMS, SQL*PLUS-ORACLE
★ ניסיון במערכות UNIX בסביבת DATA GENERAL - יתרון
★ יתרון לניסיון בפיתוח שפת C
מועמדים/ות מוזמנים לשלוח קורות חיים לפקס 03-5632406 או לטלפון 03-5632424

לויטה ליפסקי ושות' רואי חשבון
דרושים/ות
מבקרים/ות-בוחנים/ות
שנה נסיון לפחות–תנאים טובים התחמות אפשרית
טל. 03-5161779 פקס. 03-5160634

דרושים/ות
■ **מפעיל/ה מקינטוש מנוסה**
שליטה בעבודות פוטו-שופ ופרי-הנד.
ידע בהרצות.
■ **מונטז'ר/ית** למשרה מלאה.
03-5713970/4

לעבודה במערכת עיתון בירושלים
דרושים/ות
עתיד: סטודנטים/ות ...
מתאים לסטודנטים/ות
נא לפנות לטלפון 02-251151 לדינה

עבור חברת היי-טק ותיקה
הנדסאי/ת מכונות
● נסיון בתכנון דוור אלקטרוני - ובאוטוקד 12
שרטט/ת לאוטוקד
● נסיון בשרטוט אלקטרוני
09-585223 ג'ני פרסונל

מחפנה מוהלת לשכה דו-לשונית
נסיון: (שפת אם אנגלית)
יחסי ציבור, שיווק ופרסום.
בהצעות רציניות בלבד
מאיזור אשדוד וסביבתה.
נא לפנות לת.ד. 193 גן-ים
• סודיות מובטחת •

מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים

לוח דרושים מעריב
מדור בכירים

ג' באדר א' תשנ"ה, 3.2.95
טל: 03-5632140
פקס: 03-5632059
מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח

עיריית רחובות
מכרז פומבי מס' 1/95
עיריית רחובות מבקשת הצעות לתפקיד :
מנהל/ת מחלקת הספורט

תואר התפקיד: מנהל מחלקת הספורט
תיאור התפקיד: אחראי לתכנון מערך פעילויות הספורט השונות ולפיקוח עליו.
הפעילות כוללת: מפעלי ספורט (תחרויות, טורנירים, ימי ספורט, מופעים), ליגות בענפי ספורט שונים, ארועי ספורט מקומיים (צעדות, מירוץ אופנים וכו') מפעלי ספורט ונופש מרכזיים בחופשות ועוד.
אחראי לטיפוח הספורט הייצוגי, כולל איתור וטיפוח כשרונות צעירים, הקמה וטיפוח להקות ונבחרות ספורט מקומיות בענפי ספורט שונים.
אחראי לתחזוקת הציוד, האולמות ומתקני הספורט השונים שברשות הרשות המקומית.
דרישות התפקיד: מורה מוסמך בכיר לחנוך גופני, בוגר בית מדרש למורי חינוך גופני.
בעל הכשרה מיוחדת לארגון ומינהל בספורט, רצוי בוגר קורס אירגון ומינהל בבי"ס למאמנים במכון וינגייט.
ניסיון מקצועי: נסיון מקצועי מוכח ומוצלח לפחות 4 שנים בהוראת חינוך גופני וספורט ובארגון וניהול מפעלי ספורט.
כשורים אישיים: בעל יכולת משא ומתן עם ציבור ומוסדות, בעל כושר ארגון ותכנון, בעל יכולת לעבודת צוות ובעל יכולת ניהולית.

מועמדים לתפקיד יכולו להגיש מועמדות על גבי טופס אשר ניתן לקבלו בעיריית רחובות, האגף למשאבי אנוש רח' גלוסקין 5, טלפון : 446118 – 08,
מועד אחרון להגשה 12.2.95

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרוש/ה
מהנדס/ת תקשורת
דרישות התפקיד:
■ תואר ראשון הנד' מחשבים/ מדעי המחשב
■ CNA לרשתות תקשורת-NOVELL (עדיפות ל-CNE)
■ ידע וניסיון במערכות הפעלה: DOS, NOVELL, WINDOWS
■ ידע ונסיון בתקשורת, חומרה, תוכנה, פרוטוקולי תקשורת, TCP/IP, IPX/SPX תקשורת חיוג (יתרון לבעלי/ות ניסיון ב- SNA PATHWORKS)
קורות חיים בכתב להפנות לת.ד. 4800 חיפה (עבור משרה מס' 220)

לחברה מובילה באזור המרכז העוסקת בתקשורת נתונים ומולטימדיה
דרושים/ות
מהנדסי/ות תוכנה
(משרה 600)
כישורים דרושים:
● פיתוח תוכנה: RT, מערכות משובצות בסביבת: SUN ,PC
● מערכות הפעלה: MS DOS, WINDOWS, RMX X-WINDOWS, UNIX
תנאי שכר מעולים, רכב צמוד ומניות החברה
גם בוגרים מצטיינים מוזמנים לפנות.
מועמדים העונים לאחד התחומים הנ"ל או יותר מוזמנים לשלוח קורות חיים בעברית בלבד ובציון מס' המשרה,
לת.ד. 740 תל-אביב 61004
– סודיות מובטחת –

אדם
מכון אדם לאבחון ויעוץ במשאבי אנוש
לחברה ציבורית דרוש/ה
חשב/ת שכר
משרה 751
התפקיד:
אחריות כוללת על נושאי שכר.
הדרישות:
■ נסיון מעשי של חמש שנים לפחות כחשב/ת שכר.
■ שליטה בדיני עבודה ושכר.
■ רקע תיאורטי בתחום החשבונאי.
■ הכרות עם תוכנות מחשב רלוונטיות.
■ דייקנות, יוזמה ותודעת שירות גבוהה.
נא להפנות קורות חיים למכון אדם, תבואות הארץ 3 תל-אביב 69546, בציון מס' המשרה.
קורות החיים יועברו ללקוח.

עיריית נס-ציונה
מכרז פנימי/חיצוני 3/95
למשרת: **מהנדס/ת תנועה**
שעור המשרה: חצי משרה
תנאי העסקה: לפי כישורי המועמד
כישורים נדרשים:
1. תואר ראשון בהנדסה אזרחית עם התמחות בנושא תנועה.
2. נסיון של 5 שנים לפחות בתנועה ותחבורה בישראל.
3. נסיון בניהול פרויקטים של תנועה ותחבורה מול משרד התחבורה, מ.ע.צ, ממ"י.
4. ידע בניהול ועדות תנועה.
5. הכרה ע"י משרד התחבורה כנציג רשות תמרור.
6. ידיעת השפה העברית על בוריה.
את ההצעות יש להגיש למזכירות העירייה על גבי טפסים להגשת מועמדים בצירוף:
1. המלצות
2. תעודות המעידות על כישורי המועמד
3. תולדות חיים
טפסים להגשת הבקשות ניתן לקבל במזכירות העירייה בשעות העבודה: 8.00–15.00, רח' הבנים 9, נס ציונה
מועד אחרון להגשת בקשות 20.02.95
יוסי שבו ראש העיר

קיוליק אנד סופה
חברת בת של KULICKE & SOFFA Industries Inc. U.S.A
חברתנו עוסקת בשווק, פתוח וייצור מערכות מתוחכמות לתעשיית המיקרואלקטרוניקה
אנו זקוקים ל:
מנהל/ת פרוייקטים בכיר/ה
לניהול-על של הפעילות ההנדסית במספר פרויקטים רב-דיסיפלינריים קיימים באגף הנדסה.
התפקיד כולל: מעקב תכניות, הנחיה טכנית ופיקוח נישאבים בכפיפות ישירה לסמנכ"ל הנדסה.
דרישות:
◆ מהנדס/ת מכניקה, אלקטרוניקה, מחשבים.
◆ ניסיון של 10 שנים לפחות בפיתוח מכונות תעשייתיות בסביבת היי-טק.
◆ ניסיון של 5 שנים לפחות בניהול פרויקטים תעשייתיים תוך שימוש בכלי ניהול מתקדמים.
◆ שליטה מלאה באנגלית ויכולת ברמה גבוהה.
נא לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 875 מרכז תעשיית מדע חיפה 31008, עבור אגף משאבי אנוש. פקס. 04-550098 ■ סודיות מובטחת ■
אנשים ■ טכנולוגיה ■ קדמה

קיוליק אנד סופה
חברת בת של KULICKE & SOFFA Industries Inc. U.S.A
חברת קיוליק אנד סופה הינה חברה אמריקנית מובילה בתחום מערכות מתוחכמות לתעשיית המוליכים למחצה. מוצרי החברה מבוססים על מכניקה מדויקת, הם עתירי תכנה ומסתמכים על ראיה ממוחשבת. הפרויקטים מפותחים בכלי תכנון מתקדמים ובסביבת עבודה מקצועית ותומכת. לסניף החברה בארץ, הנמצא בתנופת פתוח, דרושים/ות:
ראש צוות תכנה
לנחול צוות תכנת מכונה. נדרש נסיון של 5 שנים בנהול צוות המפתח תכנת מערכת בתעשיית HI-TECH, נסיון בסביבת X-MOTIF, UNIX, רצוי ידע ב-VxWorks ו-TEAMWORK.
מהנדס/ת תוכנה
להובלת פיתוח של תוכנת אפליקציה. נדרש נסיון של 5 שנים ב-RT, מומחיות בשפת-C ובסביבת Unix, רצוי ידע ב-X-MOTIF וב-VxWorks.
נא לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 875 מרכז תעשיית מדע חיפה 31008, עבור אגף משאבי אנוש. פקס. 04-550098 ■ סודיות מובטחת ■
אנשים ■ טכנולוגיה ■ קדמה

BRM
חברה ירושלמית, הצלחה עולמית.
BRM הינה חברה הנמצאת בקדמת הטכנולוגיה העולמית במוצרי תוכנה לשוק ה- ENTERPRISE לפרויקט פיתוח תוכנה חדשני ומתקדם
דרוש/ה לנו
ארכיטקט GRAPHICAL USER INTERFACE (GUI)
דרישות התפקיד:
– ניסיון של 3 שנים לפחות בהגדרה, אפיון ופיתוח בתחום מוצרים עתירי GUI.
– הכרת CHICAGO ו- WINDOWS יתרון.
נא לפנות בצרוף קורות חיים לקרית מדע 5, הר חוצבים ת.ד. 45065 ירושלים 91450 או לפקס. 02-870449.
- סודיות מובטחת -
- המודעה מיועדת לנשים וגברים -

לחברת שילוח בינלאומי דרוש/ה
עמיל/ת מכס
עם רשיון
נא להפנות קו"ח ונסיון בכתב יד לת.ד. 28019 ת"א 61280.

חברה יזמית בינלאומית גדולה
אנו מחפשים
מנהל/ת סניף באירופה
התפקיד כולל פיתוח פרוייקטים לבניה ואחריות על פעילות קיימת.
המועמד המתאים יהיה אדם רציני, נמרץ, יוזם, בעל השכלה אקדמאית בכלכלה ומינהל עסקים.
נסיון מוכח בייזום ושיווק פרוייקטים בחו"ל ויכולת גבוהה לנהל מו"מ ולבצע עסקאות בהיקפים כספיים גדולים.
שליטה בשפה הצרפתית ואנגלית.
נא להפנות קורות חיים מפורטים בכתב יד לת.ד. 3594 רמת גן 52134

תרו מכון מחקר TARO
Required for our company in Haifa
PH.D. in Chemistry
with considerable practical experience in organic synthesis.
To head a major project in the field of speciality organic chemicals.
preference will be given to candidates with indutrial experience.
Applications in writing only to P.O.Box 10347, Haifa Bay, 26110

רותם דשנים בע"מ
לחטיבת דשנים מיוחדים
דרוש/ה
מהנדס/ת תעשיה וניהול
★ נסיון במפעל תעשייתי.
★ רקע בנושאים לוגיסטיים, כולל הובלה במכולות.
★ שליטה בשפה האנגלית, נוספות - יתרון.
★ מקום עבודה באשדוד
קורות חיים יש לשלוח לת.ד. 15292 אשדוד 77051 בציון משרה מס' 5000 ע"ג המעטפה.

לחברת מזון מובילה בתחומה לסניפה בירושלים
דרוש/ה
בוגר/ת B.A בכלכלה/סטטיסטיקה/ מנהל-עסקים
לעבודה מעניינת בתחום השיווק
- שליטה בגליונות אלקטרוניים
- ידע במערכות מידע/מחשב
- מגורים בירושלים וסביבותיה
מועמדים/ות יפנו במכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 669 בני-ברק מיקוד 51104 ויציינו ע"ג המעטפה - "עבור משרה 110"

למשרד עורכי דין דרוש/ה
עורך/ת דין
נסיון של 3 שנים לפחות בשטח מסחרי אזרחי
03-5754482

אנחנו מחפשים ראש לא רגיל

1. האם את/ה מסוגל/ת להתמודד עם פתרון בעיות מורכבות? 2. האם את/ה אוהב/ת אתגרים מחשבתיים? 3. האם את/ה לא מוותר/ת כשהפתרון אינו נראה לעין במבט ראשון? אם השבת בחיוב על כל השאלות את/ה מתאים/ה לנו.

אנו ממשיכים לגייס אנשי תוכנה מוכשרים לפרוייקטי פיתוח חדשניים. אנו מציעים: ☐ מסלול קידום, עבודה יציבה ותנאי שכר מצויינים על בסיס כישורים אישיים. ☐ עבודה רבת עניין ואתגר התורמת לייצוא הישראלי. ☐ הזדמנות לעבודה המשלבת נסיעות לחו"ל.

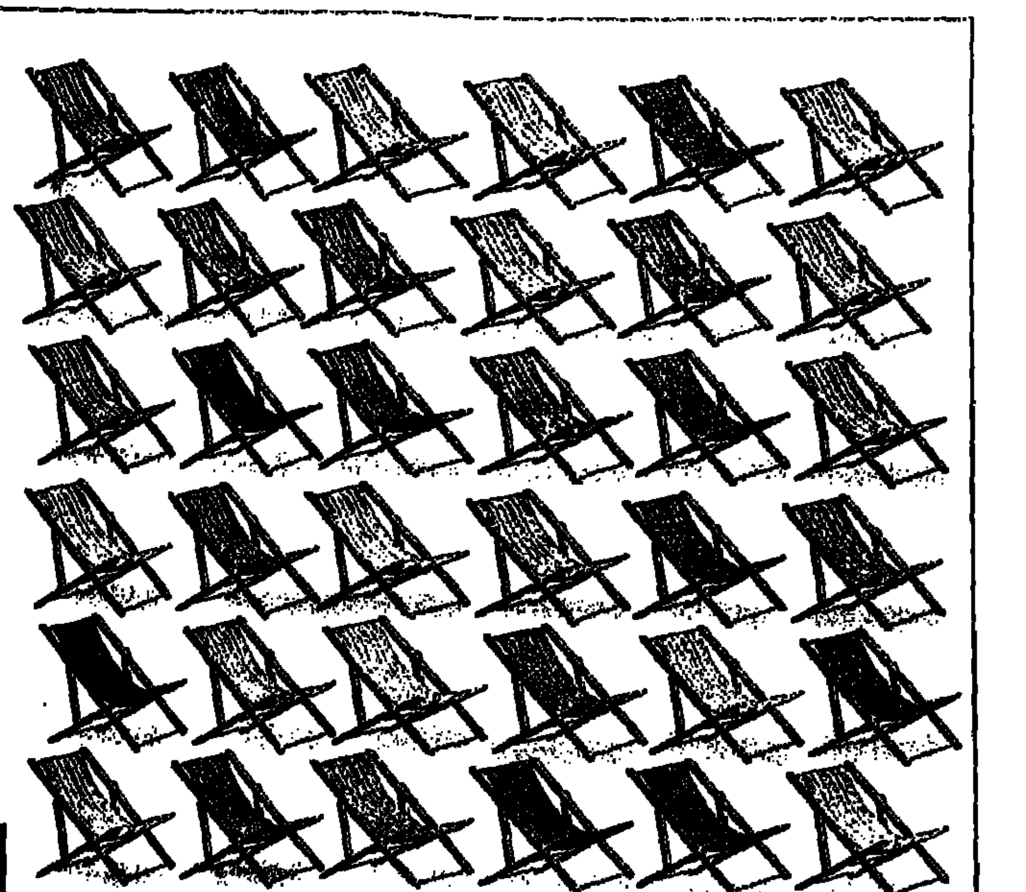

* איך תושיב מספר מקסימלי של אנשים בכסאות שלהלן, כך שבכל שורה שלמה במאוזן או באלכסון לא יהיו יותר משני כסאות תפוסים ותוכיח שהראש שלך מתאים לנו

לסניפינו בר"ג ובירושלים

☐ ראשי צוותים עם 3-5 שנות נסיון באחד מהתחומים הבאים: C / UNIX, MVS-DB2, VAX / VMS

☐ מנתחי/ות מערכות

☐ ראשי צוותים מומחי/ות OBJECT ORIENTED

☐ מומחי/ות POWER BUILDER

☐ תוכניתנים/ות (C, C++, COBOL)

☐ מומחי/ות PC

☐ מומחי/ות ORACLE

לכל המשרות עדיפות בסביבת UNIX ו/או IBM / MF ו/או VAX / VMS

ראשי צוותים ותוכניתנים/ות C/UNIX

(משרה מ' 101)

☐ נסיון של 2-6 שנים ב-C / UNIX

☐ עדיפות לבעלי/ות נסיון בסביבת פיתוח SOFTBENCH

מומחי/ות ORACLE

(משרה מ' 102)

☐ ידע ונסיון בפיתוח אפליקציות בסביבת ORACLE.

☐ הכרת כלי פיתוח של ORACLE (SQL*FORMS)

☐ יתרון לבעלי נסיון ב- ORACLE*CASE.

ראשי צוותים ותוכניתנים/ות C++

עם נסיון של 2-6 שנים מתוכן שנה לפחות ב-C++

(משרה מ' 103)

יתרון למועמדים עם נסיון באחד או יותר מהנושאים הבאים:

☐ PC / WINDOWS

☐ GUI CLASS LIBRARIES.

☐ EMBEDDED SQL

* התשובה לחידה נמצאת במשרדי עורק.

קבוצת עורק

כתבו אלינו: אבא הלל 16 ר"ג 52506 עם ציון המשרה, לידי דפנה, טל. 03-5762109, פקס. 03-5762343 סודיות מובטחת

קבוצת עורק - מהעולם של תחום דיגיטל

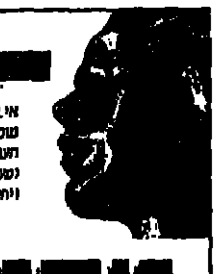

אי.אי.טי. היא חברה צעירה ודינמית העוסקת בפיתוח ושיווק מערכות עטרות בתחומים שונים תוך שימוש בטכנולוגיות מתקדמות. העבודה בצוותים קטנים ובסביבת עבודה מתקדמת המעודדת מצוינות ומעניקה אפשרויות להתפתחות אישית, אתגר וסיפוק תוך שיתוף פעולה ויחסי אנוש טובים.

מהנדס/ת תוכנה

דרושים אנשים בעלי מוטיבציה ונכונות לעבודה קשה לאיוש מספר משרות העוסקות בבניית ממשקי משתמש מתקדמים ופיתוח אלגוריתמים בסביבת MS WINDOWS ו- OS/2.

פתוחות משרות לבעלי נסיון וגם לבוגרים מצטיינים חסרי נסיון. מועמדים מתאימים יעברו הכשרה ב- C++ ו- OOP.

מועמדים הרואים עצמם מתאימים מוזמנים לשלוח קורות חיים לאי.אי.טי. אינטליגנט אלקטרוניקס בע"מ ת.ד. 13200 תל-אביב 61131, פקס: 03-497618 עבור משרה מס' 518

E-mail: job@iet.co.il

Intelligent Electronics Ltd.

Systematics

סיסטמטיקס

לחברה המובילה בישראל במערכות תיב"ם ומידע גיאוגרפי (GIS) דרושים מצטיינים היודעים לקרוא את המפה -

טכנאים הנדסאים לשירות מחשבים

באזור תל-אביב, חיפה והצפון

נסיון במתן שירות למחשבים ותחנות עבודה.

היכרות עם תוכנות מדף בסביבת DOS, חלונות ורשתות מחשבים - יתרון.

ידע באנגלית.

UNIX SYSTEM ENGINEER

בוגר/ת מדעי המחשב

ידע ונסיון במערכות UNIX, שפת C ורשתות תקשורת.

חלונות X - יתרון.

מזכירה/כתבנית

ידע באנגלית - הכרחי

ידע בעיבוד תמלילים - יתרון

עדיפות לתוכנת WORD

5 ימי עבודה בשבוע.

תנאים מצויינים ואפשרות להשתלבות בחברה המובילה בשוק העולמי. פניות בכתב בלבד - רח' ראול ולנברג 4, תל אביב 69719. סודיות מובטחת.

מחפש משרה בכירה?

מעריב

אורדן

הנדסת חשמל בניה

מקבוצת ניסקו אורדן

חברה מובילה בתחום יצור ופיתוח לוחות חשמל

דרוש/ה

מהנדס/ת - הנדסאי/ת חשמל

לתכנון ופיתוח לוחות חשמל

דרישות:

■ רשיון חשמלאי/ת מתאים/ה.

■ נסיון מוכח בתכנון לוחות חשמל.

■ שליטה מלאה בעברית.

■ שליטה באנגלית -יתרון.

■ יכולת עבודה עצמאית.

■ גישה מסחרית וקשר עם לקוחות.

מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים לת.ד. 35319 תל-אביב 61351.

רק פניות מתאימות תענינה (סודיות מובטחת)

לחברת EMS Inc.

חברה בת של אלבית בע"מ

המוהלת מרכזים רפואיים ברחבי העולם

דרוש/ה

מהנדס/ת אזרחי/ארכיטקט/ית

לניהול הקמה של מתקנים רפואיים בחו"ל

[illegible]

קורן

חברה לניהול פרויקטים בע"מ

לפיתוח פרויקטים עתירי ידע באזור הצפון והמרכז דרושים/ות:

מהנדסי/ות תוכנה

רצוי בעלי/ות נסיון באחד התחומים:

■ X-Windows, Motif, Unix

■ ADA, Unix

■ עיבוד תמונה

הנדסאי/מהנדסי/ות אלקטרוניקה

■ לעבודה בפרויקט צבאי במרכז הארץ.

■ בוגרים מצטיינים מוזמנים להגיש את מועמדותם

מהנדס/ת תעשיה וניהול

■ ניסיון בבקרה תקציבית, ניהול פרויקטים

■ ידע ב- MS Protect - יתרון

סניף צפון: ת.ד. 5802 ק. ביאליק 27000 פקס: 04-713808

סניף מרכז: ת.ד. 15217 ראשל"צ 75051 פקס: 03-9662219

מודעה אקספרבית

Fruitonics Ltd.

לחברת פרוטוניקס בע"מ, מקבוצת אל-אופ, המפתחת ומשווקת מערכות מיון Hi-Tech יחודיות למיון אוטומטי של תוצרת חקלאית, בשיתוף עם החברות המובילות בעולם,

דרושים:

מהנדס שינוע/מכונות

הכישורים הנדרשים:

- יכולת תכנון ופיקוח של ביצוע מערכי שינוע
- מקוריות בתכנון ויכולת התגברות על בעיות
- יכולת מימוש של אבות טיפוס, כולל הרכבה, בחינה והערכת ביצועים

דרישות מקדימות:

- נסיון של 2 - 5 שנים בציוד שינוע
- רקע בציוד לבתי אריזה לפירות
- הכרת שוק השינוע בישראל
- יכולת עבודה ב- AUTOCAD

מהנדס/הנדסאי מכונות

הכישורים הנדרשים:

- יכולת תיכון מכלולות ותתי מערכות של יחידות מיון
- יכולת הרכבה של אבות טיפוס באתרים שונים (בארץ ובחו"ל)
- יכולת עבודה עצמאית

דרישות מקדימות:

- נסיון של 2 - 5 שנים בתכנון
- שליטה מלאה ב- AUTOCAD
- הכרת שוק המתכות בישראל

מהנדס אלקטרוניקה לתמיכה בלקוחות

הכישורים הנדרשים:

- יכולת עבודה עצמאית תוך התגברות על בעיות בשטח
- שליטה טובה בשפה האנגלית
- שפות נוספות יתרון

דרישות מקדימות:

- נסיון של 2 - 3 שנים בתמיכה/תוכנה של מערכות
- נסיון בתפעול תוכנות ואפליקציות על מחשבי PC
- המועמד דרוש לנסיעות תכופות לחו"ל

נא לפנות אל ת.ד. 1165 רחובות 76111 או לשלוח פקס למס' 409363

דרושים אנשים עם תקשורת

גלקום מערכות תקשורת, עוסקת באינטגרציה של מערכות תקשורת מחשבים, החל מרמת הכבילה הפיזית ועד ליישומו של הפתרון האפליקטיבי בסביבת תקשורת מקומית (LAN). החברה נמצאת בעיצומו של תהליך פיתוח ערוצי תמיכה ושיווק חדשים ומחפשת אנשים מוכשרים המאמינים ביכולתם להענות לאתגרים.

מנהל/ת תפעול

530

לטיפול בנושאי: רכש ויבוא, מחסנים ומלאי, מיחשוב ו-ORDER PROCESSING;

- יכולת עבודה עצמאית
- יוזמה ויצירתיות
- נכונות לעבודה מאומצת ובשעות חריגות
- מינימום 3 שנות נסיון בתפקיד דומה

מזכיר/ת שיווק

535

לריכוז פעילויות שיווק של החברה בכפוף למנכ"ל

- מינימום 3 שנות נסיון בתפקיד דומה
- אנגלית ברמת שפת אם - חובה

מועמדים בעלי יחסי אנוש מעולים העונים לדרישות מוזמנים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ובציון מס' המשרה המבוקשת לגלקום מערכות תקשורת רח' תוצרת הארץ 16 תל-אביב 67891, או לפקס: 03-6964044 סודיות מלאה מובטחת

תקשורת אחת קדימה...

GALCOM

גלקום מערכות תקשורת (ישראל) בע"מ

מודעה אקספרבית

פז

חברת נפט בע"מ

pilat פילת

לפז דרושים/ות

עוזר/ת כלכלי לוגיסטי

■ אקדמאי בוגר כלכלה.

■ יתרון לבעל הכשרה הנדסית/מנע"ס.

■ נסיון של 3 שנים לפחות בעבודה.

■ כושר ביטוי ויכולת ניהול מו"מ מסחרי ועבודה מול גורמי חוץ.

■ מיומנות בעבודה משולבת במערכות מחשב (MF, PC).

■ רשיון נהיגה.

מקום העבודה במרכז החברה באיזור התעשיה נתניה/ פולג

נא להפנות קו"ח ל"פילת", דרך פ"ת 111 ת"א 67012 ולציין על המעטפה משרה מס' 7760

- רק פניות מתאימות תענינה -

---

pilat פילת

ללקוח שלנו קניון במרכז הארץ אנו מחפשים

מנהל/ת כספים

■ השכלה פורמלית בתחום הכלכלי-חשבונאי.

■ נסיון מוכח בניהול כספים ובניהול צוות.

■ תחומי אחריות: גביה, ניהול מו"מ, תקציבים, תזרים מזומנים, מיחשוב, ביטוח, הנה"ש.

■ נסיון בתחום הקניונים - יתרון.

- סודיות מובטחת -

נא להפנות קו"ח מתאימים ל"פילת", דרך פ"ת 111 ת"א 67012 ולציין ע"ג המעטפה 6240

- רק פניות מתאימות תענינה -

Summit Design

SUMMIT

Summit Design, מן המובילות בפיתוח מוצרי תוכנה חדשניים בתחומי תיב"ם אלקטרוני (CAE/CAD).

לפיתוח חדשני ומלא אתגר דרושים/ות:

מהנדסי/ות תוכנה מעולים/ות

יתרון:

◀ לבעלי נסיון בפיתוח בשפת C++

◀ לבעלי נסיון בפיתוח בסביבת Unix

◀ לבעלי נסיון בפיתוח בסביבת MS-Windows

גם בוגרים/ות מצטיינים/ות במדעי המחשב/הנדסת מחשבים יענו.

נא לפנות בכתב ל:

סאמיט דיסיין (אי.די.איי.) בע"מ, ת.ד. 544, הרצליה 46105

או לפקס: 09-509118 -סודיות מובטחת-

מודעה אקספרבית 09-453001

לוגיקל

אנשי/נשות תוכנה

בעלי/ות נסיון בסביבות:

★ COBOL

★ DB2, IMS/DB

★ ADABAS / NATURAL

★ POWER BUILDER

★ MVS ותקשורת SYSTEM

קורות חיים יש לשלוח אל: לוג-און בע"מ, תובל 32 ר"ג 52522 או לפקס. 03-7520794

Pineapple

פיינאפל היא חברת מולטימדיה מובילה העוסקת בהפקת תכנים אינטראקטיביים על גבי תקליטורים ובפיתוח כלי מולטימדיה לסביבת התקשורת העתידית.

תכניתן/ית PC

■ עם ניסיון ב- DOS, WINDOWS ומולטימדיה

■ היכרות עם שפות כדוגמת VISUAL BASIC או LINGO ויכולת כתיבת DLL's ב- C ו/או PASCAL תהווה יתרון

איש/ת בקרת איכות (בתוכנה)

■ היכרות עם תחום המולטימדיה או ניסיון בניהול פרויקטים יהווה יתרון

■ אפשרות להכשרה ולהשתלמות בתחום במסגרת העבודה

נא לשלוח קורות חיים בציון סוג המשרה לפיינאפל ת.ד. 5104 הרצליה 46100 או בפקס 09-556743

---

pilat פילת

ללקוח שלנו דרוש/ה לפרוייקט בפיתוח

פיסיקאי/ת נסיוני/ת

(משרה 6180)

■ תואר M.Sc בפיסיקה - הכרחי

■ מיומנויות טכניות - יתרון

מהנדס/ת תוכנה

לפיתוח אפליקציות בסביבת NT-Windows

■ השכלה אקדמאית במדעי המחשב

■ נסיון לא הכרחי

נא להפנות קו"ח ל"פילת", דרך פ"ת 114 ת"א 67012 ולציין ע"ג המעטפה את מס' המשרה המבוקשת

- הפניות תיענינה בכתב ותטופלנה בסודיות -

לחברת הייטק בעלת מוניטין

מנכ"ל/ית סמנכ"ל/ית

■ בעל/ת נסיון של 5 שנים לפחות בניהול כללי של מפעל מייצר ומשווק את מוצריו.

■ ראיה עסקית.

■ קשר עם מוסדות מוסדיים.

■ הבנה בייצור (עדיפות לבעלי רקע באלקטרוניקה ותקשורת)

■ שולט באנגלית.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 10018 פתח-תקוה 49222 עבור לאה

סודיות מובטחת.

TESCOM

איכות כוללת בתוכנה

לחברה בינלאומית המובילה בתחום בקרת מערכות תוכנה דרושים

מובילי פרויקטים (לאזור הצפון והמרכז)

בעלי נסיון באפיון/בפיתוח/הנדסת מערכות למערכות משובצות מחשב/זמן אמת

תוכניתנ/ית C/C++ (לאזור הצפון)

בסביבת UNIX (לפחות שנה נסיון למחות)

נא לפנות בכתב לת.ד. 679 אור יהודה 60256 או לפקס 03-5333306

תלמה

לחברתנו דרושים/ות

2 כלכלנים/ות

(משרה אחת במפרץ חיפה והשניה בצפון)

מועמדים/ות מתאימים/ות יהיו בוגרי כלכלה ניהול או חשבונאות לכלכלה.

נסיון לא הכרחי.

ד"ר יאיר וצ'ייק

מחפש את הטובים ביותר

מצטייני מחשב ואלקטרוניקה

★ מנתחי/ות מערכת בכירים

★ אדבאס-נטורל, מגיק, פרוגרס

★ אורקל, C, C++, VAX/VMS, יוניקס

★ זמן אמת, תקשורת, DSP

★ POWER BUILDER

פנו ליהודית - פרודקט תוכנה 04-335565/7

לוח דרושים מעריב

טל: 03-5632140 • פקס: 03-5632059 • מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח

טיפ: קריירה שנייה

חיפוש אחר קריירה שנייה הוא שלב בחיים המקצועיים בו הצורך בתפנית, בשינוי כיוון מקצועי הינו הכרחי.
אין זמן וגיל מוגדר לאותו צורך בשינוי.
לס' ח' – מהנדס תוכנה בחברת היי־טק, הצורך נוצר לאחר עשר שנות עבודה אינטנסיביות במקצוע. הוא חש שהוא דורך במקום, לא מתפתח לכיוונים רצויים ובעיקר הוא חסר אינטראקציות עם אנשים. לאחר תהליך הכוון מקצועי – בו גילה כישורים ניהוליים גבוהים ונטיות עסקיות ברורות, הומלץ לו לפנות נתיב לכיוון ניהול, שיווק או רכש.
דוגמה נוספת היא של י' ב', מורה עם עשרים שנות ותק, שחשה שחיקה, עייפות וחזרתיות בעבודה. גם כאן – לאחר בדיקת כישוריה ונטיותיה בהכוון מקצועי – הומלץ לפניה עבודה עם מרחב פתוח, בתנועה – ושינוי כיוון לתחום התיירות.
רווחת הדעה ש"קריירה שנייה" מתייחסת לנקודת תפנית בעקבות פרישה מצה"ל למשל, יציאה לגמלאות וכד'. ניתן לעשות תפנית מקצועית גם לאחר חמש שנים במקצוע אם הוא אינו מספק ומקדם. בכל מקרה, מומלץ לערוך את השינוי בנתיב המקצועי בעזרת אנשי מקצוע מיומנים, המשתמשים במערכת מבדקים ערכניות ומקיפה לבדיקת יכולות אישיות ונטיות מקצועיות.

חנה סלע
מנהלת יח' הדרכה
מכון הדס
הכנה למבחני מיון לעבודה
הכוון תעסוקתי לימודי

טיפ: מבחני מיון – לקידום מקצועי בארגון

השימוש במבחני מיון והתאמה לצורך קידום עובדים, נפוץ מאוד בארגונים ומערכות גדולות כמו בנקים (בנק הפועלים, בנק לאומי), חברות ציבוריות (חברת חשמל וכד').
באמצעות מבחנים אלה נקבעת המשך הקריירה המקצועית של עובדי הארגון. למשל – ה.ח. עבדה שש שנים במחלקת ניירות ערך, והמבדקים באים לברוק את יכולתה כמורשית חתימה. קידום מתפקיד ניהולי־זוטר לתפקיד ניהולי־בכיר בארגון נקבע ומוחלט סופית על סמך ממצאי המבדקים.
מה בודקים?
במבחני הקידום והפוטנציאל הניהולי – נבדק כושרם הניהולי־ארגוני של המתמודדים. נבחנת בקפידה יכולתם בהבחנה בין עיקר לטפל במצבי היומיום; ניבדק כושר הארגון והתכנון שלהם.
יש דגש בבדיקה על מאפיינים אישיותיים כמו סמכותיות, אסרטיביות, תקשורת בינאישית ופתרון בעיות במצבים משתנים.
בשל משקלם המכריע של המבדקים בשלב זה של הקריירה המקצועית, מכון "הדס" מספק את ההכנה וההדרכה לקידום בכירים. המסלול לבכירים כולל, בנוסף לבחינות אישיות ואינטליגנציה סטנדרטיות, מבחני יכולת ניהולית, סימולציות ומשוב קבוצתי.

חנה סלע
מנהלת יחידת הדרכה
מכון הדס
הכנה למבחני מיון לעבודה

למפעל תעשייתי גדול במרכז הארץ
דרושים/ות
הנדסאי/ת אלקטרוניקה
● נסיון בתעשיה בתחום מכשור ובקרה - הכרחי
● העבודה מתנהלת במשמרות
מכונאי/ת אחזקה
● בוגר/ת בי"ס מקצועי עם נסיון של 5 שנים בתעשיה.
● העבודה מתנהלת במשמרות
מתאימים/ות יפנו בכתב בצירוף קו"ח לת.ד. 669 בני-ברק מיקוד 51106 וציינו ע"ג המעטפה את המשרה המבוקשת.

לעיתון יומי גדול
דרושים:
❖ גרפיקאים למשרה מלאה/חלקית
❖ שליטה בפוטו שופ חובה.
❖ נסיון בעיצוב מודעות, יתרון.
נא לפנות לתמר
☎ 5632506/550

לחברה ציבורית גדולה במרכז הארץ
דרושים דרושות:
הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
נדרש ידע ונסיון בתחומים הבאים:
■ רשתות תקשורת מקומיות
■ תקשורת מחשבים (LAN, WAN)
■ רשתות NOVELL
■ נכונות לעבודה במשמרות
המעוניינים/ות מתבקשים/ות לשלוח קורות חיים לת.ד. 139 נתב"ג 70100 עבור **תקשורת** עד תאריך 10.2.95

אדם — מכון אדם לאבחון ויעוץ במשאבי אנוש
למכון אדם דרוש/ה
מזכיר/ה בכיר/ה
לניהול אדמיניסטרטיבי ומתן שירות ללקוחות (משרה 100)
הדרישות:
■ רמה אישית טובה.
■ כושר אירגון ויכולת לתפקד במצבי לחץ.
■ אוריינטציה שירותית מובהקת.
נא להפנות קורות חיים למכון אדם, תבואות הארץ 3 תל־אביב 69546, בצירוף מספר המשרה.

דרושים/ות
אנשי/ות צוות
לעבודה משרדית מעניינת ומגוונת (טיפול ומתן שירות ללקוחות עסקיים)
דרישות התפקיד:
❑ השכלה תיכונית ומעלה.
❑ יכולת אירגון וקביעת סדר עדיפויות.
❑ תודעת שירות גבוהה.
❑ גיל 30 - 23.
❑ רקע בעבודה בביטוח או במשרד עו"ד - יתרון.
משרה מלאה ותנאי שכר הולמים למתאימים
המעוניינים יפנו בכתב לקבוצת שלף יועצים ת.ד. 613 קיראון 55000 עבור משרה 450
-סודיות מובטחת-

לסוכנות ביטוח בבעלות חברה כלכלית ציבורית
דרושים/ות
סוכני ביטוח מורשים לעבודה מול קולקטיב עובדים
נא לפנות אל:
עפרה בצרוף קורות חיים לת.ד. 20054 תל-אביב

לעיתון יומי גדול
דרושים
מוכרי מנויים בטלפון
■ מגיל 24
■ רצוי בעלי נסיון
■ העבודה מתאימה גם לסטודנטים
■ העבודה במשמרות בוקר וערב כולל יום שישי
נא לפנות לשושי ביום א' 15.00-9.00 ובימים ב'-ו' 22.00-17.00 לטלפון 03-6831385

עיריית רמלה
לשכת הדובר
למחלקה לשרותים חברתיים
דרושים/ות
א. מנהל/ת מחלקה לשרותים חברתיים
היקף המשרה: 100%
דרישות התפקיד:
1. תואר B.A. בעבודה סוציאלית.
2. בוגר/ת קורס סגל מינהל בכיר במחלקות לשרותים חברתיים המוכר ע"י המשרד, או בעל/ת תואר שני במינהל סוציאלי, או במינהל ציבורי או במינהל עסקים.
ב. עו"ס מדריך/ר"צ
היקף המשרה: 75% - 100%
ג. עו"ס לטיפול במשפחות
היקף המשרה: 75%
ד. עו"ס לטיפול במשפחות במגזר הערבי
היקף המשרה: 50%
למשרות ב'־ד' נדרש: B.A. בעבודה סוציאלית.
ה. עובד/ת נוער וצעירים (18+)
היקף המשרה: 50%
דרישות התפקיד: השכלה אקדמאית בעבודה סוציאלית/מדעי החברה.
למחלקה הוטרינרית דרוש/ה
רופא/ה וטרינר
היקף המשרה: 100%
דרישות התפקיד: ד"ר לרפואה וטרינרית.
בדבר פרטים, נא לפנות למח' כח אדם טל' 08-240510/08-248486
את ההצעות יש להגיש לא יאוחר מ-17.2.95
יואל לביא
ראש העיר

הור-טל חברה לשיווק, ייצור ושרותים בע"מ
דרושה
נציג/ת מכירות
לאזור המרכז
למכירת ציוד טכני הנדסי בתחום השימוע והאיחסון
● הנדסאי/ת או טכנאי/ת מכונות
● נסיון מוכח במכירות
● ידיעת השפה האנגלית
● מגורים באזור המרכז
נא להפנות קורות חיים בכתב יד בלבד (על דף חלק בעט כדורי) לת.ד. 33037 ת"א 61330 - סודיות מובטחת -

---

BODY SHOP
רשת חנויות לטיפול וטיפוח מהטבע
לרגל הרחבת רשת בודי שופ
דרושות
מוכרות
נמרצות בעלות יוזמה, מוטיבציה ונסיון במכירות.
באזורים הבאים: הדר יוסף (צפון ת"א) כפר-סבא, רמת-גן, אשדוד
לפרטים נא לטלפן לרבקה 03-5748350

לעיתון יומי גדול
דרושים/ות
אנשי מכירות
★ תנאים מצוינים ושכר גבוה
★ אפשרות קידום ודאית
★ עבודה בחברה דינמית וצעירה
★ הכשרה והדרכה אישית
★ עד גיל 28
לתיאום ראיון נא להתקשר לטלפונים 03-5617302, 5624128

למלון סאן בבת-ים (SUN HOTEL)
דרושים/ות
★ מנהל/ת קבלה
★ ציף סטיוארד
★ פקיד/ת קבלה
★ נציג/ת מכירות אירועים
★ פקיד/ת אירועים
★ אחראית קומה
★ מרכזנית
★ מלצרים/ות
★ טבחים
לפרטים מ. כח אדם 03-5532553

ממן maman
למחלקת שרותי תעופה בנמל תעופה בן־גוריון לעבודת משמרות במשרה מלאה או חלקית
דרושים/ות
דיילי/דיילות קרקע
● נסיון קודם כדייל/ת קרקע–הכרחי
● עדיפות לבעלי/ות נסיון ב מערכת "כרמל"
● אנגלית הכרחית. שפות נוספות–יתרון
פקחי/ות רחבה
● עדיפות לבעלי/ות נסיון קודם בתחום התעשה
● בוגרי/ות 12 שנות לימוד
● אנגלית הכרחית. שפות נוספות יתרון
● רשיון נהיגה
● תנאי שכר ורווחה טובים ●
לתאום ראיון להתקשר לגב' חוה 03-9715310

איתורית ITURIT
דרושים/ות
מתקין/נה מכשירי קשר
עדיפות לבעלי ניסיון (גם בטלפון סלולארי)
מקום העבודה בפ"ת
לפנות בכתב יד לת.ד. 10315 [illegible]

לחברה יצרנית העוסקת בשווק מוצריה בתחום הקוסמטיקה
דרושים/ות
צעירים/ות בוגרי צבא
השכלה תיכונית מלאה
בעלי/ות הופעה מרשימה ונאה.
המתאימים יעברו הכשרה ע"י החברה לתפקידי סוכני/ות מכירה ודיילות מכירה
למתאימים מובטחת עבודה מעניינת עם שכר טוב
נא לשלוח קורות חיים בכתב יד לת.ד. 444 רעננה 43000 ☎ 09-910665

הנדסאי/ת לתכנון ושיווק
אריזות תעשיתיות
השתלמות במפעל
מגורים: חולון - אשקלון
ת.ד. 1334 ת"א עבור "613578"

לעיתון יומי גדול
דרושים
2 שליחים
אחרי צבא + רשיון לווספה
לעבודות במשך שעות היום
טלפון מיום א': 03-5632288, להרצל

לוח דרושים מעריב – מדור בכירים

טל 03-5632140
פקס: 03-5632059
מודעות דרושים נוספות מתפרסמות בחוברת לוח

הביקוש למוצרי אלדין בעולם כולו גדל, ובאלדין קולטים קוסמים חדשים. בוא להיות שותף בצוות מקצועי המפתח מוצרי תוכנה לשיווק בארץ ובעולם.
■ **מנהל/ת פרוייקט MAGIC**
משרה 106
■ **מתכנתי/ות MAGIC**
משרה 103 - מנוסים/ות למשרה מלאה או חלקית
אנא פנה/י אל:
סמנכ"ל תפעול,
ת.ד. 11141 ת"א 61110
וציין מספר משרה.
ALADDIN אלדין מערכות מידע בע"מ

ASP SOLUTIONS LTD.
לקבוצת התוכנה
דרושים/ות
בוגרי/ות מדעי המחשב
למימוש אלגוריתמים בעיבוד תמונה על מחשב מקבילי אסוציאטיבי.
הכישורים הדרושים:
◀ שליטה ב- C, רצוי ++C.
◀ יתרון לבעלי נסיון בעיבוד תמונה
נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 2092, א.ת. רעננה 43100, או בפקס: 09-986980
אנו מתנצלים מראש אך רק פניות מתאימות תיענה.

לאונד הייעל (1985) בע"מ - יועצים לניהול
דרושים:
מהנדס/ת תעשיה וניהול
הנדסאי/ת תעו"נ
לייעוץ בנושאי ניתוח מערכות, או"ש ושכר עידוד בתחום המינהל
★ יכולת עבודה עצמאית
★ 1-3 שנות נסיון בתחומים הנ"ל.
מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 21182 ת"א 61211

דרוש/ה
מהנדס/ת בנין מנוסה
לביצוע ופיקוח על מבני ציבור
1. איזור חיפה והצפון
2. איזור המרכז וירושלים
נא לשלוח קורות חיים ת.ד. 1295 כפר-סבא

דרושים/ות
מתכנתי/ות C
נסיון בסביבת PC, עדיפות לנסיון - WINDOWS, עם נסיון עד שנתיים, לעבודה בתחום אחזור טקסטואלי.
קורות חיים נא לשלוח:
סיו"ואי, סיסטמס רח' קרית מדע 5 ת.ד. 45064 הר חוצבים ירושלים פקס: 02-870115

לחברת יבוא ושיווק
דרוש/ה
כימאי/ת - מהנדס/ת כימיה
לתמיכה טכנית ומכירות
לפנות לערן 09-851026

לקבוצת עלית
לחטיבת המכירות של עלית
מנהל/ת מכירות
לניהול מערך המכירות של המגזר הערבי
דרישות התפקיד:
• נסיון מוכח בתחום המכירות.
• נסיון מוכח בניהול.
• השכלה אקדמאית.
• ידיעת השפה הערבית (דיבור וכתיבה) על בוריה.
התפקיד דורש ניידות גבוהה בכל רחבי הארץ
נא להפנות קורות חיים מפורטים ל: מחלקת כ"א מכירות, ת.ד. 19 רמת-גן 52100 או לפקס 03-9211037
ולציין עבור "מנהל/ת מכירות במגזר הערבי"
נא להימנע מפניות טלפוניות
רק פניות מתאימות תענינה
- סודיות מובטחת -
טוב לי עם עלית

רוברט הלף ROBERT HALF
לבית תכנה בינוני בגודלו במרכז הארץ
דרוש/ה
מנכ"ל/ית
★ חוש מסחרי ואוריינטציה שיווקית
★ נסיון מוכח בניהול ושיווק פרוייקטי תכנה
★ רקע במחשבים אישיים, מחשבי DIGITAL ורשתות תקשורת
★ נסיון בניהול כח אדם
- דיסקרטיות מובטחת -
נא להפנות קורות חיים לת.ד. 26283 ת"א 61262

ד"ר עדנה פשר ושות' יועצים לניהול
Edna Pesher Ph.D. & Associates Management Consultants
עבור אחד מלקוחותינו בענף המתכת
דרוש/ה
מנהל/ת תפעול
● נסיון ניהולי מוכח של 3 שנים לפחות בתחום התעשיה.
● רקע עסקי רלוונטי.
● בעל/ת תודעת שרות מפותחת.
● גיל 40-30.
נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 9175 ת"א.
רק פניות מתאימות תענינה.
– סודיות מובטחת –

דקסון
דרושים/ות
רוקח/ת למחלקת הייצור
• בעל רשיון עבודה ישראלי
• נסיון בתעשיה-יתרון
• אנגלית ברמה טובה
עובד/ת אבטחת איכות
לבקרת ניסויים קליניים ומעבדה אנאליטית
• השכלה פרה רפואית - עדיפות לרוקח/ת
• אנגלית ברמה גבוהה
• נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות

המעוניינים מתאימים מתבקשים לפנות לת.ד. 50, חדרה 38100 או בפקס 06-364004

לקבוצת עלית
אחראי/ת ב"א
משרה מס' 18
דרישות התפקיד
• ידע ונסיון בהפעלת מערכות ממוחשבות
• תודעת שרות גבוהה ויכולת עבודה בלחץ
• השכלה אקדמאית רלוונטית
• אנגלית - ברמה טובה
מנתח/ת מערכות מתכנת/ת
משרה מס' 17
דרישות התפקיד
• נסיון בניתוח, תכנות ותחזוקת מערכות
• נסיון בסביבת AS/400 ו- PC
• הכרת מחוללים יתרון
• יכולת לימוד עצמי גבוהה
נא להפנות קורות חיים מפורטים ל- משאבי אנוש עלית, ת.ד. 19 רמת-גן 52100 או למספר פקס. 03-6752296
ולציין על המעטפה את מספר המשרה
רק פניות מתאימות תענינה
- סודיות מובטחת -
טוב לי עם עלית

יעץ בית פסיכולוגי לעניני משאבי אנוש ומקצוע
לחברה תעשייתית גדולה
דרוש/ה
כלכלן צעיר ודינמי
משרה 6
לניתוח והכנת דוחו"ת כלכליים ופיננסיים ועזרה למנהל הכספים
כישורים דרושים
• בוגר/ת כלכלה / מנהל עסקים
• רקע בהכנת דוחו"ת כלכליים
• ידע ונסיון בעבודה עם מחשב מרכזי ו P.C.
• נסיון של שנה - שנתיים במפעל תעשייתי
• נכונות לעבודה מאומצת
המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד
קורות חיים בצרוף מס' המשרה יש לשלוח אל: "יעץ" ת.ד. 14402 ת"א 61143
-סודיות תשמר בקפידה-

Dr. Fischer
לקבוצת מפעלי ד"ר פישר
דרושים/ות
רוקח/ת למעבדת פיתוח
★ נסיון בפיתוח פורמולציות ★ רצוי תואר שני ברוקחות
כימאי בכיר
★ תפעול צוות מעבדה ★ בקורת איכות
★ נסיון באנליטיקה
מהנדס/ת כימאי/ת
★ נסיון בתעשיה תהליכית ★ כושר ארגון וניהול
★ תקשורת בינאישית טובה
להתקשר לרון טל. 03-5228110
פקס. 03-5233717
ד"ר פישר - זה בדוק.

סיגו יועצים (1984) בע"מ
לפיתוח פעילות החברה
דרושים/ות
מהנדס/ת תעשייה וניהול
הנדסאי/ת תעשייה וניהול
יועץ/ת
עם רקע במדעי ההתנהגות או פסיכולוגיה ארגונית
עדיפות למועמדים/ות בעלי/ות ניסיון בעבודות ייעוץ למגזר הממשלתי או הציבורי
נא לפנות בכתב - רח' הרכש 38, ת"א 68699

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרוש/ה
מהנדס/ת חשמל מפעלי
הכישורים הדרושים:
• מהנדס חשמל זרם חזק
• נסיון של 10-5 שנים בתעשיה תהליכית
• ידע בתחזוקה: תכנון ובקרה של מערכות חשמל תעשייתיות מורכבות ומודרניות
• ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין
• כושר ניהול

מהנדס/ת תהליך למתקן פולימרים
מהנדס/ת כימאי/ת בוגר/ת הטכניון בחיפה או אוניברסיטת באר-שבע
הכישורים הדרושים:
• נסיון של 4-1 שנים בעבודה
• ידיעת השפה עברית על בוריה ושליטה טובה באנגלית
• ידע במחשבים ובתוכנות בסיסיות
• כושר ניהול

כימאי/ת אנליטי/ת
הכישורים הדרושים:
• כימאי אורגני עם נסיון בכימיה אנליטית והפעלת ציוד מתקדם: HPLC, AA, GC ו-FTIR
• ידע טכני בתחזוקת המכשור
• נסיון של 3 שנים לפחות בתעשיה
• שפות עברית / אנגלית על בוריין
• מגורים באזור הצפון

הנדסאי/ת טכנאי/ת חשמל
הכישורים הדרושים:
• בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתעשיה
• ידע בפיקוד ובקרה
• ידע בקריאת תוכניות חשמל ואיתור תקלות ותיקונם
• ידיעת השפה האנגלית דרושה
בדבר פרטים ובצרוף קורות חיים נא לפנות לת.ד. 767 חיפה

למכון העוסק באבחון ומיון כ"א
דרוש/ה
פסיכולוג/ית
דובר/ת רוסית
★ תואר שני בפסיכולוגיה תעסוקתית או קלינית
★ נסיון בכתיבת חוות־דעת בתחום התעסוקתי
★ יכולת ניסוח בהירה בעברית
העבודה באזור המרכז, במשרה חלקית
נא להפנות קורות חיים לת.ד. 446 רמה"ש 47103

מהנדסי בנין מנוסים
לתכנון
גשרים וקונסטרוקציות
לפנות: שמיר-פוזנר-בראון, מהנדסים
טל. 03-5616775, בערב: 03-316211
פקס. 03-5616744
סודיות מובטחת

לחברת בניה ברמה"ש דרוש/ה
הנדסאי/ת בניין
לניהול משרד ולפיקוח
נסיון קודם הכרחי.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 2027 הרצליה פיתוח.

למוסד רפואי ציבורי במרכז הארץ
דרושים/ות
1. מנהל/ת מטבח גדול
2. מנהל/ת משק
בעל/ת נסיון ורקע מקצועי מוכח
קורות חיים יש לשלוח לת.ד. 2314 רמת גן 52604

מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח

מעצב/ת גרפי/ת בכיר/ה בעל/ת יכולת ניהולית

- מתאים/ה לניהול סטודיו עם 4 גרפיקאים
- שליטה מלאה ב"מק"
- 4 שנים נסיון במשרד פרסום בינוני/גדול

מעצב/ת גרפי/ת

- שליטה ב- Free Hand, Photo Shop
- שנתיים נסיון במשרד פרסום בינוני/גדול

עימוד/ת - פורפיקן

- ידע ונסיון בתהליכי הפקה והבאה לדפוס
- שנתיים נסיון במשרד פרסום בינוני/גדול

Idanit

Idanit Technologies Ltd.
ת.ד. 23 בית דגן 50250
פקס: 03 - 9606372

לחברת הייטק העוסקת בפיתוח וייצור מוצרים חדשניים בשטח הדפוס והגרפיקה הממוחשבת דרושים:

מנהל/ת תפעול
תאור התפקיד:
ניהול שוטף של פעילות החברה בתחומי חרכש, ייצור, שיווק בינלאומי וכח אדם.
כשורים נדרשים:
תואר שני במנהל עסקים.
נסיון בניהול חברת הייטק - עדיפות לבעל רקע בתחום פעילות החברה.
ידיעת השפה האנגלית על בוריה - שפות נוספות, יתרון.

מנהל/ת ייצור
תאור התפקיד:
הקמת מערך ייצור וניהולו.
כשורים נדרשים:
תואר בהנדסה.
3 שנים נסיון בייצור מערכות מורכבות משובצות מחשב.
חכרת מערכות תפ"י.

מהנדס/ת כימיה בכיר
תאור התפקיד:
פיתוח תהליכי בדיקה של חומרים פעילי שטח.
ניהול משא ומתן עם יצרני חומרי גלם.
כשורים נדרשים:
תואר בהנדסת כימיה.
נסיון בתעשיה של מעל 3 שנים עם חומרים פעילי שטח.
בעל ראיה מערכתית.

TACT

טכנולוגיה חדשה, קידום והצלחה!

■ מנהל/ת מערכות ענ"א במרכז הארץ
משרה 432: נסיון מוכח ב: ORACLE ובטיפול במערכות גדולות.
משרה 433: מוביל/ות פרוייקטים למיחשוב מפעלים גדולים, בעל/ות יכולת ונסיון באפיון והגדרה.

■ מהנדסי/ות-תוכניתני/ות זמן אמת במרכז הארץ
משרה 434: אנשי/נשות אויוניקה או מערכות R/T מבוזרות.
משרה 435: מהנדסי/ות מערכת בעלי/ות רקע מוכח בתחום אויוני.
משרה 436: נסיון מוכח ++C, UNIX/C, MOTIF רצוי ידע ב- INFORMIX ו-WIN-NT.
משרה 437: נסיון ב-ADA עם רקע טוב במתמטיקה ופיסיקה.
משרה 438: נסיון ב-C ,PLM, בעלי/ות ראייה מערכתית.

■ מהנדסי/ות-תוכניתני/ות זמן אמת בצפון הארץ
משרה 439: נסיון מוכח ב-C, VAX/VMS ו-PS-OS.

בעלי/ות כישורים המתאימים לאחת המשרות ובעלי/ות מוטיבציה, קידום והתפתחות יימצאו מאתגר מקצועי רב, סביבת עבודה מתקדמת, ותנאי שכר הולמים. הראיונות נערכים על בסיס דיסקרטי מלא.
קורות חיים ניתן לשלוח לפקס: 08-406937 או לת.ד. 2446, רחובות, בציון מספר המשרה. לפרטים נוספים ניתן להתקשר לטל' 08-407653

להברות עתירות ידע בתחום התקשורת

דרושים/ות
מקצוענים המחפשים אתגרים

מנהל/ת פרוייקט פיתוח
- מהנדס אלק', 5 שנות נסיון לפחות
- נסיון מוכח בניהול פרוייקט (צוות פיתוח של כ-7 איש)
- עדיף נסיון בתחום התקשורת

מנהל/ת שיווק ומכירות אזורי
- מהנדס אלק' בתחום התקשורת, 5 שנות נסיון לפחות
- נסיון מוכח בשיווק ומכירות בינלאומיים

מהנדס/ת פיתוח
- מהנדס אלק' בעל 3 שנות נסיון בפיתוח מעגלי RF אנלוגיים

עבודה באזור ירושלים
קורות חיים: לאיתן מאירי - יועצים" רח' הנורית 22 הרצליה פיתוח 46726
או בפקס: 09-565038
סודיות מובטחת

Arel

Communations and Software Ltd.

אראל תקשורת ותכנה מפתחת מערכות תקשורת מתקדמות בין מחשבים ברשתות תקשורת בין לאומית גדולות

Arel develops advanced wide area communication systems

1. מנהל/ת פרויקטים בכיר (212)
- נסיון של 7 שנים לפחות
- ידע ונסיון בתקשורת
- שליטה בשפה האנגלית

2. מהנדס/ת תוכנה (213)
- רקע ונסיון ב-UNIX
- נסיון ב-C, C++
- אפשרות לבוגרי אוניברסיטה מתחילים
- ידע טוב באנגלית

3. מהנדס/ת תקשורת (214)
יתרון ל:
- נסיון ב-WAN / LAN
- ידע בפרוטוקולים של תקשורת TCP / IP
- רצוי ידע ונסיון במרכזיות טלפוניה
- טיפול ב-Drivers, Voice של כרטיסי תקשורת
- ידע טוב באנגלית
- נסיון בכתיבה ב-C, C++

קורות חיים יש לשלוח לאראל תקשורת ת.ד. 2101 רחובות 76121 או בפקס: 08-361086 לידי שושי

טמבור

למפעלנו באזור הצפון
דרוש/ה

מנהל/ת
מחלקת איכות סביבה, בטיחות וגיהות

הכישורים הדרושים:
- מהנדס/ת כימיה
- נסיון של 5 שנים לפחות בתעשיה.
- יוצא/ת צבא.
- בריאות תקינה.

המעוניינים יפנו תוך פירוט קורות חיים לאגף כח-אדם ת.ד. 2234 עכו, 24121
-סודיות מובטחת-

ROKONET

חברה עתירת ידע בתחום האלקטרוניקה המיצאת את מוצריה למרבית מדינות העולם
דרושים/ות

מהנדס/ת תמיכה לשיווק

(משרה 1/95)

תאור התפקיד:
גיבוי טכני ללקוחות.
אחריות על התאמת המוצרים לתקנים בינ"ל.
כתיבה טכנית של ספרי הפעלה.
הפקת סמינרים מקצועיים.

דרישות:
- מהנדס/ת או הנדסאי/ת אלקטרוניקה.
- שליטה מלאה באנגלית.
- שפות נוספות - יתרון.
- נסיון בעבודה על מחשב אישי.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 5058 ראשל"צ 75658 או בפקס 03-9616584, בציון מס' המשרה.
- סודיות מובטחת -

* רוקונט-מפעל ללא עישון *

ROKONET Means Quality

גלקום מערכות תקשורת, עוסקת באינטגרציה של מערכות תקשורת מחשבים, החל מרמת הכבילה הפיזית ועד ליישומו של הפתרון האפליקטיבי בסביבת תקשורת מקומית (LAN). החברה נמצאת בעיצומו של תהליך פיתוח ערוצי תמיכה ושיווק חדשים ומחפשת אנשים מוכשרים המאמינים ביכולתם להעניק לאתגרים.

מנהל/ת הנדסת מערכות/טכנולוגיות 515
לחקמת וניהול של אגף מרכזי לתמיכה הנדסית מערכתית
- מהנדס מחשבים/אלקטרוניקה
- ידע מעשי בפתרונות תקשורת מחשבים, חומרה/תוכנה בתחומי LAN/WAN
- מינימום 5 שנות נסיון בניהול צוות סיוע הנדסי

מהנדסי/ות מערכות 520
להקמה ותמיכה ברשתות נובל
- מהנדס/הנדסאי מחשבים/אלקטרוניקה
- CNE או ECNE חובה
- 3 שנות נסיון קודם

נציג/ת מכירות בכיר 525
למכירות פרוייקטים מערכתיים דרוש "ראש גדול"!
- רקע בתחום תקשורת מחשבים
- יכולת ניהול משא ומתן ברמה גבוהה
- יכולת התמודדות במצבי לחץ
- מינימום 5 שנות נסיון קודם

מועמדים בעלי יחסי אנוש מעולים העונים לדרישות מוזמנים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ובציון מסי המשרה המבוקשת לגלקום מערכות תקשורת רחי תוצרת הארץ 16 תל-אביב 67891
סודיות מלאה מובטחת

תקשורת אחת קדימה

GALCOM
גלקום מערכות תקשורת (ישראל) בע"מ

גלקום - כח אדם בע"מ

מהנדס/ת הנדסאי/ת אזרחי/ת
נסיון של עד 4 שנים
עברית חובה

למפעל אלקטרוניקה מתקדמת
דרוש/ה
מנהל/ת שיווק אמביציוני
פקס: 03-5700659

מגדל חברה לביטוח בע"מ
למגדל אשכול פיננסים בע"מ
דרוש/ה
חשב/ת

דרישות התפקיד:
* רואה חשבון צעיר/ה אפשר לאחר...
* התמחות בתחום אשראי, נסיון בעסקאות ליסינג ופיננסים
* יתרון לבעלי/ות נסיון...

לוח דרושים מעריב

טל: 03-5632140 • פקס: 03-5632059 • מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח

מנהל/ת
מחלקת שרות אדמיניסטרציה וכספים
נסיון והמלצות הכרחיים
אגור בניהול
03-7627338 03-7622051

חברת א.ב. ייעוץ
דרושים
עורכי מעגלים + מודפסים
נסיון 3 שנים 03-5046034

התשובה למחפש עבודה - רק בלוח דרושים מעריב

מודיעין אזרחי בע"מ

דרושים למוסד ממלכתי במרכז הארץ

1. ס. מפקח
קצין במיל', יוצא יחידה קרבית, פרופיל מלא (עדיפות לבוגרי קורס מ"פים).

2. מאבטחים
בוגרי קורס אבטחה ממלכתי.

למתאימים נכונה עבודה במשרה מלאה (בוקר), בעלת אתגר, אפשרויות קידום, שכר גבוה/ תנאים סוציאלים מלאים וכלכלה.

לתיאום ראיונות לפנות לטלפון 03-6920663-4-6 לארנון/שמוליק

לחברת מזון מובילה בתחומה לסניפיה בת"א וחיפה
דרושים/ות

מקדמי/ות מכירות לבירה

דרישות התפקיד:
- השכלה תיכונית ולאחר שירות צבאי.
- כושר שכנוע ויכולת ניהול מו"מ מסחרי עם לקוחות.
- צעיר/ה דינמי/ת וחרוץ/ה המוכנ/ה להשקיע מאמץ ורצון לעסוק בתפקיד עם אתגר.
- העבודה מתבצעת בשעות אחה"צ והלילה.
- רשיון נהיגה ומגורים בחיפה וסביבותיה, מרכז הארץ/גוש דן - חובה.

מועמדים/ות יפנו בכתב לת.ד. 669 בני-ברק מיקוד 51104 ויציינו ע"ג המעטפה - "עבור מקדם/ת לבירה"

פוינט אוף סייל בע"מ (POS)

פיתוח מוצרי הדור הבא בתחום עמדות המכר והניהול ברשתות השיווק והמזון הגדולות בעולם. לחברה 5000 התקנות באירופה ובאמריקה ומוצריה משווקים ע"י FUJITSU-ICL, SIEMENS NIXDORF ואלדור בישראל.
עקב גידול מואץ בפעילות דרושים להשתלבות מיידית בעבודה:

- **תכנתני/ות** ACCESS, V.B. בסביבת Windows (מ-3)
- **אנשי/נשות תחזוקה** (נדרש ידע ב-PC/DOS) (מ-6)
- **מנהל/ת לשכה** (מ-7)

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים וציון משרה מבוקשת אל: פוינט אוף סייל בע"מ ת.ד. 6031, הרצליה.

סודיות מובטחת

---

pilat פילת

ללקוח שלנו חברה מובילה בתחום תשומות לבניה
אנו מחפשים

מהנדס/ת מכונות צעיר/ה

- בעל/ת רקע פיקודי בצבא.
- נכונות לשעות עבודה ארוכות ומאומצות.
- מגורים באיזור המרכז.

נא לשלוח קו"ח ל"פילת", דרך פ"ת 114 ת"א 67012 ולציין ע"ג המעטפה משרה 6270
- רק פניות מתאימות תענינה -

---

pilat פילת

לחברת היי-טק
דרוש/ה

מנהח"ש

לעבודה בצוות בתחום ספקים תשלומים והתאמות בנקים
דרישות התפקיד:
- סוג 2 או 3
- 2-3 שנות נסיון בעבודה דומה
- נכונות לעבודה בשעות נוספות
- מגורים באזור גוש דן

למוסד ציבורי גדול

דרושים/ות

מנהלי כספים וחשבונות

לאיזור עכו ועפולה

דרישות התפקיד:
- תעודת הנח"ש סוג 3 - לפחות
- השכלה אקדמית בתחום הכספים - יתרון
- נסיון של 5 שנים לפחות כמנהל חשבונות ראשי בתפקיד ניהולי
- הכרת גליונות אלקטרוניים
- יכולת עבודה עצמאית

קורות חיים בכתב יד לשלוח לת.ד. 22812 ת"א עבור "מנהל כספים"

למפעל תעשיתי גדול במפרץ חיפה

דרוש/ה

טכנאי/הנדסאי/ת מכונות

הכישורים הדרושים:
- נסיון בתעשיה הכימית של כ-5 שנים לפחות
- נסיון בתכנון טכני, צנרת וקונסטרוקציות מתכת
- נסיון בביצוע ופיקוח על עבודות בשטח
- בעל יכולת לעבוד בצוות
- ידיעת השפה האנגלית הכרחית

בכתב פרטים ובצרוף קורות חיים נא לפנות לת.ד. 767 חיפה

---

team תים

תים מחשבים ומערכות בע"מ

COMPAQ

למחלקת שירות סניף תל-אביב דרוש/ה

טכנאי/ת שירות

כישורים נדרשים:
- נסיון 1-3 שנים במתן שירות למחשבי PC וציוד היקפי.
- שליטה טובה במערכות הפעלה בתחום ה-PC (DOS, WINDOWS).
- שליטה בשפה האנגלית.
- רשיון נהיגה.

נא לפנות בצירוף קורות חיים ונסיון ובציון המשרה המבוקשת לת.ד. 325 ב"ב 51102
סודיות מובטחת. רק פניות מתאימות תיענינה.

אדם

מכון אדם לאבחון וייעוץ במשאבי אנוש

דרוש/ה

מזכיר/ה אנגלית-עברית

לניהול שוטף של משרדי ההנהלה וטיפול בתחום היבוא

דרישות:
- תואר אקדמי - יתרון.
- שליטה מלאה באנגלית ובעברית.
- נסיון בניהול משרד.
- נסיון ביבוא - יתרון.

נא לחפנות קורות חיים למכון אדם, תבואות הארץ 3 ת"א 69546 בציון משרה 93. סודיות תישמר בקפידה.

לבית תוכנה מוביל ודינמי ב-MAGIC

דרוש/ה

איש/אשת תמיכה

לתפקיד מעניין ומלא אתגר

כישורים נדרשים:
- ✓ שליטה מלאה ב-DOS ו-WINDOWS - חובה
- ✓ הכרת רשתות תקשורת וסביבת P.C
- ✓ מודעות שרות גבוהה
- ✓ הכרת MAGIC - הפעלה
- ✓ ידע תכנות ב-MAGIC - יתרון

טל' 03-5757366

מטרו מרקט

רשת סופרמרקטים

דרושים

מנהל סניף
סגן מנהל סניף

ראיונות יתקיימו היום ב: 6.2.95 בסניף ויצמן בסוף שד' ויצמן, נתניה, בשעות 15:00-18:00 נא לא לטלפן

לחברת ייזום ובניה באזור ראשל"צ

דרושים/ות

מהנדס/ת בנין
- נסיון מוכח 5-7 שנים בתכנון, ניהול ופיקוח על פרוייקטים בניה למגורים
- ניהול מו"מ עם רשויות וספקים
- בעל/ת רכב

מנהל/ת עבודה שלד וגמר
- נסיון 5-7 שנים

חשב/ת-מנהח"ש ראשי/ת
- בעל/ת נסיון מוכח 5-7 שנים בחברת בניה

נא לפנות בפירוט קורות חיים ונסיון קודם ובצירוף תעודות הסמכה והמלצות לת.ד. 8798 תל-אביב-יפו

סודיות מובטחת

דרוש/ה

עורך/ת דין

הכישורים הנדרשים:
- טיפול בתביעות נזקי גוף (אבנר).
- רצוי נסיון של מספר שנים בטיפול בתביעות.

משרה מלאה 5 ימי עבודה בשבוע, משכורת ותנאים נלוים נאותים.

מועמדים מתאימים בלבד יפנו בכתב יד, בפירוט קורות החיים, נסיון מקצועי ושמות ממליצים אל: כלל חברה לביטוח בע"מ ת.ד. 326 תל-אביב 61002
נא לציין מס' משרה 9-221
-סודיות תשמר-

כלל חברה לביטוח בע"מ

לבית תוכנה בתל-אביב המתמחה באחזור מידע טקסטואלי וחזותי

דרושים/ות

תוכניתנים/יות

* לפיתוח
* לתמיכה ופיתוח

בוגרי/ות מדעי המחשב בעלי/ות ידע ב- C
נסיון ב- PC ו- DOS.

נא לשלוח קורות חיים בכתב יד בצרוף גליון ציונים וממליצים לת.ד. 57008 ת"א 61570

לכפר בני ציון דרוש

רכז לבית הנוער

המעוניינים בעלי נסיון בהדרכה, יפנו בכתב למזכירות בני ציון, דאר בני ציון 60910 או בפקס 09-986083

למוסד בנקאי

דרושים/ות

אחראי/ת מיחשוב ומערכות מידע

(משרה 105)

- תואר ראשון במדעי המחשב/כלכלה /סטטיסטיקה
- בעל/ת נסיון במחשב, P.C. (WINDOWS, DOS) רצוי נסיון בתכנות
- הכרה ונסיון בקווטרו וכלים אחרים מדור רביעי
- נסיון בתחום שוק ההון - יתרון

רואה/ת חשבון בתחום שוק ההון

(משרה 205)

- ידע בניירות ערך ושוק ההון
- ידע בסיסי במחשבים
- לבעלי ניסיון בנקאי קודם - יתרון

מועמדים מתאימים מתבקשים לשלוח קורות חיים בפירוט מוסדות לימוד ומקומות עבודה קודמים לת.ד. 9393 תל אביב 61093
ולציין מספר המשרה ע"ג המעטפה
מועמדים מתאימים בלבד יענו
סודיות מובטחת

רשת הריבוע הכחול - הרשת המובילה במדינה

דרוש/ה:

מנהל/ת בקרת איכות

דרישות התפקיד:
השכלה M.A בתעשיה וניהול או ביולוגיה/כימיה...
נסיון מוכח בתחום - 5 שנים לפחות.

על המעוניינים/ות להגיש מועמדות בכתב למי המעון: קו-אופ רח' תוצרת ישראל נו, גבעתיים 53583 אגף משאבי אנוש

קו-אופ

לרשת מסעדות חלביות במרכז הארץ

דרושים

1. מנהלים/ות אחראים/ות משמרת
2. אחראי/ת מלצריות/מנהל/ת
3. מנהל/ת כ"א

נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 26067 ת"א מיקוד 61261

דרוש/ה

עובד/ת סוציאלי/ת

ב-1/2 משרה
לאזור לאוכלוסיה חריגה באזור חדרה

טל': 06-379384-5-6, 06-378099

לוח דרושים מעריב

טל: 03-5632140 • פקס: 03-5632059 • מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח

נועם – הכנה למבחני מיון, ראיונות עבודה והשמת בכירים

ההכנה בנועם מתחילה ביום מבחנים שכולל: שאלונים, מבחני אישיות (לדוגמא ציור עץ), מבחני אינטיליגנציה, ראיון עם פסיכולוג ומבחן סימולציה בקבוצה.

בתום המבחנים נבדקות התוצאות כדי לאתר נקודות חולשה שעתידות הכשיל אותך במבחן.

ההדרכה היא אישית ונקבעת לפי הפער בין רמתך הראשונה לבין הרמה שנדרשת במבחן המיון.

השמת בכירים –
מחלקת השמת בכירים מטפלת בתפקידים שהשכר המינימלי הוא 10,000 ש"ח. אם אתה מחפש תפקיד ברמת שכר 10,000 ש"ח ומעלה, שלח קורות חיים לפקס: 5375677 או לכתובת יד חרוצים 14, ת"א. ואנו נטפל באיוש המתאים לכישוריך.

טלפון, מכון נועם: 03-5377361

תיל השמה – התאמה מלאה במשאבי אנוש

איכות המשאב האנושי בארגון היא היסוד עליו נבנית צמיחתו.

תיל מובילה במתן שירותי ייעוץ, איתור, מיון והשמת כח־אדם מזה 33 שנים.

הידע והנסיון הרב מיושמים במיומנות בתהליך הגיוס והמיון, תוך שימוש בכלים אבחוניים מתקדמים.

התוצאה – התאמה אופטימלית בין הארגון וצרכיו, לבין הכישורים, הנסיון ואישיות המועמד. בחירת המועמד הנכון תוכיח יעילותה לאורך זמן.

מאות אירגונים מתחומי התעשיה, המסחר והשרותים, מסתייעים בשרותי תיל לצורך איוש מגוון משרות, בעיקר ברמות הבכירות. נהנים מעבודה ברמה מקצועית ואתית גבוהה, בדיסקרטיות הראויה.

טל' 03-5628660/89

אגף אבחון ייחודי במכון אדם – תופר פתרונות אבחון

במכון אדם לאבחון וייעוץ במשאבי אנוש פועל אגף לאבחון ייחודי המאופיין בגמישות, במהירות תגובה, ובהתאמת פתרונות אבחון יחודיים ללקוח לתפקידים בעלי אפיונים שונים מהמקובל. כל צורך אבחון מיוחד ומורכב יוכל למצוא את פתרונו באגף זה.

אגף האבחון הייחודי מאבחן גם משפחות למטרות קליטה בישובים. כן הוא מייעץ בנושא התאמה פנים ארגונית אופטימלית בין בית האדם, מצאי של החברה לבין דרישות הארגון.

לקוחות הזקוקים לאבחון גמיש ושונה מהמקובל יקבלו באגף האבחון הייחודי של מכון אדם טיפול מיוחד.

תוצאות
זה כל ההבדל
בנועם 91% מתקבלים לעבודה
הכנה אישית למבחני מיון
נועם המכון הראשון 03-5377361
הכי ותיק, הכי מבין

מפעיל בע"מ
החברה המובילה בתחום המיכון המשרדי
לסניף ת"א דרושים:
אנשי/ות מכירות
למכונות צילום, פקסימיליות, מדפסות לייזר ומחשבים ניידים
■ גיל 23-25 בעלי/ות הופעה ייצוגית נאה.
■ בעלי/ות יוזמה, כושר ניהול מו"מ ומוטיבציה גבוהה.
■ בעלי/ות רכב חובה.
למתאימים תנאי העסקה הולמים ועבודה בצוות דינמי
לפנות לטל': 03-5661895 מח' מכירות

דרושים לאלדור
■ טכנאי/ת תקשורת: טכנאי/ת הנדסאי/ת מוסמך/ת בעלי נסיון בתחום LAN/WAN.
■ מוקדן/ית לקבלה וניתוב קריאות לקוחות.
■ מנהל/ת מחסן ורכש בעלי נסיון.
■ טכנאי/ת שרות לנקודות מכירה ברשתות (P.O.S) בעלי נסיון.
■ טכנאי/ת מדפסות בעלי נסיון ויכולת טכנית גבוהה.
■ טכנאי/ת שירות PC וציוד היקפי בעלי נסיון לסניפנו ת"א חיפה וב"ש.
קורות חיים לת.ד. 24201 ת"א, מיקוד: 61241 או לפקס: 03-6487728
אלדור מחשבים בע"מ

לפיקוק מחשבים בהוד השרון
דרושים/ות
□ **טכנאי/ת מחשבים**
לעבודה בשטח + נסיון מוכח
רשיון נהיגה - חובה
ונכונות לעבודה קשה
□ **פקיד/ת מכירות למחשבים**
● עבודה עם לקוחות ● ידע במחשבים - חובה ● אמינות וסבלנות
לפרטים נוספים ניתן לקבל בטלפון: 09-901346-7

דרושים/ות
זכיינים/ות בכל הארץ
דרישות התפקיד:
■ כושר מסחרי מוכח ויכולת שיווקית גבוהה
■ כושר ניהול מו"מ ברמת מקבלי החלטות
■ נדרשת השקעה כספית
המתאימים וה יוכשרו במסלול קידום לתפקידים בכירים
נא לשלוח קו"ח לת.ד. 3442 חולון 58133

AT&T Global Information Solutions (formerly NCR)
י.א. מיטווך ובניו בע"מ
למרכז חברתנו בתל-אביב ולסניפינו בירושלים ובחיפה
דרושים/ות
טכנאי/ות אלקטרוניקה
לאחזקת מחשבים
הכישורים הדרושים:
* נסיון באחזקת מערכות מחשבים וציוד היקפי
* נסיון בציוד תקשורת
* ידע בסיסי בתוכנה
* ידיעת השפה האנגלית
אם הינך בעל/ת הכישורים הנדרשים ורצונך לפעול בחברה דינמית בנושאים בעלי אתגר מקצועי פנה/י בכתב יד בצרוף קורות חיים ל-
י.א. מיטווך ובניו בע"מ,
ת.ד. 11027 תל-אביב 61110
- סודיות מובטחת -

למלון דן ת"א
דרושה
קפטן/ית בכיר/ה
למח' ארועים
רקע ונסיון במלונות 5 כוכבים
מגורים באזור גוש דן – העבודה במשמרות
מלצרים/ות
למח' ארועים
מגורים באזור גוש דן – העבודה במשמרות
ברמן/ית
לבר המלון – העבודה במשמרות
מתאימים/ות יפנו לטל' 03-5202525 למח' משאבי אנוש
מלונות דן

לרוזנסקי, הליפי מאירי ושות' רואי חשבון
דרושים/ות
רואי/ות חשבון
בעלי/ות נסיון של כ-5 שנים
עדיפות לבעלי/ות נסיון:
בבקורת בחברות ציבוריות
בעבודה בגליונות עיבוד אלקטרוני
סודיות מובטחת ● טל': 03-5607801

חברה גדולה
דרושה צעירה,
למשרה מלאה
טלמרקטינג + מזכירות
ניסיון על מחשב והמלצות יתרון
(אפשרות להתקדמות)
לא מעשנת
טל: 03-6382900

לחקלאות ביולוגית בע"מ
דרוש/ה
סוכן/ת מכירות מנוסה
לעבודה באיזור השרון ועמק חפר
□ רכב חובה □ גיל עד 35
□ ידע בחקלאות חובה □ מגורים באזור
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לרון, ת.ד. 39111 ת"א 61390

נילית בע"מ
תעשיות ניילון
עוזר(ת) מנהל/טכנולוג(ית) למתקני הכימיה
לסיוע למנהל המתקנים בתפעול השוטף, בתחזוקה, בפרויקטים הנדסיים ובנושאים טכנולוגים
◆ מהנדס/ת כימיה.
◆ נסיון של שנתיים לפחות בתעשיה.
◆ ידיעת עברית ואנגלית על בורין.
נא להפנות קורות חיים לאגף משאבי אנוש
ת.ד. 276 מגדל העמק 10500 ◆ סודיות תשמר בקפידה

RENTAL INSURANCE SERVICES שרותי ביטוח
יש אנשים שמדברים על **כסף!!**
ויש אנשים שעושים **כסף...**
אם את/ה מאלה **שעושים**
(ולא מאלה שמדברים)
אנו נכשירך
* מעל גיל 25 + השכלה (רצוי אקדמית)
* תקשורת בינאישית מעולה.
טלפון לתאום פגישה: 03-9627096

לתהל מהנדסים יועצים בע"מ
דרוש/ה
מהנדס/ת כבישים מנוסה
לעבודה במשרד תכנון
דרישות התפקיד:
◆ ניסיון של 7 שנים לפחות בתכנון וניהול עבודות תכנון של כבישים ותשתיות בארץ.
◆ ניסיון בעבודה מול לקוחות גדולים (מע"צ, משרד השיכון, עיריות).
◆ יכולת הבעה טובה בעברית ובאנגלית.
◆ בעל/ת מרץ ויוזמה ונכונות לעבוד שעות רבות.
◆ יחסי אנוש טובים.
מועמד/ת העונה לקריטריונים אלה ת. יפנה בכתב בצירוף קורות חיים לראש מחלקת ארגון ומנהל עבור "מהנדס כבישים" תה"ל, ת"ד 11170 ת"א

משען
מעוניינת לקלוט נשים נמרצות לעבודה בטלמרקטינג
עדיפות לבעלות נסיון
העבודה במשמרות בת"א
שכר: בסיס + עמלות
לתאום פגישה: 6916810

למפעל מוביל בירושלים
מנהל/ת תפעול
בוגר תעשיה וניהול
נסיון בתחום הטקסטיל רצוי
השיווק באאה ה־21
יגאל אלון 159 ת"א, 03-6957227

למשרד רואי חשבון **בחיפה** דרושים/ות:
עובדי ביקורת מנוסים:
1. רואי/ות חשבון – מנהלי תיקים
2. רואי/ות חשבון – סניורים
הבקיאים בחברות ציבוריות ובנושאי מיסוי
תנאים טובים במיוחד למועמדים מתאימים
קורות חיים בכתב־יד יש לשלוח לת"ד 33130 ר"ג

לחברת השקעות מובילה בת"א
מפעילי/ות מחשב
לעבודה במשמרות
✓ רצוי ידע ב-P.C.
03-5643223

לחב' כ"א לסניף ת"א ופ"ת
רכז/ת כ"א
בעל/ת נסיון ותודעת שווק ושרות גבוהה
03-6440118
03-9348410

לסוכנות ביטוח גדולה
דרוש/ה
מנהל/ת-חשבונות ראשי/ת
● בעל/ת נסיון 7 שנים ומעלה
נא לשלוח קורות חיים בכתב יד + ממליצים לת.ד. 62130 ר"ג עבור: מנהח"ש לידי רון-פ

התשובה למחפש עבודה
- רק בלוח דרושים
מעריב

לוח דרושים מעריב

טל: 03-5632140 • פקס: 03-5632059 • מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח

INTELLIGENT INFORMATION SYSTEMS LTD.
IIS
אי.אי.אס. - חברה ציבורית בבורסה האמריקאית - נמצאת בתנופת גידול והתרחבות בתחום התקשורת והרשתות לסביבת IBM.
דרוש/ה
מהנדס/ת סיוע בכיר לשוק הבינלאומי לתחום רשתות WAN/LAN ו-AS/400
■ רקע טכני עשיר בסביבת LAN ו- WAN (ברמת מומחה) ■ רקע עשיר ב-AS/400 - יתרון
■ ניסיון בעבודה עם לקוחות בשוק הבינלאומי ■ ניסיון בהעברת מצגים וסמינרים ■ נכונות לנסיעות מרובות לחו"ל ■ יכולת לימוד עצמי ברמה גבוהה ■ שליטה בחידושי השוק ברמת ארכיטקטורה ומוצרים
בסיס הפעילות באזור המרכז
נא לפנות בכתב לאי.אי.אס. ת.ד. 110, יוקנעם, 20692.
אי.אי.אס. מתקשרת לעתיד

INTERGRAPH ELECTRONICS

מהנדס מכירות
צעיר, נמרץ ומצליח
למכירת תחנות עבודה ואפליקציות חיב"ם
הדרישות:
■ מהנדס אלקטרוניקה/מחשבים
■ נסיון קודם במכירות בתחום דומה
■ הכרת שוק תחנות העבודה בארץ
■ הכרת שוק ה־High Tech, שוק רכיבים
■ יכולת עבודה עצמאית
■ גישה שיווקית מובהקת
■ שליטה באנגלית

הנדסאי שרות
לתמיכה בלקוחות וסיוע למכירות
הדרישות:
■ טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה/מחשבים בעל ידע טוב ב־PC.
■ שליטה טובה ב־WINDOWS/DOS.
■ ידע טוב ב־NETWORKING יתרון.
■ ידע ב־UNIX יתרון גדול.
■ הכרת SUN יתרון.
■ שליטה באנגלית.

תנאים טובים למתאימים
נא לפנות אל: אינטרגרף אלקטרוניקס בע"מ ת.ד. 708 הרצליה 46106
או לפקס: 09-543972

דרושים בעלי רכב/קטנוע
לחלוקת עיתונים למנויים בשעות הבוקר המוקדמות בגוש־דן, השרון וחיפה

טלפונים (03) 5632189; (04) 516133

כרמל ביוטכנולוגיה בע"מ
לחברת START-UP צעירה ודינמית בתחום הסוכרת
דרושים/ות
מהנדס/ת אלקטרוניקה
בעל/ת רקע בעבוד אותות
ראיה מערכתית
נסיון 3-5 שנים
מהנדס/ת מכונות
יצירתי/ת ובעל/ת ידע בתכנון ויצור מכלולים מדוייקים
3-5 שנות נסיון
רקע כהנדסאי/ת - יתרון
נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 9667 חיפה, או בפקס: 04-521295

לחב' טרנס-אלקטריק
חשב מנהל כספים (משרה 1 א')
● נסיון מוכח בתחום ● רואה חשבון מוסמך
● דינמי ונמרץ-רצוי נסיון בתחום השיווק
מזכירה-בכירה (משרה 2 א')
לתמיכה בשיווק
● בעל/ת כושר ניסוח אנגלית/עברית מוכח.
● נסיון - במעבד.
● עדיפות לנסיון בגליון אלקטרוני
נא להפנות קו"ח להלנה לפקס: 03-9245038
טל': 03-9243681 או ת.ד. 3261 פ"ת 49130

לרשת קמעונאית ארצית - דרוש/ה
איש/ת תמיכה והדרכה
HELP DESK
לתמיכה ולמתן שירות לכ-80 משתמשי קצה
■ מערכת הפעלה PC/DOS.
■ רשת NOVELL.
■ נסיון ב-MAGIC - יתרון.
■ נסיון של כשנתיים בעבודה דומה.
לפנות בכתב לאגף משאבי אנוש, ת.ד. 10074, פ"ת 49001 או לפקס. 03-9260676

פילת pilat
להברה תעשייתית מובילה
דרוש ה
מהנדס/ת בנין
לניהול תיאום ופיקוח פרוייקטים
■ נסיון של שנתיים לפחות בניהול פרוייקטים, פיקוח על קבלנים ובדיקת מכרזים כולל ניהול מו"מ עם הבלנים.
■ נכונות לתפקיד רכוול גם עבודת שטח.
נא להפנות קו"ח ל פילת, דרך פ"ת 4, ת"א 67012
ולציין ע"ג המעטפה משרה 5760
- רק פניות מתאימות תענינה -

---

optomic Microwaves Ltd.
(מקבוצת אופטומיק טכנולוגיות בע"מ)
לאופטומיק מיקרוגלים בע"מ, העוסקת בפיתוח וייצור מכלולים ומערכות RF ומיקרוגלים, דרושים/ות:
● **מהנדס/ת מיקרוגלים**
לפיתוח מעגלי מיקרוגלים אקטיביים, היברידיים ומונוליטיים. נסיון בהפעלת תוכנת EESOF הכרחי.
● **מהנדס/ת תקשורת RF**
לפיתוח מעגלי שידור/קליטה ומקורות תדר נעולי פאזה, בתחומי ה־RF והמיקרוגלים. נסיון קודם הכרחי.
קורות חיים יש לשלוח לת"ד 153, מגדל העמק 10551 או לפקס 06-545382 לגדעון ארמון.
רק מועמדים/ות מתאימים/ות יענו.

---

elroNet, שרות תקשורת התחומים של אלרון, נערכת בפריסה בינלאומית למתן שרותי תקשורת לחברות הפועלות בישראל ובחו"ל.
elroNet Elron's Electronic Connection

מהנדס/ת תוכנה בכיר/ה מוביל/ה פרוייקט
לפיתוח תוכנות תקשורת בסביבת MS Windows
● נסיון פיתוח ב- MSVC++
● נסיון פיתוח ב- Win32, Windows NT
● בפיתוח Drivers לסביבת עבודה Windows - יתרון

מהנדס/ת תוכנה
לפיתוח תוכנות בסביבת UNIX
● נסיון פיתוח ב- C/C++
● נסיון פיתוח בסביבת Windows - יתרון
● היכרות עם WWW Server - יתרון

כתב/ת טכני
לכתיבת תעוד וחומר שיווקי
● שפת אם אנגלית
● יכולת כתיבה מעולה
● נסיון ב- MS Word, CorelDraw - יתרון
● נסיון ב- FTP ובכתיבת HTML - יתרון

טכנאי תמיכה להתקנות
חיבור לקוחות לרשות האינטרנט
● נסיון של בשנה בהתקנות תוכנות תקשורת למחשבי PC
● ידע בחומרה וציוד פריפריאלי של מחשבי PC (כולל מודמים, כרטיסי רשת)
● ידע ברשתות ופרוטוקולים (WFW, LAN/WAN, TCP/IP, NOVELL)
● נדרשת מוטיבציה גבוהה ויחסי אנוש מעולים
● יכולת מתן שרות ללקוחות ברמה גבוהה
● תושב אזור המרכז
● לרשות המכנאי יועמד רכב החברה
קורות חיים נא להפנות לאלרון, ת.ד. 1573 מת"ם חיפה 31015 או בפקס: 04-551166 עבור תמי. email: taml@elron.net
ELRON ELECTRONIC INDUSTRIES LTD

אדיונטיקס בע"מ
דרושים/ות למשרה מלאה:
אנימטור/ית מאייר/ת עם ותק ונסיון
● 3D Studio.
● סיליקון גרפיקס - אליאס - יתרון.
● יכולת איור.
● בוגר/ת בי"ס מוכר לאומנות.
תכנת/ת בכיר/ה
● 3-5 שנות נסיון.
● ידע ב- MS- WINDOWS - הכרחי.
● ידע ב- OOD/P.
● נסיון בעבודה עם MAC -יתרון.
תכנת/ת
● 3 שנות נסיון לפחות.
● ידע ונסיון בתכנות ב- MAC – הכרחי.
● הכרות עם MS-WINDOWS – רצוי.
טכנאי/ת לתמיכה טכנית
נדרש ידע ונסיון של 3 שנים לפחות בתחומים הבאים:
● התקנה והפעלה של אביזרי חומרה בסביבת DOS ו- WINDOWS.
● תפעול והתקנה של רשתות NOVELL מגירסה 3.12 ומעלה.
● מתן שרות ללקוחות באתר הלקוח.
מזכיר/ה
● שפת אם אנגלית.
● הדפסה מעולה על WORD.
● נסיון קודם הכרחי.
נא להפנות קורות חיים, אל: חברת אדיונטיקס בע"מ
ת.ד. 2085 א.ת. הרצליה פיתוח 46120, או בפקס 09-564543 בציון המשרה.
פניות טלפוניות לא תענינה

מחפש משרה בכירה? רק ב **מעריב**

לוח דרושים מעריב

טל: 03-5632140 • פקס: 03-5632059 • מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח

הכנה למבחני מיון, ראיונות עבודה – מכון הדס

– רק במכון הדס יום מבחנים מלא 7-8 שעות.
– רק בהדס משחקי מצב קבוצתיים בקבוצות גדולות (חשובה התמודדות בתנאי אמת).
הדרכה אישית על פי תוצאות המבחנים, על ידי פסיכולוגים יוצאי המכונים המובילים.
– רק בהדס מבדקי יכולת ניהולית לבכירים.
– רק בהדס מוכח השיפור במהלך הקורס.
– במכון הדס מכירים את דרישות המעסיק ומכוני־המיון – מנהל מכון הדס ניהל בעבר מכון מיון במשך 6 שנים.
– לפוריצ' תע"א – הסדר מיוחד.
הכנה למבחני מיון, ראיון אישי וקורות חיים במכון הדס – המכון הגדול בישראל.
לתאום – 03-5613056.

חברת טאקט

חברת טאקט מחשבים ומערכות נמצאת כיום בשלבי צמיחה מואצים ומונה כ־50 אנשי תוכנה. החברה מתמחה בניתוח, תיכנון ופיתוח מערכות מחשב בתחומי זמן אמת, תקשורת, ענ"א, בדיקות תוכנה, ניתוח לוגיסטי ו־ISO 9000. חברת חבת טאקט־ליין, מתמחה במוצרים וכלים בטכנולוגיית OO כ־OBJECTSTOR, PARADINGM+ ,PURIFY ו־OMW/KAPPA. חברת טאקט נותנת סיוע ברמת יעוץ ותמיכה בפרוייקטים עתירי ידע ברחבי הארץ. אנשי החברה נהנים מאתגרים מקצועיים ונשיטת שכר יחודית המשלבת תגמולי רווח.

גלקום מערכות תקשורת (ישראל) בע"מ

גלקום מערכות תקשורת הינה חברה ציבורית הפועלת בשוק תקשורת המחשבים.
במסגרת פעילותה מייצרת החברה מוצרי כבילה המשמשים ליישום פתרונות תשתית בנוסף לאינטגרציה של המערכות.
החברה שוקדת כיום על פיתוח פתרונות תשתית חדשניים תוך התאמתם להתפתחויות הטכנולוגיות בענף ודרישות השוק לקראת "אוטוסטרדת המידע" של שנות ה־2000.
לקראת שנת התקציב החדשה, הרחיבה החברה את טווח פעילותה והחלה להציע פתרונות תקשורת כוללים, למגזר מסחר ושרותים, המכיל: הקמת תשתיות פסיביות, התקנת ציוד אקטיבי, התקנת תוכנות תקשורת ואינטגרציית המערכת הכוללת.
עם לקוחות החברה נמנים גופים גדולים ביניהם: משרדי ממשלה, רשויות מקומיות, צבא ובטחון.

אל תיגש למבחני מיון לעבודה ללא הכנה!

סיימת את לימודי התואר בהצטיינות.
עבדת מספר שנים ומילאת תפקידך בהצלחה.
כל זה לא מבטיח לך הצלחה במבחני מיון לעבודה.

את כללי המשחק פה אתה לא מכיר!

ב- מכון הדס פסיכולוגים ומאבחנים פסיכוטכניים יוצאי המכונים המובילים ידריכו אותך למבחני המיון באופן אישי. כמו כן - הכנה לראיון אישי + קורות חיים.
■ מסלול נוסף לתפקידי ניהול בכירים. ■

שיחת הדרכה ראשונית - ללא תשלום!

מכון הדס – המכון התעסוקתי לימודי – רח' קרליבך 10 ת"א (מול בית מעריב) טל. 03-5613056

המכון הגדול והמקצועי בישראל

לפרוייקט חינוכי יחודי דרושים/ות לעבודה בכל רחבי הארץ

סטודנטים/יות או בעלי/ות תואר ראשון או שני

לעבודה מרתקת ומעניינת, עם אתגר, שכר גבוה מאוד ושעות עבודה גמישות

כישורים:
■ גמישות ופתיחות מחשבתית.
■ נסיון בהדרכה.
■ ציון פסיכומטרי גבוה או יכולת יצירתית גבוהה.
■ ממוצע ציונים גבוה.
■ כושר ביטוי גבוה בכתב ובע"פ.

קורות חיים מפורטים (רצוי מודפסים)
נא לשלוח לת.ד. 3519 ירושלים מיקוד: 91035
רק פניות מתאימות יענו!

נציבות שירות המדינה מודיעה על פרסום

משרות פנויות בשירות המדינה

בחוברת מכרזים מספר 2

החוברת כוללת משרות בתחומים הבאים:

רופאים/ות, רוקחים/ות, פרא-רפואיים, פיזיותרפיסטיים/ות, ביוכימאים/ות, מיקרוביולוגים/ות, מהנדסים/ות, הנדסאים/ות, טכנאים/יות, משפטנים/ות, עובדים/ות סוציאליים/ות, אקדמאים/יות במדעי החברה והרוח, עובדים/ות בדירוג המינהלי.

החוברת נמצאת במשרדי המועצות והרשויות המקומיות, ובלשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה.

הבקשות בצירוף מסמכים יש להגיש על גבי טופס מדף 2115 (שניתן להשיג באותם מקומות שצויינו לעיל) לאחת הלשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה לפי הכתובות הבאות:

ירושלים	– הקריה, רח' קפלן 3, ת"ד 91340-34076,	02-705148.
תל-אביב	– הקריה, רח' קלמן מגן 10, 61070-10,	03-6955381.
חיפה	– רח' חסן שוקרי 11, 33105-11,	04-660348.
באר-שבע	– רח' החלוץ 136, ת"ד 10050,	07-236554.

מועד אחרון להגשת הבקשות הוא: כ"ו באדר א' התשנ"ה 26.2.95.
לרופאים בכירים: כא' באדר ב' התשנ"ה 23.3.95.

לא משנה איפה אתה נמצא כרגע...

רוצים אותך עכשיו בטלרד!

טלרד משלבת נסיון ועוצמה כלכלית עם שאיפה למצויינות וסקרנות. אנו נכנסים לפעילות רחבת היקף בפרוייקטים המשלבים נישות חדשניות של פיתוח. רדיו-תאי ותמסורת בקצבים גבוהים. מערכות התקשורת מבוססות על חוכמה וזמן אמת מרובת משימות.

מהנדסי/ות אימות פיתוח
(משרה 3580)
לתכנון, ביצוע וליווי פרוייקטים בתחום רדיו-תאי, מתגים ספרתיים ותמסורת אופטית לשוק המקומי והבינלאומי. העבודה מתבצעת בסביבה דינמית המספקת אתגרים רבים ומגוונים.

דרישות התפקיד:
■ מהנדס/ת אלקטרוניקה.
■ יכולת לימוד וכניסה לנושאים חדשים
■ יכולת ניהולית.
■ שליטה באנגלית.

ההכשרה תינתן על ידינו בטלרד.
נא לשלוח קורות חיים. בציון מס' המישרה. לטלרד. מח' גיוס ותעסוקה. ת.ד. 50 לוד 71100. פקס 08-248874. סודיות מובטחת

טלרד. עולם של תקשורת.

לחברה תעשייתית בנתניה
דרושים/ות

כלכלן/ית

3-4 שנות נסיון בחברה תעשייתית ידע ונסיון בגליונות אלקטרונים, תמחיר, תקציב ובדיקת כדאיות.

פקיד/ת יבוא-יצוא

הכשרה רלוונטית בנושאי יבוא-יצוא.
נסיון קודם בתפקיד דומה.
ידיעת השפה האנגלית - חובה.

לפנות לת.ד. 33250 תל-אביב 64927

לחברת תעשייתית גדולה בתחום האלקטרוניקה

דרוש/ה

הנדסאי/טכנאי/ת מיקרוגל

לפיתוח רכיבים מודולים ותת-מערכות בתחום המיקרוגלים

כישורים נדרשים:
☐ רקע בפיתוח רכיבים ומכלולי מיקרוגל
☐ נסיון בתיב"מ/תוכנות EESSOF-ACADEMY - יתרון
☐ יכולת עבודה עצמאית מול קבלני משנה

המעוניינים/ות להציע מועמדותם יפנו, בצירוף קורות חיים לת"ד 2078, רחובות
רק מועמדים/ות מתאימים/ות ייענו

סודיות מובטחת

לחברת מזון מובילה בתחומה לסניפה במרכז הארץ דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות
סוג 3 ומעלה

● נסיון קודם עם ידע בסיסי במחשב אישי-חובה.
● משרה מלאה 5 ימים בשבוע.
● מגורים בגוש דן ומרכז הארץ-חובה.
מתאימים/ות יפנו בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 669 בני-ברק ויציינו ע"ג המעטפה עבור מנהל/ת חשבונות.
רק מתאימים/ות יענו/תיענה.

איש/ת מכירות

ניסיון קודם ● רכב חובה ● שכר בסיס + עמלות.

לקביעת פגישה נא לפנות לפרדריק טל: 03-6818781

מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים

אגף מדע וטכנולוגיה, יבם ישראל

דרושים/ות:

מהנדסי/ות חומרה
• להגדרה ולתכנון של רכיבי VLSI בטכנולוגיות מתקדמות

מהנדסי/ות תוכנה
• לפיתוח מערכות תוכנה ייחודיות בסביבות מיחשוב מתקדמות
• לפיתוח אפליקציות בתחום המולטימדיה (Windows, Windows-NT)

בוגרי/ות הפקולטות: מדעי המחשב, הנדסת מחשבים והנדסת חשמל, בעלי/ות וחסרי/ות נסיון מתבקשים לפנות בצירוף קורות חיים מפורטים, גליונות ציונים ותעודות ל: יבם ישראל, מדע וטכנולוגיה, מת"מ, חיפה 31905, עבור שרון, בציון מודעה 195. e-mail: job@vnet.ibm.com

יבם IBM
סודיות מובטחת

A FINER MEASURE OF EXCELLENCE

KLA ישראל, חברת בת של KLA INSTRUMENTS CORP. שמרכזה בעמק הסיליקון, הינה החברה המובילה בעולם בתחום המערכות לבקרת יצור בתעשיית המוליכים למחצה. החברה מפתחת ומייצרת מערכות המשלבות רובוטיקה, עיבוד תמונה, אלקטרוניקה ספרתית, מיחשוב מתקדם, MMI ואלגוריתמים מתוחכמים.
אנו מרחיבים את פעילותינו ומגייסים את מיטב אנשי המקצוע לסביבת עבודה מתקדמת המעודדת מצויינות ומעניקה אפשרות להתפתחות אישית, אתגר וסיפוק בעבודה.
אם הינך מוכשר, נמרץ ומחפש אתגרים, בוא והצטרף אלינו.

Senior Software Engineer משרה 201
• תואר ראשון בהנדסת תוכנה. • תואר שני • יתרון.
• ידע ונסיון ב־System Architecture. • ידע בשפת C ומערכות הפעלה.
• נסיון של 5 שנים לפחות. • יכולת ניהולית.

Senior Software Engineer משרה 202
• תואר ראשון בהנדסת תוכנה • נסיון של 5 שנים לפחות בעיבוד תמונה.
• נסיון בתכנות זמן־אמת ומערכות הפעלה זמן־אמת.

Software/Algorithm Engineer משרה 203
• תואר ראשון בהנדסת תוכנה • לפחות 2 שנות נסיון באלגוריתמים של עיבוד תמונה.
• רצוי ידע במערכות הפעלה זמן־אמת. • ידע במתמטיקה.

Software/Algorithm Engineer משרה 204
• תואר ראשון בהנדסת תוכנה • ידע בסיסי באלגוריתמים של עיבוד תמונה.
• רצויה הבנה בחומרה של מערכות עיבוד תמונה.

Software Engineer משרה 205
• תואר ראשון בהנדסת מחשבים/חשמל. • ידע בשפת C.
• נסיון של 3 שנים לפחות. • רצוי נסיון בזמן־אמת.

Software Engineer for USA משרה 206
• נסיון ב־VAX/VMS. • לפחות 2 שנות נסיון בשפת C.
• אנגלית ברמה טובה. • נסיון ב־RS/1, WINDOWS, PC • יתרון.
• שהות של שנתיים בארה"ב.

KLA
KLA INSTRUMENTS CORPORATION
נא להפנות קורות חיים ל-KLA, ת.ד. 143 מגדל העמק 23100
נא לציין את מספר המשרה
Fax: 06-449450 e-mail: hrisrael @ israel. kla.com

דניה סיבוס

דרוש/ה
כלכלן צעיר
לתפקיד אחראי עם אפשרויות קידום

הכישורים הדרושים:
■ תואר ראשון בכלכלה.
■ הכרת גליון אלקטרוני.
■ נסיון ב־AS/400-יתרון.
■ נכונות לעבודה מאומצת.

מועמדים יפנו בכתב יד ויצרפו קורות חיים ונסיון קודם לדניה סיבוס ת.ד. 72 סביון למחלקת כח אדם. או בפקס: 03-5342711

הצטרפו לבונים אל העתיד

דניה סיבוס חברה לבניה בע"מ

ס. דנהיל
תעשיות כלליות בישראל בע"מ

לקונצרן תעשיות גדול בבאר שבע הכולל פעילות מסחרית בחו"ל
דרוש/ה

סמנכ"ל כספים ובקרה

● נסיון בתפקיד דומה
● שליטה באנגלית
● השכלה רלוונטית (רואה חשבון, מינהל עסקים)
● מקום עבודה עיקרי בבאר שבע

קורות חיים ונסיון קודם יש להעביר לת.ד. 33175, תל אביב 61331
או בפקס: 03-6952830
סודיות מובטחת

בוא/י ליצור איתנו עתיד מרתק

לאגף הפיתוח

מנהל/ת הנדסה (משרה מס' 137)
לניהול פעילויות הנדסה ולהחדרת תרבות "Concurrent engineering" לחברה.

דרישות התפקיד:
— מהנדס/ת מכונות או אלקטרוניקה.
— ניסיון של 5 שנים לפחות בהעברה מפיתוח לייצור של מוצרים רב תחומיים בסביבת High Tech.
— ידע וניסיון בניהול מידע הנדסי, תהליכי ייצור, הנדסת בדיקות והנדסת רכיבים.
— יכולת ניהולית מוכחת.

קורות חיים מפורטים נא לשלוח לאורבוטק בע"מ, אגף משאבי אנוש, ת.ד. 218, יבנה 70651, בציון שם ומספר המישרה המבוקשת. כל המישרות מיועדות לגברים ולנשים. סודיות מובטחת.

אורבוטק סביבה טבעית למצויינות

למפעל תעשייתי גדול במרכז הארץ
דרוש/ה

D.B.A לסביבת ORACLE

[illegible]

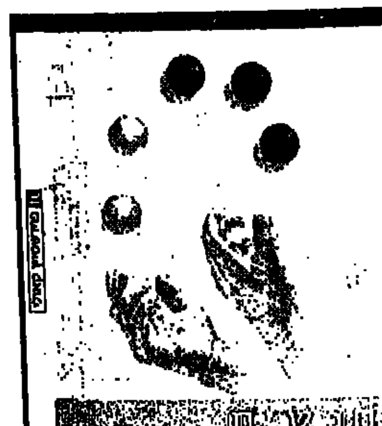

Rapid

אם חלמת על איכות חיים ונמאסו לך הפקקים והעשן
אם חפצת בקרירה מקצועית בחברה צעירה
בוא/י והצטרף/י אלינו.

מהנדס/ת תוכנה בכיר/ים
בסביבת MAC-1 WINDOWS

Rapid הנה תוכנה חדשנית המובילה בעולם בתחום כלי סימולציה להדרכה ולאב טיפוס מהיר.
יצרנית התוכנה, חברת "אמולטק", שמה לה ליעד להפוך את "רפיד" לסטנדרט עולמי. לצורך כך, אנו מרחיבים עתה את צוות הפיתוח.

נא לשלוח קורות חיים
בפקס לאורי 04-9800460
או ב־E-MAIL: uri@emultek.co.il
או בדואר ל: אמולטק בע"מ, יובלים ד.נ. משגב 20142

Emultek

"אמולטק" ממוקמת בנופיו המקסימים של הגליל התחתון (כ־40 ק"מ מחיפה).
למעוניינים תנתן עזרה בהעברת דירה.

פורמולה שרותי תוכנה

קבוצת התוכנה המובילה בישראל דרושים/ות:
תוכניתני/ות C מנוסים/ות לפרוייקט בנקאי

■ שנתיים לפחות בתיכנות שפת C.
■ נסיון ברשתות PC.
■ הכרות עם סביבת C/S - יתרון.

נא לשלוח קורות חיים אל: פורמולה שרותי תוכנה בע"מ, שד' הגלים 39 הרצליה 46725, עבור משאבי אנוש, תוך ציון על המעטפה מודעה מס' 58 סודיות מובטחת.

פורמולה שרותי תוכנה

קבוצת התוכנה המובילה בישראל דרוש/ה:
איש/ת שיווק פתרונות בנקאיים

■ נסיון מוכח בשיווק פרוייקטים ומוצרי תוכנה.
■ נסיון מוכח בפיתוח מערכות מידע בנקאיות.

נא לשלוח קורות חיים אל: פורמולה שרותי תוכנה בע"מ, שד' הגלים 39 הרצליה 46725, עבור משאבי אנוש, תוך ציון על המעטפה מודעה מס' 57 סודיות מובטחת.

מהנדס מכונות

[illegible]

שקול מילים!

ותראה מה אתה מרוויח בלוח מעריב:

- עד 12 מילים
- יותר צבעוני
- יותר ברור
- יותר קונים רציניים
- יותר קל להתמצא
- יותר מפורט
- 6 תשלומים שווים

והכל בפחות כסף!

לוח מעריב

אז שקול מילים-חייג חינם 177-022-6111

כח הקניה מספר 1

המשך מודעות לוח מחוברת לוח עמ' 30

המשך מודעות לוח מחוברת לוח עמ' 30

דירות

תל־אביב

■ תל־אביב — דירות למכירה

מס' חד'	מ"ר	מחיר ב-$	קומה/מתוך	מעלית	הערות	רחוב	טלפון	קוד
■ 4 חדרים ויותר								
4	115				+100 מ"ר גינה כמאנו לשיפוץ	לב ת"א עורפית "א.ב.נכסים"	03-293995	8505
■ 3-3½ חדרים								
3			3/3		חוף לשדרה באזור הבימה	א.ב.נכסים	03-299748 293995	8509
3	75	148,000			לשיפוץ אפשרות למשרד	בלב ת"א "א.ב.נכסים"	03-293995	8503
3	100	240,000				יהושע בן-נון "תיווך הצבי"	03-6951975	8488
■ 2-2½ חדרים								
2		170,000	1	✓	חזית	לב ת"א "א.ב.נכסים"	03-293995	8502
2.5	70	200,000	3/3		מושקעת ביותר,יפיפיה,מיידי,ע"ע	בצפון	03-5442156	8497
■ 1-1½ חדרים								
1			2		דירת סטודיו, עורפית + מרפסת	כרשי א.ב.נכסים	03-299788 03-293995	8508

■ תל־אביב — דירות להשכרה

מס' חד'	מחיר $ חודשי	קומה	על'	תאריך כניסה	הערות	רחוב	טלפון	קוד
■ דירות להשכרה								
2	560	2	✓	מיידי	משופצת	בהרמן כהן "תיווך הצבי"	03-6951975	8474
3					+מעלית +חניה חזית	לב ת"א "א.ב.נכסים"	03-293995	8500
3	850	1	✓	מיידי	גדולה, משופצת, מעלית	ציקלג "תיווך הצבי"	03-6956731	8487

■ תל־אביב צפון — דירות למכירה

מס' חד'	מ"ר	מחיר ב-$	קומה/מתוך	מעלית	הערות	רחוב	טלפון	קוד
■ 4 חדרים ויותר								
4	94	285,000	1/8	✓	שקטה ונחמדה	רמת אביב ג'	03-6426377	8497
■ 2-2½ חדרים								
2.5	70	235,000	1	✓	ליד ככר המדינה מיידי	ז'בוטינסקי "פסל נכסים"	03-5442385	8444

■ ת"א דרום — וילות ובתים למכירה

מס' חד'	מחיר ב-$	מ"ר בנוי	מ"ר מגרש	הערות	רחוב	טלפון	קוד
■ וילות בתים למכירה							
3	185,000	80	200	בית + מגרש	שכ' שפירא "פסל נכסים"	03-5442395	8441

אזור המרכז

■ רמת־גן — דירות למכירה

מס' חד'	מ"ר	מחיר ב-$	קומה/מתוך	מעלית	הערות	רחוב	טלפון	קוד
■ 3-3½ חדרים								
3		165,000	3/4		יפיפיה מושקעת+מטבח	"תיווך מעיין"	03-6132167	8453
3.5	120	195,000	4/7	✓	גדולה חניה ריהוט חלקי	מסולה שקט	03-5748212	8493

■ רמת־גן — דירות להשכרה

מס' חד'	מחיר $ חודשי	קומה	על'	תאריך כניסה	הערות	רחוב	טלפון	קוד
■ דירות להשכרה								
3	670	4	✓	מיידי	מושקע+ריהוט חלקי"תיווך מעיין"	ליד הבורסה	03-6132167	8472
■ פנטהאוזים ודירות גג								
4	1,100	4	✓	מיידי	+גג+1 מסודר ויפה "תיווך מעיין"	ליד הבורסה	03-6132167	8476

■ גבעתיים — דירות למכירה

מס' חד'	מ"ר	מחיר ב-$	קומה/מתוך	מעלית	הערות	רחוב	טלפון	קוד
■ 4 חדרים ויותר								
5	110	210,000	ע"ע		+חניה מתאימה למשרד	מרכזי בן-גוריון	03-6182566	8464

■ גבעתיים — וילות ובתים למכירה

מס' חד'	מחיר ב-$	מ"ר בנוי	מ"ר מגרש	הערות	רחוב	טלפון	קוד
■ וילות בתים למכירה							
	380,000	120		טריפלקס לפני בניה אחרון למכירה!	כרמבים "פעי עוז נכסים"	03-5700345	8514

■ בני־ברק — דירות למכירה

מס' חד'	מ"ר	מחיר ב-$	קומה/מתוך	מעלית	הערות	רחוב	טלפון	קוד
■ 2-2½ חדרים								
2					מושקעת ויפה שקטה	פרדס כץ בברוש	03-5784615	8493
2.5	70	87,000	3/3		יפה ומסודרת	דבוטינסקי	03-6182568	8493

■ בני־ברק — דירות להשכרה

מס' חד'	מחיר $ חודשי	קומה	על'	תאריך כניסה	הערות	רחוב	טלפון	קוד
■ דירות להשכרה								
4	900		✓		פרטי + מיידי, לעסק	בז'בוטינסקי	09-605766, 09-570677	8490

אזור השרון

■ רעננה — דירות למכירה

מס' חד'	מ"ר	מחיר ב-$	קומה/מתוך	מעלית	הערות	רחוב	טלפון	קוד
■ 3-3½ חדרים								
3.5	105	180,000	3/3		אחורית,מזגן,שקטה	בהכוכב	09-451467	8480

■ רעננה — דירות להשכרה

מס' חד'	מחיר $ חודשי	קומה	על'	תאריך כניסה	הערות	רחוב	טלפון	קוד
■ דירות להשכרה								
5			✓	מיידי	יפהפיה מושקעת מרוהטת חלקית	איגוד הנדל"ן	09-987877	8480

■ רעננה — וילות ובתים למכירה

מס' חד'	מחיר ב-$	מ"ר בנוי	מ"ר מגרש	הערות	רחוב	טלפון	קוד
■ וילות בתים למכירה							
6	550,000	350	350	מושקע מטופח + מרתף אור נכנס	ברנר	09-431460 09-981368	8513

חולון/בת־ים

■ חולון — דירות למכירה

מס' חד'	מ"ר	מחיר ב-$	קומה/מתוך	מעלית	הערות	רחוב	טלפון	קוד
■ פנטהאוזים ודירות גג								
5	163	275,000	6/7	✓	גג משוקע+מיזוג מרכזי+בריכה	ק.בן גוריון חניה מקורה	5521184 ערב	8496

אזור הדרום

■ נס־ציונה — דירות למכירה

מס' חד'	מ"ר	מחיר ב-$	קומה/מתוך	מעלית	הערות	רחוב	טלפון	קוד
■ 4 חדרים ויותר								
4	115		3/7	✓	פנטסטית חניה שי"כ כ"א נוף	גבעת נוף סביבה ירוקה	03-8415467	8501

רכב

■ אמריקאיות

דגם	שנה	סמ"ק	אוט'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון	קוד
סאטי	80	2800	✓	✓	3		18,000	+ח"כ,שמורה	08-448575	8494

■ ב.מ.וו

דגם	שנה	סמ"ק	אוט'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון	קוד
318i	89	1800	✓	✓	1			במצב מצוין + כל התוספות	08-220016	8485

■ מסחריות וטנדרים

דגם	שנה	סמ"ק	אוט'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון	קוד
■ סובארו										
סגרה	93	1600		✓	2	84,000	מחירון	סגור,ג'יא/מוסי	03-5610108 050-208788	8487
■ פולקסווגן										
קרוול כ.	86				1			שמור	04-705093	8495
טרנספורטר	92	2500		✓	1			מפוארת+תוספות לא בשבת	03-9663932	8444
■ פיאט										
פיאט פיורינו	86	1100			2		הזדמנות!	טסט לשנה מכני ט"מ-שמור	5765597,5765815	8499

■ סובארו

דגם	שנה	סמ"ק	אוט'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון	קוד
■ סובארו ג'סטי										
ג'סטי	91	1000			1	70,000		פרטית,מזגן,תוספות	03-9306666	8509
■ סובארו 1300										
DL	82	1300			2	120,000	11,800	שמורה במצב מצוין	050-281277	8498

■ סיטרואן

דגם	שנה	סמ"ק	אוט'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון	קוד
BX GTI	89	1900		✓	2	76,000		כל התוס' שחור מעולה	03-5614030 9667144	8511

■ פורד

דגם	שנה	סמ"ק	אוט'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון	קוד
■ פורד אסקורט										
אסקורט	76							בהזדמנות ברנודה מושקעת+טסט	03-5711762	8458

■ פג'ו

דגם	שנה	סמ"ק	אוט'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון	קוד
■ פג'ו 104										
GR 104	83							5 חילוקים+טסט	050-265323,03-9318216	8446

■ משאיות

דגם	שנה	סמ"ק	אוט'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון	קוד
ארוך 606	83							מנוע 88+צבע	ע:02-860788,ב:02-869862 כחול	8464

חנויות

להשכרה 40 מ"ר + גלריה במלך ג'ורג' לכל מטרה מסוף מרץ "א.ב.נכסים" 03-293995

משרדים

למכירה/השכרה כ- 2000 מ"ר למשרדים ותעשיה קלה, מיזוג, חניון, קרוב לאיילון 03-6517711

שירותי זהב

מלגזות ושינוע

קלרק, 500-כ, מצב מצוין 050-265323, 03-9318216

עסקים

עסקים

בהזדמנות למכירה בעסקת חבילה ציוד מלא כחדש למוסך פחות וצבע +מלאי 03-5372078

בהזדמנות למסירה מזנון מעיל לפלאפל ופיצה ביתית + ציוד בית-03-5538109 03-5523068 בערב

ליצרני מוצרים אורטופדיים מהודו מרשת חנות חפצה + השקעה 09-533450

הבהזדמנות למכירה קו מעיל לנקניק,בשר,נוספות של חברה מובילה 03-5081204 050-294493

שידוכים

הכרויות

עצמאי גברי נאה מעוניין לתמוך (בסבירות) בבחורה/אישה 03-6368633 תיבה 8409

הצעות עבודה

הצעות עבודה

לרשת חנויות מזון בר"ג דיילים/ות קופאים/ות דובר/ות עברית דחוסה והגונה נאה 03-9210153

מפעיל תנין/עוזר מחסנאי + רשיון 01.00-19:00 בין השעות 03-6964866 2:00-14:00

דרושה עובדת למזנון במוסד ציבורי, בעלת נסיון קודם בערב:08-430748, עבודה:03-5143568

דרוש עצמאי כשותף להתקנת מערכות מיגון לרכב מאזור המרכז, 03-9244261

דיילות ומדגימות

דיילים/ות לתערוכות, לתקופה קצרה או ארוכה עם גישה למכירות, תנאים מעולים. 03-6758888

הנהלת חשבונות

מנה"ח 1-2, חרוצה מאוד ומסורה, למשרה מלאה + שישי תיקים וקלדות, רוקח. 03-6821368

מזכירות

צעירה ואיכותית חשולטת טוב מאוד באנגלית, כולל הדפסה, בעלת כשנתיים נסיון כמזכירה. לתפקיד מגוון ואטרקטיבי לטווח ארוך, במשרה מלאה, בחברת היי-טק. "קידומים פרסונל" 03-5270926 אתגר

עובדי בנין

דרושים עובדי גבס מקצועיים ובלתי מקצועיים לעבודה באזור ת"א והמרכז 050-242404 03-395656

עובדי דפוס

מדפיס שמעית המידה, תנאים טובים 03-294397 מיום א'

עובדי חקלאות וגינון

עובדים מקצועיים ולא מקצועיים מאזור המרכז, אחרי צבא 03-5360741, לשטען משעה 18:00

עובד לחברת גינון באיזור ר"צ 050-298404 09-498841

עובדי מתכת

רתך צנרת ועוזר, מיידי מהשרון או מהמרכז 09-696102 50-200441

עורכי־דין

עו"ד מתחיל/ה בתחום מקין + הופעות לטרכת דין אפשרות למשרה חלקית 04-523060 04-820214

פקידות וקלדנות

מרכזנית/פקידת קבלה, בעלת הופעה ייצוגית לחברת תקשורת, עבודה במשמרות 07:45-13:45 או 13:45-19:45 לפנות לטלפון 03-6964866 בין השעות 12:00-14:00 בלב

לדיינמור, פקידת מכירות, ידע במחשבים, +עבור תמלילים, +נסיון, 03-5212712

שליחים/ות

לארגוב שליחויות עם/בלי וספה שכר גבוה 03-5609840

לוח מעריב

כוח הקניה מספר 1